Retsudvalget 2017-18
REU Alm.del Bilag 103
Offentligt

TIBETKOMMISSIONENS BERETNING

KAPITEL 8.1-8.2

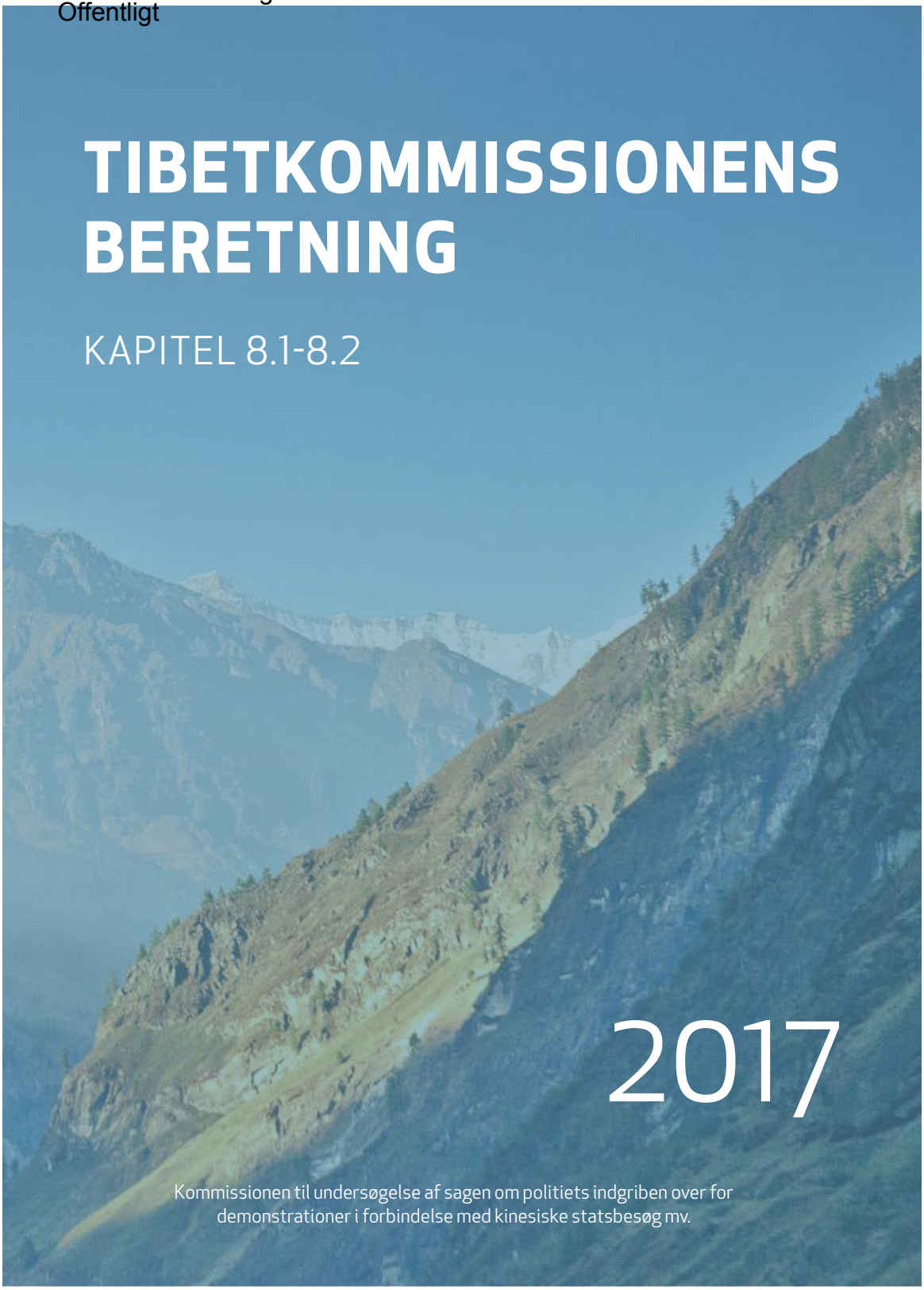

2017

Kommissionen til undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv.

TIBETKOMMISSIONEN
Kommissionen til undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv.

Tuk Bagger, Ole Spiermann, Michael Hansen Jensen

TIBETKOMMISSIONEN
BIND 3

INDHOLDSFORTEGNELSE

BIND 1

Forord 3

Kapitel 1
Kommissoriet, kommissionens sammensætning og afgrænsning af kommissionens opgaver 9

Kapitel 2
Kommissionsundersøgelsens resultat 19

Kapitel 3
Kommissionens sammenfatning og vurdering af det faktiske forløb 25

BIND 2
Kapitel 4
Retlige vurderinger 351

Kapitel 5
Regelgrundlag 377

Kapitel 6
Kommissionens arbejde 423

Kapitel 7
Andre myndigheders sideløbende behandling af hændelserne 445

BIND 3
Kapitel 8.1-8.2 457
Hændelsesforløb og forklaringer 463
8.1 Myndighedernes opgaver ved statsbesøg 465
8.2 Besøget i 2012 469
8.2.1 Sagsbehandlingen i Udenrigsministeriet, ved Hofmarskallatet og i Statsministeriet forud for besøget i 2012 469

8.2.2 Sagsbehandlingen i PET forud for besøget i 2012 554
8.2.3 Sagsbehandlingen i Københavns Politi og Rigspolitiet forud for besøget 587
8.2.4 Københavns Politis operationsbefalinger 632
8.2.5 Københavns Politis taktiske befalinger 666
8.2.6 Forløbet under besøget i 2012 679
8.2.6.1 Ankomst, indkvartering og ophold 14. juni 2012 på Radisson Blu Scandinavia Hotel 683
8.2.6.2 Forløbet den 15. juni 2012 686
8.2.6.2.1 Briefingen i KSN, herunder politikommissær Mads Erik Rabitz Firlings forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, samt indsatsledernes briefinger 686
8.2.6.2.2 Besøg ved Amaliehaven, Toldboden og Den Lille Havfrue samt håndtering af graffiti 692
8.2.6.2.3 Besøg på Rosenborg Slot 725
8.2.6.2.4 Diverse observationer og registreringer om eftermiddagen den 15. juni 2012 734
8.2.6.2.5 Christiansborg Slot/Højbro Plads 736
8.2.6.3 Afrejse 16. juni 2012 764
8.2.7 Forløbet efter besøget i 2012 768
8.2.7.1 Perioden indtil den 16. august 2012 768
8.2.7.1.1 Retsudvalgets spørgsmål 865, 875-880 og BL-BN 780
8.2.7.1.2 Justitsminister Morten Bødskovs svar til Retsudvalget den 15. og 16. august 2012 859
8.2.7.1.3 Møde i Udenrigspolitisk Nævn den 28. juni 2012 862
8.2.7.2 Perioden 16. august 2012 – 18. februar 2014 871
8.2.7.2.1 De umiddelbare reaktioner på justitsministerens svar til Retsudvalget den 15. og 16. august 2012 871
8.2.7.2.2 Indgivne klagesager og anlæg af retssager 876
8.2.7.2.3 Retsudvalgets spørgsmål 1119-1121 880
8.2.7.2.4 Justitsministerens redegørelse til Retsudvalget af 26. juni 2013 om tilstedeværelse af flag på Station Amager 886
8.2.7.2.5 Senioranklager Klaus Pedersens mail af 18. februar 2013 til Beredskabsenheden 905
8.2.7.2.6 Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards mail af 21. maj 2013 909
8.2.7.2.7 Senioranklager Klaus Pedersens mail af 1. august 2013 vedhæftet operationsbefalingen 912
8.2.7.2.8 Retsudvalgets spørgsmål 32 916

8.2.7.2.9 Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 917
8.2.7.3 Perioden 18. februar-11. april 2014 919
8.2.7.3.1 Retsudvalgets spørgsmål 650 og AC 920
8.2.7.3.2 Retsudvalgets spørgsmål 730-731 953
8.2.7.3.3 Retsudvalgets spørgsmål 859-870 958
8.2.7.3.4 Justitsminister Karen Hækkerups svar til Retsudvalget af 9., 10. og 11. april 2014 på spørgsmål 650, 730-731, 859-862, 864-865, 868 og AC 978
8.2.7.3.5 Artikler i Jyllands-Posten den 2. og 14. marts 2014 982
8.2.7.3.6 Referat af møde den 6. marts 2014 mellem PET og repræsentanter fra den kinesiske ambassade 994
8.2.7.4 Perioden 11. april – 16. december 2014 995
8.2.7.4.1 Retsudvalgets spørgsmål 914-917 om blandt andet lydfiler 995
8.2.7.4.2 Retsudvalgets spørgsmål 863, 866-867 og 869-870 1039
8.2.7.4.3 Københavns Politis fortsatte forsøg på at identificere politibetjente 1057
8.2.7.4.4 Advokat Claus Bonnez´ editionsbegæring under ankesagen 1060
8.2.7.4.5 Justitsminister Mette Frederiksens svar til Retsudvalget den 16. december 2014 1061
8.2.7.5 Perioden efter den 16. december 2014 1065
8.2.7.5.1 Forløbet af ankesagen i Østre Landsret, Københavns Politis fortsatte forsøg på at identificere politifolk og behandlingen af Støttekomitéen for Tibets mail af 16. april 2014 1065
8.2.7.5.2 Gennemgang og offentliggørelse af lydfilernes indhold 1082
8.2.7.5.3 Retsudvalgets spørgsmål 188-190 1103
8.2.7.5.4 Østre Landsrets dom af 22. september 2015 og politidirektør Thorkild Fogdes anmeldelse til DUP den 28. september 2015 1104
8.2.7.5.5 Retsudvalgets spørgsmål D 1108
8.2.7.5.6 Retsudvalgets spørgsmål 221-222 1109
8.2.7.5.7 Fremkomsten af operationsbefalingen for 2012, mødet mellem politidirektør Thorkild Fogde og Den Uafhængige Politiklagemyndighed den 30. september 2015 og justitsministerens orientering til Retsudvalget den 2. oktober 2015 1112

8.2.7.5.8 Justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 188-190 og 221-222 1127
8.2.7.5.9 Reaktioner i Københavns Politi og nedsættelse af undersøgelseskommissionen 1128
8.2.7.5.10 Efterfølgende supplerende oplysninger 1131

BIND 4
Kapitel 8.3-8.4
Hændelsesforløb og forklaringer 1151

BIND 5
BILAG 1-18 1457

KAPITEL 8
Hændelsesforløb og forklaringer

Dalai Lama, der er tibetanernes religiøse overhoved, aflagde besøg i Danmark i 1996, 2000, 2003 og 2009, hvor han mødtes med statsministrene Poul Nyrup Rasmussen, Anders Fogh Rasmussen og Lars Løkke Rasmussen samt udenrigsministrene Niels Helveg Petersen og Per Stig Møller.

Mødet i 2009 på Marienborg med statsminister Lars Løkke Rasmussen gav anledning til, at Kina aflyste en række planlagte møder med danske ministre.[1]

Den danske regering afgav efter rådføring i Det Udenrigspolitiske Nævn den 10. december 2009 en verbalnote til de kinesiske myndigheder, hvori blandt andet anførtes:[2]

> "Denmark is fully aware of the importance and sensitivity of Tibet-related issues and attaches great importance to the view of the Chinese government on these issues. Denmark takes very seriously the Chinese opposition to meetings between members of the Danish Government and the Dalai Lama, and has duly noted Chinese views that such meetings are against the core interest of China, and will handle such issue prudently. In this regard, Denmark reaffirms its One-China Policy and its unchanged position that Tibet is an integral part of China. Denmark recognizes China's sovereignty over Tibet and accordingly opposes the independence of Tibet.
>
> Next year in May we look forward to celebrating the 60 year anniversary of the diplomatic connections between Denmark and the PRC. Denmark hopes to cooperate with China in order to ensure high-level exchanges before, during and after the celebration. Denmark would like to use this opportunity to renew its invitation to President Hu Jintao to come to Denmark as the official guest of Her Majesty Queen Margrethe II. EXPO 2010 in Shanghai will also be an excel-

1 https://www.b.dk/danmark/dalai-lama-kommer-til-danmark-i-april-2011

2 http://www.ft.dk/samling/20091/almdel/UPN/bilag/24/772818.pdf

> lent opportunity to celebrate the long-lasting and multifaceted friendship between our two countries."

Følgende forslag (V47), fremsat under forespørgselsdebat F23 om Tibet, blev vedtaget af Folketingets flertal den 16. marts 2010:[3]

> "Folketinget udtrykker sin fortsatte bekymring over forholdene i Tibet og opfordrer regeringen til at arbejde for forbedringer i menneskerettighedssituationen og for at beskytte det tibetanske folks unikke kulturelle og religiøse traditioner.
>
> Folketinget tillægger det strategiske partnerskab med Kina stor betydning, herunder et tæt samarbejde og ligeværdig dialog baseret på gensidig respekt. Som udgangspunkt for partnerskabet bekræfter Folketinget sin tilslutning til ét-Kina-politikken, og at Danmark som følge heraf - i overensstemmelse med EU-linjen - opfatter Tibet som en del af Folkerepublikken Kina.
>
> Folketinget udtrykker sin påskønnelse af, at dialogen mellem Dalai Lama-repræsentanter og den kinesiske regering er genoptaget. Dialog er vejen til en fredelig løsning på Tibet-spørgsmålet. Folketinget opfordrer til, at dialogen føres igennem til et resultat, der sikrer tibetanerne reelt selvstyre inden for rammerne af den kinesiske forfatning med kulturel og religiøs frihed og respekt for menneskerettighederne. Folketinget noterer sig, at Dalai Lamas repræsentanter ikke har stillet krav om uafhængighed."

Følgende forslag (V70), fremsat under forespørgselsdebat F38 om regeringens eventuelle planer for tilbagekaldelse af verbalnoten fra 2009, blev vedtaget af Folketingets flertal den 30. maj 2011:[4]

> "Folketinget udtrykker sin fortsatte bekymring over for menneskerettighedssituationen i Kina og over forholdene i Tibet og opfordrer regeringen til fortsat at arbejde for forbedringer og for at beskytte det tibetanske folks unikke kulturelle og religiøse traditioner.
>
> Folketinget tillægger det strategiske partnerskab med Kina stor betydning, herunder et tæt samarbejde og ligeværdig dialog baseret på gensidig respekt. Som udgangspunkt for partnerskabet bekræfter Folketinget sin fortsatte tilslutning

3 http://www.ft.dk/samling/20091/vedtagelse/V47/index.htm
4 http://www.ft.dk/samling/20101/Vedtagelse/V70/index.htm

til etkinapolitikken, og at Danmark som følge heraf – i overensstemmelse med EU-linjen – opfatter Tibet som en del af Folkerepublikken Kina.

Folketinget opfordrer til, at dialogen mellem repræsentanter for Dalai Lama og det eksil-tibetanske samfund og den kinesiske regering genoptages og føres igennem til et resultat, der sikrer tibetanerne reelt selvstyre inden for rammerne af den kinesiske forfatning med kulturel og religiøs frihed og respekt for menneskerettighederne. Folketinget noterer sig, at Dalai Lamas repræsentanter ikke har stillet krav om uafhængighed."

Kinas præsident, Hu Jintao, aflagde statsbesøg i Danmark i dagene 14.-16. juni 2012. Den kinesiske formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference (CPPCC), Yu Zhengsheng, aflagde officielt besøg i Danmark i dagene 4.-7. juni 2013. Femte medlem af Kinas Politbureaus Stående Komite, Liu Yunshan, aflagde i dagene 10.-12. juni 2014 officielt besøg i Danmark. I det følgende redegøres for de oplysninger, der er fremkommet ved kommissionens undersøgelse vedrørende de enkelte besøg.

8.1 Myndighedernes opgaver ved statsbesøg

De oplysninger, der er fremkommet ved kommissionens undersøgelser, indeholder ikke skriftlige retningslinjer for fordelingen af arbejdsopgaverne i forbindelse med indgående statsbesøg, men der er herom afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[5]

"Afhørte var protokolchef i Udenrigsministeriet fra 15. januar 2008 til 1. august 2012. Efter 1 års orlov tiltrådte hun den 1. august 2013 stillingen som Danmarks ambassadør i Helsinki.

Protokollen er en lille enhed i Udenrigsministeriet, der primært varetager forholdet til ambassader og diplomater samt interesseorganisationer, der er knyttet til det pågældende land. Protokollen sørger for overholdelse af Wienerkonventionen og det pågældende lands love, og det er også Protokollen der meddeler momsfritagelse til diplomater. Endvidere servicerer Protokollen Udenrigsministeriets eget personale, og endelig varetager besøgssektionen offentlige besøg til

5 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

stats- og udenrigsministeren. Andre ministerier kan spørge Protokollen til råds, hvis de er værter for et besøg.

Annette Lassen var viceprotokolchef i 2012. Hun havde 18 års erfaring og kendte alle relevante personer. Hendes primære opgave var at være leder af besøgssektionen. Det indebar blandt andet tilrettelæggelse og afvikling af statsbesøg, hvilket indbefatter bordplaner, tidsplaner, biler ind og ud etc., som alt sammen betyder noget ved et besøgs afvikling. Afhørte havde som chef det overordnede ansvar, men hun og Annette Lassen havde en afslappet arbejdsdeling.
...
Vedrørende Annette Lassens forklaring for kommissionen, hvorefter kontakten til PET under statsbesøg, hvor Dronningen er vært, bliver varetaget af Hoffets Protokol, oplyste afhørte, at hun er helt enig heri. Hoffets ceremonimester var den praktiske mand på besøget fra Hoffets side. Det var såvel formelt som reelt Hoffet, der havde kontakten til PET. Måske har Ove Ullerup også haft kontakt til PET, men det vidste afhørte ikke. Hoffet havde ansvaret fra ankomsten den 14. juni 2012, og indtil de politiske samtaler skulle underskrives på Christiansborg den 16. juni 2012. I denne del af besøget var det Dronningen, der var vært. Protokollen overtog værtsrollen for den del af besøget, der vedrørte underskrivelse af aftaler på Christiansborg den 16. juni 2012. Hun vidste, at Annette Lassen havde kontakt med PET i denne forbindelse. Afhørte havde ikke selv haft en sådan kontakt. Det var Annette Lassens ansvar."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:[6]

"Ved et statsbesøg er det Hofmarskallatet, der har den overordnede ledelse af forberedelsen vedrørende indkvartering, kørsel, udarbejdelse af program etc. De centrale personer er i denne forbindelse hofmarskallen og ceremonimesteren. Under det kinesiske besøg overtog statsministeren først værtskabet, da præsidenten den 16. juni 2012 ankom til Christiansborg Slot for at mødes med statsministeren. Da præsidenten forlod Christiansborg, gik værtskabet tilbage til Hofmarskallatet. Protokollen stod således kun for besøgets forberedelse, herunder den indvendige logistik, i det tidsrum, præsidenten var på Christiansborg den 16. juni 2012. Det er meget få personer, der forstår Hofmarskallatets og Protokollens rolle, navnlig i forbindelse med statsbesøg. Det er kun et statsbesøg, når det er Dronningen, der er vært. I så fald og kun i disse tilfælde, er det Hoffet, der står for tilrettelæggelsen. Det burde være sådan, at Hoffet modtager alle mails, herunder mails med omtale af sikkerhedsspørgsmål, vedrørende statsbesøg, medmindre det udelukkende drejer sig om de politiske samtaler.

6 Protokol nr. 38 af 6. januar 2017

Afhørte sørger i vidt omfang for at orientere Hoffet om modtagne mails. Protokollen gør, hvad den kan for at orientere Hoffet, og PET om, hvad der sker."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[7]

"Om opgavefordelingen mellem Hoffet og Protokollen i Udenrigsministeriet, og foreholdt Annette Lassens og Jette Nordams forklaringer herom, forklarede afhørte, at det var hans forståelse, at Hoffet stod for det samlede program, men at det naturligvis skete i tæt dialog med andre aktører, så der også blev plads i programmet til f.eks. de politiske samtaler, og til at de besøgende kunne se det, som man gerne ville vise dem. Hoffet udsendte løbende ændrede udgaver af programmet.

…

De offentlige samarbejdsaftaler var ASI-kontorets ansvar. De kommercielle aftaler henhørte under afhørtes kolleger i Dansk Eksportråd. Det var vist nok kontorchef Niels Høyer i Dansk Eksportråd, der stod for denne del, men afhørte var ikke sikker."

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:[8]

"Ved statsbesøg er Dronningen den direkte mod- eller medpart til gæsten. Hoffet er vært. Udenrigsministeriet tager sig af alt det, der hører under protokollen, mens politiet og Justitsministeriet tager sig af det, der angår det sikkerhedsmæssige. Statsministeriets opgave begrænser sig i al væsentlighed til substansen af den samtale, der skal holdes med statsministeren. Statsministeriet har hverken med sikkerheden eller protokolmæssige spørgsmål at gøre. Afhørte havde ikke drøftet besøget med politiet, PET eller Justitsministeriet, men nok med Udenrigsministeriet, dog ikke hvad angår sikkerhedsmæssige spørgsmål."

Hofmarskal Ove Ullerup:[9]

"Afhørte var hofmarskal i 2012. Hofmarskallen er Hoffets administrative chef. Hofmarskallatet planlægger og koordinerer ind- og udgående statsbesøg og har i den forbindelse etableret et fast koordinationsforum med deltagelse af Hoffet, PET og Udenrigsministeriet. Enkelte andre myndigheder kan blive indkaldt. Det er også sket i få tilfælde, at Dansk Industri har været indkaldt til møder i dette forum, der mødes regelmæssigt, når det ligger fast, at der skal være et statsbesøg.

7 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

8 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017

9 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

Hver part er ansvarlig for sine sagsområder. Hoffet er ansvarlig for de arrangementer, Dronningen deltager i. Udenrigsministeriet har ansvaret for de politiske samtaler, mens PET tager sig af sikkerheden. Endvidere er de to landes ambassader involveret i planlægningen. Foreholdt Jette Nordams og Annette Lassens forklaringer, hvorefter det under statsbesøg er Hoffet, der har kontakten til PET, oplyste afhørte, at det nok ikke helt forholder sig sådan. Afhørte fastholdt, at det i det koordinerende forum var sådan, at man hver især tog de opgaver, man var ansvarlig for. Det var i dette forum, PET modtog relevant information om sikkerheden. Dette forum var PETs hovedkilde. PET fik desuden information fra PETs egne møder med Kinas ambassade og fra fortropsbesøget. Der var selvfølgelig kontakt mellem Hoffet og PET undervejs, ligesom der var kontakt mellem Udenrigsministeriet og PET. Der var nok ikke nogen, der kunne forestille sig, at det var Kongehuset, der skulle varetage landets sikkerhed.

Man forsøger i koordinationsforum at planlægge så effektivt som muligt og at gennemføre et statsbesøg med så megen substans som muligt. Der er tale om korte besøg, så der er meget, der skal nås. Statsbesøg er ikke hyppige, der er typisk kun ét indgående og ét udgående for hvert enkelt land pr. regentperiode i Danmark, så selvfølgelig forsøger man at lægge så meget ind i det som muligt.

I denne sag var der en meget kort tidshorisont. I starten var der ca.1-2 ugentlige møder i koordinationsforum. Møderne fandt typisk sted i Det Gule Palæ, bortset fra det store fortropsbesøg, der blev afholdt i Chr. VII's Palæ, og mødet i Udenrigsministeriet 1. juni 2012. Ambassaden i Beijing deltog ikke via videolink i alle møderne, men det var hovedreglen, at ambassaden var med."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[10]

"Afhørte var kontorchef ved Hoffet i 2012. I forbindelse med statsbesøg tager Udenrigsministeriet sig af erhvervsdelen, og hvad der skal ske i Folketinget og i Statsministeriet. Hoffet tager sig af de dele af besøget, hvor Dronningen eller en anden i den kongelige familie er værter. Ved det kinesiske statsbesøg i 2012 var Hoffet ansvarlig for modtagelsen i lufthavnen, sejlturen, besøget på Amalienborg og gallamiddagen på Christiansborg.

Hoffet havde i forbindelse med besøget i 2012 samarbejde med blandt andet Udenrigsministeriets Protokol ved Jette Nordam og Annette Lassen, med ASI-kontoret ved Martin Bille Hermann og Nis Lauge Gellert og med Erhvervskontoret ved Niels Høyer, der også deltog i nogle af de forberedende møder.

10 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017

…
Foreholdt, at Annette Lassen og Jette Nordam til kommissionen har forklaret, at det var Hoffets Protokol, der stod for sikkerheden under statsbesøg, hvor Dronningen var vært, oplyste afhørte, at der ikke er noget, der hedder Hoffets Protokol. Det er Hoffets sekretariat, der står for forberedelserne af statsbesøg, og det var afhørtes opgave at sørge for, at alle, herunder PET, var opdateret på programmet hele tiden. Hoffets kontakt til PET bestod af de løbende opdateringer af programmet og oplysninger om, hvilke kongelige der deltog. PET sendte kørselstider til Hoffet. Dialogen var således kun om ændringer i programmet. Programmet bliver trykt i Kongehuset. Hoffet har ikke haft kontakt til PET om sikkerhedsmæssige spørgsmål.

Der har ikke op til besøget været kontakt mellem Hoffet og Københavns Politi. Afhørte blev ikke gjort bekendt med, at der op til besøget var en telefonisk kontakt mellem Jette Nordam og politidirektør Johan Reimann.

Afhørte var ikke dengang bekendt med PETs trusselsvurdering eller med Københavns Politis operationsbefaling. Hun har læst dokumenterne som forberedelse til denne afhøring. Afhørte erindrede ikke, at indholdet har været drøftet eller nævnt af PET på de møder, hun har deltaget i."

8.2 Besøget i 2012

Kinas præsident Hu Jintao aflagde statsbesøg i Danmark i dagene 14.-16. juni 2012.

8.2.1 Sagsbehandlingen i Udenrigsministeriet, ved Hofmarskallatet og i Statsministeriet forud for besøget i 2012

Udenrigsministeriet har i mails af 10. juni 2016, 8. juli 2016 og 17. august 2016 fremsendt oversigter over medarbejdere i perioden 2012-2014. Heraf fremgår blandt andet:[11]

Departementschef:
Claus Grube, 2009 – 30.7.2013
Ulrik Vestergaard Knudsen, 1.8.2013 – pt.

Ambassaden i Beijing:
Ambassadør Friis Arne Petersen, før 2009 – efter 1.11.2015

11 UM, ID nr. 1517553, 1596138 og 1657263

Souschef Lars Bo Larsen, – efter 1.11.2015
Ambassaderåd Søren Jacobsen, før 1.1. 2012 – efter 1.11.2015
Ambassadesekretær/chefkonsulent Søren Bindesbøll, før 1.1. 2012 – efter 1.11.2015

Protokollen:
Protokolchef, senere ambassadør Jette Nordam, før 1.1. 2012 –
Viceprotokolchef Annette Lassen, før 1.1. 2012 – efter 1.11.2015

ASI-kontoret:
Kontorchef Martin Bille Hermann, før 1.1. 2012 – efter 1.11.2015
Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, før 1.1. 2012 – efter 1.11.2015

ALO-kontoret:
Kontorchef Christian Dons Christensen, – efter 1.11.2015
Fuldmægtig Camilla Saugstrup, – efter 1.11.2015

Direktionssekretariatet:
Fuldmægtig, senere kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe, før 1.1. 2012 – efter 1.11.2015

Statsministeriet har den 22. juni 2016 fremsendt en oversigt over medarbejdere, der har været eller kunne have været involveret i de tre kinesiske besøg. Heraf fremgår, at blandt andre følgende personer "givetvis" har været involveret:[12]

Departementschef:
Christian Kettel-Thomsen, 1.10 2010 – efter 1.10. 2015

Udenrigsområdet:
Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, 1.10 2010 – 31.3.2013
Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, 1.10.2005 – 31.7.2013
Konsulent Tue Krarup-Pedersen, 1.9. 2009 – 31.7. 2013
Konsulent Mercan-Ellen Nielsen, 1.1.2012 – 31.5.2014

Forberedelsen og planlægningen af det kinesiske statsbesøg i 2012 blev ved Hofmarskallatet varetaget af blandt andre hofmarskal Ove Ullerup, ceremonimester Christian Eugen-Olsen og kontorchef Astrid Agerholm Ruge.

12 STM, j. nr. 2016-1213

Mail af 11. oktober 2011 fra ambassaden i Beijing

Forud for statsbesøget havde den danske ambassadør i Beijing, Friis Arne Petersen, den 11. oktober 2011 holdt et møde med blandt andre generaldirektøren for det kinesiske udenrigsministeriums Europaafdeling, Li, med henblik på at drøfte et kommende besøg i Danmark af den kinesiske udenrigsminister Yang og et muligt kommende besøg af den kinesiske præsident Hu Jintao. I den efterfølgende afrapportering til Udenrigsministeriet anførtes afslutningsvis, at det var ambassadens vurdering, at det primære formål med Yangs besøg i Danmark var "at få bekræftet den danske regerings præcise politik i forhold til ét Kina politikken." [13]

Herom er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[14]

> "Da Dalai Lama var på besøg i Danmark i 2009, blev han, som tilfældet havde været ved hans besøg i andre vestlige lande, mødt som religiøst overhoved og kulturel figur. Mødet fandt for eksempel sted på Marienborg, ikke på Christiansborg. Efter Danmarks opfattelse kunne de protokollære og ceremonielle rammer, som mødet blev holdt under, ikke give grundlag for, at Kina pludselig tvivlede på, at Danmarks ét Kina politik fortsat var den officielle danske politik. Kina benyttede imidlertid dengang anledningen til at forsøge at flytte grænserne for, hvad de kunne acceptere fra vestlige landes regeringschefer omkring møder med Dalai Lama. Dette medførte en diplomatisk diskussion i forholdet mellem Danmark og Kina, der endte med, at Udenrigspolitisk Nævn udarbejdede en verbalnote. Andre vestlige lande blev mødt med samme holdning fra Kina. Det eneste vestlige land, der afhørte bekendt ikke har føjet Kina på dette punkt, er USA.
>
> Om mail af 11. oktober 2011 fra Søren Jacobsen og Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, …, oplyste afhørte, at Danmark i 2011 netop havde fået ny regering, og Kina valgte af forsigtighedshensyn at udsætte et præsidentbesøg og i stedet sende deres udenrigsminister på besøg i Danmark med henblik på at få bekræftet Danmarks præcise politik overfor Kina. Der var i den nye danske regering kommet et nyt parti, SF, som tidligere havde været i opposition og haft synspunkter, der – set fra Beijing – var i modstrid med det, der var den klassiske danske ét Kina politik, der havde været gældende siden 1951. Partiet var nu tildelt udenrigsministerposten i Danmark med den ny udenrigsminister Villy Søvndal. I forhold til Danmark var det afgørende for Kina at få bekræftet, at

13 UM, j. nr. 2.Kina.2.PEK (Del 1 af 6)

14 Protokol nr. 29 af 16. december 2016

den nye regering ville fortsætte Danmarks hidtidige ét Kina politik. Det har det altid været vigtigt for Kina at få bekræftet, når et vestligt land skiftede regering.

Udenrigsministermødet i 2011 forløb godt. Det var et meget synligt møde med gode og indholdsrige samtaler."

Udenrigsminister Villy Søvndal:[15]

"Mailens omtale af Kinas ønske om præcisering af den danske regerings politik kunne undre afhørte. Danmark havde allerede i 1950 anerkendt Folkerepublikken Kina, og FN havde i 1971-72 anerkendt Folkerepublikken Kina som repræsentant for Kina. Det var helt utænkeligt, at en ny regering i Danmark ville bryde dette mønster, herunder holdningen til ét Kina-politikken. Det, der interesserede kineserne, var snarere, at Danmark blev opfattet som det grønneste land i verden, og at Danmark var et meget lidt korrupt land. Endvidere interesserede den danske samfundsmodel kineserne. Afhørte kunne ikke forestille sig, at det gjorde nogen forskel, at SF var kommet i regering, for SF stod også bag verbalnoten fra 2009, der blev vedtaget med et bredt flertal. Afhørtes tidligere udtalelser om autonomi for Tibet var ikke i modstrid med dette."

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:[16]

"Verbalnoten fra 2009 bekræftede regeringens ét Kina-politik siden 1950, hvorefter Tibet er en integreret del af Kina. I 2011 fik Danmark ny regering, der bekræftede at fortsætte den hidtidige danske politik overfor Kina. Efter Dalai Lamas besøg i 2009 var forholdet mellem Kina og Danmark kølnet. Verbalnoten og bekræftelsen i 2011 var med til at bedre forholdet. Dronningen havde allerede inden regeringsskiftet i 2011 inviteret den kinesiske præsident til Danmark, men Kina havde ikke svaret."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[17]

"Om mail af 11. oktober 2011 fra ambassaden i Beijing til blandt andet Claus Grube og afhørte oplyste hun, at mailen er stilet til Udenrigsministeriets politiske kontor, ASI-kontoret. Det var ikke Protokollens ansvar at have en holdning til ambassadens afsluttende bemærkning om en bekræftelse af den danske regerings politik, men hun fandt ikke grund til at anfægte den. Det havde gennem mange år været et ønske fra Kongehusudvalget at få et statsbesøg fra Kina, så det gode forhold mellem landene kunne befæstes."

15 Protokol nr. 36 af 6. januar 2017

16 Protokol nr. 25 af 9. december 2016

17 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:[18]

"Om mailen af 11. oktober 2011 fra ambassaden i Beijing forklarede afhørte, at den nye regering både i Folketinget og i pressen havde redegjort for holdningen til den hidtidige politik overfor Kina. Verbalnoten fra 2009 var en milepæl, og fra da af havde den danske politik overfor Kina ligget nogenlunde fast og haft bred opbakning i Folketinget hen over midten. Verbalnoten var en forudsætning for, at det bilaterale forhold kunne komme op i gear og få den volumen, det fik. Mailens omtale af "at få bekræftet den danske regerings præcise politik" tolker afhørte sådan, at det på grund af regeringsskiftet lå kineserne på sinde at få bekræftet, at den danske regerings holdning var uændret i forhold til verbalnoten.

Indholdet af verbalnoten fra 2009 blev forhandlet med kineserne af Udenrigsministeriet. Statsministeriet var med på sidelinjen. Udenrigsministeren havde på forhånd sikret sig et politisk flertal for indholdet i Udenrigspolitisk Nævn, der er et rådgivende og ikke besluttende organ. Afhørte var i 2009 som politisk direktør i Udenrigsministeriet involveret i at få kontakten med kineserne på rette spor, men han var ikke direkte involveret i udarbejdelsen af verbalnoten. Verbalnoten var forudsætningen for at udvikle det fremtidige samarbejde efter, at der – set med kinesernes øjne – var opstået en krise ved Dalais Lamas besøg i 2009."

Hofmarskal Ove Ullerup:[19]

"Afhørte troede ikke, at han har modtaget mail af 11. oktober 2011 fra ambassaden i Beijing. På et tidspunkt efter mailen blev han orienteret om et muligt statsbesøg fra Kina. Der havde ikke tidligere været statsbesøg fra Kina, og Kina stod på Hoffets liste over planlagte kommende statsbesøg, så de vidste, det ville komme. Det var blot et spørgsmål om, hvornår besøget skulle finde sted. Det blev ikke til noget i efteråret 2011, men der var fortsat løbende kontakt om et muligt statsbesøg. Først ved mailen af 8. maj 2012 fik afhørte og Hoffet formelt besked om, at Kina havde truffet beslutningen. Afhørte huskede ikke at have modtaget noget på tryk i november 2011."

18 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017

19 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

Mødet den 8. maj 2012 mellem departementschef Claus Grube og ambassadør Li samt chefkonsulent Nis Lauge Gellerts mail af samme dag om det kommende statsbesøg

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret, orienterede i mail af 8. maj 2012 Statsministeriet, Kongehuset ved blandt andre hofmarskal Ove Ullerup og en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, herunder blandt andre ambassadør Friis Arne Petersen, om et møde samme dag mellem departementschef Claus Grube og den nytiltrådte kinesiske ambassadør Li, der meddelte, at Folkerepublikken Kinas præsident, Hu Jintao, havde accepteret Hendes Majestæt Dronningens invitation til et statsbesøg i Danmark, og at man fra kinesisk side forventede ankomst sent den 14. juni 2012 og afrejse igen den 16. juni kl. 14:30. I mailen anførtes blandt andet:[20]

> "Ambassadøren var optaget af spørgsmålet om sikkerhed. Fra sin tid i Storbritannien havde han oplevet stenkast mod dav. Præsident Jiang Zemin under dennes statsbesøg dér. Det måtte selvsagt undgås. Desuden havde der været gennemført demonstrationer af 'pro-tibetanske' organisationer, som havde vist sig at være meget aggressive og derfor udgjorde en 'stor fare'.
> …"

Om denne mail er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:[21]

> "Besøget i 2012 havde derfor stor betydning, både indenrigspolitisk og udenrigspolitisk. Der havde lige været finanskrise, og Danmark vandt ikke tilstrækkelige markedsandele på de relevante markeder. Den tidligere regering havde startet et strategisk partnerskab med Kina, hvilket var usædvanligt for et europæisk land. Man havde også startet en ordning med eksportambassadører i en række lande, blandt andet Kina. Den nye regering fik en egentlig udenrigshandelsminister, og både Danmark og Kina var forud for besøget i 2012 indstillet på, at der nu skulle sættes gang i det strategiske partnerskab. Det var derfor vigtigt, at besøget ikke gik galt. Besøget skulle have det rigtige indhold, og det skulle forløbe godt.
>
> Protokolchef Jette Nordam, Nis Lauge Gellert og afhørte deltog i samtalen med ambassadør Li den 8. maj 2012... Når det fra samtalen oplyses, at ambassadøren var optaget af sikkerhed, fandt afhørte det helt naturligt for et besøg fra ud-

20 STM, j. nr. 2013-1121550, akt. nr. 996488

21 Protokol nr. 25 af 9. december 2016

landet. Der havde siden 2006 generelt været et forhøjet trusselsniveau, og der var derfor stor fokus på sikkerhed. Det forhold, at ambassadøren havde oplevet stenkast, og aggressive pro-tibetanske demonstrationer fra sin tid i Storbritannien, opfattedes som, at kineserne tilsyneladende fandt det vigtigt, at der ikke var voldelige pro-tibetanske demonstrationer."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[22]

"Afhørte deltog i samtalen med Kinas ambassadør Li, omtalt i mail af 8. maj 2012 fra Nis Lauge Gellert … Der deltog ikke repræsentanter fra dansk erhvervsliv. Det var et internt møde i Udenrigsministeriet. Li's bemærkninger om sikkerhed m.v. gav ikke afhørte anledning til bemærkninger på mødet. Hun erindrede ikke, at det blev drøftet nærmere på mødet. Hvis ambassadør Li har udtalt sig om sikkerhed, har Udenrigsministeriet taget det ad notam og formidlet det videre til Hoffet, PET og Statsministeriet, som var de myndigheder, der havde interesse i dette forhold. Protokollen fik ikke på det tidspunkt opgaver med hensyn til sikkerhed. Ansvaret for denne opgave ligger under statsbesøg ved Hoffet. Hvis der har været en opfølgning på dette spørgsmål, burde dette ligge ved Hoffet. Hoffet var ikke repræsenteret på mødet, men Hoffet og andre modtog kopi af mødereferatet."

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[23]

"Afhørte deltog i samtalen mellem Claus Grube og ambassadør Li den 8. maj 2012 og skrev referatet. Protokolchef Jette Nordam deltog også. Afhørte huskede ikke, om der deltog andre fra Udenrigsministeriet. Der deltog hverken repræsentanter fra Hoffet eller PET.

Afhørte kunne ikke huske, om man fra dansk side adresserede ambassadørens bemærkninger om, at der ved et besøg i Storbritannien havde været stenkast, og pro-tibetanske demonstrationer, som havde vist sig at være meget aggressive og derfor udgjorde en "stor fare". Afhørte troede det ikke. Det var først efter et par møder, at det for afhørte udkrystalliserede sig, at det var et tema, der optog kineserne meget. Afhørte har sikkert sat citationstegn om "stor fare", fordi han har trukket på sit indre smilebånd. Det anførte virker efter sin ordlyd utroværdigt. I bund og grund var det for at markere, at det er ambassadørens egne ord. I bagklogskabens lys kan man allerede her fornemme, at kineserne havde et bredere farebegreb."

22 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

23 Protokol nr. 28 af 15. december 2016

Udenrigsminister Villy Søvndal:[24]

> "De bekymringer for blandt andet demonstrationer, der omtales i mailen af 8. maj 2012 fra Nis Lauge Gellert, blev ikke bragt op overfor afhørte af departementschefen. Det ville også have været usædvanligt, for sikkerhedsmæssige aspekter ved besøget var entydigt ikke Udenrigsministeriets og slet ikke udenrigsministerens opgave. Afhørte og departementschefen drøftede heller ikke, hvordan den kinesiske værdighed skulle håndteres. Det er ved besøg altid Udenrigsministeriets fornemste opgave at sikre sig, at et besøgende statsoverhoved føler sig godt behandlet, men det skal selvfølgelig ske indenfor lovens rammer."

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[25]

> "Li's bemærkninger om sikkerhed gav ikke anledning til bemærkninger fra afhørtes side. Afhørte kunne ikke gøre noget ved dette spørgsmål og havde heller ikke ansvaret for det, for ambassaden i Kina har ikke ansvar for sikkerheden. Det måtte håndteres af Udenrigsministeriets departement. Afhørtes generelle opfattelse er, at man lettest forstår kineserne ved at lytte til, hvad de siger, og forsøger at forstå dem uden at fortolke. Li var optaget af spørgsmålet, og bemærkningen var ikke overraskende for afhørte. Li's bemærkning var et klart budskab til Udenrigsministeriet, som ud fra det måtte gå videre med overvejelser af karakteren af besøget. Et statsbesøg kan være tilrettelagt med udadvendte aktiviteter eller med meget få offentlige aktiviteter. Kineserne ønskede ikke et meget udadvendt besøg.
>
> De handelsaftaler, der forventeligt skulle underskrives i forbindelse med besøget i 2012, var af betydning set fra Udenrigsministeriets side, men Udenrigsministeriet lagde vægt på hele substansen og den politiske ramme, besøget gav, for at udvikle samarbejdet med Kina på områder som f. eks. antikorruption, miljø og klima. Regeringsaftalerne var de vigtigste. De gav mulighed for at fremme et samarbejde, og dermed kunne Danmark bedst muligt forsøge at påvirke udviklingen i Kina på de forskellige områder. Handelsaftalerne skulle gerne implementere regeringsaftalerne og var derfor også en del af helheden. Det overordnede formål var imidlertid at få et højniveaubesøg. Besøget gav en unik mulighed for at få adgang til at drøfte vigtige spørgsmål med beslutningstagere, som ambassaden normalt ikke kunne komme i tæt kontakt med, og derigennem få adgang til deres politiske tænkning og holdninger. Ambassaden havde talmæssigt gjort op, hvad danske virksomheder ønskede af investeringer. Det samlede

24 Protokol nr. 36 af 6. januar 2017

25 Protokol nr. 29 af 16. december 2016

investeringsbeløb udgjorde 2-3 mia. USD, hvoraf Danmark stod for over 90 %. Danmark investerede langt mere i Kina end omvendt. Besøget kunne bruges til at opnå politiske aftaler, som skabte rammerne for senere handelsaftaler. Det vil ofte være et mål at indgå flest mulige aftaler under et sådan besøg."

Ambassadesekretær Mads Kjeldsen, ambassaden i Beijing:[26]

"Kinas synspunkt fremgår efter afhørtes opfattelse meget klart af mailen. Kina ønsker grundlæggende ikke pro-tibetanske demonstrationer, og sådanne demonstrationer må i hvert fald ikke udgøre en fare for et besøgs gennemførelse. Kina ved dog godt, at sådanne demonstrationer finder sted, når repræsentanter for Kina besøger forskellige lande. Synspunktet medførte ikke drøftelser på ambassaden i Beijing i 2012."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:[27]

"Afhørte deltog ikke i departementschef Claus Grubes samtale med ambassadør Li den 8. maj 2012. Hun blev orienteret gennem Nis Lauge Gellerts mail samme dag. Afhørte vidste ikke, om Jette Nordam deltog, men Protokollen deltager normalt ikke i politiske møder.

Om mailens referat af samtalen …, oplyste afhørte, at Protokollen ikke tager sig af de sikkerhedsmæssige problemer. Der har i afhørtes 18-årige periode i Protokollen været 17 kinesiske højniveaubesøg, og hun har ved alle hørt om disse bekymringer. Kineserne ved, at Danmark noterer deres ønsker, men de ved også, at Danmark ikke efterkommer dem. De skal bare fremføre dem, og vi lytter til dem. Ved præsidentbesøg er Protokollen altid opmærksom på, at det er vigtigt, at præsidenter behandles værdigt og ens. Protokollen er desuden altid opmærksom på den asiatiske kultur."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[28]

"Afhørte modtog mailen som del af mailgruppen "ASIall". Han blev ikke overrasket over de kinesiske bekymringer, der var beskrevet i mailen, og hæftede sig ikke som sådan ved det. Sikkerhed, protokol og logistik lå uden for ASI-kontorets ressort. ASI-kontoret skulle sammen med ambassaden i Beijing ikke mindst forberede de politiske samtaler og koordinere den lange række af offentlige samarbejdsaftaler, man fra dansk side ønskede at indgå. ASI-kontoret havde på Udenrigsministeriets vegne ansvaret for den overordnede sammen-

26 Protokol nr. 24 af 9. december 2016

27 Protokol nr. 38 af 6. januar 2017

28 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

sætning og balance i programmet, om end det var Hoffet, der var vært. De offentlige samarbejdsaftaler, man fra dansk side ønskede at indgå, ville give den netop vedtagne vækstmarkedsstrategi en flyvende start. Undervejs op til statsbesøget blev sikkerhed, protokol og forudsigelighed et tilbagevendende tema for kineserne. Det kan man se af forløbet under forberedelserne, og Udenrigsministeriet kendte også fra det almindelige samarbejde med kineserne til deres ønske om forudsigelighed. Der måtte set fra kinesisk side ikke ske noget uforudset. Afhørte lagde ikke så meget andet i det."

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet:[29]

"I Statsministeriet var der ikke overvejelser omkring kinesernes syn på sikkerheden. Med hensyn til værdigheden var det de ydre rammer, der var vigtige for kineserne. Man skulle kunne se, at det var et stort og vigtigt land, der var på besøg. For kineserne var selve det, at besøget fandt sted, lige så vigtigt som besøgets indhold. Afhørte har ikke drøftet kinesernes bekymringer omkring demonstrationer og andre manifestationer med nogen. Disse forhold var ikke en del af Statsministeriets opgave.

Der var derfor ingen håndtering af sikkerhedsspørgsmål fra Statsministeriets embedsmænd og til politiet. Afhørte havde ingen konkret viden om, hvilken dialog der var mellem Udenrigsministeriet og politiet, men afhørte havde aldrig hørt om, at Udenrigsministeriet skulle have været medarrangør vedrørende sikkerhedsspørgsmål. Det er ikke Udenrigsministeriets opgave. "

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:[30]

"Mailen af 8. maj 2012 gav ikke i Statsministeriet anledning til overvejelser omkring sikkerhed og værdighed. Disse opgaver lå hos Udenrigsministeriet, Hoffet og PET. Man vidste desuden fra tidligere statsbesøg, at kineserne altid har fokus på disse spørgsmål."

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet:[31]

"Det i mailen nævnte om Kinas syn på sikkerheden blev, så vidt afhørte erindrede, ikke gjort til genstand for sagsbehandling i Statsministeriet. Det er Udenrigsministeriets ansvar at planlægge besøget og koordinere det med de relevante aktører, f.eks. politi og PET, for så vidt angår sikkerhedsmæssige spørgsmål.

29 Protokol nr. 37 af 6. januar 2017
30 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017
31 Protokol nr. 33 af 5. januar 2017

Afhørte drøftede ikke det anførte om sikkerhed med hverken departementschefen eller Ulrik Vestergaard Knudsen.

I Statsministeriet var man efter afhørtes opfattelse ikke specielt bekendt med Kinas bekymringer forud for 2012. Der havde været en række udenlandske besøg, også med kinesisk deltagelse, men afhørte havde ingen præcis erindring om at have hørt Kinas synspunkter om sikkerhed i forbindelse hermed. Afhørte havde ingen forudanelse om Kinas holdning til demonstrationer, men kineserne havde en forventning om, at man blev behandlet pænt under besøget, og det var vigtigt for dem."

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:[32]

"Bemærkningen fra ambassadøren om sikkerhedsmæssige spørgsmål gav ikke afhørte anledning til overvejelser. Han huskede ikke, om der var drøftelser i Statsministeriet i anledning af mailen."

Hofmarskal Ove Ullerup:[33]

"Hoffet deltog ikke i mødet mellem departementschef Claus Grube og ambassadør Li den 8. maj 2012. Afhørte hæftede sig ikke specielt ved oplysningen i Nis Lauge Gellerts mail af 8. maj 2012 om, hvordan ambassadør Li så på sikkerhedsspørgsmålet. Det kom ikke som nogen overraskelse, for det sker ved hovedparten af indgående statsbesøg, at det gæstende land rejser spørgsmål om sikkerhed. Afhørte ville ikke udelukke, at et land, som har et et-parti system, har en ekstra bekymring omkring sikkerheden, men det er spekulation fra afhørtes side."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[34]

"Hoffet deltog afhørte bekendt ikke i Claus Grubes møde samme dag med ambassadør Li. Li's bemærkninger i mailen af 8. maj 2012 bevirkede, at sikkerhed kom på dagsordenen på nogle af forberedelsesmøderne, blandt andet på møderne den 14. maj 2012 og den 1. juni 2012. Det var PET, og ikke Hoffet, der håndterede sikkerheden.

…

Afhørte kunne ikke præcist huske, hvad der på forberedelsesmøderne blev sagt om Li's bemærkninger til Claus Grube under mødet den 8. maj 2012. Hun kunne heller ikke huske, at det blev omtalt under dagsordenspunktet sikkerhed.

32 Protokol nr. 30 af 16. december 2016

33 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

34 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017

PET sagde ikke ret meget på møderne. De var mest med for at lytte og fyldte ikke særlig meget. Fokus var ikke på sikkerhed, men på at få programmet til at hænge sammen."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[35]

"Afhørte var hverken bekendt med Nis Lauge Gellerts mail af 8. maj 2012 eller med andre mails fra Udenrigsministeriet i denne periode."

Videokonference i Udenrigsministeriet den 9. maj 2012 og mailkorrespondance med ambassaden i Beijing 9.-10. maj 2012

Der blev i Udenrigsministeriet afholdt en videokonference den 9. maj 2012. Der foreligger ikke referat af dette møde, men der er for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[36]

"Ambassaden, Statsministeriet, Hoffet og Udenrigsministeriet drøftede og afstemte deres forventninger. I Udenrigsministeriet havde man store forventninger, men tiden var kort. Det var primært et internt møde i Udenrigsministeriet. Afhørte mente ikke, at Justitsministeriet og PET var til stede. Protokollen var ikke ansvarlig for videokonferencen. Friis Arne Petersens mail af 10. maj 2012 er mødereferatet.

Hun erindrede ikke, at der på denne videokonference blev drøftet spørgsmål om sikkerhed og værdighed. Det var i den meget indledende fase, hvor man især fokuserede på, hvad man kunne få ud af de to dage, besøget skulle vare. Sikkerhed og værdighed kan godt være blevet nævnt for at understrege, at det var et statsbesøg af helt høj karat og af en statsleder fra den største stat i verden. Man ved, at kinesiske statsledere lægger vægt på at blive behandlet værdigt. Det gør alle statsledere. Dette skulle også afspejles i besøgsprogrammet."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[37]

"Han erindrede ikke, om han deltog i videokonferencen den 9. maj 2012. Det har han dog med stor sandsynlighed grænsende til vished gjort. Mødet er booket i hans kalender. Han huskede ikke mødet, men der har på en sådan intern videokonference i Udenrigsministeriet mest sandsynligt været en brainstorming om mulige programelementer, om hvad Danmark ønskede at opnå med

35 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

36 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

37 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

besøget, og om hvilke aftaler der realistisk kunne nå at blive klar til underskrift. Han erindrede ikke, om der deltog nogen udover Udenrigsministeriets medarbejdere. Han huskede heller ikke, at sikkerhedsspørgsmål blev drøftet, men alle tilstedeværende har været enige om, at de skulle sætte et program sammen, der var passende for en præsident fra verdens næststørste økonomi. Det skulle svare til modtagelsen af USAs præsident. Det handlede ikke så meget om at respektere de kinesiske bekymringer, men snarere om at programmets indhold skulle svare til gæstens position.

…

at han ikke erindrede, om ambassadøren brugte ordet "ansigt" under videokonferencen den 9. maj 2012. Han erindrede heller ikke, om man overhovedet drøftede sikkerhed og værdighed."

Hofmarskal Ove Ullerup:[38]

"Videokonferencen i Udenrigsministeriet var et internt dansk møde i koordinationsforum. Afhørte deltog i dette møde. Udenrigsministeriet deltog, formentlig med repræsentanter fra Protokollen, de involverede ressortkontorer og ambassaden i Beijing. Endvidere deltog formentlig en eller to personer fra PET. Forevist PETs liste over medarbejdere med tilknytning til besøget kunne afhørte ikke huske, hvem af de anførte der deltog. Det har sandsynligvis været KF 0764 og KF 0766. Det kan også have været KF 0765. Afhørte huskede det ikke, men det ville være atypisk, hvis PET ikke deltog. Der blev ikke udarbejdet referat. Det gjorde der aldrig fra disse møder. Hoffets administration kunne ikke overkomme denne opgave, og et referat ville være uaktuelt, inden det blev sendt ud. I stedet var de løbende detaljerede programudkast det fælles gods, som hvert enkelt medlem i udvalget agerede efter. Afhørte troede ikke, at sikkerhed og værdighed blev drøftet. Han huskede det i hvert fald ikke. Det var vigtigst hurtigt at få sat en ramme og finde ud af, hvem der skulle deltage, og hvordan besøget kunne organiseres mest hensigtsmæssigt på den korte tid, der var til rådighed. Sikkerhed var på som et fast dagsordenspunkt på disse møder. PET sad med i udvalget faktisk som en "sleeping partner", fordi de havde meget lidt interesse i nok 90 % af det, der blev talt om på mødet, men det var vigtigt, at PET fulgte med i programændringerne. I starten af planlægningen af et statsbesøg kunne PET give en vurdering om trusselsbilledet, og det har PET formentlig også gjort i dette tilfælde. Afhørte huskede ikke, at det gav anledning til at drøfte særlige problemstillinger."

38 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[39]

> "Afhørte mente ikke, at hun deltog i en videokonference den 9. maj 2012. Hun troede, at ingen fra Hoffet deltog. Det har nok været en intern brainstorming på substansen i Udenrigsministeriet. Hun vidste ikke, om PET deltog, men det ville hun ikke tro."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[40]

> "Afhørte deltog ikke i en videokonference i Udenrigsministeriet den 9. maj 2012. Han havde slet ikke deltaget i videokonferencer i Det Gule Palæ op til besøget."

Ambassadør Friis Arne Petersen anførte i mail af 10. maj 2012 til Claus Grube, departementschef i Udenrigsministeriet, blandt andet:[41]

> "…
> For en sikkerheds skyld: status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere end vi kender det i vesten. Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau.
> …"

I mailen var desuden angivet ambassadens forslag til blandt andet møder, aktiviteter og indgåelse af mulige samarbejds- og handelsaftaler under præsidentens besøg. Ovenstående citat afsluttede afsnittet om mulige møder.

Udenrigsministeriets departementschef, Claus Grube, besvarede samme dag, den 10. maj 2012, ambassadens mail således:[42]

> "Kære Friis, tak for et godt og gennemarbejdet indspil, som kan danne udgangspunkt for de videre forberedelser. Alt kan som du skriver nok ikke nås, og vi skal jo også have kineserne med om bord; men det er godt vi har så meget at arbejde med til den endelige prioritering. Kinesernes ønske om først at offentliggøre besøget kun een uge forinden, synes jeg dog gør det til lidt vanskelige arbejdsbetingelser jo flere eksterne aktører vi skal have taget i ed til arrange-

39 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017
40 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017
41 STM, j. nr. 2013-1121550
42 STM, j. nr. 2013-1121550

menterne, så det bør I nok også vende på jeres næste video-konference ligesom vi bør have en mening fra PET og Politi om de sikkerhedsmæssige hensyn som ligger bag kinesernes ønske."

Sidstnævnte mail blev sendt cc. til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet og Statsministeriet samt til hofmarskal Ove Ullerup. Sidstnævnte videresendte mailen til Hofmarskallatets ceremonimester, Christian Eugen-Olsen.

Om nævnte mailkorrespondance den 10. maj 2012 er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:[43]

"Om mail af 10. maj 2012 fra Friis Arne Petersen … oplyste afhørte, at han opfattede oplysningen som meget naturlig, fordi mailen rettede sig til en række medarbejdere både i Udenrigsministeriet og i andre ministerier, der ikke beskæftigede sig med Kina og kinesiske værdier til daglig. Med hensyn til vendingen "ansigt" er det generelt sådan i Asien, at man skal udvise respekt overfor hinanden, når personer agerer med hinanden. Det er knyttet til et værdighedsbegreb. Det er et spørgsmål om de personlige relationer mellem to mennesker. Med det anførte menes ikke, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter.

Baggrunden for afhørtes svar til Friis Arne Petersen i mail af 10. maj 2012 … var, at kineserne ønskede, at besøget først blev offentliggjort én uge før, det skulle finde sted. Det gjorde det problematisk at planlægge besøget. Derfor foreslog afhørte, at der fra PET blev indhentet en foreløbig sikkerhedsvurdering, for at se om der var særlige grunde til, at besøget skulle offentliggøres så sent. Det ville kunne give Udenrigsministeriet argumenter for at afslå kinesernes ønske om offentliggørelse så sent. I Udenrigsministeriet vil det typisk være ASI-kontoret, der via Justitsministeriet, formentlig Internationalt Kontor, vil rette en sådan henvendelse til PET. I ASI ville initiativet komme fra Nis Lauge Gellert eller en af hans medarbejdere. På dette tidlige tidspunkt af forløbet ville initiativet næppe komme fra Protokollen. Afhørte gav beskeden videre og vidste ikke, hvem der kontaktede PET.

Afhørte valgte at svare på Friis Arne Petersens mail, fordi besøget kom ind samtidig med mange andre større opgaver i Udenrigsministeriet. Hvis datoerne ikke blev accepteret, ville besøget sikkert falde til jorden. Afhørte ønskede derfor at signalere, at besøget var en sag, afhørte støttede. Det samme sig-

43 Protokol nr. 25 af 9. december 2016

nal sendte han ved at orientere sine departementschefskolleger i blandt andet Statsministeriet, Erhvervsministeriet og Justitsministeriet omkring den 10-11. maj 2012, hvor han anmodede kollegerne om at orientere egne medarbejdere om, at de skulle prioritere deres arbejde, så besøget kunne tilrettelægges bedst muligt trods den korte frist. Det var en udfordring for medarbejderne at forberede dette besøg, og afhørte havde fra starten opmærksomhed på at støtte op om ambassaden og medarbejderne i huset for at signalere vigtigheden og for at motivere dem."

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[44]

"Om mail af 10. maj 2012 … oplyste afhørte, at han nævnte dette for en sikkerheds skyld. Kinas selvforståelse var øget i årene fra Dalai Lamas besøg i 2009, og programmet skulle derfor være på samme niveau som f.eks. præsidentbesøg fra USA. Med "ansigt" mente afhørte det samme som status og prestige. Det gik på protokollen og formen. Med "ansigt" mente afhørte ikke det samme som at "tabe ansigt". Afhørte mente blot, at præsidentens internationale prestige krævede, at han skulle behandles som USA's præsident. Kina ønskede stormagtsstatus som USA, og det var det, afhørte forsøgte at udtrykke. At "tabe ansigt" betyder noget andet, det er nemlig et spørgsmål om høflighed. Det går på personers indbyrdes relationer og er udtryk for en fornærmelse mellem personer. Udtrykket har samme betydning i Kina. Der er tale om et antropologisk og sociologisk fænomen, som det er vigtigt at kende, når man skal forhandle med kinesere. I afhørtes mail betyder "ansigt" derimod stormagtsprestige.

…

Når han lyttede til Kina og videresendte de forskellige bekymringer til ressortområdet, gjorde afhørte sig ingen tanker om, hvordan modtagerne ville reagere. På ambassaden vidste man via mailsystemet, at budskabet blev modtaget, men ambassaden fulgte ikke op på, om der blev ageret på det i departementet. Det var ikke ambassadens opgave. Det var Udenrigsministeriets ansvar, om der skulle reageres eller ej, og der blev ikke givet oplysninger herom til ambassaden. For ambassaden var det kun besøgets substans og ikke det sikkerhedsmæssige, der var vigtigt. Det er ikke ambassadens anliggende at give vejledning, når de videregiver oplysninger til Udenrigsministeriet og Statsministeriet, herunder blandt andet om, at ansigt var vigtigt for kineserne. Statsministeriet og Udenrigsministeriet giver oplysningerne videre, formentlig gennem regeringens sikkerhedsudvalg. Afhørte var ikke bekendt med Protokollens kontakt til politiet og PET.

44 Protokol nr. 29 af 16. december 2016

Om Claus Grubes svar til afhørte i mail af 10. maj 2012 …, oplyste afhørte, at hverken han eller ambassaden i Beijing drøftede sikkerhed med politiet eller PET. Det var ikke ambassadens opgave. Grube skrev "vi", hvilket afhørte læste som Udenrigsministeriet, ikke ambassaden. Det er meget almindeligt, at der er korte varsler, inden et besøg offentliggøres. Det gør tingene lettere på en række fronter."

Udenrigsminister Villy Søvndal:[45]

"Afhørte blev heller ikke orienteret om mail af 10. maj 2012, fra Friis Arne Petersen … Afhørte kunne imidlertid ikke forestille sig, at den kinesiske præsident ikke skulle behandles så godt som nogen anden. Afhørte opfattede mailen som, at Kinas præsident skal behandles værdigt. I formuleringen, herunder "ansigt", ligger efter afhørtes opfattelse ikke, at demonstrationer og flag skal fjernes fra gaderne under besøget.

Afhørte blev endelig ikke orienteret om Claus Grubes svarmail af 10. maj 2012 …, og det ville også have været usædvanligt, hvis en Udenrigsminister blev bedt om at tage stilling til sikkerhedsmæssige forhold.

…

Afhørte kunne ikke huske noget møde i regeringssammenhæng, hvor det kinesiske syn på sikkerhed i forbindelse med besøget er blevet drøftet. Det ville i givet fald have været så usædvanligt, at afhørte ville have husket det."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[46]

"I mailens angivelse af "ansigt" og "værdighed" ligger alene et spørgsmål om prestige og anseelse udadtil. Det har ikke noget at gøre med at "tabe ansigt", men alene om, at præsidenten skulle behandles på lige fod med andre statsledere fra de største lande i verden, f.eks. USAs præsident Obama. Det handler om stormagtsprestige. Sådan læser hun det.

…

At kineserne har deres egen opfattelse af, hvad der er værdigt, blev ikke omsat til konkrete forholdsregler. Det adskiller sig jo ikke fra andre landes præsidenter. Ingen var i tvivl om, at kineserne måske var følsomme overfor, at præsidenten skulle have en særligt værdig behandling. Man behandlede jo også USAs præsident værdigt. Kinesernes ønske om værdig behandling er nævnt i mailen og mange andre gange, fordi det var det, kineserne hele tiden sagde. Hun ville ikke kommentere på, om det var en selvfølgelighed. Det var vigtigt at anføre

45 Protokol nr. 36 af 6. januar 2017

46 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

skriftligt, så alle var opmærksomme på det, og på at besøget skulle forløbe så godt, som det overhovedet kunne.

…

Om Claus Grubes svar til Friis Arne Petersen i mail af 10. maj 201[2] … forklarede afhørte, at ansvaret for statsbesøg ligger ved Hoffet. Hun går derfor ud fra, at det var Hoffet, der tog kontakt til PET og politiet. Hun kunne ikke afvise, at Protokollen kan have videresendt oplysningerne til PET. Der er under alle besøg et tæt samarbejde mellem Protokollen og PET. PET fik de oplysninger, Protokollen fandt relevante, men afhørte går ud fra, at PET har fået tilsvarende oplysninger fra Hoffet, der ved statsbesøg har det formelle ansvar for videregivelse af relevante oplysninger om sikkerheden til PET. PET deltog i alle møderne mellem Udenrigsministeriet og Hoffet, og derfor har hun talt med dem under forberedelsen, men hun har ikke selv taget kontakt til PET. Det var ikke hendes opgave som chef. Det kan dog være sket, at hun har sendt noget til PET, hvis Annette Lassen var fraværende. Ellers har afhørte ikke haft kontakt til PET i forbindelse med besøgets afvikling."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[47]

"Afhørte forstod ikke Friis Arne Petersens bemærkninger om blandt andet "ansigt" i mail af 10. maj 2012 på anden måde, end at kineserne ønskede, at besøget skulle være lige så godt, som hvis det var USAs præsident, der kom på besøg.

…

Om mailkorrespondancen mellem Friis Arne Petersen og Claus Grube den 10. maj 2012, cc. blandt andet afhørte, Hoffet og Statsministeriet, og hvori Claus Grube blandt andet anfører: "*… ligesom vi bør have en mening fra PET og Politi om de sikkerhedsmæssige hensyn som ligger bag kinesernes ønske*", oplyste afhørte, at han ikke hæftede sig ved det dengang. Det var ikke ASI-kontorets ressort. Han agerede derfor ikke på det. ASI-kontoret skulle agere på de samarbejdsaftaler, man ønskede at indgå, og det var da også kun disse forhold, han redegjorde for i sin mail af 11. maj 2012 til blandt andet Hoffet, Claus Grube, Protokollen og ambassaden i Beijing. Mailen blev afsendt som en slags svar på eller som en bemærkning til mailkorrespondancen den forudgående dag. Afhørte havde ikke kontakt til PET eller Københavns Politi og vidste ikke, hvem der i Udenrigsministeriet kunne have kontakt til PET og andre politimyndigheder. Foreholdt, at Claus Grube med sin mail syntes at forvente, at nogen i Udenrigsministeriet agerede, oplyste afhørte, at hver især i Udenrigsministeriet ved, hvad man har ansvaret for. Det er ikke noget, de taler om. Der kan være koordinationsmøder, men man agerer kun på information, der knytter sig til noget, man

47 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

selv er ansvarlig for. Hans umiddelbare bud ville være, at det kunne være Protokollen, der skulle tage sig af det, men han vidste det ikke."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:[48]

"Om mail af 10. maj 2012 fra Friis Arne Petersen … oplyste afhørte, at mailadressen PRO, der modtog mailen cc., omfatter alle fire medarbejdere i Protokollen. Afhørte agerede ikke på denne mail. Ambassadørens betragtninger om, hvad der var vigtigt for præsidenten, var ikke noget nyt synspunkt. Kineserne kom altid med de samme synspunkter. Oplysningerne ville tilgå Hoffet, og hvis der var sikkerhedsmæssige aspekter i det, var det Hoffet, der ville orientere PET.

…

I 2012 var afhørte i kontakt med PET i forbindelse med forberedelsen af statsministerens modtagelse af præsidenten på Christiansborg, men i øvrigt ikke. Kontakten drejede sig udelukkende om det sikkerhedsmæssige i forbindelse med den indvendige logistik. Afhørt var ikke bekendt med, om Jette Nordam har været i kontakt med PET i anden forbindelse.

I Hoffet var det hofmarskal Ove Ullerup og ceremonimester Christian Eugen-Olsen, der havde kontakten med PET. Forevist liste over PETmedarbejdere oplyste afhørte, at KF 0764, KF 0765 og KF 0766 var de personer, Protokollen havde kontakt til i forbindelse med statsbesøget i 2012.

Det er de samme personer, der har deltaget i møder ved Hoffet. KF 0765 var den sædvanlige PET-kontakt for den kinesiske ambassade.

…

Om Claus Grubes svar til Friis Arne Petersen i mail af 10. maj 2012 … oplyste afhørte, at det naturligt ville være Hoffet, der skulle indhente en mening fra PET. Når mailen også var stilet til Hoffet, ville afhørte antage, at budskabet var viderebragt. Det var i hvert fald ikke Protokollens opgave."

Ambassadesekretær Mads Kjeldsen, ambassaden i Beijing:[49]

"Om mail af 10. maj 2012 fra Friis Arne Petersen … oplyste afhørte, at forskellen på Kina og Danmark er, at det protokollære element spiller en langt større rolle for Kina. Det gælder for alle detaljer under besøgets gennemførelse. Eksempelvis skal der afholdes møder med deltagelse på matchende niveau, og indkvartering må ikke ske på 4. etage, da tallet fire har en negativ betydning. Også talernes indhold, modtagelsen i lufthavnen, om der skal gives hånd og meget

48 Protokol nr. 38 af 6. januar 2017

49 Protokol nr. 24 af 9. december 2016

andet er for kineserne vigtige protokollære spørgsmål. Hvis man ikke har styr på disse ting, vil de kinesiske ledere blive bragt i en situation, hvor de skal forholde sig til noget, der efter deres opfattelse ikke er værdigt, og dermed taber de "ansigt". Det kommer an på situationen, om synet af et tibetansk flag eller en gul T-shirt med et Falun Gong symbol kan medføre, at kineserne taber ansigt. En kinesisk delegation vil godt kunne leve med at køre forbi demonstranter, men de kan ikke acceptere, at personer med sådanne meningstilkendegivelser inviteres til samme møde eller til samme middag som den kinesiske delegation. Det ville blive opfattet som en bevidst provokation. Kineserne er bekendt med, at der kan være anti-kinesiske og pro-tibetanske kræfter langs ruten. Det er en balancegang, om man som vært skal forsøge at undgå den slags, og der er ikke tvivl om, at kineserne ville sætte pris på slet ikke at møde sådanne symboler. "Ansigt" skal ikke nødvendigvis forstås som at "tabe ansigt". Det har afhørte ikke tænkt nærmere over.

Afhørte opfattede Claus Grubes svar i mail af 10. maj 2012 … som et udtryk for det samme som det, afhørte har forklaret om det protokollære. Han var ikke bekendt med baggrunden for Claus Grubes formulering."

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[50]

"Afhørte reflekterede ikke dengang over bemærkningen om status, prestige og "ansigt" i Friis Arne Petersens mail af 10. maj 2012. Afhørte syntes ikke, at man kan udlede noget specielt af det i forhold til det, kommissionen skal undersøge. Det er bare et spørgsmål om at behandle folk ordentligt. I "ansigt" lå der ikke noget bestemt.

…

Om Claus Grubes svar til Friis Arne Petersen i mail af 10. maj 2012 cc. blandt andet afhørte, Hoffet og Statsministeriet, hvori anføres blandt andet: *" … ligesom vi bør have en mening fra PET og Politi om de sikkerhedsmæssige hensyn som ligger bag kinesernes ønske",* oplyste afhørte, at det var Protokollen, der var Udenrigsministeriets kontakt til PET. Afhørte blev ikke inddraget heri. Det er fast praksis, at PET orienteres om et sådan besøg, og at der fra PET indhentes en sikkerhedsvurdering."

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:[51]

"Om mail af 10. maj 2012 fra Friis Arne Petersen …, forklarede afhørte, at Kina var ved at blive en supermagt. Ambassadøren i Beijing har sikkert blot ønsket

50 Protokol nr. 28 af 15. december 2016

51 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017

at præcisere, at kineserne gik højt op i de nævnte ting. Ambassadøren må være den nærmeste til at redegøre for, hvad der menes med "ansigt". Afhørte opfattede det anførte som, at det var vigtigt for kineserne, at deres præsident blev behandlet mindst lige så godt som statsoverhoveder fra andre stormagter. Afhørte læser det ikke som, at kineserne skulle behandles anderledes end andre.

Afhørte havde givet læst Claus Grubes svar i mail af 10. maj 2012 … og forstår det efter sin ordlyd. Afhørte kan ikke bedre end ambassadøren, redegøre for hvilke ønsker, Claus Grube hentyder til. Afhørte havde ikke drøftet mailen eller sikkerhedsspørgsmål med Claus Grube eller andre i Udenrigsministeriet. Afhørte havde heller ikke i forbindelse med mailen haft nogen kontakt med PET, politi eller Justitsministeriet."

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet:[52]

"Afhørte havde ingen erindring om, at hun særligt reflekterede over bemærkningen i mail af 10. maj 2012 fra Friis Arne Petersen … Statsministeriet gik ind til besøget med den opfattelse, at kinesernes holdning fyldte. F.eks. var præsidenten ledsaget af mange ministre under samtalen med statsministeren. Det var vigtigt at matche dette. Det var sådanne ting, der i Statsministeriet blev lagt vægt på.

Om Claus Grubes svar i mail af 10. maj 2012…oplyste afhørte, at hun ikke huskede, at Statsministeriet skulle reagere på kinesernes ønske. Afhørte mente, at det, Claus Grube hentydede til, var kinesernes ønske om, at besøget først skulle offentliggøres én uge før, det skulle finde sted."

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:[53]

"Om mail af 10. maj 2012 fra Friis Arne Petersen … oplyste afhørte, at han læste det som om, at det lå i statsbesøgets natur, at præsidenten skulle behandles så godt som overhovedet muligt. Det var for kineserne vigtigt at blive behandlet på lige niveau med statsbesøg fra andre store lande som f. eks. USA. Afhørte huskede ikke at have adskilt status, prestige og ansigt, da han læste mailen. Afhørte havde ikke noget andet kendskab til vendingen "ansigt" end det at blive behandlet så fint og godt som muligt. Det passer med kinesernes egen selvforståelse som stormagt. Afhørte gjorde sig ikke dengang tanker om, hvorvidt der lå i formuleringen, at kineserne ikke skulle "tabe ansigt". Afhørte huskede ikke, om formuleringen blev drøftet i Statsministeriet.

52 Protokol nr. 33 af 5. januar 2017

53 Protokol nr. 30 af 16. december 2016

Afhørte blev ikke bedt om at indhente en mening fra PET og politiet i forlængelse af Claus Grubes svar i mail af 10. maj 2012 … Han havde ingen konkret erfaring med, hvem der i Udenrigsministeriet kunne indhente meninger fra PET og politiet."

Hofmarskal Ove Ullerup:[54]

"Om ambassadens mail af 10. maj 2012 … oplyste afhørte, at man var klar over, at man ved ethvert statsbesøg er på det højeste niveau i samspillet mellem to nationer. Begge parter lægger vægt på, at det protokolmæssigt håndteres sådan. Det var derfor ikke så mærkeligt, at det var vigtigt for Danmarks ambassadør i Kina, at Kina ikke på nogen måde måtte få indtryk af, at Danmark ikke håndterede besøget på samme niveau som besøg fra andre sammenlignelige lande. Udtrykket "ansigt" arbejder man meget med i Asien. Det dækker over, at man får den prestige, man kan forvente, og at man ikke bliver udsat for noget uforudset, som man behøver at agere på. Det var der vist enighed om rundt om bordet under videokonferencen den 9. maj 2012. De fleste havde prøvet det før, så det behøvede de ikke tale nærmere om. Form spiller en større rolle i asiatisk sammenhæng end i vestlig sammenhæng. På mødet fokuserede man mere på at give besøget substans og få så meget som muligt ud af det for begge parter, og ikke mindst at få indgået nogle aftaler.

…

Afhørte vidste ikke, hvem der agerede på departementschef Claus Grubes mail af 10. maj 2012 … Hoffet gjorde i hvert fald ikke. Sikkerhed og implementering af sikkerhed hører under regeringen og PET. Det havde Hoffet ikke bemyndigelse til at agere på. Hoffet er nok gået ud fra, at andre indhentede en mening fra PET."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[55]

"Afhørte havde helt sikkert læst Friis Arne Petersens mail af 10. maj 2012. Hun havde på det tidspunkt boet 3 år i Vietnam og havde kendskab til de forhold, der i mailen anføres om "ansigt" m.v., så hun var ikke overrasket. Det var en væsentlig ting at være opmærksom på ved forberedelserne af et besøg, men det er også generel viden om asiatisk kultur, som man skal være bevidst om under forhandlinger. Man skulle også være bevidst om, at besøget skulle have samme tyngde, som hvis det var en statsleder fra et andet stort land, der kom på besøg.

54 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

55 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017

> Sikkerhed kom på dagsorden på nogle af forberedelsesmøderne. Man skulle selvfølgelig sørge for, at de besøgende ikke blev udsat for f. eks. stenkast. Det var ikke noget, Hoffet skulle tage sig af, men PET deltog i møderne og tog sig af det. Hun kunne ikke specifikt huske, hvad PET sagde på forberedelsesmøderne. Hun ville tro, at de forholdt sig til, om de enkelte programpunkter kunne gennemføres sikkerhedsmæssigt. Det var programpunkterne, som disse møder handlede om.
>
> …
>
> Afhørte mente ikke, at Claus Grubes bemærkning om sikkerhedshensyn i hans svarmail af 10. maj 2012 til Friis Arne Petersen, gav anledning til, at Hoffet reagerede. Det handlede vist om, at Kina ønskede, at offentliggørelsen af besøget først skete en uge før selve besøget, hvilket vanskeliggjorde forberedelsen af besøget. Hun var sikker på, at offentliggørelsestidspunktet blev drøftet på møder, hvor PET var til stede, men hun huskede ikke, at PET reagerede selvstændigt herpå."

Konsulent KF 0765, PET:[56]

> "Om Friis Arne Petersens mail af 10. maj 2012, hvori udtrykket "tabe ansigt" anføres, oplyste afhørte, er det en faktuel oplysning om kinesisk kultur, som det er relevant at viderebringe. Om Claus Grubes svar af samme dag oplyste afhørte, at han ikke har været i kontakt med Udenrigsministeriet om kinesernes sikkerhedsmæssige ønsker. I dag ville oplysningen om, at det var vigtigt ikke at "tabe ansigt", være medtaget i en sikkerhedsvurdering, men ikke i en trusselsvurdering."

Hofmarskallatets møde med ambassadør Li den 9. maj 2012

Kontorchef ved Hofmarskallatet, Astrid Agerholm Ruge, har udarbejdet håndskrevne notater fra et møde i Hofmarskallatet med Kinas ambassadør Li den 9. maj 2012. Heri er ikke anført noget om, at spørgsmål om værdighed og sikkerhed blev drøftet.[57] Der er ikke i det skriftlige materiale, kommissionen har modtaget, fundet officielle referater fra dette møde.

Der er om mødet afgivet følgende forklaring for kommissionen:

56 Protokol nr. 21 af 8. december 2016

57 Hofmarskallatet, bilag 8

Hofmarskal Ove Ullerup:[58]

> "Om Hoffets møde med den kinesiske ambassadør den 9. maj 2012 oplyste afhørte, at mødet fandt sted i Det Gule Palæ. Han ville tro, at Astrid Agerholm Ruges noter er et udtømmende udtryk for, hvad der blev drøftet på mødet. Han erindrede ikke, at ambassadør Li tog sikkerhedsspørgsmål op. I givet fald ville han tro, at det havde figureret i noterne. Det er interne noter, og der var ikke noget til hinder for heri at skrive om sikkerhed, hvis det havde været et vigtigt punkt. Afhørte havde ingen erindring om det. Fra Hoffet deltog foruden afhørte og Astrid Agerholm Ruge muligvis ceremonimesteren. Afhørte troede ikke, at der deltog repræsentanter fra PET. I givet fald ville Udenrigsministeriet også have været til stede. Ambassadør Li har sikkert orienteret om sin samtale dagen før med departementschef Claus Grube og fortalt om detaljer i programmet. Oplysningerne blev givet af høflighed, men en del af det, de talte om ifølge notaterne, havde selvfølgelig en vis betydning for planlægningen."

Mail af 11. maj 2012 fra ambassaden i Beijing om ambassadørens møde samme dag med generaldirektør Liu

Ambassadør Friis Arne Petersen og souschef Søren Jacobsen, Danmarks ambassade i Beijing, orienterede i mail af 11. maj 2012 en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, herunder kontorchef Martin Bille Hermann, ASI-kontoret, og protokolchef Jette Nordam, om et møde, som ambassadør Friis Arne Petersen samme dag havde afholdt med generaldirektøren for Europaafdelingen i det kinesiske udenrigsministerium, Liu Haiying. Mailen blev desuden sendt cc. til en række medarbejdere i Statsministeriet og Udenrigsministeriet, herunder departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, og departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet. Mailen blev ligeledes sendt cc. til hofmarskal Ove Ullerup. I mailen anførtes blandt andet:[59]

> "…
> Generaldirektør Liu understregede, at sikkerhed var et spørgsmål af stor betydning, som man håbede, at man fra dansk side ville tage meget alvorligt. Fra kinesisk side ville man løbende holde de danske myndigheder orienteret om bevægelser i anti-kinesiske miljøer.
> …
> Ambassadøren lovede at viderebringe det kinesiske syn på forberedelse og gennemførelse af statsbesøget til den danske regering. Danmark var naturligvis interesseret i et positivt forløb og tillagde forberedelsen af besøget stor prioritet.
> …"

58 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

59 STM, j. nr. 2013-1121550, akt. nr. 996661

Om mailen er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[60]

> "Om mail af 11. maj 2012 fra ambassaden i Beijing … oplyste afhørte, at … Liu's bemærkning gengivet i samme mail om, at sikkerhed var et spørgsmål af stor betydning, som man håbede, at man fra dansk side ville tage meget alvorligt, svarer til, hvad der blev oplyst af USA forud for den amerikanske præsidents besøg i Danmark. Det var derfor ikke overraskende for afhørte, at kineserne lagde vægt på det. Afhørte vidste ikke, om Kina som tilbudt under mødet løbende holdt danske myndigheder orienteret om bevægelser i anti-kinesiske miljøer. Det lå ikke inden for ambassadens område. Afhørte viderebragte det kinesiske syn på dette forhold ved at sende mailen til de relevante højtplacerede embedsmænd i Statsministeriet og Udenrigsministeriet, som afhørte korresponderede med. Viderebringelsen til regeringen er således sket ved afsendelsen af mailen. Derefter var det op til hver enkelt myndighed at agere på det, der var anført."

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:[61]

> "Når det af samme mail fremgår, at ambassadøren lovede at viderebringe det kinesiske syn på forberedelse og gennemførelse af statsbesøget, herunder om den store betydning af sikkerhed, til den danske regering, skal det ikke tages for mere, end det er. Mailen er i Udenrigsministeriet blevet omdelt til de relevante myndigheder, der herefter selv måtte orientere deres egen minister. Den i mailen lovede viderebringelse til den danske regering er således sket ved afsendelsen af mailen. Udenrigsministeren blev orienteret om besøget straks efter, at det var blevet officielt, at det ville finde sted. Udenrigsministeren blev også med jævne mellemrum orienteret ved skriftlig forelæggelse om, hvordan forberedelserne forløb, når det var relevant. Besøget i 2012 blev forberedt i løbet af kort tid. Der har i alt måske været tre orienteringer til Udenrigsministeren.
>
> Ambassaden i Beijing har omtalt spørgsmålet om sikkerhed i flere anbefalinger. Det skal forstås bogstaveligt. Dette spørgsmål overlader Udenrigsministeriet trygt til andre myndigheder."

60 Protokol nr. 29 af 16. december 2016

61 Protokol nr. 25 af 9. december 2016

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[62]

"Mailens bemærkning om sikkerhed gav ikke anledning til bemærkninger i Protokollen, for det var ikke Protokollens ansvarsområde. Mailen blev også sendt til Hoffet og Statsministeriet. Sikkerhed er i denne sammenhæng Hoffets ansvar. Hun kunne ikke udtale sig om, hvorvidt Statsministeriet har haft særlig kontakt med PET vedrørende besøget. Når Protokollen sendte mails til PET, var det altid til mailadressen LVG@PET.dk. Det var PETmedarbejderne KF 0764, KF 0765 og KF 0766, afhørte mødte til de mange møder i forbindelse med det kinesiske statsbesøg."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[63]

"Afhørte agerede ikke som sådan på mailen udover på ambassadørens bemærkning om, at besøget skulle være en substansmæssig succes. Spørgsmål om sikkerhed lå ikke under ASI-kontorets ressort. Han erindrede heller ikke at have bedt nogle af sine medarbejdere til at reagere på mailens øvrige indhold."

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[64]

"Efter afhørtes opfattelse skete viderebringelsen af det kinesiske syn på forberedelse og gennemførelse af statsbesøget til den danske regering med ambassaden i Beijings mail af 11. maj 2012. I Udenrigsministeriet ville afhørte betragte det som et spørgsmål for Protokollen. Afhørte huskede ikke, at det på fortropsmøder blev drøftet, at noget skulle foretages. Kinesernes synspunkt blev på dette tidspunkt af forløbet blot taget til efterretning. Da det på senere møder og efter samtaler med ambassaden og ambassadøren stod klart, hvad kineserne ønskede, og at det ikke handlede om sikkerhed, men om, at de ville behandles værdigt, gjorde Udenrigsministeriet fire-fem gange kineserne opmærksom på, at der i Danmark var en grundlov, der gav folk rettigheder, og at loven skulle overholdes. Spørgsmålet blev bragt op i stort set alle de samtaler, der var med repræsentanter fra den kinesiske ambassade i København."

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:[65]

"Om mailen af 11. maj 2012 fra ambassaden i Beijing … oplyste afhørte, at en viderebringelse kan ske ved selve mailen, hvis den er stilet direkte til vedkommende myndighed. Det kunne være en anmodning til Statsministeriet om at følge op, hvis den var stilet direkte til Statsministeriet, men her var Statsmini-

62 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017
63 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017
64 Protokol nr. 28 af 15. december 2016
65 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017

steriet blot cc. på mailen, og derfor var det ikke Statsministeriets opgave at følge op. Det er ren rutine i forberedelserne til et sådan besøg."

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet:[66]

"Afhørte mente, at den bebudede viderebringelse i Friis Arne Petersens mail af 11. maj … er sket ved mailens afsendelse. Udenrigsministeriet stod for planlægningen og koordineringen med blandt andet PET og politi. Statsministeriet agerede ikke på det anførte og skulle heller ikke. Udenrigsministeriets protokol er også Statsministeriets protokol. Hvis der skal tages hånd om protokollære og praktiske ting, er det Udenrigsministeriets område. Afhørte er ikke bekendt med, hvem der orienterede hvem om sikkerhedsmæssige spørgsmål, men antager, at det primært er protokollen, der har dialogen herom med politiet. Afhørte vidste ikke, om det også var protokollen, der havde kontakten til PET. Op til statsbesøg er der ofte møder i Udenrigsministeriet, hvor de relevante, planlæggende myndigheder kan dele informationer."

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:[67]

"Afhørte erindrede at have modtaget mail af 11. maj 2012 fra ambassaden i Beijing.

…

Han kunne ikke huske, hvordan der skete viderebringelse til den danske regering af det kinesiske syn på forberedelse og gennemførelse af statsbesøget, som Friis Arne Petersen ifølge mailen gav tilsagn om i mødet. Afhørte opfattede selve afsendelsen af mailen som en viderebringelse. Afhørte havde ikke noget med sikkerhed at gøre, og afhørte reflekterede ikke dengang over mailen. Spørgsmål om logistik og protokol lå udenfor Statsministeriets ansvarsområde under besøget. Afhørte og Lisbet Zilmer-Johns havde samme arbejdsområder under besøget."

Hofmarskal Ove Ullerup:[68]

"Oplysningerne i samme mail om generaldirektør Lius syn på sikkerhedsspørgsmålet havde ikke betydning for Hoffet, der hverken tog action på sikkerhedsmæssige eller udenrigspolitiske spørgsmål. Ambassadøren ville ifølge mailen viderebringe oplysningerne til regeringen, og Hoffet er ikke en del af regeringen."

66 Protokol nr. 33 af 5. januar 2017

67 Protokol nr. 30 af 16. december 2016

68 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[69]

> "Hun ville tro, at mailens gengivelse af generaldirektør Liu's bekymringer om præsidentens fysiske sikkerhed ikke gav Hoffet anledning til andet, end at sikkerhed kom på dagsordenen på møderne 14. maj 2012 og 1. juni 2012, hvor PET var til stede. Hun var ikke sikker på, at sikkerhed altid var på dagsordenen ved statsbesøg, så hun ville tro, at det var disse bekymringer for præsidentens sikkerhed, der gjorde, at det kom på. Det var ikke anderledes, end hvis der f.eks. havde været tale om et besøg af USAs præsident."

Møde i Det Gule Palæ den 11. maj 2012

Der blev afholdt et møde om forberedelse af det kommende statsbesøg i Det Gule Palæ den 11. maj 2012 kl. 15.15. Af indkaldelsen fremgår, at hofmarskal Ove Ullerup var vært for mødet. Mødeindkaldelsen blev sendt til en række medarbejdere ved Hofmarskallatet samt til blandt andre konsulent KF 0764, PET, og mailadressen lvg@pet.dk.[70]

Kontorchef ved Hofmarskallatet, Astrid Agerholm Ruge, har udarbejdet håndskrevne notater fra mødet. Det er heri noteret, at "PET" var blandt mødedeltagerne. Af notatet fremgår ikke noget om, at værdighed og sikkerhed blev drøftet.[71] Herudover indeholder det materiale, kommissionen har modtaget, intet møderefereat.

Om dette møde er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Hofmarskal Ove Ullerup:[72]

> "Afhørte deltog i mødet i Det Gule Palæ den 11. maj 2012. Foreholdt Astrid Agerholm Ruges håndskrevne notater, oplyste afhørte, at alle deltagerne var fra Hoffet, bortset fra Jette Nordam og PET. Afhørte kunne ikke huske, hvem der deltog fra PET. Foreholdt skærmdump af Jette Nordams kalender, hvorefter KF 0766 deltog i stedet for KF 0764, ville afhørte tro, at dette er korrekt. Afhørte huskede KF 0764 og KF 0766 bedre, end han huskede KF 0765, men det kan skyldes efterfølgende begivenheder. Afhørte var ikke sikker på, hvem af de tre han kendte bedst i 2012.
>
> Om Astrid Agerholm Ruges noter fra mødet oplyste afhørte, at pkt. 1, Fortrolighed, hvorunder anføres: "*Ikke flage med dette…*", dækker over, at Danmark ofte

69 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017
70 Hofmarskallatet, bilag 2, B1
71 Hofmarskallatet, bilag 8
72 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

så tidligt som muligt ønsker at offentliggøre et statsbesøg. Mange lande ønsker imidlertid først et statsbesøg offentliggjort meget sent, fordi man derved undgår at skulle forklare eventuelle ændringer, og det var også tilfældet med Kina i 2012. Der er ingen noter til pkt. 4, men det er efter afhørtes opfattelse ikke et udtryk for, at sikkerhedsdrøftelser er udeladt af fortrolighedshensyn. Der er tale om interne noter, og der var intet til hinder for, at man heri kunne have skrevet om sikkerhed."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[73]

"Om at der i hendes noter fra et møde 11. maj 2012 ikke er taget noter til dagsordenens pkt. 4, oplyste afhørte, at hun ikke vidste, om der har været et punkt 4, eller om det er en litreringsfejl fra hendes side. Hun skrev alt det ned, som hun fandt relevant. Hun kunne ikke sige, om der har været et pkt. 4, og om det i givet fald vedrørte sikkerhed. PET deltog i dette møde, men hun huskede ikke hvem. Hun kunne se, at Louise Bruun i sit kalendernotat har anført, at KF 0766 deltog i stedet for KF 0764, og det har meget sandsynligt været tilfældet. I sine noter fra mødet har afhørte ikke sat navn på PETs repræsentant. Det ville hun have gjort, hvis KF 0764 havde været til stede, for ham kendte hun, fordi han var fast deltager i sådanne møder i en årrække. KF 0764 arbejdede på kontor med kolleger, der var inde et år ad gangen i en rotationsstilling. De pågældende var ofte med til sådanne møder. KF 0766 havde afhørte på det tidspunkt haft meget lidt at gøre med, og hun kunne på det tidspunkt ikke huske hans navn. Hun har blot har skrevet i sit notat, at PET deltog. Den pågældende deltog, så vidt hun huskede, i flere af de forberedende møder. Hun kunne huske, hvordan han så ud, og hun ville kunne genkende ham i dag. For hende var det ligegyldigt, hvem af dem der deltog. Der er i dag for afhørte ikke noget tilgængeligt billede af, at den pågældende var identisk med KF 0766."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[74]

"Afhørte deltog i mødet i Det Gule Palæ den 11. maj 2012. Det var vist et rent internt møde. Der var møder næsten hver dag. Hun erindrede ikke præcis, hvem der deltog. … Det skal nok passe, at PETs medarbejder KF0764 ikke deltog, men at KF0766 deltog. Hun erindrede ikke, at der blev talt om sikkerhed. PET var til stede, fordi PET skulle være med til at gennemføre programmet. PET vurderede, hvad der kunne lade sig gøre, og hvad der ikke kunne lade sig gøre. Hun huskede ikke, om der blev talt om værdighed."

73 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017

74 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

Kriminalassistent KF 0766, PET:[75]

> "Han erindrede ikke at have deltaget i mødet den 11. maj 2012 i Det Gule Palæ. Han er til møder i Det Gule Palæ mange gange om måneden, og han havde på det tidspunkt kun en sekundær funktion i forhold til PETs primære tovholder på besøget, som var KF 0764. Mødet lå så tidligt i forløbet, at detaljegraden på mødet ikke har været høj. Detaljegraden intensiveres mod slutningen af forberedelsen."

Kriminalassistent KF 0766, PET (genafhøring):[76]

> "Afhørte forklarede, at PET har en funktionspostkasse, der tømmes af dem, der er til stede. Det kan derfor ske, at man accepterer et møde uden at den, der er indbudt, kan være til stede. Der vil dog altid være en til stede fra PET, hvis man har accepteret mødet. Deltagelsen bliver accepteret, og så finder de bagefter ud af, hvem der deltager.
>
> …
>
> Afhørte erindrede ikke, om han deltog i mødet i Det Gule Palæ den 11. maj 2012 og fastholdt sin tidligere forklaring. Foreholdt Astrid Ruge Agerholms notater og forklaring, hvorefter PET deltog med en medarbejder, som hun ikke kendte, og at det derfor ikke kunne være KF 0764, oplyste afhørte, at han meget vel og højst sandsynligt kan have deltaget, hvis KF 0764 ikke deltog. Afhørte kunne bare ikke huske det."

Konsulent KF 0764, PET:[77]

> "Afhørte fastholdt, at han ikke deltog i mødet i Det Gule Palæ den 11. maj 2012. Han vidste ikke, om der deltog andre fra PET, men han troede det ikke. Foreholdt Astrid Agerholm Ruges notat fra mødet kunne den PETmedarbejder, der deltog, godt have været KF 0766, men afhørte kunne ikke sige det med sikkerhed. Det kunne også være livvagtslederen, KF 0767. Afhørte troede ikke, at KF 0767 på det tidspunkt tidligere havde arbejdet med sikkerhed i forhold til Kongehuset. KF 0767 kunne derfor have været ukendt for Hoffet på det tidspunkt. Afhørte kunne ikke forestille sig, at andre PETmedarbejdere end KF 0766 eller KF 0767 kan have deltaget i dette møde."

<u>Videokonference i Det Gule Palæ den 14. maj 2012</u>

Mails med mødeindkaldelse og baggrundsmateriale til brug for en videokonference den 14. maj 2012 ved Hofmarskallatet er sendt til blandt andre hofmarskal Ove Ulle-

75 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

76 Protokol nr. 74 af 7. april 2017

77 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

rup samt til en række medarbejdere i Statsministeriet og Udenrigsministeriet. Ingen medarbejdere fra PET er anført som modtager af mailen. Et af dagsordenspunkterne var "Sikkerhed".[78]

Der er ikke i det skriftlige materiale, kommissionen har modtaget, fundet officielle referater fra dette møde. Kontorchef ved Hofmarskallatet, Astrid Agerholm Ruge, har udarbejdet håndskrevne notater fra et møde, der formentlig er videokonferencen den 14. maj 2012. Heri anføres ikke noget om, at spørgsmål om værdighed og sikkerhed har været drøftet.[79]

Om denne videokonference er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Hofmarskal Ove Ullerup:[80]

> "Afhørte deltog i videokonferencen den 14. maj 2012. Han ville tro, at den blev afholdt i Det Gule Palæ. Astrid Agerholm Ruge har helt givet deltaget. Afhørte huskede ikke, hvem der repræsenterede Udenrigsministeriet, men det har sikkert været Protokollen ved Annette Lassen eller Jette Nordam. Der har sandsynligvis også deltaget andre fra Udenrigsministeriet. Han ville ikke udelukke, at Dansk Industri har deltaget, men det ville ikke have været typisk. Han troede helt sikkert, at PET har deltaget. Han huskede ikke, hvor mange deltagere der var fra PET, men det har været KF 0764, KF 0765 og/eller KF 0766. Der blev ikke taget referat. Afhørte tvivlede på, at sikkerhed og værdighed blev drøftet. Det skete meget sjældent, at PET tog ordet på disse møder. De sikkerhedsspørgsmål, der kunne komme op på sådanne møder, opstod typisk, når der var ændringer i programmet. PET var vant til at håndtere disse ting og tog blot ad notam, hvad de øvrige mødedeltagere blev enige om. PET kunne komme tilbage, hvis der var et problem, men som regel blev det blot arrangeret, som man ønskede det."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[81]

> "Afhørte deltog i videokonferencen den 14. maj 2012, der fandt sted i Det Gule Palæ. Af mødeindkaldelsen fremgår, at Hoffet og ambassaden i Beijing deltog. Afhørte ville også tro, at Jette Nordam deltog, formentlig med andre fra Udenrigsministeriet. Hun ville bestemt også tro, at PET deltog. Det ville have været de typiske deltagere. Formålet med mødet var en brainstorming om program-

78 Hofmarskallatet, bilag 2, B3, C1 og C2
79 Hofmarskallatet, bilag 8
80 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017
81 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017

met. Der foreligger ikke referat fra mødet, men afhørte har helt sikkert taget egne noter, ligesom hun gjorde under de andre møder. Det, der kom ud af mødet, var et programudkast. Tingene udviklede sig så hurtigt, at det ikke gav mening at skrive referat. Det var heller ikke sædvanligt ved forberedelsesmøder. Det var hurtige, operationelle og praktiske møder. Afhørte havde ingen konkret erindring om, hvad der blev drøftet under dagsordenens pkt. 3, sikkerhed. Normalt ville det dække over, at PET kom med kommentarer under eller til de øvrige punkter og i forbindelse med de programpunkter, der var foreslået under drøftelserne vedrørende dagsordenens punkt. 1. Hun erindrede ikke, at der på nogen af forberedelsesmøderne var en mere bred og overordnet drøftelse af sikkerhedsspørgsmål som f.eks. eskortekørslen. Det var ikke noget, der fyldte meget på møderne. Hun er ikke på disse møder stødt på nogen sondring mellem en drøftelse af transport mellem de forskellige besøgssteder og en mere konkret drøftelse af de sikkerhedsspørgsmål, der opstod i forbindelse med gennemførelsen af de enkelte programpunkter. Hun ville bestemt tro, at enten KF 0764 eller KF 0766 eller en anden fra PET var til stede på mødet den 14. maj 2012, da sikkerhed var et af punkterne på dagsordenen. De har desuden begge ifølge sagsakterne bekræftet, at de deltog i det indledende møde i forbindelse med fortropsbesøget 23.-25. maj 2012, og det ville hun bestemt også forvente, at de gjorde, for det var et stort og vigtigt møde. Foreholdt KF 0766's forklaring for kommissionen, hvorefter han ikke deltog i forberedelsesmøder bortset fra måske et eller to, var hun sikker på, at PET var repræsenteret på mødet den 11. maj 2012, og ret sikker på, at det ikke var KF 0764. I så fald ville hun have noteret det. Hun kunne ikke med sikkerhed sige, hvem der fra PETs side deltog den 11. maj 2012 og den 14. maj 2012, men de var flinke til at komme, når de blev bedt om det."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[82]

"Der blev afholdt en videokonference den 14. maj 2012 i Det Gule Palæ. Blandt andre ASI-kontoret, Presseafdelingen, Handelskontoret og Protokollen, herunder afhørte, deltog fra Udenrigsministeriets side. Tue Krarup-Pedersen og Peter Lehmann Nielsen fra Statsministeriet var indkaldt, men om de deltog, huskede hun ikke. Hun ville ikke udelukke, at DI også deltog, men hun kunne ikke huske det. De fremgår ikke af indkaldelsen. Fra Hoffet deltog Ove Ullerup, Christian Eugen-Olsen og Astrid Agerholm Ruge, der var Ove Ullerups højre hånd. Eventuelt andre ansvarlige ved Hoffet har sikkert også deltaget, men det kunne afhørte ikke huske. PETs medarbejder KF 0766 deltog, men der var afbud fra KF 0764. Protokollen udarbejdede ikke referat. Mødet handlede om

82 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

programmet, så referatet ligger i ændringerne i programmet. Der blev ikke talt om sikkerhed på det tidspunkt. Det handlede mere om, hvad præsidenten skulle se, og hvad man gerne ville vise af dansk produktivitet og fremgang. Hun erindrede ikke, om værdien af besøget blev nævnt. Værdien var stor, men hun vidste ikke, hvordan handelsaftaler kan omsættes i penge.

Afhørte erindrede ikke, om man på møderne den 11. og 14. maj 2012 drøftede værdighed eller at tabe ansigt. Afhørte erindrede ikke, om Kinas syn på demonstranter blev drøftet på møderne."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[83]

"Han huskede ikke, hvad der blev drøftet på mødet, men det har formentlig været en mere udvidet brainstorming i forhold til mødet den 9. maj 2012. Han huskede ikke, om der deltog eksterne personer, herunder fra Hoffet og fra PET. Forevist liste over PETmedarbejdere siger navnene ham ikke noget i forbindelse med det kinesiske statsbesøg. Han kan dog meget vel have mødt nogle af dem i forbindelse med besøget. … Forevist dagsorden, hvori sikkerhed indgår som punkt 2, erindrede afhørte ikke at have modtaget et møde referat eller en opsummering af, hvad der blev drøftet. Hvis det ikke fremgår af Udenrigsministeriets akter, er der ikke fra Udenrigsministeriets side udarbejdet egentlige referater fra disse videokonferencer. I visse tilfælde er der sendt opfølgende mails, der i hvert fald i et vist omfang afspejler drøftelser og beslutninger på et møde. Et eksempel herpå er ambassadens mail af 11. maj 2012 med opfølgning på eller opsummering af visse af de spørgsmål, der blev drøftet den 9. maj 2012.

Videokonferencerne blev selvsagt ikke båndet af medarbejdere i Udenrigsministeriet. Det ville komme som en overraskelse for afhørte, hvis Hoffet havde båndet konferencerne."

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:[84]

"Afhørte havde ifølge sin kalender deltaget i en videokonference den 14. maj 2012 … Han kunne ikke huske, hvem der deltog, men Hoffet og Udenrigsministeriet var til stede. Han erindrede ikke, om Lisbet Zilmer-Johns deltog, og heller ikke, hvad der blev drøftet. Afhørte havde ingen erindring om, at PET deltog. Foreholdt KF 0764s forklaring om deltagelse i en videokonference erindrede afhørte ikke at have deltaget i en videokonference, hvor PET var til stede. Afhørte har ikke i forbindelse med besøget haft kontakt til nogen i PET."

83 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

84 Protokol nr. 30 af 16. december 2016

Kriminalassistent KF 0766, PET (genafhøring):[85]

> "Om videokonferencen den 14. maj 2012 i Det Gule Palæ og foreholdt Ove Ullerups og Astrid Ruge Agerholms forklaringer, hvorefter PET med sikkerhed var til stede,… Han huskede ikke, om han deltog. Han havde ikke drøftet det med KF 0764 op til afhøringen i dag."

Konsulent KF 0764, PET: [86]

> "Om mail af 10. maj 2012 fra Friis Arne Petersen til blandt andet Claus Grube … oplyste afhørte, at han er bekendt med udtrykket "at tabe ansigt", fordi afhørte i optaktfasen var til stede ved et møde i Det Gule Palæ, hvor ambassadør Friis Arne Petersen deltog via videolink. På dette møde kom ambassadøren ind på de ting, der nævnes i mailen. Afhørte turde ikke sige, hvornår mødet fandt sted. Det var et formøde mellem Udenrigsministeriet, Hoffet og ambassaden i Beijing, og det var før mødet den 25. maj 2012 i Det Gule Palæ. Afhørte var kun med som observatør, og sikkerheden var højst en meget lille del af mødet. Afhørte kunne ikke præcis huske, hvad ambassadøren sagde, men han var inde på de samme ting, der nævnes i hans mail. Afhørte kunne ikke huske, hvem der i øvrigt deltog fra Udenrigsministeriet, men det naturlige ville have været protokolchefen og viceprotokolchefen. Besøget var Protokollens ressort i Udenrigsministeriet. KF 0765 deltog ikke, og afhørte huskede ikke, om KF 0766 deltog. Afhørte kunne ikke huske, om han var eneste deltager fra PET.
>
> Når det i Grubes efterfølgende mail samme dag anføres, at der skulle tales med PET om de sikkerhedsmæssige hensyn, som lå bag kinesernes ønsker, huskede afhørte ikke at have haft nogen dialog med Udenrigsministeriet herom. Afhørtes kontakt i Udenrigsministeriet har udelukkende været til Protokollen. Han har ikke haft direkte kontakt til departementet."

Møder den 14. og 16. maj 2012 i Embedsmandsudvalget og regeringens Koordinationsudvalg

Der blev den 14. maj 2012 afholdt møde i Embedsmandsudvalget for Sikkerhedsspørgsmål, der består af departementscheferne i Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Forsvarsministeriet og Justitsministeriet, samt af PET-chefen og chefen for Forsvarets Efterretningstjeneste. Referater udarbejdes af Statsministeriets embedsmænd. Kommissionen har haft lejlighed til at gennemgå møde referatet,[87] der oprindelig i sin helhed var klassificeret materiale. Referatet blev efter aftale med kommissionen

85 Protokol nr. 74 af 7. april 2017

86 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

87 UM, klassificeret materiale

delvis afklassificeret den 12. oktober 2016. Afklassificeringen vedrører dagsordenens pkt. 3, Eventuelt, hvoraf fremgår:

> "Claus Grube henviste til, at Kinas præsident aflagde besøg i juni 2012, og at man fra kinesisk side var meget opmærksom på sikkerheden omkring besøget, hvorfor det først vil blive offentliggjort ca. en uge før."

Om dette møde er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet:[88]

> "Afhørte er formand for Embedsmandsudvalget i kraft af, at statsministeren er formand for Regeringens Sikkerhedsudvalg. De spørgsmål, der drøftes i udvalget, vedrører udelukkende andre ministeriers ressort.
>
> Han kunne ikke huske det konkrete møde i Embedsmandsudvalget den 14. maj 2012, heller ikke at Claus Grube skulle have orienteret om det kommende kinesiske statsbesøg. Orienteringen er gengivet under dagsordenspunktet eventuelt. Hvis det havde været sat særskilt på dagsordenen, ville afhørte formentlig have kunnet huske det. Afhørte kunne ikke huske, hvem der deltog i mødet, men de, der modtog referatet, er de samme som dem, der har været til stede. Det er de sædvanlige deltagere. Afhørte var ikke bekendt med, hvorfor der er forskel på referatudkastet af 2. juni 2012 og det endelige referat af 25. juni 2012. Der er formentlig blot tale om en præcisering. Det er ikke afhørte, der har foreslået ændringen. Alt det, der drøftes i udvalget, hører alene eller i hvert fald stort set til under andre ministres ressort. Afhørte vidste ikke, hvorfor referatet er så kort. Måske har man kun mødtes for at få en orientering fra en af efterretningstjenesterne. Foreholdt, at Lisbet Zilmer-Johns har forklaret, at PET på mødet redegjorde for trusselsvurderingen, oplyste afhørte, at i så fald ville det normalt være blevet taget til referat under eventuelt. En sådan orientering kunne også være givet under bordrunden, men det ville ikke være naturligt, når emnet som her specielt er nævnt under eventuelt. Der er ingen linje om, at visse ting ikke tages til referat. Mødedeltagerne orienteres ikke løbende om trusselsvurderinger fra PET i forbindelse med besøg fra udlandet, og afhørte huskede ikke, at sikkerhedsvurderinger nogensinde har været drøftet på et møde i udvalget."

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet:[89]

> "…

88 Protokol nr. 37 af 6. januar 2017

89 Protokol nr. 33 af 5. januar 2017

afhørte havde en funktion, hvor hun bistod det danske beredskab og var sekretær for regeringens sikkerhedsudvalg og det tilsvarende udvalg, der er på departementschefsniveau (Embedsmandsudvalget.)

…

Som afhørte huskede det, orienterede PET under et møde i Embedsmandsudvalget kort om sikkerhedsvurderingen forud for statsbesøget i 2012. Det havde afhørte fået bekræftet forud for afhøringen. Afhørte huskede ikke, om hun selv har set denne sikkerhedsvurdering. Udenrigsministeriets departementschef har nok kommenteret på dette, men afhørte huskede det ikke. Afhørte huskede ikke, om de kinesiske bekymringer blev drøftet på mødet. Hun var ifølge sin kalender til møde i Embedsmandsudvalget den 14. maj 2012. Hun erindrede ikke, om hendes udkast til referat senere blev ændret. Hendes udkast ville typisk blive gennemset af Statsministeriets departementschef. Derefter blev det udsendt til de øvrige deltagere. Referatet med mulige ændringer ville blive godkendt på det næste møde."

Departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet:[90]

"Afhørte erindrede ikke mødet i Embedsmandsudvalget den 14. maj 2012. Hun erindrede derfor heller ikke, hvad Claus Grube har nævnt på mødet. Hun kunne af referatet af mødet se, at den sædvanlige deltagerkreds havde deltaget i det pågældende møde."

Justitsminister Morten Bødskov:[91]

"Han havde ingen erindring om, at han af sin departementschef blev orienteret om, hvad der passerede på mødet i Embedsmandsudvalget den 14. maj 2012. Han mente helt bestemt ikke, at han blev orienteret. Der blev ikke forud for besøget overfor afhørte nævnt noget om Kinas bekymringer med hensyn til demonstrationer, eller at man skulle forsøge at skærme præsidenten indenfor grundlovens rammer."

PET-chef Jacob Scharf:[92]

"Afhørte huskede ikke det konkrete møde. Møder i Embedsmandsudvalget blev afholdt i hvert fald hver måned og nogle gange oftere, hvis der var behov. Der foreligger referat fra alle møder i Embedsmandsudvalget.

90 Protokol nr. 56 af 26. januar 2017

91 Protokol nr. 57 af 27. januar 2017

92 Protokol nr. 27. af 15. december 2016

> Afhørte huskede omtalen af Dalai Lamas besøg i 2009 i Danmark, men har ikke hørt, at Dalai Lamas besøg skulle have været styrende for håndteringen af besøget i 2012. Afhørte havde ikke været inde over, at relationerne mellem Danmark og Kina skulle normaliseres, heller ikke i forbindelse med 2012-besøget. Det er ikke usædvanligt, at sådanne statsrelationer tages op i Embedsmandsudvalget.
>
> Det er ikke usædvanligt, at Udenrigsministeriets departementschef på møder i Embedsmandsudvalget omtaler kommende besøg og tillægger et sådant besøg udenrigspolitisk betydning. Afhørte har hørt mange besøg blive omtalt som "meget vigtige". Afhørte ville ikke bringe et sådant spørgsmål op i Embedsmandsudvalget, medmindre der forelå helt særlige sikkerhedsmæssige forhold."

Regeringens Koordinationsudvalg (K-udvalget) er et fast regeringsudvalg. Udvalgets medlemmer er statsministeren og en række andre ministre. Der blev den 16. maj 2012 afholdt et møde i udvalget. Om dette møde har *udenrigsminister Villy Søvndal* for kommissionen forklaret:[93]

> "Mødet i regeringens Koordinationsudvalg benævnt K-udvalget den 16. maj 2012 var formentlig det første møde i dette udvalg efter orienteringen om besøget. Afhørte kunne derfor ikke udelukke, at det kinesiske besøg blev taget op under mødet. I så fald har udvalget ikke talt om sikkerhed, men givet drøftet de muligheder, et kinesisk møde gav, og hvilke emner der skulle diskuteres under besøget. Der blev afholdt møder i K-udvalget ca. hver 14. dag. Afhørte ville mene, at der er udarbejdet referat fra møderne, men han kunne ikke huske det. … Der deltog også embedsmænd i møderne, fra Udenrigsministeriet, og det var sædvanligvis departementschef Claus Grube. Det var ministrene, der førte ordet på møderne, medmindre der var tale om noget mere teknisk. Afhørte kunne ikke huske, om det var statsministeren, afhørte eller Claus Grube, der orienterede udvalget om det kinesiske statsbesøg.
>
> Danmark havde meget brede interesser i besøget. Der var således tale om handelsinteresser, hvor Danmark var foregangsland indenfor grøn teknologi, samt interesser forbundet med fødevarer, shipping, uddannelse og bistand til Kina gennem Center for Menneskerettigheder. I udvalget drøftede man ikke den kinesiske bekymring for, hvordan delegationens værdighed blev håndteret. Det blev drøftet, hvordan man sikrede et godt udkomme af besøget, men at gæsterne skulle behandles med værdighed var en selvfølge, og det blev ikke diskuteret."

93 Protokol nr. 36 af 6. januar 2017

Endvidere har *justitsminister Morten Bødskov* for kommissionen forklaret:[94]

> "Han havde ikke konkret erindring om K-udvalgsmødet den 16. maj 2012, men sandsynligheden taler for, at han deltog, eftersom han sad i K-udvalget.
>
> Han erindrede ikke, at besøgets afvikling har været drøftet i K-udvalget eller i Regeringens Sikkerhedsudvalg. Han vidste ikke, om der blev udarbejdet referater fra disse møder. Han var ikke i besiddelse af egne noter fra møderne."

Mail af 15. maj 2012 fra Hofmarskallatet til den kinesiske ambassade
Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, sendte den af 15. maj 2012 kl. 19.29 en mail, hvori hun besvarede den kinesiske ambassades forespørgsel om oplysning om samarbejdspartnere vedrørende sikkerhed under besøget ved at meddele kontaktoplysningerne til konsulent KF 0764, PET.[95]

Møde den 16. maj 2012 mellem Hofmarskallatets ceremonimester og 1. ambassadesekretær Fu Wenyan
I mail af 15. maj 2012 fra kontorchef ved Hofmarskallatet, Astrid Agerholm Ruge, til protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, og viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, anførtes:[96]

> "Fu Wenyan og tre af hendes kollegaer kommer til møde med CM i morgen mhp. at drøfte praktik omkring besøget."

Fu Wenyan var på daværende tidspunkt 1. ambassadesekretær ved Kinas ambassade i Danmark.

Ambassadens narrativ af 16. maj 2012, møde den 21. maj 2012 mellem departementschef Claus Grube og viceudenrigsminister Song Tao samt chefkonsulent Nis Lauge Gellerts mail af 22. maj 2012
I narrativ af 16. maj 2012, udarbejdet af Danmarks ambassade i Beijing og stilet til udenrigsministeren, anførtes blandt andet:

> "…
> Erfaringer fra højniveaubesøg i andre lande, herunder fx Wen Jiabao's nylig besøg i Sverige, tilsiger, at der må forventes manifestationer af interesseorganisati-

94 Protokol nr. 57 af 27. januar 2017
95 Hofmarskallatet, bilag 2, E1
96 Hofmarskallatet, bilag 2, D2

> oner såsom Støttekomitéen for Tibet og andre, der ønsker at henlede opmærksomheden på Kinas menneskerettighedskrænkelser og på forholdene i Tibet. Fra kinesisk side har man allerede givet udtryk for bekymring for muligheden af lignende manifestationer i Danmark i forbindelse med statsbesøget. Vurderingen er, at der i tilrettelæggelsen af program etc. vil være mulighed for at tage høje for en del af den kinesiske bekymring. Omvendt vil der - så længe hensynet til delegationens sikkerhed fuldt ud tilgodeses - selvsagt ikke blive gået på kompromis med de rettigheder, civilsamfundet har for at give deres mening til kende. Dette vil også blive kommunikeret til den kinesiske side.
> …"

Det eksemplar af mailen, som kommissionen har modtaget, er påført forskellige påtegninger, blandt andet "Set Umen 23-5-12" og "OK Claus Grube 16/5".[97]

I denne forbindelse har *udenrigsminister Villy Søvndal* for kommissionen forklaret:[98]

> "…
> Når det i et afsnit anføres, at der selvsagt ikke vil blive gået på kompromis med de rettigheder, der gælder i et civilsamfund, var det efter afhørtes opfattelse et rigtig godt svar, der viser, at Udenrigsministeriet til fulde har forstået grundlovens bestemmelser. Det var ikke et tema for afhørte på daværende tidspunkt. Det ville det have været, hvis konklusionen havde været den modsatte. Der var ingen kinesere, der udtrykte bekymringer for demonstrationer overfor afhørte. Fra kinesisk side har man allerede givet udtryk for bekymring for muligheden af lignende manifestationer i Danmark i forbindelse med statsbesøget ..."

Udenrigsministeriets departementschef Claus Grube afholdt den 21. maj 2012 i København et møde med den kinesiske viceudenrigsminister Song Tao. Til brug for mødet havde Nis Lauge Gellert, chefkonsulent i Udenrigsministeriet, ASI-kontoret, den 18. maj 2012 fremsendt forskelligt materiale, blandt andet ovennævnte narrativ af 16. maj 2012 til Claus Grube. Der blev desuden af Udenrigsministeriets ASI-kontor udarbejdet en Køre- og budskabsnotits, hvori blandt andet anførtes:[99]

> "Der vil ikke være tale om en egentlig drøftelse af sikkerhedsspørgsmål, som PET i samarbejde med Hofmarskallatet og herv. Ambassade allerede koordinerer. Fra kinesisk side vil man formentlig pege på de politiske konsekvenser,

97 UM, j. nr. 5.D.60.a., akt nr. 1416
98 Protokol nr. 36 af 6. januar 2017
99 UM, j. nr. 5.D.60.a., akt nr. 1081

som afviklingen af demonstrationer/manifestationer tæt på den kinesiske statschef kan få. Fra dansk side vil man kunne berolige om, at der vil blive taget fuldt hånd om sikkerheden, der selvsagt indgår som et grundlæggende parameter i tilrettelæggelsen af statsbesøget, og samtidig kan der signaleres at man forstår de kinesiske ønsker. Samtidig har danskere – som Kina er helt bekendt med - en række grundlovssikrede rettigheder til at give deres mening offentligt tilkende, som selvsagt ikke kan til sidesættes i forbindelse med besøget."

Nis Lauge Gellert, chefkonsulent i Udenrigsministeriet, ASI-kontoret, sendte den 22. maj 2012 en mail til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, til konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, og til Statsministeriets hovedpostkasse med et mødereferat. Af mailen fremgår blandt andet:[100]

"…
Resumé:

- …
- Kinesisk tiltro til dansk håndtering af sikkerhed, men understregning af
- vigtigheden af at undgå 'forstyrrelser' i nærheden af delegationen.
- …

…
- **Protokollære og sikkerhedsmæssige spørgsmål**

Song konstaterede, at der også i Danmark var anti-kinesiske kræfter i form af organisationer, der var aktive ifht. Tibet, Xinjiang og Falun Gong. De ønskede ikke at se fremskridt i det dansk-kinesiske forhold og ville gøres deres til at genere statsbesøget. Song følte sig overbevist om, at sådanne mulige forstyrrelser ikke var i nogens interesse. Fra kinesisk side følte man sig fuldt ud trygge ved den danske sikkerhedsmæssige håndtering af statsbesøget. Det var dog vigtigt at foretage alle de nødvendige forberedelser for at sikre et succesfuldt statsbesøg. Det var afgørende at undgå afbrydelser/forstyrrelser ('disruptions') på nært hold samt anvendelse af megafoner. Der måtte ikke kunne stilles den mindste tvivl om, at man gennem hele besøget fuldt ud kunne beskytte hele delegationen.

Departementschefen svarede, at han havde været i kontakt med sine kollegaer i alle berørte ministerier og styrelser, der nu arbejdede hårdt for et vellykket besøg. Danmark og Kina havde et godt bilateralt forhold og et værdifuldt strategisk partnerskab.

100 STM, j. nr. 2013-1082230, akt. nr. 656130

> Mht. spørgsmål relateret til sikkerhed, havde Departementschefen selv bragt statsbesøget op i de kompetente nationale fora og henledt relevante myndigheders opmærksomhed herpå, herunder Politiet og Justitsministeriet. Alle var således fuldt opmærksomme på at få de fornødne sikkerhedsarrangementer på plads i forbindelse med statsbesøget.
> …"

Om mødet og den efterfølgende mail fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret, med mødereferat er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:[101]

> "Når Song Tao ifølge referatet taler om anti-kinesiske kræfter i Danmark og giver udtryk for, at man er tryg ved den danske sikkerhedsmæssige håndtering, men at det var afgørende at undgå afbrydelser/forstyrrelser på nært hold, forstod afhørte det sådan, at kineserne så vidt muligt ikke ønskede demonstrationer, der kunne udvikle sig voldeligt. Afhørte hæftede sig ikke specielt ved, at megafoner blev nævnt. Kinas ambassade i Danmark ved, at der her i landet ofte er demonstrationer, hvor der spilles høj musik. Kinas præsident måtte imidlertid tåle det samme som alle andre besøgende.
>
> Størstedelen af samtalen med Song Tao handlede om forberedelse af substansen. Når afhørte, som det fremgår af referatet, svarede Song Tao, at *"han havde været i kontakt med sine kollegaer i alle berørte ministerier og styrelser, der nu arbejdede hård for et vellykket besøg …,* var det en henvisning til, at han på et tidligt tidspunkt, men efter den 10. maj 2012, havde meddelt sine departementschefkolleger, at det var et vigtigt besøg, som han håbede, at de ville give prioritet, så forløbet blev vellykket.
>
> Med bemærkningen: *"Mht. spørgsmålet relateret til sikkerhed …"*, henviste afhørte til møder i Embedsmandsudvalget."

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[102]

> "Afhørte skrev referatet. Det fremgår af referatet, hvem der deltog. Der deltog således ikke medarbejdere fra PET. Så ville afhørte have skrevet det i referatet.

101 Protokol nr. 25 af 9. december 2016

102 Protokol nr. 28 af 15. december 2016

Kineserne brugte på mødet ordet "disruptions", og derfor satte afhørte det i citationstegn i referatet. Han oversatte disruptions til forstyrrelse. Det, Song Tao gav udtryk for, tegnede sammen med de referater, der allerede var udarbejdet, et billede af, at man var ude i en gråzone, der var vanskelig at håndtere fra dansk side. Når Tao nævner et succesfuldt besøg, kan det godt opfattes som om, at forstyrrelser kunne bringe succesen i fare. Om ikke det ligefrem var en trussel fra kinesisk side, så var det i hvert fald udtryk for en kinesisk forståelse. Afhørte huskede Claus Grubes svar om, at alle var fuldt opmærksomme på at få de fornødne sikkerhedsarrangementer på plads i forbindelse med statsbesøget således, at han alene redresserede de rent sikkerhedsmæssige aspekter. Ved sådanne samtaler er der ikke krav om svar, og slet ikke et øjeblikkeligt svar. Det lå i Claus Grubes svar, at han havde hørt den kinesiske bekymring, men ikke lovede noget. Efterfølgende blev rutelægningen genstand for drøftelse i forberedelsesgruppen. Det skete på et møde, hvor ambassaden deltog via videolink. Afhørte kunne ikke huske, om det medførte, at man udvalgte eller fravalgte bestemte besøgssteder. Danskerne ønskede, at præsidenten så grønne løsninger, baseret på danske tiltag. Hverken PET eller færdselspolitiet deltog i dette møde i forberedelsesgruppen. Konklusionen på de interne drøftelser i Udenrigsministeriet var, at det var vanskeligt at forudse, hvor demonstrationer kunne opstå, og det måtte man leve med.

Oplysningen i afhørtes referat af Grubes svar …, må forstås således, at der allerede på dette tidspunkt var taget kontakt til relevante kolleger, og at de sikkerhedsmæssige spørgsmål allerede var taget op i relevante nationale fora. Afhørte vidste ikke, hvordan Claus Grube havde bragt det videre og til hvem. … Afhørte havde ikke selv været i kontakt med Justitsministeriet, PET eller politiet om det sikkerhedsmæssige spørgsmål. Han havde været i kontakt med Statsministeriet, men ikke om de bekymringer, Song Tao gav udtryk for på mødet den 21. maj 2012.

Afhørte turde ikke sige, om der var nogen grund til, at der ifølge referatet ikke blev taget forbehold med hensyn til overholdelsen af grundloven. Afhørte opfattede referatet således, at Claus Grube gjorde sig umage med at sige, at det, de ville gå videre med, var det protokollære og det sikkerhedsmæssige, og at han gled af på det, der vedrørte gråzonen. Der var ikke på dette tidspunkt nogen linje eller bevidst tilgang til håndteringen af dette spørgsmål."

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[103]

"Når der i mail af 22. maj 2012 fra Nis Lauge Gellert … står, at "*Kinesisk tiltro til dansk håndtering af sikkerhed, men understregning af vigtigheden af at undgå 'forstyrrelser' i nærheden af delegationen*", er det blot udtryk for, at Danmark har lyttet på, hvad kineserne sagde. Afhørte deltog ikke i mødet.

Afhørte forstod den kinesiske sensitivitet, der lå bag kinesernes ønske om at undgå afbrydelser/forstyrrelser ("disruptions"), men det er en del af den vestlige kultur og dialog og det vestlige samfundssystem, at der foregår demonstrationer og derigennem udtrykkes uenighed. Hvis der forekommer demonstrationer under et besøg, ændrer det ikke på Vestens opfattelse af, at det har været et godt besøg. På dette punkt er Vesten og Kina så at sige enige om at være uenige.

Når det dernæst fremgår, at "*Departementschefen svarede…*, er det et udtryk for, at Claus Grube ikke adresserer Song Taos bekymring for forstyrrelser. Det ser for afhørte fornuftigt og professionelt ud, også at det i mailen anføres, at Song Taos holdning bringes videre til relevante fora. Afhørte er ikke bekendt med, om Udenrigsministeriet gik videre med forholdene omkring sikkerheden, men afhørte bekendt gik de ikke videre med Song Taos bekymring for forstyrrelser. Det må Claus Grube dog svare på."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[104]

"Afhørte deltog ikke i mødet med Kinas viceudenrigsminister Song Tao den 21. maj 2012. Hun fik en mail fra Nis Lauge Gellert med et referat fra mødet og blev på denne måde bekendt med, hvad der var passeret. Hun og Annette Lassen drøftede ikke, hvad det var for forstyrrelser i nærheden af delegationen, som Song Tao bragte op, men afhørte gik ud fra, at det drejede sig om demonstrationer. Det var ikke Protokollens ansvar. Der var intet nyt i Kinas bekymringer. De har altid sagt det samme. I Protokollen tog man det ad notam. Det blev indføjet i referatet for at vise, hvad der blev fremført på mødet. Kina har altid givet udtryk for, at de følte sig trygge i Danmark. Kina kender godt Danmarks holdning til demonstrations- og ytringsfrihed. Om departementschefens svar, hvorefter han havde været i kontakt med politiet og Justitsministeriet, oplyste afhørte, at der i Protokollen var en forventning om, at alle relevante myndigheder ville gøre, hvad de kunne. Det var ikke Protokollens ansvar. I Protokollen gik man ud fra, at beskeden var givet videre. Hun ville sige, at det måtte henhøre under Hoffet at kontakte PET. Det var i hvert fald ikke Protokollens opgave."

103 Protokol nr. 29 af 16. december 2016

104 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[105]

> "Mødet den 21. maj 2012 mellem departementschef Claus Grube og den kinesiske viceudenrigsminister Song Tao fremgår af afhørtes kalender. Han erindrede ikke den konkrete ordveksling på mødet. Der har formentlig været den sædvanlige udveksling fra kinesisk og dansk side, hvor de danske repræsentanter blot noterede sig, at kineserne nu igen bragte bekymringerne op, men også redegjorde for de danske regler. Det var ikke relevant for ASI-kontorets opgaver i forbindelse med besøget, og Claus Grube har ikke bragt sikkerhedsspørgsmål op over for ASI-kontoret. "

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:[106]

> "Afhørte deltog i mødet den 21. maj 2012 med viceudenrigsminister Song Tao omtalt i kalenderudskrift. Afhørte mente ikke, at PET deltog. Mødet drejede sig om de politiske samtaler.
>
> …
>
> Afhørte modtog mail af 22. maj 2012 om mødet den 21. maj 2012 mellem blandt andre departementschef Claus Grube og den kinesiske viceudenrigsminister Song Tao i København. Mailen gav ikke afhørte og Protokollen anledning til at overveje værdighedsspørgsmålet. Der var intet nyt i de kinesiske ønsker. Det var "business as usual". Claus Grubes bemærkning om, at spørgsmål relateret til sikkerhed var bragt op i de kompetente nationale fora, måtte naturligt være adresseret til Hoffet, som havde den løbende kontakt til PET. Foreholdt, at Hoffet ikke er anført i modtagerfeltet, vidste afhørte ikke, om Claus Grube allerede havde været i kontakt med Hoffet. Protokollen modtog mailen, fordi afhørte havde deltaget i mødet. Hvis noget, der var anført, skulle videre til Hoffets protokol, ville det blive sendt direkte til Hoffet. Det har afhørte sikkert også gjort, men det er ikke noget, der fremgår af akterne."

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet:[107]

> "Afhørte erindrede ikke at være blevet orienteret om sikkerhedsspørgsmål af departementschef Claus Grube. Om Claus Grubes bemærkning om… refereret af Nis Lauge Gellert i mail af 22. maj 2012 oplyste afhørte, at det er den pæne, diplomatiske måde at behandle sådanne forhold på. Afhørte ville være tilbageholdende med at lægge alt for meget i Claus Grubes formulering. Afhørte erindrede ikke tidligere at have set dette referat.
>
> …

105 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

106 Protokol nr. 38 af 6. januar 2017

107 Protokol nr. 37 af 6. januar 2017

Afhørte har ikke været inddraget i sikkerhedsmæssige spørgsmål i forbindelse med de enkelte objekter, der skulle besøges."

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:[108]

"Om referat af mødet i mail af 22. maj 2012 som er sendt til blandt andet Statsministeriet og Tue Krarup-Pedersen, forklarede afhørte, at han ikke vidste, om viceudenrigsministerens omtale af "disruptions" og megafoner gav anledning til diskussioner i Statsministeriet. Det var et spørgsmål om demonstrationer og sikkerhed, som Statsministeriet slet ikke gik ind i. Det blev håndteret af andre myndigheder, og det var de i Statsministeriet helt trygge ved, også ved at håndteringen fuldt ud skete inden for lovens rammer. Når Claus Grube svarede Song Tao, at han havde været i kontakt med relevante myndigheder, vidste afhørte ikke, om der i denne anledning havde været nogen henvendelse til Statsministeriet. Hvis Udenrigsministeriet ville viderebringe Song Taos ønsker, kunne en sådan viderebringelse efter afhørtes opfattelse ske ved henvisning til forberedelsesgrupper, ved mails eller ved telefonkontakter. Afhørte vidste ikke, om det er sket, og han havde ikke talt med Claus Grube om det.

Når mailen er sendt til stm@stm.dk, ville de i almindelig fordeling sende den videre til område 1 som det relevante område. Mailen var også stilet til Tue Krarup-Pedersen, og han har formentlig videresendt mailen til afhørte og Lisbet Zilmer-Johns. Det relevante indhold blev brugt til forberedelsen af indholdet af samtalen mellem statsministeren og præsidenten. Efter afhørtes erindring gav referatet af de sikkerhedsmæssige spørgsmål ikke anledning til nogen sagsbehandling i Statsministeriet. Afhørte erindrede ikke at havde drøftet mailen med departementschef Christian Kettel-Thomsen."

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet:[109]

"Afhørte havde ingen erindring om at have modtaget mails af 20. og 22. maj 2012 vedrørende Claus Grubes møde med viceudenrigsminister Song Tao, men det ville have været naturligt, at hun havde. Afhørte vidste ikke, om der deltog nogen fra Statsministeriet i Claus Grubes samtale med den kinesiske viceudenrigsminister. I givet fald havde vedkommende nok været nævnt i referatet sammen med de øvrige deltagere.

Afhørte havde ingen erindring om, at hun med Ulrik Vestergaard Knudsen eller Tue Krarup-Pedersen drøftede den kinesiske bekymring for afbrydelser/for-

108 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017

109 Protokol nr. 33 af 5. januar 2017

styrrelser, som fremgår af mødereferatet. Synspunktet blev op til besøget rejst flere gange fra kinesisk side. Statsministeriet agerede ikke på det. I Statsministeriet havde man en forventning om, at de samme oplysninger var tilgået Udenrigsministeriet. Afhørte vidste ikke, hvordan Claus Grube videregav kinesernes synspunkt. Afhørte havde ingen erindring om, at Statsministeriet er blevet orienteret på anden måde end ved modtagelse af mailen. Det er meget brugt ved udenlandsk besøg at orientere i og med fremsendelsen af sådanne mails med referater af samtaler.

Afhørte havde ingen præcis viden om, hvordan den kontakt med andre myndigheder, som departementschefen oplyser i referatet at have haft, er sket. I Statsministeriet har man ikke kontrolleret, at det er sket. Man går ud fra, at de, der skal agere, agerer.

Derimod var de i Statsministeriet meget optaget af, at besøget skulle være vellykket. Der blev brugt megen tid på dette i forberedelsen i Statsministeriet. Indholdet af statsministerens samtale med præsidenten var meget vigtigt. Alle havde interesse i, at besøget i Kina blev opfattet sådan, at man i Danmark lagde vægt på, at det var Kinas præsident, der kom på besøg.

Afhørte havde ingen erindring om, at Statsministeriet skulle have taget hånd om, at der ikke opstod afbrydelser etc., og det ville også være usædvanligt. Udenrigsministeriet videregav budskaber til blandt andre Statsministeriet i og med kopi af referater. På den måde sikrer man, at alle involverede får al info, men ikke alt er jo relevant for den enkelte. Man går i Statsministeriet ud fra, til det modsatte er bevist, at den enkelte myndighed følger op, hvis den skal, og det var andre end Statsministeriet, der skulle følge op på oplysningerne om den kinesiske bekymring."

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:[110]

"Afhørte erindrede ikke at have deltaget i mødet den 21. maj 2012 mellem blandt andet departementschef Claus Grube og den kinesiske viceudenrigsminister Song Tao, og mødet fremgår ikke af afhørtes kalender.

Om referatet fra mødet med Song Tao, som med mailen af 22. maj 2012 blev sendt fra Nis Lauge Gellert til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, ambassaden i Beijing og Statsministeriet, herunder blandt andet afhørte, oplyste afhørte, at han ikke gjorde sig overvejelser om, hvilke forstyrrelser kineser-

110 Protokol nr. 30 af 16. december 2016

ne ønskede undgået. Afhørte havde ingen viden om, hvorvidt andre i Statsministeriet gjorde sig sådanne overvejelser. Der var ikke noget i referatet, der efter afhørtes opfattelse var adresseret til Statsministeriet. Det var i hvert fald ikke afhørtes bord. Afhørte havde ikke kendskab til, om medarbejdere i Statsministeriet eller i Udenrigsministeriet har kontaktet Justitsministeriet."

Hofmarskal Ove Ullerup:[111]

"Hoffet deltog ikke i Claus Grubes møde med viceudenrigsminister Song Tao den 21. maj 2012 og er ikke modtager af mailen af 22. maj 2012 med møderefferat. Afhørte huskede ikke at have set mailen før. Han blev ikke på dette tidspunkt af Udenrigsministeriet stillet over for den bekymring, som Song Tao havde. Der har ikke i forbindelse med mødet og mailen været kontakt fra Udenrigsministeriet til Hoffet om det sikkerhedsmæssige. Departementschefen ville godt vide, at Kongehuset ikke er ansvarlig for sikkerhed."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[112]

"Afhørte erindrede ikke, at Hoffet deltog i mødet den 21. maj 2012 mellem Claus Grube og viceudenrigsminister Song Tao."

Besøg af den kinesiske fortrop den 23.-25. maj 2012

En kinesisk fortrop besøgte Danmark i dagene 23.-25. maj 2012. Der blev den 23. og 25. maj 2012 afholdt møder med deltagelse af medarbejdere ved Hofmarskallatet og i Statsministeriet, Udenrigsministeriet og PET. Mellem disse møder var fortroppen på en besøgstur til de lokationer, man på daværende tidspunkt forventede, at den kinesiske delegation skulle besøge. Fortroppens besøg blev afsluttet med en middag på restaurant Nimb om aftenen den 25. maj 2012.

I internt notat af 12. februar 2016,[113] udarbejdet af konsulent KF 0764, PET, der under besøget fungerede som sikkerhedskoordinator, anførtes:

"Fredag den 11. maj 2012 ankom en stor kinesisk fortropsdelegation til Danmark, og om eftermiddagen samme dag indledtes fortropsbesøget med Hoffet som vært.

…

111 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

112 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017

113 PET, dok. id. 11235779

> I mødet deltog blandt andet: Hofmarskallen, Ceremonimesteren, andre nøglepersoner fra Hoffet, repræsentanter fra UM's Protokol og repræsentanter fra Dansk Industri.
>
> Der var på mødet ikke tvivl om, at UM's Protokol og især Dansk Industri så dette statsbesøg som værende en unik mulighed for at få nogle aftaler 'i hus'.
>
> Den kinesiske præsident ville under besøget i Danmark være ledsaget af en delegation på i alt 150 - 200 personer - heriblandt udenrigsministeren og 4-5 højtstående ministre, og det lå i luften, at gæsterne under besøget i Danmark skulle 'pleases' - og der var ikke noget, der måtte gå galt.
>
> [KF0766] og undertegnede deltog i ovenstående møde og vi havde efterfølgende et bilateralt møde med MC-lederen fra Københavns Politi, Vognmesteren fra Hoffet og repræsentanter fra kinesisk sikkerhed.
> …"

I mail af 14. september 2016 har konsulent KF 0764, PET, oplyst, at det af ham i notatet omtalte møde rettelig blev afholdt den 25. maj 2012 i Christian den VII's Palæ, mens mødet den 11. maj 2012 var et internt møde i Hofmarskallatet, der blev afholdt i Det Gule Palæ uden deltagelse fra PETs side.[114]

Indkaldelse til møderne med den kinesiske fortrop den 23. og 25. maj 2012 er sendt til blandt andet mailadressen lvg@pet.dk.[115]

Der er ikke i det skriftlige materiale, kommissionen har modtaget, fundet officielle referater fra disse formøder. Kontorchef ved Hofmarskallatet, Astrid Agerholm Ruge, udarbejdede notater fra fortropsmøderne den 23. maj og 25. maj 2012. I disse notater er intet anført om, at spørgsmål om værdighed og sikkerhed har været drøftet.[116]

Om møderne under fortropsbesøget er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

114 Ujournaliseret mail fra KF 0764, PET
115 Hofmarskallatet, bilag 2, F1 og F2
116 Hofmarskallatet, bilag 8

Hofmarskal Ove Ullerup:[117]

"Der er altid fortropsmøder som en del af tilrettelæggelsen af et statsbesøg. En fortrop er en delegation fra det besøgende land, hvori blandt andet indgår sikkerhedsfolk. Der indledes med et relativt kort møde, ofte i Det Gule Palæ, hvor programmet, herunder besøgsstederne, hurtigt gennemgås. Herefter kører delegationen en tur, hvor man kommer rundt til alle besøgsstederne. I løbet af fortropsbesøget taler de enkelte personer fra delegationen med deres "counterparts". Det sker i margin af møderne eller under køreturen. Derefter holdes et afsluttende møde. Afhørte ledede det indledende og det afsluttende møde.

I fortropsmødet den 23. maj 2012 deltog de sædvanlige partnere fra dansk side. Der var i alt 35-40 mødedeltagere, inklusive deltagerne fra Kina. PET deltog. Det ville være helt typisk, hvis PET enten i margin af mødet eller under den efterfølgende køretur har drøftet sikkerhed med deres kinesiske "counterparts". PET vil typisk have deltaget med en eller flere af de allerede nævnte tre personer.

Mødet, anført i Annette Lassens kalender for den 24. maj 2012, er en del af besøgsturen. To af nedslagspunkterne var Statsministeriet og Folketinget.

Om mail af 25. maj 2012 fra Astrid Agerholm Ruge til Jette Nordam angående *"et lille formøde"* med den kinesiske Head of Protocol samme dag forud for det afsluttende møde kl. 16, oplyste afhørte, at det ofte er praktisk at holde et sådan lille formøde inden det afsluttende fortropsmøde. I dette lille formøde deltager typisk delegationslederen, Hoffet og Udenrigsministeriets Protokol, og man taler om eventuelle ændringer i programmet og om, hvad der skal tales om på det efterfølgende fortropsmøde."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[118]

"Fortropsmødet den 23. maj 2012 blev flyttet til Chr. VII's Palæ, fordi Kinas delegation var ekstraordinært stor. Fortropsmøder holdes ellers altid i Det Gule Palæ. Afhørtes noter gengiver ikke de danske deltagere, men hun ville bestemt tro, at PET var til stede. Det ville have været mærkeligt, hvis de ikke var det. Hun erindrede ikke, hvem eller hvor mange der deltog fra PET. Der deltog også kinesiske sikkerhedsrepræsentanter, og det plejer at være sådan, at PET taler direkte med dem. Hele ideen med fortropsbesøget er, at delegationen ser de fysiske steder. Som afhørte huskede det, var der også normalt en mindre fortrop

117 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

118 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017

på sikkerhedssiden til stede for at drøfte sikkerhedsspørgsmål og muligvis også ude at se besøgsstederne. Om hendes noter fra mødet vedrørende pkt. 5, Erhverv m.v., mente afhørte bestemt, at Niels Høyer gav udtryk for, at Danmark gerne ønskede en form for et erhvervsseminar med deltagelse på et højt plan fra kinesisk side. Besøget var en mulighed for at fremme erhvervsdelen. Der blev derfor gjort noget ud at vise f.eks. grøn energi, og hvad Danmark var i stand til på dette område. Det var en af de måder, hvorpå de kunne give besøget noget tyngde og substans.

Det er et typisk og helt almindeligt programelement ved et statsbesøg, at der indgås aftaler af privat såvel som statslig karakter, og det ville man også gerne have med ved dette besøg. Afhørte erindrede ikke, at der blev sat et beløb på de danske erhvervsinteresser, og hun erindrede heller ikke at have hørt beløbet 20 mia. kr. på nogen af møderne. Den 23. maj 2012 var det også endnu usikkert, hvad der overhovedet kunne lade sig gøre. Hun troede ikke, at Dansk Industri deltog i nogen af møderne op til besøget. Det fremgår hverken af papirerne, af indkaldelserne eller af mails'ene. Niels Høyer sad i Udenrigsministeriets Erhvervskontor, så han var kontakten på erhvervsdelen. Om KF 0764's notat af 12. februar 2016, hvorefter Udenrigsministeriet og Dansk Industri på et fortropsmøde havde givet udtryk for, at besøget var en unik mulighed for at indgå aftaler, oplyste afhørte, at hun mente, at der kunne være tale om en erindringsforskydning, hvor KF 0764 har forvekslet dette besøg med et andet statsbesøg, hvor Dansk Industri har været til stede. Dansk Industri er altid med ved forberedelserne af udgående statsbesøg, og de var også med ved det indgående besøg fra Grækenland, og KF 0764 har deltaget i forberedelserne af ganske mange besøg. Hvis Dansk Industri havde deltaget, er det sandsynligt, at det ville være fremgået enten af mødeindkaldelser, deltagerliste, mailkorrespondance eller andet.

Om mødet i Statsministeriet og i Folketinget anført i Annette Lassens kalender den 24. maj 2012 oplyste afhørte, at den kinesiske delegation var rundt for at se besøgsstederne mellem de to fortropsmøder den 23. og 25. maj 2012. Afhørte havde ikke viden om, hvorvidt PET deltog i mødet den 24. maj 2012. Den kinesiske sikkerhedsansvarlige holdt bilaterale møder med PET, men afhørte vidste ikke, hvad de var rundt at se. Der var et program for, hvad den kinesiske delegationsleder, Head of Protocol, skulle rundt og se, men ikke et program for PETs tur med de kinesiske sikkerhedsfolk. Der var også andre bilaterale møder, f.eks. for de personer i delegationerne, der var presseansvarlige. Hoffet deltog i besøgsturen ved ceremonimesteren. Det var Udenrigsministeriet og ikke Hoffet, der var ansvarlig for, hvad der skulle foregå i Statsministeriet og i Folketinget.

Baggrunden for det lille formøde den 25. maj 2012, der er nævnt i afhørtes mail af samme dag til Jette Nordam var, at det store møde samme dag havde over 50 deltagere. Det var vigtigt at få viden om den opfattelse, Kinas delegationsleder havde fået af de ting, han havde set, og det var nemmere at drøfte i en lille kreds. Kina og Danmark havde hver deres ønsker til besøgssteder, og det foregik der forhandlinger om. På det lille formøde kunne de tilrettelægge den status, der skulle foretages på det store møde. Hendes noter fra formødet vedrørende pkt. 8, Erhvervskonferencen, er et eksempel på betydningen af "ansigt". Kina ville ikke direkte sige nej til, at præsidenten deltog, i så fald ville Hofmarskallen tabe ansigt. Man sagde i stedet, at det ville blive svært for præsidenten at deltage, hvilket i praksis betød nej. Det er den asiatiske måde at forhandle på. Man er ikke alt for kategorisk. Det var Kinas Head of Protocol, der fremsatte Kinas holdning. Præsidentens deltagelse eller deltagelse fra en eller flere højtstående i den kinesiske delegation var dog stadig et betydeligt ønske fra Danmarks side. Ove Ullerup svarede, at det fra dansk side var vigtig at få et erhvervsseminar. Hun troede ikke, at PET deltog i det lille formøde den 25. maj 2012. Det var også et møde om det rent substansmæssige i besøget, og der blev sagt nogenlunde det samme på det efterfølgende store møde, blot måske i mere afrundet form.

Hun kan af sit notat udlede, at der i store træk blev sagt det samme i det store møde den 25. maj 2012 som i det lille formøde. Det ville typisk være de samme deltagere, som havde deltaget den 23. maj 2012, så hvis PET har deltaget, ville det typisk være med de samme personer som på mødet den 23. maj 2012. Hun havde ingen konkret erindring om, hvem der deltog fra PET."

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:[119]

"Afhørte deltog ikke i mødet i Det Gule Palæ den 25. maj 2012, hvorom det i PETs notat af 12. februar 2016 anføres: *"… Der var på mødet ikke tvivl om, at UM's Protokol og især Dansk Industri så dette statsbesøg som værende en unik mulighed for at få nogle aftaler "i hus"*. Det var det første kinesiske statsbesøg siden 1950, og aftalerne var en del af besøget. Derudover havde Danmark et politisk ønske om at engagere Kina som stormagt i de spørgsmål, der var af betydning for Danmark, f.eks. klimaet og situationen i Mellemøsten. Afhørte kunne ikke forestille sig nogen forbindelse mellem værdien af aftalerne og politiets ageren. PET og politiet skal alene tage sig af det sikkerhedsmæssige.

Afhørte havde ikke et bud på, hvordan udtrykket "tabe ansigt" har fundet vej fra disse indledende samtaler og referater, men det er tydeligt for afhørte, at den

119 Protokol nr. 25 af 9. december 2016

formulering går igen fra ambassadens indberetninger, og disse indberetninger kan typisk have været viderefordelt blandt andet til PET."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[120]

"Hun deltog i fortropsmødet den 23. maj 2012. Det var et meget stort møde, hvorfor det blev flyttet til Christian den VII's Palæ. Hun ville gå ud fra, at Udenrigsministeriet var repræsenteret af Protokollen ved Annette Lassen og afhørte, samt af ASI-kontoret, Handelsafdelingen og højst tænkeligt også af Presseafdelingen. Hun vil også tro, at Statsministeriet og DI deltog. De skulle modsvare det store antal, kineserne kom med. PET var i afhørtes optik også til stede. Hun kunne ikke huske det præcist, men mente helt klart, at KF 0764 var til stede. Hun erindrede ikke, om der var sikkerhedsrepræsentanter i den kinesiske delegation. Hun ville ikke udelukke, at der også blev drøftet sikkerhedsspørgsmål, men det var ikke formålet med mødet. Det var programmet, der skulle drøftes.

Afhørte mente, at Annette Lassen deltog i mødet 24. maj 2012 i Statsministeriet sammen med nogle kinesere. Det var vist mest for at vise dem rammerne for besøget, herunder Folketinget, som skulle drøftes på fortropsmødet den følgende dag.

Afhørte deltog i mødet den 25. maj 2012, der var det afsluttende fortropsmøde. Hun går ud fra, at deltagerne var de samme som på mødet den 23. maj 2012. Udenrigsministeriets departementschef deltog ikke. På disse to møder var Martin Bille Herman øverstkommanderende for Udenrigsministeriet. Det var ASI-kontoret, der stod for indholdet af de politiske samtaler. Nis Lauge Gellert var Martin Bille Hermanns højre hånd. PET deltog ifølge hendes oplysninger ved KF 0764 og KF 0766.

De to nævnte PETmedarbejdere havde også separate sikkerhedsmøder med kinesiske sikkerhedsrepræsentanter, ligesom de havde møder med politiets indsatsleder på eskorteopgaven. Hun huskede det ikke, men disse separate møder har højst tænkeligt fundet sted i forbindelse med fortropsmøderne. PET og de kinesiske sikkerhedsrepræsentanter har sikkert siddet sammen ved den ene ende af bordet. Det var Ove Ullerup, der styrede fortropsmødet.

Om notat af 12. februar 2016 fra PETs medarbejder KF 0764 om indholdet af et af møderne, hvorefter: "… *Udenrigsministeriet's Protokol og især Dansk Industri så dette statsbesøg som værende en unik mulighed for at få nogle aftaler 'i hus'*",

120 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

oplyste afhørte, at hun ikke erindrede at have sagt sådan. Det vedkom ikke hende. Nogen har måske spurgt hende, men hendes eneste rolle var at sikre, at aftalerne blev underskrevet. Hun vidste ikke, hvor KF0764 har denne formulering fra. Formuleringen undrede afhørte, men der er ikke noget forkert i at sige, at der var tale om en unik mulighed, for der er ingen tvivl om, at DI så besøget som en unik mulighed for at indgå aftaler. DI havde dog ingen indflydelse på besøgets indhold. Det er muligt, at DI er kommet med forslag over for Hoffet, men DI er ikke kommet med forslag over for hende.

Afhørte deltog også i et lille formøde til det afsluttende fortropsmøde. Ove Ullerup indkaldte til dette møde, der blev afholdt ½-1 time før det store møde. Ove Ullerup spurgte den kinesiske leder, om han var tilfreds med planerne. Det var almindelig høflighed at tale om det inden det store møde. Hun huskede ikke, om ambassadør Li deltog i dette lille formøde, men det troede hun faktisk ikke, at han gjorde. PET deltog som regel i alle de møder, som Hoffet indkaldte til, men hun kunne ikke huske, om de deltog i det lille formøde. De drøftede ét af besøgsstederne, men hun huskede i øvrigt intet andet specifikt fra formødet. Hun erindrede ikke, om sikkerhed og lignende spørgsmål blev bragt op på formødet."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[121]

"Afhørte huskede, at han deltog i fortropsmødet den 23. maj 2012. Han kunne huske elementer af, hvad der blev drøftet. Det drejede sig om programmet og programmets enkelte elementer. Der var en lang drøftelse af, hvilke steder der skulle besøges, og det var ikke særlig relevant for ASI-kontoret. Han erindrede ikke, om PET deltog. Han kunne heller ikke huske, om Dansk Industri deltog, men det kan de godt have gjort. Endelig erindrede han heller ikke, om spørgsmål om sikkerhed og værdighed blev drøftet.

Han deltog med stor sikkerhed ikke i et møde med fortroppen den 24. maj 2012. Det har formentlig været et møde, hvor repræsentanter for Kina og Protokollen besigtigede de forskellige lokaliteter.

Han erindrede ikke, at han deltog i fortropsmødet den 25. maj 2012, men det står i hans kalender, og det har han mest sandsynligt gjort. Han huskede ingen konkrete drøftelser, men der blev formentlig gjort status over, hvor langt man var kommet i programlægningen. Han erindrede ikke og hæftede sig heller ikke ved, om sikkerhedsspørgsmål blev drøftet. Han erindrede heller ikke,

121 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

om det som anført i PETs notat af 12. februar 2016 blev nævnt af Dansk Industri og Udenrigsministeriet, at besøget var en unik mulighed for at få aftaler i hus. At statsbesøget var en sådan unik mulighed var utvivlsomt, men det forekom afhørte mærkeligt, hvis man fra dansk side har sagt det på et møde, hvor der også deltog repræsentanter fra Kina. Det ville være mere naturligt at nævne noget sådant på et internt dansk møde. Han kunne dog ikke afvise, at der er blevet talt om det. Han huskede ikke, at der på mødet skulle være blevet rettet henvendelse til PET om, hvordan politiet skulle agere. Han har i hvert fald ikke selv rettet en sådan henvendelse til PET. Han erindrede ikke at have deltaget i et formøde til selve mødet."

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[122]

"Om PETs notat af 12. februar 2016 … oplyste afhørte, at han ikke tydeligt kunne skelne mellem de to møder med fortroppen. PET var formentlig til stede på det omtalte møde. På et møde på Amalienborg deltog rigtig mange, især kinesere. Det var ikke i Det Gule Palæ. Det kan have været i Chr. VII's Palæ. PET deltog også."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:[123]

"Afhørte deltog i mødet den 23. maj 2012 i Chr. VII's Palæ. PET deltog også, men afhørte kunne ikke huske med hvem eller hvor mange. Normalt vil der have deltaget to medarbejdere fra PET.

Afhørte deltog også i mødet den 24. maj 2012 med den kinesiske fortrop. Det var et logistikmøde, hvor forløbet af besøget i Folketinget og Statsministeriet blev gennemgået. PET deltog også, men afhørte kunne ikke huske med hvem. Da mødet var med en fortrop, ville normal procedure være, at det var PETs kontakt til Hoffet, der deltog. Hoffet ville normalt deltage i et sådan møde med ceremonimesteren og en eller to yderligere medarbejdere.

Afhørte deltog desuden i det afsluttende fortropsmøde den 25. maj 2012. PET deltog også, muligvis med alle tre nævnte medarbejdere.

Afhørte deltog endelig i den afsluttende middag om aftenen den 25. maj 2012. Afhørte erindrede ikke, om PET deltog, men det ville være normalt. Det var Hoffet, der var vært.

122 Protokol nr. 28 af 15. december 2016

123 Protokol nr. 38 af 6. januar 2017

Afhørte huskede ikke detaljerne i forløbet af møderne den 23. og den 25. maj 2012. Det ville undre afhørte, hvis kineserne ikke havde bragt deres synspunkter op. Det er ikke noget, der fylder under et fortropsbesøg. Der var mange ting på dagsordenen og mange af dem blev klaret bilateralt.

Afhørte ville antage, at PET havde kontakt med kinesiske sikkerhedsfolk udenom både Hoffet og Protokollen.

Der blev ikke udarbejdet referater fra møderne, men antallet af aftaler blev registreret. I stedet udsendte Hoffet løbende ændrede programmer, hvor de enkelte punkter var tilpasset."

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:[124]

"Afhørte deltog i begge fortropsmøder den 23. og 25. maj 2012.

Mødet 23. maj 2012 blev afholdt kl. 14-15. Fra Statsministeriet deltog daværende ministersekretær i Statsministeriet Peter Lehmann Nielsen i ét af møderne, formentlig det første. Fra Udenrigsministeriet deltog Protokollen og ASI-kontoret. Der var over 50 personer til stede, heraf måske 2/3 kinesere. Foreholdt at mødeindkaldelsen også er sendt til lvg@pet.dk, huskede afhørte ikke, om PET deltog. Det var et stort og formelt møde, og det var stort set kun Hofmarskallen, der talte.

Mødet den 25. maj 2012 blev afholdt kl. 16-17.30. Afhørte deltog også i det mindre formøde til fortropsmødet. Han huskede ikke dagsordenen til formødet, men det har sikkert været en status for besøget. Han erindrede ikke, hvad der blev drøftet på selve fortropsmødet den 25. maj 2012. Afhørte tog ikke notater, i hvert fald ikke nogen, der blev lagt på akterne, hvilket kan være udtryk for, at der ikke fremkom oplysninger, der var relevante for afhørte og Statsministeriet. Ellers ville notater være blevet akteret af afhørte. Afhørte kan også have videre-bragt informationer fra mødet mundtligt til sin chef. Der var travlt. Der var kun kort tid til forberedelserne, og fortropsmødet fandt sted samtidig med planlægningen af Hillary Clintons besøg og et besøg fra Syrien. Blandt andet derfor koncentrerede afhørte sig kun om det, der var operativt for ham.

Afhørte deltog i middagen på Nimb den 25. maj 2012 kl. 18, der var et arbejdsrelateret socialt arrangement med deltagelse af en lidt mindre gruppe end den 23. maj 2012, men det var stadig en stor gruppe."

124 Protokol nr. 30 af 16. december 2016

PET-chef Jacob Scharf:[125]

> "Afhørte erindrede ikke at være blevet orienteret om fortropsmødet den 25. maj 2012. Afhørte deltog ikke hverken i forbindelse med dette besøg eller under andre besøg.
>
> …
>
> Om KF 0764s redegørelse af 12. februar 2016 om et møde, hvor det anføres: *"Der var på mødet ikke tvivl om, at UM's Protokol og især Dansk Industri så dette statsbesøg som værende en unik mulighed for at få nogle aftaler "i hus" …, og det lå i luften, at gæsterne under besøget i Danmark skulle "pleases" – der var ikke noget, der måtte gå galt",* oplyste afhørte, at han ikke havde nogen erindring om at have hørt dette før. Afhørte vidste ikke, om Dansk Industri deltog i planlægningsmøder, men det er ikke usædvanligt, at de parter, der har interesse i besøget, deltager i planlægningsmøder. At Dansk Industri deltog, var derfor ikke usædvanligt. Afhørte erindrede ikke at være blevet briefet om mødet af KF 0764, hvilket også ville have været meget usædvanligt. Afhørte vidste ikke, hvorfor der ikke dengang, men først fire år senere, blev lavet et referat. Afhørte vidste ikke, hvad der blev drøftet på mødet, og vidste derfor heller ikke, om der dengang burde være blevet udarbejdet et referat."

Politiinspektør Uffe Stormly, PET:[126]

> "Om intern PET-redegørelse af 12. februar 2016 oplyste afhørte, at han bad KF 0764 om at udarbejde redegørelsen. Den nye PET-chef, Finn Borch-Andersen, ønskede en briefing om hele situationen, herunder hvad der var sket i forbindelse med besøgene i 2012 og 2013. Årsagen var, han skulle være klædt på, til når han blev spurgt af ministeriet. Afhørte opfyldte ønsket ved at bede KF 0764 om en redegørelse.
>
> Det var hans forventning, at notatet indeholdt en udtømmende beskrivelse af, hvad der var sket. Det blev således ikke hos PET kontrolleret, om oplysningerne var korrekte. Det er normalt i PET. Foreholdt KF 0764s forklaring for kommissionen om et møde i Det Gule Palæ med deltagelse af den danske ambassade i Beijing via videolink mente afhørte, at det skulle medtages i notatet, hvis det var relevant. Det var KF 0764s vurdering, om det var relevant. Foreholdt, at begrebet "tabe ansigt" først nævnes i en mail fra ambassaden og derefter i PETs trusselsvurdering for 2012 og sammenholdt med det nu af KF 0764 forklarede om videokonferencen, og at Retsudvalgets spørgsmål har koncentreret sig om emnet, var det fortsat afhørtes holdning, at det var KF 0764s vurdering, om denne

125 Protokol nr. 27 af 15. december 2016

126 Protokol nr. 20 af 8. december 2016

oplysning skulle med i redegørelsen eller ej. Notatet var udarbejdet til internt brug. Retrospektivt skulle det måske have været grundigere."

Konsulent KF 0764, PET:[127]

"Hans notat blev lavet til brug for afhørtes chef, da der var kommet en ny ledelse i PET, blandt andet var Finn Borch Andersen konstitueret som PET-chef.

Afhørte deltog i mødet den 25. maj 2012 på Amalienborg. Der deltog repræsentanter fra Hoffet, fra Udenrigsministeriet og fra DI. Fra PET deltog desuden KF 0766. Endelig deltog Mogens Bendiks Knudsen fra Københavns Politi. Sidstnævnte deltog, fordi han var eskorteleder. Udenrigsministeriets repræsentanter var Jette Nordam og Annette Lassen, henholdsvis protokolchef og viceprotokolchef. Måske deltog flere fra Udenrigsministeriet. Der deltog rigtig mange personer, for den kinesiske delegation var kæmpestor, måske på 50-75 personer. Mødet varede 1-1½ time. Afhørte erindrede ikke, hvem der deltog fra erhvervslivet, men der var tale om to-tre personer. Afhørte og KF 0766 har givet taget noter, men afhørte huskede det ikke helt klart.

Afhørte huskede ikke detaljer fra mødet, men typisk taler man på den slags møder om, hvilken slags besøg der er tale om, og hvilke steder der skal besøges. Sikkerhed blev først drøftet efterfølgende med de kinesiske sikkerhedsfolk. Hvis sikkerheden har været nævnt, har det været en ganske lille del af mødet.

Efter mødet blev der holdt et mindre møde i Det Gule Palæ. Mogens Bendiks Knudsen og den kinesiske sikkerhedschef deltog. Der var flere kinesere, måske tre eller fire, heriblandt lederen af den kinesiske sikkerhedsdelegation og hans tolk. Desuden deltog Hoffets vognmester. KF 0766 deltog ikke. Afhørte mente ikke, at Protokollen deltog, da det var et rent praktisk møde om, hvordan kortegen skulle sættes op rent logistisk og praktisk. Kinesernes bekymring med hensyn til demonstranter blev, så vidt afhørte huskede, ikke drøftet. Mødet tog omkring en time. Næste dag mødtes afhørte og Mogens Bendiks Knudsen på ny med kineserne på deres hotel, hvorfra de sammen kørte til lufthavnen og gennemgik ankomstfasen.

…

Om afhørtes notat af 12. februar 2016 om mødet den 25. maj 2012, hvorefter: *"Der var på mødet ikke tvivl om, at UM's Protokol og især Dansk Industri så dette statsbesøg som værende en unik mulighed for at få nogle aftaler "i hus" …, og det lå i luften, at gæsterne under besøget i Danmark skulle "pleases" – der var ikke*

127 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

noget, der måtte gå galt", oplyste afhørte, at man ved alle statsbesøg gør sig de yderste anstrengelser for, at gæsterne føler sig godt tilpas og måske ekstra meget, når det er et besøg fra et af de store lande som USA, Kina og Rusland. Der er ingen speciel baggrund for, at afhørte fremhævede dette i sit notat. Notatet blev udarbejdet til brug for personer, der ikke har erfaringer med, hvordan et statsbesøg foregår."

Konsulent KF 0764, PET (genafhøring):[128]

"Afhørte kunne ikke huske, om han deltog i besøgsturen til objekterne mellem fortropsmøderne den 23. og 25. maj 2012. Det er korrekt, som Ove Ullerup har forklaret for kommissionen, at " *PET deltog. Det ville være helt typisk, hvis PET enten i margin af mødet eller under den efterfølgende køretur har drøftet sikkerhed med deres kinesiske 'counterparts'. PET ville typisk have deltaget med en eller flere af de allerede nævnte tre personer"* [KF 0764, 0765 og 0766]." Afhørte var ret sikker på, at KF 0765 ikke deltog, for han havde den daglige kontakt til Kinas ambassade og var ikke inde i arbejdet med sikkerhed i forhold til Kongehuset. Det kunne sagtens have været KF 0767, der deltog i besøgsturen. Afhørte kendte besøgsstederne i forvejen og havde ikke behov for at se dem på ny, og han kunne derfor sagtens have bedt KF 0767 om at tage med i stedet for. Om fortropsmødet den 25. maj 2012 kunne afhørte nu godt huske, at KF 0766 først kom senere.

KF 0766 deltog heller ikke i det efterfølgende møde med Hoffets kørselskoordinator og MC-lederen. KF 0766 kom til mødet fra et andet møde. Det var naturligt, at han blev inddraget i processen, da afhørte og han sammen stod for besøget, og det var bedre, at han deltog i det omfang, han kunne, end at han slet ikke deltog."

Konsulent KF 0765, PET:[129]

"Afhørte er ret sikker på, at han ikke deltog i mødet den 25. maj 2012 på Amalienborg."

128 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

129 Protokol nr. 21 af 8. december 2016

Kriminalassistent KF 0766, PET:[130]

"Afhørte deltog ikke i fortropsmødet den 23. maj 2012[131] og heller ikke i andre møder i maj. Mødet, der blev flyttet fra Det Gule Palæ til Chr. VII's Palæ, blev afholdt den 25. maj 2012. Afhørte stødte først til, da mødet var ved at være afsluttet. Han skulle vist hente KF 0764. Da afhørte kom, diskuterede KF 0764 og den kortegeansvarlige noget om, hvordan kortegen skulle køre, og omkring kinesernes specielle ønsker om, at der skulle indgå busser i kortegen. Det blev de enige om at klare efterfølgende. Afhørte har ikke hørt de synspunkter, som Udenrigsministeriet og Dansk Industri ifølge KF 0764's notat af 12. februar 2016, gav udtryk for på mødet. Det er ikke korrekt, når KF 0764 i sit notat anfører, at afhørte deltog i mødet. Tingene var jo overstået, og afhørte havde ingen funktion som sådan. Det er derfor, afhørte mener, at han blot skulle hente KF 0764.

Afhørte blev foreholdt KF 0764's forklaring om dette møde, hvorefter afhørte deltog og formentlig tog noter. Hertil forklarede afhørte, at KF 0764 over for afhørte har givet udtryk for, at han også husker det således, at afhørte først kom til stede, da mødet var ved at være afsluttet. Afhørte blev endvidere foreholdt KF 0764's forklaring om det efterfølgende møde med den kortegeansvarlige, hvorefter afhørte ikke deltog i dette møde. Afhørte måtte hertil konkludere, at der er noget, der er rodet sammen. KF 0764's forklaring herom vedrører sandsynligvis det fortsatte møde dagen efter, om lørdagen.

Afhørte fastholdt, at han ikke har deltaget i møder med den kinesiske fortrop forud for besøget i 2012 bortset fra den allersidste del af mødet den 25. maj 2012.

Afhørte havde hørt om de udfordringer, der var forbundet med besøgets afvikling, men det var formentlig først efterfølgende."

Kriminalassistent KF 0766, PET (genafhøring):[132]

"Afhørte fastholdt ligeledes sin tidligere forklaring om mødet med den kinesiske fortrop den 25. maj 2012. Afhørte var i Bruxelles og kom først, da mødet var ved at være forbi, for at hente KF 0764. Mødet fandt sted i Chr. VII's Palæ og ikke i Det Gule Palæ."

130 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

131 I protokol nr. 65 af 2. marts 2017 er herom anført: "Afhørte har i forbindelse med gennemsyn af kommissionens udkast til protokollat ønsket tilføjet, at han efter afhøringen har set i sin gamle lommebog, at han var til møde i Bruxelles den 23. maj 2012."

132 Protokol nr. 74 af 7. april 2017

Mødet i Statsministeriet den 30. maj 2012 mellem departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen og ambassadør Li samt konsulent Tue Krarup-Pedersens mail af samme dag.

Der blev den 30. maj 2012 afholdt et møde i Statsministeriet med deltagelse af departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og Kinas ambassadør i Danmark. Referat fra mødet er samme dag sendt af konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, til en række medarbejdere i Statsministeriet og Udenrigsministeriet, herunder departementscheferne Christian Kettel-Thomsen og Claus Grubbe, samt til hofmarskal Ove Ullerup. I mailens mødereferat anførtes blandt andet:[133]

> "Li understregede flere gange under samtalen, at de **sikkerhedsmæssige forhold** omkring besøget, herunder den fysiske afstand til eventuelle demonstranter, blev tillagt meget stor vægt fra kinesisk side."

Om mødet er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:[134]

> "Afhørte deltog senere under forberedelsen i et møde med den kinesiske ambassadør om indholdet af samtalen mellem statsministeren og Kinas præsident på afhørtes kontor. På vej ud fra mødet nævnte ambassadøren sin bekymring for demonstrationer. Afhørte og Lisbet Zilmer-Johns henviste ambassadøren til at rette henvendelse til det danske politi, som var den relevante myndighed.
>
> Der var vist kun tre deltagere i mødet med ambassadøren, men afhørte er ikke sikker. Ambassadøren kan have haft en person med. Da ambassadøren på vej ud af mødet nævnte sin bekymring for demonstrationer, gav afhørte både med det, han sagde, og med sit kropssprog udtryk for, at det ikke var noget, der var et anliggende for afhørte. Ambassadøren var meget aktiv i alle kredse for at få fremmet synspunktet, også i en sådan situation, hvor han slet ikke burde nævne det. Det var et spørgsmål, der henhørte under politiet. Afhørte så det ikke som et spørgsmål om grundloven og frihedsrettigheder."

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet:[135]

> "Kinas repræsentanter gav løbende udtryk for nervøsitet over besøgets afvikling. Det havde Kinas ambassadør også bragt op under et møde i Statsministe-

133 Hofmarskallatet, bilag 1B

134 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017

135 Protokol nr. 33 af 5. januar 2017

riet. Dette møde fandt sted den 30. maj 2012. Afhørte kunne ikke præcist huske ambassadørens ordvalg, men han italesatte sin nervøsitet ved besøgets sikkerhedsmæssige aspekter. Da Ulrik Vestergaard Knudsen havde fulgt ambassadøren ud, sagde han til afhørte, at ambassadøren godt nok gik meget op i det "sikkerhedsmæssige", hvorved skulle forstås afviklingen af transport fra sted til sted. Hun kunne dog ikke huske Ulrik Vestergaard Knudsens præcise ordvalg. Hun erindrede ikke, om Ulrik Vestergaards Knudsen refererede, hvad han havde svaret ambassadøren, men afhørte stod tilbage med det indtryk, at ambassadøren var blevet henvist til at rette henvendelse til de relevante myndigheder. Da Tue Krarup-Pedersen senere skulle til møde i Udenrigsministeriet, sagde afhørte til ham, at han skulle huske at sige, at kineserne gik meget op i det med sikkerhed, og at det burde nævnes, at synspunktet også var rejst overfor Statsministeriet. Om det var i forbindelse med mødet med ambassadøren, kunne afhørte ikke huske. Det kan også have været i forbindelse med en af de modtagne mails. Det kan sagtens have været sagt med et skævt smil, fordi kineserne havde sagt det så ofte.

Det sikkerhedsmæssige, og det, der kunne være ubehageligt at blive konfronteret med, f.eks. demonstrationer, blev efter afhørtes opfattelse blandet sammen. I Statsministeriet havde man ud over det ene møde med ambassadøren læst om Kinas holdning i diverse mails. Statsministeriets holdning var, at den relevante myndighed, Udenrigsministeriet, også havde fået samme oplysninger, og i Statsministeriet gik man ud fra, at man i Udenrigsministeriet ville give oplysningen videre.

Afhørtes erfaring fra tidligere udenlandske besøg, blandt andet COP 15, var, at PET og politi havde håndteret det sikkerhedsmæssige på professionel vis. Afhørte havde derfor en forventning om, at noget tilsvarende ville ske under besøget i 2012. Afhørte havde ingen erindring om, at der var dialog herom mellem Statsministeriet og Udenrigsministeriet, og det gjorde i den forbindelse ingen forskel, at Dronningen formelt var vært. Statsministeriet kan ikke have haft nogen forventning om, at afviklingen ikke ville ske sikkerhedsmæssigt forsvarligt, og havde derfor heller ingen anledning til at sikre sig, at de relevante myndigheder ville løfte denne opgave."

Mødet i Udenrigsministeriets mødelokale M2 den 1. juni 2012

Det kommende statsbesøg fra Kina blev drøftet på et møde i Udenrigsministeriet den 1. juni 2012 kl. 09.00. Et af dagsordenspunkterne var sikkerhed.[136] Det frem-

136 UM, j. nr. 1002.F.1.(Del 4 af 5)

går ikke af det skriftlige materiale, som kommissionen har modtaget, hvilke personer der deltog i mødet. Dagsorden til mødet blev i mail af 31. maj 2012 udsendt til blandt andre ambassadør Friis Arne Petersen, viceprotokolchef Annette Lassen og kontorchef Martin Bille Hermann, alle Udenrigsministeriet, samt til konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet.[137] Af mail af 30. maj 2012 fra konsulent Nis Lauge Gellert, Statsministeriet, til Hofmarskallatet fremgår, at foruden de ovennævnte forventedes deltagelse af blandt andre protokolchef Jette Nordam og chefkonsulent Nis Lauge Gellert, begge Udenrigsministeriet, af konsulent KF 0764 og kriminalassistent KF 0766, begge PET, samt af hofmarskal Ove Ullerup og ceremonimester Christian Eugen-Olsen, Hofmarskallatet.[138]

Kriminalassistent KF 0766, PET, bekræftede sin deltagelse i mail af 31. maj 2012 til hofmarskal Ove Ullerup[139] og sendte samme dag en mail til konsulent KF 0764, PET, med følgende ordlyd:[140]

> "…[KF 0765] sagde med det samme, at så stod han af, idet du var med. Der var på ingen måde sure miner eller andet. Han sagde også, at det gav god mening, at det var dig som deltog. Skal vi ikke holde fast i vores plan?????"

Det materiale, kommissionen har modtaget, indeholder intet møderefferat. Efter mødet sendte kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, følgende mail til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet og Hofmarskallatet, til konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, samt til konsulent KF 0764, PET, og til kriminalassistent KF 0766, PET. I mailen anførtes:[141]

> "Kære alle
>
> Tak for godt videokonferencemøde i formiddag. Hermed nyeste programudkast, sendt til den kinesiske ambassadør her til eftermiddag.
> Hoffet, UM og Statsministeriet er inviteret til frokost hos den kinesiske ambassadør på mandag, hvor vi forventer, at programudkastet drøftes igen."

Om dette møde er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

137 DUP, bilag D-1-1-3
138 Hofmarskallatet, bilag 2, G2
139 PET, mailkorrespondance, KF 0766
140 PET, mailkorrespondance, KF 0766
141 Hofmarskallatet, bilag 2, G3

Hofmarskal Ove Ullerup:[142]

"Afhørte blev bedt om dels at invitere til, dels at være mødeleder på mødet i Udenrigsministeriets mødelokale M2 den 1. juni 2012. Det var nok fordi, det viste sig i realiteten at være et koordinationsmøde, hvor afhørte normalt var mødeleder. Mødet blev afholdt i Udenrigsministeriet, hvor de fleste deltagere kom fra. Deltagerlisten fremgår af Astrid Agerholm Ruges mail af 30. maj 2012 til Nis Lauge Gellert. Der var et meget stort antal medarbejdere fra Udenrigsministeriet med. Ambassaden i Beijing deltog via videolink. Der deltog ikke eksterne parter. Afhørte var overbevist om, at PET deltog, da sikkerhed fremgår af dagsordenen. Afhørte erindrede ikke, hvem der repræsenterede PET, og heller ikke om de var en eller to, men de var der. PET er typisk altid med. Afhørte var relativt sikker på, at der ikke deltog repræsentanter fra Kina. Det er således næppe dette møde, Astrid Agerholm Ruge refererer til i sin mail af 1. juni 2012. Afhørte har muligvis orienteret ambassadør Li telefonisk om mødet samme dag. Dagsordenen var fastlagt af Udenrigsministeriet. Der blev ikke mindst fokuseret på de aftaler, der skulle indgås, både de statslige og de private aftaler."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[143]

"Ove Ullerup skulle være mødeleder på mødet i Udenrigsministeriet den 1. juni 2012, fordi Hoffet var tovholder på forberedelsesmøderne. Mødet var kun rykket til Udenrigsministeriet af praktiske årsager. Af afhørtes efterfølgende mail kan udledes, at mødet var en videokonference, og at KF 0764 og pba013@pet.dk var indkaldt. Sidstnævnte adresse er ikke en generel mailadresse, Afhørte erindrede ikke, om det var KF 0766's mailpostkasse. Hun burde, hvis hun havde været helt konsekvent, have sendt mailen direkte til dem, der deltog, bortset fra Hoffets egne deltagere, og cc. til dem, der var indbudt, men som ikke deltog. Hun kunne ikke huske, om det var tilfældet. Alle fra Hoffet er på cc., selv om de deltog i mødet. Hun huskede ikke, hvem fra PET der deltog. Foreholdt KF 0766's forklaring, hvorefter han samme dag var tiltrådt den afdeling af koordinatorkontoret, der tog sig af Kongehuset, oplyste afhørte, at hun ikke erindrede, at nogen fra PET præsenterede sig på nogen særlig måde. Hun erindrede ikke, hvad der blev talt om under pkt. 3, Sikkerhed. Det var besøgsprogrammet, der var i fokus. Sikkerheden er sikkert kun blevet drøftet i det omfang, det var relevant for programmet."

142 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

143 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017

Protokolchef, Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[144]

"Afhørte deltog i mødet den 1. juni 2012 i mødelokale M2 i Udenrigsministeriet. Hoffet deltog ved de personer, der fremgår af Hoffets mailkorrespondance om mødet, dog kunne hun ikke huske, om Lene Balleby, deltog. M2 er et af Udenrigsministeriets største mødelokaler, hvor der er mulighed for at afholde videokonferencer under sikrede forhold med ambassaden i Beijing. Det var et statusmøde på forberedelsen, og hun ville tro, at dagsordens punkter blev drøftet, men hun huskede det ikke. Det var Hoffets møde, selvom det fandt sted i Udenrigsministeriet, og Ove Ullerup var mødeleder. Det var en sikker videokonference, hvilket nok er baggrunden for, at mødelokale M2 blev valgt. Hun kunne ikke spekulere i, hvorfor det skulle være en sikker konference, men det var rart at kunne tale sammen uden, at nogen lyttede med. Hun erindrede ikke, hvem der tog ordet under dagsordenspunktet sikkerhed, eller hvad der blev drøftet. Hun tog ikke ordet vedrørende dette punkt, men Ove Ullerup har muligvis anført noget omkring det. Hun erindrede det ikke. Dette punkt var ikke Protokollens ansvar. Hun gik ud fra, at Hoffet havde videresendt Kinas ønsker til PET. Hun ville dog ikke udelukke, at også Annette Lassen kan have videresendt ønskerne til PET."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[145]

"Afhørte deltog i mødet den 1. juni 2012 i Udenrigsministeriets mødelokale M2. Han kunne ikke afvise, at nogen fra Udenrigsministeriet kan have nævnt Kinas gentagne gange udtrykte bekymring for demonstrationer. Han erindrede ikke, om PET deltog, men der var vel ikke andre af mødedeltagerne, der ville kunne redegøre nærmere for dagsordenens pkt. 3, sikkerhed."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:[146]

"Afhørte havde helt sikkert deltaget i mødet den 1. juni 2012 i M2, Udenrigsministeriet. Det var et spørgsmål om, hvor mange aftaler, der var klar til underskrift, jf. dagsordenens pkt. 2.

Afhørte var ikke involveret i dagsordenens pkt. 3, sikkerhed. Hoffet har ifølge afhørtes kalender indkaldt til mødet og har derfor været til stede på mødet. Afhørte var helt overbevist om, at PET også deltog. De vil ved statsbesøg altid deltage i de møder, Hoffet deltager i."

144 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

145 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

146 Protokol nr. 38. af 6. januar 2017

Kriminalassistent KF 0766, PET:[147]

"Afhørte var ikke sikker på, om han deltog i mødet den 1. juni 2012 i Udenrigsministeriets mødelokale M2. Mødet er anført i afhørtes kalender.

…

Når sikkerhed er anført som et dagsordenspunkt til møder i Det Gule Palæ eller i M2, er det generelt sådan, at PET oplyser om udenlandske sikkerhedsfolks antal og beder ambassaden sikre, hvem det er, der kommer. Der spørges lidt ind til, om PET har noget i forhold til sikkerhed under besøgets gennemførelse. De øvrige deltagere kan ikke komme med ønsker under et sådan punkt.

…"

Kriminalassistent KF 0766, PET (genafhøring):[148]

"Han ville ikke afvise, at han var til stede på mødet. At mødet den 1. juni 2012 i Udenrigsministeriets mødelokale M2 er anført i afhørtes kalender, er ikke ensbetydende med, at han var til stede. Han erindrede ikke, om han deltog, og fastholdt sin tidligere forklaring herom. Foreholdt afhørtes mail af 31. maj 2012, hvori afhørte bekræfter sin deltagelse over for Ove Ullerup, oplyste afhørte, at det godt kunne være overvejende sandsynligt, at han deltog. Han ville ikke afvise det. Astrid Agerholm Ruges mail af samme dag, hvori hun takker for mødet, gav ikke anledning til, at afhørte erindrede, om han var til stede."

Konsulent KF 0764, PET:[149]

"Afhørte erindrede ikke, om han deltog i mødet 1. juni 2012 i Udenrigsministeriets mødelokale M2. Han erindrede heller ikke, om KF 0766 deltog. Afhørte erindrede desuden ikke Astrid Agerholm Ruges mail af 1. juni 2012 til blandt andre afhørte, hvori hun takkede for mødet. Den 28.-31. maj 2012 var afhørte i London, og han kunne se af en gammel tjenesterejseafregning, at han kom hjem sent om aftenen den 31. maj 2012. Foreholdt, at sikkerhed var et punkt på dagsordenen, oplyste han, at det er standard på sådanne møder. Det ville dog nok være usædvanligt at have sikkerhed på dagsorden, hvis PET ikke deltog. Man taler altid sikkerhed på disse møder. Om KF 0766's mail til afhørte af 31. maj 2012 oplyste afhørte, at han ikke vidste, om den vedrørte mødet i Udenrigsministeriet dagen efter. Det kunne se ud som om, at han og KF 0766 havde lavet en aftale om, hvordan de delte arbejdet mellem dem, og hvem der tog hvilke møder. Det var en travl periode, og der var også andre store opgaver, der skulle dækkes ind. Det faktum, at KF 0766 mailede til afhørte, passer meget godt

147 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

148 Protokol nr. 74 af 7. april 2017

149 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

> med, at afhørte var i London. Afhørte og KF 0766 sad ellers lige over for hinanden. Med "planen" i KF 0766's mail henvises der nok til deres plan for, hvem der deltog i hvilke møder. Mødebekræftelsen, der er sendt fra KF 0766's mail af 31. maj 2012 til Ove Ullerup, skyldes muligvis, at invitationen er sendt til en fælles postkasse. En sådan mødebekræftelse var ikke ensbetydende med, at man i PET vidste, hvem der konkret deltog i de enkelte møder. Det var blot en bekræftelse på, at PET ville deltage med en medarbejder. Afhørte kunne i dag 5 år efter ikke præcist huske, hvilke møder han deltog i. Hvis nogen fra PET har deltaget i mødet den 1. juni 2012, må det være KF 0766 og/eller KF 0767. Afhørte kunne ikke forestille sig andre."

Møde i Det Gule Palæ med ambassadør Li den 1. juni 2012

Ambassadør Li aflagde besøg i Det Gule Palæ den 1. juni 2012. Kontorchef ved Hofmarskallatet, Astrid Agerholm Ruge, sendte efterfølgende sålydende mail til ambassadør Li:

> "Thank you for the meeting today. With reference to your telephone conversation with the Lord Chamberlain this afternoon, please find attached a revised draft programme (dated 1 June) for the coming visit."

Om mødet har *kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet,* for kommissionen forklaret:[150]

> "Ud over de nævnte møder har afhørte desuden deltaget i … et møde den 1. juni 2012 med ambassadør Li. Hun troede, at sidstnævnte møde var et møde, hvor Li kom til Det Gule Palæ. Kineserne var den 30. maj 2012 kommet med et nyt program. Samme dag var ambassadør Li til møde i Statsministeriet med Ulrik Vestergaard Knudsen, og dagen efter var den kinesiske ambassades souschef til møde i Udenrigsministeriet med Martin Bille Hermann. Danmark accepterede ikke fuldt ud det kinesiske forslag til program. Li har med sit besøg i Det Gule Palæ den 1. juni 2012 sikkert ønsket at få enderne til at mødes og har sikkert medbragt kinesernes forslag til program. Afhørte har sikkert lovet at gå videre med det til Ove Ullerup. Ove Ullerup har nok ikke deltaget i dette møde, for i så fald ville afhørte have formuleret sin mail af 1. juni 2012 til ambassadør Li anderledes. Der var ingen efterfølgende møder, hvor afhørte deltog. Kina kom med nyt program den 7. juni 2012. Det blev stort set det endelige program."

150 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017

Hofmarskal Ove Ullerups arbejdsfrokost med ambassadør Li den 4. juni 2012

Katherine Fan, tredjesekretær ved Kinas ambassade, indbød i mail af 31. maj 2012[151] kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, til en "working lunch" den 4. juni 2012 på ambassaden. Ifølge indbydelsen havde blandt andre viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, og konsulent KF 0764, PET, allerede bekræftet deres deltagelse, mens ambassaden fortsat afventede bekræftelse fra konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet. Af mail af 30. maj 2012 fra Hofmarskallatet til chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, fremgår, at der foruden de ovennævnte forventedes deltagelse af blandt andre ambassadør Friis Arne Petersen og protokolchef Jette Nordam, begge Udenrigsministeriet, af kriminalassistent KF 0766, PET, og af hofmarskal Ove Ullerup samt ceremonimester Christian Eugen-Olsen, Hofmarskallatet.[152]

I mail af 31. maj 2012 til hofmarskal Ove Ullerup bekræftede kriminalassistent KF 0766, PET, sin deltagelse.[153]

I mail af 4. juni 2012 fra hofmarskal Ove Ullerup til ambassadør Friis Arne Petersen med orientering fra mødet omtaltes drøftelserne af besøgets program. I mailen redegjordes endvidere for overvejelser om, hvor præsidenten skulle bo under opholdet, og i den forbindelse anførtes, at Dronningen lagde vægt på, at besøget fik et værdigt forløb for Kongehuset.[154]

Herom er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Hofmarskal Ove Ullerup:[155]

> "Om afhørtes arbejdsfrokost med ambassadør Li den 4. juni 2012 og afhørtes referat i mail af samme dag oplyste afhørte, at frokosten handlede om de udestående programpunkter. Der skulle afsættes tilstrækkelig tid til de politiske samtaler. Danmarks ønskede at vise præsidenten, hvad Danmark havde at byde på med hensyn til bæredygtighed. De kinesiske repræsentanter var bekymrede over, om præsidenten fik nok fritid. Han var kun i Danmark i kort tid, og han var på vej til et nyt møde. Præsidenten havde brug for privat tid til at hvile ud og til at ordne hjemlige forhold. Kineserne var meget optaget af at besøge Kongehuset og af, hvordan de skulle gebærde sig. Det brugte man også tid på under frokosten. Afhørte ville nok have skrevet det i referatet, hvis sikkerhed hav-

151 DUP, bilag D-1-1-2
152 Hofmarskallatet, bilag 2, H1
153 PET, mailkorrespondance, KF 0766
154 Hofmarskallatet, bilag 2, H2
155 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

de været bragt op som et væsentligt punkt, men ambassadør Li vidste godt, at sikkerheden hverken var afhørtes eller Hoffets opgave, så det ville han nok ikke spilde Hoffets tid med."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[156]

"Afhørte deltog i arbejdsfrokosten med ambassadør Li den 4. juni 2012 på Nimb. Ambassadøren bragte ikke sikkerhedsspørgsmål op.

Ove Ullerups mail samme dag til Friis Arne Petersen er et referat fra mødet. Afhørte havde ingen erindring om, at der blev drøftet andre emner end de, der er refereret i mailen."

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet:[157]

"Afhørte deltog i arbejdsfrokosten den 4. juni 2012, da Tue Krarup-Pedersen havde ferie. Frokosten var ikke af operativ karakter. Afhørte har flere gange været til sådanne frokoster på Kinas ambassade. Man taler mest med sin sidemand. Ambassadørens sidemand var Hofmarskallen. Afhørte ville ikke udelukke, at der deltog nogen fra PET eller politiet, men afhørte kunne ikke huske det. Navnet på PETmedarbejder KF 0764 sagde ikke afhørte noget. Det ville undre afhørte, hvis ambassadøren ikke havde italesat de kinesiske bekymringer, men det er i givet fald sket i overordnede termer."

Konsulent KF 0764, PET:[158]

"Afhørte deltog ikke i arbejdsfrokosten den 4. juni 2012 på ambassaden, omtalt i mail af 31. maj 2012 fra den kinesiske ambassade. Det gjorde KF 0766 og KF 0765 heller ikke. Det var ikke et møde på PETs niveau. Ambassaden inviterede kun PET af ren høflighed."

Konsulent KF 0764, PET (genafhøring):[159]

"Om afhørtes tidligere forklaring om, at PETmedarbejdere ikke deltog i arbejdsfrokosten den 4. juni 2012 på den kinesiske ambassade, da mødet "ikke var på PETs niveau", forklarede afhørte, at det burde have været præciseret, at han hermed mente "vores", det vil sige menige PETmedarbejderes, niveau. Både afhørte, KF 0765 og KF 0766 var sådanne menige medarbejdere. Det var et møde mellem ambassadør Li og Ove Ullerup, og mødet var på dette niveau. Afhørte

156 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017
157 Protokol nr. 33 af 5. januar 2017
158 Protokol nr. 18, af 8. december 2016
159 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

har ikke talt med KF 0766 om KF 0766's eventuelle deltagelse, mens afhørte var i London, og han erindrede ikke, om de talte om det, da afhørte kom hjem fra London. Hvis bekræftelsen på PETs mødedeltagelse, der kan være modtaget i fællespostkassen, er sendt på grund af en misforståelse, har PET efterfølgende meldt afbud til den kinesiske ambassade, evt. gennem KF 0765, der havde den daglige kontakt til ambassaden.

Afhørte og KF 0766 har givet talt om kinesernes bekymring for og syn på demonstranter. Afhørte kunne dog ikke huske detaljer, og han havde ingen bemærkninger til KF0766's forklaring herom, hvorefter det var et tema, der gik igen i den generelle snak på kongehuskontoret i PET. Afhørte havde dog ingen erindring om, at snakken skete på afhørtes initiativ, som KF 0766 har forklaret. Det var afhørte og ikke KF 0766, der formulerede trusselsvurderingen. KF 0766 har muligvis læst et udkast, men han og afhørte havde ikke arbejdet sammen om formuleringen."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[160]

"Afhørte deltog ikke i arbejdsfrokosten den 4. juni 2012 med den kinesiske ambassadør. Det første sommertogt foregik 4.-8. juni 2012. Han kan se af sin tjenesteafregning, at han startede på opgaven den 4. juni 2012 kl. 7.00 om morgenen. Togtet havde været planlagt før den 31. maj 2012. Når afhørte over for Ove Ullerup i mail af 31. maj 2012 har bekræftet sin deltagelse i mødet den 1. juni 2012, må det være fordi, der er svaret fra funktionspostkassen, jf. afhørtes tidligere forklaring herom. Afhørtes bekræftelse på deltagelse i mødet indebar blot, at én fra PET ville møde."

<u>Mødet 12. juni 2012 mellem kontorchef Martin Bille Hermann og souschef Gu Hui og chefkonsulent Nis Lauge Gellerts mail af samme dag</u>

Repræsentanter fra Udenrigsministeriet afholdt den 12. juni 2012 endnu et møde med repræsentanter fra den kinesiske ambassade i anledning af det forestående statsbesøg. Den kinesiske ambassade var repræsenteret af souschef Gu Hui og 3. ambassadesekretær Mia Zou. Nis Lauge Gellert, chefkonsulent i Udenrigsministeriet, udarbejdede samme dag mødereferat, hvori blandt andet er anført:

"…

Gu Hui kom afslutningsvist ind på spørgsmålet om **'sikkerhed'**, som man fra kinesisk side lagde utroligt meget vægt på, og som - uantastet alle andre forberedelser - kunne blive afgørende for, hvilket indtryk den kinesiske delegation

160 Protokol nr. 74 af 7. april 2017

> rejste af sted med. Der var ikke kun tale om delegationens fysiske sikkerhed, som man egentlig ikke var bekymret for. Der følte man sig i gode hænder hos de danske myndigheder. Det her handlede nok så meget om delegationsmedlemmernes værdighed. Fra kinesiske side var man meget bekymret for fornærmende manifestationer af fx Falun Gong medlemmer. Man havde allerede indikationer på, at Falun Gong medlemmer rundt om i Europa, USA og Canada nu sad og planlagde manifestationer omkring Den Lille Havfrue, Amalienborgs slotsplads, Christiansborg slotsplads samt endelig ved Rosenborg Slot. Man havde dårlige erfaringer fra andre europæiske lande, herunder nordiske. Det samlede indtryk var meget vigtigt, når besøgets resultater blev gjort op fra kinesisk side. Derfor anmodede man om, at man fra dansk side gjorde, hvad der var muligt inden for lovens ramme for at skærme delegationen fra sådanne manifestationer.
>
> ASI-chefen takkede for det kinesiske anbringende. Udenrigsministeriet delte ambassadens ambition om et vellykket besøg. Man var opmærksom på de kinesiske bekymringer, og ville gå videre med dem til de kompetente myndigheder."

Mail med mødereferatet blev samme dag sendt cc. til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, blandt andre departementschef Claus Grube og ambassadør Friis Arne Petersen.[161]

Om mailen er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[162]

> "Om ASI-kontorets møde den 12. juni 2012 med souschef Gu Hui og 3. ambassadesekretær Mia Zou oplyste afhørte, at det er ham, der refereres til, når der i Nis Lauge Gellerts mail af samme dag står "ASI chefen".
>
> …
>
> Programmet var ved at være på plads, og for ASI-kontoret drejede mødet sig ikke mindst om at få lukket forhandlingerne om de politiske samtaler. Den kinesiske delegation bragte spørgsmålet om sikkerhed op. Det var usædvanligt for afhørte, at det blev bragt op i en bilateral samtale med ASI-kontoret, der ikke havde ansvaret for denne opgave. Det var også overraskende, at dette spørgsmål på ny blev bragt op, få dage inden besøget skulle finde sted. Det har formentlig ligget kineserne meget på sinde. Afhørte huskede ikke den konkrete ordveksling.

161 STM, j. nr. 2013-1121550, akt 996581

162 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

Drøftelserne om sikkerhed var ikke noget, der tog lang tid på mødet. Det var formentlig blot et kort replikskifte, hvor Kina har fortalt om bekymringerne, og hvor afhørte lovede at bringe det videre. Han erindrede ikke, om han drøftede Kinas betragtninger om sikkerhed med Nis Lauge Gellert efter mødet. Afhørte orienterede Claus Grube ved at sætte ham cc. på Nis Lauge Gellerts mail med mødereferatet. Afhørte overvejede ikke at orientere opad i Udenrigsministeriet herudover."

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[163]

"Det er en rimelig ordret gengivelse, når der i afhørtes referat af mødet den 12. juni 2012 i mail samme dag … står, at kineserne gav udtryk for, at man egentlig ikke var bekymret for den fysiske sikkerhed, men anmodede om, at man fra dansk side gjorde, hvad der var muligt inden for lovens ramme for at skærme delegationen fra manifestationer fra blandt andet Falun Gong. Samtalen foregik på engelsk. Afhørte kunne ikke huske kinesernes konkrete ordvalg.

Når ASI-chefen (Martin Bille Hermann) svarede, at man var opmærksom på de kinesiske bekymringer og ville gå videre med dem til de kompetente myndigheder, mente han politiet. Afhørte blev ikke selv bedt om at tage kontakt til politiet. Mailen er formentlig sendt til Protokollen, og man er i ASI derefter gået ud fra, at Protokollen tog kontakt til politiet. I referatets ordlyd ligger imidlertid også noget i retning af, at "vi har hørt, hvad I siger". ASI foretog sig ikke noget specielt for at sikre sig, at kinesernes bekymring blev viderebragt til de relevante myndigheder.

Modtagerne af mailen er afdelings- og kontorchefer i Udenrigsministeriet, medarbejdere i afhørtes team og i presseafdelingen samt relevante personer ved ambassaden og i Statsministeriet. Da Protokollen også modtog mailen, var viderebringelsen af kinesernes bekymring dermed foretaget. Om og hvordan modtagerne af mailen skulle reagere på det oplyste, var et andet spørgsmål. Når Protokollen havde modtaget mailen, kunne ASI går ud fra, at Protokollen tog sig af det.

Afhørtes referat er en korrekt gengivelse af, hvad souschefen sagde, og når der står i referatet, at kineserne ville respektere lovgivningen, var der tale om dansk lov, grundloven.

163 Protokol nr. 28 af 15. december 2016

Når ambassadens folk selv begyndte at sige, at der skulle ageres indenfor lovens rammer, gav det en vis tryghed, og der var ingen grund til at anføre, at dette også var Danmarks opfattelse. Afhørte huskede ikke, at der blev sagt mere end det, der står. De bekymringer, man ville give videre til de kompetente myndigheder, jf. sidste afsnit i mailen, omfattede formentlig den gråzone, der tegnede sig. Udenrigsministeriet skulle blot videreformidle kinesernes bekymring til andre. Der var ikke særlig anledning til at fremhæve grundloven, for kineserne havde selv givet udtryk for, at der skulle handles inden for lovens rammer.

Når kineserne talte om at skærme manifestationer inden for lovens område, var det formentlig den gråzone, som tegnede sig, men måske var det især før, kineserne begyndte at tale om, at det skulle være inden for lovens rammer, at der var tale om en gråzone. Man kan godt sige, at gråzonen er noget, afhørte selv har spekuleret sig frem til. Man kan ikke forestille sig en repræsentant for noget land, der beder en repræsentant for et andet land om at handle uden for pågældende lands rammer, og Kinas ambassade har ikke bedt afhørte gå tæt på den danske lovgivning. Det er muligt, at kineserne forestillede sig, at en tolkning af gældende lovgivning ville kunne føre til det resultat, de ønskede. Afhørte vidste det dog ikke. Han vidste heller ikke, om man var ude over spørgsmålet om sikkerhed. Ambassadør Li havde jo talt lidt om de samme ting den 8. maj 2012, hvor han samtidig var inde på stenkast. Afhørte havde ikke kendskab til de konkrete regler omkring demonstranter, der eksempelvis kommer tæt på en kortege, og Udenrigsministeriets opgave var alene at videreformidle oplysningerne."

Udenrigsminister Villy Søvndal:[164]

"Afhørte blev ikke orienteret om mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert … Afhørte var glad for, at det af mailens mødereferat fremgår, at kineserne selv var opmærksomme på, at der skulle ageres indenfor lovens rammer. Afhørte kunne ikke se en sammenhæng mellem de i referatet anførte bekymringer og de senere hændelser under besøget. Efter afhørtes opfattelse er der intet i mailen, der berettiger, at man går ud over grundlovens grænser."

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:[165]

"Afhørte var blot cc. på mailen af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert … Afhørte modtog over 100 mails pr. dag og kunne umuligt nå at læse dem alle. Afhørte vidste ikke, hvorledes Udenrigsministeriet gik videre til de relevante myndig-

164 Protokol nr. 36 af 6. januar 2017

165 Protokol nr. 25 af 9. december 2016

heder. Det naturlige ville være, at ASI gik videre med kinesernes bekymring til Justitsministeriet eller måske direkte til PET, hvis der allerede var etableret en direkte kontakt mellem Udenrigsministeriet og PET. Hvilken afdeling der blev kontaktet i Justitsministeriet, ville afhænge af, hvilken type sag, det drejede sig om. De kompetente myndigheder er de samme som tidligere nævnt. Svaret fra ASI skal forstås sådan, at ASI som så mange gange før tilkendegiver, at de har hørt, hvad kineserne siger, men at man godt må demonstrere i Danmark, og at vi nok skal tage vare på sikkerheden. Kineserne var godt bekendt med reglerne i Danmark, men måske var kineserne ved ambassaden i København ekstra nervøse, fordi det var deres præsident, der skulle komme."

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[166]

"Det var for afhørte et udtryk for, at kineserne i den grad var sensitive overfor, at deres statsoverhoved skulle se f.eks. Falun Gong og tibetanske flag, når de, som det fremgår af referatet i mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert … anmodede om, at man fra dansk side gjorde, hvad der var muligt inden for lovens rammer for at skærme delegationen fra fornærmende manifestationer af f. eks. Falun Gong medlemmer. Danske embedsmænd tænker anderledes. At skærme delegationen inden for lovens rammer betyder for Udenrigsministeriets folk ikke noget. Det er Justitsministeriets område. Udenrigsministeriet kan ikke gøre noget ved det. Det er for afhørte interessant, at synspunktet blev fremført af medarbejdere på relativt lavt niveau. Det er ikke synspunkter, som afhørte er blevet mødt med på højt niveau. Det er positivt, at kineserne selv anførte, at alt skulle ske inden for lovens rammer. Det viser, at de kender vores regler. Mailen er sendt til de medarbejdere i Stats- og Udenrigsministeriet, der arbejdede med besøgets substans. Afhørte vidste ikke, om nogen af modtagerne har videresendt mailen til andre, f.eks. Justitsministeriet. Nis Lauge Gellert har videre-bragt kinesernes budskab ved at sende mailen. Grundloven hjemler ytringsfrihed, så kinesernes ønske refereret i mailen giver ikke mening og slet ikke, når kineserne refereres for, at delegationen skal skærmes inden for lovens rammer. Det er en tautologi. Kina vidste således godt, at der ikke var noget at gøre. Måske er deres synspunkt et udtryk for et ønske om over for regeringen i Beijing at kunne sige, at de havde gjort de danske myndigheder opmærksom på det."

Ambassadesekretær Mads Kjeldsen, ambassaden i Beijing:[167]

"Afhørte opfattede de kinesiske udtalelser gengivet i mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert … som værende i forlængelse af det, kineserne tidligere havde gi-

166 Protokol nr. 29 af 16. december 2016

167 Protokol nr. 24 af 9. december 2016

vet udtryk for. Afhørte så det ikke som en skærpelse, selvom der er anført flere detaljer, blandt andet om Falun Gong."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[168]

"Afhørte deltog ikke i den afsluttende samtale i Statsministeriet den 12. juni 2012 mellem Ulrik Vestergaard Knudsen og ambassadør Li og mente, at heller ikke Annette Lassen deltog. Der er ikke så meget nyt i kinesernes tilkendegivelse. Det er det samme, som de har sagt i forbindelse med tidligere store besøg fra Kina. De ved godt, at der er demonstrations- og ytringsfrihed i Danmark. Man tager blot kinesernes holdning ad notam. Det vigtigste er, at et besøg gennemføres til alles tilfredshed. Om vendingen *"Det samlede indtryk var meget vigtigt, når besøgets resultater blev gjort op",* oplyste hun, at hun tror, at det ligger i kinesernes manual, at de skal sige det. Hun tager det ikke som udtryk for, at der skulle gøres noget ekstra. Hun havde ingen ide om, hvad der kan have ført til politiets ageren, men Protokollen har ikke givet instruktioner om, at man skulle gøre noget aktivt eller proaktivt på det område."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:[169]

"Om mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert … oplyste afhørte, at Protokollen ikke agerede på mailens oplysninger om kinesernes synspunkt. Det var det samme, der var blevet fremført gennem alle årene. Afhørte modtog mailen og gjorde sig bekendt med indholdet, men hun deltog ikke i mødet. Hvis der var noget fra mailen, der skulle tilgå PET, kunne det ske gennem ASI-kontoret eller gennem andre kontorer. PET får altid tilsendt oplysninger af sikkerhedsmæssig karakter af Udenrigsministeriet, hvis det er relevant. Det anførte i mailen ville imidlertid ikke være nyt for PET, der altid havde hørt det samme fra den kinesiske ambassade. Ingen fra Hoffet er anført som modtager af denne mail. Afhørte ville normalt videresende en sådan mail til Hoffets protokol. Udenrigsministeriets Protokol har en meget tæt kommunikation med både PET og Hoffet. En sådan mail kunne også være blevet sendt til Hoffet af ASI-kontoret."

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:[170]

"Danmark havde økonomiske interesser i, at besøget blev en succes, herunder at besøget forløb værdigt. I Statsministeriet lå det dog klart, at spørgsmål som sikkerhed og den kinesiske bekymring for demonstrationer ikke var omfattet af Statsministeriets arbejdsområde. Håndteringen af disse spørgsmål fore-

168 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017
169 Protokol nr. 38 af 6. januar 2017
170 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017

gik i hele forberedelsesforløbet. Det var noget, politiet skulle tage sig af. Afhørte hæftede sig da også ved, at kineserne efter referatet i mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert til blandt andre Claus Grube, ambassaden i Beijing, Tue Krarup-Pedersen og Lisbet Zilmer-Johns selv gav udtryk for, at det skulle være inden for lovens ramme. Afhørte erindrede ikke at have drøftet de sikkerhedsmæssige spørgsmål, der blev anført i mailen af 12. juni 2012, med departementschef Christian Kettel-Thomsen."

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet:[171]

"Afhørte havde ingen erindring om, at Statsministeriet foretog sig noget i anledning af de kinesiske bekymringer, der er gengivet i mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert… Man skal lægge mærke til det niveau, bekymringerne blev italesat på. I Statsministeriet gik man fortsat ud fra, at Udenrigsministeriet ville formidle kinesernes holdning til de relevante myndigheder.."

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:[172]

"Afhørte erindrede ikke, om mailen af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert… gav anledning til overvejelser i Statsministeriet om, hvordan man kunne tilgodese kinesernes ønske om værdig behandling. For afhørte var det citerede om kinesernes bekymringer overfor fornærmende manifestationer ikke operativt. I samme mail var der andet, der var vigtigt for afhørte, herunder de bilaterale aftaler, og det var dette, afhørte forholdt sig til. Afhørte gjorde sig således ikke overvejelser om, hvordan man kunne skærme præsidenten for manifestationer. Denne del af mailen var, som afhørte huskede det, ikke adresseret til Statsministeriet.

…

Afhørte huskede ikke, om de mails, som han og Lisbet Zilmer-Johns modtog fra Udenrigsministeriet og ambassaden i Beijing, blev videresendt til departementschefen eller departementsråden. Det ville være mest naturligt, at de i givet fald blev videresendt af kontorchefen og ikke af afhørte. Med hensyn til det anførte om kinesernes bekymringer, der ikke vedrørte afhørtes felt, overvejede afhørte ikke, om dette skulle gives videre til departementschefen eller departementsråden. Afhørte vidste ikke, om Lisbet Zilmer-Johns har givet noget videre opad i Statsministeriet."

171 Protokol nr. 33 af 5. januar 2017

172 Protokol nr. 30 af 16. december 2016

Hofmarskal Ove Ullerup:[173]

> "Hoffet modtog ikke Nis Lauge Gellerts mail af 12. juni 2012 om ASI-kontorets møde med repræsentanter fra Kinas ambassade. Det anførte var ikke relevant for Hoffet. Det gik mest på de udenrigspolitiske samtaleemner. Afhørte huskede ikke at have læst afsnittet om sikkerhed. Han ville ikke have hæftet sig ved det. Det var kendt stof. Det afspejler blandt andet, at Kina var klar over reglerne i Danmark."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:[174]

> "Afhørte kunne ikke mindes at have set Nis Lauge Gellerts mail af 12. juni 2012 om ASI-kontorets møde samme dag med souschef ved den kinesiske ambassade, Gu Hui. Hoffet blev ikke inddraget i de overvejelser, der fremgår af mailen."

Protokolchef Jette Nordams opringning formentlig om aftenen den 12. juni 2012 til politidirektør Johan Martini Reimann

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har over for såvel Den Uafhængige Politiklagemyndighed[175] som kommissionen forklaret om en telefonsamtale, som han op til besøget, formentlig om aftenen den 12. juni 2012, havde med protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet.

For kommissionen har *politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi,* herom forklaret:[176]

> "Nogen tid inden besøget blev afhørte ringet op af Jette Nordam fra Udenrigsministeriets Protokol. Hun betonede vigtigheden af, at besøget blev afviklet værdigt og ordentligt. Han huskede ikke, at vendingen "tabe ansigt" blev benyttet. Han hørte første gang om denne vending i forbindelse med presseomtalen langt senere. Ved statsbesøg er der generelt samtaler med Protokollen. Han kunne ikke sige, hvordan de kommer i stand. Han kunne huske indholdet af telefonsamtalen, men ikke ordvalget. Han har nok svaret hende, at Københavns Politi ville gøre deres bedste, eller hvad de kunne, eller noget lignende. Henvendelsen drejede sig om værdighed. Heri ligger også en sikkerhedsmæssig vinkel, idet sikkerhed efter afhørtes opfattelse ikke er begrænset til fysisk sikkerhed, men også omfatter integritetskrænkelser. Han spurgte ikke Jette Nordam, om hun havde været i kontakt med PET, men alle ved, at Protokollen har kontakt

173 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017
174 Protokol nr. 70 af 10. marts 2017
175 DUP, bilag G-26-642
176 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017

med PET omkring det sikkerhedsmæssige. Det er helt normalt, at Københavns Politis interessenter ringer til politidirektøren og giver udtryk for ønsker omkring en bestemt politimæssig indsats, også selvom de allerede havde haft kontakt om de samme forhold med andre i Københavns Politi. Den politimæssige indsats i forbindelse med beskyttelsen mod integritetskrænkelser blev ikke konkret drøftet mellem afhørte og Jette Nordam. Hun betonede blot vigtigheden af, at besøget blev gennemført ordentligt og værdigt. Afhørte erindrede ikke, om samtalen fandt sted før eller efter, at Jørn Aabye havde nævnt den ændrede afspærringsstrategi for afhørte. Han ville ikke have orienteret Jette Nordam om en strategi, for det henhører under det operative. De talte heller ikke om PETs trusselvurdering, som afhørte ikke havde kendskab til. Jette Nordam nævnte den ikke. Han huskede ikke, om han under samtalen nævnte Hilary Clintons forudgående besøg eller andre tidligere statsbesøg. Også i forbindelse med disse besøg har han utvivlsomt talt med Protokollen op til besøgene, men han huskede det ikke præcist. Han erindrede ikke, om Jette Nordam indledte samtalen med at forklare, hvorfor hun ringede. Meningen var bare, at det skulle foregå ordentligt og værdigt. Der lå ikke noget bestemt i det. Han blev først efter besøget bekendt med, at der var indgået aftaler for et meget stort beløb, vist noget med 10-20 mia. kr. Han har ikke hørt om frygt for, at kineserne ville rejse hjem, hvis ikke alt forløb, som de ønskede.

Han kunne ikke sige med sikkerhed, at han før andre statsbesøg har modtaget lignende henvendelser fra Protokollen.

Afhørte gengav bagefter samtalen med Jette Nordam til Mogens Lauridsen, der sagde, at det var kendte oplysninger, der havde været nævnt mange gange. Afhørte udarbejdede derfor ikke et notat om telefonsamtalen og gjorde ikke mere ved det. Det virkede, som om det havde været en helt unødvendig oplysning at give til Mogens Lauridsen. Afhørte er sikkert gået til Mogens Lauridsen, fordi Jørn Aabye ikke var til stede. Afhørte huskede det ikke. Han har sikkert efterfølgende orienteret Jørn Aabye, for det gjorde han altid, hvis han gik udenom ham. Afhørte orienterede Mogens Lauridsen, fordi han var leder af beredskabet.

Afhørte var som politidirektør opmærksom på reglerne i Wienerkonventionen, der beskytter værdigheden for diplomatiske repræsentationer. Nogle gange klagede ambassaderne. Der var vist også klager fra den kinesiske ambassade. En sådan sag ville normalt komme på afhørtes bord. Beskyttelse af ambassaders og diplomaters værdighed er en forpligtelse efter Wienerkonventionen. For statsoverhoveder anvendes de samme principper efter en folkeretlig sædvane. Heri ligger, at en fremmed diplomat og besøgende præsident skal beskyttes mod

> såvel fysiske krænkelser som integritetskrænkelser. Integritetskrænkelser kan være mange ting, fx kerneområdet freds- og ærekrænkelser, beskyttelse af gods, processuelle skridt, databeskyttelse, strafprocessuel forfølgelse. Konventionsbeskyttelsen kan sagtens begrunde indgreb i frihedsrettigheder, jf. Max Sørensen. I statsretten har man diskuteret, om der kan nedlægges et generelt forbud mod demonstrationer ved ambassader, og Per Lorentzen går i rette med Max Sørensen og mener, at der skal mere til, for at man kan tilsidesætte en så grundlæggende rettighed. Peter Germer har revideret Max Sørensens fremstilling utallige gange, og har i disse udgaver gentaget Max Sørensens synspunkt. Man skal efter afhørtes opfattelse være forsigtig med at afvise Max Sørensen som retshistorie. I 2012 var det hans opfattelse, at det var gældende ret, at forsamlings- og ytringsfriheden kunne begrænses efter Wienerkonventionen på grund af hensynet til fremmede staters ukrænkelighed, men hvor langt man kan gå, er en afvejning. Det er en konkret vurdering. Efter straffelovens § 110e, der er revideret for nylig, er det eksempelvis strafbart at forhåne et fremmed land eller et fremmed flag, men ikke Danmark eller det danske flag, hvilket også indebærer en begrænsning af ytringsfriheden af hensyn til beskyttelsen af fremmede staters ukrænkelighed."

Om telefonsamtalen mellem politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, og protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, er der i øvrigt afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[177]

> "Op til besøget havde hun en enkelt kontakt til Københavns Politi, men hun erindrede ikke præcist hvornår. Hun ville ikke udelukke, at det har været efter mødet 12. juni 2012, hvor Udenrigsministeriet tilkendegav, at man ville videregive beskeden til rette myndighed. Efter mødet med souschef Gu Hui ringede Martin Bille Hermann til hende og sagde, at han havde lovet at give besked videre til rette myndighed om de kinesiske bekymringer, og om hun ikke ville give denne besked videre til Københavns Politi. Når man har givet et sådant løfte, må man gøre det på en eller anden vis. Hun havde ikke modtaget mødereferatet på det tidspunkt, men Martin Bille Hermann fortalte hende om det, der står i referatet. Hun troede, at Martin Bille Hermann vidste, at hun var den, der havde den bredeste kontakt i statsadministrationen, og det var også Protokollen, der havde kontakten til politiet. Når Martin Bille Hermann bad hende om at kontakte politiet, var det muligvis, fordi han ikke selv havde kontakter i politiet.

177 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

Hun kunne have bedt Hoffet om at videreformidle kinesernes ønsker, men Martin Bille Hermann havde sagt, at Udenrigsministeriet ville tage sig af det, og hun vidste, at Johan Reimann, som hun kendte, var den rigtige person at kontakte.

Hun talte jævnligt med Johan Reimann, også i ikke-faglige sammenhænge. Hun kunne ikke huske, hvorfor hun ringede i stedet for at maile. Hun huskede ikke, om det hastede, og om det var derfor, hun valgte at ringe. Annette Lassen var Protokollens primære kontakt til PET, men det var afhørte, der blev bedt om at ringe, dels fordi hun var chef, og dels fordi Martin Bille Hermann anså afhørte som sin direkte samtalepartner i Protokollen. Og når hun blev bedt om at bringe beskeden videre, så gjorde hun det. Det virkede naturligt for hende, at det blev hende og ikke Annette Lassen, der tog kontakt til politiet.

Over for Johan Reimann gengav afhørte Kinas bekymring for ære og værdighed. Hun kunne ikke huske, om hun nævnte demonstrationer. Johan Reimann tog det ad notam. Han og afhørte har altid haft et frit forhold. Hun har som protokolchef altid sat en ære i at have et godt forhold til Københavns Politis politidirektør. Hun erindrede ikke tidligere at have foretaget lignende henvendelser til Johan Reimann. Hun har altid lagt på at have så bredt et netværk som muligt. Derfor tog hun i sin tid kontakt til Johan Reimanns forgænger, Hanne Bech Hansen og fik et godt forhold til hende. Det var den linje, hun fortsatte med Johan Reimann. Hun så ingen forhindringer i at viderebringe beskeden til Johan Reimann. Hun forventede ikke noget af Johan Reimann og Københavns Politi. Det var op til Københavns Politi, hvordan der skulle ageres. Hun huskede ikke længden af samtalen med Johan Reimann, men den har ikke varet længe. Hun erindrede ikke, om de drøftede andet, men hun troede det ikke. Johan Reimann henviste hende ikke til at ringe til andre i politiet. Hun antager, at Johan Reimann vidste, at der op til besøget havde været kontakt til PET. Det var der intet nyt i. Hun havde ikke andre samtaler med Johan Reimann i forbindelse med besøget, bortset fra lidt social snak i lufthavnen, da præsidenten ankom. Hun erindrede ikke, om hun og Johan Reimann diskuterede den telefonsamtale, de havde haft, mens de ventede på præsidenten i lufthavnen. Hun har givet orienteret Martin Bille Hermann om samtalen, men hun kunne ikke huske at have omtalt den for andre. Hun ville dog tro, at hun bagefter har orienteret Annette Lassen om samtalen.

Afhørte ville tro, at hun under samtalen med Johan Reimann har nævnt det danske syn på demonstrationsfrihed, men hun huskede det ikke. Hun gav ikke anvisninger på, hvordan kinesernes bekymringer skulle implementeres i Københavns Politi. Hun var ikke bekendt med Johan Reimanns holdning til, at

man med henvisning til Wienerkonventionen kan gøre indgreb i visse frihedsrettigheder af hensyn til værdigheden. Hun skulle ikke kunne redegøre for, om Wienerkonventionen beskytter præsidenter mod demonstranter.

Hun udarbejdede ikke et notat om samtalen med Johan Reimann.

Det var ikke hendes fornemmelse, at Johan Reimann studsede over opringningen. Johan Reimann er jo kvik, så hun spurgte ikke ind til, hvad Johan Reimann ville bruge oplysningen til, eller hvordan den skulle omsættes i handling. Hun var blot budbringer.

Hun havde ingen andre kontakter til Københavns Politi op til besøget. Hun havde heller ingen kontakter til Justitsministeriet."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[178]

"Afhørte gik som lovet videre med de kinesiske bekymringer. Da spørgsmålet om sikkerhed lå uden for hans ansvarsområde, valgte han at tale med sin kollega Jette Nordam i Protokollen om dem. Han kunne ikke huske præcist, hvornår han tog denne kontakt. Det var ikke den 13. juni 2012, for da var afhørte i Bruxelles hele dagen. Det kan have været den 12. juni 2012 sent om aftenen eller den 14. juni 2012. Ifølge afhørte har det formentlig været sent om aftenen den 12. juni 2012. Han kunne heller ikke huske, om han ringede til Jette Nordam, eller om hun ringede til ham.

Når han valgte at tale med Jette Nordam, var det fordi, han som repræsentant for en offentlig myndighed var nødt til at bringe oplysningen videre, når den ikke hørte under hans område.

Afhørte havde flere gange talt med Jette Nordam om protokollære spørgsmål. Han ringede derfor ikke til f.eks. Hoffet. Han huskede ikke konkret, hvordan ordene faldt under samtalen med Jette Nordam, men det handlede om, at han sad inde med nogle informationer, og der var under 48 timer til besøget. Han mente, at Jette Nordam sagde, at hun godt kunne orientere Københavns Politi ved at ringe til Johan Reimann. Afhørte huskede det dog ikke i dag. Afhørte har sikkert bemærket hertil, at det var fint, men han erindrede det ikke. Han havde ingen forventning om, hvad Københavns Politi ville gøre med oplysningerne. Han fandt det bare relevant, at der under to døgn før, præsidenten skulle ankomme, fortsat var denne kinesiske nervøsitet. Kineserne stillede ingen krav,

178 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

> og afhørte havde ikke lovet kineserne noget. Det stod klart for alle, at der var en lovgivningsmæssig ramme for, hvordan Kinas bekymringer kunne håndteres. Kineserne havde i øvrigt selv givet udtryk for, at de godt vidste, at der skulle ageres inden for lovens rammer. Han huskede ikke at have fået en tilbagemelding fra Jette Nordam. Det havde han heller ikke forventet. Afhørte var ikke helt skarp på rollefordelingen mellem Hoffet og Udenrigsministeriets Protokol. Han valgte at tale med Jette Nordam frem for med Hoffet, fordi hun var en kollega i Udenrigsministeriet, og fordi det var hans indtryk, at Udenrigsministeriets Protokol f.eks. i forbindelse med ministerbesøg og andre højniveaubesøg, hvor Dronningen ikke var vært, havde kontakt til politiet."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har for kommissionen forklaret, at han ikke er blevet orienteret af politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, om telefonsamtalen. *Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi*, har for kommissionen forklaret, at hverken Johan Martini Reimann eller Mogens Norup Lauridsen orienterede ham om telefonsamtalen. *Hofmarskal Ove Ullerup* har for kommissionen forklaret, at han ikke var bekendt med telefonsamtalen.[179]

Udenrigsministeriets sagsbehandling af Radio 24syvs opsættelse af 25 reklameplakater med citat af Villy Søvndal

Den 13. juni 2012, kl. 05.37, modtog Martin Bille Hermann, kontorchef i Udenrigsministeriets ASI-kontor, følgende mail fra Thomas Sæhl Sørensen, der var særlig rådgiver i Udenrigsministeriets Direktionssekretariat:[180]

> "Godmorgen
>
> Radio 24syv har købt outdoor plads i Kbh til kæmpe-plakater med nedenstående Søvndal citat fra 2009 oversat til kinesisk, så Jintao ikke kan undgå at se det under sit besøg.
>
> "Vi støtter selvbestemmelse og ikke løsrivelse. Vi støtter tibetanernes krav om autonomi, deres ret til at tale deres eget sprog og dyrke deres egen kultur. Og så vil vi fastholde vores kritik, når kineserne bryder menneskerettighederne i Tibet."

179 Protokol nr. 71 af 6. april 2017, protokol nr. 68 af 3. marts 2017 og protokol nr. 69 af 3. marts 2017

180 UM, j. nr. 5.D.60.a, del 23 af 50

> Nyheden vil breake snart (nok et spørgsmål om timer). Går ud fra at linien er, at omfavne og står ved citatet og indholdet deri. Men vi får brug for et beredskab på hvad UMen mener om initiativet osv."

Kontorchef i Udenrigsministeriet, ASI-kontoret, Martin Bille Hermann, videresendte straks mailen til ministersekretariatet og en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, herunder chefkonsulent Nis Lauge Gellert, ASI-kontoret, med følgende kommentar:[181]

> "Kære alle. Hvis vi bliver spurgt, så bør det korte svar fra UMens pressetalsmand (UMen er jo ude at rejse) være et let overrasket, afdæmpet 'ja selvfølgelig. Det mener både UMen og et stort flertal i Folketinget' og måske krydret med en forundring over at Radio 24/7 bruger penge på at fortælle kineserne noget de allerede ved (nemlig den danske holdning). Hvor store er kæmpe og hvor skal de hænge?
> …"

Thomas Sæhl Sørensen, særlig rådgiver i Udenrigsministeriets Direktionssekretariat, svarede få minutter senere således:[182]

> "Fint, Martin
>
> Hælder til at Villy selv skal give et kort citat på det, der flugter med dette - fx via facebook.
>
> I øvrigt et lige vel smart reklamestunt fra radioens direktør Jørgen Ramskov, der har en fortid som inkarneret Mao-dyrker ;-) Bh Thomas
>
> PS: det er sådan nogle plakater, der hænger i busskure og billboards (men der er vel en grænse for, hvor mange skattekroner de kan fyre af på det stunt)"

Som opfølgning sendte Nis Lauge Gellert, chefkonsulent i Udenrigsministeriet, ASI-kontoret, senere samme dag følgende mail til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet:[183]

181 UM, j. nr. 5.D.60.a, del 23 af 50
182 UM, j. nr. 5.D.60.a., akt 1548854, dok. 1
183 UM, j. nr. 5.D.60.a., akt 1548854, dok. 1

> "Jeg har orienteret souschefen på ambassaden her - Gu Hui - der umiddelbart virkede til at tage det roligt. Han havde dog ikke set dem selv endnu.
>
> Kampagnens antagelse er tilsyneladende, at UMen ikke tager Tibet op, når det kommer til stykket. Da antagelsen er forkert, får det projektet til at fremstå underligt skævt."

Den 14. juni 2012 kl. 11.38, få timer før den kinesiske delegation skulle ankomme, sendte kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret, følgende mail til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet og Statsministeriet, herunder departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, og ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[184]

> "Kære alle,
>
> Ambassadør Li har just ringet til mig. Efter lidt indledningsvise høfligheder kom han frem til sit egentlige ærinde.
>
> Han var under instruktion fra Beijing (flyveren måtte man forstå) om at bede om, at de 25 reklameplakater fra Radio 24/7 med Villy Søvndal-citatet blev fjernet/skærmet. Jeg gjorde opmærksom på, at jeg selvsagt ville orientere mine overordnede om anmodningen – men understregede samtidig, at der i Danmark var klare regler og lovgivning herom, herunder fsva. ytringsfrihed. Og at jeg tog det som givet, at han havde gjort Beijing opmærksom herpå. Herefter talte vi om statsbesøgets store betydning.
>
> Dbh.
>
> Martin"

Om dette hændelsesforløb er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[185]

> "Afhørte huskede sin samtale med ambassadør Li den 14. juni 2012 angående de 25 reklameplakater med Villy Søvndal, fordi det i sig selv var usædvanligt, at ambassadøren ringede til en kontorchef. Det var også højst usædvanligt, at ambassadøren bad om noget, der var åbenlyst ulovligt. Afhørte lod ambassadø-

184 STM, j. nr. 2013-1121550, akt. 996594

185 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

ren klart forstå, at Danmark hverken kunne, ville eller måtte efterkomme Kinas ønske om at fjerne eller skærme plakaterne. Det var afhørtes opfattelse, at ambassadør Li var blevet ringet op fra præsidentens fly, og at ambassadør Li med opringningen til afhørte blot gjorde, hvad han var blevet bedt om. Afhørte lovede Li at orientere sine foresatte, hvilket skete ved afhørtes mail samme dag til blandt andre Claus Grube, Nis Lauge Gellert, Jette Nordam og Annette Lassen."

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:[186]

"… forklarede afhørte, at han blev kontaktet af Martin Bille Hermann umiddelbart efter dennes samtale med ambassadør Li. Afhørte sagde, at Martin Bille Hermann havde reageret helt korrekt. Det var også samme linje, der var fulgt dagen før, og som afhørte allerede var orienteret om. Afhørte bad om, at denne linje blev kommunikeret videre til både Statsministeriet og Justitsministeriet. En sådan linje foreslås af Udenrigsministeriet og vil typisk være handlet af mellem presserådgiveren og udenrigsministeren."

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[187]

"Afhørte talte med Martin Bille Hermann om kinesernes ønske om, at de 25 reklameplakater fra Radio 24syv med Villy Søvndal-citatet blev fjernet/skærmet. I Udenrigsministeriet trak man på skuldrene ad det. Man hverken ville eller kunne gøre noget ved det. Det blev ikke overvejet at tage plakaterne ned. At kineserne ringede om det, er en del af spillet, ligesom danskernes svar er det. Kineserne havde ikke forventet at få et andet svar."

Kontorchef Niels Steen Høyers skriftlige besvarelse af kommissionens spørgsmål

Kontorchef Niels Steen Høyer, Udenrigsministeriet, Eksportrådet, har på kommissionens foranledning den 25. april 2017 skriftligt besvaret en række spørgsmål vedrørende tilrettelæggelsen af det kinesiske besøg således:[188]

"

1. Spm.: Hvad var din beskæftigelse i 2012?

Svar: Jeg var kontorchef i udenrigsministeriet, Eksportrådet. I forbindelse med det kinesiske statsbesøg var jeg beskæftiget med planlægning og gennemførelse af erhvervskonferencen, der blev afholdt i Moltkes Palæ i samarbejde med ho-

186 Protokol nr. 25 af 9. december 2016

187 Protokol nr. 29 af 16. december 2016

188 Kommissionens j.nr. 4-2017-1188

vederhversorganisationerne. Derudover arbejdede jeg med den praktiske del af erhvervslivets deltagelse i besøget i øvrigt.

2. Spm.: Har du deltaget i møder vedrørende tilrettelæggelsen af det kinesiske statsbesøg i 2012, herunder i møde i Udenrigsministeriet den 9. maj 2012 (videokonference), møde i Det Gule Palæ den 11. og/eller 14. maj 2012 (videokonference), møder med den kinesiske fortrop i dagene 23.-25. maj 2012, møde i M2 den 1. juni 2012 (videokonference) og frokostmøde med ambassadør Li den 4. juni 2012?

Svar: Jeg har deltaget i flere af møderne vedrørende tilrettelæggelsen af det kinesiske statsbesøg. Jeg er ikke i besiddelse af min kalender for den pågældende periode, men så vidt jeg erindrer har jeg deltaget i samtlige de nævnte møder undtagen frokostmødet hos den kinesiske ambassadør, som jeg er usikker på. Hvad angår møderne med fortroppen deltog jeg i dele af fortroppens program herunder det indledende og afsluttende møde.
…
4. Spm.: Har du under disse møder nævnt Danmarks økonomiske interesse i statsbesøget.

Svar: Min opgave under forberedelsen af statsbesøget var at deltage i planlægningen og gennemførelsen af erhvervskonferencen. Jeg orienterede faktuelt om disse forberedelser på de omtalte møder. Herunder om programindhold, format og andre praktiske forhold.
Danmarks økonomiske interesse i statsbesøget så vidt angår de konkrete kommercielle aftaler var ikke en del af mine arbejdsopgaver.
…
6. Spm.: Var PET repræsenteret på mødet/møderne?

Svar: Jeg kan ikke huske, hvilke møder PET deltog i. Dog erindrer jeg, at PET deltog i møderne i Det Gule Palæ.

7. Spm.: Erindrer du, om der på mødet/møderne blev talt om kinesernes bekymring for at tabe ansigt eller andre bekymringer?

Svar: Jeg erindrer ikke at der på møderne blev talt om eventuelle bekymringer.
…
9. Spm.: Politikommissær Michael Dekker Poulsen har for kommissionen forklaret følgende:

> "Da KF 0764 senere ringede til afhørte, oplyste han, at han på et møde i Udenrigsministeriet havde fået at vide, at "nu kom de", og at der skulle underskrives aftaler for 20 mia. kr. KF 0764 sagde også, at hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket, kunne man godt regne med, at de ville tage hjem igen. Det virkede ikke, som om kineserne var specielt interesseret i at besøge Danmark. Det var blot en mellemlanding. Telefonsamtalen med KF 0764 fandt sted relativ sent i forløbet. Det var efter udarbejdelsen af 1. udgave af operationsbefalingen, dateret 10. maj 2012. Afhørte vil mene, at denne datering er korrekt."

Kan du bekræfte, at der på mødet/møderne, som du deltog i, blev talt om, at "nu kom de", at der skulle underskrives aftaler for 20 mia. kr., og at kineserne ville tage hjem, hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket?

Svar: På planlægningsmøderne blev det meddelt at den kinesiske delegation ville komme. Den i citation nævnte formulering har jeg ingen erindring om. Det er på et relativt sent tidspunkt givet blevet nævnt, at omfanget af de aftaler, der skulle indgås, ville andrage i størrelsesordenen 20 mia. kr.
Jeg erindrer ikke, at der på møderne blev talt om, at den kinesiske delegation ville tage hjem, såfremt de f.eks. måtte blive krænkede.

10. Spm.: Hvem var det i givet fald, der kom med disse oplysninger på møderne?

Svar: Hvem der konkret har givet de oplysninger jeg refererer, kan jeg ikke huske.

11. Spm.: Har du haft direkte samtaler med PETmedarbejdere og herunder talt med dem om disse emner?

Svar: Nej"

8.2.2 Sagsbehandlingen i PET forud for besøget i 2012

Af mail af 9. maj 2012 fra konsulent ved Københavns Politi, OPA, Steffen Sørensen, til blandt andre politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, fremgår, at konsulent KF 0764, PET, samme dag skulle til møde på Kinas ambassade.[189]

189 DUP, bilag U-17-11

I en intern mail i PET meddelte konsulent KF 0764 den 10. maj 2012:[190]

> "Fra Hoffet og Udenrigsministeriet foreligger det oplyst, at Kinas præsident, Hu Jintao, med frue kommer på statsbesøg i DK i perioden 14. – 16. juni 2012 – og i den forbindelse vil jeg bede CTA, om at udfærdige en trusselsvurdering."

Om den daværende organisation i PET har *PET-chef Jacob Scharf* for kommissionen forklaret:[191]

> "PET var i 2012-2013 opbygget med fem afdelinger: Operativ, sikkerhed, forebyggende sikkerhed, juridisk og administrativ. CTA var i en periode en selvstændig enhed med direkte reference til afhørte, men på et tidspunkt blev den lagt ind i afdelingen for forebyggende sikkerhed. Hver afdeling var delt i en række centre, der igen var delt i en række kontorer. Afdelingscheferne udgjorde sammen med PET-chefen PETs øverste ledelse. Jesper Grønbech var i 2012 chef for sikkerhedsafdelingen."

Om organisationen i PET i perioden 2012-2015 henvises i øvrigt til det herom for kommissionen forklarede af PET-chef Jens Madsen[192] og juridisk chef Lykke Sørensen, PET.[193]

Som anført i afsnit 8.2.1 meddelte kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, i mail af 15. maj 2012 kontaktoplysningerne på konsulent KF 0764, PET, som svar på den kinesiske ambassades forespørgsel om samarbejdspartnere vedrørende sikkerhed under besøget.[194]

Om hvilke PET-medarbejdere, der var involveret i planlægningen af besøget, er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Konsulent KF 0764, PET:[195]

> "Afhørte var i 2012 sikkerhedskoordinator i PETs koordinatorkontor under sikkerhedsafdelingen. Afhørte var PETs kontakt på sagen. Han havde både kontakt til Københavns Politi, til Kinas ambassade, til Hoffet og til Udenrigsministeriets Protokol, ligesom han havde kontakt til objekterne. Han havde også kontakt

190 PET, j. nr. 2011-71-338, dok. 205
191 Protokol nr. 27 af 15. december 2016
192 Protokol nr. 28 af 15. december 2016
193 Protokol nr. 19 af 8. december 2016
194 Hofmarskallatet, bilag 2, E1
195 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

til Statsministeriet, men det var ikke så meget. Afhørte fik tildelt opgaven, fordi han til daglig sad med sikkerheden omkring Kongehuset, der var vært for statsbesøget.

…

Afhørte var ikke og blev heller ikke efterfølgende gjort bekendt med mail af 8. maj 2012 fra Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet…"

Konsulent KF 0764, PET (genafhøring):[196]

"Afhørte forklarede om sine kontakter til andre myndigheder op til besøget i 2012 og foreholdt sin forklaring til kommissionen af 8. december 2016 herom, p. 1 nederst og p. 5 nederst, at hans kontakt til Hoffet primært gik gennem Astrid Agerholm Ruge. Han havde desuden kontakt til Udenrigsministeriets Protokol. Han havde nogenlunde lige meget kontakt til begge, da Hoffet og Udenrigsministeriet arbejdede tæt sammen om planlægningen."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[197]

"Der kom oplysning om statsbesøget tidligt i maj. Det var KF 0764, der oplyste det til afhørte. Afhørte skulle pr. 1. juni 2012 tiltræde kongehuskontoret permanent. Der var mange opgaver, og det var naturligt, at han assisterede sine kolleger i kongehuskontoret, fordi han havde erfaring med Kongehuset. Der er praktiske gøremål i forbindelse med statsbesøg, men han erindrede ikke rent faktisk at have deltaget i møder om planlægningen af besøget forud for den 1. juni 2012. KF 0764 var den, der hos PET havde ansvaret for PETs indsats vedrørende statsbesøget. Det er den ansvarlige, der laver anbefalingen til kredsene. Før dette besøg havde afhørte masser af gange deltaget i udførelsen af statsbesøg, men han havde aldrig deltaget i planlægningen heraf.

Foreholdt PETs liste over medarbejdere involveret i besøget oplyste afhørte, at han afløste en turnusmedarbejder pr. 1. juni 2012. Denne har slet ikke været involveret i besøget og er heller ikke anført på listen. KF 0764, KF 0765 og afhørte har deltaget i planlægningsfasen. Endvidere har KF 0767 og KF 0784 deltaget i selve udførelsen. KF 0765 var den, der på det tidspunktet havde kontakten til Kinas ambassade.

…

KF 0764 var tovholder, og afhørte var "toer" på besøget fra Kina. Som "toer" kan man ikke have fingeren på pulsen med en så stor opgave, når man samtidig

196 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

197 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

> har så mange andre bolde i luften, som afhørte havde. Der var ikke tid til, at KF 0764 orienterede afhørte i detaljer om besøget."

Møder fra den 15. maj 2012 mellem PET og medarbejdere ved den kinesiske ambassade

I internt notat af 12. februar 2016, udarbejdet af konsulent KF 0764, PET, om møder i forberedelsesfasen anførtes:[198]

> "Fra 14. maj og frem til statsbesøgets afholdelse i alt 4 møder med repræsentanter fra den kinesiske ambassade - alle med deltagelse af sikkerhedskoordinator [KF0765], der har den daglige kontakt med den kinesiske ambassade."

Af mailkorrespondance mellem konsulent KF 0765, PET, og sikkerhedsmedarbejder ved den kinesiske ambassade, Bo Zhou, den 14. maj 2012 fremgår:[199]

> "Dear Bo. Thank you for the invitation to dinner. KF0764 and I will attend with pleasure. Unfortunately are our wifes not able to attend. Regards KF0765"

Konsulent KF 0765, PET, orienterede i mail af samme dag konsulent KF 0764, PET, om, at middagsaftalen kom i stand til den 15. maj 2012 kl. 18.00.[200]

Af et referat af nævnte møde, udarbejdet den 16. maj 2012 af konsulent KF 0765, PET, fremgår, at konsulent KF 0765 og konsulent KF 0764, begge PET, deltog i mødet, der benævnes sikkerhedsmøde, og som foregik på en restaurant på Vesterbro. Af referatet fremgår endvidere:[201]

> "Kortvarigt kom vi ind på den kommende opgave med statsbesøget. De [den kinesiske ambassades repræsentanter] er begge nervøse for om det kommende statsbesøg skal gå godt. De stiller store forventninger til sikkerhedsopgaven fra dansk side. …
>
> Slutteligt blev der aftalt møde den 16. Maj kl. 1500 på ambassaden for at få afstemt de kinesiske sikkerhedsmyndigheders forventninger til dansk sikkerhed under det kommende statsbesøg."

198 PET, dok. id. 11235779
199 PET, ujournaliserede mails
200 PET, ujournaliserede mails
201 PET, j. nr. 2012-54/RC-41, dok. 5

Om møderne med de kinesiske sikkerhedsrepræsentanter har *konsulent KF 0765, PET,* for kommissionen forklaret:[202]

> "Afhørte var tilknyttet sikkerhedskontoret som sikkerhedskoordinator. Afhørtes kollega, KF 0764, og afhørte samarbejdede kort om besøget. Afhørte, der var kontaktperson til den kinesiske ambassade, skulle introducere KF 0764 for kineserne. KF 0764 blev inddraget, fordi det var et statsbesøg, hvor Kongehuset formelt står som vært, og KF 0764 havde Kongehuset som sit område. Besøget var derfor KF 0764s ansvar. Afhørtes opgave var blot at bringe KF 0764 og kineserne sammen.
> …
> Afhørte har hos sin bisidder som forberedelse til afhøringen i dag på et tidspunkt læst KF 0764s notat af 12. februar 2016. Afhørte huskede ikke datoer for de møder, der er nævnt i notatet. Afhørte har deltaget i et møde på en restaurant på Vesterbrogade, i et møde på ambassaden og i endnu et møde på en restaurant. På det første møde deltog afhørte og KF 0764. Der deltog ikke andre fra PET. Det samme gjaldt mødet på ambassaden. Afhørte kunne kun huske ét møde på ambassaden. Når afhørte havde afsluttet sin opgave med at bringe KF 0764 og kineserne ordentlig sammen, skulle afhørte ikke deltage yderligere, og det gjorde han heller ikke.
> …
> Det er formentlig afhørte, der har udarbejdet referatet fra mødet på den kinesiske ambassade den 15. maj 2012. Det gør han ofte, når han har holdt møder med ambassaden, men kun, hvis der sker noget særligt. Han laver ikke notater om telefonsamtaler. Når der kun foreligger ét referat fra de tre møder forud for besøget, skyldes det formentlig, at det var KF 0764, der skulle udarbejde referater. Afhørte vidste ikke, om KF 0764s område, Hoffet, har samme praksis som den, der er på afhørtes område, ambassaderne.
>
> Kineserne var generelt meget nervøse for, om besøget forløb godt. Det var vigtigt for ambassademedarbejdernes karrierer. På mødet på ambassaden blev der ikke talt om æresbegreber, men kineserne pointerede som ved alle besøg, at de var nervøse for demonstranter. Hver gang svarer afhørte ved at henvise til grundloven, hvorefter demonstranter i Danmark gerne må blive både set og hørt. Det gjorde han også i dette tilfælde. Afhørte forsøgte ikke at "skære hjørner", da han omtalte retstilstanden for kineserne. Det lå ikke i det at være en god vært, at man holdt demonstranter ude af syne.

202 Protokol nr. 21 af 8. december 2016

> Normalt kommer kineserne med et dokument med ønsker om de sikkerhedsmæssige tiltag, der skal sættes i værk, f.eks. våbentilladelser til kinesiske sikkerhedsvagter. Sådanne dokumenter handler ikke om demonstranter. Kineserne udtrykker altid deres bekymring over mulige demonstranter mundtligt.
> …"

Konsulent KF 0764, PET, har om møderne med de kinesiske sikkerhedsrepræsentanter for kommissionen forklaret:[203]

> "Der blev afholdt i alt fire møder med repræsentanter fra den kinesiske ambassade i perioden fra den 14. maj 2012. Afhørte kunne ikke huske præcis, på hvilke dage møderne fandt sted. Afhørte og KF 0765 deltog i disse møder. KF 0765 var daglig kontaktperson til den kinesiske ambassade og var med til møderne, fordi han skulle introducere afhørte for kineserne.
>
> Det første møde fandt sted på en restaurant på Vesterbro. Derefter blev der afholdt to møder på ambassaden. Det sidste møde blev afholdt på en restaurant på Østerbro nær ambassaden. Ved det første møde deltog to kinesere. Ved det sidste møde var der flere kinesere, blandt andet en der var kaldt ind fra Helsinki. I dette møde deltog i alt seks-otte personer. På møderne på ambassaden deltog kun de to kinesere, der også deltog i det første møde. Det var ganske korte møder. Måske deltog KF 0766 også i det første møde på ambassaden. Foreholdt mail med tak for middagsinvitation 15. maj 2012, var dette det første af nævnte fire møder. Det skal nok passe, at det første møde på ambassaden var den 16. maj 2012.
>
> Det er ikke afhørte, der har udarbejdet PETs interne referat om mødet på ambassaden den 15. maj 2012. Afhørte vidste ikke, om kineserne var nervøse, men afhørte huskede, at de på dette møde talte om de demonstrationer, der tidligere havde været ved ambassaden, med kineserne. Afhørte og KF 0765 sagde, at der nemt kunne komme nye demonstrationer, men at de næppe ville udvikle sig voldeligt. Afhørte og KF 0765 meddelte mange gange kineserne, at Danmark ikke ville lave om på retten til at ytre sig og forsamles. Det kan kineserne ikke have været i tvivl om. Det svarede også til, hvordan demonstrationerne ved ambassaden var blevet håndteret. Det var afhørtes indtryk, at kineserne accepterede de svar, de fik, men alligevel blev de ved med at spørge. At det var præsidenten, der kom, betød for kineserne, at de gerne ville gøre det så godt som muligt. Deres kultur er, at de ikke direkte siger det, de ønsker. De fortalte blot om deres

203 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

> bekymringer. Episoderne ved ambassaden har givet været drøftet af kineserne, og herunder har de gentagne gange fået at vide, hvordan reglerne var i Danmark, og at reglerne hverken kunne eller ville blive ændret.
> …
> Det indtryk, afhørte og KF 0765 fik på de to første møder, gav, så vidt afhørte huskede, ikke anledning til, at de kontaktede Københavns Politi, men det indgik i den trusselsvurdering, som afhørte udarbejdede efterfølgende."

Om de nævnte møder har endvidere *kriminalassistent KF 0766, PET,* for kommissionen forklaret:[204]

> "Afhørte havde ikke deltaget i møder på den kinesiske ambassade eller med repræsentanter for Kina i øvrigt, herunder møder afholdt på restauranter. Afhørte kunne ikke huske, om KF 0764 og KF 0765 har orienteret om disse møder, men det har nok været i den forbindelse, de har omtalt kinesernes syn på demonstranter. Afhørte bekendt blev det ikke i PET drøftet, om man kunne imødekomme de kinesiske ønsker. Han går ud fra, at hans kolleger har forklaret kineserne om spillereglerne på dansk jord."

PETs interne trusselsvurdering af 16. maj 2012

I PETs interne trusselsvurdering af 16. maj 2012 anførtes:[205]

> "… pt. ingen efterretningsmæssige indikationer på terrorrelaterede trusler eller aktiviteter rettet mod den kinesiske præsidents besøg i Danmark.
>
> … Ifølge de oplysninger, som … er i besiddelse af, har der ikke tidligere være episoder, hvor kinesere bosiddende i Danmark har gennemført voldelige aktioner eller på anden vis har været involveret i negative aktiviteter rettet mod officielle danske eller kinesiske interesser. Der afholdes jævnligt fredelige demonstrationer foran den kinesiske ambassade …
>
> … Støttekomitéen [for Tibet] kan muligvis forsøge at arrangere en demonstration rettet imod præsidenten, hvis den forinden bliver bekendt med dennes besøg. … vurderer det ikke som sandsynligt, at en sådan demonstration vil udvikle sig voldeligt."

204 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

205 PET, j. nr. 2011-71-338, dok. 209

Om denne interne trusselsvurdering har *politiinspektør Jesper Grønbech, PET,* for kommissionen forklaret:[206]

> "Afhørte mente, at PETs interne trusselsvurdering af 16. maj 2012 er udarbejdet som et arbejdsdokument til brug for den trusselsvurdering, der senere skulle sendes til Københavns Politi. Afhørte ville tro, at formuleringen om ikke at "tabe ansigt", der ikke anføres i den interne trusselsvurdering, er indføjet i den senere eksterne trusselsvurdering, som blev sendt til Københavns Politi, på baggrund af drøftelser på de møder, der var blevet afholdt i mellemtiden.
>
> På tirsdagsmøderne vil PET generelt orientere Københavns Politi om de oplysninger, der er tilgået fra Hoffet, Udenrigsministeriet og andre."

Endvidere har *konsulent KF 0764, PET,* forklaret:[207]

> "Afhørte indhentede en trusselsvurdering fra CTA. Forinden havde afhørte muligvis kontaktet CTA for en foreløbig, mundtlig vurdering, som afhørte kunne viderebringe til Københavns Politi. Det ville have været naturligt, for det er den sædvanlige procedure ved sådanne besøg.
> …
> Afhørte er ret sikker på, at det var KF 0766, der bad CTA om at udarbejde en trusselsvurdering."

Mails til og fra kriminalassistent KF 0766 i perioden 29.-31. maj 2012[208]
I mail af 29. maj 2012 sendte kriminalassistent KF 0766, PET, program for besøget til en af PETs livvagtsledere.

Den 30. maj 2012 sendte kriminalassistent 0766, PET, en mail til konsulent KF 0764, PET, hvori det anførtes:

> "…
> Derudover har jeg i dag haft kontakt til Astrid i Det Gule Palæ. Vi talte om det program, som blev sendt til os i går. Hun siger "det eneste som er sikkert er, at præsidenten kommer"."

206 Protokol nr. 13 af 11. november 2016
207 Protokol nr. 18 af 8. december 2016
208 PET, mailkorrespondance, KF 0766

I mail af 31. maj 2012 til hofmarskal Ove Ullerup bekræftede kriminalassistent KF 0766, PET, sin deltagelse i et møde med videolink i Udenrigsministeriets mødelokale M2 den 1. juni 2012. Samme dag sendte kriminalassistent KF 0766, PET, følgende mail til konsulent KF 0764, PET:

> "…[KF 0765] sagde med det samme, at så stod han af, idet du var med. Der var på ingen måde sure miner eller andet. Han sagde også, at det gav god mening, at det var dig som deltog. Skal vi ikke holde fast i vores plan?????"

Herom har *kriminalassistent KF 0766, PET,* for kommissionen forklaret:[209]

> "Om afhørtes mail af 31. maj 2012 til KF 0764 om hans samtale med KF 0765, og om at de skulle holde sig til deres plan, oplyste afhørte, at KF 0764 var i London, og at afhørte derfor var nødt til at maile til ham. "Planen" må være deres aftale om, hvem der skulle deltage i mødet i Udenrigsministeriets mødelokale M2 den 1. juni 2012, men det ændrer ikke på det faktum, at afhørte ikke kunne huske, om han deltog."

Mødet den 1. juni 2012 i Udenrigsministeriets mødelokale M2 er endvidere omtalt under afsnit 8.2.1.

I mail af 31. maj 2012 til hofmarskal Ove Ullerup bekræftede kriminalassistent KF 0766, PET, endvidere sin deltagelse i et møde med den kinesiske ambassadør i dennes residens den 4. juni 2012. Dette møde er nærmere omtalt under afsnit 8.2.1.

PETs anbefaling af 5. juni 2012 til Københavns Politi med trusselsvurdering

Konsulent KF 0764, PET, sendte den 5. juni 2012 et dokument benævnt "anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger" til Københavns Politi. I dokumentet anførtes:[210]

> "…
> **Trusselsvurdering:**
>
> Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget.

209 Protokol nr. 74 af 7. april 2017

210 DUP, bilag A-8-1-1

> Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold at der ofte er fokus på Kinas håndtering af blandt andet menneskerettigheder.
>
> Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt, at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg.
>
> Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende.
> …"

Politiinspektør Jesper Grønbech, PET, har underskrevet dokumentet. Konsulent KF 0764, PET, er anført i en kontrasignering, men uden underskrift.

Trusselsvurderingen i PETs anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger af 5. juni 2012 til Københavns Politi blev gentaget i version 2 af samme dokument, dateret den 11. juni 2012.

Kriminalassistent KF 0766, PET, sendte den 12. juni 2012, version 2 til politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, med bemærkningen:[211]

> "Hermed som aftalt"

Om trusselsvurderingen i PETs anbefalinger til Københavns Politi af 5. og 11. juni 2012 er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Konsulent KF 0764, PET:[212]

> "Afhørte blev foreholdt PETs "Anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger" af 5. juni 2012, sendt til Københavns Politi, OPA, og hvoraf blandt andet fremgår:
>
> "**Trusselsvurdering**:
> …
> Afhørte oplyste hertil, at første og andet afsnit svarer til CTAs trusselsvurdering. Afhørte var på grund af klassificeringen af CTAs vurdering nødt til at

211 PET, mailkorrespondance, KF 0766

212 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

trække disse oplysninger ud og indføje dem i sin anbefalingsskrivelse. Oplysningerne i tredje til femte afsnit har afhørte skrevet. De er affattet på baggrund af afhørtes indtryk flere steder fra, herunder fra dialogen med repræsentanterne fra Kina.

Ikke at "tabe ansigt", som den danske ambassadør havde nævnt på det møde, hvor han havde deltaget via videolink, betød blot, at præsidenten ikke skulle fornærmes. Ambassadøren nævnte intet om konsekvenserne af en fornærmelse, så vidt afhørte huskede, heller ikke at de forventede aftaler kunne falde til jorden. Sådanne overvejelser spillede heller ikke ind, da afhørte formulerede de tre nævnte afsnit. Han forsøgte blot at komme med oplysninger, der kunne hjælpe Københavns Politi mest muligt, således at de kunne løse deres opgave bedst muligt. Meningen var at henlede politiets opmærksomhed på, at gæsterne kom fra en ikke-vestlig kultur, og at Kinas sikkerhedsfolk derfor i visse situationer måske ville reagere anderledes end den måde, man i Danmark var vant til at løse sådanne situationer på. F.eks. skulle man undgå, at der kom personer, der ikke var tjek på, for tæt på præsidenten. Afhørte var enig i, at dette allerede lå i sikkerhedsvurderingen, og at det derfor i realiteten var overflødigt at skrive det. Afhørte var også enig i, at det ikke fremgår af anbefalingen, at oplysningen om ikke at "tabe ansigt" drejede sig om, at Københavns Politi skulle være opmærksom på de kinesiske sikkerhedsfolks måde at reagere på. Afhørte valgte at medtage vendingen ikke at "tabe ansigt", men kunne lige så godt have skrevet "ikke blive fornærmet". Det var bare et udtryk. I en trusselsvurdering sammenskrives sædvanligvis alle relevante informationer. De informationer, afhørte tilføjede, ville næppe være blevet medtaget, hvis gæsten havde været fra et vestligt land. Lignende formuleringer kan sagtens være skrevet ved besøg fra gæster fra lignende kulturer, men afhørte vidste det ikke. Afhørte har ikke selv skrevet det tidligere. Han vidste ikke, om nogle af hans kolleger har skrevet sådan tidligere."

Konsulent KF 0764, PET (genafhøring):[213]

"Mødet i Det Gule Palæ, hvor Friis Arne Petersen deltog via videolink, kunne sagtens have fundet sted den 14. maj 2012.

Informationerne fra dette møde var et af mange steder, hvorfra afhørte samlede indtryk. Han havde også erfaringer fra tidligere besøg fra Kina og fra møder med repræsentanter fra Kinas ambassade. Kinas holdning til demonstranter var kendt. Det var det samlede indtryk af disse informationer, der dannede baggrund for, at han skrev om deres bekymring for at "tabe ansigt" i trusselsvurde-

213 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

ringen. Han kunne i øvrigt henholde sig til sin tidligere forklaring herom. Han kunne lige så godt have skrevet "ikke blive fornærmet" i stedet for "tabe ansigt". Han kunne ikke i dag præcist huske, hvordan Friis Arne Petersen formulerede sig på mødet, eller om udtrykket i det hele taget stammer fra mødet i Det Gule Palæ. Når han skrev "tabe ansigt" i trusselsvurderingen, var det resultatet af en sammenskrivning af informationer fra alle samarbejdspartnere og hans erfaringer fra tidligere besøg. Det var ikke en kobling til noget præcist, som Friis Arne Petersen eller andre havde sagt. Dette er ikke ensbetydende med, at formuleringen kom fra afhørte selv. Det var kendt for alle, at Kina var mere sensibel end f.eks. vestlige lande. Han havde ikke skrevet noget tilsvarende i andre trusselsvurderinger, men det skyldtes nok, at han ikke tidligere havde haft statsbesøg fra et land, hvor det betød så meget.

Trusselsvurderingen var til brug for Københavns Politi, der skulle have et billede af, hvilken opgave de skulle løse. Der lå ikke mere i det. Opgaverne ved et statsbesøg løses i samarbejde mellem PET og de involverede politikredse. Opgaven skulle løses ved, at besøget blev afviklet på en så fin og gelinde måde som muligt. Sikkerhedseskorten skulle sikre, f. eks. at demonstranter ikke løb ud og ind mellem bilerne, hvis kortegen holdt stille, eller at demonstranter hindrede, at kortegen kom frem. Konfrontationer med demonstranter skulle således undgås. Det betød også, at demonstranterne ikke måtte komme for tæt på kortegen. Man skulle også sikre sig, at demonstranterne ikke kom til skade. Afhørte mente ikke, at dette burde være skrevet mere direkte. Han troede, at Københavns Politi til fulde havde forstået meningen. Han kunne ikke udtale sig om, hvorvidt Københavns Politi kunne have misforstået det. Når han tog det med i sin trusselsvurdering, var det nok, fordi Kina var mere sensibel, men det var ikke et udtryk for, at man skulle "please" kineserne.

Foreholdt, at han tidligere har forklaret for kommissionen, at han skrev om kinesernes bekymring for demonstranter, fordi man ikke kunne vide, hvordan de kinesiske sikkerhedsvagter ville reagere i en given situation, oplyste afhørte, at hans forklaring i dag blot var eksempler på sikkerhedsrisici i forhold til demonstrationer.

Foreholdt afhørtes tidligere forklaring for kommissionen, p. 3 øverst, hvorefter kinesernes kultur er, at de ikke direkte siger, hvad de ønsker, forklarede afhørte, at kineserne kredser om emnet i stedet for at sige direkte, hvad deres holdning er. De mener mere, end det de siger. Når trusselsvurderingen omtalte kinesernes "bekymringer", betød det ikke, at Københavns Politi skulle håndtere demonstrationer, så præsidenten ikke så dem. Afhørte videregav blot kinesernes bekymringer til Københavns Politi.

Adspurgt, om der kunne være andre risici, der skulle tages højde for, end de i trusselsvurderingens afsnit 3-5 nævnte, oplyste afhørte, at der f.eks. skulle tages højde for, at man holdt tidsplanen. Tingene skulle foregå punktligt efter programmet og skulle afvikles pænt og ordentligt. Et skred i tidsplanen var dog ikke en sikkerhedsrisiko. Attentater kunne også være en sikkerhedsmæssig risiko, der skulle tages højde for, men der var ingen konkrete efterretninger om risici i den forbindelse. Der var heller ikke konkrete efterretninger om risici ved demonstrationer, men ud fra erfaringer fra tidligere besøg fra Kina var demonstrationer det, der lå lige for at anføre. Der havde ved tidligere besøg været demonstrationer ved centrale steder. Det var dog intet problem, hvis demonstranterne holdt sig inden for afspærringerne.

…

Foreholdt, at afhørte afsendte trusselsvurderingen til Københavns Politi få dage efter den 1. juni 2012, kunne han ikke erindre, om hans påbegyndelse af udfærdigelsen af anbefalingen og trusselsvurderingen havde en nærhed til mødet i Udenrigsministeriet eller stabsmødet den 1. juni 2012. Formuleringen af trusselsvurderingen i anbefalingen til Københavns Politi af 5. juni 2012 er en sammenskrivning af flere indtryk. Afhørte huskede ikke at have deltaget i et møde, hvor der kom noget frem, der specifikt har gjort, at han formulerede sig, som han gjorde. Der var således ikke ét specielt møde, der skilte sig ud fra de andre.

Afhørte kunne ikke huske, om han havde oplysninger om, at der ville være demonstrationer, da han skrev trusselsvurderingen. Demonstrationer var ikke noget, PET frygtede. Der var jævnligt demonstrationer ved Kinas ambassade. Han vidste ikke, om de havde udgjort en sikkerhedsmæssig risiko. Det var ikke hans, men KF 0765's område. Sådanne demonstrationer ville typisk blive anvist et bestemt sted, hvor de skulle stå.

Afhørte havde i Københavns Politi givet haft kontakt til Claus Hjelm Olsen under planlægningen af statsbesøget, men afhørte huskede ikke hvor eller hvornår, udover stabsmødet den 12. juni 2012. Afhørte har muligvis også deltaget i det indledende stabsmøde den 11. maj 2012 eller andre stabsmøder, men det var han som tidligere forklaret ikke sikker på, og han erindrede ikke andre stabsmøder, hvor han har talt med Claus Hjelm Olsen. Afhørte havde ikke haft kontakt med Mogens Lauridsen."

Politiinspektør Jesper Grønbech, PET:[214]

"Afhørte har underskrevet PETs brev af 5. juni 2012 til Københavns Politi og Rigspolitiet … med et faksimilestempel. Afhørtes navn er kun anført af formelle grunde. Det er den pågældende sikkerhedskoordinator, der har udarbejdet trusselsvurderingen. Afhørte har formentlig slet ikke set dokumentet, men vil dog ikke afvise det. Formuleringen af trusselsvurderingen er ikke usædvanlig. "Tabe ansigt" kan f.eks. også gå på, at man ikke skal blive forsinket eller komme til at stå og vente. Afhørte vidste ikke, hvor udtrykket kommer fra. Afhørte vidste heller ikke, hvorfor demonstrationer er nævnt, ligesom afhørte ikke vidste, om det har været italesat i forbindelse med de afholdte møder.

Afhørte erindrede ikke at have set trusselsvurderingen i version 2 af 11. juni 2012. Version 2 er også underskrevet af afhørte med faksimilestempel."

PET-chef Jacob Scharf:[215]

"Afhørte blev ikke gjort bekendt med indholdet af PETs trusselsvurdering i brev af 5. juni 2012 … Han blev som chef kun inddraget, hvis der var noget, som afhørte som chef skulle forholde sig til.

Trusselsvurderinger indeholder ikke i sig selv anbefalinger. Anbefalingerne udarbejdes eventuelt i lyset af trusselsbilledet. Det er PETs opgave at vurdere de sikkerhedsmæssige trusler og sikre, at de oplysninger, som PET ligger inde med, og som kan have sikkerhedsmæssig betydning eller på anden måde betydning for den politimæssige indsats, videregives. Efter afhørtes opfattelse, må PET hellere videregive for meget, end for lidt. Om de fem afsnit under afsnittet "Trusselsvurdering" oplyste afhørte, at første afsnit indeholder vurderingen af de sikkerhedsmæssige trusler, mens de tre sidste afsnit vedrører videregivelse af informationer, der kunne have betydning for politiets indsats. Det er afgørende, at PET ikke tilbageholder oplysninger. Københavns Politi må selv vurdere relevansen af disse øvrige oplysninger. Indholdet af disse afsnit var ikke afstemt med afhørte, men oplysningerne ligger da også helt inden for rammen af, hvad der kan videregives. Det anførte skal læses, som det står. Afhørte kunne ikke sige, hvad Københavns Politi kunne bruge oplysningen om at "tabe ansigt" til. Der videregives nogle gange oplysninger om en politisk kontekst. Det er ikke usædvanligt. Afhørte fandt det ikke påfaldende.

214 Protokol nr. 13 af 11. november 2016

215 Protokol nr. 27 af 15. december 2016

Claus Grube kan sagtens have set PETs trusselsvurdering. Afhørte så den første gang, da han fik afhøringstemaet i nærværende sag.

Det sidste af de fem afsnit, der indeholder oplysningen om at tabe ansigt, er som nævnt videregivelse af oplysninger. Det er oplysninger, PET har fra andre, måske fra Udenrigsministeriet, måske fra kineserne. Det er oplysninger, der ikke rigtigt har noget med PETs opgave at gøre. Oplysninger fra kineserne vil ikke nødvendigvis blive drøftet med Udenrigsministeriet, inden de bliver indføjet som oplysning i en skrivelse til politiet. PET videregiver oplysningen til politiet, der selvtolker. Afhørte mente, at oplysningen er givet som en del af de oplysninger, der kan have haft betydning for Københavns Politis indsats. Københavns Politi må selv tage stilling til, om de vil anvende oplysningen. Det kunne i dette tilfælde f.eks. få betydning ved tilrettelæggelsen af kørselsruter og ved ankomsten til de enkelte besøgssteder. Om kinesiske sikkerhedsvagter kunne frygtes at agere anderledes end dansk politi, ville derimod høre under PETs ressort. Det er ikke en oplysning, der nødvendigvis ville skulle videregives til Københavns Politi. Som udgangspunkt er udenlandske livvagter ikke bevæbnede, men det kan være tilfældet. Det er afgørende, at de udenlandske livvagters ageren foregår efter danske regler, og det er PETs opgave at sikre dette. Afhørte havde svært ved at forestille sig, at Københavns Politi ville blive involveret i noget med hensyn til udenlandske livvagter. Det kan dog muligvis være tilfældet, hvis der er en perimetersikring, der skal overholdes. Udenlandske livvagter vil ikke agere på egen hånd, men i stedet henvende sig til en dansk livvagt. Oplysninger om, hvordan en kinesisk livvagt kunne frygtes at agere, knytter sig ikke til oplysningen om "at tabe ansigt" i trusselsvurderingen i PETs brev til politiet om anbefalinger. Foreholdt KF 0764s forklaring herom fastholdt afhørte sin forklaring. Oplysningen om ikke at tabe ansigt har ikke relation til de kinesiske sikkerhedsvagter. Dem har PET styr på.

Når PET giver anbefalinger til Københavns Politi, ligger det i formuleringen, at det er en anbefaling. Det er i sidste ende politiet, der træffer beslutning om, hvad politiet vil bruge anbefalingen til. Der er ikke tale om en instruks fra PETs side. Det ville ikke give nogen mening. PET har ansvar for egne opgaver. Det var afhørtes opfattelse, at det er modtagernes ansvar at følge op på anbefalingerne. Afhørte havde ikke viden om anbefalinger, der ikke er fulgt, men ville i givet fald heller ikke nødvendigvis blive orienteret herom.

PET kan ikke give det øvrige politi instruktioner. Det ville også i praksis være uforsvarligt og farligt. PET har egne opgaver. PET giver kun anbefalinger, og det er politiets ansvar, hvordan anbefalingerne håndteres. Der er tæt samarbejde mellem PET og politiet. PET står for personbeskyttelsen, og det medfører lø-

bende kommunikation med politiet. Der kan være situationer, hvor PET beder politiet om assistance, f. eks. hvis en person skal føres bort.

At PET ikke har instruktionsbeføjelser overfor politiet, bygger på regler og på rent praktiske hensyn. Politiet er de bedste til almindelige politiopgaver. PET ligger organisatorisk under Rigspolitiet, der kan give instruktioner overfor politiet, men det ville ikke komme til at gå stille af. PET har hverken formelt eller på anden måde instruktionsbeføjelser. Det kan forekomme, at der er drøftelser med vedkommende politidirektør, men afhørte erindrede ikke at have involveret Rigspolitichefen i en sådan drøftelse.

Afhørte var bekendt med cirkulæret fra 1989 om blandt andet opgavefordelingen mellem PET og politiet ved statsbesøg. Cirkulæret bygger på den grundlæggende ansvarsfordeling, hvorefter PET har ansvaret for udenlandske livvagter og for ambassaderne.

Indholdet af Wienerkonventionens artikel 22 og 29 om respektfuld behandling af udenlandske repræsentanter er helt grundlæggende principper. Disse principper har været omtalt, når afhørte har afholdt møder med udenlandske ambassadører, der f.eks. var utilfredse med demonstrationer udenfor ambassaderne. Afhørtes svar har altid været, at sådanne demonstrationer ikke generelt kunne forbydes i Danmark, men at de eventuelt kunne flyttes til en vis sikkerhedsafstand, hvis det var sikkerhedsmæssigt begrundet. Konventionens bestemmelser skal afvejes i forhold til ytrings- og forsamlingsfriheden. Det kan godt være det, der er kommet til udtryk i trusselsvurderingen i 2012. Det centrale for PET var imidlertid det rent sikkerhedsmæssige. Overholdelse af konventionens bestemmelser om værdighed var derimod primært et anliggende for Udenrigsministeriet. Spørgsmålet om værdighed trængte sig ikke rigtig på hos PET.

Afhørte vidste ikke, hvorfor oplysningen om ikke at "tabe ansigt" ikke er anført i PETs interne trusselsvurdering, men trusselsvurderinger kan foreligge i flere versioner. De opdateres løbende. Hvad der anføres i en trusselsvurdering, afhænger også af modtagerne. Hvis trusselsvurderingen er til brug for livvagter, er der f.eks. meget fokus på konkret personbeskyttelse. Livvagter står kun for den nære personbeskyttelse. Hvis trusselsvurderingen er adresseret til andre, kan den have et andet og mere generelt indhold. Afhørte vidste ikke, hvem der er adressat på denne interne trusselsvurdering."

Konsulent KF 0765, PET:[216]

> "Afhørte deltog ikke i udarbejdelsen af PETs trusselsvurdering for 2012. Han erindrede ikke, om han tidligere har set den. Efter afhørtes opfattelse kan man diskutere, om afsnittet om at "tabe ansigt" hører hjemme i en trusselsvurdering. Afhørte ville muligvis have medtaget det samme, men i en anden formulering, hvor man omtalte den sikkerhedsmæssige risiko, der lå i, at kinesiske sikkerhedsrepræsentanter så anderledes på demonstranter, end dansk politi gjorde. Afhørte vidste ikke, hvorfor KF 0764 har formuleret sig som sket.
>
> Kineserne havde på de møder, afhørte deltog i, alene givet udtryk for bekymring over, at demonstranter kom for tæt på. De anvendte ikke en vending svarende til at "tabe ansigt". Hele Asien bruger betegnelsen "tabe ansigt". Det er normalt afhørte, der udarbejder trusselsvurderinger ved besøg fra Kina. Han formulerer det typisk sådan, at kineserne har udtrykt bekymring for demonstranter. Han havde ikke set lignende formuleringer i trusselsvurderinger ved besøg fra andre asiatiske lande.
>
> Bekymringen i trusselsvurderingen for 2012 kan have noget med den mulige adfærd fra de kinesiske sikkerhedsvagter at gøre. Afhørte ville ikke gætte på, om det også kan have noget med andet at gøre. I trusselsvurderingen for 2013 var kinesernes bekymring blot en faktuel oplysning til Københavns Politi."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[217]

> "Der blev taget højde for kinesernes bekymring for demonstranter i forhold til planlægningen ved at videregive oplysningen til dem, der skulle udføre opgaven, hvad det er for udfordringer, de stod overfor, og det er ganske almindeligt, når forberedelsen skal være bedst mulig. Han vidste ikke, hvilke demonstranter man havde i tankerne, og om der rent faktisk kom tilrejsende demonstranter. Man er nødt til at orientere de politikredse, der skal stå for opgaven. Dette skete i trusselsvurderingen, der blev sendt til Københavns Politi. Afhørte var på sommertogtet i Jylland, da anbefalingen blev lavet, men han har nok set den. Han erindrede ikke at have talt med KF 0764 om trusselsvurderingen. Der produceres trusselsvurderinger en masse og hver dag.
>
> …
>
> Om trusselsvurderingen i PETs anbefaling til Københavns Politi af 5. juni 2012, oplyste afhørte, at han ikke erindrede at have diskuteret eller i hvert fald ikke

216 Protokol nr. 21 af 8. december 2016

217 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

erindrede at have brugt ret meget tid på at diskutere udtrykket "tabe ansigt" med KF 0764.
…
Trusselsvurderingen er et helt centralt dokument ved et sådant besøg. Det er en væsentlig del af den anbefaling, der senere skal udarbejdes til politikredsen.

Anbefalingen til Københavns Politi er dateret 5. juni 2012, hvor afhørte som nævnt var i Jylland. Han har læst den, da han kom hjem. Man kan ikke påbegynde et sådan dokument, før man er i stand til at skrive noget med substans. Afhørte var ikke involveret heri.

De to første afsnit i trusselsvurderingen stammer fra CTA. De tre efterfølgende afsnit stammer ikke fra CTA. De er sikkert skrevet ind på baggrund af de informationer, der er tilgået den ansvarlige på koordinatorkontoret, her KF 0764. Dokumentet lå på koordinatorkontorets sag vedrørende besøget, og det var, da han læste op på sagen, at afhørte blev bekendt med teksten, da han vendte hjem fra Jylland den 9. juni 2012. Han hæftede sig ikke umiddelbart ved formuleringen. Det var blot en information til Københavns Politi. Det sprang ikke i øjnene. Han erindrede ikke at have drøftet formuleringen med KF 0764.

Fjerde afsnit læser afhørte som en serviceinformation til Københavns Politi, der skal være opmærksom på denne vinkel. Mere lægger afhørte ikke i det. Det er Københavns Politi, der skal udmønte udførelsen på gaden, ikke PET. Afhørte havde ikke nogen mening herom. Det må man spørge Københavns Politi om. Senere i samme dokumenter anbefaler PET, hvad der bør foretages de enkelte steder. PET er ikke en del af udførelsen. De anbefaler blot. KF 0764 har åbenbart skønnet, at det var relevant at skrive. Det må KF 0764 redegøre for.

Afhørte kunne ikke huske, om han og KF 0764 har drøftet formuleringen "tabe ansigt". Det var en vinkel, der havde stor betydning for kineserne, og dermed kunne det også få betydning for Københavns Politi, der skulle klædes så godt på som muligt i forhold til udfordringerne. Det var afhørtes klare overbevisning, at det er skrevet ind i forhold til at belyse så objektivt som muligt i forhold til den opgave, politiet stod over for. Det gælder i alle livets forhold, at man gerne vil være forberedt så godt som muligt. Afhørte vidste ikke, hvorfor "tabe ansigt" ikke er anført i PETs interne trusselsvurdering af 16. maj 2012. Den interne trusselsvurdering er udarbejdet af CTA, så det må man spørge dem om."

Udenrigsminister Villy Søvndal:[218]

> "Afhørte kunne ikke mindes, at han forud for besøget blev præsenteret for PETs trusselsvurderinger. Forevist trusselsvurdering i anbefaling af 5. juni 2012 til blandt andet Københavns Politi, oplyste afhørte, at han ikke så formuleringen forud for besøget. Afhørte stødte første gang på vendingen at "tabe ansigt" i den offentlige debat op til kommissionens nedsættelse. Afhørte har hverken med departementschefen eller i regeringssammenhæng drøftet spørgsmålet om værdighed under besøget. Fra regeringens side omfattede værdighedsspørgsmålet blot, at præsidenten skulle behandles pænt. Afhørte vidste ikke, hvordan den kinesiske delegation ville reagere, hvis de stødte på politiske tilkendegivelser under besøget, men afhørte var sikker på, at kineserne er bekendt med reglerne om ytrings- og forsamlingsfrihed i Danmark. Afhørte havde ikke fantasi til at forestille sig, at delegationen ville rejse hjem, hvis de så demonstrationer.
> ...
> Det er vigtigt at understrege, at det er Udenrigsministeriet og ikke andre, der fører udenrigspolitik. Afhørte mente, at nogen må have misforstået, at der skulle være en sammenhæng mellem værdien af de aftaler, der skulle indgås, og om kineserne blev fornærmede. "

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:[219]

> "PETs trusselsvurderinger vil typisk blive omdelt i fortrolig fordeling internt i de ministerier, der er repræsenteret i Embedsmandsudvalget under Regeringens Sikkerhedsudvalg. De kommer på afhørtes bord og afhængig af, hvad indholdet er, måske på udenrigsministerens bord. Afhørte mente at kunne huske, at han har set en trusselsvurdering forud for besøget i 2012.
>
> Om PETs interne og eksterne trusselsvurdering, hvor kinesernes bekymring overfor demonstrationer henholdsvis ikke medtages og medtages, oplyste afhørte, at det næppe er nogen af disse trusselsvurderinger, han har set. De trusselsvurderinger, afhørte ser, vil typisk være sendt af CTA til en række ministerier. Indholdet af den eksterne trusselsvurdering kunne dog godt ligne det, afhørte har set. Forespurgt om omtalen i denne trusselsvurdering af at tabe ansigt er et udenrigspolitisk hensyn, oplyste afhørte, at det kan man godt kalde det, men et sådant hensyn kan aldrig gå ud over grundlovens rammer. Afhørte vil dog ikke gå så vidt som til at sige, at, PET har drevet udenrigspolitik med formuleringen i den eksterne trusselsvurdering. Afhørte vidste ikke, om PET kan have ment, at de i det anførte havde sikker støtte i Udenrigsministeriet, men det er

218 Protokol nr. 36 af 6. januar 2017

219 Protokol nr. 25 af 9. december 2016

ikke en formulering, Udenrigsministeriet har godkendt. Han er ikke bekendt med, om nogen i Udenrigsministeriet skulle have tilkendegivet over for PET eller Københavns Politi, at demonstrationer skulle skærmes. Det ville han også have studset over og reageret imod på samme måde, som han reagerede imod kinesernes ønske om, at de skulle sørge for, at Radio 24syvs reklameplakater med Villy Søvndal-citatet blev fjernet.

Afhørte vidste ikke, hvordan vendingen med at "tabe ansigt" er kommet med i PETs eksterne trusselsvurdering. Formuleringen går igen i indberetningen af 10. maj 2012 fra ambassaden, men ambassadens mails er videreformidlet til en række myndigheder i Danmark. I at "tabe ansigt" ligger, at Kina gerne vil have, at deres præsident bliver behandlet på lige fod med f.eks. Hilary Clinton eller Obama. Afhørte kunne ikke forestille sig, at kineserne havde noget specifikt ønske om ikke at se tibetanske flag eller gule T-shirts. Begrebet "tabe ansigt" relaterer sig til relationer mellem personer. Kineserne var bekendt med Danmarks holdning til og regler om demonstrationer. Den måde, politiet agerede på under besøget, stred mod det menneskerettighedssyn, som Danmark er kendt for i hele verden."

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[220]

"Afhørte var ikke bekendt med indholdet af PETs trusselsvurdering. Diplomater blander sig ikke i politiets og PETs arbejde. Han kendte kun til indholdet gennem den efterfølgende avisomtale. Forevist PETs interne og eksterne trusselsvurdering, hvor det henholdsvis ikke anføres og anføres, at det er afgørende for kineserne, at præsidenten ikke "taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer, og ligeledes anføres, at ambassaden i København er bekymret for demonstrationer, oplyste afhørte, at han ikke har set disse trusselsvurderinger før. Ambassadører modtager ikke trusselsvurderinger. Det hører under departementet. Afhørte kunne ikke sige, hvordan eller hvorfor tilføjelserne i den eksterne trusselsvurdering er sket. Ambassaden observerer i marken og sender oplysninger tilbage til Udenrigsministeriet, der forestår sagsbehandlingen, og det er ikke noget, ambassaden har givet grundlag for, heller ikke i mailen af 11. maj 2012. Denne mail handler alene om Kinas internationale status, ikke om sikkerhed eller om at tabe ansigt. Det ved alle i Udenrigsministeriet. Ambassaden har intet haft med sikkerheden at gøre. Det medfører efter afhørtes opfattelse ikke risiko for, at oplysningerne om kinesernes bekymringer misforstås eller anvendes forkert, når mails med gengivelse af kinesernes bekymringer også sendes til f.eks. Statsministeriet. Statsministeriets sagsbehandler Tue Kra-

220 Protokol nr. 29 af 16. december 2016

rup-Pedersen var udlånt fra Udenrigsministeriet, og han ved godt, at det anførte om kinesernes bekymringer hverken var Udenrigsministeriets eller Statsministeriets ressort. Det samme gælder departementsråd i Statsministeriet Ulrik Vestergaard Knudsen, der ligeledes var udlånt fra Udenrigsministeriet. Afhørte kunne ikke se, at nogen i Udenrigsministeriet eller i Statsministeriet havde interesse i, at budskabet blev formidlet videre til PET. Det ville være uhørt, om noget land bad om, at et andet land krænkede landets egen lov.

Det ville være højst uprofessionelt af Udenrigsministeriet at undlade at videregive Kinas bekymringer, også selvom alle vidste, at man ikke kunne gøre noget ved det. Det er vigtigt, at alle forstår, at kineserne på ambassaden tænker så gammeldags og ved, hvad kineserne siger til Udenrigsministeriets folk. Dette er en af årsagerne til, at de kinesiske bekymringer er anført i forskellige mails. Alle skal have størst muligt overblik, også medarbejdere i Statsministeriet og statsministeren. På den kinesiske ambassade har man måske ønsket, at det skulle kunne ses, at de havde nævnt det. Ingen i Udenrigsministeriet brugte disse oplysninger til noget, men det er vigtigt for danske embedsmænd at vide, hvordan kineserne tænker. Man registrerer, hvad de siger, og deler det. Det gør forståelsen større. I dag er Kinas ledelse mere kyndige i, hvordan man håndterer sådanne forhold i Vesten. Det er godt for danske embedsfolk at vide, at laverestående kinesiske embedsmænd har en mere gammeldags holdning.

Afhørte havde ikke hørt om, at nogen på ambassaden agerede i forhold til kinesernes bekymring om at tabe ansigt. Ambassaden har ikke givet anledning til, at det skulle diskuteres. Tværtimod. Det vigtigste for ambassaden var Kinas status som supermagt. At få besøgets politiske indhold på plads var Udenrigsministeriets ressort. I denne opgave indgik kinesernes bekymringer ikke. At "tabe ansigt" er derimod noget, der foregår mellem personer. Det var ikke for Udenrigsministeriet noget naturligt emne i forbindelse med besøget. Der er ingen dansk embedsmand, der har givet bekymringerne en positiv kommentar. Kineserne vidste godt, at man i Danmark ikke kunne gøre noget ved det. At tabe ansigt betyder noget i forbindelse med almindelig høflighed. Det prøver man altid at overholde, når man er sammen med nogen fra udlandet. Den gamle betydning af at tabe ansigt er lidt anakronistisk. Den er i denne sag bragt frem af laverestående embedsfolk fra Kinas ambassade med henvisningen til stenkast i London. Ambassaden har ikke været inde i "tabe-ansigt"- diskussionen. PET har måske i trusselsvurderingen ikke helt været opmærksom på, hvorfra oplysningerne kom, og hvilken vægt de derfor skulle tillægges."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:[221]

"Afhørte erindrede ikke, at hun har set PETs trusselsvurdering af 5. juni 2012. Hendes gæt er, at ambassadens bekymringer ville blive rejst af ambassaden direkte over for PET, uanset de også var rejst overfor Udenrigsministeriet. Begrebet at "tabe ansigt" har været brugt ved alle besøg fra asiatiske lande, navnlig fra Kina, gennem afhørtes 18 år i Protokollen. Vendingen er en fordanskning. Afhørte erindrede ikke at have hørt, at kineserne brugte dette udtryk i forbindelse med besøget. Fra kinesisk side ville man nok snarere bruge et udtryk, der betød "et værdigt forløb for deres VIP".

…

Afhørte havde ikke i forbindelse med besøget i 2012 hørt, at det var vigtigt, at præsidenten blev skærmet for demonstrationer og flag."

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[222]

"Foreholdt indholdet af PETs eksterne trusselsvurdering med angivelse af udtrykket "tabe ansigt" og omtale af kinesernes bekymring oplyste afhørte, at ordvalget godt kan stamme fra andre end Udenrigsministeriet. Det kan f.eks. godt være kommet til PET direkte fra den kinesiske ambassade i København. Det er samme tema, der er beskrevet i afhørtes referat af møderne med ambassadens repræsentanter. Afhørte ville ikke udelukke, at han har modtaget trusselsvurderingen. Foreholdt indholdet af PETs interne trusselsvurdering og sammenholdt med indholdet af den eksterne trusselsvurdering, kunne afhørte ikke erindre, hvilken udgave han muligvis har set."Ikke tabe ansigt" er et fast kinesisk udtryk, og afhørte kunne derfor ikke sige, om han havde det fra en trusselsvurdering. Det er for kineserne en meget central ting, der er meget vigtigere end for danskerne. Det betyder, at det ikke må være pinligt. Afhørte turde ikke sige, om præsidenten ville tabe ansigt ved at se tibetanske flag og Falun Gong-symboler. Kinesernes bekymring gik på, at besøgets narrativ ikke måtte blive demonstrationer og anti-kinesiske synspunkter. Der var en naturlig bekymring hos kineserne for, at det skulle komme til at overskygge besøget. Afhørte vidste ikke, hvad kineserne her konkret har tænkt sig. Afhørte kunne tænke sig, at den kinesiske ambassade har sat en ære i, at der var så få manifestationer som muligt.

Afhørte modtog normalt trusselsvurderinger forud for de besøg, Udenrigsministeriet håndterede. Den ville typisk komme ind til og blive fordelt via Protokollen til både ASI-kontoret, landekontoret og formentlig også personer i ledelsen. Afhørte var derimod ikke sikker på, at Handelsafdelingen ville modtage den."

221 Protokol nr. 38 af 6. januar 2017

222 Protokol nr. 28 af 15. december 2016

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet:[223]

"Afhørte kunne ikke huske, at han har set PETs trusselsvurdering op til besøget i 2012.

Forevist PETs trusselsvurdering af 5. juni 2012 oplyste afhørte, at han ikke genkalder sig, at de to sidste afsnit har været genstand for drøftelser i Statsministeriet."

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:[224]

"Afhørte så ikke PETs trusselsvurderinger inden besøget. Det lå udenfor afhørtes opgaver. Formuleringerne i PETs anbefaling af 5. juni 2012 til Københavns Politi sagde ikke afhørte noget, men han ville ikke udelukke at have set anbefalingen. Det var ikke noget, afhørte havde anledning til at agere på, og han havde derfor heller ikke drøftet indholdet med nogen."

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:[225]

"Afhørte huskede ikke at have set PETs trusselsvurdering. Forevist den interne og den eksterne trusselsvurdering, sagde indholdet ikke umiddelbart afhørte noget. Afhørte vidste ikke, hvordan formuleringen "tabe ansigt" i den eksterne trusselsvurdering er blevet til og heller ikke, hvordan det kunne finde vej til en trusselsvurdering, der blev sendt til Københavns Politi."

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi:[226]

"Afhørte havde ikke kontakt til PET før besøget. Han så først PETs trusselsvurdering i 2015, da den blev gengivet i aviserne som en del af operationsbefalingen. Det, der er anført i trusselsvurderingen, må have haft en konkret betydning for politiindsatsen. Hvad der nærmere ligger i betydningen af vendingen "tabe ansigt", turde han ikke udtale sig om. Han har ikke tidligere hørt udtrykket, heller ikke under samtaler med Udenrigsministeriet."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[227]

"Om PETs trusselsvurdering oplyste afhørte, at Kinas bekymringer var kendte. Det var Københavns Politi vant til at operere ud fra. Afhørte har ikke drøftet trusselsvurderingen med nogen over Mogens Lauridsens niveau. Københavns Politis arbejde skulle ske efter reglerne her i landet, men på en sådan måde, at

223 Protokol nr. 37 af 6. januar 2017
224 Protokol nr. 32 af 5. juni 2017
225 Protokol nr. 30 af 16. december 2016
226 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017
227 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

sikkerheden var i orden. Ingen har givet besked om at skærme demonstranter med det formål, at præsidenten ikke måtte kunne se dem. Det er ikke nødvendigvis det samme som at skærme mod en utilsigtet og uanmeldt demonstration.

PETs formulering i trusselsvurderingen gav afhørte viden om, at delegationen var bange for at tabe ansigt i forbindelse med demonstrationer. Det var ikke nyt for afhørte, at Kina var bekymret for demonstranter, men at de ikke ville "tabe ansigt" var en ny formulering for ham. Hvordan denne del af trusselsvurderingen er fortolket eller overfortolket nogle steder i de taktiske befalinger, skulle afhørte ikke kunne sige. Han vidste heller ikke, hvordan det er tolket hos de deltagende politifolk.

På daværende tidspunkt vidste Københavns Politi ikke, hvad de stod overfor. Det kunne være demonstrationer med deltagelse af Falun Gong, men også med deltagelse fra f.eks. det autonome miljø. Derfor valgte Københavns Politi på daværende tidspunkt at melde PETs trusselsvurdering ud. Det var først bagefter, man fik viden om, at det drejede sig om Falun Gong og Frit Tibet.
…
Efter afhørtes opfattelse indeholder PETs trusselsvurdering både det sikkerhedsmæssige og en almen orientering. Han havde ikke tidligere set en sådan formulering, men der havde heller ikke tidligere været besøg af Kinas præsident. Han og Mogens Lauridsen eller andre i Københavns Politis ledelse drøftede ikke, hvordan der skulle ageres i forhold til det, PET skrev. Det gjorde ikke det store indtryk i forhold til, hvordan Københavns Politi ville løfte opgave.

PETs trusselsvurdering er grundlaget for strategien og det arbejde, der skal lægges heri.

På stabsmøderne omtalte PET trusselvurderingen på samme måde, som det var anført skriftligt. Kinas bekymring var måske lidt skærpet i forhold til andre besøg fra Kina, fordi det var et præsidentbesøg. PETs trusselsvurdering omtalte også, at besøgets formål var at indgå aftaler. PET refererede endvidere til samtaler med ambassaden. PET har ved sådanne besøg også kontakt med andre myndigheder, f.eks. Udenrigsministeriet. Afhørte erindrede ikke, om PET anvendte udtrykket "værdighed". PET videregav bekymringen for at møde demonstranter og risikoen for, at kineserne blev fornærmede. Afhørte kunne ikke huske det ordret, men der har sikkert været talt om formålet med besøget, og om hvorvidt en fornærmelse kunne medføre, at præsidenten rejste igen. Der var bare en snak om bekymringen, og at det havde noget med kinesisk kultur at gøre.

Afhørtes reaktion på PETs tilkendegivelser var relativt afmålt. Han har tidligere deltaget i stabsmøder, hvor besøg fra Kina blev drøftet. Der var intet nyt. Hans opgave var sikkerheden, at der ikke skete præsidenten noget, og at de undgik uroligheder. De demonstrationer, Københavns Politi kendte til fra anmeldelser, kunne de forholde sig til sikkerhedsmæssigt. Her kunne der anvises et demonstrationsområde. Ved spontane, uanmeldte demonstrationer var situationen anderledes. Københavns Politi måtte her tage højde for det ukendte. Afhørte har ikke set PETs anbefaling til Københavns Politi af 5. juni 2012, men vil tro, at det var det anførte, som PET refererede til på et stabsmøde. Det relevante er kopieret over i operationsbefalingen.

PET havde intet at gøre med, hvordan opgaven blev løst operationelt. PET gav blot informationer, og Københavns Politi brugte trusselsvurderingen som informationsmateriale. PETs trusselsvurdering er i denne sag vistnok ikke overført til den del af operationsbefalingen, der vedrører det handlingsmæssige.

Afspærringsmæssigt adskilte opgaven sig ikke signifikant fra andre statsbesøg. I den forbindelse var den opgave, der skulle løses, endda mere lempelig i forhold til de tilsvarende opgaver under statsbesøg af USA's præsidenter. Det var heller ikke atypisk, at man ikke på forhånd afspærrede objekterne."

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg, Rigspolitiet:[228]

"Afhørte så ikke PETs trusselsvurdering op til besøget i 2012. Trusselsvurderinger vil normalt ved statsbesøg gå til politikredsen, der herefter vil rekvirere assistance fra Rigspolitiets Nationale Beredskabscenter, hvis der er et sådant behov. "

Hofmarskal Ove Ullerup:[229]

"Om PETs trusselsvurderinger oplyste afhørte, at Hoffet stort set aldrig modtog noget skriftligt fra PET, men PET har sikkert i starten af forløbet givet en mundtlig orientering om trusselsbilledet, også for at kunne orientere Kongehuset, hvis noget var ud over det sædvanlige, men som afhørte huskede det, var der ikke noget ud over det normale. Afhørte havde ikke før besøget set trusselsvurderingen på skrift. Om trusselsvurderingen i anbefalingen af 5. juni 2012 til Københavns Politi oplyste afhørte, at han ville tro, at PET på det første møde har givet mundtlig orientering om trusselsvurderingens første afsnit, hvorefter der ikke er konkrete trusler, men ikke om det andet afsnit. Afhørte ville ikke

228 Protokol nr. 49 af 19. januar 2017

229 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

> udelukke det, men han huskede ikke at være blevet mundtligt orienteret om tredje og fjerde afsnit. Demonstrationer bliver ofte bragt op i forbindelse med statsbesøg. Det har næppe været diskuteret på møderne i det koordinerende forum."

PETs anmodning til Justitsministeriet af 7. juni 2012 om "særlig hjælp" fra Forsvarsministeriet

Den 6. juni 2012 sendte PET en anmodning, dateret den 7. juni 2012, om særlig hjælp fra Forsvarsministeriet til kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret. Kommissionen har modtaget og gennemgået anmodningen,[230] der er klassificeret materiale. Kommissionen har ikke skønnet, at anmodningen indeholder oplysninger, der er af betydning for kommissionens arbejde.

Om denne anmodning har *PET-chef Jacob Scharf* for kommissionen forklaret:[231]

> "Om anmodningen af 6. juni 2012 om særlig hjælp fra Forsvarsministeriet til politiet sendt fra PET til Justitsministeriet oplyste afhørte, at særlig hjælp benyttes, hvis forsvarets bistand er nødvendig i situationer, hvor det ikke kan udelukkes, at der kan opstå konfrontationer med civile. Afhørte huskede ikke den konkrete anmodning, men den kan sagtens være underskrevet af afhørte. Det er standard at anmode om en sådan hjælp ved større besøg, hvor der er brug for et anti-terrorberedskab. PET råder f.eks. ikke over fartøjer, og må anmode Forsvaret om hjælp, hvis både skal benyttes. Det er sikkerhedsafdelingen, der via juridisk afdeling beder om særlig hjælp. Den konkrete anmodning handler specifikt om det beredskab, der skulle etableres i forbindelse med sejladsen. Det er ikke relevant i den forbindelse at vide, at kineserne ikke ønsker at tabe ansigt. Det er blot en konkret politimæssig opgave. Anmodningen er formentlig forfattet af Aktionsstyrken i samarbejde med Juridisk Afdeling."

Møder 11.-13. juni 2012 mellem PET, kinesiske sikkerhedsrepræsentanter og politikommissærerne Gregers Juul Bigom og Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi

Politikommissær Gregers Juul Bigom, Københavns Politi, der var indsatsleder af politiaktion 07-02, Christiansborg, den 15. juni 2012 om aftenen og den 16. juni 2012 om dagen, oplyste i mail af 13. juni 2012 til Københavns Politi, OPA, at han samme dag skulle til møde med PET og kinesiske sikkerhedsrepræsentanter.[232]

230 JM, klassificeret materiale

231 Protokol nr. 27 af 15. december 2016

232 DUP, bilag U-27-7

Om dette møde har *politikommissær Gregers Juul Bigom, Københavns Politi,* for Den Uafhængige Politiklagemyndighed blandt andet forklaret:[233]

> "Afhørte huskede et møde på Christiansborg, hvor PET og repræsentanter fra kineserne var med. Der var specielt en af de kinesiske sikkerhedsfolk, som var meget emsig, og som sagde, at "der ikke måtte være demonstranter". Der var tale om en relativt ung kinesisk sikkerhedsperson. Vedkommende var både før statsbesøget og på dagen meget "om sig". Han ytrede sig meget omkring, at demonstranter ikke måtte være synlige.
>
> Afhørte erindrede, at han til sidst måtte sætte ham på plads. Han indskærpede de danske regler om, at der var ytringsfrihed i Danmark. Afhørte huskede ikke den præcise årsag til, at Afhørte måtte præcisere tingene for kineseren."

Politikommissær Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi, der var indsatsleder for politiaktion 07-05, Radisson Blu Scandinavia Hotel, har for kommissionen forklaret følgende om møder afholdt med repræsentanter for PET og de kinesiske myndigheder:[234]

> "Afhørte deltog i møder med den kinesiske sikkerhedschef forud for besøget i 2012.
>
> Det første møde var på en restaurant på Østerbro den 11. juni 2012, tæt på den kinesiske ambassade. Det handlede om sikkerheden på hotellet, hvor præsidenten skulle bo, og ikke om demonstranter. Det var også det primære i afhørtes politiaktion. Siden fulgte flere møder på hotellet. PET deltog også i disse møder. Afhørte er ikke sikker på, om den pågældende PETmedarbejder var den, der hos PET normalt havde kontakten med kineserne. Denne medarbejder deltog både i mødet på restauranten og i de efterfølgende møder på hotellet.
>
> På et senere møde, den 12. eller 13. juni 2012 på hotellet, stillede Kinas sikkerhedschef et generelt spørgsmål til afhørte om at holde demonstranter ude af syne. Spørgsmålet vedrørte efter afhørtes opfattelse hele besøget, ikke blot forholdene omkring hotellet. Afhørtes svar var, at man ikke generelt kunne holde demonstranter ude af syne for præsidenten. Man kunne kun fjerne demonstranter, hvis de spærrede for eller angreb kortegen. En anden mulighed var, at kortegen kørte ad alternative ruter, men det lå udenfor afhørtes område at be-

233 DUP, bilag G-25-619

234 Protokol nr. 17 af 17. november 2016

> stemme. Afhørte sagde til den kinesiske sikkerhedschef, at han måtte "gå baglæns" med sin anmodning. Med "gå baglæns" mente afhørte, at han måtte henvende sig til PET og/eller Udenrigsministeriet, eller hvem ambassaden måtte være i dialog med. Afhørte tog sig kun af det, der skete helt tæt på hotellet. Afhørte vidste ikke, om kineserne gik videre til andre med det. PETmedarbejderen havde ingen kommentarer til afhørtes udtalelser. Afhørte har ikke fra kolleger hørt om tilsvarende forespørgsler til andre indsatsledere. Afhørte gav ikke kinesernes forespørgsel videre til Claus Hjelm Olsen."

Endvidere har *konsulent KF 0764, PET,* herom for kommissionen forklaret:[235]

> "Afhørte ville ikke afvise at have deltaget i et møde med Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi, og repræsentanter for Kina, men afhørte huskede det ikke. Niels Gert Dehlendorff var indsatsleder på kinesernes hotel, og afhørte var i hvert fald i telefonisk dialog med ham om forholdene på hotellet."

PETs aktionsstyrkes operationsbefaling

PETs aktionsstyrkes operationsbefaling gengav trusselsvurderingen fra PETs anbefalinger til Københavns Politi af 5. juni 2012. I øvrigt fremgår blandt andet:[236]

> "…
> **Strategi:**
> Det er den strategiske hensigt at politiet med baggrund i den aktuelle trusselsvurdering medvirker til besøgets gennemførelse, ved iværksættelse af en afpasset offensiv og fleksibel indsats, orienteret mod sikkerhedsmæssige forhold i forbindelse med besøget, samt mod eventuelle demonstrationer.
> …
> **1.3. Modparten**
> Ingen kendt modpart jf. trusselsvurdering. Der er anmeldt 3 demonstrationer, som alle er negativ indstillede over for Kina, men alle er fredelige organisationer som dog må forventes, at ville forsøge at få deres statement ud ved forskellige happenings.
> …
> **Manøvre ide:**
> …

235 Protokol nr. 18, af 8. december 2016

236 PET, ujournaliseret dokument

> I forhold til eskortesikring bruges … som ruteopklaring, hvor det primære fokus er at kunne afdække evt. forberedelseshandlinger i forhold til angreb på eskorten eller demonstrationer, som måtte være i gang eller under forberedelse.
>
> … og foretage anholdelse af evt. demonstranter.
> …"

Dokumentet fremstår som udarbejdet af PET-medarbejder "6.5" og som dateret den 18. maj 2011.

Om denne operationsbefaling har *konsulent KF 0764, PET,* for kommissionen forklaret:[237]

> "Afhørte vidste ikke, hvem der har forfattet aktionsstyrkens operationsbefaling… Det er ikke afhørte."

Endvidere har *kriminalassistent KF 0766, PET*, for kommissionen forklaret:[238]

> "Afhørte havde ikke noget med aktionsstyrkens indsats at gøre. Aktionsstyrken er en del af PET. Den er under kommando. Afhørte erindrede ikke, hvem der var leder af aktionsstyrken. Aktionsstyrkens operationsbefaling indeholder en gengivelse af PETs interne trusselsvurdering. Afhørte vidste ikke, hvem i PET der har udarbejdet operationsbefalingen. Afhørte vidste ikke, hvad aktionsstyrken skulle bruge oplysningerne til. Det må man spørge aktionsstyrken om. Han anså det ikke for mystisk, at der er dette sammenfald i oplysningerne."

Interne briefinger i PET

Den 13. juni 2012 sendte kriminalassistent KF 0766, PET, en mail til PETs livvagtsleder under besøget, politiassistent KF 0767, vedhæftet et slideshow, hvori blandt andet anførtes:[239]

> "…
> - Trusselsvurdering:
> - Ingen konkrete trusler men …
> - Kinas position i international storpolitik
> - Kinas håndtering af menneskerettigheder

237 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

238 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

239 PET, mailkorrespondance, KF 0766

- Demonstrationer (Falun Gong)
- "Tabe ansigt" ved konfrontation med demonstranter

…

Diverse info

- Vigtigt
- Lad aldrig en kineser uden badge komme i nærkontakt med præsidenten … Dette har været måden, hvorpå man har præsenteret sig som FalunGong

…"

Om briefingerne i PET har *kriminalassistent KF 0766, PET,* forklaret for kommissionen:[240]

> "Afhørte havde to opgaver i forbindelse med selve besøget. For det første briefede han PETs egne folk, livvagterne. Han tog som altid udgangspunkt i anbefalingen sammenholdt med programmet. Hver enkelt objekt blev nøje gennemgået, og hver enkelt livvagts opgaver blev også gennemgået. Han orienterede også om trusselsvurderingen, så kollegerne var optimalt informeret og hver især vidste, hvad deres egen opgave var, og hvad der kunne forventes af udfordringer. Han håndplukkede fra trusselsvurderingen, herunder at der ikke var en konkret trussel mod præsidenten, men at man skulle forholde sig til de kinesiske bekymringer. Det var "nice to know" for livvagterne, så de var klædt på til at handle i forhold til de situationer, der kunne opstå. Afhørte har nok udtrykt sig ganske kortfattet og nævnt, at der var tilgået information fra ambassaden, hvor de fremfører nogle udfordringer, man kunne komme til at stå over for som dansk stat, men også, at de måtte prøve at håndtere det bedst muligt inden for dansk lovgivning. Dette var ikke særlig relevant i forhold til livvagternes opgaver. Han ville ikke tillægge afsnittene særlig værdi over for livvagterne, for det er ikke dem, der står med den udfordring. Det gør den udførende på gaden, i dette tilfælde Københavns Politi. Der kom ikke spørgsmål fra livvagterne, og det gør der normalt heller ikke. Der var udpeget en livvagtsleder. Han briefede om den detaljerede opgavevaretagelse, mens afhørtes briefing var mere overordnet. Der var en repræsentant for aktionsstyrken til stede under briefingen, men kun kortvarigt.
>
> Afhørtes briefing i PET ville typisk være foregået dagen før besøget. Briefingen skete som nævnt ud fra PETs anbefalinger til Københavns Politi. De enkelte politikredse følger som udgangspunkt som minimum PETs anbefalinger, men de

240 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

> kan i egne interne befalinger gøre mere, end hvad der er anført i PETs anbefaling.
>
> Afhørte er bekendt med, at Københavns Politi i visse tilfælde kører en opklaringspatrulje forud for en korteges ankomst. Afhørte huskede ikke, om Københavns Politi havde en sådan patrulje under besøget. Det har i givet fald formentlig været koordineret med PETs aktionsstyrke. Afhørte kunne ikke svare på, hvilke opgaver aktionsstyrkens havde i den forbindelse. Det må man spørge aktionsstyrken om."

Under en genafhøring i kommissionen har *kriminalassistent KF 0766, PET,* forklaret:[241]

> "Afhørtes briefing af PETs egne folk skete på baggrund af PETs anbefaling af 11. juni 2012 til Københavns Politi, herunder trusselsvurderingen. Han tager altid udgangspunkt i trusselsvurderingen, når han briefer. Han var derudover i besiddelse af andet relevant materiale, blandt andet den seneste udgave af programmet. Det handlede meget om, hvem der gjorde hvad. Når briefingen var slut, måtte der for hver enkelt ikke være tvivl om, hvilken opgave han eller hun havde, eller hvad der var blevet anbefalet til Københavns Politi. De skulle være godt klædt på til at løfte opgaven.
>
> Afhørtes slideshow fra briefingen er sendt til livvagtslederen. Slideshowet er formentlig sendt, fordi livvagtslederen har ønsket at få det. Når der på slidesiden om trusselsvurderingen står: *"Ingen konkret trussel, men…"*, betyder det, at der var noget, som det ud fra trusselsvurderingen var vigtigt, at livvagterne fik at vide. De tre prikker henviser til de næste bullit points. Falun Gong er nævnt i slideshowet, uanset de ikke er nævnt i trusselsvurderingen, men det har sikkert fremgået af andre informationer, som afhørte var i besiddelse af. Oplysningen er kommet fra et andet sted eller fra PET selv. At trusselsvurderingen er udbygget med dette ord, er ikke ensbetydende med, at der er gjort noget særligt ud af trusselsvurderingen under briefingen. *"Demonstrationen (Falun Gong)"* var ikke noget, afhørte briefede om i detaljer. Det var anført på baggrund af KF 0764's trusselsvurdering, og nærmere kunne afhørte ikke komme det. Når der i slideshowet intet bullit point er om, at kineserne ikke var bekymret for præsidentens sikkerhed, selv om det fremgår af trusselsvurderingen, var det, fordi han kun tager det med, som er af betydning for livvagternes opgaver. De kolleger, han briefede, skulle klædes på til opgaven, og de var mest interesseret i,

241 Protokol nr. 74 af 7. april 2017

om der var konkrete trusler. *"Tabe ansigt"* er nævnt, fordi det stod i trusselsvurderingen.

Afhørte kunne ikke forestille sig, at han har uddybet det. Briefingen handlede mest om, hvad hver enkelt skulle lave. Der var jo ingen konkret trussel. Når det et andet sted i slideshowet anføres, at en kineser uden badge ikke måtte komme i nærheden af præsidenten, dækkede det over, at der tidligere var set hændelser, hvor uvedkommende var kommet tæt på en kinesisk VIP. Det kunne være en udfordring for afhørtes kolleger, også fordi kinesiske sikkerhedsfolk kunne reagere anderledes end forventet. Kineserne havde selv lavet et utal af kort til deres stab og alle omkring dem, så de kunne vide, hvem der var en del af besøget. Havde afhørte ikke forklaret det under briefingen, og var der sket et eller andet, havde de stået skidt. Slideshowet bestod af 26 sider, og afhørte gennemgik alle 26 sider under sin briefing.

Foreholdt afhørtes tidligere forklaring, hvorefter *"[han] vidste ikke, hvem Michael Dekker Poulsen er. Han hørte første gang navnet i forbindelse med denne sag"*, og at afhørte den 11. juni 2012 har sendt en mail til Michael Dekker Poulsen vedhæftet programmet, oplyste afhørte, at mailen er sendt kl. 18.26, sikkert lige op til, at afhørte udarbejdede sit slideshow. På det tidspunkt af dagen er der ro til at lave tingene. Afhørte briefede livvagterne den 13. juni 2012 og har sikkert været i gang med udarbejdelsen af power pointshowet den 11. juni 2012. Der er så muligvis kommet et nyt program. PET har givet haft Michael Dekker Poulsens mailadresse stående, og afhørte har blot sendt en standardformular, der anvendes, når PET sender noget til politikredsene. Det ville være hans bedste bud på, hvordan det er sket."

Endvidere har *konsulent KF 0764, PET,* for kommissionen forklaret:[242]

"Om KF 0766's mail af 13. juni 2012 til en livvagtsleder, vedhæftet slideshow fra KF 0766's egen briefing af livvagterne, oplyste afhørte, at KF 0766 briefede de livvagter, der var involveret i besøget. Han briefede alle livvagterne samlet. Det skete på baggrund af en aftalt arbejdsdeling mellem afhørte og KF 0766, hvorefter KF 0766 briefede PETs egne folk, mens afhørte deltog i Københavns Politis afsluttende briefing af indsatslederne i Gedestalden. Afhørte mente, at de to briefinger fandt sted samme dag. Afhørte var bekendt med, at KF 0766 havde udarbejdet et slideshow, men afhørte var ikke bekendt med indholdet. KF 0766's mail er sikkert sendt til KF 0767. At den er sendt den 13. juni 2012 kunne

242 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

> sagtens passe med, at KF 0766 havde briefet dagen før, han sendte slideshowet til livvagtslederen, der måske under eller efter briefingen bad KF 0766 om at sende slideshowet."

Endelig har PETs livvagtsleder under besøget, *politiassistent KF 0767,* besvaret kommissionens skriftlige spørgsmål om briefingen således:[243]

> "Spørgsmål: Hvordan blev der af KF 0766 briefet om de punkter, der er anført efter den første bullit?
>
> Svar: Jeg kan ikke huske hvordan KF 0766 briefede livvagterne, jeg koncentrerede mig om min livvagtstaktiske briefing af livvagterne.
>
> Spørgsmål: Havde denne del af briefingen efter din opfattelse noget med sikkerhed at gøre?
>
> Svar: Da det var en briefing af livvagter drejede hele briefingen sig om sikkerhed.
>
> Spørgsmål: Hvad var årsagen til, at du fik slideshowet tilsendt? Var det til brug for briefing af underordnede?
>
> Svar: Jeg fik slideshowet tilsendt som vidensdeling, til at bruge som opslagsværk i forbindelse med opgaveløsningen. Det var ikke til brug for briefing af underordnede.
>
> Spørgsmål: Hvordan briefede du dem i givet fald om disse punkter?
>
> Svar: Jeg har kun briefet dem om livvagtstaktiske emner."

I Den Uafhængige Politiklagemyndigheds afhøringsrapport af politiassistent KF 0767, PET, anførtes blandt andet:[244]

> "Forespurgt om afhørte havde deltaget i briefing/møder vedr. det kinesiske statsbesøg. Afhørte havde deltaget i et møde ved Hoffet, et møde på den kinesiske ambassade samt en briefing hos Københavns Politi.

243 Kommissionens j.nr. 4-2017-1195

244 DUP, bilag G-25-668

> Forespurgt hvorvidt der ved ovennævnte møder blev talt om personer fra Frit Tibet eller Falun Gong. Afhørte oplyste, at der ved mødet ved Hoffet blev sagt, at det var et meget vigtigt besøg, og at intet målte gå galt. Afhørte havde ikke nærmere tænkt om dette, idet han altid skulle sørge for VIP'ens sikkerhed, hvilket altid var vigtig.
>
> Ved besøget på den kinesiske ambassade var de meget interesseret i demonstrationer og spurgte meget til, om der var styr på del. Afhørte gjorde opmærksom dem opmærksom på, at der var ytringsfrihed i Danmark, og at det var tilladt at demonstrere.
>
> Afhørte havde en medarbejder på ambassaden tilknyttet. Afhørte mente, at han var militærattaché, men han var ikke sikker."

8.2.3 Sagsbehandlingen i Københavns Politi og Rigspolitiet forud for besøget

I Den Uafhængige Politiklagemyndigheds redegørelse af 24. april 2017 til Statsadvokaten i København anførtes:[245]

> "Planlægningen af politiindsatsen i forbindelse med statsbesøg m.v. består blandt andet af udarbejdelsen af en række befalinger.
>
> Operationsbefalingen er den operationelle leders befaling til de taktiske ledere af de enkelte politiaktioner på operationelt niveau.
>
> På baggrund af operationsbefalingen udfærdiger de taktiske ledere herefter en mere detaljeret befaling for deres egen enheds/politiaktions indsats ("taktisk befaling").
>
> Under selve besøget varetages den overordnede ledelse af politiindsatsen fra en kommandostation ("KSN"), der har ansvaret for at omsætte den fastlagte strategi til operationelle handlinger samt sikre kommunikationsformidling, koordination af indsatsområdet og dokumentation."

I Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport af 11. april 2016 oplystes om Københavns Politi:[246]

245 DUP, j. nr. 2015-313-0471, p. 25

246 DUP, bilag E-0-10

"Øverste ledelse:

Politidirektør Johan Reimann frem til 1. februar 2013
Politidirektør Thorkild Fogde fra 1. februar 2013 og frem

Cpi. Jørn Aabye frem til 1. marts 2013
Cpi. Torben Mølgård Jensen fra 1. marts 2013 og frem

Chefanklager Carsten Egebjerg Christensen frem til 1. juni 2013
Chefanklager Karin Thostrup fra 1. juni 2013 og frem

Vpd./Stabschef Mogens Kjærgaard Møller frem til 1. september2013
Vpd./Stabschef Anne Tønnes fra 1. september 2013 og frem til 1. august 2015
Vpd./Stabschef Martha Therkelsen frem til 1. januar 2015

Sekretariatschef Lise-Lotte Le Maire frem til 1. april 2013
Sekretariatschef Jesper Kofoed fra 1. december 2013 og frem

Derudover ses følgende ledere at have været involveret i afviklingen at de kinesiske statsbesøg:

2012:

Operationsbefalingen for 2012 er underskrevet af vpi. Michael Agerbæk og pa. Michael Dekker Poulsen fra Plan- og Sikkerhedssektionen.

Den overordnede politimæssige ledelse blev varetaget af pi. Mogens Norup Lauridsen, mens det operative og koordinerende politimæssige ansvar blev varetaget af vpi. Claus Hjelm Olsen.

Politiaktion 00-01, Operativ Planlægning
Ansvarlig: Vpi. Claus Hjelm Olsen
Sagsbehandler: Pa. Michael Dekker Paulsen

Politiaktion 24-00, Operativ Logistik
Indsatsleder: Pk. Leif Steen Hansen

Politiaktion 01-01, Indsats
Indsatsleder: "Delingsføreren" (fra det daglige beredskab)

Politiaktion 02-01, Operationel reserve
Indsatsleder: Pk. Henrik Oryé

Politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve
lndsatsledere: Vpk. Henrik Brix Søndergaard og pa. Bjarke Alberts

Politiaktion 04-ol, Opklaring/Sektorpatruljering
Indsatsledere: Vpk. Mikkel Brogaard og vpk. Lars Ole Karlsen

Politiaktion 06-ol, Rytteri
Indsatsleder: Pa. Kristian Madsen

Politiaktion 07-01, Lufthavnen
Indsatsleder: Pk. Niels-Erik Nielsen

Politiaktion 07-02, Christiansborg
Indsatsledere: Pk. Gregers Bigom og pk. Erik Gøtje Larsen

Politiaktion 07-05, Radisson Blu Scandinavia Hotel
Indsatsleder: Pk. Niels Gert Dehlendorff

Politiaktion 07-07, Kongeskibet/ Amaliehaven/ Nordre Toldbod
Indsatsleder: Pa. Mark Larsen

Politiaktion 07-08, Lille Havfrue/ Langelinie
Indsatsleder: Pa. Mark Larsen

Politiaktion 07-09, Rosenborg Slot
Indsatsleder: Pa. Mark Larsen

Politiaktion 07-11, Moltkes Palæ
Indsatsleder: Vpk. Christina Lykke Larsen

Politiaktion 08-ol, Eskorte
Indsatsleder: Pk. Mogens Knudsen

Politiaktion 11-01, Sikkerhed
Ansvarlig: PET

Politiaktion 12-ol, Sikkerhedsransagning
Indsatsleder: Vpk. Ivan Michael Jensen

Politiaktion 17-01, Teknisk tjeneste
Indsatsleder: Konsulent Bent Olsen

Politiaktion 23-01, Pressetjeneste
Indsatsleder: Vpk. Allan Wadsworth-Hansen

Politiaktion 24-01, Operativ Logistik
Indsatsleder: Pk. Leif Steen Hansen

Politiaktion 26-01, Operativ Kommunikation
Ansvarlig: Pk. Brian Blaabjerg

Politiaktion 27-01, AKS/Opklaring eskorte ruter/ Maritim indsats
Ansvarlige: Politiets Aktionsstyrke

Politiaktion 27-02, NOBC
Ansvarlig: Vpk. Erik Jack Pedersen"

Det indledende stabsmøde den 11. maj 2012

I mail af 10. maj 2012 indkaldte politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, til indledende stabsmøde den 11. maj 2012 kl. 13.00. Indkaldelsen blev sendt til blandt andre vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, alle Københavns Politi, og til mailadressen gamma@pet.dk.[247]

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, sendte samme dag, den 10. maj 2012, sålydende mail til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:[248]

"Hej Mogens
Jeg har forsøgt at sammensætte et forslag til en strategi til Kinas statsbesøg. Vil du kigge på det og se om det er noget der kan bruges?

1.1 Strategi
Det er den strategiske hensigt, at politiet med udgangspunkt i den aktuelle trussels-vurdering, med en afpasset offensiv indsats og med et højt sikkerhedsniveau, sikrer, at statsbesøget kan gennemføres i god ro og orden, og uden med-

247 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen
248 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

lemmer af den Kinesiske delegation forulempes. Det er endvidere den strategiske hensigt at eventuelle manifestationer eller demonstrationer ikke udvikler sig til uroligheder og derved forstyrrer statsbesøget. Skulle dette ske, er det den strategiske hensigt, at urolighederne gennem en offensiv indsats bringes til ophør, at uroligheder og evt. lovovertrædelser dokumenteres, samt at gerningsmænd strafforfølges. Ydermere er det den strategiske hensigt i samarbejde med Rigspolitiet, at iværksætte den nødvendige sikkerhed omkring relevante personer og objekter. Det er slutteligt den strategiske hensigt, gennem en forebyggende indsats at hindre gennemførelse af terrorrelaterede hændelser."

Om det indledende stabsmøde er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:[249]

"Vedrørende afhørtes deltagelse i møder, hvor også repræsentanter fra PET deltog, forklarede han, at han forud for besøget kun deltog i et indledende stabsmøde den 11. maj 2012. PET deltog også. Han deltog ikke i andre møder med PET.

…

På det første møde 11. maj 2012 fik afhørte 1. udgave af operationsbefalingen. Indholdet var ikke odiøst. Afhørte fik ikke orientering om og gav ikke ordrer om, at præsidentens skulle skærmes fra demonstranter."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi (genafhøring):[250]

"Afhørte fastholdt sin forklaring om det indledende stabsmøde den 11. maj 2012, der foreholdtes, og hvorefter *"han forud for besøget kun deltog i et indledende stabsmøde den 11. maj 2012. PET deltog også. Han deltog ikke i andre møder med PET."* Han kunne ikke huske, om Peter Olesen Dahl deltog. Afhørte mente, at der deltog to personer fra PET, men han var ikke sikker på, at han huskede rigtigt, og hvem det i givet fald var. Han har været til rigtig mange møder, hvor PET har deltaget, og ville ikke begynde at gætte. Han huskede heller ikke, om PETmedarbejderne mødte rettidigt. Det var stort set PETs møde, da ingen andre rigtig vidste noget på dette tidspunkt. PET orienterede om det faktuelle, og det var nærmest kun datoerne for besøget. Der var gætterier om opholdssted og program, men intet konkret. Desuden delte PET nogle stærke bekymringer med Københavns Politi. Den første bekymring vedrørte, at kineserne ville være meget sarte med hensyn til demonstrationer. Det blev sagt i forlængelse af, at

249 Protokol nr. 6 af 4. november 2016

250 Protokol nr. 71 af 6. april 2017

PET oplyste om det forventede trusselsniveau. Kinesernes bekymringer overfor demonstrationer var velkendte. Det blev nævnt under Danmarks formandskab i 2002 og på ny under COP 15. Bekymringerne gav ikke anledning til drøftelser, og PET gav ikke udtryk for, at de i denne forbindelse forventede noget særligt af Københavns Politi, hverken direkte eller indirekte. Det var der intet af. Formuleringen "tabe ansigt" er muligvis anvendt af PET på mødet, men han huskede det ikke. Han havde hørt udtrykket før. Den anden bekymring, PET nævnte, var, at det var vigtigt for Danmark, at det blev et godt besøg, ikke mindst af økonomiske grunde. Han huskede ikke, om tallet 20 mia. kr. var fremme, men det blev nævnt, at det havde en enormt stor betydning for Danmarks fremtidige økonomi, at det blev et vellykket besøg. Afhørte huskede ikke, at det blev nævnt, at man risikerede, at kineserne rejste hjem, hvis de så et tibetansk flag, eller andre mulige konsekvenser. I givet fald ville han kunne huske det, for politiet kan jo aldrig garantere, at der ikke vil dukke et flag op eller lignende. Han huskede det ikke, men han ville ikke tro, at det var ham, der ledede mødet. Det har mest sandsynligt været Michael Agerbæk eller, hvis han ikke har været der, Bent Olsen. Afhørte havde læst 1. udgave af operationsbefalingen inden mødet.

Om afhørtes tidligere forklaring, hvorefter: *"Afhørte havde ikke mere med den operationelle planlægning at gøre efter denne mail* [af 10. maj 2012]*, bortset fra generelle orienteringer som blev givet i operationel stab",* oplyste han, at det harmonerer fint med hans mail af 10. maj 2012 til Michael Dekker Poulsen om strategien, og hvori blandt andet anføres:*" … så kan vi altid udbygge den lidt når vi ved noget mere om besøget",* for det var afhørte og ikke Claus Hjelm Olsen, der havde ansvaret for strategien, og det var strategien, afhørtes mail handlede om. De var på det tidspunkt også i færd med at planlægge besøg af Hilary Clinton, og for både hendes og den kinesiske præsidents besøg gjaldt, at de vidste meget lidt om, hvad der skulle ske. Han valgte derfor den samme strategi som ved Hilary Clintons besøg til besøget fra Kina. Hvis der så kom noget mere konkret omkring strategien, var det muligt at stramme op efterfølgende. Han havde i operationsbefalingen alene fokus på strategien. Manøvreideen i første operationsbefaling var sådan set fin nok, men den var ikke særlig anvendelig, da man på det tidspunkt ikke kendte så meget til besøgets program.

Den valgte strategi er givetvis forskellig fra nogle af de strategier, der tidligere er brugt. Ændringen var, at det var en meget åbent formuleret strategi, der kunne bruges, når man ikke vidste særlig meget om besøget, som det var tilfældet med begge besøg. Det var dybt utilfredsstillende på mange måder, blandt andet af hensyn til planlægning af ressourcer. Ved valg af strategi forholdt afhørte sig ikke til, om strategien var anderledes i forhold til tidligere formulerede strategier, herunder ved tidligere besøg fra Kina. Ressourcebehovet havde heller ikke

betydning for den valgte strategi. Han vurderede de konkrete besøg, og strategien for de to besøg udsprang udelukkende af, at man ved formuleringen af strategien ikke vidste, hvad der skulle ske under besøgene, og ikke af økonomiske overvejelser."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[251]

"Afhørte ville tro, at det var Mogens Lauridsen, der traf beslutningen om, at afhørte skulle have opgaven med det kinesiske besøg. De syv vicepolitiinspektører havde vagten på skift en uge ad gangen vedrørende de opgaver, der var lidt ud over det sædvanlige. Afhørte huskede ikke, om han havde vagten den uge, hvor besøget skulle finde sted. Mogens Lauridsen udpegede ofte en bestemt operationel leder til en bestemt opgave, også selvom valget brød med det planlagte vagtskema. Afhørte mente ikke, at han generelt var Mogens Lauridsens førstevalg, men afhørte havde rutine med større besøg, herunder præsidentbesøg. Han og Mogens Lauridsen har kendt hinanden i mange år og de har gennem mange år arbejdet sammen om operative opgaver. De ses privat til den årlige sammenkomst i den tidligere uropatrulje, men ellers ikke.

Afhørte deltog helt sikkert i stabsmødet den 11. maj 2012. Han erindrede ikke, hvem der ellers deltog. De faste mødedeltagere var OPA, logistikafdelingen og PET, når der var tale om besøg af denne kaliber. Af mødeindkaldelsen i mail af 9. maj 2012 kan man se, at det var en bred invitation, hvor man kom hele vejen rundt. Michael Dekker Poulsen blev af OPA valgt til opgaven, men det havde afhørte ikke indflydelse på. Afhørte kendte Michael Dekker Poulsen som en kollega. Afhørte huskede ikke, om de tidligere havde arbejdet sammen, eller om Michael Dekker Poulsen tidligere havde været skriver på de opgaver, afhørte havde ansvaret for.

Michael Dekker Poulsens mail af 9. maj 2012 med indkaldelse til stabsmødet 11. maj 2012 var et naturligt første skridt i forbindelse med opgaven. Man kan se, at der var lidt en søgen efter, hvad besøget gik ud på, og hvor stor opgaven var.
…
Arkitekttegningen til operationsbefalingen blev udført på det indledende stabsmøde. Det var OPA- medarbejderen, Michael Dekker Poulsen, der begyndte at skrive. Han refererede til Bent Olsen eller til Michael Agerbæk. Michael Dekker Poulsen deltog i stabsmøderne og skrev operationsbefalingen ud fra sine notater fra stabsmøderne. Michael Dekker Poulsen og afhørte havde en intern kommunikation om operationsbefalingen. Afhørte vidste ikke, om Michael Dekker

251 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

Poulsen også havde kommunikation med Michael Agerbæk eller med Bent Olsen. Mogens Lauridsen deltog i det første stabsmøde. Afhørte huskede ikke, om han også deltog i de efterfølgende stabsmøder. Afhørte og Mogens Lauridsen sad på samme gang og havde relativt tæt kontakt. De ville typisk tale sammen, hvis der var noget i forhold til planlægningen. Afhørte huskede dog ikke, om der var noget sådant i forhold til netop denne operation.

…

Mogens Lauridsen var garant for, at den lagte strategi var i overensstemmelse med de strategiske beslutninger, der blev truffet. Det ville typisk være Mogens Lauridsen, der som den overordnede leder ville formulere strategien. Afhørte ville tro, at Mogens Lauridsen generelt løbende gør sig bekendt med operationsbefalingernes indhold og også med den endelige operationsbefaling. Afhørtes indtryk var, at Mogens Lauridsen var godt inde i, hvordan opgaven skulle løses. Mogens Lauridsen udstak strategien til operationsbefalingen. Afhørte vidste ikke, om den var på plads til første stabsmøde, men ellers kom den ind kort efter."

Politikommissær Claus Rønnegaard, Københavns Politi:[252]

"Afhørte var i maj-juni 2012 central indsatsleder i Københavns Politi. Afhørte og Henrik Oryé var de to centrale indsatsledere, og de skiftedes til at tage opgaverne.

Afhørte deltog i stabsmødet den 11. maj 2012. Der var 6-7 personer til stede. Der var mange større opgaver, og han havde derfor ikke en helt klar erindring om, hvem der var med, men han kunne huske, at Claus Hjelm Olsen og Mogens Lauridsen deltog. Nogle personer fra Logistikafdelingen deltog også, vist Steffen Sørensen, men det var afhørte ikke sikker på. Henrik Oryé deltog ikke. Mogens Bendiks Knudsen var også med. Afhørte erindrede ikke, om Michael Dekker Poulsen deltog. Mødet blev udskudt en dag, fordi PET først skulle have udarbejdet en trusselsvurdering.

Mødet startede med, at de ventede på PET. PET kom 5-8 minutter senere. Der kom en eller to fra PET, men han kunne ikke sige hvem. Den eller de var blandt personerne KF 0764, KF 0765 og KF 0766. Den eller de sagde, at han eller de kom direkte fra et møde i et ministerium. Afhørtes indtryk var, at det var Udenrigsministeriet eller Statsministeriet.

252 Protokol nr. 66 af 3. marts 2017

PET sagde først lidt om det foreløbige program. Senere sagde PET noget om trusselsvurderingen. PET fortalte noget, der for afhørte ikke var helt normalt. Afhørte lyttede efter oplysninger om ekstremisme og terror, men det, sagde PET meget hurtigt, at der ikke var. Derimod sagde PET, at man skulle være meget opmærksom på, at kineserne var bange for at "tabe ansigt". Det var den vending, der blev brugt. Det havde efter afhørtes opfattelse ikke noget med en trusselsvurdering at gøre. Der blev ikke redegjort nærmere for, hvad der lå i udtrykket. Gæster er under sådanne besøg sensitive med hensyn til at blive behandlet på samme måde, som præsidenter eller statsoverhoveder fra andre lande.

PET sagde intet om, hvad betydningen af at "tabe ansigt" skulle have for den politimæssige indsats. Afhørte vidste ikke, hvor PET havde udtrykket fra, men det var hans indtryk, at det var en ordlyd, der var taget direkte ud af en anden kontekst. Han kunne dog ikke vide, om det var udtryk for PETs holdning eller en videregivelse af andres holdning.

Der blev på mødet ikke drøftet, om der var grundlag for særlige forholdsregler. Der kunne komme nogle mindre demonstrationer, men ikke noget særligt. Det var politimæssigt set et lille besøg og en lille politimæssig indsats, der skulle sættes i værk. PET nævnte, så vidt afhørte erindrede, ikke, at PET var orienteret om, hvem der kunne tænkes at demonstrere.

Københavns Politi kunne ikke bruge PETs oplysning til noget. Ingen er interesseret i at tabe ansigt. For afhørte kunne oplysningen betyde, at de skulle sørge for at være pænt uniformeret og se ordentlige ud. Mere lagde han ikke i det. Det blev ikke på mødet drøftet, om præsidenten skulle skærmes over for demonstranter. Der blev heller ikke talt om flag og symboler. Tallet 20 mia. kr. blev ikke nævnt. Det var afhørte sikker på. Han hørte heller ikke noget om, at man risikerede, at kineserne rejste hjem, hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket.

Afhørte mente ikke, at der forelå noget skriftligt materiale fra PET til brug for mødet. Der forelå heller ingen operationsbefaling. Man vidste på det tidspunkt ikke engang, hvilke dage der præcist var tale om, eller hvor besøget skulle finde sted.

Efter dette møde fik afhørte tildelt en opgave på Christiania, og Henrik Oryé overtog hans funktion vedrørende statsbesøget."

Konsulent KF 0764, PET:[253]

> "Afhørtes egen kontakt til Københavns Politi skete typisk på møder og pr. telefon. Afhørte deltog i nogle af stabsmøderne. Han huskede konkret det afsluttende stabsmøde få dage eller dagen inden selve besøget. Normalt holdes et sådan møde, når programmet kendes ned til den mindste detalje.
>
> Foreholdt indkaldelse til stabsmøde den 11. maj 2012, er det nok det indledende stabsmøde. Afhørte huskede ikke, at han deltog, men det kan han sagtens have gjort. Gamma@pet.dk, der modtog mailen, er en fælles postkasse hos PET.
>
> I fasen mellem det indledende og afsluttende stabsmøde blev PET ikke inddraget i tilblivelsen af operationsbefalingen. PET havde sendt en række anbefalinger til Københavns Politi, og PET bestemmer ikke over Københavns Politi. PET giver blot anbefalinger. Det var Københavns Politi selv, der bestemte, hvordan de ville løse statsbesøget."

Konsulent KF 0764, PET (genafhøring):[254]

> "Afhørte var ikke vidende om, hvorvidt en PET-medarbejder deltog i stabsmødet den 11. maj 2012. Han vidste heller ikke, hvor mange stabsmøder, der blev holdt i Københavns Politi. Foreholdt Claus Rønnegaards forklaring, hvorefter en PETmedarbejder var kommet direkte fra et møde i Udenrigsministeriet eller Statsministeriet og for sent til et stabsmøde, hvor han skulle have sagt, at man skulle være meget opmærksom på, at kineserne var bange for at tabe ansigt, kunne afhørte ikke huske dette. PET plejer ikke at komme for sent til møder. Det kunne dog ikke udelukkes. Afhørte vidste ikke, om der var andre dage end den 11. maj 2012 og den 1. juni 2012, hvor der var møder både i Udenrigsministeriet og stabsmøder i Københavns Politi."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[255]

> "Afhørte havde ikke drøftet indholdet af PETs trusselsvurdering med Københavns Politi. KF 0764 har helt naturligt gennemgået anbefalingen fra A til Z, det vil sige fra side 1 og ud, på et stabsmøde i Københavns Politi. Bygget på erfaringen fra de seneste 5 år, hvor afhørte selv har deltaget i et utal af statsbesøg, kunne han sige, at dette er normal procedure på stabsmøder op til et statsbesøg. Han kendte proceduren fra alle de stabsmøder, han har deltaget i.

253 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

254 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

255 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

Afhørte erindrede ikke, at han og KF 0764 forud havde en dialog om, hvordan KF 0764 skulle agere på stabsmøderne. Der er en skabelon for en fast måde, som stabsmøderne gennemføres på. Der foretages en slavisk gennemgang af anbefalingen. Derefter gennemgås, hvad der skal foretages de enkelte steder, og hvad PET foretager af undersøgelser de pågældende steder. Dette gennemgås sammen med det program, der foreligger. Afhørte starter normalt selv med at gennemgå trusselsvurderingen, der er baggrunden for opgaven, og derefter går han tilbage til anbefalingens indledning.

KF 0764 har helt sikkert refereret til afhørte, hvad der blev drøftet på stabsmøderne, og hvem han har talt med. Det ville være ulogisk andet, og det er en helt almindelig arbejdsproces. Afhørte deltog ikke selv i stabsmøderne og har ikke været i dialog med Claus Hjelm Olsen, Mogens Lauridsen eller Michael Dekker Poulsen op til besøget."

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi:[256]

"Afhørte blev koblet på opgaven med det kinesiske statsbesøg som planskriver og deltog i møderne i driftsstaben. Han kan ikke i dag sige, hvor mange møder der blev afholdt. Foreholdt sin forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed passer det meget godt, at antallet af møder var over fire.

Den 9. maj 2012 indkaldte Steffen Sørensen, Københavns Politi, til stabsmøde den næste dag. Muligvis var afhørte kort forinden af Harpsø eller Steffen Sørensen blevet orienteret om, at afhørte skulle være planskriver. Mødet blev først afholdt 11. maj 2012. Afhørte ville tro, at det var det første stabsmøde. Afhørte kunne ikke huske, hvem der deltog, men det ville være oplagt at både Claus Hjelm Olsen og Mogens Lauridsen deltog, måske også Bent Olsen, Steffen Sørensen og en eller to medarbejdere fra PET, men det er blot noget, afhørte ræsonnerer sig frem til. Københavns Politi har med stor sandsynlighed modtaget opgaven fra PET. Hoffet og Udenrigsministeriet kontakter ikke Københavns Politi direkte. Afhørte huskede ikke, hvem fra PET der deltog i det første stabsmøde.

Foreholdt sin forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed fastholdt afhørte, at han ikke kunne huske det indledende møde. Han har til Den Uafhængige Politiklagemyndighed blot forklaret ud fra det, der er normalt. Det ville ikke give ret god mening at afholde første stabsmøde uden deltagelse af den myndighed, der havde givet opgaven.

256 Protokol nr. 22 af 9. december 2016

> Der blev i perioden indtil besøget afholdt flere stabsmøder. Mødefrekvensen blev højere, efterhånden som besøget nærmere sig, fordi programmet løbende blev ændret."

Om det indledende stabsmøde har *politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi,* for Den Uafhængige Politiklagemyndighed blandt andet forklaret:[257]

> "…
> Afhørte blev anmodet om at forklare, hvad der typisk skete på det første stabsmøde. Afhørte oplyste, at sikkerhedskoordinatoren fra PET ville orientere om, hvilke oplysninger PET havde om program, deltagerantal osv. Et statsbesøg ville "komme ind" via Udenrigsministeriet til PET. Afhørte kan huske, at det var KF 0764 fra PET, som deltog i forbindelse med statsbesøget i 2012.
>
> Forespurgt hvem der deltog i det indledende stabsmøde i forbindelse med præsidentbesøget i 2012, oplyste afhørte, at det huskede han ikke. Foreholdt at afhørte havde forklaret, at pi.Mogens Lauridsen var strategisk leder, og at han havde udpeget vpi. Claus Hjem Olsen som operationsansvarlig. Afhørte udtalte, at han ikke vidste, om det var Mogens Lauridsen, der havde udpeget Claus Hjelm Olsen, men bekræftede at Claus Hjelm Olsen var operationsansvarlig, hvilket også fremgik at operationsbefalingen. Det var meget forskelligt, hvem der deltog i stabsmøderne, og at hørte huskede ikke i dag, hvem der deltog.
> …
> Forespurgt hvor mange stabsmøder der var blevet afholdt i forbindelse med præsidentbesøget i 2012, oplyste afhørte, at det huskede han ikke præcist, men der var tale om mere end fire møder.
> …"

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsens og chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensens mails af 16. maj 2012 om rekvirering af personale fra andre politikredse

I intern mail af 16. maj 2012 meddelte chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, at det officielle statsbesøg ville finde sted 14.-16. juni 2012, at Rigspolitiet var forvarslet om, at Københavns Politi fik behov for personalebistand, og at rekvisitioner ville blive afsendt, når der forelå nærmere oplysninger om besøgsprogrammet og det anbefalede sikkerhedsniveau for besøgets gennemførelse. Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Rigspolitiet, var cc. på mailen og videresendte den samme dag til rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg.[258]

257 DUP, bilag G-26-648

258 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Jens Henrik Højbjerg

Herom har *politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi,* forklaret for kommissionen:[259]

> "Han blev af Jørn Aabye orienteret om besøget, kort før det skulle finde sted. Afhørte blev ikke orienteret om mail af 16. maj 2012 fra Jørn Aabye Nielsen, men det anførte om rekvirering af bistand er helt rutinemæssigt."

Endvidere har *chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi,* forklaret for kommissionen:[260]

> "Selve orienteringen om, at besøget skulle finde sted, har afhørte sikkert fået af Michael Agerbæk fra OPA. Afhørte huskede ikke præcis, hvornår det skete, men den 16. maj 2012 orienterede afhørte chefpolitiinspektørerne i de omliggende politikredse med kopi til Rigspolitiet. Det var primært for at varsle opgaven af rent logistiske hensyn, fordi de omliggende kredse skulle afgive personale under besøget. Mailen blev også sendt cc. til Torben Mølgård Jensen, der dengang var i Rigspolitiet, og som var formelt ansvarlig for at rekvirere ressourcer fra andre kredse. Han har nok også talt i telefon med Torben Mølgård Jensen. Sideløbende anmodede OPA formelt Rigspolitiet om ressourcer. Afhørtes mail var blot en kollegial information. Oplysningerne i afhørtes mail af 16. maj 2012 har afhørte formentlig fået mundtligt af OPA. Afhørte talte først senere med Mogens Lauridsen om besøget."

Endelig har *chefpolitiinspektør i Rigspolitiet, Torben Mølgård Jensen,* herom forklaret for kommissionen:[261]

> "Når han videresendte Jørn Aabye Nielsens mail af 16. maj 2012 til rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg samme dag, har det nok været, fordi der ved statsbesøg er en række officielle arrangementer, hvor rigspolitichefen har en rolle. Mailen er således nok sendt som en slags personlig underretning."

Chefpolitiinspektør i Rigspolitiet, Torben Mølgård Jensen, orienterede tillige i mail af 16. maj 2012 daværende politidirektør for Politiområdet i Rigspolitiet, Thorkild Fogde, og afdelingschef i Rigspolitiets Politiområde, Troels Jensen, om, at Køben-

259 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017
260 Protokol nr. 68 af 3. marts 2017
261 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

havns Politi havde brug for personalemæssig bistand til afvikling af besøget. I mailen anførtes:[262]

> "Til orientering – NOBC er koblet på sagen – og trusselsvurderingen fra PET må være rimelig høj behovet taget i betragtning."

Herom har *chefpolitiinspektør i Rigspolitiet, Torben Mølgård Jensen,* forklaret for kommissionen:[263]

> "Afhørtes efterfølgende mail … var udtryk for en generisk betragtning. Afhørte kendte ikke PETs trusselsvurdering dengang, men Københavns Politi var ressourcemæssigt langt den største politikreds, og når Københavns Politi bad om assistance, sagde det noget om besøgets volumen. Det er hans personlige erfaring, at det, der driver ressourcebehovet, ofte er trusselsvurderingen. Hans mail var blot en betragtning om, at når Københavns Politi bad om assistance, så måtte trusselsvurderingen have en vis tyngde. Afhørte kunne ikke huske, om han havde drøftet dette med Allan Nyring. NOBCs opgave i denne sammenhæng var logistisk. Behovet for assistance skulle afdækkes, og det skulle udpeges, hvor assistancen skulle komme fra. Dette var rationalet bag mailen.
>
> Forevist PETs interne trusselsvurdering af 16. maj 2012 oplyste afhørte, at han ikke havde kendskab til den dengang. Han har først set den i forbindelse med indkaldelsen for kommissionen. Den har ikke det indhold, som han troede, da han skrev mailen til Thorkild Fogde og Troels Jensen. Den udtaler sig ikke om arrangementets størrelse og peger ikke i sig selv i retning af en voldsom trussel."

Stabsmødet den 1. juni 2012

I mail af 31. maj 2012 indkaldte politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, til stabsmøde den 1. juni 2012 kl. 11.00. Indkaldelsen blev sendt til blandt andre vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, alle Københavns Politi, og til mailadressen gamma@pet.dk.[264]

Om dette møde er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

262 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Troels Jensen

263 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

264 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[265]

> "Indkaldelsen til mødet den 1. juni 2012 er sendt til en lidt anden personkreds. Det skyldes sikkert, at opgaven var blevet skåret til i en eller anden form. Først var det Claus Rønnegaard, der havde Henrik Oryés opgave. Henrik Oryé beskæftigede sig på det tidspunkt med Christiania, men senere byttede de to opgaver. Afhørte og Mogens Lauridsen kan sagtens have talt om, hvem der skulle indkaldes til mødet, men afhørte huskede det ikke. Afhørte havde ingen indflydelse på, om det skulle være Henrik Oryé eller Claus Rønnegaard. Det var Mogens Lauridsens beslutning. Henrik Oryé havde vist givet udtryk for, at han ikke var interesseret i opgaven på Christiania. Henrik Oryé kom først ind i billedet omkring den 7. juni 2012. Han var ikke involveret i hverken operationsbefalingen eller de taktiske befalinger."

Konsulent KF 0764, PET:[266]

> "Afhørte deltog ikke i et stabsmøde den 1. juni 2012. Afhørte var ikke vidende om og tør ikke sige, om andre PETmedarbejdere har deltaget i stabsmøder mellem første og sidste stabsmøde. KF 0765 og KF 0766 har ikke deltaget. Så havde afhørte vidst det."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[267]

> "Afhørte erindrede ikke, om han samme dag, den 1. juni 2012, deltog i et stabsmøde i Københavns Politi. Tidspunktet fremgår ikke, men han kunne af sin lommekalender se, at han samme dag var til et internt møde i PET, og så kunne han ikke også have været til møde i Københavns Politi. Han erindrede overhovedet ikke at have deltaget i et stabsmøde med KF 0764 eller at være kommet lidt for sent til et stabsmøde. Afhørte ville kunne huske, hvis han havde deltaget i et stabsmøde i Københavns Politi, da han ikke var tovholder på besøget. Han kunne med 99 %'s sikkerhed udelukke, at han har deltaget i noget stabsmøde i Københavns Politi. Der er ingen klokker, der ringer."

Desuden har *politikommissærerne Andrew Jerome Henrik Oryé og Mogens Bendiks Knudsen, begge Københavns Politi,* for kommissionen forklaret, at de ikke husker, om de deltog i mødet.[268]

265 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

266 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

267 Protokol nr. 74 af 7. april 2017

268 Protokol nr. 7 af 4. november 2016 og protokol nr. 9 af 10. november 2016

I internt notat af 12. februar 2016,[269] udarbejdet af konsulent KF 0764, PET, om møder i forberedelsesfasen anførtes blandt andet:

> "Ligeledes deltog PET efter sædvanlige principper i stabsmøder hos Københavns Politi - det sidste dagen før besøgets afholdelse.
>
> På disse stabsmøder blev den af CTA udfærdigede trusselsvurdering gennemgået og de heraf følgende konkrete politimæssige sikkerhedstiltag på de respektive objekter (besøgssteder) blev gennemgået.
>
> Ved gennemgang af den aktuelle trusselsvurdering blev det anført, at PET ikke var i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident.
>
> Ligeledes blev det drøftet, at der i Danmark var oprettet en støttekomité for Tibet. Støttekomitéen ville muligvis forsøge at arrangere en eller flere demonstrationer, men PET's vurdering var, at det ikke var sandsynligt, at disse demonstrationer i givet fald ville udvikle sig voldeligt."

Det fremgår af mail af 1. juni 2012 fra chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, at kun enkelte detaljer i besøgets program var kendt på dette tidspunkt, men at en mere detaljeret programskitse forventedes modtaget den 6. juni 2012.[270]

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens mail af 6. juni 2012 om blandt andet Falun Gong og Frit Tibet

PET havde i mail af 5. juni 2012 sammen med de i afsnit 8.2.2 omtalte anbefalinger til sikkerhedsmæssige tiltag under besøget til Københavns Politi fremsendt en programskitse, der den 6. juni 2012 blev videresendt til blandt andre politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, som samme dag, den 6. juni 2012, videresendte mailen til "KBH FP Logistik" med følgende bemærkning:[271]

> "Hej logistik.
> Her er det bedste bud på hvad kineseren skal. Jeg har desværre noget i formiddag med strategisk stab sammen med Mogens men straks jeg er færdig kommer jeg ned til jer. I må meget gerne gøre nogle tanker. Tror det er vigtigt at vi

269 PET, dok. id. 11235779

270 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Jens Henrik Højbjerg

271 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

> gør os stærke på flankerne så vi kan forhindre alt for mange Falungong eller hvad de hedder og så Fri Tibet folk.
>
> Mange hilsner Olsen"

Om denne mail har *vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi,* forklaret for kommissionen:[272]

> "Afhørtes mail af 6. juni 2012 er sendt til Logistikafdelingens fælles postkasse. Afhørte huskede ikke, hvem der i denne afdeling havde denne opgave, men der var en bestemt person, der primært beskæftigede sig med opgaven. Michael Dekker Poulsen ville ikke modtage en sådan mail. Han sad i OPA. Indsatslederne var heller ikke adressater på mailen. Mailen blev sendt, fordi der var behov for ressourcer. Det var logistikafdelingens ansvar.
> …
> Når afhørte i mailen anførte: *"Tror det er vigtigt at vi gør os stærke på flankerne så vi kan forhindre alt for mange Falungong eller hvad de hedder og så Fri Tibet folk",* mente han, at man på daværende tidspunkt ikke vidste, hvad udfordringen var. Man måtte derfor læne sig op ad de efterretninger, man kunne få fra PET eller gennem Københavns Politis egen efterforskning. Herfra kunne der f.eks. på internettet søges på, hvor interessen i et besøg som dette måtte forventes at ligge. Der skulle dannes et billede og opstilles et "worst case scenario". Man afsøgte terrænet. Der var nogle faste holdepunkter, f.eks. at præsidenten ankom med fly. Et af de svage punkter var turen fra lufthavnen. Med "stærke på flankerne" mente afhørte blot, at man skulle sikre sig. Det var Logistikafdelingen, der skulle være med til at skaffe det nødvendige mandskab. Det var derfor, afhørte skrev "stærke på flankerne". Så vidste Logistikafdelingen, hvor mange ressourcer der skulle afsættes. Han trak på sin erfaring fra det amerikanske præsidentbesøg. Med "forhindre for mange Falun Gong" mente han, at demonstrationer normalt skal anmeldes, hvorefter Københavns Politi anviser en plads, der både tilgodeser sikkerheden og retten til at demonstrere. Men nogle gange bliver demonstrationer ikke anmeldt, og når mange mennesker er samlet, skal Københavns Politi forberede sig på at være klart til at handle. Afhørtes mail viser også, at han ikke havde kendskab til, hvilke mennesker de stod overfor. Han havde på dette tidspunkt heller ikke kendskab til, at der var anmeldt demonstrationer. Han havde erfaring med Falun Gong fra tidligere kinesiske besøg, men denne gang var det Kinas førstemand, der kom. Kinesisk kultur er sådan, at man ikke er begejstret for sådanne demonstranter. Det har Københavns Poli-

272 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

> ti altid vidst. Ved tidligere besøg var det Falun Gong, der viste interesse i at demonstrere.
> …
> Hvis der var efterretninger om autonomes deltagelse, ville det kunne afdækkes af både PET og Københavns Politi, sidstnævnte gennem mere åbne kanaler, f.eks. de sociale medier. Det er en vinkel, man altid er opmærksom på. Falun Gong og Frit Tibet udgjorde efter Københavns Politis opfattelse ingen sikkerhedsrisiko, men det var et problem, hvis andre grupperinger blandede sig og blev en del af demonstrationen. Det er rigtigt, at afhørte i sin mail af 6. juni 2012 til Logistikafdelingen nævnte Falun Gong og Frit Tibet, men der var en bekymring for, hvem der reelt deltog. Falun Gong og Frit Tibet var blot udgangspunktet for, hvad Københavns Politi kunne møde. "Stærke på flankerne" går på opklaringen og på, at der skulle være en styrke klar, der kunne sættes ind. For afhørte var det vigtigt at få et billede af, hvad der skete i marken."

Forklaringer om interne møder i øvrigt i Københavns Politi

Om de interne møder i Københavns Politi i øvrigt har *politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi,* forklaret for kommissionen:[273]

> "Der blev holdt morgenmøde hver morgen. Der var ikke mødepligt, bortset fra én gang hver 14. dag, hvor der også var dagsorden til mødet. Besøget er sikkert blevet omtalt på et af de almindelige morgenmøder uden mødepligt. På et morgenmøde blev det nævnt, at man ville fravige normal praksis om fuldstændig afspærring af eskorteruten. I stedet ville man afspærre etapevis, hvilket ville spare ressourcer. Afhørte huskede ikke, at der blev nævnt andre hensyn. Det var Jørn Aabye, der nævnte det. Han gav ikke udtryk for, at han forud havde drøftet dette med nogen i politisøjlen, men det må have været tilfældet og sikkert kort før morgenmødet.
>
> Planlægningssekretariatet stod for planlægningen. Hvordan de enkelte episoder skulle gribes an, ville typisk blive videregivet mundtligt. Normalt udarbejdes en operationsbefaling, men det er ikke normalt, at denne går ud til alt personale. Den operationelle leder, OPA og de personer, der skulle udarbejde taktiske befalinger var i besiddelse af den, men afhørte kunne ikke forestille sig, at delingsførerne har modtaget den. Der forelå ingen operationsbefaling på morgenmøderne. Det er slet ikke det niveau, der drøftes på i ledelsen. Afhørte havde ingen klar erindring om det, men han ville ikke tro, at Jørn Aabye medbragte papirer vedrørende besøget til morgenmøderne."

273 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017

Endvidere har *chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi,* forklaret for kommissionen:[274]

> "Afhørte har ikke deltaget i stabsmøderne i Københavns Politis Beredskabsenhed.
>
> Den øverste ledelse i Københavns Politi afholdt morgenmøde hver dag med Johan Reimann for bordenden. Foreholdt Johan Reimanns forklaring om afhørtes orientering til ham, oplyste afhørte, at han ville tro, at Johan Reimann fik den bedste orientering i mødet i Hovedstadens Beredskabsstab. Afhørte talte med Johan Reimann om det mere overordnet logistiske, fordi det optog afhørte, men de har ikke diskuteret selve operationens detaljer eller strategi.
>
> Desuden blev der i OPA afholdt daglig morgenbriefing af vagtchefen. Michael Agerbæk var mødeleder. Afhørte deltog ofte. Hvis afhørte ikke deltog, skulle Michael Agerbæk give afhørte relevant information fra mødet. På et sådan morgenmøde kunne der sagtens være blevet oplyst om det kommende statsbesøg, ligesom der fra OPAs side sagtens kan være givet information om nogle af de planlæggende ting og trusselsvurderingen. Afhørte erindrede dog ikke faktuelle oplysninger om besøget eller planlægningsarbejdet fra disse møder. Afhørte deltog ikke i Københavns Politis tirsdagsmøder. Det var møder Københavns Politis "lille stab". Det hørte under Mogens Lauridsen og OPA."

Endelig har *politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[275]

> "Foreholdt Johan Reimanns forklaring for kommissionen, hvorefter det på et morgenmøde blev nævnt, at man ville afvige fra den normale praksis, der var, at man foretog en fuldstændig afspærring af eskorteruten, oplyste afhørte, at en sådan afspærring ikke er normal praksis. Fuldstændig afspærring er kun sket i 2009 ved Obamas besøg og i 2005 ved Bush' besøg. Når man valgte etapevis afspærring, afspærrede man objekterne ved at "springe buk", og på den måde gøre tingene successivt, og det var som forklaret af Johan Reimann for at spare ressourcer, men det har intet med strategien at gøre."

274 Protokol nr. 68 af 3. marts 2017

275 Protokol nr. 71 af 6. april 2017

Mails af 6. juni 2012 fra politikommissær Bent Olsen og chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen

Den 6. juni 2012 fremsendte chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, en detaljeret programskitse til Rigspolitiet.[276]

Herom har *chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi,* forklaret for kommissionen:[277]

> "Senere, den 6. juni 2012, sendte afhørte en advis til Rigspolitiet om, at rigspolitichefen skulle være en del af modtagelseskomiteen i lufthavnen. Der var meget langt hen i forløbet usikkerhed om programmet. Det var frustrerende for Mogens Lauridsen, men også for afhørte.
>
> Michael Agerbæk var den daværende leder af OPA. Han havde ansvaret for at sætte opgaven i gang, men han har næppe været involveret i det konkrete planlægningsarbejde, udover at han nok har udpeget planskriveren. Afhørte kender Michael Dekker Poulsen af navn, men kan ikke sætte ansigt på ham.
>
> Mogens Lauridsen var overordnet ansvarlig for besøget. Afhørte blev ikke gjort bekendt med, at Claus Hjelm Olsen fik det operationelle ansvar. Det var Mogens Lauridsens opgave at beslutte, hvem der skulle være operationel leder."

Samme dag, den 6. juni 2012, oplyste politikommissær Bent Olsen, Københavns Politi, der var sektionsleder i OPA, i mail til vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen, Københavns Politi:[278]

> "Der skal være mødet med ambassaden i morgen"

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens mail af 7. juni 2012 om, at politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé skulle være indsatsleder for politiaktion 02-01, Operationel Reserve

I mail af 7. juni 2012 til politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, meddelte vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, at politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, skulle tildeles opgaven som indsatsleder for politiaktion 02-01, Operationel Reserve.[279]

276 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Jens Henrik Højbjerg
277 Protokol nr. 68 af 3. marts 2017
278 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen
279 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

Herom har *politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[280]

> "Afhørte var bekendt med Henrik Oryés opgave forud for besøget. Det var egentligt Claus Rønnegaard, der skulle have haft denne opgave, men Henrik Oryé ville helst slippe for den opgave, han var tildelt på Christiania, hvorfor afhørte, som han huskede det, byttede rundt, således at Henrik Oryé fik besøget fra Kina, og Claus Rønnegaard fik opgaven på Christiania."

Endvidere har *vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi,* forklaret for kommissionen:[281]

> "Mailkorrespondancen mellem afhørte og Michael Dekker Poulsen den 7. juni 2012 gik ud på at finde et fornuftigt leje for ressourcerne. Københavns Politi havde ikke ret meget viden, da man først meget sent fik programmet. Ressourcebehovet afhang af, hvor mange steder der skulle aflægges besøg. Michael Dekker Poulsen spurgte, om en delingsfører via KSN kunne løfte opgaven. Det viste sig, at opgaven blev lidt større end som så, og det var derfor, at Henrik Oryé blev udpeget som indsatsleder.
>
> At man i operationsbefalingen har anført en indsatsleder for politiaktion 02-01 Operationel Reserve, skyldtes, at man ønskede at binde alle de taktiske aktioner sammen. Indsatslederen, Henrik Oryé, blev skudt ind i det øjeblik, hvor flere politiaktioner skulle samarbejde. Om politiaktionerne 02-11 og 04-01 skulle lægges ind under Henrik Oryés ledelse, afhang af situationen. Et samarbejde kunne opstå helt naturligt, men det kunne også skyldes en beslutning fra KSN. Der er døgnet rundt altid et stående beredskab. Politiaktion 01-01 skulle varetages af dette beredskab."

Politiassistent Michael Dekker Poulsens mails af 7. og 8. juni 2012 vedhæftet trusselsvurdering og oplysning om operationsbefalingen på Beredskabsportalen

I mail af 7. juni 2012 fra politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, alle Københavns Politi, og til de udpegede indsatsledere, herunder vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet, anførtes:[282]

280 Protokol nr. 71 af 6. april 2017

281 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

282 DUP, bilag U-17-2

> "Hej Alle
>
> Operationsbefalingen for ovenstående ligger på beredskabsportalen sammen med et program. I har alle på en eller anden måde en opgave i forbindelse til operationen.
>
> Der er briefing d. 12/6 kl. 1100 i Gedestalden.
>
> Jeg skal beklage at operationsbefalingen ikke er kommet før nu, men der har ikke været et endeligt program. Det er der heller ikke endnu, men nu satser vi på at vi har ramt noget som ligner.
> …"

Samtidig sendte politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, kalenderindkaldelse til briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. Indkaldelsen blev sendt til samme personkreds samt til konsulent KF 0764, PET. Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, meldte afbud pr. mail samme dag.[283]

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, har herom forklaret for kommissionen:[284]

> "Afhørte blev foreholdt mail af 7. juni 2012 fra Michael Dekker Poulsen til Mogens Lauridsen m.fl., hvori han oplyser, at operationsbefalingen ligger på Beredskabsportalen. Afhørte forklarede, at han ikke ved, hvem der havde adgang til Beredskabsportalen. Den blev ikke brugt af afhørte, men af det operationelle beredskab. Afhørte har aldrig brugt den. Hvis den øverste ledelse havde brug for information, rekvirerede man det gennem de ledende medarbejdere i Politisøjlen. Ingen af modtagerne af mailen er tilknyttet ledelsessekretariatet, der primært består af jurister. Modtagerne er alle politifolk. Afhørte gjorde sig således ikke bekendt med indholdet af operationsbefalingen på dette tidspunkt."

Endvidere har *chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Rigspolitiet,* for kommissionen forklaret:[285]

> "Om Michael Dekker Poulsens mail af 7. juni 2012 til blandt andre Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet, med oplysning om, at operationsbefalingen nu lå på Bered-

283 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen
284 Protokol nr. 11 af 11. november 2016
285 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

> skabsportalen, oplyste afhørte, at han ikke kendte Michael Dekker Poulsen dengang. Når arrangementer havde en vis størrelse, kunne NOBCs involvering ske ved, at NOBC sendte en repræsentant til at deltage i planlægningsmøderne for at afdække assistancebehovet, og han ville tro, at det var tilfældet her, og at man har sendt Erik Jack Pedersen. Det er nok baggrunden for, at Erik Jack Pedersen har fået mailen. Afhørte fik ikke denne mail og havde på dette tidspunkt, den 7. juni 2012, ikke hørt om operationsbefalingen. Han var ikke bekendt med, hvem der fra Rigspolitiets side deltog i briefingen i Gedestalden."

Samme dag, den 7. juni 2012, sendte politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, en mail vedhæftet PETs anbefaling af 5. juni 2012 til Københavns Politi med trusselsvurdering. Mailen blev sendt til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og cc. til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, begge Københavns Politi.[286]

Den følgende dag, den 8. juni 2012, kl. 11.44 sendte politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, endnu en mail med besked om, at en ny udgave af operationsbefalingen var lagt på Beredskabsportalen. Mailen blev sendt til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, begge Københavns Politi, til de udpegede indsatsledere samt til konsulent KF 0764, PET.[287] Denne mail er nærmere omtalt under afsnit 8.2.4 vedrørende operationsbefalingens 2. udgave.

Mails af 7. juni 2012 til chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, politidirektør Johan Martini Reimann og rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg vedhæftet PETs anbefaling til Københavns Politi med trusselsvurdering[288]
Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, fremsendte endvidere i mail af 7. juni 2012 den i afsnit 8.2.2 omtalte anbefaling af 5. juni 2012 fra PET til Københavns Politi indeholdende blandt andet PETs trusselsvurdering til chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi.

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, videresendte samme dag, den 7. juni 2012, mailen og den vedhæftede fil til politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, og Jette Nørrind Schaumburg-Müller, Rigspolitiet. I Jørn Aabye Nielsens mail anførtes:[289]

286 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen
287 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen
288 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Jens Henrik Højbjerg
289 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Jens Henrik Højbjerg

> "Hej Johan og Jette
>
> Besøgsprogrammet for Kinas præsident med følge er gengivet i den vedhæftede trusselsvurdering. Bemærk oplysningerne om ankomsttidspunktet (det endelige tidspunkt er endnu ikke fastlagt)."

Jette Nørrind Schaumburg-Müller videresendte samme dag, den 7. juni 2012, mailen til rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg og til sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiets Direktionssekretariat.

Intern mail i Rigspolitiet den 10. juni 2012 vedhæftet operationsbefalingens 2. udgave

Vicepolitiinspektør Per Jensen, Rigspolitiet, National Operations- og Beredskabscenter (NOBC), fremsendte som vedhæftede filer i mail af 10. juni 2012 operationsbefaling af 10. maj 2012, 2. udgave, samt program, 3. udgave, til juridisk chef Vibeke Heidi Christensen, Rigspolitiet, Politiområdet. Mailen blev samtidig sendt cc. til følgende medarbejdere ved Rigspolitiets Politiområde: chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, centerchef Allan Bent Nyring, politikommissær Jakob Kristensen, politikommissær Leo Bent Thelin og politiassessor Birgitte Buch. I mailen anførtes:[290]

> "Lige en status til brug for morgenmøde mandag."

2. udgave af operationsbefalingen, der er nærmere omtalt under afsnit 8.2.4, indeholdt blandt andet PETs trusselsvurdering fra den i afsnit 8.2.2 omtalte anbefaling til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger af 5. juni 2012 til Københavns Politi. Desuden indeholdt operationsbefalingen følgende afsnit:

> "Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskoruteter, og sikrer at evt. demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskoruteten og objekter."

Om denne mail er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet:[291]

> "Om mail af 10. juni 2012 vedhæftet 2.udgave af operationsbefalingen oplyste afhørte, at mailen er sendt til en række medarbejdere i Rigspolitiet. Torben Mølgård Jensen var dengang chefpolitiinspektør i Rigspolitiet. Allan Bent Ny-

290 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Birgitte Buch

291 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

ring var centerchef for NBC. Birgitte Buch var den ansvarlige jurist i NBC. Erik Jack Petersen var i samme afdeling. De øvrige modtagere kendte afhørte ikke, men han ville formode, at de var ansat i NBC. Afhørte har i forbindelse med folketingssvarene kun samarbejdet med Birgitte Buch. Han har aldrig drøftet operationsbefalingen i forbindelse med afgivelsen af bidrag til besvarelsen af Folketingsspørgsmålene. Han blev først bekendt med dens eksistens ultimo september [2015], få timer før Justitsministeriet fik oplysningen. Hvis indholdet af en operationsbefaling skulle indarbejdes i et svar til Folketinget, ville det som udgangspunkt høre under NBC og dermed være Birgitte Buchs opgave.

Afhørte ville gå ud fra, at medarbejderne i NBC havde adgang til Beredskabsportalen. Han havde aldrig haft kendskab til den og aldrig haft behov for at gå ind på den, og han havde ikke kendskab til, om Rigspolitiet har deltaget i udarbejdelsen af operationsbefalingen.

Afhørte havde ikke kendskab til, at Rigspolitiet var inddraget i besøgets forberedelse udover det, der fremgår af svarene til Folketinget. Han var som nævnt udlånt i 2012 og har efterfølgende ikke hørt det drøftet i Rigspolitiet. Han havde således ikke kendskab til, om der i forberedelsesfasen har været kontakt mellem Rigspolitiet og Justitsministeriet."

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[292]

"Om modtagerne af Per Jensens mail af 10. juni 2012 vedhæftet operationsbefalingen 2. udgave oplyste afhørte, at Torben Mølgård Jensen var chefpolitiinspektør i politiområdet. Allan Bent Nyring og Birgitte Buch var tilknyttet NBC. De øvrige modtagere kendte afhørte ikke. Afsenderen Per Jensen siger ikke umiddelbart afhørte noget. Hun vidste ikke, hvorfor mailen var vedhæftet operationsbefalingen. Mailen handlede om et internt, operativt NBC-anliggende. Hun så ikke operationsbefalingen, før Thorkild Fogde orienterede Den Uafhængige Politiklagemyndighed i september 2015. Hun vidste ikke engang, at der var noget, der hed en operationsbefaling."

Sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[293]

"Om mail af 10. juni 2012 fra vicepolitiinspektør Per Jensen til en række medarbejdere i Rigspolitiet vedhæftet 2. udgave af operationsbefalingen, oplyste afhørte, at han af modtagerne kun kender Vibeke Heidi Christensen og Birgitte Buch. Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen var tilknyttet politiområdet.

292 Protokol nr. 45 af 13. januar 2017

293 Protokol nr. 43 af 13. januar 2017

Afhørte vidste ikke, hvem Erik Jack Petersen er. Afhørte kender Allan Bent Nyring, men ved ikke, om han på daværende tidspunkt var i Københavns Politi eller i politiområdet ved Rigspolitiet. Der er ingen af modtagerne, der har orienteret afhørte om, at de modtog operationsbefalingen på dette tidspunkt. Han vidste ikke, hvor længe operationsbefalingen blev liggende på Beredskabsportalen.

Afhørte har ikke set operationsbefalingen før, at han så den i forbindelse med nærværende sag.

Han så den ikke i sin tid i Direktionssekretariatet. Det skete meget sjældent, at der blev vedlagt bilag til folketingsbesvarelser. Når der kom bidrag fra politikredsene og politiområdet, var det typisk uden bilag. Hvis der var bilag, ville de typisk ligge i Rigspolitiets beredskabsenhed NBC."

Sekretariatschef Jens Henrik Jacobsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[294]

"Om mail af 10. juni 2012 fra vicepolitiinspektør Per Jensen til en række medarbejdere i Rigspolitiet vedhæftet 2. udgave af operationsbefalingen oplyste afhørte, at han af modtagerne kender Birgitte Buch og Torben Mølgård Jensen, men ikke de øvrige, bortset fra Allan Bent Nyring. Afhørte havde hverken kontakt med Torben Mølgård Jensen eller Allan Bent Nyring i sin tid i Rigspolitiet, bortset måske fra en enkelt telefonsamtale med Allan Bent Nyring om noget helt andet. Afhørte vidste, at afsenderen, Per Jensen, i Rigspolitiet var tilknyttet NBC, men afhørte vidste i øvrigt ikke, hvem han var. Han vidste heller ikke, hvorfor Per Jensen videresendte operationsbefalingen.

Afhørte vidste ikke, om Rigspolitiet var inddraget i de respektive kinesiske besøgs forberedelse og tilrettelæggelse. Han har ikke fået nogen oplysninger om det. Det var politiområdet, der havde kontakten med politikredsene. Direktionssekretariatet havde en overordnet, koordinerende rolle, og det ville ikke have været naturligt, at han hørte om den slags.

På et tidspunkt, hvor afhørte var på vej på efterårsferie, lavede han en skriftlig overdragelsesforretning til Mette Uhrskov Kreiborg, der var på vej tilbage på arbejdet efter afholdt ferie. I afhørtes mail af 16. oktober 2015 til Mette Uhrskov Kreiborg omtales den såkaldte Tibetmappe. På det tidspunkt var kommissionen allerede blevet nedsat og Den Uafhængige Politiklagemyndighed havde som led i sin undersøgelse været i kontakt med Rigspolitiet vedrørende fremsendelsen

294 Protokol nr. 44 af 13. januar 2017

af alle relevante originale sagsakter. Da de originale dokumenter skulle afleveres til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, og da der var usikkerhed om, hvorvidt andre, herunder Tibetkommissionen, skulle have kopi af akterne, ligesom der var behov for, at man fortsat havde kopier i huset til evt. videre sagsbehandling, blev det besluttet at tage et antal kopier af alt relevant materiale, inden det skulle sendes ud af huset. Da materialet vedrørte Tibetspørgsmålene, blev mapperne internt i Direktionssekretariatet omtalt som "Tibetmapperne". Det var Jakob Gøtze Pedersen, der sammen med en student stod for at samle og få kopieret materialet, og som satte dem i et antal ens mapper, som blev placeret i Direktionssekretariatet. I mapperne lå operationsbefalingen afhørte bekendt ikke, for den var ham bekendt slet ikke i Direktionssekretariatet på det tidspunkt. Han har dog ikke nærlæst alt i mapperne, men har alene set, at indholdet var korrekt indsat, blandt andet kronologisk, hvilket var det, han henviste til i sin mail til Mette Uhrskov Kreiborg. Afhørte har ikke været inde over ekspeditionen af de skriftlige besvarelser til Justitsministeriet og kan derfor ikke udtale sig om, hvorvidt man i Rigspolitiet ville have været opmærksom på operationsbefalingen, når man ekspederede spørgsmål til Retsudvalget. Afhørte bekendt var den ikke i det materiale, der var tilgået Direktionssekretariatet."

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet:[295]

"Om Per Jensens mail af 10. juni 2012, vedhæftet operationsbefalingen 2. udgave oplyste afhørte, at Per Jensen var vicepolitiinspektør i NBC. Mailen handlede om et kommende møde og mulig assistance til Københavns Politi. Først havde Københavns Politi ikke brug for assistance, men der blev senere rekvireret bevogtningsgrupper. Om modtagerne af mailen oplyste afhørte, at Torben Mølgård Jensen var chefpolitiinspektør og politiområdets øverste operative chef. Jakob Christensen og Leo Bent Thelin var politikommissærer i NBC, mens Erik Jack Petersen var vicepolitikommissær samme sted. Han sad i Rigspolitiets koordinerende stab under besøget og havde til opgave at trække ressourcer ind, hvis der blev behov for det.

Afhørte modtog kun mailen til underretning, og hun læste ikke operationsbefalingens indhold. Første gang, hun hørte om operationsbefalingen, var, da det kom frem i pressen, og det var først, da hun modtog afhøringstemaet, at hun blev klar over, at hun dengang havde modtaget operationsbefalingen på en mail. Hun talte ikke med sine kolleger i Rigspolitiet om indholdet af operationsbefalingen, da indholdet blev offentlig kendt.

295 Protokol nr. 46 af 13. januar 2017

Når hun ikke i 2012 blev klar over, at hun havde modtaget operationsbefalingen, skyldtes det, at hun kun var med cc. på mailen. Den vedrørte ikke hendes område. Det var en rent operativ underretning og en underretning om, at Rigspolitiet var i beredskab. Det henhørte ikke under hendes opgaver. Hun har derfor læst mailen, men ikke vedhæftningen."

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg, Rigspolitiet:[296]

"Om mail af 10. juni 2012 fra Per Jensen til en række medarbejdere i Rigspolitiet vedhæftet 2. udgave af operationsbefalingen, oplyste afhørte, at det for ham er uforståeligt, at Per Jensen sendte operationsbefalingen til medarbejdere i NBC. Per Jensen havde ansvaret for, at der blev rekvireret assistance til en politikreds, og operationsbefalingen var efter afhørtes opfattelse ikke noget, nogen af modtagerne skulle beskæftige sig med. Afhørte blev ikke bekendt med operationsbefalingens indhold i 2012."

Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet:[297]

"Han gennemlæste operationsbefalingen, da han fik den på en mail den 10. juni 2012. Trusselsvurderingen undrede ham. Han studsede særligt over den forsigtighed, der skulle udvises over for præsidenten, at han ikke måtte tabe ansigt. Det havde afhørte aldrig set før i en trusselsvurdering, og det har ikke noget med en trusselsvurdering at gøre. Han huskede, at han tænkte, at præsidenten måtte være utrolig tyndhudet. Der lå i oplysningen en henstilling til, at man skulle passe på, at præsidenten ikke skulle tabe ansigt, at han skulle beskyttes mod at se demonstranter eller andet.

Afhørte studsede også over sætningen under manøvreideen for politiaktion 04-01 om, at demonstranter ikke måtte være synlige. Dette kan sikres på mange måder. Demonstranter kan skubbes væk, eller der kan stilles noget foran demonstrationen, og det gjorde man jo også på Højbro Plads.

Han talte ikke med kolleger i Rigspolitiet om afsnittene i operationsbefalingen i forbindelse med, at han læste dem. Det gjorde han først efter briefingen i Gedestalden.

Han hentede også selv operationsbefalingen på Beredskabsportalen inden mødet i Gedestalden. Heller ikke i den forbindelse drøftede han indholdet med andre i Rigspolitiet, heller ikke med Per Jensen. Måske har de dog drøftet det un-

296 Protokol nr. 49 af 19. januar 2017

297 Protokol nr. 67 af 3. marts 2017

der en almindelig kaffestuesnak. Afhørte mente ikke, at han fik reaktioner fra de øvrige modtagere af operationsbefalingen. Han talte heller ikke med Claus Hjelm Olsen inden briefingen i Gedestalden. I det hele taget, tog afhørte ikke initiativ til noget."

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Rigspolitiet:[298]

"Om Per Jensens mail af 10. juni 2012, som afhørte modtog cc., og som var vedhæftet 2. udgave af operationsbefalingen, oplyste afhørte, at han ikke huskede at have modtaget mailen, og at han med sikkerhed ikke har læst passagerne om PETs trusselsvurdering og politiaktion 04-01 under afsnittet Manøvreide. Disse afsnit er meget særegne. Han havde ikke hverken før eller siden set sådanne passager i en operationsbefaling, og hvis han havde læst dem, ville han med sikkerhed have kunnet huske det. Dengang modtog afhørte over 50 mails daglig, og der skete ofte en vis ophobning af mails. Han kunne ikke huske, hvordan det var med denne konkrete mail, men han er måske først nået til at se mailen, efter besøget var slut. Desuden har han kun fået mailen til orientering. Der var intet, han skulle forholde sig til. Han har sikkert blot noteret sig, hvad ressourcebehovet var, og at Per Jensen tog sig af det. Det mandagsmøde, der henvises til, var det ugentlige chefmøde i Rigspolitiet. Der blev på disse møder orienteret om de aktuelle begivenheder. Vibeke Heidi Christensen var Allan Nyrings souschef og har måske modtaget mailen, fordi Allan Nyring ikke var til stede på mandagsmødet. Afhørte vidste det ikke."

Vicepolitiinspektør Per Jensen, Rigspolitiet:[299]

"Afhørte var i 2012 vicepolitiinspektør i Rigspolitiet, National Operations- og Beredskabscenter (NOBC). Han refererede til politiinspektør Allan Nyring. Erik Jack Pedersens nærmeste foresatte var Jakob Kristensen, ikke afhørte. Jakob Kristensen refererede til afhørte.

Afhørte var ikke involveret i planlægningen af besøget, og han havde før besøget ingen kontakt til andre danske eller kinesiske myndigheder.

Afhørte blev orienteret af Erik Jack Pedersen om, at denne skulle deltage i briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. Det er sædvanligt, at NOBC deltager i disse møder. De drøftede ikke indholdet af operationsbefalingen forud for mødet.

298 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

299 Protokol nr. 72 af 6. april 2017

Om afhørtes mail af 10. juni 2012, vedhæftet 2. udgave af operationsbefalingen, forklarede han, at Rigspolitiets opgave alene var politiaktion 27-02, der forestod rekvirering af personale fra andre politikredse. Det var det, han med mailen orienterede sine chefer om. Hans mail blev blandt andet sendt til Birgitte Buch, der var hans fungerende chef, fordi Allan Nyring på det tidspunkt var med Jakob Kristensen i Ukraine. Det var i overensstemmelse med normal procedure, at han sendte operationsbefalingen til cheferne. Det var blot til orientering. Han forventede ikke, at nogen af modtagerne skulle foretage sig noget i anledning af mailen.

Afhørte skimmede operationsbefalingen. Han læste strategien og det anførte om politiaktion 27-02. Herefter vurderede han ressourcebehovet. Han hæftede sig ikke ved PETs trusselsvurdering eller andet i operationsbefalingen. Afhørte interesserede sig kun for ressourceforbruget. Afhørte har derfor heller ikke hæftet sig ved det, der stod om manøvreideen for politiaktion 04-01. Han hæftede sig endelig heller ikke ved, at blandt andet afsnittet om politiaktion 04-01 var markeret med streg i margenen. Det er en sædvanlig måde at markere ændringer i forhold til tidligere udgaver på. Det er dog ikke en regel, men op til den enkelte planskriver. Heller ikke den 10. juni 2012 drøftede afhørte og Erik Jack Pedersen formelt indholdet af operationsbefalingen, men de har måske haft en snak om det. Afhørte huskede det ikke. Han talte ikke med Torben Mølgård Jensen om operationsbefalingen, og han kunne helt udelukke, at han drøftede den med Jakob Kristensen, for han var på det tidspunkt i Ukraine.

Afhørte huskede ikke at have set 3. og 4. udgave af operationsbefalingen."

Endvidere har *vicepolitiinspektør Per Jensen, Rigspolitiet*, besvaret kommissionens skriftlige spørgsmål således:[300]

"…

2) Kommissionen har fra sagens materiale kendskab til, at du den 10. juni 2012 sendte eller videresendte Københavns Politis Operationsbefaling, 2. udg., til en række medarbejdere i NBC, herunder Birgitte Buch. I hvilken anledning havde du modtaget operationsbefalingen og fra hvem?

Så vidt jeg husker havde jeg selv hentet operationsbefalingen på Københavns Politi's hjemmeside, hvilket var sædvane."

300 Kommissionens j.nr. 4-2017-1182

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens briefing af indsatslederne i Gedestalden den 12. juni 2012

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, afholdt briefing i Gedestalden den 12. juni 2012 kl. 11.00. De personer, der var udpeget som indsatsledere af de forskellige politiaktioner, var indkaldt. Desuden var blandt andre politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, indkaldt, men han havde som ovenfor nævnt afslået kalenderinvitationen den 7. juni 2012.[301] Politikommissær Erik Gøtje Larsen, Københavns Politi, der var en af indsatslederne af politiaktion 07-02, Christiansborg, meldte ligeledes afbud til mødet.[302] Om denne briefing er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:[303]

> "Afhørte deltog ikke i briefingen den 12. juni 2012 kl. 11.00 i Gedestalden på Politigården."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[304]

> "Det var afhørte, der førte ordet under briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. Til en sådan briefing deltager typisk de, der er ansvarlige for de enkelte politiaktioner. Han benyttede ikke Power Point eller lignende, for så sidder de bare og læser på den. Han fortalte om situationen, læste trusselsvurderingen og strategien direkte op fra operationsbefalingen og fortalte hovedessensen af operationsbefalingens afsnit om opgaven. I den sidste forbindelse læste han ikke op fra operationsbefalingen, men knyttede i stedet korte kommentarer til de enkelte punkter. Der kunne f.eks. være tale om, at det skulle sikres, at der ikke blev kastet noget ned fra broer, eller at der skulle foretages opklaring for at opfange demonstrationer eller andre, der eventuelt ville præsidenten noget ondt. Briefingen om manøvreideen var knyttet op på de enkelte politiaktioner. Afhørte briefer typisk om dette på samme måde, som han briefer om opgaven, dog springer han de enkelte politiaktioner over. Efter briefingen satte de enkelte politiaktioner sig hver for sig og sparrede med afhørte om detaljerne. Til stede var indsatslederne, men hverken gruppe- eller delingsførerne. Afhørte huskede ikke konkret, hvad han sagde, da han briefede. Han medbragte operationsbefalingen, men ikke de taktiske befalinger. Afhørte huskede ikke, at nogen stillede spørgsmål til indholdet af operationsbefalingen. Der er givet blevet talt om demonstranter, og afhørte har givet gengivet PETs trusselsvurdering.

301 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen

302 DUP, bilag U-27-5

303 Protokol nr. 6 af 4. november 2016

304 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

Han huskede ingen specifik drøftelse om flag og gule trøjer. Han kunne huske, at han sagde, at Kina har et syn på demokrati, men at vi kører efter vores regler. Det skulle måske have været pindet mere ud, men på det tidspunkt havde det ikke relevans for, hvordan Københavns Politi løste opgaven. Afhørte huskede, at han, idet han sagde det, flyttede sig lidt i forhold til, hvordan han ellers altid stod. Det gjorde han, fordi lige præcis dette var vigtigt. Han ville tro, at han også er kommet med en bemærkning om besøgets økonomiske betydning. Han huskede ikke, om der kom spørgsmål til denne del af briefingen.

Foreholdt Christian Kjeldsens forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed med gengivelse af Bjarke Alberts briefing på selve aktionsdagen, hvorefter Bjarke Alberts på et spørgsmål om hjemlen til at fratage flag svarede, at "Det siger [afhørte]", oplyste afhørte, at han slet ikke har talt med Bjarke Alberts, og at han ikke har sagt det anførte. Bjarke Alberts kan godt have været til stede i Gedestalden, hvis han var politiaktionsleder.

Foreholdt Jeppe Syrach Bomholts mail af 6. marts 2014, hvorefter forholdsordren var, at flag skulle fratages, oplyste afhørte, at han havde befalet, at der ikke måtte være demonstranter på Christiansborg Slotsplads. De skulle anvises til Højbro Plads. Det er vel det, der er handlet efter. Hvad der er sket i den konkrete situation, kunne han ikke forklare. Han vidste ikke, hvorfor Jesper Syrach Bomholt havde opfattelsen af, at han skulle tage flaget fra vedkommende."

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi:[305]

"Afhørte deltog i briefing den 12. juni 2012 kl. 11.00 i Gedestalden på Politigården, som der indkaldes til i alle 4 udgaver af operationsbefalingen. Det var Hjelm Olsen, der briefede i sin egenskab af KSNleder. Afhørte huskede ikke, om Mogens Lauridsen var til stede. Alle ledere, der skulle deltage, var indkaldt. Afhørte kunne ikke huske, om operationsbefalingen var fremme. Det vil den typisk være. Afhørte kunne ikke huske, hvor lang tid briefingen varede. Afhørte sagde ikke noget. Afhørte huskede ikke, om andre indsatsledere tog ordet. Afhørte kunne ikke huske, om Hjelm Olsen briefede om flag, bannere og afskærmning.

…

Claus Hjelm Olsen har sikkert under briefingen den 12. juni 2012 læst op af operationsbefalingen, at der skulle planlægges for at kunne håndtere bevogtning af ikke kendte/pludseligt opståede objekter, men afhørte huskede det ikke. Han turde ikke sige, om han har set sådanne passager i en befaling før."

305 Protokol nr. 7 af 4. november 2016

Politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi:[306]

"Afhørte må have deltaget i briefingen den 12. juni 2012 kl. 11.00 i Gedestalden på Politigården. Det var for afhørtes vedkommende den afsluttende briefing. Afhørte kunne ikke huske, hvem der stod for briefingen. Han har deltaget i rigtig mange briefinger. Afhørte kunne derfor heller ikke huske, hvad der blev briefet om. En sådan briefing vil typisk bestå i, at den overordnede leder eller den operationelt ansvarlige briefer om strategien og derefter kort omtaler opgaverne for hver enkelt indsatsleder. Afhørte har efterfølgende erfaret, at Hjelm Olsen var KSNleder, og at Mogens Lauridsen var overordnet leder. Afhørte havde ikke direkte kontakt med dem under operationen."

Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi:[307]

"Afhørte deltog ikke i nogen møder før den afsluttende briefing den 12. juni 2012 kl. 11.00 på Politigården. Han mente, at det foregik i den gamle dommervagt og ikke i Gedestalden, som det fremgår af indkaldelsen. Det var Claus Hjelm Olsen, der briefede. Afhørte huskede ikke, om Mogens Lauridsen var til stede. En repræsentant for PET har formentlig deltaget, men afhørte huskede det ikke. Hjelm Olsen gennemgik operationsbefalingen og den samlede manøvreide. Afhørte kunne ikke huske, om Hjelm Olsen læste direkte op fra operationsbefalingen, eller om han kunne det hele udenad. Afhørte havde på forhånd gjort sig bekendt med indholdet, muligvis via Beredskabsportalen. Afhørte mente, at Hjelm Olsen talte om at skærme præsidenten for demonstranter. Hjelm Olsen sagde, at flag skulle fratages, og at præsidenten ikke skulle se demonstrationer. Det blev sagt tydeligt, at flag skulle fratages. Det var afhørte helt overbevist om. Der er ikke tale om en erindringsforskydning.

Det var en befaling og ikke til diskussion. Sådan er det ved større politiaktioner. Der er i sådanne situationer et militaristisk system. Det var en ordre, der skulle følges. Der blev ikke på dette møde stillet spørgsmål til lovligheden. Afhørte huskede ikke, om påklædning blev omtalt, men flag skulle fratages. Afhørte kunne ikke huske det, men troede ikke, at der var andre end Hjelm Olsen, der tog ordet. Afhørte huskede ikke, at Oryé sagde noget. Hjelm Olsen nævnte også, at kineserne ikke ville tabe ansigt, hvilket også var anført i operationsbefalingen.

306 Protokol nr. 9 af 10. november 2016

307 Protokol nr. 12 af 11. november 2016

I store politiaktioner som denne er politiet under kommando, og de handler efter ordre. Hvis en politibetjent under en sådan aktion fratager en demonstrant et flag, er det, fordi betjenten har fået ordre til det."

Politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi:[308]

"Afhørte mente, at han deltog i briefingen den 12. juni 2012 kl. 11.00 i Gedestalden på Politigården, men han huskede ikke detaljer, heller ikke hvem der briefede. Afhørte gik ud fra, at det var KSNlederen, Claus Hjelm Olsen, der briefede. Afhørte huskede ikke, om Mogens Lauridsen eller en repræsentant for PET var til stede. Det blev nævnt som et tema på briefingen, at kineserne havde bekymringer omkring anti-kinesiske demonstrationer og ytringer. Afhørte huskede ikke, om det blev drøftet, om man skulle imødekomme bekymringen, men det blev drøftet, at der på objekterne kunne opstå pres fra kinesiske sikkerhedsfolk, der over for de tilstedeværende danske politifolk kunne tilkendegive, at de ønskede demonstranter fjernet. Det var sket tidligere. Man skulle gøre, som man plejer: Holde sikkerhedshensynet op mod retten til at demonstrere og ytre sig. Indsatslederne skulle briefe deres egne folk om, at dette problem kunne opstå. Afhørtes opfattelse var, at Københavns Politi ikke skulle gøre noget, de ellers ikke ville have gjort, med mindre de fik ordre om det af en indsatsleder."

Politikommissær Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi:[309]

"Afhørte deltog i briefingen den 12. juni 2012 kl. 11.00 i Gedestalden på Politigården. Det var Claus Hjelm Olsen, der briefede. Mogens Lauridsen har formentlig deltaget, for det gør operationslederen normalt, men afhørte huskede det ikke. Afhørte så ingen medarbejdere fra PET. Operationsbefalingens overordnede strategi blev gennemgået, ligesom det blev gennemgået, hvilke politiaktioner der skulle afvikles. Afhørte gik ud fra, at deltagerne havde gjort sig bekendt med operationsbefalingens indhold forinden. Alle havde i hvert fald set den før mødet. … Det blev drøftet under briefingen, at præsidenten ikke måtte fornærmes. Man var meget opmærksom på, hvordan det skulle køre rundt i byen. Graffiti skulle fjernes, og der var vistnok indgået aftale herom med Københavns Kommune. Afhørte bekendt blev flag, bannere, andre symboler og demonstranter ikke omtalt, udover at KSN straks skulle kontaktes, hvis der opstod noget sådant. Derefter ville der komme en forholdsordre. Det var ikke noget stort emne på denne briefing.

308 Protokol nr. 14 af 17. november 2016

309 Protokol nr. 17 af 17. november 2016

Afhørte var opmærksom på det, der stod i operationsbefalingens trusselsvurdering om den kinesiske ambassades bekymring for, *"at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg*", og for PETs opfattelse af, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men *"det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende*". Han kopierede afsnittet over i sin taktiske befaling. Det tilkommer ikke afhørte at ændre på PETs trusselsvurdering. For afhørte gik det på sikkerheden, ikke på kinesernes bekymring, som afhørte blot tog ad notam. Oplysningen om, at kineserne ikke ville tabe ansigt, kunne afhørte ikke bruge til noget. Det gælder helt generelt, at statsoverhoveder ikke skal fornærmes under besøget, uanset hvilket land der er tale om. Bekymringen blev heller ikke nævnt specifikt under briefingen den 12. juni 2012 i Gedestalden."

Vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi:[310]

"Afhørte mente ikke, at han deltog i briefingen den 12. juni 2012 kl. 11.00 i Gedestalden."

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi:[311]

"Afhørte kunne ikke huske, hvornår den afsluttende briefing i Gedestalden fandt sted, men det må have været på det tidspunkt, der står i sidste udgave af operationsbefalingen. Afhørte deltog, men sagde intet. Det var Claus Hjelm Olsen, der briefede. Chefpolitiinspektør Jørn Aabye var ikke til stede. Afhørte kunne ikke huske, om Bent Olsen eller Mogens Lauridsen deltog. PET deltog ved KF 0764 og måske en yderligere medarbejder, som afhørte ikke huskede navnet på. Alle indsatslederne var der. Claus Hjelm Olsen gennemgik næsten hele operationsbefalingen. Indsatslederne vil typisk have medbragt operationsbefalingen til en sådan briefing. KF 0764 tog ikke ordet under briefingen, og der blev ikke stillet afklarende spørgsmål til ham."

Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet:[312]

"Afhørte kendte nogle, men ikke alle de tilstedeværende under briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. Claus Hjelm Olsen var til stede. Efter afhørtes erindring kom Mogens Lauridsen og deltog lidt inde i mødet, hvor de var godt i gang med at gennemgå operationsbefalingen, men han gik igen efter 15-30 minutter. Der deltog en medarbejder fra PET. Sammen med ham deltog en mand,

310 Protokol nr. 4 af 3. november 2016

311 Protokol nr. 22 af 9. december 2016

312 Protokol nr. 67 af 3. marts 2017

der vistnok kom fra Udenrigsministeriet. Afhørte huskede det som, at det blev sagt. Han kan dog også have været fra PET. Afhørte var ikke 100% sikker. PET-manden gennemgik trusselsvurderingen. Forevist PETs liste over medarbejdere kunne afhørte sige, at det hverken var KF 0796 eller KF 0792, der var til stede. Resten kendte han ikke. Det var afhørtes indtryk, at den deltagende PET-medarbejder havde deltaget i planlægningen og sikkert også havde været med til at udarbejde trusselsvurderingen.

Claus Hjelm Olsen gennemgik operationsbefalingen fra ende til anden. Claus Hjelm Olsen gennemgik de enkelte punkter også for at sikre, at indsatslederne havde forstået indsatsen. Det er i dag svært for afhørte at huske præcist, hvad der blev sagt om afsnittet vedrørende politiaktion 04-01 under manøvreideen, men hele atmosfæren bar præg af, at præsidenten skulle beskyttes mod nogle ting. Det blev også sagt, at han ikke måtte se demonstranter, men afhørte huskede ikke, at det blev sagt direkte, hvordan dette skulle ske. Der var ikke tvivl om, at han skulle beskyttes mod at se demonstranter. Afhørte huskede ikke, at symboler, herunder bannere, blev specielt nævnt på briefingen. Han kunne ikke huske, om indsatslederne for politiaktion 04-01 spurgte nærmere ind til, hvordan de skulle løse deres opgave, men han mente det ikke.

Efter Claus Hjelm Olsens gennemgang uddybede PET trusselsvurderingen. PETmedarbejderen sagde, at det var meget afgørende, at præsidenten blev skærmet og ikke blev udsat for noget negativt. Det var også for, at besøget skulle blive en succes, som afhørte forstod det. Konsekvenser, hvis det ikke lykkedes, blev ikke nævnt direkte, men det var vigtigt, at præsidenten havde et godt besøg i Danmark. Et af succeskriterierne var, at han ikke så demonstranter.

Den anmeldte demonstration på Højbro Plads blev nævnt under briefingen. Det var et problem, at demonstrationen var så tæt på ruten til Christiansborg Slot, og at man ikke kunne undgå, at præsidenten kørte forbi. Man drøftede sig frem til, at demonstrationen skulle dækkes af med to politibusser. Det var en bred drøftelse. En stor del af de tilstedeværende var mere eller mindre med i drøftelsen. Det var hans indtryk, at ideen kom fra en af indsatslederne, men han kunne ikke huske hvem. Han kender de fleste af ansigt. Det var nok enten en af indsatslederne for eskorten eller for den maritime del eller også den, der havde selve politiaktionen. Det var Claus Hjelm Olsen, der tog initiativ til drøftelsen, men selve ideen kom ikke fra ham. Da drøftelsen startede, var det ikke afhørtes indtryk, at Claus Hjelm Olsen helt vidste, hvad han skulle gøre med problemet. Der var en fælles drøftelse af, hvordan dette problem kunne løses.

Konklusionen blev, at der skulle køres to store politibusser frem foran demonstrationen i det øjeblik, præsidenten passerede. Det blev på dagen til fire transitter, men formålet var det samme: At præsidenten ikke måtte se, hvad der foregik bagved.

Afhørte huskede ikke, om Mogens Lauridsen var til stede under denne del af mødet. Drøftelsen fandt sted ret sent under mødet. Henrik Oryé var der og Claus Hjelm Olsen og Mogens Bendiks Knudsen.

Hele stemningen var, at præsidenten skulle beskyttes mod visse ting. PET var en del af denne stemning i forbindelse med bemærkningerne om trusselsvurderingerne. De to PET-folk eller repræsentanterne fra henholdsvis PET og Udenrigsministeriet var også til stede, da man drøftede demonstrationen på Højbro Plads.

Afhørte troede, at flere må have fundet, at beslutningen var usædvanlig, men det var ikke hans opfattelse, at der var en trykket stemning. Flere må have studset over, at det ikke var normalt det her, men ingen virkede, som om de havde det dårligt med projektet.

Afhørte mente at huske, at man kort drøftede, at graffiti skulle fjernes, og at der var noget planlægning på en eller anden måde.

Han huskede ikke, at det under briefingen blev diskuteret, om det, der blev besluttet, var lovligt. Afhørte forlod lokalet, da briefingen var afsluttet. Han overvejede ikke nærmere, om han efter briefingen skulle nævne det passerede for andre i Rigspolitiet. Han regnede med, at trusselsvurderingen og manøvreideen var tygget igennem af Københavns Politis jurister.

Da afhørte kom hjem fra briefingen i Gedestalden, nævnte han beslutningen om at køre busserne frem for sin chef, vicepolitiinspektør Per Jensen. Han nævnte det også for politikommissær Jakob Kristensen. Han huskede ikke deres reaktion. Der var vist ikke den store reaktion. Han gjorde ikke mere ved det. Det var ikke Rigspolitiets politiaktion, og han havde jo fortalt om det til sin chef. Han vidste ikke, om Per Jensen gik videre over for sine foresatte. Afhørte gik ikke selv til Torben Mølgård Jensen, for de var på hver deres niveau, så en sådan henvendelse skulle ske gennem afhørtes chef. Afhørte havde meget samarbejde med Birgitte Buch, så han ville ikke udelukke, at han kan have nævnt det over for hende. Han kunne ikke huske det.

…

Foreholdt, at TV2 i sin udsendelse fra Højbro Plads den 15. juni 2012 allerede kl. 18.00 oplyste, at der ville blive kørt busser ind foran demonstrationen, oplyste afhørte, at han ikke vidste, hvor journalisten havde sin viden fra, eller hvorfor hun anvendte ordet "busser" og ikke et andet ord, f.eks. "vogne".

Afhørte havde ikke efterfølgende drøftet briefingen i Gedestalden med Torben Mølgård Jensen, Birgitte Buch eller Allan Bent Nyring, heller ikke i forbindelse med den omtale, der var i medierne."

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi:[313]

"Afhørte deltog ikke i briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. Foreholdt Erik Jack Pedersens forklaring om beslutningsprocessen i forbindelse med busserne på Højbro Plads oplyste afhørte, at han kun har hørt om dette gennem pressen. Afhørte kunne ikke kommentere på, om det i givet fald var usædvanligt."

Politikommissær Jakob Kristensen, Rigspolitiet:[314]

"Afhørte var ikke inddraget i forberedelsen og tilrettelæggelsen af besøget fra Kina i 2012. Han var på tjenesterejse i Ukraine i perioden 5.-19. juni 2012, og han var i disse dage ikke i kontakt med kolleger om besøget.

Han hørte ikke noget om, hvordan besøget var forløbet, da han kom hjem. Han talte ikke med Erik Jack Pedersen om, hvad der var sket under briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. Afhørte talte heller ikke med Torben Mølgård Jensen om det, hverken i 2012 eller senere. Afhørte har ikke haft fokus på besøget overhovedet.

Han blev ikke bekendt med indholdet af operationsbefalingen hverken dengang eller senere.

Foreholdt Erik Jack Pedersens forklaring, hvorefter han orienterede afhørte og Per Jensen, da han kom hjem fra Gedestalden, fastholdt afhørte, at han ikke har haft en sådan samtale med Erik Jack Pedersen hverken under sit ophold i Ukraine eller efter, at han kom hjem fra Ukraine den 19. juni 2012."

313 Protokol nr. 68 af 3. marts 2017

314 Protokol nr. 75 af 7. april 2017

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Rigspolitiet:[315]

"Erik Jack Pedersen har ikke talt med afhørte om, hvad der skete på briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. Erik Jack Pedersens forklaring herom, hvorefter det på denne briefing blev besluttet at køre busser ind foran demonstrationen på Højbro Plads, og at han oplyste det til sin chef, da han kom tilbage til Rigspolitiet efter briefingen, siger ikke afhørte noget som helst. Erik Jack Pedersen var tre-fire ledelsesled under afhørte, og afhørte ville have husket det, hvis Erik Jack Pedersen havde gjort noget så usædvanligt som at gå direkte til ham med denne orientering. Afhørte havde heller ikke hørt om det fra Per Jensen eller andre. Afhørte blev ikke bekendt med beslutningen om at køre busser frem, før han læste om det i avisen for en måned siden. Det hændelsesforløb, Erik Jack Pedersen har forklaret om, var ukendt for afhørte. Ingen er kommet ind til ham og sagt: "nu skal du høre, den er helt gal i Københavns Politi"."

Vicepolitiinspektør Per Jensen, Rigspolitiet:[316]

"Han ville ikke udelukke, at han og Erik Jack Pedersen i kaffestuen har talt om briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012, men de havde ikke nogen egentlig drøftelse af, hvad der var sket. Afhørte erindrede ikke, at Erik Jack Pedersen fortalte noget særligt fra briefingen, eller at han overhovedet problematiserede noget fra mødet over for afhørte. Foreholdt Erik Jack Pedersens forklaringer for kommissionen og Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter han i fortsættelse af mødet orienterede afhørte og Jakob Kristensen om beslutningen om at køre busserne frem på Højbro Plads, erindrede afhørte ikke, at Erik Jack Pedersen nævnte dette for afhørte, og Erik Jack Pedersen kunne umuligt havde nævnt det for Jakob Kristensen, der var i Ukraine."

Konsulent KF 0764, PET:[317]

"Afhørte deltog i hele briefingen under det afsluttende stabsmøde i Københavns Politi i Gedestalden den 12. juni 2012. KF 0767 kunne sagtens have deltaget sammen med afhørte. Afhørte mente ikke, at han gennemgik PETs trusselsvurdering på dette møde. Det ville typisk være KSNlederen, der gennemgik hele programmet på et sådant møde. Afhørte huskede ikke, om han selv tog ordet. Der kan ikke have været en drøftelse af, at demonstrationen var flyttet til Højbro Plads, og at biler og busser skulle køres ind foran demonstrationen, for så var han ikke blevet så overrasket, som han blev, da han så, at Golf-bilerne blev kørt ind foran demonstrationen. Han havde ikke hørt om det tidligere."

315 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

316 Protokol nr. 72 af 6. april 2017

317 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

Endvidere har *politiassistent KF 0767, PET,* der under besøget fungerede som livvagtsleder, besvaret kommissionens skriftlige spørgsmål om briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012 således:[318]

> "Spørgsmål: Deltog du i mødet?
>
> Svar: Jeg deltog i briefingen.
>
> Spørgsmål: Hvordan blev der generelt briefet omkring håndteringen af demonstranter?
>
> Svar: Det blev oplyst, at demonstrationer var placeret så de ikke udgjorde en sikkerhedsrisiko for præsidentens kortege. Hvad der ellers blev sagt om demonstrationer under briefingen husker jeg ikke, da det ikke havde indvirkning på min opgaveløsning som livvagtsleder. Jeg kan ikke huske hvem den pågældende leder fra Københavns Politi var, som briefede om demonstrationer.
>
> Spørgsmål: Blev det drøftet, hvordan den anmeldte demonstration på Højbro Plads den 15. juni 2012 skulle håndteres af Københavns Politi, og hvad var i givet fald indholdet af drøftelserne? Hvilke beslutninger blev truffet og af hvem?
>
> Svar: Højbro Plads blev nævnt blandt mange andre lokaliteter, men da den lokalitet ikke lå på min primære eskorterute, husker jeg ikke hvad der blev diskuteret.
>
> Spørgsmål: Deltog der andre repræsentanter fra PET og i givet fald hvem?
>
> Svar: Det husker jeg ikke."

Endvidere har blandt andre følgende indsatsledere for Den Uafhængige Politiklagemyndighed om briefingen forklaret:

Vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi:[319]

> "Afhørte var overbevist om, at der havde været en briefing, men han huskede ikke, om han havde deltaget i den… Af hørte havde udarbejdet sin taktiske befaling på baggrund af det, der stod i operationsbefalingen."

318 Kommissionens j.nr. 4-2017-1195

319 DUP, bilag G-26-623

Vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen, Københavns Politi:[320]

> "Afhørte blev forespurgt om han deltog i en briefing for ledere forud for indsatsen, eller evt. ved tjenestens begyndelse. Han blev foreholdt at der jf. Operationsbefalingen, side 11, blev afholdt briefing i Gedestalden den 12. juni 2012, kl. 11.00.
>
> Afhørte forklarede, at han ikke huskede det. Han har deltaget i mange briefinger, og husker dem ikke fra hinanden. Det kunne også være, at Mikkel Brogaard og Afhørte havde aftalt indbyrdes, at Brogaard skulle repræsenterede 04-01."

Politiassistent Michael Dekker Poulsens mail af 13. juni 2012 om operationsbefalingens 4. udgave

I mail, sendt den 13. juni 2012 kl. 14.18, meddelte politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, der den 11. juni 2012 havde modtaget en mail fra kriminalassistent KF 0766, PET, vedhæftet program for besøget,[321] til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, begge Københavns Politi, og en række af de personer, der var udpeget som indsatsledere, at 4. udgave af operationsbefalingen var lagt ud på Beredskabsportalen.[322]

Dette medførte samme dag følgende svar fra politikommissær Gregers Juul Bigom, Københavns Politi, der var en af indsatslederne for politiaktion 07-02, Christiansborg:[323]

> "Jeg håber, man (KSN) lægger noget politipersonale ved broen over kanalen mellem Højbro plads og Christiansborg. Så demonstranterne ikke lige pludselig løber over broen og ind på slotspladsen, hvor præsidenten jo kører til. Jeg ved godt vi har en alternativ tilkørsel, men jeg har ikke personale til at håndtere et pludselig fremløb mod Slotspladsen."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens mail af 14. juni 2012 til vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen og vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, sendte den 14. juni 2012 kl. 10.45 følgende mail til vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen, Københavns Politi, der sammen med vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Kø-

320 DUP, bilag G-26-636
321 PET, mailkorrespondance, KF 0766
322 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen
323 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen

benhavns Politi, var udpeget som indsatsleder af politiaktion 04-01, Opklaring/Sektorpatruljering:[324]

> "Hej begge to.
>
> Ja det er vel så et af de meget få anklagepunkter der er til vores fantastiske tjenesteudsætning. Jeg har kun et håb og det er jer to. Det her stiller langt større udfordringer til jer i og med I har den vigtigste opgave af dem alle, nemlig at spotte og forhindre utilsigtede demonstrationer, happenings mv. I må virkelig pæppe dem op så de er super skarpe når præsidenten er på køretur. Vi tåler simpelthen ikke dumme situationer. Skal vi redde lidt bedre økonomiske vilkår til nationen og måske deraf et dryp til politiet, ligger det på jeres skuldre. Jeg tror på at I to gør en forskel.
>
> Mange hilsner Olsen"

Om denne mail er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi:[325]

> "Lars-Ole Karlsen har helt sikkert videresendt Claus Hjelm Olsens mail af 14. juni 2012 til afhørte. Når Claus Hjelm Olsen skrev, *"Jeg har kun et håb og det er jer to"*, var det afhørte og Lars-Ole Karlsen, han mente. Når Claus Hjelm Olsen skrev, *"Det her stiller langt større udfordringer til jer i og med I har den vigtigste opgave af dem alle, nemlig at spotte og forhindre utilsigtede demonstrationer, happenings mv. I må virkelig pæppe dem op så de er super skarpe når præsidenten er på køretur"*, handlede det om, at han ville give dem en motivation, som de skulle videregive til egne folk. Det er Claus Hjelm Olsen i en nøddeskal. Når han skrev, *"Vi tåler simpelthen ikke dumme situationer"*, kan det betyde mange ting, f.eks. demonstranter, der var ved at stoppe kortegen, og når han endelig skrev, *"Skal vi redde lidt bedre økonomiske vilkår til nationen og måske deraf et dryp til politiet, ligger det på jeres skuldre. Jeg tror på at I to gør en forskel"*, er det også typisk Claus Hjelm Olsen. Det er ment humoristisk med et stort glimt i øjet. Mailen handler om at motivere folkene. Opgaven skulle bare løses. Demonstranter med gule flag og bannere lå for ham nederst i rækken af de opgaver, som hans politiaktion skulle koncentrere sig om."

324 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

325 Protokol nr. 2 af 3. november 2016

Vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen, Københavns Politi:[326]

"Claus Hjelm Olsens mail af 14. juni 2012 handler om ledermotivation til mellemlederne. Det ændrede ikke ved politiaktionens opgaver. Det er sådan, Claus Hjelm Olsen er rent retorisk. Det gjaldt alene om at være på forkant med udviklingen. Når der i mailen skrives noget om økonomien, er der også typisk tale om en særlig retorik. Han selv tillagde det ingen særlig værdi. Opgaven var som så mange andre."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[327]

"Om mail af 13. juni 2012 fra Mikkel Brogaard og afhørtes mail af 14. juni 2012 til Lars-Ole Karlsen om at "redde nationen" oplyste afhørte, at han huskede det som om, at mailen også er sendt til Mikkel Brogaard. Hensigten med afhørtes mail var, at de skulle være super skarpe på noget uforberedt, og det kunne være demonstranter. Der var ingen sammenhæng med det, der er anført om demonstranter i operationsbefalingen.

Afhørtes mail skyldtes, at Mikkel Brogaard og Lars-Ole Karlsen ikke kunne få de særligt uddannede civile anholdere, som de normalt brugte. I stedet blev de tildelt personale fra andre kredse, der ikke var vant til at arbejde i sådanne miljøer. De skulle løse opgaven på Rosenborg Slot. Det var to kolleger, afhørte har kendt i hele sit liv i politiet, og som han har arbejdet samme med mange gange. Derfor er sproget lidt frimodigt. Han satte sin lid til netop de to. Om sine betragtninger i mailen om besøgets økonomiske betydning oplyste han, at Københavns Politi som hele Danmark havde det økonomisk svært. Medier og politikere havde betydet besøgets vigtighed. Det kunne sætte gang i dansk økonomi og skabe flere arbejdspladser. Det var bare en lidt kæk bemærkning fra afhørtes side.

Bekymringen var, at der opstod en situation, hvor præsidenten blev udsat for et eller andet. Det lå afhørte meget på sinde, at det ikke skulle ske, mens han var leder. Præsidenten kom for at møde Kongehuset, danske politikere og dansk erhvervsliv. Det lå klart for afhørte, at det kunne få økonomisk betydning, blandt andet med hensyn til eksporten, men det fik ikke nogen betydning for planlægningen af politiindsatsen. Københavns Politi skulle blot sikre, at sikkerheden var i orden, når præsidenten skulle frem til møderne.

Afhørte havde ikke fra andre steder end medierne fået input om besøgets økonomiske betydning. Han ville ikke udelukke, at formålet med besøget har været

326 Protokol nr. 3 af 3. november 2016

327 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

> omtalt på stabsmøderne, hvor PET var til stede, men ingen har med henvisning til besøgets økonomiske betydning over for afhørte givet udtryk for, at politiindsatsen skulle være anderledes end sædvanligt. Kinas syn på demonstranter var kendt. Det havde ikke betydning for, hvordan Københavns Politi ville løse sin opgave. Afhørte huskede tallet 20 mia. kr. fra presseomtalen dengang. Han ville ikke udelukke, at en PET-mand også kan have nævnt tallet.
>
> De to kolleger, der modtog mailen, forstod helt sikkert, hvad afhørte mente, ligesom de forstod det glimt i øjet, han havde, da han skrev mailen. Det håbede han i hvert fald. Når en demonstrant i forbindelse med den senere opgaveløsning i Kongens Have fik lagt sit flag ned, var det et spørgsmål om udmøntningen af opgaven. Hvordan hans ord blev udmøntet, har han ikke et billede af, for han var ikke derude."

Politiassistent Michael Dekker Poulsens mail af 14. juni 2012 om anmeldte demonstrationer på Højbro Plads

Den 14. juni 2012 kl. 11.29 sendte politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, en mail til blandt andre vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, alle Københavns Politi, og til konsulent KF 0764, PET, hvori blandt andet anførtes:[328]

> "…
> Der er anmeldt 5 demonstrationer. Alle er stationære placeret på Højbro Plads, efter aftale med arrangørene. De ligger i tidsrummet 15/6-2012 fra kl. 1300-2200 og d. 16/6-2012 fra kl. 08-1230. Tilladelserne ligger på beredskabsportalen. Arrangørene er betydet, at statsbesøget ikke skal forstyrres.
> …"

Betingelser for demonstrationen på Højbro Plads og politikommissær Mogens Bendiks Knudsens mail af 14. juni 2012

I Københavns Politis tilladelse til demonstrationen af Falun Gong og Støttekomitéen for Tibet på Højbro Plads den 15. juni 2012 anførtes:[329]

> "I den anledning skal politiet henlede opmærksomheden på bestemmelserne i Ordensbekendtgørelsens § 3 og § 9, straffelovens § 134b og § 267 og
>
> **at** demonstranterne tager opstilling på den af det stedlige politi anviste måde,

328 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

329 DUP, bilag C-4-3-4 og C-4-3-5

> **at** demonstrationsstedet fremtræder pænt og ryddeligt,
> **at** demonstrationen afholdes på en sådan måde, at den ikke er til ulempe for de omkringboende, forretningsdrivende eller forbipasserende,
> **at** anvendelse af højttaler/megafon skal ske så tilpas afdæmpet, at det ikke giver anledning til berettigede klager,
> **at** løbesedler skal være forsynet med navn/firmanavn eller "eget tryk",
> **at** eventuelle anvisninger fra politiet **straks** efterkommes,
> …"

Den 14. juni 2012 kl. 12.09 sendte politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, der var indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, følgende mail til politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi:[330]

> "Nogen har givet lov til demonstrationer på Højbro Plads. De har nu pludselig fundet ud af, at Højbro Plads ligger forholdsvis tæt på Christiansborg !!!!!!!
>
> Alternative ruter kan derfor komme i brug, hvis der er synlige demoer på lørdag."

Om denne mail har *politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi*, for kommissionen forklaret:[331]

> "Baggrunden for afhørtes mail af 14. juni 2012 … var, at afhørte om morgenen havde set, hvilke demonstrationer der var givet tilladelse til. Afhørte tænkte, at man skulle kunne komme ind på Christiansborg ad alternative veje. Det afhang af, hvordan demonstrationen udviklede sig, og af, om den spærrede ruten. Der var intet problem i at demonstrationen fandt sted på Højbro Plads, hvis man kunne holde broerne. Med mailen gav afhørte udtryk for, at han syntes at eskorten var tæt på demonstrationen. Det var en sikkerhedsmæssig betragtning. Med "synlige demonstranter" mente afhørte, at der kunne være risiko for demonstranter på slotspladsen, der lå på afhørtes primære rute. Formuleringen og afhørtes tanker bag har intet at gøre med det, der er anført i den taktiske befaling for politiaktion 04-01, hvorefter demonstranter ikke måtte være synlige for kortegen.
>
> Afhørte vidste ikke, om mailens indhold blev overvejet af KSNlederen. Afhørte erindrede ikke, om Dekker svarede. Dekker var sagsbehandler fra OPA og

330 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen
331 Protokol nr. 9 af 10. november 2016

havde ikke ret til at træffe en beslutning om en alternativ rute eller om ændrede vilkår for en demonstration. Afhørte vidste heller ikke, om Dekker har videresendt mailen til andre. Dekker fik mailen, fordi han var "praktisk gris" for de enkelte aktioner. Afhørte orienterede med mailen blot om, at en alternativ rute kunne blive aktuel. Det var ikke, fordi demonstranter ikke måtte være synlige."

8.2.4 Københavns Politis operationsbefalinger

1. udgave 10. maj 2012

Første udgave af Københavns Politis operationsbefaling er dateret den 10. maj 2012 og angiver, ligesom de senere udgaver 2-4, at være udarbejdet af vicepolitiinspektør Michael Agerbæk, Københavns Politi, og politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi.

I 1. udgave anførtes blandt andet:[332]

"1.0.2 Trusselsvurdering:

Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning at terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget.

Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold at der ofte er fokus på Kinas håndtering af bl.a. menneskerettigheder.

Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt, at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg.

Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at 'de ikke taber ansigt' ved konfrontation med demonstrationer eller lignende.

…

1.1 Strategi

Det er den strategiske hensigt at politiet med baggrund i den aktuelle trusselsvurdering medvirker til besøgets gennemførelse, ved iværksættelse at en af-

332 DUP, bilag U-2-2

passet offensiv og fleksibel indsats, orienteret mod sikkerhedsmæssige forhold i forbindelse med besøget, samt mod eventuelle demonstrationer.

1.2.
Ledelse og stab

Den overordnede politimæssige ledelse varetages af Politiinspektør Mogens Lauridsen.

Det operative og koordinerende politimæssige ansvar varetages, i det tidsrum operationen befinder sig i København, af Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, som træffer afgørelse i alle operative forhold.

Der etableres et antal taktiske enheder med hver sit ansvarsområde, der selvstændigt inden for rammerne af de operativt fastlagte mål, varetager detailplanlægningen, samt har ansvaret for udførelsen af de enkelte opgaver.

Under KSN niveau 1 indtræder vagtchefen som KSN-leder. Vagtchefen har det overordnede operationelle ansvar, og træffer afgørelse i alle operationelle forhold, og koordinerer samtlige taktiske tiltag.

Under KSN niveau 2 indtræder der en til lejligheden særligt udpeget KSN-leder, som har det overordnede operationelle ansvar, og træffer afgørelser vedr. alle operationelle tiltag, og koordinering af samtlige taktiske tiltag, samt beslutning om anvendelse af indsatsenheder mod ordensforstyrrelser.
…
3.0 Udførelsen.

Manøvreide:
…
Operationen inddeles i 3 trin, bestående af:

Trin 1: Planlægnings – og efterretnings – og forebyggelsesfasen.
Trin 2: Indsatsfasen
Trin 3: Hverdagens beredskab.
…
Trin 2 – Indsatsfasen.
…
Følgende politiaktioner iværksættes:

01-01: Indsats

Indsatsleder: Delingsføreren
Politiaktionen skal med dagligt beredskab planlægge for at kunne assistere øvrige politiaktioner i forbindelse med uorden eller demonstrationer.
Der udfærdiges ikke taktisk befaling.

02-01: Operationel reserve
lndsatsleder: Politikommissær Henrik Oryé.
Politiaktionen planlægger for at kunne håndtere pludseligt opståede demonstrationer, eller uroligheder, ligesom politiaktioner skal planlægger for at kunne støtter øvrige politiaktioner efter KSN's anvisninger. Derudover er politiaktionen ansvarlig for koordineringen af politiaktionerne 02-11, 04-01 og egen aktion.
Der udfærdiges ikke taktisk befaling.

02-11: Mobil bevogtning/Bevogtnings reserve
Indsatsleder: Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, St. City
Indsatsleder: Politiassistent Bjarke Alberts, Station City
Politiaktionen planlægger for at kunne støtte bevogtede objekter jf. manøvreideen. Der skal ydermere planlægges for at kunne håndtere bevogtning af ikke kendte/pludseligt opståede objekter.
Der udfærdiges taktisk befaling.

04-01: Opklaring/sektorpatruljering
lndsatsleder: Vicepolitikommissær Mikkel Brogaard
Indsatsleder: Vicepolitikommissær Lars Ole Karlsen
Politiaktionen planlægger for uniformeret sektorpatruljering omkring objekter og eskorteruter samt på lokaliteter hvor det må antages at evt. demonstrationer eller happenings vil kunne finde sted. Politiaktionen planlægger ligeledes for, at kunne foretage overvågning at broen på eskorteruten. Overvågningen planlægges i samarbejde med politiaktion 08-01 og politiaktion 27-01.
Der udfærdiges taktisk befaling.
…
27-01: Aks/ Opklaring eskorte ruter/Maritim indsats
Ansvarlig: Vicepolitiinspektør Peter Ekknud
Sagsbehandler: Politiassistent Lars Nicolajsen
Politiaktionen planlægger for etablering af forridere til ekskorte, CAT-teams og afviserberedskab i forbindelse med Kongeskibets sejlads i Københavns havn. Politiaktionen er i forbindelse med afviserberedskabet forpligtet til at observere mod personer eller objekter som kunne tænkes at ville forstyrre arrangementet.
Der udfærdiges ikke taktisk befaling.
…"

I Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport af 10. november 2015[333] er anført, at 1. udgave af operationsbefalingen senest var gemt den 7. juni 2012 kl. 13.34.

I fortsættelse heraf og efter en fornyet gennemgang af det modtagne materiale anførte Den Uafhængige Politiklagemyndighed i rapport af 7. december 2016, at den 7. juni 2012 kl. 13.53 kunne være tidspunktet for den sidste ændring i 1. udgave af operationsbefalingen.[334]

2. udgave
Operationsbefalingens 2. udgave er dateret den 10. maj 2012.

I Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport af 10. november 2015 er anført, at 2. udgave af operationsbefalingen var gemt den 8. juni 2012 kl. 11.04.[335]

I fortsættelse heraf og efter en fornyet gennemgang af det modtagne materiale anførte Den Uafhængige Politiklagemyndighed i rapport af 7. december 2016, at den 11. juni 2012 kl. 12.33 kunne være tidspunktet for den sidste ændring i 2. udgave af operationsbefalingen.[336]

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, sendte den 8. juni 2012 kl. 11.44 følgende mail til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, begge Københavns Politi, til de udpegede indsatsledere samt til konsulent KF 0764, PET:[337]

> "Hej Alle
> Jeg ved ikke om blækket nåede at blive tør på program og operationsbefalingen, men der er lagt en ny på Beredskabsportalen."

I Københavns Politis 2. udgave af operationsbefalingen er anført en række ændringer i forhold til 1. udgave, blandt andet i afsnittet vedrørende pkt. 3.0, manøvreide, hvor det er tilføjet, at:[338]

> "…
> • …

333 DUP, bilag U-2
334 DUP, bilag U-17-19
335 DUP, bilag U-2
336 DUP, bilag U-17-19
337 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen
338 DUP, bilag U-2-3

- Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskorteruten og objekter.

…

04-01: Opklaring/sektorpatruljering
Indsatsleder: Vicepolitikommissær Mikkel Brogaard
Lndsatsleder: Vicepolitikommissær Lars Ole Karlsen
… Politiaktionen planlægger ligeledes for, at kunne foretage overvågning af broen på eskorteruten, samt foretage patruljering i Kongens Have i forbindelse mod besøget på Rosenborg Slot. Overvågningen planlægges i samarbejde med politiaktion 07-09, 08-01 og politiaktion 27-01.
Der udfærdiges taktisk befaling.
…"

De nævnte tilføjelser var markeret med lodrette streger i venstre margen.

3. udgave 11. juni 2012
3. udgave af operationsbefaling for Københavns Politis indsats under det kommende statsbesøg er dateret den 11. juni 2012. Heri er i forhold til 1.- og 2.-udgaverne blandt andet tilføjet:[339]

"…
1.0.2 Trusselsvurdering
…
Der er pt. Anmeldt 2 demonstrationer rettet mod den kinesiske delegation. Begge er anmeldt til d. 15/6. Falun Gong afholder en stationær demonstration på Kultorvet d. 15/6 i tidsrummet fra 16-21.
Støttekommiteen for Tibet afholder en stationær demonstration på Rådhuspladsen d. 15/6 fra 17-22.
…
2.0 Opgaven
Opgaven er:
- Tilsyn med anmeldte demonstrationer.
- …

…
3.0 Udførelsen.
Manøvreide:

339 DUP, bilag U-2-4

- …
- Såfremt man bliver opmærksom på demonstrationer eller manifestationer/ happenings kontakter man straks KSN, som udstikker forholdsordre.

…"

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, sendte i mail af 11. juni 2012, kl. 21.17, 3. udgave af operationsbefalingen til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi.[340]

3. udgave af operationsbefalingen er ifølge filoplysninger muligvis senest ændret den 12. juni 2012 kl. 19.53.[341]

4. udgave 13. juni 2012

4. udgave af operationsbefaling for Københavns Politis indsats under det kommende statsbesøg er dateret den 13. juni 2012. Denne udgave var stort set identisk med den forrige udgave. Det var blandt andet tilføjet:[342]

"…

1.0.2 Trusselsvurdering:

…

Støttekomité for Demokrati i Vietnam afholder demonstration på Højbroplads d. 16/6 i

tidsrummet fra 0830-1200.

…"

Forklaringer afgivet for kommissionen

Vicepolitiinspektør Michael Agerbæk, Københavns Politi:[343]

"Operationsbefalingens trusselvurdering vil altid være kopieret fra den trusselsvurdering, der er modtaget fra PET. Afhørte kender ikke til de konkrete omstændigheder omkring tilblivelsen af operationsbefalingens 1. og 2. udgave i denne sag. Afhørtes navn står nederst på operationsbefalingen, men han har hverken underskrevet den eller set den."

340 DUP, bilag U-27-6

341 DUP, bilag U-17-19

342 DUP, bilag A-8-1

343 Protokol nr. 5 af 4. november 2016

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[344]

"Afhørte og Michael Dekker Poulsen ville typisk have drøftet 1. udgaven af operationsbefalingen, der vil være rammesættende. Derefter kom der små ændringer. Afhørte har ikke skrevet noget ind i operationsbefalingernes forskellige udgaver, men han har løbende haft drøftelser med Michael Dekker Poulsen om indholdet. Afhørte erindrede ikke, at han har sagt til Michael Dekker Poulsen, hvad han skulle skrive ind i operationsbefalingen. Det var Michael Dekker Poulsen, der stod for formuleringerne. Michael Dekker Poulsen kan have skrevet noget, der ikke fremgik af hans notater for at få tingene til at hænge sammen. F.eks. kan han have kopieret noget fra en anden operationsbefaling uden at spørge afhørte.

Ændringerne i 2. udgaven af operationsbefalingen kan sagtens stamme fra ny viden. Programmet lå først fast meget sent. Det gjorde Michael Dekker Poulsens arbejde meget vanskeligt.

Operationsbefalingen vil typisk blive lagt på Beredskabsportalen, når produktet er så færdigt, som det er muligt. Om den udgave, Michael Dekker Poulsen lagde på Beredskabsportalen den 7. juni 2012, oplyste afhørte, at der var et antal politiaktioner, der var kendte. Indsatslederne var nødt til at kende strategien, og det var nok derfor, at operationsbefalingen blev lagt på Beredskabsportalen på dette tidspunkt.

Det var ikke tilfældet, at præsidenten skulle undgå at se demonstranter, men der måtte ikke opstå utilsigtede, farlige situationer. Præsidenten medbragte 45 egne sikkerhedsvagter. Denne situation skulle kunne styres af Københavns Politi. Det betød rigtig meget for afhørte.

…

Om operationsbefalingens 1. udgave af 10. maj 2012 oplyste afhørte, at han ikke har nogen forklaring på, hvordan PETs trusselsvurdering er kommet ind på dette tidspunkt, når den først forelå på skrift fra PET den 5. juni 2012. Strategien er den samme som i de senere udgaver. Den adskilte sig ikke fra strategier i forhold til tidligere statsbesøg. Den væsentlige ramme var anført. "Afpasset offensiv" betyder, at Københavns Politi skulle kunne skrue op og ned for indsatsen, alt efter hvordan tingene udviklede sig. Afspærringsmæssigt adskilte denne strategi sig heller ikke fra andre lignende besøg. Det er det, der ligger i en afpasset indsats. Det er således ikke afhørtes opfattelse, at strategien adskilte sig fra tidligere strategier.

344 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

Om operationsbefalingens, 2. udgave forklarede afhørte, at han ville tro, at det er Michael Dekker Poulsen, der har forfattet det og skrevet tilføjelserne i afsnittet om Manøvreide ind. Afhørte ville givet tro, at Michael Dekker Poulsen har fået input fra PET. Han har ikke fået det fra afhørte. Tilføjelserne om hotelbevogtning og Rosenborg stammer fra PETs oplysninger. Om det følgende afsnit, hvorefter demonstrationer ikke må være synlige, oplyste afhørte, at PET ikke blander sig i, hvordan Københavns Politi udfører opgaven. Afhørte vidste ikke, hvordan dette afsnit er kommet ind. Afhørte vidste ikke, hvem der udover afhørte og Michael Dekker Poulsen kan have været med til at formulere det. Det var ikke noget, afhørte er faldet over. Han undrede sig over formuleringen, da den kom op i forbindelse med afhøringen i Den Uafhængige Politiklagemyndighed, og det siger ham, at han ikke har hæftet sig ved den tidligere. Han vidste ikke, om han har læst alle udgaver fuldstændigt. Han huskede heller ikke, om han har læst 2. udgaven fuldstændigt. Han har læst 1. udgaven grundigt og briefet efter 4. udgaven. Tilføjelserne i 2. udgaven sagde ikke afhørte noget på daværende tidspunkt. De stod over for noget ukendt og skulle være opmærksomme på demonstranter. Set i bagklogskabens lys kan man godt sige, at formuleringen er mærkelig, men han kan ikke forklare, hvordan det er kommet ind i operationsbefalingen. At ændringen er markeret med en lodret streg i 2. udgaven, har ikke gjort, at han har fanget, at der kunne ligge en uklarhed i det for læseren. Man kan godt sige, at der er en sammenhæng med trusselsvurderingen, men det kunne man først konstatere efterfølgende. På daværende tidspunkt kunne man ikke vide, om der var brug for at være offensive. Det ville der være, hvis der f.eks. var autonome til stede. Københavns Politi vidste ikke, om dette ville være tilfældet. Politiaktion 04-01 skulle lave den opklarende virksomhed og give meldinger til afhørte. Det anførte skal sammenholdes med, at det et andet sted står, at KSN skulle orienteres, og først derefter ville der blive taget stilling til, hvad der skulle gøres. Afhørte vidste ikke, hvordan det er blevet opfattet af dem, der læste det. I den taktiske befaling for politiaktion 04-01 er ordet banner tilføjet. Han vidste ikke hvorfor. Han erindrede ikke dengang at have læst denne taktiske befaling. Han læste kun enkelte af de taktiske befalinger. Han koncentrerede sig om det væsentlige, og det var operationsbefalingen.

Operationsbefalingens afsnit om politiaktion 04-01 er efter afhørtes opfattelse ikke en generel ordre. Hvis der var en generel ordre i operationsbefalingen om, at demonstranter og flag ikke måtte være synlige, ville afhørte have opfattet det som ulovligt. Han havde kun fokus på sikkerheden og havde slet ikke tænkt på dette.

Foreholdt Michael Dekker Poulsens forklaring for kommissionen, hvorefter tilføjelsen om, at demonstranter ikke måtte være synlige, er sket ud fra notater på

stabsmøder eller på grund af noget, han har fået at vide, han skulle skrive, men at det næppe stammede fra PET, der ikke blandede sig i det operationelle, oplyste afhørte, at han ikke har dikteret sætningen til Michael Dekker Poulsen. Hvis afhørte har læst det, og det kan han sagtens have gjort, var det ikke noget, der på det tidspunkt, hvor man ikke vidste, hvad man stod overfor, har fanget blikket hos afhørte. Det var først efterfølgende, at det viste sig, at langt den overvejende del af demonstranterne var fredelige. Sådan havde det ikke været under besøgene af Bush og Obama. Her stod man også over for en præsident fra et stort land.

Politiaktion 04-01s opgave var vigtig for afhørte. Det var afhørtes spejdere. Afhørte kan have læst det anførte om synlighed, men han fangede det ikke. Det var bare et spørgsmål om, at Københavns Politi ikke skulle kunne blive overrasket i noget. Afhørte læste det, men hæftede sig ud fra de dengang foreliggende oplysninger ikke ved det som alarmerende med hensyn til lovligheden. Det var et rent sikkerhedsmæssigt hensyn. Det var først langt senere, hvor man kendte slutresultatet, at man kunne se, at det nok ikke var verdens klogeste formulering. Afhørte erindrede ikke samtaler på stabsmøder omkring synlighed. PET kan sagtens have haft en direkte kontakt til Michael Dekker Poulsen, og der kunne måske godt på den måde være kommet noget ind i operationsbefalingen udenom afhørte, men det skulle afhørte ikke kunne sige. Der er dagligt et tæt samarbejde mellem PET og OPA.

Afhørte blev først bevidst om indholdet af dette afsnit i operationsbefalingen ultimo september 2015. Det skete formentlig i forbindelse med pressens dækning og med, at Thorkild Fogde indgav anmeldelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Forud herfor havde afhørte alene haft dialog med Mogens Lauridsen omkring identifikation af betjente, men ikke om dette. I den nye kontekst kunne afhørte godt se, at det ikke var den smarteste formulering, og at den kunne godt give anledning til spørgsmål.

Operationsbefalingen var tilgængelig i forbindelse med operationen. Afhørte erindrede ikke at have modtaget den efterfølgende. Om Klaus Pedersens mail af 1. august 2013 i forbindelse med et kommende retsmøde, oplyste afhørte, at han huskede, at han blev indkaldt til retsmødet, men at han ikke huskede mailen. Afhørte havde selv kopier af en del af materialet og kunne ikke huske, om dette materiale var identisk med de filer, Klaus Pedersen vedhæftede. Afhørte havde i hvert fald gemt operationsbefalingen og måske også de taktiske befalinger, dog næppe dem alle. Afhørte forberedte sig på vidneafhøringen ved at gennemlæse sin redegørelse til Folketinget og operationsbefalingens indledende del, som var den centrale for det, han skulle afgive forklaring om, nemlig hvilket kendskab

han havde til de konkrete episoder, og hvad han havde gjort fra sin placering i KSN. Heller ikke på dette tidspunkt bed afhørte mærke i afsnittet om politiaktion 04-01. Han havde ikke givet befaling om, at der ikke måtte være flag, så han havde det ikke svært med Klaus Pedersens bemærkning om, hvilke spørgsmål modpartens advokat ville stille. Afhørte gjorde sig ikke bekendt med de vedhæftede retsbøger med sagsøgernes forklaringer.

Afhørte har læst operationsbefalingens 3. og 4. udgave, men har ikke studset over afsnittet om demonstranter, der blev gentaget i disse udgaver,

Afhørte erindrede ikke, om Michael Dekker Poulsen kontaktede afhørte om en samtale, Michael Dekker Poulsen havde haft med PET. Foreholdt Michael Dekker Poulsens forklaring herom for kommissionen, hvorefter Michael Dekker Poulsen gav oplysningerne videre til afhørte, kunne afhørte ikke huske, hvor han havde hørt, at man risikerede, at kineserne rejste hjem igen. Afhørte kunne ikke i dag huske, at Michael Dekker Poulsen har orienteret afhørte om telefonsamtalen med PET. Oplysningen er i tråd med hele tilgangen til besøget. Man kan hverken handle på - eller indskrive i operationsbefalingen - alt man læser og hører. Det er ikke sådan, det er. Den primære kilde for Københavns Politi er de efterretningsmæssige oplysninger. Det er ud fra disse, at de enkelte opgaver løftes og løses."

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi:[345]

"Afhørte udarbejdede operationsbefalingen blandt andet ud fra notater på stabsmøderne og input fra PET. Afhørte samlede sine inputs i udkast til en operationsbefaling og forelagde dem for Claus Hjelm Olsen. Det skete ved, at afhørte sendte udkastene til operationsbefalinger med ændringer til Claus Hjelm Olsen i en mail, hvori han skrev "Forslag til … udgave.". Tilrettelserne til operationsbefalingen skete typisk på stabsmøderne.

Afhørte huskede ikke, hvem der deltog i stabsmøderne. KF 0764 og Mogens Bendiks Knudsen har deltaget i mange af møderne, PET deltog måske i alle møderne. Afhørte og Claus Hjelm Olsen deltog hver gang.

Afhørte tog håndskrevne notater fra mødet og førte det over i operationsbefalingen. I dag er notaterne makuleret. Det samme gælder afhørtes håndskrevne tilføjelser på de printede udgaver af operationsbefalingen, som han medbragte til møderne.

345 Protokol nr. 22 af 9. december 2016

Hjelm Olsen definerede opgaverne ud fra PETs anbefalinger. De af de operationsansvarlige, der deltog i møderne, kunne have afklarende spørgsmål. Henrik Oryé, der var Lima 1, deltog efter afhørtes erindring ikke i stabsmøderne. En taktisk leder fra PET deltog i et af møderne.

På stabsmøderne forelå PETs trusselsvurdering om, at det var vigtigt, at kineserne ikke "tabte ansigt". Denne oplysning medførte, at man talte om at køre ad alternative ruter, men det medførte ikke, at man specifikt drøftede, hvordan der skulle ageres overfor demonstranter, og heller ikke hvad der nærmere lå i denne del af trusselsvurderingen. PET omtalte det ikke på møderne. Afhørte erindrede heller ikke, at der blev talt om at skærme præsidenten. Afhørte kunne ikke huske, om kinesernes bekymring blev drøftet. Men det blev drøftet på tomandshånd blandt medarbejderne.

På et tidspunkt kontaktede afhørte KF 0764 pr. sms og spurgte, om der var noget nyt. Afhørte vidste, at KF 0764 havde været til møde i Udenrigsministeriet. KF 0764 sms'ede tilbage: "Jeg har noget. Det tager vi over telefonen." Da KF 0764 senere ringede til afhørte, oplyste han, at han på et møde i Udenrigsministeriet havde fået at vide, at "nu kom de", og at der skulle underskrives aftaler for 20 mia. kr. KF 0764 sagde også, at hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket, kunne man godt regne med, at de ville tage hjem igen. Det virkede ikke, som om kineserne var specielt interesseret i at besøge Danmark. Det var blot en mellemlanding. Telefonsamtalen med KF 0764 fandt sted relativ sent i forløbet. Det var efter udarbejdelsen af 1. udgave af operationsbefalingen, dateret 10. maj 2012. Afhørte vil mene, at denne datering er korrekt. Det er i hvert fald den dag, afhørte har oprettet dokumentet, måske som et helt åbent arbejdsdokument. Det var kun, når operationsbefalingen blev sendt til nogen, at udgavenummeret ændrede sig. Der kan være kommet tilføjelser til mens dokumentet stadig hed 1. udgave. Afhørte fik ikke at vide, hvor i Udenrigsministeriet KF 0764 havde været til møde. Mødet blev afholdt samme dag som telefonsamtalen. Opringningen var information til afhørte. Oplysningerne gav et billede af, hvad der var vigtigt for medarbejderne i Udenrigsministeriet. PET havde efter afhørtes opfattelse ingen holdning til det oplyste. For Københavns Politi var oplysningen blot en konstatering af, at hvis kineserne så flag eller blev krænket, så ville de rejse igen. Afhørte bad ikke under telefonsamtalen om at få oplysningen skriftligt. Det var allerede da KF 0764 sms'ede som svar på afhørtes sms, at han oplyste, at han ville drøfte det mundtligt. Da afhørte fik KF 0764s sms, vidste afhørte således ikke, hvilke oplysninger der var tale om. Afhørte ville mene, at han gav oplysningerne fra telefonsamtalen med KF 0764 videre til Claus Hjelm Olsen. Det ville i hvert fald have været oplagt. Det er formentlig sket mundtligt.

Det var afhørtes klare billede, at grunden til, at KF 0764 ville tale om det i telefonen, var, at han ikke ville have det på skrift, og det gjorde indtryk på afhørte. Afhørte havde ikke tidligere oplevet, der var oplysninger fra politimedarbejdere, man ikke kunne få på skrift. Det var for afhørte underligt, at præsidenten ikke måtte se demonstrationer, når han kom til det frieste demokrati i verden. Nogle gange koster det, at have holdninger.

Afhørte og KF 0764 havde mange andre samtaler, blandt andet om programmet og om, at en demonstration blev flyttet fra Rådhuspladsen til Højbro Plads. Dette blev godkendt af KF 0764. Det er ikke sædvanligt, at PET inddrages i sådanne spørgsmål. Det var Claus Hjelm Olsen, der bad afhørte indhente samtykke fra PET. Afhørte havde ingen bemærkninger til, at KF 0764 har forklaret for kommissionen, at han ikke husker at have talt med afhørte. De havde jævnlig dialog, fordi programmet blev ændret rigtig mange gange. Det var for afhørte normalt, at PET gik til afhørte og ikke direkte til Claus Hjelm Olsen. Afhørte vidste ikke, om der har været direkte samtaler mellem KF 0764 og Claus Hjelm Olsen.

Om PETs trusselsvurdering i brev af 5. juni 2012 oplyste afhørte, at PET inden det første stabsmøde enten har sendt en forudgående mail med en trusselsvurdering eller har haft trusselsvurderingen med i notatform. Afhørte kunne ikke huske det. Det var derfor, at afhørte allerede i 1. udgaven af operationsbefalingen ordret kunne gengive PETs trusselsvurdering. Det anførte i operationsbefalingen er ikke noget, afhørte har gættet sig til. Hvis han ikke havde modtaget en sådan forudgående trusselsvurdering fra PET, ville feltet have været blankt i det første udkast til operationsbefaling.

Indkvarteringsstedet lå ikke fast, da afhørte oprettede 1. udgaven af operationsbefalingen. Han startede i hvert fald på at udarbejde denne udgave den 10. maj 2012. Afhørte gik ud fra, at overnatning skulle ske på Amalienborg. Objekterne anført i PETs brev af 5. juni 2012 passer med det, der blev de endelige objekter.

Om operationsbefalingens 2. udgave, dateret 10. maj 2012, oplyste afhørte, at dateringen er forkert. Afhørte glemte at rette dateringen. Afhørte kunne ikke i dag sige, hvornår 2. udgaven forelå. Foreholdt afhørtes mail af 30. maj 2012 til Mogens Lauridsen og Claus Hjelm Olsen m.fl., oplyste afhørte, at denne mail var vedhæftet 1. udgave af operationsbefalingen.

Vedrørende afhørtes mail af 7. juni 2012 til Claus Hjelm Olsen, Bent Olsen og indsatslederne, hvorefter operationsbefalingen lå på Beredskabsportalen, vid-

ste afhørte ikke, hvilken udgave det var, der den dag blev lagt på Beredskabsportalen.

Afhørte fik herefter forevist mail af 8. juni 2012 fra afhørte til Mogens Lauridsen, Claus Hjelm Olsen, indsatslederne samt KF 0764 og PETs medarbejder fra aktionsstyrken, hvorefter der er lagt en ny operationsbefaling på Beredskabsportalen. Afhørte erindrede ikke denne mail, men oplyste, at "en ny" operationsbefaling nok må være en ny udgave.

Om mail af 13. juni 2012 fra afhørte, hvorefter 4. udgave af operationsbefalingen er lagt på Beredskabsportalen, forklarede afhørte, at det er nærliggende at antage, at 2. udgaven er sendt med mail af 7. juni 2012, og at 3. udgaven er sendt med mail af 8. juni 2012. Afhørte vidste dog fortsat ikke, hvornår 2. udgaven er blevet oprettet. Han kan sagtens løbende have skrevet på dokumentet.

Om operationsbefalingens afsnit 1.1 strategi … forklarede afhørte, at det blot betyder, at man selv skal styre begivenhedernes gang og være klar til at sætte ind. At agere "offensivt" er ressourcetungt.

Tilføjelsen i operationsbefalingens afsnit 3.0, manøvreide … er kommet til ved afhørtes mail af 7. juni 2012, jf. det tidligere forklarede. Meningen var, at man skulle kunne komme sikkert ad eskorteruten og frem til objekterne uden at blive forstyrret. At demonstranter ikke måtte kunne ses betyder, at det skulle meddeles til KSN, hvis der var demonstranter på ruten. Det gjaldt både demonstranter langs ruten og ved objekterne. Afhørte hæftede sig ikke ved det dengang, men i dag ser det usædvanligt ud. Hvis man læser det for første gang, kan man godt læse det, som om at demonstranter ikke må være synlige hverken langs ruten eller ved objekterne. Afsnittet er formuleret af afhørte, men indholdet var ikke noget, afhørte selv havde fundet på. Det må være noget, afhørte har trukket ud af en samtale på et stabsmøde. Det kan også være noget, afhørte har fået at vide, at han skulle skrive ind. Afhørte kunne ikke huske det. Afhørte har ikke set lignende formuleringer i andre operationsbefalinger. Afhørte troede, men var ikke sikker på, at det er sagt på et stabsmøde. Det er noget, der stammer fra et input, som afhørte har fået. Det stammer ikke fra PET. Det havde afhørte i hvert fald svært ved at forestille sig. PET kommer med trusselsvurderinger. De blander sig ikke i det rent operationelle, der drøftes på stabsmøder.

Det anførte må derfor komme fra operationsledelsen i Københavns Politi. Afhørte kunne ikke huske, om det stammede fra Claus Hjelm Olsen. Afhørte ville tro, at det havde betydning for ledelsen i Københavns Politi, at det kom med. Ellers var det ikke blevet skrevet ind.

Foreholdt sin forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed er det korrekt, at ledelsen i Københavns Politi var tegnet af Mogens Lauridsen og Claus Hjelm Olsen. Afhørte kunne ikke komme det nærmere. Det var Claus Hjelm Olsen og Mogens Lauridsen, der havde henholdsvis det operationelle og det strategiske ansvar. Afhørte havde svært ved at forestille sig, at deres chef, chefpolitiinspektør Jørn Aabye, har været inde over. Afhørte kunne ikke huske, at Mogens Lauridsen og Claus Hjelm Olsen skulle have sagt til afhørte, at det skulle skrives ind.

Foreholdt citat af Claus Hjelm Olsens forklaring gengivet i afhørtes forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, og hvorefter Claus Hjelm Olsen først i 2015 blev bekendt med nævnte passus og ikke ved, hvordan det er kommet ind i operationsbefalingen, oplyste afhørte, at det er besynderligt, hvis ikke Claus Hjelm Olsen som operationens leder i 2012 har sat sig nøje ind i indholdet af operationsbefalingen. Afhørte vidste, at han har sendt operationsbefalinger og taktiske befalinger til Claus Hjelm Olsen. Han har også sendt dem til Claus Hjelm Olsens privatmail, når Claus Hjelm Olsen sad hjemme og arbejdede. Det er korrekt, når afhørte til Den Uafhængige Politiklagemyndighed har forklaret, at Claus Hjelm Olsens forklaring ikke kan være rigtig. Afhørte betragter operationsbefalingen som Claus Hjelm Olsens værk. Afhørte kunne forestille sig, at Claus Hjelm Olsen ville løse aktionen så godt som muligt, således at Danmark kunne fremstå som den gode vært. Det kan sagtens hænge sammen med oplysningen om handelsaftaler til en værdi af 20 mia. kr. Afhørte troede også, at det anførte var i Udenrigsministeriets interesse.

Foreholdt citat af Mogens Lauridsens forklaring gengivet i afhørtes forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter PET på det indledende stabsmøde gjorde rede for kinesernes bekymringer med hensyn til demonstranter, og at dette stabsmøde var det eneste, Mogens Lauridsen deltog i, oplyste afhørte, at han ikke huskede, om Mogens Lauridsen deltog i stabsmøderne overhovedet, men Claus Hjelm Olsen og Mogens Lauridsen sad lige ved siden af hinanden til daglig, og det var afhørtes indtryk, at de talte meget sammen.

Op til besøget var stemningen sådan, at opgaven skulle løses godt. Der var ingen grund til at krænke præsidenten. Danmark skulle være en god vært. Det kunne f.eks. klares ved at køre ad alternative ruter. Afhørte huskede ikke, om det blev drøftet af fjerne demonstranter.

Om operationsbefalingens trin 2 – Indsatsfasen, hvor det for politiaktion 02-01 er anført…, oplyste afhørte, at Henrik Oryé havde ansvaret for Operationel Reserve, der ikke havde nogen særlig opgave. Han skulle støtte andre aktioner

og holde øje med demonstrationer. Hvis det var nødvendigt at samarbejde med politiaktionerne 02-11 og 04-01, var Oryé den samlede indsatsleder.

…

Afhørte gik ikke til ledelsen med sin viden om politiets ageren i forbindelse med medieomtalen. Han havde ikke bemærket, at den officielle holdning var, at der ikke var nogen generel instruks om, hvordan der skulle ageres overfor demonstranter. Det var grundlæggende viden i Københavns Politi, at der udarbejdes operationsbefalinger for den slags opgaver."

Konsulent KF 0764, PET:[346]

"Når der i operationsbefalingen, 2. og 4. udgave, gengives identiske trusselsvurderinger og i 4. udgaven desuden angives sikkerhedsfolkenes antal og arbejdsvilkår, er det givet resultatet af drøftelserne på stabsmøderne.

Afhørte kendte ikke operationsbefalingen og vidste ikke, om oplysningen om sikkerhedsfolkenes antal og arbejdsvilkår vedrører det, at kineserne ikke ville "tabe ansigt", der er anført lige ovenover. Afhørte erindrede ikke at have talt med Københavns Politi om, hvorvidt vendingen "ikke tabe ansigt" hang sammen med, hvordan de kinesiske sikkerhedsvagter kunne reagere.

Afhørte huskede ikke, at kineserne havde brugt ordlyden om ikke "at tabe ansigt" eller en lignende vending på engelsk. Det er ikke ukendt, at man i Østen har en anden opfattelse og f.eks. kan blive fornærmet over noget, som man i Danmark ikke ville blive fornærmet over.

…

Navnet Michael Dekker Poulsen siger afhørte noget, men afhørte kan ikke relatere det til dette besøg. Afhørte turde ikke sige, om han kan have talt med ham. Foreholdt at Michael Dekker Poulsen havde udarbejdet operationsbefalingerne, erindrede afhørte fortsat ikke at have talt med ham.

Afhørte blev herefter foreholdt Michael Dekker Poulsens forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter afhørte skulle have kontaktet Michael Dekker Poulsen telefonisk i forlængelse af et møde i Udenrigsministeriet. Afhørte huskede ikke dette. Foreholdt Michael Dekker Poulsens forklaring om indholdet af telefonsamtalen erindrede afhørte overhovedet intet, heller ikke at afhørte ikke ønskede at sende noget skriftligt om det, han sagde i telefonen. Afhørte erindrede heller ikke, at han med Michael Dekker Poulsen skulle have drøftet udtrykket "tabe ansigt", eller at afhørte overfor Michael Dekker Poulsen

346 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

skulle have sagt noget i retning af, at "Nu kommer de, og de kom for at underskrive handelsaftaler til en værdi af 20 mia. kr." og heller ikke overfor Dekker at have sagt, at "hvis kineserne så et tibetansk flag og/eller blev krænket, så kunne man godt regne med, at de tog hjem". Afhørte havde heller ikke overfor andre i Københavns Politi givet udtryk for noget lignende. Afhørte vidste ikke, hvorfor Michael Dekker Poulsen så detaljeret har forklaret om en sådan telefonsamtale.
…
Afhørte havde ikke kendskab til indholdet af Københavns Politis operationsbefaling. Han kunne have trukket den fra Beredskabsportalen, hvis det havde haft hans interesse. Det havde det ikke."

Konsulent KF 0764, PET (genafhøring):[347]

"Foreholdt Michael Dekker Poulsens forklaring for kommissionen, hvorefter han og afhørte havde mange samtaler, fordi programmet løbende blev ændret, fastholdt afhørte sin tidligere afgivne forklaring, hvorefter han kunne huske navnet Michael Dekker Poulsen, men ikke huskede, at han lige var hæftet op på dette besøg. Hvis Michael Dekker Poulsen var skriverkarl på besøget, har afhørte naturligvis haft kontakt med ham, for det var typisk skriverkarlen, der var afhørtes kontakt i Københavns Politi i forbindelse med planlægningen. Hvis der har været mange programændringer, kan de sagtens have været i hyppig dialog. Det kan også sagtens have vedrørt flytning af demonstrationen fra Rådhuspladsen til Højbro Plads."

Konsulent KF 0765, PET:[348]

"Afhørte havde ikke dialog med Københavns Politi om indholdet af Københavns Politis operationsbefaling, og afhørte vidste ikke, om KF 0764 har haft en sådan dialog. Ved de besøg, som afhørte er ansvarlig for, er han løbende i dialog med Københavns Politi både pr. telefon, på skrift og på møder. Afhørte laver ikke notater fra sådanne møder. Der laves altid en skriftlig anbefaling hos PET, som sendes til politiet. Hvis Københavns Politi ønsker noget på skrift af afhørte, får de det.

Afhørte har adgang til Københavns Politis Beredskabsportal og har givet haft kendskab til indholdet af operationsbefalingerne i 2013 og 2014, inden briefingerne disse år. Sådanne operationsbefalinger bør hos PET blive journaliseret på PETs sag, Afhørte er ret sikker på, at det er sket i 2013 og 2014, men vidste

347 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

348 Protokol nr. 21 af 8. december 2016

ikke, om KF 0764 har journaliseret operationsbefalingen for 2012 på PETs sag herom.

Foreholdt Michael Dekker Poulsens forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter KF 0764 telefonisk gav oplysning om, at Udenrigsministeriet havde meddelt, at der skulle indgås aftaler for 20 mia. kr., men at kineserne ville rejse hjem, hvis de så bannere eller flag, og at KF 0764 ikke ønskede at give denne oplysning skriftligt, oplyste afhørte, at han ikke kender Michael Dekker Poulsen. Han har svært ved at tro på Michael Dekker Poulsens forklaring. En menig medarbejder ved PET ville næppe tage en sådan beslutning. Både afhørte og KF 0764 er menige medarbejdere ved PET. KF 0764 har mange års erfaring og ville efter afhørtes opfattelse ikke have håndteret det på den måde. Det, som Michael Dekker Poulsen har forklaret om KF 0764s telefonopkald, er ikke foreneligt med den måde, afhørte arbejder på."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[349]

"Afhørte vidste ikke, hvem Michael Dekker Poulsen er. Han hørte navnet første gang i forbindelse med denne sag. Michael Dekker Poulsen må have forladt OPA umiddelbart efter afhørtes tiltræden, for ellers ville afhørte have mødt ham på nogle af de stabsmøder, afhørte har deltaget i som tovholder. Der kan generelt sagtens være telefonkontakt mellem OPAs tovholder og PETs tovholder i forbindelse med statsbesøg, og hvis afhørte har et statsbesøg, ved han, hvem der er tovholder i Københavns Politi. Det er det normale. Der kan dog godt være flere i Københavns Politi, der har bolden, og i så fald kan der være tvivl. Foreholdt Michael Dekker Poulsens forklaring om dialog pr. SMS og telefon med KF 0764, oplyste afhørte, at han kun kendte til denne dialog gennem medierne. Afhørte kender heller ikke noget til tallet 20 mia. kr., som Michael Dekker Poulsen har forklaret om. KF 0764 har ikke nævnt nogen af delene for afhørte.

…

På daværende tidspunkt var det ikke kutyme, at PET havde adgang til Københavns Politis operationsbefalinger. Det var lidt besværligt at komme ind til dem. Afhørte så ikke Københavns Politis operationsbefaling, før han blev afhørt af Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Afhørte var usikker på, om PET dengang havde adgang til Københavns Politis Beredskabsportal. Dengang havde afhørte ikke selv været inde på den.

349 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

> Det er normalt eller i hvert fald set før, at PETs trusselsvurdering eller i hvert fald den indledende del kopieres over i operationsbefalingen. Man går i den forbindelse først og fremmest ind i, om der er en konkret trussel. I den konkrete sag ville det være det første afsnit, der var relevant. Det er det, som politiet har interesse i, og typisk det, som de forholder sig til. Informationer som PETs yderligere afsnit, herunder afsnittene tre og fire, ses ikke hver gang, men for nogen er det "nice to know", men ikke "need to know". Det er op til den enkelte politikreds. Det overraskede egentlig ikke afhørte, at det er medtaget i Københavns Politis operationsbefaling. Fra PETs side var det blot et spørgsmål om at oplyse sagen så godt som muligt. Afhørte var sikker på, at det også er derfor, det er skrevet ind. Det tjener til information og har ikke en særlig status i forhold til operationsbefalingens øvrige tekst. Det skal klæde de, der skal træffe beslutninger, på så godt som muligt.
>
> …
>
> Afhørte oplyste, at han af Den Uafhængige Politiklagemyndighed blev foreholdt manøvreideen for politiaktion 04-01, herunder at demonstranter ikke måtte være synlige fra kortegen. Han var ikke bekendt med, at det var den arbejdstilrettelæggelse, som Københavns Politi arbejdede med. Han kunne ikke svare på, om han har set lignende formuleringer i forbindelse med andre opgaver."

Kommissionen har i forbindelse med politiassistent Michael Dekker Poulsens forklaring, hvorefter han på et tidspunkt var i sms-korrespondance med konsulent KF 0764, PET, og dennes forklaring om, at han ikke husker en sådan dialog, anmodet såvel Københavns Politi som PET og de nævnte personers bisiddere om at forsøge at tilvejebringe data til belysning af, om der mellem de to personers daværende tjenestetelefoner har været telefonopkald eller sms-korrespondance, og i givet fald på hvilke tidspunkter der har været telefonopkald, længden af opkaldene, og hvad indholdet af en eventuel sms-korrespondance var.

Bisidderen for politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, advokat Niels Kahlke, har den 21. december 2016 videresendt en mail af 20. december 2016 fra Michael Dekker Poulsen, der oplyser, at han ikke har gemt den pågældende sms og ikke længere er i besiddelse af den tjenestetelefon, der modtog sms'en.

Københavns Politi har til kommissionen den 12. januar 2017 oplyst, at både logninger og regningsdata fra 2012 af teleudbyderen er slettet fra Michael Dekker Poulsens daværende tjenestetelefon.[350]

350 Københavns Politi, j. nr. 0100-10162-00027-16

PET har i mail af 30. januar 2017 oplyst, at hverken PET eller vedkommende teleudbyder er i besiddelse af de pågældende oplysninger.

Bisidderen for konsulent KF 0764, PET, advokat Steen Bech, har i mail til kommissionen af 17. februar 2017 oplyst, at hans klient ikke er i besiddelse af sådanne oplysninger fra den pågældende periode.

Politiassistent KF 0767, PET, der under besøget fungerede som livvagtsleder, har den 8. maj 2017 besvaret kommissionens skriftlige spørgsmål om PETs kontakt til blandt andre politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, op til besøget således:[351]

> "Jeg blev først tilknyttet opgaven som livvagtsleder i begyndelsen af juni måned 2012. Politikommissær Michael Dekker Poulsen kender jeg kun af navn. Jeg har aldrig mødt ham, og jeg erindrer aldrig at have talt med ham.
>
> Spørgsmål: Kan du bekræfte, at der på mødet/møderne, som du deltog i, blev talt om, at "nu kom de", at der skulle underskrives aftaler for 20 mia. kr., og at kineserne ville tage hjem, hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket?
> Svar: Jeg har ikke hørt udtalelserne: "nu kom de", at der skulle underskrives aftaler for 20 mia. kr., og at kineserne ville tage hjem, hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket.
> …
> Spørgsmål: Har du haft direkte samtaler med PETmedarbejdere og herunder talt med dem om dette emne?
> Svar: Jeg har drøftet spørgsmål om sikkerhed og planlægning af livvagtsopgaven med andre medarbejdere i PET, emnet omkring demonstranter blev kun i meget begrænset omfang berørt, da de ikke udgjorde en sikkerhedsmæssig risiko for præsidenten. Hvad der nøjagtigt i den anledning blev talt om, har jeg ingen erindring om."

Om Københavns Politis operationsbefaling er der desuden afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi:[352]

> "Afhørte blev først i 2015 og gennem pressen bekendt med indholdet af operationsbefalingen. Han læste den først senere, da han modtog bilaget fra Den Uaf-

351 Kommissionens j.nr. 4-2017-1195

352 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017

hængige Politiklagemyndighed. Han rekvirerede den ikke selv fra Københavns Politi. Det ville have været helt utilbørligt.

Om operationsbefalingens afsnit vedrørende strategien oplyste afhørte, at det er en standardformulering, der formentlig ikke indeholder noget selvstændigt. Den konkrete manøvreide gengives først senere i operationsbefalingen. Angivelsen af strategien er helt overordnet. Hvis Jørn Aabyes ændrede afspærringsstrategi skulle skrives ind i en operationsbefaling, ville det efter afhørtes opfattelse nok være sket under afsnittet manøvreide, hvorfra det ville blive videreført til de taktiske befalinger. Han må gå ud fra, at angivelsen af frygten for "at tabe ansigt" i trusselsvurderingen er relevant for truslen og dermed for sikkerheden.

Om operationsbefalingens afsnit vedrørende Manøvreidé, hvorefter demonstranter ikke må være og ikke må kunne bringe sig i en synlig position for kortegen, oplyste afhørte, at det ikke har noget med Jørn Aabyes ændrede afspærringsstrategi at gøre. Ordene er svære at forstå. Sprogligt passer det ikke sammen med resten af afsnittet Manøvreidé. Det, der er anført, vedrører formålet med politiaktionen, mens den øvrige del af afsnittet Manøvreidé handler om noget andet, nemlig hvad man konkret skal gøre. Sprogtonen er også særpræget, nærmest litterær og anderledes end resten af afsnittet, f.eks. anvendelse af udtrykket "ligesom de ej heller". Han vidste ikke, hvad det er et udtryk for. Hans gæt er, at det ikke er skrevet af den samme, som har skrevet den øvrige tekst. Hvis han havde set passagen i 2012, ville han have spurgt ind til den, men han ville nok ikke have læst operationsbefalingen dengang, og næppe heller så tæt, som drøftelserne nu indebærer. Den er mystisk og forkert i sammenhængen. Foreholdt, at passagen kom ind i 2. udgaven af operationsbefalingen, kunne afhørte ikke komme det nærmere, hvornår omtalte morgenmøde, hvor strategien blev omtalt, fandt sted. Passagen er nok for vidtgående, når det anføres, at demonstranter ikke må kunne ses. Derimod er det f.eks. oplagt, at demonstranter ikke må stå langs eskorteruten, for det udgør en alt for stor sikkerhedsmæssig risiko for, at nogen løber ud på vejen, eller kaster genstande på vejen, når kortegen passerer."

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[353]

"Trusselsvurderingens afsnit om PETs opfattelse af kinesernes bekymring for at "tabe ansigt" var ikke det, der først fangede hans opmærksomhed. Han bed mere mærke i operationsbefalingens manøvreide. Han har ikke tilstrækkelig politifaglig viden til at vide, om trusselsvurderingen var usædvanlig. Fjerde af-

353 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

snit i trusselsvurderingen er lidt underligt, når der ikke var sikkerhedsproblemer, men der må sondres mellem situationerne. Hvis der skal anvendes magt eller tvang, skal det være begrundet i politiloven. Den centrale bekymring, da afhørte blev bekendt med tekstafsnittet, var, at det, der stod, ikke var det, man meget klart havde sagt til Folketinget. Retlige overvejelser om de nærmere grænser for, præcist hvornår politiet kan imødekomme et eventuelt ønske fra et statsoverhoved om at undgå visuel konfrontation, f.eks. ved at lade vedkommende benytte en bagindgang fra et hotel eller køre en alternativ rute, var på det tidspunkt ikke det centrale. Han kunne ikke vurdere, om der er tale om en irrelevant oplysning, når PETs opfattelse anføres. Det kan dog efter afhørtes opfattelse være relevant at vide, at de 45 bevæbnede kinesiske sikkerhedsfolk også kunne tænkes at reagere på demonstranter. Forklaringerne fra byretten viser da også, at der var en påvirkning fra de kinesiske sikkerhedsfolks side.

Den anførte strategi gav heller ikke afhørte særlig anledning til refleksion, da han blev bekendt med den. I dag indeholder operationsbefalinger generelt noget om balancen mellem sikkerhed og ytrings- og forsamlingsfriheden. Han vidste ikke, hvordan dette normalt blev anført i operationsbefalinger i 2012.

Afsnittet om manøvreideen, hvorefter demonstranter ikke måtte være synlige og ikke måtte kunne bringe sig i en position, hvor de var synlige, påkaldte sig derimod straks afhørtes opmærksomhed. I hans optik strider dette direkte mod det, der tidligere var oplyst til Retsudvalget, hvorefter der ikke havde været nogen generel instruks om, at demonstranter ikke måtte kunne ses. Hvis han tidligere var blevet bekendt med dette afsnit, ville han helt sikkert have reageret. Hele spørgetemaet fra Retsudvalget gik på, om politiet havde forsøgt at skærme for demonstranterne uden sikkerheds- eller ordensmæssige begrundelser. Det havde man besvaret benægtende, men i operationsbefalingens manøvreide står det modsatte. De tre linjer er indføjet i et dokument, der først og fremmest tjener til at oplyse, hvem der skal løse hvilke opgaver. Der er i operationsbefalinger ofte tale om copypasting. Det kunne derfor være en utilsigtet formulering af en politimand, men når man sammenholder afsnittet med det, der rent faktisk passerede, kan man få det indtryk, at afsnittet har haft en eller anden form for påvirkning på de udøvende politifolk. Lovligheden af afsnittet afhænger af udførelsen, så længe man er ærlig over for demonstranterne omkring det, men når man holder ordene op mod udførelsen, som den i dag er belyst af Den Uafhængige Politiklagemyndighed, forekommer det ikke blot som en betydningsløs skrivefejl. I hvilket omfang et ønske om at køre alternative ruter kan imødekommes af politiets eskorteleder, beror på en blanding af protokollære og sikkerhedsmæssige hensyn. Han er ikke ekspert på området, men når der står, at demonstranter ikke må bringe sig i en position, hvor de er synlige, harmonerer

det dårligt med udtalelsen til Folketinget om, at der ikke var skærmet. Det, han navnlig hæftede sig ved, var, at det, der stod, var i åbenlys modstrid med, hvad der tidligere var svaret til Folketinget. Sætningen ligger godt gemt midt i operationsbefalingen. Det kan undre ham. Sætningen synes ikke at være professionelt indsat, men det er ren spekulation fra hans side. Hvis en dygtig operationsleder som Claus Hjelm Olsen havde sat den ind, ville han næppe have sat den ind dér. Afhørte vil sige, at hvis nogen havde set sætningen, ville de sige, at den ikke kunne stå dér. Man kunne få den mistanke, at den var kommet ind ved en fejl.

Hvis man får en ulovlig ordre, skal man spørge nogen, for så skal den lovliggøres. Der er stor autonomi i udførelsen af disse operationer.

Afhørte blev heller ikke bekendt med indholdet af den taktiske befaling for politiaktion 04-01, før han blev bekendt med operationsbefalingens indhold.

Foreholdt Klaus Pedersen forklaring om, at han sandsynligvis modtog operationsbefalingen den 4. marts 2013, erindrede afhørte ikke, at han på dette tidspunkt har drøftet operationsbefalingen med Klaus Pedersen. Afhørte var ikke involveret i advokat Claus Bonnez' anmodning om aktindsigt i forbindelse med byretssagen. Det er ikke usædvanligt, at der verserer retssager mod Københavns Politi, og de kører som udgangspunkt i Ledelsessekretariatet. Afhørte var bortrejst på ferie den 1. august 2013 og var ikke inde over beslutningen om, at operationsbefalingen ikke skulle fremlægges under retssagen. En sådan beslutning ville normalt ikke blive drøftet med afhørte, men muligvis med vicepolitidirektøren og helt oplagt med sekretariatschefen. Der er tale om folk, der var vant til møde i retten. Klaus Pedersen kunne ikke selv afklassificere operationsbefalingen.

Afhørte blev heller ikke bekendt med operationsbefalingens indhold, da Kammeradvokaten den 26. september 2014 modtog operationsbefalingen fra Jesper Kofoed. Afhørte var dog orienteret om, at Kammeradvokaten førte sagen for landsretten."

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi:[354]

"Afhørte havde hverken kendskab til indholdet af operationsbefalingen eller de taktiske befalinger.

354 Protokol nr. 11 af 11. november 2016

Afhørte blev foreholdt operationsbefalingens afsnit 3.0, Udførelsen – Manøvreide: … Afhørte blev endvidere foreholdt den taktiske befaling for Politiaktion 04-01: *"… og sikrer at evt. banner, demonstranter …"*.

Afhørte forklarede, at han først blev bekendt med operationsbefalingen i efteråret 2015. Når man læser det, spørger man sig selv, hvor i alverden det kommer fra. Det er uforståeligt, overraskende og åbenlyst i strid med grundlovssikrede rettigheder. Formålet med en demonstration fortabes, hvis den ikke er synlig. Københavns Politi har historisk altid været opmærksom på at sikre de grundlovssikrede rettigheder, herunder at ytrings- og forsamlingsfriheden skal overholdes, også ved kontroversielle demonstrationer. Afhørte er aldrig stødt på lignende formuleringer i andre befalinger. Der har altid i Københavns Politi været mange overvejelser omkring demonstranter, hvilket gør det endnu mere overraskende, at det findes i befalingerne. Afhørte har ikke kendskab til, hvordan det er kommet ind i befalingerne.

Der er intet usædvanligt i, at Københavns Politi efter større arrangementer modtager en masse klager fra demonstrationsdeltagere og spørgsmål om demonstrationernes forløb.

Afhørte blev foreholdt fra operationsbefalingen, Manøvreide, og den taktiske befaling for politiaktion 02-11, afsnit 3.0, hvor det anføres, at *"såfremt man bliver opmærksom på demonstrationer eller manifestationer/happenings kontakter man straks KSN, som udstikker forholdsordre"*. Afhørte blev videre foreholdt fra operationsbefalingen, hvor det anføres, at "*der skal ydermere planlægges for at kunne håndterer bevogtning af ikke kendte/pludseligt opståede objekter*". Afhørte blev endelig foreholdt fra den taktiske befalings afsnit 3.3, Fælles Bestemmelser, hvor det indskærpes, *"at der SKAL afgives melding til Indsatslederen/Objektlederen/KSN – når der sker begivenheder/konstateres forhold, som skønnes at have betydning for opgaveløsningen af det samlede arrangement"*, hvorefter de kinesiske bekymringer gentages. En tilsvarende formulering fremgår ikke af operationsbefalingen.

Afhørte oplyste hertil, at han ikke har forudsætninger for at udtale sig om, hvorvidt det er sædvanligt, at der skal afgives melding til indsatslederen/objektlederen/KSN som anført. Kinesernes synspunkt er ikke nyt for afhørte. De har altid været bekymret for Falun Gong. Det var de også i 2001-2003, hvor afhørte deltog i møder på den kinesiske ambassade. Svaret fra Københavns Politi var dengang, at demonstrationer var lovlige i Danmark, og politiet har altid ageret derefter. Den operationelle del skal hele tiden afveje de sikkerhedsmæssige aspekter overfor forsamlings- og demonstrationsfriheden. Det er helt

sædvanligt. For kinesere var det i høj grad et spørgsmål om statsoverhovedets værdighed. Det må man respektere og vise forståelse for, men det betyder ikke, at man skal imødekomme alle ønsker. I 2001-2003 var det daværende politidirektør Hanne Bech Hansen og afhørte, der var til møder med kineserne. Senere overgik det til Politisøjlen. Afhørte ved ikke, om Politisøjlen involverede andre myndigheder, f.eks. Udenrigsministeriet eller PET.

Afhørte er bekendt med Wienerkonventionens art. 22 om modtagerstatens pligt til beskyttelse af repræsentanter fra en fremmed stat mod krænkelse af deres værdighed og art. 29 om pligt til at sikre mod ethvert angreb på et besøgende statsoverhoveds værdighed, men det ændrer ikke ved afhørtes vurdering af, at det, der står i operationsbefalingen, er ulovligt, selv om det måske ikke er åbenbart ulovligt. Reglerne om demonstrationsfrihed i et demokratisk samfund skal balanceres i forhold til Wienerkonventionens regler. Der var ingen tvivl om, at værdigheden betød rigtig meget for kineserne. Operationsbefalingens indhold giver imidlertid rigtig god mulighed for at tro, at man kan agere på en forkert måde. Ved statsbesøg skal værtslandet sikre, at besøget afvikles værdigt. Det vil altid indebære en afvejning overfor frihedsrettighederne. I Københavns Politi havde man også overvejet problemerne i forbindelse med demonstrationer ved ambassader. Efter politiloven er der nu mulighed for at flytte demonstrationer, men det må være til et sted, hvor demonstrationen ikke fortaber sit formål, og det gør den, hvis den ikke er synlig. Det er sket, at Københavns Politi har flyttet en demonstration med Falun Gong-tilhængere fra der, hvor de stod foran den kinesiske ambassade, men det var begrundet i sikkerheden, idet de stod alt for tæt på ambassaden. De blev blot flyttet over på fortovet på den anden side af gaden, så de stadig var synlige fra ambassadebygningen. Afhørte kan ikke udtale sig om, hvorvidt det er berettiget, at politiet fjerner maling, graffiti og lignende i forbindelse med statsbesøg. Det er en rent politifaglig vurdering, om dette skal ske eller ej."

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi:[355]

"Afhørte så ikke operationsbefalingen i 2012. Han blev først bekendt med indholdet i forbindelse med, at kommissionen blev nedsat. På det tidspunkt var afhørte i Rigspolitiet. Afhørte havde ikke adgang til operationsbefalingen, efter han forlod Københavns Politi. Beredskabsportalen var i 2012 formelt tilgængelig for afhørte, men han var ikke inde og se i den.

355 Protokol nr. 68 af 3. marts 2017

Om den i operationsbefalingen anførte strategi oplyste afhørte, at Mogens Lauridsen briefede ham mundtligt lige før eller efter mødet i chefstaben den 6. juni 2012, og der kom de ind på strategien. Det har været ret tæt op til besøget, for det var en frustration, at programmet stadig ikke lå fast. Han huskede ikke, om Mogens Lauridsen havde PETs anbefaling med, men han gengav den for afhørte.

I operationsbefalingens afsnit om strategi kopierer man ofte strategien fra operationsbefalingerne fra tidligere lignende begivenheder. Afhørte kunne ikke med sikkerhed sige, om dette også var tilfældet her. Ordlyden af strategien i operationsbefalingen giver ikke afhørte anledning til nogen særlig opmærksomhed. Afhørte er først efterfølgende, gennem Peter Olesen Dahls redegørelse, blevet bekendt med, at man havde ændret strategien med hensyn til afspærring ved objekterne. Afhørte vidste det ikke dengang, og afhørte har ikke drøftet dette med Johan Reimann.

Foreholdt Johan Reimanns forklaring herom oplyste afhørte, at han ikke huskede, at den ændrede strategi blev nævnt af afhørte på et morgenmøde. Afhørte blev først opmærksom herpå, da han læste Peter Olesen Dahls tilføjelse til et bidrag til svar på spørgsmål om episoden på Højbro Plads. Muligvis har Johan Reimann forvekslet afhørte og Mogens Lauridsen, der nogle gange deltog i morgenmøderne i stedet for afhørte.

Mogens Lauridsens orientering til afhørte var i overensstemmelse med den trusselsvurdering, afhørte senere læste i PETS anbefaling af 5. juni 2012 til Københavns Politi. Mogens Lauridsen nævnte også det lidt mere kontroversielle om Kinas bekymringer. Besøget skulle gennemføres mest hensigtsmæssigt, men afhørte og Mogens Lauridsen var slet ikke nede i substansen. De talte helt overordnet om, hvordan Københavns Politi løste sin opgave bedst muligt.

Afhørte og Mogens Lauridsen var begge lidt gamle i gårde og de vidste begge, hvor tyndhudede kineserne var i disse sammenhænge, så de læste det bare og tænkte, at det vidste de godt, og at sådan var det. De lagde ikke særlig vægt på den nøjagtige ordlyd. Der var en indforståethed mellem afhørte og Mogens Lauridsen om, at besøget skulle gennemføres så godt som muligt og ikke andet.

Afhørte havde en formodning om, at trusselsvurderingen ville blive indsat i operationsbefalingen, for det er helt standardmæssigt at kopiere PETs trusselsvurdering ind i operationsbefalingen. De nærlæste sig ikke ind på ordet "afgørende". I afhørtes optik ligger der i trusselsvurderingen en henstilling fra PET om at være oppe på tæerne, men afhørte opfattede det dengang ikke som en in-

struks fra PET til Københavns Politi om at sørge for, at præsidenten ikke så demonstranter. Hverken afhørte eller Mogens Lauridsen hæftede sig på daværende tidspunkt særligt ved ordlyden. Afhørte havde måske ikke tidligere set lignende formuleringer i trusselsvurderinger, men han huskede det ikke.

Københavns Politi kunne bruge PETs oplysninger om Kinas bekymringer til at være opmærksom på, at man skulle være på tæerne, og at der ikke skulle ske uheldige episoder, f.eks. hvis en person sprang frem mod eskorten. Det ville være sikkerhedsmæssigt uforsvarligt. Det var underforstået, at man ikke ville gå på kompromis med grundlovssikrede rettigheder. Afhørte og Mogens Lauridsen talte ikke om, hvem der kunne forventes at demonstrere, men de autonome er altid i spil, også ved forventeligt fredelige demonstrationer. Afhørte huskede, at det blev nævnt, at der ikke var nogen specifik trussel fra det autonome miljø.

Københavns Politis ledere på operationelt niveau har meget erfaring, og der er nødvendigt, at en indsatsleder selv kan disponere. Ved større eksekutive indsatser handler de enkelte betjente på kommando fra indsatslederen, der er i dialog med operationsledelsen (KSN) om indsatsen.

Afhørte kunne ikke i dag sige, om han i 2012 ville være faldet over, om der var noget kontroversielt i det, der i operationsbefalingen er anført om politiaktion 04-01's manøvreide. Operationsbefalingen skal fortælle om den røde tråd. Denne tråd omsættes i de taktiske befalinger. Afhørte har ikke læst den taktiske befaling for politiaktion 04-01. Med den fokus, der er på det i dag, falder man over formuleringen, men afhørte kunne ikke med sikkerhed sige, at han i 2012 ville være faldet over formuleringen.

Hvis afhørte havde været sagsbehandler på klagesager eller på sager om bidrag til svar til Folketinget, er han ikke sikker på, at han ville have kigget i operationsbefalingen, men da han kiggede på det i 2015 undrede det ham, at der ikke var nogen, der tidligere havde kigget i operationsbefalingen. Det er dog i denne forbindelse den helt sædvanlige fremgangsmåde, at man indhenter udtalelser fra de involverede medarbejdere og henholder sig til disse udtalelser."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:[356]

"Afhørte mente ikke, at 2. udgaven af operationsbefalingen kan være udarbejdet den 10. maj 2012. Afhørte har heller ikke set ændringerne for politiaktion 04-01. Claus Hjelm Olsen burde havde talt med afhørte, inden ændringerne blev ind-

356 Protokol nr. 6 af 4. november 2016

skrevet, men det gjorde han ikke. Afhørte var ikke bekendt med grunden hertil. Afhørte havde ingen viden om, at Claus Hjelm Olsen har været i dialog med andre myndigheder. PET kan dog godt have deltaget i planlægningsmøderne.

Det er normalt at kopiere PETs trusselsvurdering over i operationsbefalingen og at copy paste fra operationsbefalingen over i de taktiske befalinger.
…
Afhørte har ikke drøftet det i operationsbefalingen anførte om PETs betragtninger med hensyn til de kinesiske bekymringer med andre på ledelsesgangen. Sådanne betragtninger italesættes af PET i trusselsvurderingen, hver gang der er kinesisk besøg. Det var fx. tilfældet under besøgene i 2002 og 2009, men det har vist ikke før været skrevet ind i trusselsvurderingen. Han har ikke haft nogen dialog med PET om det. Afhørte opfattede det generelt som om, at PET over for de, der var bekymrede, nu kunne sige, at bekymringen var givet videre. PET gav ingen ordrer og heller ingen anbefalinger i anledning af det anførte. Afhørte tillagde det derfor ikke nogen betydning. Afhørte drøftede det ikke med Claus Hjelm Olsen, der kunne kontakte afhørte, hvis han var i tvivl om noget.

Afhørte forstår ikke, hvad der menes, når der i operationsbefalingen, afsnit 3.0 Udførelsen – Manøvreide, står: *"Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskorteruten og objekter."*

Det kan misforstås, og det er uheldigt, det står der. Efter sin ordlyd står der, at demonstranter ikke må kunne ses fra eskorten og objekterne. Afhørte vidste ikke, hvem der har formuleret dette afsnit.

Det er meget usædvanligt, når der i den taktiske befaling for Politiaktion 04-01, i afsnit 2.0, opgave, står: *"… og sikrer at evt. banner, demonstranter …"*. Han læste imidlertid ikke den taktiske befaling dengang, da den blev lagt på Beredskabsportalen."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, (genafhøring):[357]

"Når der i operationsbefalingens afsnit om strategi også angives noget om demonstrationer, er det, fordi demonstrationer altid er en ukendt faktor i forhold til de sikkerhedsmæssige forhold og derfor skal håndteres som sådan. Demon-

357 Protokol nr. 71 af 6. april 2016

strationer må ikke være til hinder for selve arrangementet. I strategien henvises også til trusselvurderingen, der lægger niveauet. Trusselsvurderingen går videre end til at omhandle sikkerhed, men afhørte tænkte alene i sikkerhed, da han formulerede strategien. Den senere ændring vedrørende politiaktion 04-01 skulle aldrig have været indføjet. Det, der står der, er noget andet, end det afhørte har skrevet om strategien. Han mente ikke med sin strategi, at der skulle skærmes for demonstranter. De skal have lov at være synlige, men demonstrationen skal forløbe sikkerhedsmæssigt forsvarligt. På det første stabsmøde kendte man slet ikke til, om der ville være demonstrationer, heller ikke fra autonome, men man er altid nødt til at forholde sig til det fra starten, fordi der ofte er demonstrationer, anmeldte såvel som uanmeldte, ved statsbesøg.

Afhørte læste 1. udgave af operationsbefalingen, men ikke de senere udgaver. Han havde delegeret de øvrige opgaver i operationsbefalingen udover strategien til Claus Hjelm Olsen. Afhørte havde meget arbejde. Han var chef for ca. 600 medarbejdere, og han havde samtidig andre store opgaver, blandt andet planlægning af en ny indsats på Christiania, et besøg af Retsudvalget på Christiania, et afsnit i beredskabshåndbogen om strategi, Distortion, bandekriminalitet og evaluering og udarbejdelse af retningslinjer i forbindelse med en netop afsluttet terrorøvelse. Han beskæftigede sig derfor ikke yderligere med operationsbefalingen vedrørende det kinesiske statsbesøg.

Der var klare retningslinjer for, at han som overordnet leder skulle orienteres, hvis planerne blev ændret på en måde, der fik strategisk betydning, og han havde tillid til, at han i givet fald ville få en sådan orientering. Det gjaldt også ændringer, der skete andre steder end i selve strategiafsnittet, hvis det kunne få strategiske konsekvenser. Det er derfor helt skævt, at han ikke blev underrettet om tilføjelsen i afsnittet Manøvreide om politiaktion 04-01. Politiet er jo ikke sat i verden for at forhindre folk i at ytre sig, og det ville få strategiske konsekvenser, hvis ændringen blev ført ud i livet. Han burde derfor være blevet orienteret om denne tilføjelse, men det blev han ikke. Hvis han var blevet orienteret, var afsnittet ikke kommet med i operationsbefalingen. Claus Hjelm Olsen burde have orienteret ham om det, forudsat at han havde kendskab til tilføjelsen. Hvis Claus Hjelm Olsen har set tilføjelsen, undrer det afhørte, at Claus Hjelm Olsen ikke har nævnt det for ham. Afhørte havde initiativpligt, hvis han blev bekendt med ændringer, der havde strategiske konsekvenser, men han fik ikke et sådant kendskab.

Afhørte var enig i Peter Olesen Dahls forklaring til kommissionen, hvorefter: *"Den overordnede operationsansvarlige, i 2012 Mogens Lauridsen, er med i affat-*

telsen af første del omkring strategi og manøvre. Derefter er det den operationsansvarlige, i 2012 Claus Hjelm Olsen, der står for resten af indholdet."

På stabsmøderne i operativ stab stillede afhørte spørgsmål om status og ressourcebehov for alle igangværende operationer, herunder til Claus Hjelm Olsen om besøget fra Kina. Afhørte erindrede ikke at have fået noget svar, der tændte et alarmsignal. Foreholdt Claus Hjelm Olsens forklaring for kommissionen om, at han og afhørte sad på samme gang og talte sammen dagligt og at afhørte virkede godt inde i planlægningen af besøget, oplyste afhørte, at det nok dækkede over, at afhørte lejlighedsvis på møderne i operativ stab bad om nye inputs fra Claus Hjelm Olsen. Afhørte vidste godt, at man kunne hente operationsbefalingen elektronisk. De taktiske befalinger lå også på Beredskabsportalen, men afhørte gjorde sig ikke bekendt med indholdet. Hverken Claus Hjelm Olsen eller Peter Olesen Dahl opfordrede ham til at hente dokumenterne elektronisk, men det ville også have været lidt mærkeligt, hvis de gjorde.

…

Afhørte fik orientering, når der kom nye versioner af operationsbefalingen. Sådanne orienteringer fik han mange af. Det medførte ikke, at han læste hver eneste nye version. Han blev ikke bekendt med indholdet af 2.-4. udgave af operationsbefalingen for det kinesiske statsbesøg før i efteråret 2015. Han kiggede dog i operationsbefalingen i forbindelse med henvendelser fra pressen, men kun, hvor det burde have stået noget om det, henvendelsen gik på, hvilket var i afsnittet om vedkommende politiaktions opgave samt i afsnittet vedrørende indsatsfasen, men han læste ikke i den forbindelse afsnittet Manøvreide, hvilket er beklageligt. Hvis man vil være sikker på, at en politiaktion skal gøre et eller andet, skriver man det under vedkommende politiaktion. Her skulle det altså have stået under politiaktion 04-01. Han så ikke i de taktiske befalinger."

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi:[358]

"Det var PET, der gjorde Københavns Politi opmærksom på, at der ville komme et kinesisk statsbesøg. Herefter udpegede Københavns Politi en operationsansvarlig. Det er den sædvanlige procedure. Længere inde i forløbet kommer anbefalingerne fra PET. Afhørte har aldrig oplevet, at man ikke fulgte disse anbefalinger til punkt og prikke.

…

Operationsbefalinger ændres ofte til nye udgaver, især når der sker ændringer i et program, f.eks. hvis et ekstra objekt kommer på. Ved operationsbefalingens 1. udgave tages der ofte udgangspunkt i, hvad der tidligere er skrevet om lig-

358 Protokol nr. 16 af 17. november 2016

nende besøg. Senere indføjes trusselsvurderinger fra PET m.m. Den overordnede operationsansvarlige, i 2012 Mogens Lauridsen, er med i affattelsen af første del omkring strategi og manøvre. Derefter er det den operationsansvarlige, i 2012 Claus Hjelm Olsen, der står for resten af indholdet. Afhørte lagde mærke til noget af det, der var skrevet i operationsbefalingen, da han fandt den frem i Plan Sikkerhed, og informerede et par dage senere Mogens Lauridsen. Foreholdt Agerbæks forklaring, hvorefter han, der til sidst er anført som forfatter og underskriver, ikke var bekendt med indholdet, oplyste afhørte, at Agerbæk kun har skrevet under på, at planen er udarbejdet. Han har næppe haft ansvar for planens indhold.

Når afhørte er operationsansvarlig, læser han de taktiske befalinger og beder vedkommende indsatsleder om at ændre, hvis der var anført noget i strid med operationsbefalingen.

…

Om operationsbefalingens afsnit 3.0 Udførelsen – Manøvreide, hvori anføres: *"Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskoteruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskoteruten og objekter",* oplyste afhørte, at han aldrig før har set denne formulering i en operationsbefaling. Formuleringen er påfaldende. Det står tydeligt, hvad 04-01 skal tage sig af. Afhørte vidste ikke, hvad baggrunden er, eller hvordan ordren skulle effektueres. Foreholdt afhørtes forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed er det korrekt, at formuleringen virkede grotesk på afhørte. Det er skrevet ind af Michael Dekker Poulsen. Det ville være naturligt at spørge Dekker, Mogens Lauridsen og Hjelm Olsen om, hvordan det er kommet ind i operationsbefalingen. Afhørte vidste det ikke."

Politikommissær Claus Rønnegaard, Københavns Politi:[359]

"Afhørte gjorde sig ikke bekendt med operationsbefalingen gennem Beredskabsportalen, fordi han ikke længere havde en opgave vedrørende denne operation. Operationsbefalingen er et dynamisk dokument, der hele tiden ændrer sig. Tilføjelser og ændringer markeres med en streg i marginen, og de involverede personer modtager meddelelse om ændringerne direkte pr. mail.

Operationsbefalingen udarbejdes af en planskriver fra OPA, der løbende indføjer de informationer, som kommer ind fra stabsmøder, PET og den strategiske ledelse, f.eks. trusselsvurderinger, strategier, de enkelte politiaktioner og lig-

359 Protokol nr. 66 af 3. marts 2017

nende. Dokumentet kan ende med at blive temmelig stort. Sammen med den operative leder begynder planskriveren derefter at finde ud af, hvilke styrker, der er behov for.

Forevist operationsbefalingens 4. udgave, trusselsvurderingen, oplyste afhørte, at den stort set svarer til det, PET oplyste på det første stabsmøde. Det er normalt, at Københavns Politi kopierer trusselsvurderingen over i operationsbefalingen, medmindre indholdet er klassificeret. Trusselsvurderingen giver rammerne for den centrale indsatsleder. Det ligger uden for afhørtes arbejdsområde at forholde sig til en trusselsvurdering og strategi. Han skal bare arbejde ud fra det, der står i operationsbefalingen.

Om trusselsvurderingens fjerde afsnit om at "tabe ansigt" oplyste afhørte, at det er lidt atypisk, at noget sådant anføres i en operationsbefaling. Han ville opfatte det som, at de som politifolk skulle se disciplinerede ud i forhold til de besøgende. Han kunne ikke se for sig, at det skulle betyde, at Københavns Politi skulle agere anderledes end sædvanligt. Københavns Politi skal agere inden for grundloven og retsplejeloven.

Om det, der er anført i operationsbefalingen om politiaktion 04-01 under afsnittet Manøvreide, oplyste afhørte, at det ikke er normalt, at demonstranter ikke må være synlige. Det har han aldrig set før. Afhørte vidste ikke, hvordan han i givet fald skulle briefe herom. Han ville nok sige, at hans folk skulle observere og melde. Han ville ikke vide, hvordan hans folk skulle sørge for, at demonstranter ikke var synlige."

Vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi:[360]

"Om operationsbefalingen afsnit 3.0, Udførelsen – Manøvreide, hvorefter … forklarede han, at han ikke tror, at han har set lignende formuleringer i andre operationsbefalinger. For hans egen politiaktion betød det, at der skulle skærmes af. Det skyldtes muligvis, at præsidenten ikke måtte tabe ansigt, men han ved det ikke. Han reflekterede ikke nærmere over det.

Om operationsbefalingens trin 2, indsatsfasen, hvorefter han var indsatsleder for 04-01, Opklaring/sektorpatruljering, der blev varetaget sammen med vpk. Lars Ole Karlsen, og hvor formålet/opgaven for opklaring/sektorpatruljering var angivet således: … forklarede han, at opklaring/sektorpatruljering består i at observere og melde ind, hvad der ses. Aktionen er således "øjne" for de andre

360 Protokol nr. 2 af 3. november 2016

indsatsledere og for KSN. I det konkrete tilfælde skulle demonstranter meldes ind, og derefter skulle der findes ud af, hvad der skulle ske med vedkommende. Det kunne være folk med flag, bannere, særlig påklædning og andre symboler. Det afhang af situationen."

Politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi:[361]

"Operationsbefalingen var tilgængelig på Beredskabsportalen. Afhørte ville gå ud fra, at han har gjort sig bekendt med indholdet, men han huskede ikke præcis hvornår. Han kiggede normalt løbende på operationsbefalingen og sidste gang dagen før ankomsten for at sikre sig, at der ikke var ændringer. Afhørte hæftede sig typisk ved trusselsvurderingen, strategien og det, der var anført om de aktioner, som han var indsatsleder for.

Afhørte havde - udover det, der blev sagt på briefingen i Gedestalden - ikke kendskab til, hvorvidt og i bekræftende fald hvilke overvejelser der blev gjort hos Københavns Politi i anledning af den kinesiske ambassades bekymring for demonstrationer. Afhørte var fra operationsbefalingen bekendt med indholdet af trusselsvurderingen. Det var afhørtes opfattelse, at det var vigtigere for kineserne ikke at møde demonstrationer, end det sikkerhedsmæssige var. Afhørte opfattede det, der var anført herom i operationsbefalingen, som en ny henvisning til, at politifolk kunne blive sat under pres fra kinesiske sikkerhedsvagter. Afhørte erindrede ikke at have set lignende trusselsvurderinger ved andre statsbesøg. Han gjorde sig selv den overvejelse, at han ville briefe sine folk om, at de ikke skulle gøre noget, de ikke ville, uden at have fået ordre af afhørte til det. De skulle ikke modtage ordrer fra sikkerhedsvagterne.

Operationsbefalingens strategi afsnit 1.1 … er en standardformulering ved statsbesøg. At demonstranter fremhæves som selvstændigt fokusområde, tolkede afhørte kun som, at man skulle være på forkant med situationen, hvis en sådan opstod. Demonstrationer kan også udgøre en sikkerhedsrisiko, og afhørte tolkede det ikke som, at demonstrationer var et særligt fokusområde."

Politikommissær Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi:[362]

"Afhørte må have læst operationsbefalingens manøvreide og den taktiske befaling for politiaktion 02-11 afs. 3.0… Afhørte læste hele operationsbefalingen, også afsnittet om, at demonstranter ikke måtte være synlige og ikke måtte kunne bringe sig i en synlig position. Hvis afhørte havde været indsatsleder for po-

361 Protokol nr. 14 af 17. november 2016

362 Protokol nr. 17 af 17. november 2016

litiaktion 04-01, Opklaring/Sektorpatruljering, ville han have bedt om nærmere forholdsordre om, hvad der blev ment hermed, og hvad der blev forventet, at der i givet fald skulle gøres ved det. Afhørtes bud ville være at køre en anden vej, så man undgik demonstrationen. Det var også det, han havde foreslået på mødet med kineserne. Man kan ikke flytte folk, medmindre der er tale om en voldelig demonstration."

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Rigspolitiet:[363]

"Da afhørte den 30. september 2015 første gang læste operationsbefalingens afsnit om opgaven for politiaktion 04-01 under afsnittet Manøvreide, tænkte han, at det simpelthen var løgn. Sådan kunne man ikke skrive. Formuleringen er i strid med politiets opgave, der blandt andet er, at demonstranter skal have lov at ytre sig, og det kræver synlighed. Det ligger i politiets DNA. Det virker helt forkert, at demonstranter ikke skulle have lov til at ytre sig. Det står også et "forkert" sted i operationsbefalingen og virker lidt påklistret. Han kunne ikke genkende det i den strategiske hensigt. Hvis man virkelig ville det, der står, skulle man have skrevet det i strategien, ikke i manøvreideen, fordi det ville være strategisk grundlæggende for opgaven. En så væsentlig beslutning skal stå i strategien, hvis det skal være godt planarbejde. Manøvreideen handler mere om, hvordan man gør tingene.

Operationsbefalingens strategi er helt normal, og formuleringen fandt han ikke påfaldende. Den siger, at der forelå en trusselsvurdering, der udtalte sig om forskellige opgaver, der skulle løses, og i lyset af den skulle der iværksættes en afpasset offensiv indsats. Det betyder blot, at man skulle være klar til at tage initiativet. "Fleksibel" dækker over, at man skulle være klar til at håndtere det uforudsete. "Mod eventuelle demonstrationer" læste afhørte blot som, at man skulle kunne håndtere, hvis der var demonstrationer, også hvis de var spontane og uanmeldte. Hvis man virkelig skulle have håndteret demonstrationerne på denne helt særlige og aldrig før sete måde, skulle det have stået her, men det er helt vanvittigt og i strid med politiets DNA og politiloven.

Afhørte så ikke nogen sammenhæng mellem trusselsvurderingen og det anførte om opgaven for politiaktion 04-01. At kineserne var bekymrede for demonstrationer, var egentlig ikke overraskende for ham. Han læser det som en serviceoplysning, f. eks. om, man skulle være opmærksom på, at de kinesiske sikkerhedsfolk kunne reagere anderledes, end man var vant til.

…

363 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

Generelt fastlægger operationsbefalingen den overordnede strategi og de overordnede mål. Den danner rammen, der opdeles i en række delelementer, som er de enkelte politiaktioner. Operationsbefalingen er derfor styrende for indsatslederne, der så kan vælge at lave en taktisk befaling. Tanken er, at den specifikke taktiske plan skal gengive operationsbefalingens generelle strategi og mål. Der er derfor intet usædvanligt i, at den taktiske befaling for politiaktion 04-01 gengiver ordlyden fra operationsbefalingen. Det er meningen, at indsatslederne eller delingsføreren skal udføre opgaven i overensstemmelse hermed. Indholdet suppleres på stabsmøder og af den mundtlige kommunikation.

Om betjentes handlinger på gaden sker efter ordre eller ej, er meget opgaverelateret. Bevogtning af et objekt er ofte meget detaljeret beskrevet i planerne. Andre opgaver er måske ikke særlig specifikt beskrevet, og i så fald må den enkelte betjent handle efter konduite og ud fra situationen. Det afhænger også i høj grad af den briefing, den enkelte har fået. Det er ikke et automatisk kommandosystem. Afhørtes erfaring var, at den menige betjent retter ind efter, hvad vedkommendes leder mundtligt briefer om, og så kan der ligge noget skriftligt, man skal sætte sig ind i. At fratage genstande, f.eks. flag, kan også være et udslag af, at betjenten handler konkret i situationen. Det ville ikke overraske afhørte, heller ikke selv om betjenten var en del af en flerhed. En sådan handling behøver ikke have baggrund i briefingen eller i planerne."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[364]

"Hun var ikke bekendt med indholdet af de trusselsvurderinger, PET udarbejdede op til besøget. Hun var heller ikke bekendt med indholdet af operationsbefalingen. Hun har aldrig set en sådan før i forbindelse med kommissionsundersøgelsen. Det er ikke normalt noget, der filtreres ned til Protokollen. Hun havde ingen kommentar til, om operationsbefalingens afsnit vedrørende aktion 04-01 om demonstranter har en sammenhæng med de kinesiske bekymringer. Selvfølgelig var kineserne bekymrede for demonstrationer og lignende, men dette er nyt for hende. Hun vidste ikke, hvordan Kinas bekymringer er filtreret ned gennem Københavns Politi. Hun ville ikke tro, at det er en følge af hendes samtale med Johan Reimann.

…

Foreholdt Michael Dekker Poulsens forklaring om hans kontakt med PETs medarbejder KF 0764, da denne havde været til møde i Udenrigsministeriet, og at han over for Michael Dekker Poulsen havde oplyst, at man risikerede, at kineserne rejste hjem, hvis de så et tibetansk flag, oplyste afhørte, at det ikke

364 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

er protokolsprog. Det siger overhovedet ikke afhørte noget. At kineserne i givet fald ville rejse hjem, er en overfortolkning, og det er der ingen, der har sagt. Hun kunne ikke spekulere i, om de eventuelt ville blive på hotellet. Hun hørte ikke om flag i forbindelse med planlægningen, og hun havde ikke viderebragt noget om dette. Det kunne godt tænkes, at det på et møde er blevet sagt som en sidebemærkning, at et tibetansk flag kunne være en del af Kinas bekymringer, men det er ikke noget, hun har været med til at diskutere. Afhørte kunne ikke forestille sig, at PET har haft kontakt til Udenrigsministeriet udenom Protokollen. Så skulle det have været på et møde, hvor Protokollen helt undtagelsesvis ikke var til stede. Det var Protokollen, der havde den almindelige kontakt til PET."

Hofmarskal Ove Ullerup:[365]

"Afhørte havde ikke set Københavns Politis operationsbefaling før og havde heller ikke fået refereret dele af indholdet.

…

Afhørte havde ikke hørt om, at man risikerede, at kineserne rejste hjem eller blev på hotellet, hvis de blev krænket. Det har næppe hold i virkeligheden."

8.2.5 Københavns Politis taktiske befalinger

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, har om de taktiske befalinger generelt forklaret:[366]

"De taktiske befalinger blev af indsatslederne sendt til afhørte, der læste dem og sandsynligvis har sendt dem videre til Claus Hjelm Olsen og derefter lagt dem på Beredskabsportalen. Afhørte tjekkede, at der ikke var anført noget, der var i strid med det, der var anført i operationsbefalingen omkring vedkommende politiaktion, og for at sikre, at opgaven var udfyldt. Hvis der i en taktisk befaling var beskrevet en opgave, som ikke fremgik af operationsbefalingen, ville afhørte have orienteret Claus Hjelm Olsen om det. Afhørte erindrede ikke at have fået nogen reaktioner fra Claus Hjelm Olsen. Indsatslederne ville typisk have operationsbefalingen, når de udarbejdede de taktiske befalinger, eller også har de fået tilsvarende information på et stabsmøde. Det er operationsbefalingen, der er det reelle grundlag for de enkelte politiaktioner."

365 Protokol nr. 69 af 3. marts 2017

366 Protokol nr. 22 af 9. december 2012

Taktisk befaling for politiaktion 04-01, Opklaring/sektorpatruljering
Der blev den 10. juni 2012 udarbejdet taktisk befaling for politiaktion 04-01, Opklaring/sektorpatruljering.[367]

Trusselsvurderingen heri var identisk med det i PETs brev af 5. juni 2012 til Københavns Politi anførte.

Under afsnittet Opgaven anførtes, at politiaktionens opgave var at foretage patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter. Derefter gengaves operationsbefalingens ordlyd, hvorefter politiaktionen skulle sikre, at demonstrationer ikke var synlige fra eskorten og ikke kunne bringe sig i synlige positioner. Endvidere var tilføjet, at "banner" heller ikke måtte være synlige for delegationen.

Under afsnittet 3.1., Samlet Plan, var anført:

> "Patruljerne skal specielt holde øje med evt, demonstrationer, forsamling af personer, happenings på eskortruterne eller i nærheden af objekterne. Hvis man støder på sådanne kontaktes Lima, som videregiver oplysningerne til KSN.
>
> Det er vigtigt at man får informationerne videregivet hurtigst muligt, således at man kan findealternative ruter, fjerne folk, skærme folk af mm.
>
> Det er Lima som bestemmer om man skal tage kontakt til evt, demonstranter eller ej efter aftale med KSN."

Endvidere var om underopgaven på Amalienborg om formiddagen den 15. juni 2012 blandt andet anført:

> "Vigtigt at der ikke er demonstranter mm. i og omkring pladsen, der forsøges lukket helt af for alm. turister mm."

Om denne taktiske befaling har indsatslederne for politiaktion 04-01 for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi:[368]

> "Han har udarbejdet den taktiske befaling for politiaktion 04-01, 1. udg. 10. juni 2012. Lars-Ole Karlsen bistod ikke. Den er udarbejdet på baggrund af den ope-

367 DUP, bilag A-8-1-4, udarbejdet af vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard
368 Protokol nr. 2 af 3. november 2016

rationsbefaling, der var udarbejdet 10. juni 2012. Han sendte den til Michael Dekker Poulsen. Afhørte havde problemer med, hvad han skulle kalde den kinesiske præsident i den taktiske befaling. Han havde derfor skrevet "Kinamanden". Det syntes Michael Dekker Poulsen ikke var helt passende. Han og Dekker drøftede ikke indholdet i øvrigt. Der er ikke lavet andre udgaver.

Trusselsvurderingen er copy pastet fra operationsbefalingens trusselsvurdering. Der er helt sædvanligt. Ellers kan man ikke holde den røde tråd.

Han erindrede ikke baggrunden for, at han har tilføjet *"evt. banner"* i den taktiske befalings afsnit 2.0, Opgave, selv om det ikke fremgår af operationsbefalingen. Det kan stamme fra en briefing, men næppe fra drøftelserne med Michael Dekker Poulsen eller fra OPA, for de ville ikke gå så langt."

Vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen, Københavns Politi:[369]

"Han huskede ikke, om der var andre udgaver af den taktiske befaling for politiaktion 04-01, 1. udg. 10. juni 2012. Den taktiske befaling i ekstrakten er den endelige udgave. Mikkel Brogaard stod for udarbejdelsen, og han har muligvis sendt et udkast til afhørte. Han har ikke selv formuleret noget i den taktiske befaling.

Det er helt sædvanligt at copy paste trusselsvurderingen fra operationsbefalingen til den taktiske befaling.

Han vidste ikke, hvorfor "banner" er særskilt anført i den taktiske befaling, når ordet ikke fremgår af operationsbefalingen.

Han kunne godt se nu, at det ser helt skævt og skræmmende ud, når det i den taktiske befaling anføres, at *"Patruljerne skal specielt holde øje med evt. demonstrationer, forsamling af personer, happenings på eskorteruten eller i nærheden af objekterne. Hvis man støder på sådanne kontaktes Lima, som videregiver oplysningerne til KSN. … at man kan finde alternative ruter, fjerne folk, skærme folk af mm*", men de gjorde bare, som de plejede, og han huskede ikke at have tænkt de tanker. Man kan have bedt specifikt om det på en briefing eller under stabsmøder, men han ved det ikke. Mikkel Brogaard ville ikke selv finde på det.

…

Når der i den taktiske befaling står, at det var vigtigt, at der ikke var demonstranter med mere i og omkring Amalienborg Slotsplads, var der tale om en

369 Protokol nr. 3 af 3. november 2016

> sikkerhedsvurdering. Hvis KSN har besluttet, at Amalienborg skal lukkes af, så er det det, man gør. Det anførte er meget specifikt, og afhørte kunne ikke forestille sig, at Mikkel Brogaard selv har besluttet, at Amalienborg skulle afspærres. Det må være kommet fra et andet sted."

Vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard har desuden for Den Uafhængige Politiklagemyndighed blandt andet forklaret:[370]

> "Forespurgt hvorfor der skulle lukkes helt af på Amalienborg Slotsplads. Afhørte huskede ikke, hvad der menes med dette. Afhørte gav udtryk for, at man aldrig lukkede slotspladsen helt af. Afhørte mente, at det var skrevet således, idet man ikke ønskede, at der stod personer med flag/ banner ved kortegens ankomst til palæet.
>
> Forespurgt om der måtte demonstreres på Amalienborg slotsplads. Ifm. besøget fra Kina ønskede man ingen demonstrationer på slotspladsen, men afhørte mente ikke, at der var et generelt demonstrationsforbud på Amalienborg Slotsplads."

Endvidere er der om denne taktiske befaling afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi:[371]

> "Om taktisk befaling for politiaktion 04-01 "opklaring/sektorpatrulje" af 10. juni 2012, hvor det under 2.0 Opgave fremgår, at … oplyste afhørte, at han ikke vidste, hvorfor ordet "banner" er tilføjet i forhold til det, der er anført i operationsbefalingen. Afhørte bemærkede det ikke i 2012. Afhørte skrev blot tilbage til Mikkel Brogaard, at "Kinamanden" var en spøjs formulering. De drøftede ikke, at "banner" var tilføjet. Afhørte erindrede heller ikke at have talt med Claus Hjelm Olsen om det. Afhørte vidste ikke, om det er normalt med en sådan tilføjelse. Det lå over hele operationen, at demonstranter ikke måtte være synlige. Det vidste alle. Det var i hvert fald den stemning, der var over det hele. Afhørte kunne ikke sige, hvorfra denne stemning stammede."

370 DUP, bilag G-26-623

371 Protokol nr. 22 af 9. december 2012

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[372]

"Om den taktiske befaling for politiaktion 04-01, hvor det i afsnit 2.0, Opgaven er anført: *"… og sikrer at evt. banner, demonstranter …"*, forklarede afhørte, at opgaven ikke var relevant i forhold til operationsbefalingens beskrivelse. Politiaktion 04-01 skulle melde til KSN, hvad de så. Det var så KSNs vurdering, hvordan der skulle handles på det. Det var ikke 04-01s opgave. Det er også anført et andet sted i den samme taktiske befaling. Det var sikkerhedsmæssigt begrundet. Udtrykkene "fjerne folk" og "skærme folk af" henviser til, at de ikke vidste, hvad de kunne komme til at stå over for, f. eks. at der kunne være nogen, der satte sig på tværs i et kryds og hindrede kortegen, eller at nogen ville løbe frem og gøre skade på kortegen.

Når det i samme taktiske befaling er anført: *"Vigtigt at der ikke er demonstranter mm. i og omkring pladsen, der forsøges lukket helt af for alm. turister mm."*, skyldes det, at der aldrig gives tilladelse til demonstrationer på Amalienborg Slotsplads. Det er en taktisk vurdering, om pladsen skal lukkes helt af også for turister. Afhørte erindrede ikke at have drøftet formuleringen med de taktiske ledere, der var erfarne og kendte reglerne udmærket. Afhørte kunne dog ikke udelukke, at de kan have misforstået operationsbefalingen. Han har ikke drøftet formuleringen med Lars-Ole Karlsen og Mikkel Brogaard, men de to har været med så mange gange, at de kender til retningslinjerne for Amalienborg Slotsplads."

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi:[373]

"Om den taktiske befaling for politiaktion 04-01 afsnit 2.0, opgave, hvori er anført: *"… og sikrer at evt. banner, demonstranter …"*, oplyste afhørte, at denne formulering er lige så uforståelig som det, der er anført i operationsbefalingen. Det er meget almindeligt, at man i en taktisk befaling er mere detaljeret end i en operationsbefaling, hvilket her giver sig udtryk i, at bannere er indføjet."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[374]

"Afhørtes anden funktion under besøget var at være forrider begge dage. Han bemærkede ikke, at Københavns Politi kørte foran og talte ikke med Københavns Politi om det. Der var ingen fra PETs aktionsstyrke ved objekterne forud for afhørte. Afhørte ønskede på grund af sin tavshedspligt ikke at komme nærmere ind på forriderfunktionen, men henviste til sin forklaring til Den Uaf-

372 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

373 Protokol nr. 16 af 17. november 2016

374 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

hængige Politiklagemyndighed herom. Opgaven er forskellig fra Københavns Politis kørsel. Det er to vidt forskellige ting, og opgaven som forrider kan sagtens løses uden at koordinere med Københavns Politis forridere.

…

Foreholdt, at det i den taktiske befaling for politiaktion 04-01 anføres, at der skal arbejdes tæt sammen med 27-01/AKS, oplyste afhørte, at han ikke forstod, hvorfor der var nævnt forridere på dette sted. Det havde intet med afhørtes opgave at gøre. Hvordan aktionsstyrken præcist tacklede udførelsen, vidste afhørte ikke. Københavns Politi brugte nogle andre betegnelser end PET. At PETs folk både her og under politiaktion 11-01 er anført i en operationsbefaling fra Københavns Politi, er ikke ualmindeligt. Der var ingen koordination med Københavns Politi med hensyn til afhørtes opgave med at være forrider."

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Rigspolitiet:[375]

"Foreholdt den taktiske befaling for 04-01, der gengiver operationsbefalingens ordlyd, men med tilføjelse af "banner", oplyste afhørte, at han ikke vidste, hvad hensigten har været, eller hvem der har haft denne hensigt. Det ser ud til, at operationsbefalingens indhold er sivet ned i den taktiske befaling, men han vidste ikke hvordan og hvorfor."

Der blev i øvrigt udarbejdet taktiske befalinger for en række, men ikke alle, af de planlagte politiaktioner. Disse skriftlige taktiske befalinger[376] indeholdt alle en trusselsvurdering og strategi, der var en gengivelse, eller i det væsentlige en gengivelse, af operationsbefalingens trusselsvurdering og strategi. Herudover anførtes blandt andet:

Taktisk befaling for politiaktion 07-07, 07-08 og 07-09, Langelinie/Amaliehaven, Den Lille Havfrue/Langelinie og Rosenborg:

"…

2.0 OPGAVE

Det er opgaven generelt at:

- Sikre at besøget gennemføres i god ro og orden, herunder sikre at Præsidenten og hans følge ikke bliver lider overlast/bliver antastet af uvedkommende når de besøger de forskellige objekter.

375 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

376 DUP, bilag A-8-1-9 (Molktes Palæ), A-8-1-8 (Langelinie/Amaliehaven/Den Lille Havfrue og Rosenborg), A-8-1-7 (Hotel Radisson Blu), A-8-1-3 (Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve) og A-8-1-6 (Udvendig/indvendig bevogtning Christiansborg Slot).

- …

…"

Om denne taktiske befaling har *indsatslederen, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi,* forklaret for kommissionen:[377]

> "Afhørte var under besøget indsatsleder for politiaktionerne 07-07, Kongeskibet/Amalie-haven/Nordre Toldbod, 07-08, Lille Havfrue/Langelinie og 07-09, Rosenborg Slot. På alle tre objekter skulle der ske bevogtning og sikkerhedssweeping. Der skulle bruges styrker udefra, og det var disse styrker, der skulle "springe buk", dvs. flytte sig fra objekt til objekt.
>
> Afhørte kunne bekræfte at have udarbejdet en samlet taktisk befaling for de tre aktioner. Han blev ikke bistået af nogen. Han sendte den taktiske befaling til OPA. Der var, så vidt afhørte huskede det, ikke nogen efterfølgende dialog mellem ham og OPA om indholdet.
>
> Den taktiske befaling er udarbejdet ud fra det, der var anført i operationsbefalingen, det oplyste på stabsmøder og muligvis også interne mails. Afhørte kunne ikke huske konkret, hvad han brugte ud over operationsbefalingen, men han har eksempelvis ikke selv fundet på tidsangivelserne i den taktiske befaling. Afhørte huskede ikke at have modtaget forholdsordrer fra Hjelm Olsen forud for den 15. juni 2012."

Taktisk befaling for politiaktion 07-05, Hotel Radisson Blu Scandinavia:

"…

1.4 Modparten

Modparten er alle personer, som ved uroligheder, vold eller terror, demonstrationer eller på anden vis vil lægge hindringer i vejen for de delegerede på hotellet eller kortegerne ved til- og afgang.

…"

Taktisk befaling for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/bevogtningsreserve:
I pkt. 3.3 "Fælles Bestemmelser" anførtes:

> "Det indskærpes, at der SKAL afgives melding til Indsatslederen/Objektlederen/KSN:

377 Protokol nr. 14 af 17. november 2016

> - når der sker begivenheder/konstateres forhold, som skønnes at have betydning for opgaveløsningen af det samlede arrangement f.eks.:
>
> Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt, at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg.
>
> Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende."

Indsatslederne har om denne taktiske befaling forklaret følgende for kommissionen:

Vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi:[378]

> "Foreholdt, at der i den taktiske befaling afsnit 1.1, trusselsvurdering, og i afsnit 1.3, strategi, ordret er en gengivelse af de kinesiske bekymringer fra operationsbefalingen, mente afhørte, at det var baggrunden for hele operationen. Afhørte tolkede det i sammenhæng med, at de blev fulgt af 45 sikkerhedsfolk og livvagter, hvorfor man kunne frygte, at der kunne opstå to fronter, hvis kineserne følte, at de "tabte ansigt", nemlig dem, der ville ind til VIP'en, og de kinesiske sikkerhedsfolk, der deltog.
> …
> Han ved i dag, at det er usædvanligt, når det i de fælles bestemmelser i den taktiske befaling indskærpes *"at der SKAL afgives melding til Indsatslederen/Objektlederen/KSN – når der sker begivenheder/konstateres forhold, som skønnes at have betydning for opgaveløsningen af det samlede arrangement f.eks:"* med gentagelse af de kinesiske bekymringer, men han gjorde sig ikke dengang overvejelser om det. Han har ikke set tilsvarende i en taktisk befaling. Der er sikkert tale om en afskrift fra operationsbefalingen."

Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi:[379]

> "Afhørte hæftede sig ved, at der stod i operationsbefalingen om den kinesiske ambassades bekymring for, *"at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg"*, og at det var PETs opfattelse, at kineserne ikke var bekymrede for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men at *"det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontati-*

378 Protokol nr. 4 af 3. november 2016

379 Protokol nr. 12 af 11. november 2016

on med demonstrationer eller lignende". Det var et kernepunkt i operationsbefalingen, og det måtte man så tage højde for i den taktiske befaling.

Operationsbefalingens strategi afsnit 1.1: … betyder, at indsatsen skal afpasses efter den modstand, man måtte møde.

Afhørte kunne bekræfte, at han var indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil Bevogtning/Bevogtningsreserve, og at opgaven blev varetaget sammen med vpk. Bjarke Alberts. Afhørte afløste Alberts fredag eftermiddag. Når der i operationsbefalingen om denne politiaktion står, at *"der skal ydermere planlægges for at kunne håndterer bevogtning af ikke kendte/pludseligt opståede objekter",* betyder det blot, at programmet kunne blive ændret, og i givet fald skulle et nyt sted (objekt) kunne bevogtes.

Befalingen i politiaktion 04-01s manøvreide er meget lig den, der gjaldt for afhørtes aktion 02-11. Også afhørtes aktion skulle sikre, at demonstranter ikke var synlige. Det stod ikke direkte i operationsbefalingen, men det fremgik af briefingen, ordlyden af operationsbefalingen og afhørtes egen erfaring. Den taktiske befaling for aktion 02-11 henviser også til politiaktion 04-01s Manøvreide. Afhørte har skrevet den taktiske befaling. Tanken var, at der skulle ageres som anført i den taktiske befaling for 04-01. At KSN skulle kontaktes straks, betyder formentlig blot en helgardering for at KSN blev orienteret, hvis der skete noget.

Når det i afsnit 3.3 Fælles Bestemmelser i den taktiske befaling indskærpes, *"at der SKAL afgives melding til Indsatslederen/Objektlederen/KSN – når der sker begivenheder/konstateres forhold, som skønnes at have betydning for opgaveløsningen af det samlede arrangement",* betyder det tilsvarende, at KSN skulle kontaktes ved demonstrationer. Lima 1 (Oryé) var overordnet i forhold til afhørte. Det var Oryé, der havde kommunikationen med KSN, ikke afhørte. Afhørte havde dog mulighed for at gå direkte til KSN, f.eks. hvis noget skulle gå hurtigt."

Desuden er der om denne taktiske befaling afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi:[380]

"Om taktisk befaling for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, afsnit. 3.0, manøvreide jf. operationsbefalingen, hvor det er anført: *"Såfremt man bliver opmærksom på demonstrationer eller manifestationer/happe-*

380 Protokol nr. 16 af 17. november 2016

nings kontakter man straks KSN, som udstikker forholdsordre", oplyste afhørte, at han før har set lignende formuleringer. Det er meget op til den operationsansvarlige, hvor meget KSN skal orienteres. Det afhænger også af opgaven. Det anførte er en ordre til det taktiske niveau om, at der skal indrapporteres til KSN på de anførte punkter.

Meningen med samme taktiske befaling afsnit 3.3, Fælles Bestemmelser, hvor det indskærpes … hvorefter de kinesiske bekymringer gentages, er, at indsatslederen skal orienteres om demonstrationer. Afhørte kunne ikke svare på, hvorfor PETs oplysning om at tabe ansigt er anført i den taktiske befaling, men indsatslederen sendte herved et meget klart signal til delingsføreren og gjorde i samme forbindelse opmærksom på Kinas bekymringer. Hvordan det skulle effektueres afhang af, hvordan indsatslederen briefede sine folk."

Politikommissær Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi:[381]

"Om taktisk befaling for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve afsnit 3.3, Fælles Bestemmelser …, hvorefter de kinesiske bekymringer gentages, oplyste afhørte, at man altid retter henvendelse til KSN, hvis der sker noget uforudset. Han har ikke tidligere set, at det er koblet sammen med noget, som f.eks. her kinesernes bekymring. Det er helt normalt at melde til KSN, hvad man ser. Derefter må KSN træffe en beslutning om, hvad der skal ske. Der er blot tale om sektorpatruljering. Det er alene et sikkerhedsmæssigt spørgsmål. Dette spørgsmål var ikke essentielt for afhørtes politiaktion.

Om det i samme taktiske befaling anførte hvorefter politiaktion 04-01 foretager sektorpatruljering ved objekter og sikrer, at demonstranter ikke er synlige og ikke skal have mulighed for at gøre sig synlige, forklarede afhørte, at det anførte ikke var en del af hans aktion. Meningen er vel, at man i givet fald skal kontakte KSN for at få en alternativ rute. Afhørte vidste ikke, om det, kineserne ønskede på mødet med afhørte om ikke at tabe ansigt, blev imødekommet, men det er da i den retning, det anførte går. Han havde ikke før set lignende formuleringer i en operationsbefaling. Denne del af operationsbefalingen blev, som han huskede det, ikke specielt omtalt på briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012."

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi:[382]

"Om den taktiske befaling for politiaktion 02-11, afsnit 3.3, Fælles Bestemmelser, hvorefter … oplyste afhørte, at han mente, at det er kopieret fra trusselsvurde-

381 Indsatsleder for politiaktion 07-05 Radisson Blu Scandinavia Hotel. Protokol nr. 17 af 17. november 2016

382 Protokol nr. 22 af 9. december 2016

ringen. Afhørte vidste ikke, hvorfor det er kommet med i den taktiske befaling. Det må have været meget vigtigt for den, der skrev denne taktiske befaling."

Taktisk befaling for politiaktion 07-02, Udvendig og indvendig bevogtning af Christiansborg Slot under gallamiddagen den 15. juni 2012 om aftenen og i forbindelse med underskrivelse af aftaler i Statsministeriet den 16. juni 2012 om dagen:

"…
1.2 Strategi
Det er den strategiske hensigt, at politiet med baggrund i den aktuelle trusselsvurdering gennem en offensiv og fleksibel indsats medvirker til at arrangementet kan gennemføres uden fare og ulempe for de deltagne gæster og værter.
…
1.5 Tilgang
PET personel (indvendig bevogtning)
Det er med sikkerhedschefen Kim Petersen, Folketinget aftalt, at en folketingsbetjent både fredag aften og lørdag formiddag går alle de kontorer igennem i Folketinget, der vender over mod Riddersalen/Statsministeriet.
Dette for at sikre at der ikke fra en lokalitet/kontor er forberedt udhængning af banner etc.
…"

Denne taktiske befaling er udarbejdet af en af de udpegede indsatsledere, *politikommissær Gregers Juul Bigom, Københavns Politi*, der om det anførte under punkt 1.5, Tilgang, for Den Uafhængige Politiklagemyndighed har forklaret:[383]

"Afhørte forklarede, at han havde vurderet, at det ville være skidt, såfremt der opstod en situation, hvor der pludselig blev udhængt et banner, når nu man havde gæster. Afhørte huskede det ikke som om, at der var noget, som han havde iværksat specifikt, fordi det var den kinesiske præsident. Han ville blot undgå det forstyrrende element under indsatsen.

Afhørte blev forespurgt, om det var noget, som han altid iværksatte. Det var det ikke – det var situationsbestemt. Han erindrede ikke at have gjort det ved andre lejligheder, men til gengæld har han ved mange andre planer anmodet Folketinget om at gå andre kontorer igennem, af rent sikkerhedsmæssige årsager."

383 DUP, bilag G-25-619

Taktisk befaling for politiaktion 08-01, Eskorte

I den taktiske befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, er anført følgende trusselsvurdering:[384]

> "PET er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler rettet mod besøget.
>
> Opmærksomheden rettes dog på Kinas position som en international stormagt, samt det forhold, at der ofte er fokus på Kina håndtering af blandt andet menneskerettigheder.
>
> Fra kinesisk side er der stor frygt for, at der vil opstå demonstrationer i forbindelse med præsidentens besøg i Danmark.
>
> Der er anmeldt demonstrationer i forbindelse med besøget."

Indsatslederen, *politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi,* har om denne politiaktion blandt andet forklaret følgende for kommissionen:[385]

> "Afhørte bekræftede, at han var indsatsleder for Politiaktion 08-01, MC-eskorte. Ifølge operationsbefalingen skulle afhørte koordinere sin aktion med den sikkerhedsmæssigt ansvarlige (11-01). Det var allerede sket ved, at PET og afhørte deltog i møderne med Udenrigsministeriet og repræsentanterne for Kina. Afhørte og PETs repræsentant drøftede også PETs trusselsvurdering. Eskortedelen er sårbar, når man er i trafikken, og afhørte skulle være opmærksom på, at eskortens vej ikke ville blive spærret. Derfor var afhørte meget opmærksom på demonstrationer. Hvis der er styr på en demonstration, udgør demonstrationen ikke en sikkerhedsmæssig risiko. Afhørte opfattede det anførte i trusselsvurderingen således, at der ikke var risiko for attentater, men at der f.eks. var bekymring for, at en demonstration omringede eskorten og måske kunne finde på at male på bilerne i kortegen, ligesom der var bekymring for, hvordan de kinesiske sikkerhedsvagter i givet fald ville reagere. Afhørte fortalte ikke kineserne om sine bekymringer.
>
> På de forudgående møder, gav kineserne udtryk for, at de var nervøse for demonstrationer. PETs repræsentant forklarede flere gange kineserne, at vi ikke i Danmark kunne forbyde demonstrationer. Det accepterede kineserne til sidst,

384 DUP, bilag A-8-1-10

385 Protokol nr. 9 af 10. november 2016

i hvert fald havde de accepteret det på det sidste møde på hotellet. Det, der blev drøftet med kineserne, var demonstrationen i sig selv. Der blev ikke talt specielt om f.eks. flag. Det blev hverken af afhørte eller af PET lovet, at kortegen ikke ville se demonstrationer. Afhørte erindrede ikke, om kineserne på møderne henviste til, hvad der var sket under statsbesøg i andre lande.

Afhørtes overordnede var Claus Hjelm Olsen, men afhørte talte aldrig med ham. Afhørtes opgave var så særegen, at der ikke var behov for at tale sammen, bortset fra at det, afhørte bemærkede under kørslen, blev meldt ind til KSN.

Ingen andre i Københavns Politi fortalte afhørte om den kinesiske bekymring. Der blev truffet beslutning om, at der skulle sørges for, at demonstrationer var ude af syne for kortegen, men denne beslutning blev ikke truffet af afhørte. Det passer meget godt, at det var aktion 04-01s beslutning. Det er en ganske normal beslutning ved statsbesøg af denne størrelse.

Afhørte havde formentlig set den taktiske befaling for aktion 04-01 på beredskabsportalen, men afhørte havde ingen ide om, hvad der står i den. Oplyst om, at demonstrationer ifølge denne taktiske befaling ikke måtte kunne ses, forklarede afhørte, at dette også er anført i andre befalinger. Det går på sikkerheden. Afhørte ønskede f.eks. ikke, at eskorten skulle blive omringet. At demonstranter heller ikke måtte kunne bringe sig i en synlig position, opfattede afhørte på samme måde. Det betyder, at demonstranterne ikke måtte kunne se, hvor eskorten var. Det var for at imødegå, at demonstranter angreb eskorten. Det overraskede afhørte, at dette står i den taktiske befaling, for det er ikke sædvanlig. Afhørte vidste ikke, hvem der har truffet denne beslutning, men det må være nogen, der har haft rådighed over nogle ressourcer. Der skal mange politifolk til for at skærme demonstranter af for en kortege. Afhørte kendte ikke baggrunden for, at det er indføjet.

Om det i den taktiske befaling anførte om, at demonstranter og lignende hurtigst muligt skal meldes til KSN, så der kan findes alternative ruter, forklarede afhørte, at han ikke vidste, hvorfor det står i denne befaling og ikke i afhørtes egen taktiske befaling.

Afhørte modtog ingen forholdsordre om, at demonstranter, flag og bannere ikke måtte være synlige fra kortegen. Afhørte så masser af flag under sin kortegekørsel. Afhørte og afhørtes folk meldte til KSN, at der var demonstranter på ruten. Det skete ved Den Lille Havfrue, da kortegen kørte ad et smalt stianlæg. En demonstrant løb mod eskorten. Afhørte meldte til KSN, og en betjent fik

demonstranten stoppet. Afhørte erindrede ikke, om demonstranten havde flag. Herudover gav afhørte kun positionsmeldinger til KSN.
…
Når formuleringen i taktisk befaling for Politiaktion 08-01 – MC eskorte, afsnit 1.1 Trusselsvurdering, 3. og 4. afsnit … ikke svarer ordret til den i operationsbefalingen anvendte formulering, var det, fordi afhørte aldrig kopierer trusselsvurderinger fra operationsbefalinger til sin egen taktiske befaling. Afhørte vil hellere skrive det med sine egne ord. Det anførte i taktisk befaling er afhørtes tolkning af kinesernes frygt bedømt ud fra det, der var sagt på de forudgående møder."

8.2.6 Forløbet under besøget i 2012

Det endelige program for den kinesiske delegations besøg var sålydende:[386]

Torsdag den 14. juni 2012
16.55 Ankomst til Københavns Lufthavn med officiel modtagelse ved HKH Kronprins Frederik.
17.35 Ankomst til hotel SAS Radisson Blu Scandinavia. Herefter privat tid.

Fredag den 15. juni 2012
10.15-10.30 Afgang fra hotel. Formering af Gardehusareskorte fra Esplanaden. Gardehusareskorte til Amalienborg.
10.30-11.00 Præsidenten: Ankomst Amalienborg Chr. VII's Palæ. Fotoseance og udveksling af gaver.
11.05-11.50 Eskortering til Amaliehaven. Ombordstigning til Kongeskibet Dannebrog. Sejlads i Københavns havn. Sejladsen afsluttes ved Nordre Toldbod.
10.00-13.00 Ministre: Konference i Moltkes Palæ.
11.55-12.05 Besøg hos Den Lille Havfrue.
12.15-15.30 Privat tid.
15.30-15.50 Møde med det kinesiske samfund på SAS Radisson Blu Scandinavia.
16.00-1 6.30 Besøg på Rosenborg Slot.
16.30-20.00 Privat tid på hotel.
20.00- Gallamiddag Christiansborg.

Lørdag den 16. juni 2012
09.30-10.00 Møde med Folketingets formand i det Kongelige Bibliotek.

386 DUP, bilag A-8-1-2

10.00-11.30 Fotoseance med statsministeren (Egesalen). Herefter politiske samtaler (Spejlsalen).
11.30-11.45 Overværelse af underskrivning af handelsaftaler (Abildgaard Salen).
11.45-13.00 Frokost med statsministeren i Alexandersalen. Kaffe og the i 'Det Grønne Værelse".
13.15-13.45 Privat tid på hotel.
14.15 Afrejse fra Københavns Lufthavn.

I det følgende beskrives politiets ageren overfor de personer og demonstrationer, der under besøget tilkendegav og forsøgte at tilkendegive kritiske holdninger til Kinas forhold til og behandling af området Tibet og af den religiøse bevægelse Falun Gong samt politiets håndtering af konstateret graffiti, herunder kridttegninger, med tilsvarende meningstilkendegivelser. Beskrivelsen er foretaget i forbindelse med følgende aktiviteter og tidspunkter:

14. juni 2012: indkvartering og ophold på Radisson Blu Scandinavia Hotel

15. juni 2012: besøg ved Amaliehaven, Toldboden og Den Lille Havfrue (formiddag)
besøg på Rosenborg Slot (eftermiddag)
diverse observationer (eftermiddag)
gallamiddag på Christiansborg Slot og demonstration på Højbro Plads (aften)

16. juni 2012: underskrivelse af aftaler og afrejse

For hver aktivitet gengives de væsentligste dele af det materiale, kommissionen har modtaget. Det drejer sig om afskrifter af politiets interne radiokommunikation med tilhørende lydfiler og meldeblanketter, registreringer i Københavns Politis interne POLDOK-system, politirapporter, TV-indslag samt private videooptagelser og fotos. Kommissionen har i det hele henholdt sig til det, der er anført herom i Den Uafhængige Politiklagemyndigheds beskrivende rapporter om indholdet af lydfiler, TV-indslag og videooptagelser.

Politiets interne radiokommunikation foregik som udgangspunkt til og fra Københavns Politis kommandocentral, KSN. Politiet kommunikerede tillige via mobiltelefoner til og fra de enkelte indsatsgrupper og indsatslederen for de enkelte polititiltag. Indholdet af disse samtaler er ikke optaget eller registreret.

Oversigt over benyttet terminologi

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har i rapport af 13. juni 2016 redegjort generelt for politiets organisation ved større politiaktioner. I samme rapport er beskrevet de af politiet i samme forbindelse generelt benyttede interne betegnelser. I rapporten anførtes:[387]

"…

lndsatsdeling:

En indsatsdeling vil typisk bestå af et føringselement, og 4 grupper, - fordelt i 5 køretøjer.

Føringselementet bemandes af: (Antal personer kan variere fra gang til gang)

- Delingsføreren
- Chauffør
- LOG-fører (som typisk også er radiomand)
- Gasskytte
- Sanitetsmand

Grupperne i delingen bemandes af 8 personer, når gruppen er fuldt besat. De bestrider blandt andet følgende opgaver:

- Gruppefører
- Chauffør
- Reservegruppefører
- Sanitetsmand
- Brandmand
- Gasskytte

…

Radio - kaldesignal i en indsatsdeling:

- Hvis en deling har nummer 11-02 vil kaldesignalet for delingsføreren være Delta 11-02.
- Grupperne i samme deling vil have følgende kaldesignal: Golf 11-21, Golf 11-22, Golf 11-23 og Golf 11-24.

…

387 DUP, bilag E-0-11

SINE: Politiets radiosystem (**Si**kkerheds **Ne**t)
Benyttes i Tibet-sagen til kommunikation mellem politiaktionerne og KSN og internt mellem de forskellige politiaktioner.

VISAR: Radiosystem som indsatsdelingerne benytter til kommunikation helt ned på enkeltmandsniveau. (kan ikke høres i HS/KSN og optages ikke)

KSN: (Kommandostation).
KSN har ansvaret for, at omsætte den fastlagte strategi ved operationel føring til taktisk udførsel.

KSN bemandes i forskellige niveauer afhængig af den konkrete hændelse, og bemandingen kan bla. omfatte en operativ leder (KSN-leder), operationsleder, operationsgrupper, efterforskningsleder, efterretningsleder, logistikleder, presseleder, dokumentation, KSN hjælpere, repræsentant(-er) fra Pet(eks.: AKS, observatører, teknikere m.fl.).

KSN niveau 1: Det laveste niveau. Bemandes med Vagtchefen (den daglige drift)
KSN niveau 2: Der etableres en operationsstab.
KSN niveau 3: Det højeste niveau. Der etableres operationsstab, strategisk stab og eksterne forbindelsesofficerer.

I Tibet-sagen veksles der imellem KSN niveau 1og KSN niveau 2. Ved niveau 1 er det Vagtchefen i HS, som er den operative leder.

KST: Kommandostade

Kommandostadet er den fælles facilitet i indsatsområdet, hvorfra den taktiske indsats ledes og koordineres (for den politiaktion, hvor KST er oprettet).

Et eksempel fra Tibet-sagen er politiaktionen på Hotel Radisson i 2012, hvor der var oprettet et KST, hvorfra bevogtningsopgaven på stedet blev styret.

Diverse forkortelser og termer:

DF: Delingsfører
GF: gruppefører
Lima: Leder. F.eks. "Lima 02-11", som er lederen af politiaktion 02-11
Mike Lima: Lederen af motorcykeleskorten

Gamma:	Kaldesignal for livvagterne. F.eks. er "Gamma 50" en livvagt for den VIP, som var tildelt nummer 50, etc. Hver VIP har sit eget nummer.
PET:	Politiets Efterretningstjeneste
AKS:	Politiets Aktionsstyrke, som er underlagt PET
NEC:	Nationalt Efterforskningscenter
EAE:	Efterretnings- og Analyseenheden
MIK:	Mobilt indsats Koncept
POLDOK:	Politiets IT Log- og Dokumentations system. En form for minutrapport, som føres i KSN, og hvor ting med betydning for politiindsatsen skrives ind.
POLSAS:	Politiets Sagsstyrings System
POLVAGT:	Politiets vagtplanlægnings system
VC:	Vagtcentral
VIP:	Very Important Person"

Om politiaktion 02-01, Operationel Reserve, der havde politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, som indsatsleder, er det i Den Uafhængige Politiklagemyndigheds redegørelse af 24. april 2017 til Statsadvokaten i København anført:[388]

> "Lederen af politiaktion 02-ol den 15. juni 2012 var ifølge operationsbefalingen … politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé. Politiaktionen havde ifølge operationsbefalingen bl.a. til opgave at koordinere politiaktionerne 02-11 (Mobil bevogtning/bevogtningsreserve, 04-01 (Opklaring/sektorpatruljering) og egen politiaktion. Han var på dagen bistået af eget føringselement med radioordonnans, logfører og chauffør, jf. hans forklaring i Københavns Byret … Politikommissærens kaldenavn var "Lima 1".
>
> Derudover bestod politiaktion 02-01 af en deling med kaldenavnet Delta 11-02, som ud over et selvstændigt føringselement (benævnt Delta 11-02), bestod af 4 grupper (Golf 11-21, Golf 11-22, Golf 11-23 og Golf 11-24). Delingen bestod af to "besætninger"; et hold fra kl. 8-18 og et andet hold fra kl. 16-24."

8.2.6.1 Ankomst, indkvartering og ophold 14. juni 2012 på Radisson Blu Scandinavia Hotel

Den kinesiske præsident var indlogeret på Radisson Blu Scandinavia Hotel, hvortil han ankom den 14. juni 2012. Om aftenen den 14. juni 2012 forsøgte Jennifer Luna

388 DUP, j. nr. 2015-313-0471, p. 181

Pedersen og Sofie Dam Haahr Larsen at tegne en mand og skrive "Free Tibet" med kridt på fortovet/vejen foran hotellet. De blev stoppet af nogle polititjenestemænd, som bortviste dem fra stedet, hvorefter tegningen blev vasket væk.

Meldeblanketter

Af politiets interne meldeblanketter fremgår blandt andet:[389]

> "…
> 14. June 2012 kl. 19:08
> Hotelbevogtning: meddeler, at der foran hovedindgangen foran hotellet er standset en bil, en person steg ud og skrev "FREE" på engelsk, G1111 har haft kontakt til nogle personer i forbindelse med dette.
>
> 14. June 2012 kl. 19:10
> Der køres svæver sektor patrulje omkring hotellet som følge af hændelsen, og en grp vogn kører pat.
> …
> 14. June 2012 kl. 19:23
> 1211: meldinger om at der var nogle som tegnede på hotellet, g6138 har været i området, 2 små piger som tegner med gadekridt og har tegnet to mennesker og forsøgte at skrive frihed på dansk, og det er skyllet væk med vand.
>
> 14. June 2012 kl. 19:26
> De to piger har skrevet på asfalten
> …"

POLDOK

I Københavns Politis POLDOK er hændelsen med kridttegninger ved hotellet den 14. juni 2012 af KSNpersonalet registreret således den følgende morgen:[390]

> "…
> 15-06-2012 07:10
>
> KSN briefet af KSN leder. Natten er forløbet roligt. Der har inden Præsidentens ankomst til hotellet forsøgte nogen at skrive med Kridt på vejen. Pågrebet og standset. Generalier sikret, personer bortvist - Kridt afvasket inden præsidentens ankomst.

389 DUP, bilag U-1-3-1-6
390 DUP, bilag A-3-18

…"

Tilsvarende er anført i Rigspolitiets POLDOK.[391]

Lydfiler

Af Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport vedrørende afskrift af lydfiler af radiokommunikationen til og fra KSN fremgår:[392]

> "Mappen 140612 192016 indeholder i alt 7 lydfiler vedrørende meldinger om en hændelse kl. ca. 19.08 foran Hotel Radisson, hvor politiet har kontakt til Jennifer Luna Pedersen og Sofie Dam Haahr Larsen, der har tegnet/skrevet "Free" og lignende med gadekridt.
> …
>
> (Lydfil 192016)
> …
> Lima 2-11: KSN KSN, der var tilgået os meldinger om, at der var nogen, der tegnede på kørebanen ud for hotellet Radisson, hvor Vip'en boede. Vi har haft Golf 61-38, Golf 61-38 ude i området, og det drejer sig rettelig om to småpiger, der tegnede med gadekridt på kørebanen derude. De fik at vide, at de skulle gå, og det gjorde de. Ikke noget tilsnit af autonome eller demonstranter på anden måde, Lima 2-11.
>
> KSN: Lima 2-11, er det dem der har skrevet ordet på engelsk "Free" – kom. Er det de to, kom.
> …
>
> (Lydfil 192245)
> …
> Lima 2-11: KSN KSN, jeg får at de to piger havde tegnet to mennesker på kørebanen og forsøgt at skrive "Frihed" på dansk. Altså to piger tegner to mennesker og forsøger at skrive "Frihed" på dansk, Lima 2-11 ... jah ... og supplerende kan jeg sige, det er skyllet væk med vand. Så fik du også den, Lima 2-11 skift.
>
> KSN: Lima 2-11, og det er Vagtchefen der spørger, hvilken herkomst er de to piger der, er de danskere - kom ?

391 DUP, bilag U-30

392 DUP, bilag R-1-1-1 med tilhørende lydfiler

(Lydfil 192321)
Lima 2-11: KSN KSN, det er korrekt. De var danske danskere, Lima 2-11.
…"

Herom er afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi:[393]

"Det var afhørte eller hans radioordonnans, der meldte om kridttegninger ved det hotel, præsidenten skulle bo på. Meldingen blev givet, da præsidenten var på vej til hotellet. Inden afhørte nåede at gøre noget ved det, var tegningen skyllet væk med vand. Meldingen skyldtes, at stort og småt, som eventuelt kunne have betydning, skulle meldes ind, så KSN kunne danne sig et overblik over, hvad der foregik. Hvorfor KSN spurgte om pigernes herkomst, vidste afhørte ikke. Det var uden betydning for afhørte."

Politikommissær Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi:[394]

"Afhørte er ikke bekendt med en generel forholdsordre omkring graffiti, bortset fra det, der blev nævnt på briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. Afhørte konstaterede graffiti [den 14. juni 2012] ved hotellet, men det var så begrænset i omfang, at det hurtigt var klaret. Det var blot nogle kridttegninger."

8.2.6.2 Forløbet den 15. juni 2012

Der blev om morgenen afholdt en briefing i KSN. De enkelte indsatsledere afholdt desuden briefinger af egne folk forinden afviklingen af vedkommende politiaktion.

8.2.6.2.1 Briefingen i KSN, herunder politikommissær Mads Erik Rabitz Firlings forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, samt indsatsledernes briefinger

Briefingen i KSN

KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, afholdt en briefing i KSN om morgenen den 15. juni 2012.

Om denne briefing er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

393 Protokol nr. 12 af 11. november 2016
394 Protokol nr. 17 af 17. november 2016

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[395]

"Der kom indmeldinger til KSN om aktivister forskellige steder. For afhørte var det vigtigt at få et overblik over, hvad der skete på gaden. Han kunne ikke konkret huske, om han agerede på nogle af indmeldingerne.

Om den interne kommunikation til og fra KSN oplyste afhørte, at man bruger radioen ved korte beskeder, fordi man lukker radionettet ned i den tid, man taler. Hvis der er noget, der skal drøftes, eller hvis der er noget, der haster, ringer man sammen. Valget af medie var uafhængigt af, at radiosamtaler i modsætning til telefonsamtaler blev optaget.

Afhørte briefede de tilstedeværende i KSN den 15. juni 2012 om morgenen. Det var en anden briefing end briefingen i Gedestalden. Han briefede om status og om opgaven, så de pågældende vidste, hvad de kunne blive udfordret på. Han har kun haft disse to briefinger. I KSNbriefingen deltog operationslederen Mads Firlings, en logistikmand samt Michael Dekker Poulsen, der førte POLDOK. Endvidere var der nogle radiofolk til stede og muligvis også en efterforsker.

Foreholdt Mads Firlings forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter det på en briefing blev oplyst, at Udenrigsministeriet via PET havde meddelt, at det kunne få store økonomiske konsekvenser, hvis Kina blev forulempet, oplyste afhørte, at det kun var ham, der kunne briefe i KSN. Han har under sin briefing i KSN oplyst om operationsbefalingens trusselsvurdering. Han har ganske givet også sagt, hvad besøget gik ud på, men han har aldrig sagt, at der skulle være kommet noget herom fra Udenrigsministeriet via PET, for det vidste han ikke noget om på det tidspunkt. Han kunne ikke huske, hvor Mads Firlings ellers sad dengang, men han har siddet i OPA i en periode.

Mogens Lauridsen var vist en enkelt gang i KSN under besøget, og den første dag havde han og afhørte en enkelt telefonsamtale om formiddagen, hvor afhørte fortalte, at alt var stille og roligt, og at graffitien var fjernet. Da Mogens Lauridsen på ny besøgte KSN om eftermiddagen, var alting også stille og roligt. Afhørte huskede ikke, at de talte om anholdelsen af journalisten fra Ekstra Bladet."

395 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi:[396]

> "Afhørte kunne ikke huske, om han deltog i Claus Hjelm Olsens briefing den 15. juni 2012 om morgenen, men han mente det ikke."

Politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi:[397]

> "Afhørte befandt sig den 15. juni 2012 alene i en civil patruljebil. Han kørte mellem de objekter, som han var indsatsleder på.
>
> Afhørte var næsten sikker på, at han ikke var til stede ved KSNlederens briefing kl. 7.48. Afhørte mente, at briefingen er foregået fysisk på KSN og ikke over radioen."

Politikommissær Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi:[398]

> "Afhørte deltog ikke i KSNs briefing den 15. juni 2012, kl. 7.48. Han var på hotellet. Der blev ikke briefet over radioen til alle indsatsledere. Ved en briefing er man samlet."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[399]

> "Foreholdt Mads Firlings forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter det på en briefing var nævnt, at det fra Udenrigsministeriet via PET var blevet oplyst, at demonstranter ikke måtte kunne ses, og at det kunne få store økonomiske konsekvenser, hvis delegationen blev forulempet, oplyste afhørte, at det ikke er noget, han har været involveret i eller hørt omtalt. Afhørte havde ikke selv kontakt i Københavns Politi i forbindelse med besøget."

Politikommissær Mads Erik Rabitz Firlings, der på udskrift af Københavns Politis POLDOK[400] er anført som operationsleder på KSN Niveau 2 den 15. juni 2012 kl. 07.10-16.00, har over for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret:[401]

> "Afhørte forklarede, at han var af den klare opfattelse, at der ved en briefing, som afhørte havde deltaget i, var blevet sagt, at den kinesiske delegation ikke ønskede at se demonstranter og lignende. Det blev sagt, at det var kommet fra

396 Indsatsleder for politiaktion 02-01: Operationel reserve. Protokol nr. 7 af 4. november 2016

397 Indsatsleder for politiaktionerne 07-07: Kongeskibet/Amaliehaven/Nordre Toldbod, 07-08 Lille Havfrue/Langelinie og 07-09 Rosenborg Slot. Protokol nr. 14 af 17. november 2016

398 Indsatsleder for politiaktion 07-05 Radisson Blu Scandinavia Hotel. Protokol nr. 17 af 17. november 2016

399 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

400 DUP, bilag A-3-18

401 DUP, bilag G-25-610

UM via PET. Det blev sagt, at det var afgørende for Danmark rent politisk og økonomisk, hvis delegationen blev forulempet. Det var essensen.

Afhørte var sikker på, at ordlyden var, at PET havde fået at vide via UM, at det kunne få store konsekvenser, hvis delegationen blev forulempet, og at man var meget følsom over for aktivister der var imod arrangementet, f.eks. Falun Gong og Tibet-aktivister.

Afhørte var af den opfattelse, at PET ikke var til stede ved denne briefing. Han huskede ikke, om det var briefingen for personalet i KSN eller om det var en anden briefing. Afhørte huskede ikke hvem, som havde forestået briefingen.

Afhørte havde ikke dengang tænkt over, at det kunne konflikte med Grundloven.

Afhørte var i tvivl, om det var en briefing i 2012 eller i 2013."

Indsatsledernes briefing af egne folk

Om indsatsledernes briefinger af egne folk på dagen for vedkommende politiaktion er der blandt andet afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Politikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi:[402]

"Som Lima briefede han sine egne folk fredag formiddag, den 15. juni 2012. Han husker ikke indholdet, men han har helt sikkert videregivet det, der stod i den taktiske befaling og muligvis tilknyttet bemærkninger. Der kan på sådanne briefinger også komme spørgsmål. Hans egen briefing vil derfor ofte være mere konkret end det, der er anført i den taktiske befaling. Han kan ikke huske, hvordan han briefede på dagen, og han erindrer heller ikke medarbejderens reaktioner herpå. De enkelte politifolk havde vist nok ikke adgang til den taktiske befaling. Han mener ikke, at han har sendt den taktiske befaling til gruppeførerne. Han har nok helt sikkert nævnt de kinesiske bekymringer. Der er nok nogen, der har spurgt ind til det, at de skulle "skærme af" m.v., men han husker det ikke.

Foreholdt forklaringer afgivet for Den Uafhængige Politiklagemyndighed af en række af deltagerne i hans briefing, hvorefter han skulle have briefet om, at præsidenten ikke måtte se flag og bannere, og om, at medarbejderne skulle have

402 Indsatsleder for politiaktion 04-01: Opklaring/sektorpatruljering. Protokol nr. 2 af 3. november 2016

reageret herimod, kan han stadig ikke huske, om der blev sat spørgsmålstegn herved på dagen.

…

Hans egne folk skulle ved observationer kontakte ham, der så vurderede, om det observerede skulle videregives til KSN. Denne kontakt kunne ske både over radioen og på telefon.

…

Briefingen lørdag, den 16. juni 2012, har helt sikkert været afholdt af ham selv, men han husker det ikke, og han husker derfor heller ikke, hvad der blev sagt. Det har dog helt sikkert været en gentagelse af briefingen den foregående dag suppleret med oplysninger om, hvad der var sket den foregående dag."

Vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi:[403]

"Afhørte mente ikke, at den taktiske befaling blev udleveret til personalet. Han briefede sit personale, når han havde vagten. De var cirka 70 mand, så briefingen foregik på Artillerivej, hvor der var egnede lokaler.

Han har ved briefingerne givet læst op fra den taktiske befalings afsnit "situationen" og "opgaven". Han kunne ikke huske, om han briefede om sammenkædningen mellem den kinesiske bekymring og meldepligten til KSN. Han briefede om de afsnit, som han fandt, var de væsentligste. Han kom i diskussion med Kristian Kjeldsen, der var udpeget som én af tre gruppeførere ved Kastellet, og det irriterede afhørte, at Kristian Kjeldsen som gruppefører ikke kendte til, hvilke opgaver han skulle udføre.

Foreholdt Kristian Kjeldsens forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter afhørte briefede på Station Amager, og der blev briefet om, at tibetanske flag skulle fratages demonstranter, forklarede han, at det er korrekt, at Kristian Kjeldsen var frustreret over det, der stod i den taktiske befaling om "opgaven" og "situationen", og over, at han ikke kunne løse opgaven. Afhørte erindrede dog ikke at have briefet om at fratage tibetanske flag eller om noget, der kunne forstås sådan. Det er korrekt, at afhørte på et tidspunkt under briefingen henviste til Claus Hjelm Olsen, fordi han var KSNleder. Afhørte erindrede ikke, i hvilken forbindelse, men han kan godt have sagt noget i retning af, at "det siger Claus Hjelm Olsen". Han gjorde det for at lukke situationen, da stemningen var blevet ophedet, og afhørte var som tidligere nævnt irriteret over Kristian Kjeldsens manglende kendskab til det at være gruppefører.

403 Indsatsleder for politiaktion 02-11: Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve. Protokol nr. 4 af 3. november 2016

Foreholdt blandt andet André Møllers forklaring for Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter afhørte briefede om, at præsidenten ikke ville se flag og lignende, og oplyste, at beslutningen var taget højere oppe, erindrede afhørte ikke at have briefet sådan, heller ikke om, at beslutningen var truffet af et ministerium. Han kan godt have sagt det sidste uden at have belæg for det."

Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi:[404]

"Alle afhørtes folk modtog den taktiske befaling pr. mail. Afhørte briefede alle gruppeførere, enten personligt eller over telefonen. Afhørte huskede ikke, hvad han sagde. Normalt ville han gennemgå det, der var sagt om strategien, hvad den overordnede opgave var samt opgaven for den konkrete aktion. Afhørte kunne ikke huske, at han briefede gruppeførerne om, at de skulle tage flag fra demonstranter, men det gjorde han senere over radioen. Forholdsordren skulle efterkommes, og det, forventede afhørte, ville ske, hvis og når han gav ordren videre."

Politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi:[405]

"Afhørte foretog briefingen af egne folk den 14. juni 2012. Den taktiske befaling blev gennemgået. Det blev ligeledes gennemgået, hvilke ruter der skulle køres ad, og hvilke steder der skulle besøges, samt hvor motorcyklerne skulle parkere. Det var meget lavpraktisk. Afhørte ville tro, at han har omtalt kinesernes frygt i overensstemmelse med det, der er anført i den taktiske befalings trusselsvurdering. Afhørte erindrede ikke, at dette blev diskuteret nærmere. Mødedeltagerne kendte den taktiske befaling, men ikke operationsbefalingen."

Politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi:[406]

"Afhørtes taktiske befaling var altid udgangspunktet for afhørtes briefing af egne folk. Han forventede ikke som sådan, at de folk, der hørte under ham, læste den igennem. Han forventede heller ikke, at den blev læst af den operationsansvarlige. Det afhænger generelt af den enkelte operationsleders tilgang og måske også af den pågældendes personlige opfattelse af indsatslederen, ligesom det afhænger af rammerne for den konkrete opgave. En politiaktion med bevogtning af et eller få objekter giver en snæver ramme. Man har ikke mulighed for at flytte sit personale, men må i givet fald bede om at få assistance udefra.

404 Indsatsleder for politiaktion 02-11: Mobil bevogtning/bevogtningsreserve. Protokol nr. 12 af 11. november 2016

405 Indsatsleder for politiaktion 08-01: Eskorte. Protokol nr. 9 af 10. november 2016

406 Indsatsleder for politiaktionerne 07-07: Kongeskibet/Amaliehaven/Nordre Toldbod, 07-08 Lille Havfrue/Langelinie og 07-09 Rosenborg Slot. Protokol nr. 14 af 17. november 2016

> Afhørte briefede sine folk om morgenen den 15. juni 2012. Han erindrede ikke konkret, hvad han sagde, men han må have taget udgangspunkt i det, der var anført i den taktiske befaling.
>
> Afhørte var bekendt med politiaktion 04-01, Opklaring/Sektorpatruljering, der er en standardopgave ved sådanne besøg. Afhørte satte sig dog ikke nærmere ind i, hvad aktionens opgave var. Afhørte havde ikke set i den taktiske befaling, at de skulle sikre "… *at evt. banner, demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskorteruten og objekter*" før. Han kunne heller ikke huske at have læst formuleringen i operationsbefalingen. Det havde intet med afhørtes politiaktion at gøre."

8.2.6.2.2 Besøg ved Amaliehaven, Toldboden og Den Lille Havfrue samt håndtering af graffiti

Om formiddagen den 15. juni 2012 aflagde den kinesiske præsident i overensstemmelse med besøgsprogrammet et besøg på Amalienborg, og efterfølgende sejlede han fra Amaliehaven til Nordre Toldbod, hvorefter han aflagde besøg ved Den Lille Havfrue.

I den følgende gennemgang af dette forløb beskrives navnlig Københavns Politis ageren i forbindelse med konstatering af graffiti i området, bortvisningen af Jennifer Luna Pedersen, der var i besiddelse af et tibetansk flag, ved Amalienborg og den efterfølgende sigtelse af hende for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer ved Den Lille Havfrue, anholdelsen for ulovlig plakatopsætning af Ekstra Bladets journalist Janus Østergaard Andreasen i området ved Den Lille Havfrue samt fratagelsen af et tibetansk flag fra Thomas Joseph Kehoe ved Esplanaden/Nordre Toldbod.

Meldeblanketter

Af politiets interne meldeblanketter fremgår blandt andet:[407]

> "…
> 15. June 2012 kl. 08:37
> l707: Flere steder malet slogans med gul maling
>
> 15. June 2012 kl. 08:40
> l707: Toldbolden, malet på molekantet "Free Tibet" med 30 - 40 cm høje bogstaver og frisk maling. Amaliehaven malet ca. 2 m² på flisegangen

407 DUP, bilag A-3-14

15. June 2012 kl. 08:40
ISS forespørges om opgaven

15. June 2012 kl. 08:44
ISS: køretid ca 20 min - specialist inden for graffiti-fjernelse

15. June 2012 kl. 08:46
l707 først Amaliehaven, hvor politi tager imod og påviser for ISS Skadeservice

15. June 2012 kl. 08:50
KSN Ledelse: Meddel ALLE at der har været tilfælde at grafitti maling flere steder med slogans - indmelding straks til KSN såfremt der spottes slige ting og sager i byen
…
15. June 2012 kl. 09:22
l707 tager imod ISS på Toldbodgade

15. June 2012 kl. 09:22
ISS: medarbejderen, der fjerner graffiti er til vores rådighed indtil videre

15. June 2012 kl. 09:23
Han sendes blot videre til nye opgaver ad hoc herfra

15. June 2012 kl. 09:28
KST Radisson: bevogtningsreserven kontakte Lima7a, …
Lima0211 tager tlf. kontakt

15. June 2012 kl. 09:31
L707 har nu kontakt til ISS og finder mobnr. til ham

15. June 2012 kl. 09:31
Lima1: Lille Havfrue er uskadt og nu fast bevogtning på stedet

15. June 2012 kl. 09:34
KSN ledelse: Slotspladsen er nu samlet et par hundrede mennesker... der gøres klar til at rydde pladsen

15. June 2012 kl. 09:38
l707 mobiltlf. til ISS Skadeservice: …

15. June 2012 kl. 09:39

KSN ledelse: Amaliegade overmalet og har første prioritet

15. June 2012 kl. 09:44
Lo401: Admiral Hotel er der malet lidt på fortovet

15. June 2012 kl. 09:47
Amaliegade, Amaliehaven, Nordre Toldbod og sidst Admiral Hotel

15. June 2012 kl. 09:48
l1 undersøger med ISS om der er behov for endnu en mand til fjernelse af graffiti

15. June 2012 kl. 09:49
Lima1: Amaliegade skal tjekkes for personer i parkerede biler

15. June 2012 kl. 09:50
lo211: Bevogtningsgrupper kan undersøge alle biler i Amaliegade for skjulte personer/bannere m.v.

15. June 2012 kl. 09:53
lo211: der sendes gr. frem til at tjekke biler mv. i Amaliegade

15. June 2012 kl. 09:56
lima1: ISS nu færdige Amaliehaven og fortsætter Amaliegade
…
15. June 2012 kl. 10:03
Lima l: Slotspladsen nu tømt for mennesker

15. June 2012 kl. 10:13
Lima1: Alt grafitti nu fjernet

15. June 2012 kl. 10:13
Ingen meldinger om yderligere grafitti
…
15. June 2012 kl. 10:22
[Jennifer Luna Pedersens generalia er gengivet i meldeblanketten]

15. June 2012 kl. 10:23
Ovenstående bortvist fra slotspladsen. Havde et "Free Tibet"-banner, L1
…
15. June 2012 kl. 10:33

lo211: Lille Havfrue er tilbageholdt person der ville sætte plakater op

15. June 2012 kl. 10:33
KSN sender HS frem til afhentning af anholdte ved Lille Havfrue
…
15. June 2012 kl. 10:40
cd207 på vej Lille Havfrue for afhentning af anholdte

15. June 2012 kl. 10:44
midt og vestsjælland02:
anholdt ved Lille Havfrue kl. 1025 for politiloven blev:
…
Janus Østergaard Andreasen
…
15. June 2012 kl. 10:51
lo401: Nordre Toldbod har patruljer fjernet noget grafitti lavet med kridt
…
15. June 2012 kl. 11:04
Afgang nu

15. June 2012 kl. 11:05
mod Kongeskibet der ligger til ved Amaliehaven

15. June 2012 kl. 11:06
Fortrop nu Fremme vej kajen Amaliehaven

15. June 2012 kl. 11:09
l707: Alle VIP ombord

15. June 2012 kl. 11:18
l707: sejler
…
15. June 2012 kl. 11:36
Det er ud for Den Lille Havfrue

15. June 2012 kl. 11:36
AKS forsøger kontakt
…
15. June 2012 kl. 11:41
l708: personale til aktivist på Toldboden der kører på cykel

15. June 2012 kl. 11:42
Lima1, der er personale der har styr på aktivisten på Toldboden

15. June 2012 kl. 11:42
AKS har nu kontakt til sejlskibet omkring Havfruen

15. June 2012 kl. 11:43
Kongeskibet nu ud for Langelinie og på vej til Nordre Toldbod
…
15. June 2012 kl. 11:48
Lima 1: Kongeskibet har ikke helt lagt til kaj endnu
…
15. June 2012 kl. 11:53
lo211 en gruppe aktivister skal fjernes ved den Lille Havfrue... har behov for mere politi

15. June 2012 kl. 11:54
Lima1 har sendt d1102 frem

15. June 2012 kl. 11:55
Kinesiske sikkerhedsfolk gav oplysningerne og har overdrevet lidt, da det retteligt kun er 1 person det handler om

15. June 2012 kl. 11:57
Skibet er nu lagt helt til kaj

15. June 2012 kl. 11:58
Der fortsættes fra Nordre Toldbod ad stisystemet til Den Lille Havfrue
…
15. June 2012 kl. 12:00
Klar til afgang fra Kongeskibet mod Havfruen

15. June 2012 kl. 12:02
Afgang

15. June 2012 kl. 12:03
ml50 afgang afgang fra Toldboden

15. June 2012 kl. 12:05
KSN: Ml sætte farten lidt ned....

15. June 2012 kl. 12:06
lo211: gr. ved Lille Havfrue.... kinesiske sikkerhed bekymret for den aktiverende kvinde..... politi fastholder kvinden indtil videre

15. June 2012 kl. 12:07
VIP Fremme Havfruen

15. June 2012 kl. 12:07
KSN ledelse: obs på broen omkring Kastellet

15. June 2012 kl. 12:08
Lima1: rg02 har styr på broerne til og fra Kastellet

15. June 2012 kl. 12:14
ML50: Der gøres klar til afgang fra Den Lille Havfrue

15. June 2012 kl. 12:16
ML50: afgang

15. June 2012 kl. 12:18
l708: alt kan ophæves ved Havfruen
…
15. June 2012 kl. 12:38
KSN ledelse v. Firlings: Sektor 3 bemærkede under afgang fra Nordre Toldbod person med banner påført kinesiske tegn
Personen identificeret som:
…
Thomas Joseph Kehoe
INGEN ADRESSEOPLYSNINGER
Udvandret til Irland og irsk statsborger
KR: Ukendt

Banner frataget jf. politiloven og kan afhentes på St. B/ i morgen Pgl. skal senere deltage i planlagt demonstration på Højbro Plads kl. 18

15. June 2012 kl. 13:20
KSN ledelse: ISS grafittifjernermanden kan umiddelbart godt frigives nu

15. June 2012 kl. 13:20
Lima1: siger pænt tak for nu til ISS
…"

Lydfiler

Af Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapporter vedrørende afskrift af lydfiler af radiokommunikationen til og fra KSN fremgår:[408]

"…
I mappen 150612 083717 indgår i alt 22 lydfiler fra tidsrummet kl. 08.37 til 09.38, der er hentet fra KSN Bord 05 og KSN Bord 05. Lydfilerne omhandler politiets dispositioner i forbindelse med fjernelse af graffiti ("Free Tibet" og lignende) i området omkring Amaliegade og Toldboden, hvor der tilkaldes - og holdes en ISS servicemedarbejder standby.
…
(Lydfil 083707)
…
Lima 7-07: KSN, vi har steder (utydeligt) hernede på Toldboden nede i Amaliehaven, hvor man har været nede og male muligt med noget kridt i forbindelse med noget gult maling nogle slogans som Frit .... Er der ikke nogen, der kan komme og fjerne det, inden besøget går i gang for alvor, 7-07.

KSN: Lima 7-07, du falder en lille smule ud. Jeg får, at man flere steder har malet slogans med gul maling. Kunne vi få nogle til at fjerne det. Kan du beskrive det, altså hvor store områder og hvilke gerningssteder og hvad står der.

(Lydfil 083806)

Lima 7-07: Og KSN KSN, ja - det drejer sig om Toldboden altså nord for Toldboden, der har man malet på molekanten eller siden af molen, der har man skrevet Frit Tibet og Free Tibet med gul og lyserøde bogstaver, og det er ikke fordi det er meget. Det er vel bogstaver der maksimalt er 30-40 cm høje. Det fylder det der vel en halv gange halvanden meter ca. Og så nede i Amaliehaven, der har man malet på fliserne et lidt større område ... et par kvadratmeter eller mere … deromkring, 7-07 skift.

(Lydfil 083848)

408 DUP, bilag R-1-1-2, R-1-1-3, R-1-1-4, R-1-1-5, R-1-1-6, R-1-1-7, R-1-1-8 og R-1-1-9 med tilhørende lydfiler

KSN: Og Lima 7-07 udmærket. Så Nordre Toldbod malet på molekanten Free Tibet 30-40 cm høje bogstaver og frisk maling. Du siger på molekanten. Jeg går ud fra det er noget man kan fjerne fra landsiden. Og Amaliehaven er der malet på fliserne, ca. 2 x 2 eller ca. 2 kvadratmeter. Er vi enige, kom.

Lima 7-07: Og KSN, ja fuldstændig og det er med fjernelse på landsiden, Lima 7-07 skifter.

KSN: Lima 7-07, vi finder på nogen til at fjerne det.

(Lydfil 084510)

…

KSN: Og Lima 7-07, vi har bestilt ISS Skadesevice kørsel 1 med en graffittimand til at fjerne det her. Vi skal lige have vurderet hvilket sted der haster mest, og så skal der være politi til at tage imod og påvise. Hvad siger du, kom.

Lima 7-07: Og KSN, ja men så bliver det jo Amaliehaven, da det er først på programmet, og det er også der, det er størst. Så Amaliehaven og der er Politi på plads fra … ja om fem minutter, 7-07.

KSN: Lima 7-07, Amaliehaven først, og politiet taget imod, og ISS kommer frem. Slut KSN.

(Lydfil 084757)

KSN: Og her er KSN med signal til alle. Og det må I gerne udbrede så så mange som mulig ved det. Vi har haft et par tilfælde med nogle småaktioner, hvor der bliver lavet graffiti altså malet slogans med videre rundt omkring i byen. Kongens Have har der været noget omkring træerne, vi har været nede ved Amaliehaven og Nordre Toldbod. Men alle bedes være opmærksomme på de her typisk Free Tibet med lignende, graffitimaling eller andre ting og hurtig indmelding her til KSN, så man kan få det fjernet eller reageret på det. Slut KSN

…

(Lydfil 085421)

Lima 1: KSN KSN - Delta 1-02 pendler lige mellem Lille Havfrue og Nordre Toldbod og Amaliehaven for at forebygge eventuel graffiti, Lima 1.

…

(Lydfil 092143)

…

Lima 7-07.

KSN: Og Lima 7-07, kan du bekræfte, at ISS Skadeservice er fremme, Amaliehaven kom.

(Lydfil 092201)

Lima 7-07: Og det er negativ. Jeg står midt inde ved springvandet her inde i Amaliehaven og kan ikke lige se nogen. Jeg prøver at gå ud på vejen. Lima 7-07.

KSN: Og Lima 7-07, han skulle gerne være fremme ... så hvis I kan tage imod ham på Toldbodgade og meget gerne give et praj, når vi har ham fremme dernede. Slut KSN.

(Lydfil 092405)

…

KSN: Lima 7-07. Aftalen med ISS medarbejderen, der fjerner graffiti, er at han står til vores rådighed indtil videre. Og det vil sige, at I blot kan bruge ham til hvad der måtte komme her ned af, og så ved jeg ikke, om I selv kan udveksle måske et mobilnummer med ham, så vi er sikker på, at vi kan få hurtig kontakt, kom.

(Lydfil 092441)

Lima 7-07: Og KSN, det er modtaget, 7-07 skift.

…

(Lydfil 093011)

KSN: Og Lima 7-07, har vi ikke snart den her ISS mand fremme eller (utydelig) kontakt til ham, kom.

(Lydfil 093026)

Lima 7-07: Og KSN, jow - så lykkedes det. Han er fremme .... (utydelig) ... sættes i gang, 7-07 skift.

KSN: Og Lima 7-07 har nu kontakt til ISS-manden, alletiders. Det mobilnummer til ham kunne vi ikke bede om det her op også.

(Lydfil 093047)

Lima 7-07: Og KSN, ja - men der er mine folk, der har kontakt til ham. Jeg får lige hans nummer og så får du det. Der går lige 2 minutter, så jeg vender tilbage, 7-07.

KSN: Lima 7-07, glim ... ragende. Venter i spænding. Og Lima 1, havde du også noget om.

(Lydfil 093107)

Lima 1: KSN KSN, ja - omkring Lille Havfrue er ikke konstateret noget graffiti, og der er fast bevogtning dernede nu, Lima 1.

KSN: Lima 1, tak for det. Godt du passer på hende. Slut.

(Lydfil 093603)

KSN Og Lima 7-07, vi er lidt i bekneb for mobilnummeret, så hurtigst muligt. Slut KSN.

(Lydfil 093628)

Lima 7-07: Og KSN, jeg står og taler med ham i dette øjeblik. Øjeblik, 7-07 skift.

KSN: Og Lima 7-07, vi har KSN lederen i telefonisk kontakt. Så lige så snart du har det, så bare brage det løs stille og rolig, så jeg kan give det videre. Slut.

…
(Lydfil 093751)
…
Lima 7-07: Og KSN, så har vi tlf.nummer til ISS …, 7-07 skift.
KSN: Lima 7-07 , …, tak for det. Slut fra KSN
Og Lima 1, Lima 1, så har jeg et mobilnummer til dig, kom.

…
(Lydfil 093844)
…

KSN: Lima 1 Lima 1, direkte mobiltelefon til ISS-skadeservicemanden, det hedder …, kom.

Lima 1: KSN KSN, modtaget som …, Lima 1 skift.

KSN: Lima 1, udmærket. Og til Lima 7-07 og andre omkring det her hærværk vi har hernede. Så er Amaliegade altså også overmalet, og det har første prioritet. Altså Amaliegade overmalet og har første prioritet. Og alle bedes være rigtig opmærksomme på det her mulige graffiti rundt omkring i byen, vi kan nå at få det fjernet. Slut.
…"

"…
I mappen 150612 094146 indgår i alt 21 lydfiler i tidsrummet fra kl. 09.41 - 10.51, der er hentet fra KSN Bord 04 og KSN Bord 05. Lydfilerne omhandler politiets dispositioner i forbindelse med fjernelse af graffiti i området omkring Amaliegade og Toldboden og er en forlængelse af radiokorrespondancen i forrige bilag R-1-1-2.

Endvidere foretager politiet tjek af de parkerede biler i Amaliegade for at hindre, at der ikke springer skjulte personer frem med bannere og lignende.
…
(Lydfil 094157)

04-01: Og KSN KSN, øhh... tegnet på fortov Free Tibet ud for Admiral Hotel altså på fortovet muligvis bare noget kridt, der kan fejes væk. Men kunne I få fat på ham ISS-manden. 04-01.

KSN: Lima 04-01 siger, der er tegnet Free Tibet på Toldbodgade ud for Admiral Hotel ud for Admiral Hotel. Og ... øhm ... jeg ved ikke lige, hvem der skal koordinere … vent.

(Lydfil 094248)
…
KSN: Lima 1 Lima 1, det bliver dig, der prioriterer rækkefølgen på den her ISS-mand og hvad han skal fjerne, og Lima 4-01 siger, at der

er en smule tegnet måske med noget kridt men det kan også være maling og Toldbodgade foran Admiral Hotel, men du prioriterer rækkefølgen på ham, kom.

(Lydfil 094324)

Lima 1: KSN modtaget, jeg har aftalt med Delta 11-01, at de sætter en mand af sammen med ISS-manden og følger ham hele tiden. Lima 1 skifter.

(Lydfil 094337)

KSN: Lima 1 Lima 1 udmærket, og så er det dig der har hånd i hanke med, så du styrer ham rundt, så prøver vi at lave en blanket heroppe, der kan dokumentere hvilke steder vi fjerner, kom.

Lima 1: KSN modtaget og hvor er han i gang lige nu, kom.

KSN: Lima 1 Lima 1, KSN-ledelsen siger, at første prioritet er Amaliegade altså Amaliegade har første prioritet. Og der skulle man være i gang nu. Derudover har vi meldinger om, at der er ved Amaliehaven, der skulle være nogle fliser indenfor ca. to kvadratmeter og så oppe ved Nordre Toldbod, der skulle der være malet på molekanten med 30-40 cm store bogstaver Free Tibet, og så det sidste melding vi har, det er på fortovet ud for .... Admiral Hotel i Toldbodgade. De fire ting har vi nu - har du mere, kom.

Lima 1: KSN KSN modtaget. Så tror jeg den foreløbige det bliver Amaliegade, Amaliehaven, Nordre Toldbod og derefter Toldbodgade. Jeg går ikke ud fra, at de kommer helt hen til ... (utydelig) Admiral Hotellet, når de ... efter Amaliehaven, Lima 1.

KSN: Lima 1 Lima 1, jeg har en mistanke om, at når man skal ned til Amaliehaven, at man kører ud fra Slotspladsen og så Toldbodgade ned til Skt. Annæ Plads og så vender og så kører ind langs havnen den vej ... og der kommer, vent.

(Lydfil 094525)

KSN: Og Lima 1 Lima 1, man kører .... når man skal ud og sejle, så kører man altså på Slotspladsen, Toldbodgade og så kører man ind ned

mod havnen ved Admiral Hotel altså den lille tværvej for enden af Amaliehaven. Så jeg ved ikke, hvor det sidste graffiti det er. Men man kommer altså ikke helt ned forbi Admiral Hotel, men kører forbi hotellet ved enden af Amaliehaven, giver det mening, kom ?

Lima 1: KSN KSN, ja - det gør det bare, der er sådan en lille smøge mellem … Amaliehaven og Admiral Hotel. Så det vil sige, vi tager ….

(Lydfil 094552)

Lima 1: KSN KSN, ja - det gør det bare, der er sådan en lille smøge mellem … Amaliehaven og Admiral Hotel. Så det vil sige, vi tager .... Hvis han var i gang i Amaliegade, så tager vi Toldbodgade og Amaliehaven og så NordreToldbod til sidst, Lima 1.

KSN: Lima 1 Lima 1, udmærket. Og lige så snart han kan give et bud på hvor lang tid, Amaliegade vil tage for ham, så skal vi lige have det. Og så vurdere, om vi skal sætte en ekstramand ud. Så det skal han vurdere lynhurtigt, kom.

Lima 1: KSN KSN, modtaget og Teknisk Tjeneste kan ikke assistere, Lima 1.

KSN: Lima 1, det er en specialopgave, og jeg tror ikke de kan øhh ham der kommer ude fra ISS, han er specialist i graffiti .... Jeg er bange for det kræver lidt, kom.

…

(Lydfil 094700)

…

Lima 04-01: KSN KSN, kan I ikke sige til Lima 1, at det der Toldbodgade og Admiral Hotel, det klarer vi selv. Vi får lige hotellet til lige at fjerne det. Der er ingen grund til at spilde ISS og hans tid på det. 04-01

KSN: Lima 04-01 klarer selv den smule graffiti nede omkring Admiral Hotel - udmærket. Og lige .. skal sikker på ... altså vi sagde noget vrøvl før når man skal ud at sejle, så kører man altså helt for enden af Toldbodgade og helt ned til Skt. Annæ Plads, Larsens Plads og så kører man tilbage langs havnen - så man kommer altså ned forbi hotellet. Men Lima 04-01 får at vide, at hotellet selv fjerner graffitien foran Admiral Hotel. Tak for det.

…

(Lydfil 094808)

Lima 1: KSN, klar. Hvis det var det med Admiral Hotel, så fik jeg det. Lima 1.

KSN: Lima 1, nej-nej, der kommer nye signaler ... øh ... vi skal være sikker på Amaliegade ... den skal vi have tjekket for, at der ikke kan sidde biler... eller personer i parkerede biler eller andet, der kan springe frem med bannere og lignende. Så vi skal lige være sikker på, at der ikke sidder folk i skjul parat til småaktioner i Amaliegade. Og den har du, kom.

…
(Lydfil 094917)
…

Lima 02-11: KSN, øhh det med Amaliegade og folk i bilerne - vi har jo nogle bevogtningsgrupper .. reservegrupper, der skal stå for bevogtning af Amaliegade - den kan jeg jo give videre til dem, Lima 02-11 skift.

KSN: Lima 02-11 … øh ... ja, vi skal bare være sikker på, at opgaven kan løftes… altså vi er sikker på, at der ikke er nogen, der sidder i vaerum eller et eller andet snedigt sted og lige springer frem med de der bannere. Men er du mand for det og har du styrker til det - så giver jeg det videre, Lima 02-11 kom.

(Lydfil 095016)

Lima 02-11: KSN, ja - jeg undersøger og vender tilbage, Lima 02-11 skift.

…
(Lydfil 095804)
…

Lima 1: KSN KSN, det graffiti, der var i Amaliegade, har du en nærmere præcis position på det, Lima 1.

(Lydfil 095819)

KSN: Lima 1 Lima 1, umiddelbart skulle det være oppe i enden ved Amalienborg, kom.

…
(Lydfil 101235)
…

Lima 1: KSN KSN, så skulle graffitien være afrenset de steder vi har kendskab til. Vi undersøger lige for en sikkerheds skyld om der er ekstra i Amaliegade. Har du yderligere, Lima 1 skift.

KSN: Lima 1, alt graffitien skulle være afrenset og vi har ikke yderligere meldinger om ny graffiti, kom.

…
(Lydfil 102002)

Lima 1: KSN, KSN. Melding, Lima 1.

KSN: Lima 1. Her er KSN. Kom.

Lima 1: KSN [utydeligt] den kvindelig tilskuer bortvist nede fra Amalienborg, Amaliegade. Hun var i besiddelse at et Free Tibet flag [utydeligt] [Jennifer Luna Pedersens CPR-nr. oplyses], Jennifer Luna Pedersen, Lima 1.

(Lydfil 102107)

KSN: Lima 1, Lima 1. [...], fejl i pnr. Kom.

(Lydfil 102118)

Lima 1: KSN. Ja, det var lige hvad jeg fik oplyst fra gruppen ... men prøv lige at kig i på forespørgslen... det var 11-22, der havde forespørgsel på hende. Lima 1.

(Lydfil 102208)

Lima 1: KSN, KSN. Supplerende så er det [...] til sidst altså [...] på Jennifer, Lima 1.

KSN: Lima 1, modtaget. Jeg har lige fået det.

…
(Lydfil 105048)

Lima 04-01: Nede ved Toldboden, altså der hvor hun plejer at lande - der har vi fjernet lidt graffiti og et banner, der hang der nede. Noget graffiti med noget kridt... så vi fjerner det selv. Men det er bare til orientering. 04-01.

(Lydfil 105106)

KSN: 04-01 fjernet lidt graffiti nede omkring Toldboden, hvor Kongeskibet lander. Man har kunnet fjerne det selv ... lavet med kridt. Modtaget. Og 04-01 – hvad stod der, kom ?

(Lydfil 105147)

KSN: Intet hørt - slut KSN.
…"

"…

Mappen 150612 103230 indeholder i alt 5 lydfiler, der omhandler politiets anholdelse af Janus Østergaard Andreasen ved Den Lille Havfrue.
…
(Lydfil 103230)

Lima 02-11: KSN KSN, nede ved Den Lille Havfrue ... der har vi ... en af vores grupper taget en .... tilbageholdt en person, der var i færd med at sætte nogle plakater op. Kan vi få noget borttransport til ham, Lima 02-11 skift.

KSN: Og Transport Lima - Transport Lima, melding - kom.

(Lydfil 103256)

KSN: Og Lima 02-11, vi får daglig drift altså HS ned og bortfjerner og kontaktpunkt, præcist hvor, kom?

Lima 02-11: KSN, ja - jeg fik det som Den Lille Havfrue. Jeg har ikke selv dernede men Lille Havfrue ... og tage kontakt til vores gruppe ... den hedder Midt -og Vest, Lima 02-11 skift.

KSN: Lima 02-11, vi får en patrulje frem til afhentning af anholdt ved Lille Havfrue, slut KSN.

(Lydfil 103729)

? …. (utydelig) vent …

KSN: Lima 02-11, hvis du har mulighed for at fremskaffe et pnr på tilbageholdte og så lige om det er Politiloven, eller hvad. Det vil vi meget gerne vide, kom.

(Lydfil 103757)

Lima 02-11: Og KSN KSN, jeg får gruppen dernede til at kalde dig op med et pnr, Lima 02-11 skift.

…
(Lydfil 104303)

MV 02: KSN KSN, ja - jeg har et personnummer på anholdt aktivist nede ved Havfruen. Anholdt kl. 10.25 - personnummer [p.nr.], Janus Andreasen, Midt -og Vestsjælland 02 skifter.

KSN: Midt -og Vestsjælland 02, tak for det. Og er det umiddelbart Politiloven, og hvad stod der på hans plakater, kom.

MV0 02: KSN KSN, ja Politiloven, ja Politiloven, Midt -og Vestsjælland 02

KSN: Tak for det. Godt arbejde. Slut KSN.
…"

"…
Mappen indeholder 2 lydfiler vedrørende en aktivist, der kører på cykel ved Toldboden.

(Lydfil 114036)
…
Lima 7-08: Og KSN ..øhm.. vi har brug for noget personale, der kan håndtere en aktivist fra Free Tibet, der vælter rundt hernede på Toldboden. Jeg ved ikke, om du har noget opklaring eller et eller andet. Han kører rundt hernede på en cykel …

(Lydfil 114110)

KSN: … Og så skal vi have noget personale frem til en aktivist nede på Toldboden, der kører rundt på en cykel. Lima 1 Lima 1, har du personale omkring Toldboden, kom?

Lima 1: KSN, ja - og vi har styr på ham .. øhh .. en gruppe fra Bevogtningsreserven, som har styr på ham, Lima 1.

KSN: Lima 1 siger, der er styr på aktivisten omkring Toldboden på cykel. Tak for det. Slut.

…"

"…

Mappen 150612 115218 indeholder 5 lydfiler vedrørende en gruppe aktivister ved Den Lille Havfrue, som Lima 1 ønsker fjernet. Efterfølgende oplyses det, at det er de kinesiske sikkerhedsfolk, der har kørt det lidt op - det drejer sig rettelig kun om en person.

…

(Lydfil 115218)

…

Lima 02-11: KSN, kan du ikke sende en gruppe eventuel Lima 1 ned til Lille Havfrue. Der er en gruppe dernede, der tidligere har været lidt ballade med på Amalienborg. De er nu trukket ned til Den Lille Havfrue. De skal fjernes nu. Den bevogtning, vi har dernede - de kan ikke ... øh.. tage sig af dem. De har bevogtningsopgaver. Så der er en gruppe, der skal fjernes nede ved Den Lille Havfrue. Kan du ikke sende Lima 1 eller en eller anden derned. Lima 02-11 skift.

KSN: Lima 02-11, din radio er mildest talt elendig. Lima 1 ... øh .. nogle aktivister skal fjernes nede fra Den Lille Havfrue - altså aktivister skal fjernes. Kan du sende styrker frem. Lima 1 kom.

Lima 1: KSN KSN, jeg har allerede sendt Delta 11-02, Lima 1 skift.

KSN: Og Delta 11-02 på vej til Den Lille Havfrue. Tak for det.

(Lydfil 115352)

KSN: Lima 02-11 Lima 02-11, kan vi sige mere om hvilke slags aktivister, kom?

(Lydfil 115409)

Lima 02-11, kan vi beskrive aktivisterne, kom?

(Lydfil 115421)

Lima 02-11: Og KSN KSN, ja - det var nogle kinesiske sikkerhedsfolk, der henvendte sig til vores bevogtning dernede og de havde kørt det lidt mere op end det åbenbart var, så ... nu snakker man om kun en person, Lima 02-11 skifter.

…"

"…

Mappen 150612 120347 indeholder i alt 9 lydfiler, der er i forlængelse af lydfilerne i forrige bilag R-1-1-7. Politiet konstaterer, at aktivisten ved Den Lille Havfrue er identisk med Jennifer Luna Pedersen, som politiet har haft fat i tidligere ved Fredericiagade. De kinesiske sikkerhedsfolk er bekymret og ønsker, at politiet skal fastholde hende indtil videre.

…

(Lydfil 120347)

KSN: Mike Lima Mike Lima, sæt farten lidt ned, hvis I kan. Vi har noget vi er lige ved at ordne nede ved Havfruen. Altså sæt farten lidt ned, hvis I kan, KSN - kom.

Mike Lima: Vi mangler 100 meter, men jeg sætter farten ned, Mike Lima slut.

…

(Lydfil 120436)

…

KSN: Mike Lima, ikke umiddelbart brug for sløjfe. Og Lima 1 Lima 1, er der behov for, at eskorten den kører en sløjfe, Lima 1 kom.

(Lydfil 120458)

KSN: Intet hørt Lima 1. Og Mogens, vi fastholder vi fastholder, slut KSN.

…

(Lydfil 120513)

…

Lima 02-11: KSN, den gruppe du sendte ned til Den Lille Havfrue .... Jeg kan forstå, det er en kendt kvindelig aktivist, som vi havde skiftet bekendtskab med tidligere. Men kineserne ønsker, at vi fortsat holder fast i hende. Jeg ved ikke, hvem der er dernede. Men de kinesiske sikkerhedsvagter, de er meget bekymret for hende den kvindelig aktivist. Lima 02-11 skifter.

…

(Lydfil 120546)

Lima 1: KSN KSN, og jeg har fulgt med. Det er den samme, som vi havde fat i nede ved Fredericiagade, Jennifer Luna Pedersen … jeg siger til 11-02, de skal holde fast i hende, Lima i skifter.

…"

"…

Mappen 140612 131942 indeholder i alt 5 lydfiler, der omhandler KSNs beslutning om frigivelse af ISS-manden, der har været holdt standby i forbindelse med fjernelse at graffiti.

…

(Lydfil 131942)

…

KSN: Lima 1 - med hensyn til ISS-manden, der fjernede vores graffiti, så siger ledelsen her, at hvis I stadig har ham, så kan I godt sende ham hjem nu, kom.

…

(Lydfil 132051)

KSN: Lima 1 Lima 1, supplerende - jeg ved ikke, om det er den samme ISS-mand, vi kan bruge fremadrettet ... så vi kan gemme hans mobilnummer og tillade os at ringe til ham igen ... eller om han måske kan henvise til en anden direkte kontaktmulighed, Lima 1 kom.

(Lydfil 132112)

Lima 1: KSN KSN, modtaget. Ja, der bliver nok .... (utydelig) ... blanketter og så videre til regnskabsafdelingen, kom.

KSN: Lima 1 Lima 1, ja ... men det er vi med på, og vi har også lavet en blanket på ham her ... øh .... og lagt op til regnskab. Så vi skal nok dokumentere alt hvad vi kan, kom.

(Lydfil 132145)

Lima 1: Og KSN KSN, ja - jeg ved ikke, om det bliver den samme, eller hvornår han har fri ham ned... Så mon ikke bare vi skal ringe til ISS og igen få en mand ud, i stedet for han skal holde standby hele tiden, kom.

KSN: Lima 1 Lima 1, jow... nu har vi trukket på ham her. Så hvis ikke det er ham, der står for den ... vi sender ham videre og så rekvirere vi via ISS, hvis der bliver behov. Tak for det. Slut.

…"

POLDOK og PETs døgnrapport

I Københavns Politis POLDOK er af KSN-personalet om graffiti i området anført:[409]

"…

15-06-2012 08:41 **Maling kajkant og fortovet v. Amaliehaven og Nordre Toldbod**

På fortovet v. Amaliehaven har gerningsmænd med gul maling skrevet "Free Tibet" og "Frit Tibet" på fortovet. ca. 2m²

På kajkanten ved Nordre Toldbod har gerningsmænd med gul og lyserød maling skrevet "Free Tibet" og "Frit Tibet". Bogstaverne er ca. 40 cm høje.

Afrensning rekvireret 0844.

…

15-06-2012 08:46 **Opklaring vedr. grafitti**

Der iværksættes øget tilsyn med objekter med hensyn til grafitti.
Opmærksomheden er særligt rette mod Den lille havfrue, Udenrigsministeriet, Amalienborg, Moltkes Palæ, Christiansborg, ligesom eskorteruter gennemkøres.

…

15-06-2012 09:24 **Grafitti Amaliegade og Frederiksgade**

Der er yderligere konstateret grafitti i Frederiksgade og på eskorteruten i Amaliegaden.

…

15-06-2012 10:05 **Status**

Der er styr på fjernelse af Grafitti ved Amalienborg. Man er i færd med at formerer eskorten ved hotellet. Amalienborg slotsplads er tømt for tilskuere.

…"

409 DUP, bilag A-3-18

Af Rigspolitiets POLDOK fremgår følgende for den 15. juni 2012 kl. 12.15:[410]

> "Der har været konstateret grafitti hærværk på kortegeruten ved Amaliehaven og Nordre Tolbod. Fjernet.
> 1 anholdt for plakatopklæbning ved Den Lille Havfrue.
> Formiddagens program fulgt uden problemer."

Af PETs døgnrapport fremgår:[411]

> "…
> **Fredag 150612**
> …
> **Kl.**
> …
> 0845 4.1 og 5.4 orienteret om at der er konstateret frisk graffiti: "Free Tibet" på molen ved Amaliehaven, hvorfor det må antages at der er "nogen derude" der skal holdes øje med. Forholdsordre ved antræffelse/grafitiudførelse er anholdelse og overdragelse til lokalt politi.
> …"

Herom har *kriminalassistent KF 0766, PET,* for kommissionen forklaret:[412]

> "Afhørte er ikke bekendt med PETs døgnrapport eller med, hvem der har udarbejdet den. Det er en intern døgnrapport i PET udarbejdet til brug for aktionsstyrken. Det er således ikke PETs døgnrapport. De nævnte personer 4.1 og 5.4, der blev orienteret om graffiti, er fra PETs aktionsstyrke."

<u>ISS-faktura vedrørende fjernelse af graffiti</u>
ISS Damage Control udstedte efterfølgende en faktura til Københavns Politi på kr. 3.029,60, der dækkede 4 arbejdstimer mv. Af fakturaen fremgår, at beløbet vedrørte "Afrensning af graffiti fliser på Toldbodgade 40 / Amaliehaven" den 15. juni 2012.[413]

Herom har *ISSmedarbejder Rasmus Kennum* for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret:[414]

410 DUP, bilag U-30
411 PET, ujournaliseret materiale
412 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017
413 DUP, underbilag til bilag U-10
414 DUP, bilag F-18-42

”Han fik opgaven fra centralen hos ISS, og blev i første omgang sendt til Amaliehaven, hvor der skulle være tegnet grafitti.

Da Afhørte nåede frem kunne han konstatere, at det drejede sig om kridttegninger på fliserne. Afhørte blev mødt af en politimand i Amaliehaven, som påviste opgaven, og Afhørte fik kridtstregerne spulet væk.

Derefter var det hele noget stresset fra politiets side. Afhørte fik at vide, at der var flere opgaver, men der var flere forskellige personer ”inde over”, og Afhørte kunne ikke finde ud af, hvem han skulle lytte til. Det vanskeliggjorde også processen, at kommunikationen skulle gå via ISS Centralen.

På et tidspunkt kom der en politibetjent, som præsenterede sig som ”Rasmus” hen til Afhørte. Han foreslog, at han kunne køre med i Afhørtes bil, og så kunne han tage den direkte kontakt til Politiets ledelse. Betjenten ringede op på sin mobiltelefon til politiledelsen og aftalte dette.

Afhørte ringede ind til sin egen vagtcentral og sagde til dem, at han nu kørte rundt med en politibetjent, og fik sine opgave via ham. Det blev aftalt, at han bare skulle give besked, når politiet ikke havde flere opgaver til ham.

Afhørte huskede det dog som om, at han ikke vaskede mere graffiti væk den pågældende dag. Politibetjent Rasmus fik yderligere et par opgaver til dem, men begge gange nåede de ikke frem i tide, og fik derfor besked på, at de ikke skulle køre helt frem. Den ene gang blev der talt om, at politiet ville køre et køretøj ind over det malede graffiti i stedet, så det ikke var synligt for præsidenten. Afhørte huskede ikke længere, hvor disse opgaver havde været.

Derefter kørte Afhørte og Politibetjent Rasmus ned til Nordre Toldbod, hvor de skulle holde standby i tilfælde af, at der tilgik nye opgaver. De holdte nær det sted, hvor skibet med den kinesiske præsident lagde til kaj ved Nordre Toldbod. Der tilgik ikke flere opgaver, og efter et par timers hyggesnak med politibetjenten Rasmus, var opgaven for politiet forbi.

Afhørte blev forespurgt, om han havde kendskab til graffiti malet på molekanten ved Nordre Toldbold. Afhørte bekræftede, at han havde set graffitien på molekanten, men han havde fået at vide, at de ikke skulle vaske det væk. Det var ikke skrevet lige der, hvor skibet lagde til. Afhørte huskede ikke længere, hvad der stod skrevet, eller om det var skrevet med kridt eller maling.

Forespurgt oplyste Afhørte, at han ikke havde fået oplyst af politiet eller af sin egen vagtcentral, hvorfor det var så vigtigt for Københavns Politi, at graffitien blev vasket væk med det samme den pågældende dag. Afhørte var blot blevet tildelt opgaven."

TV-indslag

Den 16. juni 2012 bragte TV2 Nyhederne et indslag om det kinesiske statsbesøg. I indslaget omtaltes blandt andet begivenhederne ved Den Lille Havfrue og Langelinie den 15. juni 2012. I Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport om TV-indslaget var omtalen gengivet således:[415]

"…
I klippets indledning omtales det, at de der gerne ville have vist deres utilfredshed med det kinesiske styre ikke er glade, da de føler, at kineserne har fået de danske myndigheder til at krænke ytringsfriheden og de demokratiske rettigheder.

Herefter ses vidnet Jennifer Luna Pedersen på Langelinie. Det omtales, at hun også havde stillet sig op der "i går formiddags, da den kinesiske præsident skulle sejle forbi i kongeskibet". Det omtales, at hun ville vise det tibetanske flag for den kinesiske præsident.

I klippet fortæller Jennifer Luna Pedersen om sin oplevelse på Langelinie den 15. juni 2012 (hændelse nr. 2). Hun beskriver, at hun bliver forhindret i at vise det tibetanske flag frem for kongefamilien og den kinesiske præsident, idet der stiller sig en kineser foran flaget, så man ikke kan det fra kongeskibet Dannebrog. Hun forklarer videre, at hun kort efter bliver trukket til side at politiet. Speakeren forklarer herefter, at politiet ville kropsvisitere hende, at hun blev sigtet for at have euforiserende stoffer på sig, at politiet ikke finder noget, og at politiet herefter sender hende væk fra området.
…
Umiddelbart efter klippes på ny til interview med politiinspektør Mogens Lauridsen om "sagen fra Langelinie" (hændelse nr. 2). Politiinspektør Mogens Lauridsen udtaler: "Hvis man visiterer folk i forbindelse med narkotika, så skal det være fordi, man har en seriøs mistanke om, at de har narkotika på sig". Han bliver herefter spurgt om "det var en fejl", hvortil han svarer: "Det virker som det var en fejl, hvis det er rigtigt, det I siger."

415 DUP, bilag S-0-4

Anholdelsen af journalist Janus Østergaard Andreasen, Ekstra Bladet

Københavns Politi udarbejdede anmeldelses-, anholdelses- og afhøringsrapporter vedrørende anholdelsen kl. 10.40 af Janus Østergaard Andreasen ved Den Lille Havfrue, jf. ovennævnte lydfiler 15. juni 2012 kl. 10:33 og 10:32:30 ff. I rapporterne, der er udarbejdet af politibetjent Thomas Hartmann-Nielsen, politiassistent Jan Stryhn og af Helle Nørrung Poulsen, alle Københavns Politi, anførtes blandt andet:[416]

> "…
> I forbindelse med afspærring og bevogtning af langelinje samt statuen af den lille havfrue i anledning af den kinesiske præsidents rundvisning i København, blev undertegnede af en borger gjort opmærksom på, at der gik en mand og satte plakater op tæt på.
>
> Undertegnede orienterede sig og så at der var tale om en ung mand iført en lang beige frakke, der opsatte en gul plakat op på en lygtepæl. Plakaten indeholdte et billede af en asiatisk mand i flammer med noget tekst på dansk for neden, samt noget asiatisk tekst foroven. Der var også et ekstrabladslogo i hjørnet.
>
> Undertegnede tog kontakt til personen, Janus Østergaard Andreasen, og forklarede ham at dette måtte han ikke. Undertegnede hev plakaten ned der sad fast med et stykke gråt gaffatape for oven samt et stykke forneden. Undertegnede blev opmærksom på endnu en plakat der var sat op på et metalgelænder ca. 2 meter derfra. Undertegnede hev også denne plakat ned.
>
> Personen begyndte al tale om ytringsfrihed, samt at Danmark var et frit land.
>
> Undertegnede tog kontakt til sin gruppefører, pa. Jan Stryhn, der underrettede KSN. KSN meldte herefter tilbage, at personen skulle anholdes.
>
> Pa. Jan Stryhn, Pa Hans Jørgensen og undertegnede observerede, at personen nu var gået i gang med at få sat en ny plakat op på sin frakkeryg. På en bænk ved siden af den føromtalte lygtepæl lå en stak plakater indpakket i brunt papir. Der skønnedes, at være ikke under 20 plakater i pakken.
>
> Pa. Jan Stryhn, pa. Hans Jørgensen, samt undertegnede tog herefter kl. 1039 kontakt til personen, der blev sigtet for en overtrædelse af ordensbekendtgørelsen ved ulovlig opsætning af plakater, samt gjort opmærksom på at han ikke havde pligt til at udtale sig.

416 DUP, bilag E-0-8-10, bilag E-0-8-10-1 og bilag E-0-8-10-2

Nu sigtede, Janus Østergaard Andreasen, forklarede, at han var fra ekstrabladet. Sigtede blev kl. 1040 anholdt, samt oplyst anholdelsestidspunktet.

Pa. Hans Jørgensen bad sigtede om at fremvise legitimation, hvorefter sigtede fremviste et pressekort.

Pa. Jan Stryhn kontaktede herefter KSN og underrettede dem om, at vi havde en anholdt. KSN rekvirerede herefter patrulje CD207, der ankom til stedet. Sigtede blev sikkerhedsvisiteret og isat patruljevognen. …"

"Undertegnede, Pa. Jan Stryhn, fungerede som gruppefører på objektet ved den lille havfrue i forbindelse med statsbesøg af den kinesiske præsident, da jeg af kollega pb. Thomas Hartmann blev gjort opmærksom på, at en mandsperson gik i området ved objektet og opsatte plakater. Mandspersonen var af kollegaen blevet gjort opmærksom på, at han ikke måtte opsætte plakater på stedet, hvilket ikke havde fået ham til at standse opsætningen. 2 plakater var sat op på henholdsvis en lygtepæl og et gelænder ved kajområdet ved den lille havfrue. Mandspersonen havde først sat en plakat op på lygtepælen, hvorefter han havde fået dette påtalt af kollega pb. Thomas Hartman og efterfølgende sat plakat op på gelænderet.

Pa. Hans Jørgensen og pb. Thomas Hartmann blev bedt om at tage kontakt til mandspersonen og bede ham om at legitimere sig og fremvise gyldig tilladelse til opsættelse af plakaterne. Undertegnede kaldte Lima 02-11 på sineterminalen og informerede om sagens omfang samt mandspersonens færden. Lima 02-11 meddelte, at mandspersonen skulle anholdes og KSN ligeledes skulle informeres om forholdet, hvorefter undertegnede efterfølgende informerede pb. Thomas Hartmann og pa. Hans Jørgensen om dette.

Mandspersonen blev kl. 10.40 erklæret for anholdt og sigtet for ordensbekendtgørelsen og gjort bekendt med, at han ikke havde pligt til at udtale sig til politiet. Anholdte fremviste herefter pressekort fra Ekstrabladet og henstod uforstående overfor anholdelsen.

KSN blev informeret om sagens omfang samt anmodet om at fremsende en patrulje til at afhente anholdte. Patrulje CD-207 fra station Bellahøj ankom til stedet kort efter.
…"
"…
Sigtelse

ordensbekendtgørelsens § 18, stk. 1, jævnfør § 9, stk. 1, ved den 15. juni 2012 kl. 10.40 ved Den Lille Havfrue, Langelinie, 2100 København Ø at have udvist en opførsel, der var egnet til at forstyrre den offentlige orden, i det han hængte plakater på et rækværk og en lygtepæl.
…
Afhøringsform: personligt på Station Bellahøj.

Afhørte blev gjort bekendt med sigtelsen, og at han ikke har pligt til at udtale sig til politiet jf. rpl.s §752 stk. 1

Sigtede erkender.

Afhørte ønskede at gennemlæse sin forklaring. Afhørte blev gjort bekendt med, at han ikke har pligt til at underskrive den.
…
Afhøringens resultat:
Janus Andreasen blev den 150612 kl. 1535 udtaget af V-13 og gjort bekendt med sigtelsen for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen ved at have hængt to plakater ulovligt op på et rækværk og en lygtepæl. Sigtede erkendte forholdet.

Sigtede blev gjort bekendt med, at politiet havde foretaget konfiskation af de 57 plakater, som sigtede havde været i besiddelse af ved anholdelsen. Sigtede blev forespurgt, om han ønskede at protestere mod konfiskationen, eller han ønskede at underskrive en konfiskationserklæring. Sigtede ønskede ikke at protestere rent personligt, men han var i tvivl om, hvorvidt redaktionen på Ekstrabladet ville modsætte sig. Det var egentlig deres plakater. Det blev aftalt, at sigtede godkendte konfiskationen mundtligt, men at han - eller Ekstrabladet som ejer - senest den 160612 ville henvende sig, hvis man modsatte sig konfiskationen.

Sigtede forklarede, at han hængte plakaterne op som en gimmick for Ekstrabladet i relation til den kinesiske præsidents besøg i Danmark p.t. Sigtede oplyste, at han er ansat som journalist på Ekstrabladet. Lignende plakater var i løbet af dagen blevet hængt op i København og på Bornholm, for at gøre opmærksom på Kinas overtrædelse af menneskerettigheder samt problematikken omkring Tibet. Årsagen til, at plakaterne skulle hænges op ved Den lille Havfrue var, at den kinesiske præsident i dag skulle besøge Den lille Havfrue. Sigtede mente dermed, at man kunne nå ud med budskabet til mange politikere og den kinesiske delegation.

Forespurgt var sigtede ikke bekendt med, at det var ulovligt at hænge plakater op på rækværket og lygtepælen.

…"

Af endnu en politirapport fremgår, at journalist Janus Østergaard Andreasen, Ekstra Bladet, blev løsladt kl. 16.04.[417]

I Københavns Politis POLDOK[418] har KSNpersonalet beskrevet hændelsen således:

"…
15-06-2012 10:32 **Anholdt ved den lille havfrue**

1 person tilbageholdt jf politiloven ved den lille havfrue. Han køres til station bellahøj.

opfølgning kl. 1201.

Bevogtningen konstaterede at en person var i færd med at opklæbe en plakat på en lygtepæl. Plakaten illustrerede en brændende person med kinesisk skrift. Personen ikke i besiddelse af tilladelse til opklæbning. Anholdt af bevogtningen og indtransporteret til St. Bellahøj. Den anholdte er ansat som journalist på Ekstrabladet.

Sigtet for overtrædelse af politiloven.

Plakaten er lavet som løbesedler, og disse kan forventes opsat overalt i byen.
…"

I Ekstra Bladets artikler af 15. juni 2012: "Journalist anholdt for Kina-kritisk plakat" og "Det er helt ude i hampen" omtaltes episoden. I sidstnævnte artikel bebudede MF Pernille Skipper i et interview, at hun ønskede justitsminister Morten Bødskov i samråd om episoden. Artiklerne blev bragt på Ekstra Bladets hjemmeside samme dag. Hændelsesforløbet blev næste dag uddybet i artiklen "Et par kinakritiske plakater … og 5 timer i kachotten".

Ekstra Bladets artikler af 15. juni 2012 gav anledning til, at chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret, samme dag kl. 14.22 sendte følgende mail til Carsten Madsen, kontorchef i Justitsministeriets Politikontor:[419]

417 DUP, bilag E-0-8-10-4
418 DUP, bilag A-3-18
419 JM, mailkorrespondance, Anne Berg Mansfeld-Giese

> ”Jeg har talt med Københavns Politi om den episode tidligere i dag, hvor en journalist fra Ekstra Bladet er blevet anholdt ved Langelinie.
>
> Der er tale om, at den pågældende journalist i forbindelse med Præsident Jintaos besøg på Langelinie i formiddag hænger en løbeseddel/plakat op på en lygtepæl. Dette påtales af politiet, som er på stedet i bevogtningsøjemed. Journalisten efterkommer først påtalen, men hænger lidt senere løbesedlen/plakaten op på et plankeværk i stedet. Herefter anholdes han som sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsens § 9, hvorefter opsætning af plakater er forbudt hvis det er egnet til at forstyrre den offentlige orden.
>
> Journalisten er taget med til Station Bellahøj, hvor han pt. afhøres. Han forventes løsladt i løbet af en times tid.
> …”

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, orienterede i efterfølgende mail af 15. juni 2012 chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, om hændelsen. Mailen var sålydende:[420]

> ”Hej Jørn.
>
> Har kl. 16:05 modtager rapport fra kolleger vedr. anholdelse af journalist.
>
> Af rapportmaterialet fremgår, at en gruppe fra Midt og Vestsjælland havde fået til opgave at foretage bevogtning ved den Lille Havfrue. I den anledning blev de kort forinden kl. 10:40 opmærksomme på en mand, der i nærområdet opsatte plakater. Stedet var i umiddelbar nærhed af bevogtningen og det sted hvor den kinesiske præsident skulle ankomme. Den pgl. mand blev kontaktet og meddelt at han ikke skulle sætte plakater op. Plakaterne er en løbeseddel som vi dagligt ser det fra dagbladene. I dette tilfælde fra Ekstra Bladet og forestillende kinesiske bogstaver og billede af en brændende mand fra Tibet samt præsidentens ansigt. Desuden tekst på dansk med ” Hvad vil de gøre hr. diktator”. Efter at have fået et påbud mod at opsætte plakaten fortsatte den pgl. hen til et rækværk hvor han på ny opsatte en plakat med tape. Han blev på ny kontaktet og erklæret for anholdt kl. 10:40. Herefter indbragt til Station Bellahøj til videre sag. Pgl. sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsens § 9. Pgl. fundet i besiddelse af diktafon, og papirspose med 50 identiske plakater samt tape.
> Pgl. forholdt sigtelsen, erkender og løsladt kl. 16:04”

420 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

Fratagelse af flag fra den irske statsborger Thomas Joseph Kehoe

Af Københavns Politis anmeldelsesrapport af 15. juni 2012,[421] udarbejdet af politibetjent Louise Bruun, fremgår, at det "pga besøg fra Kina", blev resolveret af "Lima", at Thomas Joseph Kehoe, der blev født i 1945 og som kl. 12.00 befandt sig på Esplanaden/Nordre Toldbod, skulle fratages sine bannere og flag, og at han kunne få dem udleveret den efterfølgende dag. Det fremgår også, at det skete for at forebygge forstyrrelse af den offentlige orden, jf. politilovens § 5, stk. 2, nr. 3. Endelig fremgår, at tingene blev lagt i ekspeditionen på Station Amager, hvor de kunne afhentes den 16. juni 2012 efter kl. 14.

Herom er forklaret følgende for kommissionen:

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[422]

> "Allemeldingen den 15. juni 2012 kl. 8.50, gik på, at man skulle være opmærksom på graffitihærværk. Det var også for at danne sig et situationsbillede. Det kunne sige noget om, hvordan aktivister ville handle, og Københavns Politi skulle være på forkant med begivenhederne. Graffiti i denne form kunne meget let blive anstødssten til uroligheder, når der var en situation med nogle, der var for, og nogle, der var imod. Der var således primært tale om, at det var hærværk, og at det kunne give anledning til uro, f.eks. hvis de kinesiske sikkerhedsfolk blev påvirket. Det var dog PETs opgave at tage sig af dette i givet fald. Det er også PET, der skal forklare de danske regler for de kinesiske sikkerhedsfolk. De tilstedeværende kinesere, der støttede præsidenten, kunne også blive påvirket af graffiti mod præsidenten. Der var ikke brug for uro i denne situation. Graffitien skulle ikke fjernes for at skærme præsidenten. Det var afhørtes beslutning, at graffitien blev fjernet. Det har afhørte tidligere gjort f.eks. op til fodboldkampe og ved overmaling af ambassader. Man eliminerer risikoen for uro ved at fjerne det.
>
> Det var afhørte, der den 15. juni 2012 kl. 9.50 traf beslutning om at afsøge området i Amaliegade og kigge biler igennem, men det var en anden der gav beslutningen videre fra KSN. Et banner kunne sagtens være en manifestation, som afhørte ikke ønskede i denne situation, men man skulle ikke være særligt opmærksom på bannere. Opgaven var at afklare og afdække risikoen for uventede episoder. Afhørte ville ikke have, at en eller anden pludselig sprang frem lige foran kortegen.

421 DUP, bilag 1-9-1

422 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

Om meldingerne vedrørende begivenhederne ved Den Lille Havfrue den 15. juni 2012 kl. 11.52-12.06, forklarede afhørte, at der ikke var anmeldt nogen demonstration, men at der var aktivister til stede. En demonstration er en tilkendegivelse af en holdning, og den bruger forskellige virkemidler til at give udtryk for holdningen, typisk et skilt. En demonstration kan bestå af flere tusinde personer, men kan også en enkelt person kan udgøre en demonstration, som f. eks. fredsvagten ved Christiansborg. I denne sag benyttede man flag og gule T-shirts som virkemidler. En enkelt person med et tibetansk flag kunne godt udgøre en demonstration. Afhørte genkaldte sig radiokorrespondancen. Det er atypisk, at de kinesiske sikkerhedsfolk optrådte så aktivt. De vil normalt være sammen med PET, hvis de havde våbentilladelse. Det er også atypisk, at de kinesiske sikkerhedsfolk selv henvendte sig til Københavns Politi. Man måtte forvente, at PET tog sig af en trussel fra en kinesisk sikkerhedsvagt. Afhørte vidste ikke, på hvilket grundlag tilbageholdelsen af Jennifer Luna Pedersen skete. Han var ikke til stede selv. Hun var udpeget af forskellige som mistænkelig. Henrik Oryé var givetvis på vej til stedet for at undersøge, hvad der var op og ned i det. Afhørte fik efterfølgende en melding om, hvad der egentlig var sket."

Politikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi:[423]

"Han erindrede ikke at have modtaget allemeldingen fra KSNs ledelse"*… her typisk Free Tibet med lignende … så man kan få det fjernet eller reageret på det*", som fremgår af meldeblanket, kl. 08.50. Maling af slogans var dog noget, hans aktion skulle have fokus på. Der sigtes nok i meldingen til slogans med indholdet "Free Tibet" eller lignende. Han har nok videregivet meldingen til sine egne folk.

Det var ham selv, der meldte ind til KSN kl. 09.44 i henhold til meldeblanketten og kl. 09.41.57 i henhold til lydfil, at der var tegnet/malet Free Tibet på fortovet ud for Admiral Hotel, sikkert efter at have modtaget et opkald fra egne folk. Der var tegnet med kridt, og hans egne folk fjernede det selv med vand.

Da der kom flere lignende meldinger, mener han, at KSN besluttede at tage kontakt til ISS for at få det fjernet. Det, syntes han, var en fornuftig beslutning.

Det var afhørte, der meldte til KSN om graffiti ved Nordre Toldbod. Banneret skulle fjernes som en del af opgaven. Han huskede ikke, hvad der stod på banneret."

423 Protokol nr. 2 af 3. november 2016

Vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi:[424]

"Afhørte har givetvis modtaget KSNledelsens allemelding om graffiti beskrevet i meldeblanketten vedrørende den 15. juni 2012, kl. 08.50. Han overvejede ikke, hvorfor det var vigtig at fjerne graffitien.

Han var sikkert Lima 02-11, men huskede ikke meldingen fra KSN vedrørende den 15. juni 2012 kl. 09.50, til L0211 om at undersøge alle biler i Amaliegade for skjulte personer/bannere mv..

Hans rute var fra Kastellet til Amaliehaven. Afhørte afgav en eller to grupper til en anden indsats, og det var en af disse grupper, der foretog anholdelsen af journalisten ved Den Lille Havfrue.

Han fik en melding om det fra en af de grupper, han havde afgivet. Det er meget muligt, at han har kaldt og bedt KSN om hjælp til sin egen gruppe 02-11. Anholdelser skal i reglen gå igennem indsatslederen eller KSN, men det skete ikke her. Afhørte var ikke selv ved Den Lille Havfrue. Kl. 12.05 meldte han til KSN, at kineserne ønskede at fastholde kvinden. Afhørte har givet fået en melding fra egen gruppe. Afhørte ved ikke, om kinesiske sikkerhedsfolk i situationen havde nogen myndighed i forhold til de tilstedeværende politifolk. Afhørte videregav bare meldingerne fra sin gruppe, der havde brug for assistance. Afhørte havde videregivet ledelsen af gruppen til Lima 1 og KSN."

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi:[425]

"Han har hørt KSNs allemelding om graffiti, hvis den var meldt ud. Afhørte gjorde sig ikke særlige tanker om det.

Foreholdt meldeblanket, kl. 9.49: *"Lima 1: Amaliegade skal tjekkes for personer i parkerede biler",* og kl. 9.50: *"L0211: Bevogtningsgruppen kan undersøge alle biler i Amaliegade for skjulte personer/bannere mv.",* oplyste afhørte, at det er en melding fra KSN til afhørte.

Han meldte til KSN kl. 100202, at Jennifer Luna Pedersen var bortvist fra Amalienborg. Kvinden var interessant, fordi hun havde et flag og tidligere var observeret. Afhørte så hende som en aktivist. At afhørte nævnte hendes flag i meldingen, var blot til oplysning for KSN. Det samme sker ved meldinger om autonome demonstrationer eller om rivaliserende fodboldtilhængere.

424 Protokol nr. 4 af 3. november 2016

425 Protokol nr. 7 af 4. november 2016

Situationen ved Langelinie var kaotisk, og indsatslederen, Mark Larsen, kunne ikke nå frem. Da afhørte kom frem, skulle der ryddes hurtigt op, fordi præsidenten var lige ved at ankomme. Man spottede derfor hurtigt personer, der markerede sig. Afhørte havde kun enheden Delta 11-02, som han sendte dertil. Afhørte kan ikke huske, hvor stor den var, men en fuld deling består af 38 personer. Senere bekræftede afhørte overfor KSN at den person, han meldte ind om kl. 115218, 120513 og 120546, var den samme person, de var stødt på tidligere på dagen. Hun skulle holdes fast, fordi hun var aktivist. Afhørte kunne ikke huske, hvorfor det var afhørte, og ikke KSN, der gav ordren. Måske har KSN ringet til afhørte og bedt ham få styr på den pågældende. Kinesernes bekymring betød ikke nogen specielt. Den blev behandlet som enhver anden borger, der melder noget ind.

Afhørte havde kun det politimæssige ansvar for sin egen deling. Den kvinde, han forklarede om i Københavns byret, er den samme kvinde, som afhørte meldte ind til KSN om."

Politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi:[426]

"Det var afhørte, der som Lima 07-07 rapporterede om maling på molekanten som anført i meldeblanketten. Baggrunden var, at afhørte mente, at en oplysning om maling var en efterretning til KSN om, at der var en modpart et eller andet sted i området. Afhørte meldte blot det, han så. Det var så op til KSN at bruge efterretningen eller ej. Afhørte huskede ikke, at det var hans beslutning at rekvirere ISS. Afhørte havde ikke tidligere været ude for, at politiet brugte ISS til at fjerne graffiti. Han havde derimod været ude for, at graffiti har fået lov at blive stående. Afhørte vidste ikke, hvorfor KSN besluttede, at graffitien skulle fjernes. Afhørte havde ikke sidestillet graffiti med demonstrationer. For afhørte var graffiti blot en mulig brugbar efterretning. Om den var synlig, var i sig selv ligeledes uden betydning for afhørte. Afhørte huskede ikke meldingen til alle kl. 08.50 om, at graffiti straks skulle meldes til KSN. Afhørte har formodentlig givet meldingen videre til egne folk over radioen, men han huskede det ikke.

Lima 1 var Henrik Oryé. Afhørte huskede ikke meldingen i meldeblanket kl. 9.50: *"Lo211: Bevogtningsgruppen kan undersøge alle biler i Amaliegade for skjulte personer/bannere mv."* eller baggrunden herfor. Afhørte havde ikke kendskab til, hvilke bagvedliggende efterretninger der kan have været årsagen til meldingen.

426 Protokol nr. 14 af 17. november 2016

Om det i meldeblanket kl. 10.33 anførte: *"Lo211: Lille Havfrue er tilbageholdt person der ville sætte plakater op",* forklarede afhørte, at han havde folk ved Den Lille Havfrue, men ikke var der selv. Afhørte blev orienteret om anholdelsen af en gruppefører, der sagde, at anholdelsen skyldtes, at den pågældende blev ved at sætte plakater op, uanset han havde fået at vide, at han ikke måtte. Afhørte vidste ikke, om anholdelsen blev foretaget af hans egne folk. Anholdelsen undrede ikke afhørte. En sådan enkeltperson binder mange politifolk op, og det er der ikke ressourcer til.

Om det i meldeblanket kl. 11.41 anførte: *"Lo708: personale til aktivist på Toldboden der kører på cykel"* og lydfil (114036): *"Lima 7-08: Og KSN … øhm … vi har brug for noget personale, der kan håndtere en aktivist fra Free Tibet, der vælter rundt hernede på Toldboden. Jeg ved ikke, om du har noget opklaring eller et eller andet. Han kører rundt hernede på cykel …",* oplyste afhørte, at det er hans melding. Afhørte huskede ikke meldingen i dag, heller ikke hvorfor den pågældende var interessant.

Det var afhørte, der bad KSN sende en gruppe til Den Lille Havfrue. Den gruppe, der blev sendt af sted, hørte under politiaktion 02-11. De var således ikke under afhørtes ledelse. Afhørte havde ikke kendskab til episoden, der omtales i meldeblanket kl. 11.53, kl. 11.55 og 12.06, hvorefter en kvinde blev fastholdt, efter at kineserne havde udtrykt bekymring over hendes tilstedeværelse."

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi:[427]

"Afhørte ekspederede Claus Hjelm Olsens svar omkring anholdelsen af journalisten af 15. juni 2012. Afhørte videresendte det vist blot til Ledelsessekretariatet. Det var vist under selve besøget. Folketingsspørgsmålene og klagerne kom først efterfølgende. Afhørte kunne ikke huske, om han eller andre blev ringet op af pressen om anholdelsen af journalisten fra Ekstra Bladet. Afhørte huskede det ikke, men han ville ikke udelukke, at han er blevet ringet op af Anne Berg Mansfeld-Giese fra Justitsministeriet. Det ville dog ikke sædvanligvis være afhørte, der blev kontaktet af Justitsministeriet."

8.2.6.2.3 Besøg på Rosenborg Slot

Den tyske statsborger Thomas Herbert Götz blev anholdt og frihedsberøvet i Kongens Have den 15. juni 2012 ca. kl. 15.00 og ca. en time frem. I forbindelse med anholdelsen blev Thomas Herbert Götz beordret til at lægge et tibetansk flag på jorden.

427 Protokol nr. 68 af 3. marts 2017

Frihedsberøvelsen af Thomas Herbert Götz blev kendt ulovlig ved såvel Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 som ved Østre Landsrets ankedom af 22. september 2015. I begge afgørelser lagde retten efter bevisførelsen til grund, at anholdelsen af Thomas Herbert Götz alene skete på baggrund af, at han flagede med et tibetansk flag. Afgørelserne er nærmere omtalt i afsnittene 8.2.7.2.9 og 8.2.7.5.4.

Meldeblanketter

Af politiets interne meldeblanketter fremgår blandt andet:[428]

> "…
> 15. June 2012 kl. 14:20
> l709: kongens have v. Rosenborg. Person i rød trøje - mulig "Free Tibet". Går derhen. Har vi andre?
>
> 15. June 2012 kl. 14:23
> l401 sender en mand
> …
> 15. June 2012 kl. 15:35
> gam50: man er foran tidsplanen og ved at være færdige på 3. sal og påregner at køre lige
> bagefter
>
> 15. June 2012 kl. 15:35
> ML50 gør klar
> …
> 15. June 2012 kl. 15:50
> Lima1: gam3 lander Rosenborg nu
> ...
> 15. June 2012 kl. 15:52
> ML: Fremme
> 15. June 2012 kl. 15:53
> MikeLima Fremme og VIP inde
> …
> 15. June 2012 kl. 16:06
> l0211: Fra Kongens Have har der været en del mennesker, men ingen ballade og der er nu sivning fra stedet
>
> 15. June 2012 kl. 16:06

428 DUP, bilag U-1-3-1-7-12

Lima1: Opklaringen kører nu returruten igennem

15. June 2012 kl. 16:08
Lima1: Så går man i "skatkammeret" ;-)
…
15. June 2012 kl. 16:34
ml: snart afgang rosenborg

15. June 2012 kl. 16:35
lima1: Alt - roligt - i kongens have

15. June 2012 kl. 16:36
lima1: afgang rosenborg
…
15. June 2012 kl. 16:52
l7-09: alt er slut rosenborg - alle har forladt Færdig – Afgående
…"

POLDOK

I Københavns Politis POLDOK er hændelserne ved Rosenborg Slot af KSNpersonalet registreret således:[429]

"…
15-06-2012 15:37 **Besøg Rosenborg - situation Kongens Have**
KSN
Falun Gong er tilstede i Kongens Have. Derudover er der ca. 20 autonome. Lima 1 har styr på begge grupperinger.
…
15-06-2012 15:40 **Rosenborg slot**
KSN
Der er afgang fra hotellet, ca. 10 min før tid.
…
15-06-2012 15:53 **Situationsmelding**
Mike Lima
Kortegen fremme og VIP inde.
…
15-06-2012 16:36 **Situationsmelding**
Lima 1

429 DUP, bilag A-3-18

Afgang fra Rosenborg.
…"

Lydfiler
Af Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapporter vedrørende afskrift af lydfiler af radiokommunikationen til og fra KSN fremgår blandt andet:[430]

"…
Mappen 150612 141944 indeholder i alt 13 lydfiler vedrørende episoden i Kongens Have, hvor patruljen Lima 7-09 observerer en person i en rød trøje med muligt "Free Tibet" og efterfølgende retter henvendelse til personen (Thomas Gøtz). Lydfilerne omfatter endvidere det efterfølgende tilsyn i Kongens Have.
…
(Lydfil 141944)
…
Lima 7-09: KSN ... øh ... Kongens Have umiddelbart ved Rosenborg men altså på Kongens Have siden, der står en person i rød trøje med et flag, der godt minde om et "Free Tibet" ... (utydeligt) .. Jeg er på vej derover selv. Har du nogen inde i Kongens Have, der kan kigge på det. Lima 7-09.

(Lydfil 142019)

KSN: Lima 7-09. Undersøger - vent, slut.
…
(Lydfil 142152)
…
KSN: Lima 2-11, jeg tror det er dig, der har en gruppe holdende nede i Gothersgade / Øster Voldgade. Er der nogen derfra, der lige kan gå op til Rosenborg Slot ved Kongens ... Kongens Have ved Rosenborg Slot. Der står Lima 7-09 eller er på vej hen til en person, der kunne være noget Free Tibet. Kan du sende nogen hen og assistere, kom?

(Lydfil 142231)

Lima 2-11: Og KSN KSN. Mig bekendt har jeg ikke nogen gruppe dernede. Men jeg undersøger lige, Lima 2-11 skift.

430 DUP, bilag R-1-1-11 med tilhørende lydfiler

….
(Lydfil 142246)
…
Lima 4-01: KSN KSN. Skal jeg sende en af mine opklaring ned i Kongens Have, 04-01?

KSN: Ja tak. Meget gerne. Rosenborg / Kongens Have oppe mod Rosenborg Slot.. altså siden af Rosenborg Slot mod Gothersgade, kom.

(Lydfil 142317)

Lima 4-01: Og KSN KSN, ja men der er lige lidt køretid. Vi kører ned i haven og så er der nede i området, 04-01.

KSN: Tak for det, Lima 02-11 Lima 02-11 - der bliver ikke behov alligevel, kom.

(Lydfil 142334)
…
KSN: Lima 7-09 Lima 7-09. Som du hørte. Der kommer en mand eller to, kom.

Lima 7-09: Og KSN, ja - og tak for det. Blot til orientering, så står jeg ikke selv derovre, da jeg ikke vil have våde fødder. Jeg står på den anden side af vandet inde på selve Rosenborg området, og han står inde i Kongens Have med det her flag, som flere siger ikke er det tibetanske flag. Det skulle være det tibetanske flag. Så skal man beslutte sig for, hvad man gør ved ham, 7-09.

KSN: Lima 7-09. Modtaget. Jamen vi runderer lidt i parken efter ham. Slut.

…
(Lydfil 151003)
…
Lima 1: KSN KSN, vi sætter lige to grupper til noget fast bevogtning inde i Kongens Have ... den side, der vender ind mod selve slottets indgang, Lima 1 skifter.

(Lydfil 160519)

Lima 02-11: KSN, fra min gruppe inde i parken siger man, der har været en del mennesker lige da Vip'en ankom men nu er der afsivning fra stedet. Altså man siver væk fra stedet. Ingen tegn på noget som helst, Lima 02-11 skift.

KSN: Lima 02-11 ... siger fra Kongens Have har der været en del mennesker. Men der er sivning fra stedet nu, og ikke observeret nogen problemer eller bannere. Tak for det - slut.

(Lydfil 163443)

Lima 1: KSN KSN, alt forholder sig roligt inde i Kongens Have. Ikke nogen happenings, Lima 1.

KSN: Og hvem sagde alt rolig Kongens Have, var det Lima 1, kom.

Lima 1: KSN KSN, korrekt. Ikke nogen happenings indtil videre, Lima 1.

KSN: Og Lima 1 siger alt rolig i Kongens Have. Modtaget - slut.
…"

Fotos fremsendt af Anders Højmark Andersen, formand for Støttekomitéen for Tibet
Den Uafhængige Politiklagemyndighed har fra Anders Højmark Andersen, formand for Støttekomitéen for Tibet, modtaget en række fotos fra episoden. Indholdet af disse fotos er gengivet således i Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport af 3. november 2015:[431]

"…
Fotos fra mappestien "2012"-"Fotos"-"Michael Stub"
…
På begge billeder ses vidnet Thomas Herbert Götz i samtale med 3 polititjenestemænd, hvoraf den ene er delvist skjult bag det flag, som Thomas Herbert Götz holder i sin venstre hånd. Til højre på billedet kan ses vidnet Jannik Preisler, der står og kigger over mod vidnet Thomas Herbert Götz og de tre polititjenestemænd.

431 DUP, bilag S-5-1 med tilhørende fotos

"_B1G0190 (2)" synes at være en beskåret og forstørret version af "_B1G0190", idet der alene her er fokuseret på vidnet Thomas Herbert Götz og de tre politijenestemænd.

Begge billederne er ifølge filernes oplysninger taget den 15. juni 2012 kl. 13.55 af Michael Stub.

Fotos fra mappestien "2012"-" Fotos"-"Jannik Preisler"
…
Det fremgår ikke af filernes oplysninger, hvornår billederne er taget.

På billederne ses vidnet Thomas Herbert Götz med tre polititjenestemænd rundt om sig. Polititjenestemænd og vidnet Thomas Herbert Götz ser bl.a. ud til at tale sammen, ligesom den polititjenestemand, som står yderst til venstre på billederne "Janniks iPhone 1078" og "Janniks iPhone 1079", taler i sin radio. Vidnet Thomas Herbert Götz holder et tibetansk flag i sin venstre hånd og er iført en rød t-shirt, hvor det på billedet "Janniks iPhone 1079" kan ses, at der står "TIBET" med gul skrift på brystet.

Billederne ses at være taget inde fra Rosenhaven ved Rosenborg Slot.

Fotos fra mappestien "2012"-"Fotos"-"Thomas Götz fotos"
…
Ifølge filoplysningerne er billederne taget den 15. juni 2012 kl. 15.41 og kl. 15.42.

På billedet …26" kan ses Rosenborg Slot, hvor der står en del uniformerede polititjenestemænd foran. Billedet er taget fra Rosenhaven på den anden side at den voldgrav, der går rundt om Rosenborg Slot.

På billedet …29" kan ses, at en større gruppe civile personer står og kigger fra Rosenhaven over mod Rosenborg Slot. Ovre på den anden side af voldgraven ved Rosenborg Slot ses uniformerede polititjenestemænd.

Thomas Herbert Götz forklarede under afhøringen hos Politiklagemyndigheden den 29. oktober 2015[432], at han har taget de pågældende billeder under den ulovlige frihedsberøvelse.
…"

432 DUP, bilag F-5-3

Herom er forklaret følgende for kommissionen:

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi:[433]

> "Vedrørende episoden i Kongens Have oplyste afhørte, at der er en voldgrav mellem slottet og Kongens Have. Personer, der står i Kongens Have, kan godt udgøre en sikkerhedsmæssig trussel for de, der er på slottet. Afhørte vidste ikke, om den konkrete person udgjorde en fare. Så vidt afhørte husker, var afhørtes anbefaling til objektlederen, at de skulle gøre som ved Langelinie: Sende folk ind og blande sig med de pågældende. Det viste sig efterfølgende, at det slet ikke var afhørte, der havde sendt folk ind."

Politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi:[434]

> "Det var afhørtes melding i meldeblanket kl. 14.20… Afhørte kunne ikke huske meldingen, heller ikke hvorfor han særligt nævnte "Free Tibet". Sådanne personer vil typisk kunne genkendes via flag eller gule T-shirts. Afhørte stod på Rosenborgsiden af voldgraven, og fik melding fra sine folk, som stod på samme side, om den omtalte person, der stod i Kongens Have på den modsatte side af voldgraven. Personen ville skulle udenom voldgraven for at komme til Rosenborgsiden, men han kunne også gå gennem voldgraven, der kun er 30-40 cm dyb. Afhørte gik over til sine folk for selv at kunne se den pågældende. Afhørte ville have nogen til at tale med ham for at vurdere, om han udgjorde en sikkerhedsmæssig risiko. Afhørte bad derfor KSN sende folk derover. Da afhørte så, at politiet kontaktede den pågældende, koncentrerede afhørte sig ikke mere om ham. Afhørte var ikke ovre ved personen.
>
> Afhørtes efterfølgende melding, lydfil (142334): *"… Det skulle være det tibetanske flag. Så skal man beslutte sig for, hvad man gør ved ham, 7-09",* skal forstås således, at afhørte blot mente, at han havde givet opgaven fra sig, og at andre måtte beslutte, hvad der skulle gøres ved aktivisten. Afhørte mente, at hans forklaring om episoden er refereret korrekt i Københavns Byrets dom af 18. februar 2014, bortset fra at afhørte åbenbart har anmodet nogen om, at der blev taget kontakt til personen, og at det personale fra opklaringsenheden, som afhørte troede var i civil, var i uniform. I øvrigt kunne afhørte vedstå forklaringen."

433 Protokol nr. 7 af 4. november 2016

434 Protokol nr. 14 af 17. november 2016

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[435]

> "Om episoden i Kongens Have den 15. juni 2012 kl. 14.20-14.39, oplyste afhørte, at der var tale om opklarende virksomhed. Situationen skulle afdækkes for, at de kunne være på forkant med begivenhederne. I KSN vidste man, at personen tydeligt tilkendegav at være aktivist. I KSN havde man ikke det billede, at han stod langt væk fra Rosenborg Slot. Han kunne være den første af flere. Man var nødt til at spørge ham og henvise en eventuel demonstration til et andet sted. Indmeldingen fra 7-09 om, at man skulle beslutte sig for, hvad man ville gøre ved demonstrantens formodentligt tibetanske flag, var i overensstemmelse med opgaven om at være proaktive af hensyn til sikkerheden."

For Den Uafhængige Politiklagemyndighed har *politiassistent Bjarke Kofod Olsen, Københavns Politi,* der sammen med politiassistent Pelle Lykke Nielsen og politiassistent Jacob Møller Andersen, begge Københavns Politi, kontaktede Thomas Herbert Götz i Kongens Have, forklaret:[436]

> "…
> Afhørte forklarede, at de i afhørtes gruppe på et tidspunkt blev sendt til Kongens Have, fordi præsidenten skulle ind på Rosenborg Slot.
>
> De tog opstilling inde i haven, hvor de pludselig bemærkede en mand, som kom gående inde i haven med et Tibet-flag på en pind. Afhørtes gruppefører meldte ind til KSN eller til indsatslederen om dette, og de fik den besked retur, at det flag ikke måtte være synligt overhovedet.
>
> Afhørte huskede, at de spurgte ind til ordren igen, da de fandt det bemærkelsesværdigt. Manden var mindst 100 meter fra Rosenborg og der var en voldgrav mellem slottet og det sted i Kongens Have, hvor manden befandt sig.
>
> Der var frit udsyn fra slottet til manden.
>
> Gruppen fik bekræftet ordren om, at flaget skulle være ude af syne, så de rettede henvendelse til manden.
>
> Manden fik besked på, at han godt måtte være der, men han skulle lægge sit flag ned. Alternativt skulle han forlade området.

435 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

436 DUP, bilag G-5-411

Manden var ikke tilfreds med dette, men de kunne tale stille og roligt med ham. Til sidst lagde manden flaget ned på jorden, og forblev på stedet.

Efter ca. 15 minutter forlod manden stedet, og han tog sit flag med sig.

Manden var ikke anholdt, tilbageholdt eller lignende, og han fik ikke på nogen måde at vide, at han skulle forblive på stedet.
…
Afhørte huskede ikke, at der kom andre politifolk til stedet, mens de stod med manden med flaget. Der kom ikke nogen leder til stedet.

Afhørte så ikke andre demonstranter i Kongens Have.

Afhørte mente, at de havde ført korrespondancen med KSN/lndsatslederen via Sine-radio. Måske også via mobiltelefon.

Afhørte vurderede ikke, at manden med flaget udgjorde en sikkerhedsrisiko for præsidenten. Afhørte mente, at manden med flaget forlod stedet efter, at præsidentens kortege var ankommet til Rosenborg, men før den kørte fra stedet igen.

Manden var ikke en sikkerhedsrisiko, og derfor blev han heller ikke tilbageholdt, indtil kortegen var væk fra slottet igen. I gruppen handlede de alene ud fra den ordre de modtog, om at de skulle sørge for at få flaget ud af syne.
…
Afhørte ønskede tilføjet, at han og de øvrige i gruppen havde handlet efter ordre, og at de ikke selv havde fået den ide, at manden skulle lægge sit flag ned. Det var også derfor, at de havde ønsket at få ordren bekræftet via yderligere opkald til KSN eller Indsatsleder.
…"

8.2.6.2.4 Diverse observationer og registreringer om eftermiddagen den 15. juni 2012

Meldeblanketter

Af Københavns Politis interne meldeblanketter fremgår blandt andet:[437]

"…
15. June 2012 kl. 15:33
KST Raddisson: Mist. køretøj:

437 DUP, bilag U-1-3-1-7 og U-1-3-1-5-1

Amager Blv. nu og indadg.
Blå kassevogn m. grafitti og autonome typer
Reg,.nr: ub88 o!!
Signal til alle - Talegruppe: KSN
…"

"…
15. June 2012 kl. 15:57
ifb med kørsel observerede gam50 ovenstående bil indeholde stort gult banner med kinesiske tegn.

15. June 2012 kl. 15:57
hvis man træffer køretøjet bedes det kontrolleres om der er andet af interesse. vi kan IKKE gøre noget ved banneret.
…"

Lydfiler

Af Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport vedrørende afskrift af lydfiler af radiokommunikationen til og fra KSN fremgår blandt andet:[438]

"…
Ang.: afskrift af lydfilen i **mappen 150612 160357**, der relaterer til meldeblanket; se bilag U-1-3-1-5; punktet markeret i særskilt bilag U-1-3-1-5-1.

Lydfilen omhandler KSN's rundkastning af et køretøj, der kører rundt med et stort gult banner med kinesiske tegn.
…
KSN: Og her er KSN med rundkastning af et mistænkeligt køretøj sidst set omkring Knippelsbro. En Mercedes Sprinter PP ... og det er Gamma 50, der har observeret en bil indeholdende et stort gult banner med kinesiske tegn. I antræffelsestilfælde bedes det undersøgt nærmere. Altså sidst set Knippelsbro, en Mercedes Sprinter ... og efter skærmen så er det en EK-ukendt Mercedes Sprinter 312, årgang 99. Det er en udlejning uden fører,… og den har et presseningsopbygning og en ladlængde på 4-5 meter. Altså PP…, en Mercedes Sprinter, mistænkeligt i forhold til banner med kinesiske tegn. Vi efterlyser og den er også efterlyst over HS, slut.

438 DUP, bilag R-1-1-12 med tilhørende lydfil

…"

POLDOK
I Københavns Politis POLDOK[439] er af KSNpersonalet registreret følgende:

"…
15-06- 2012 17:30 **Fjernelse af Graffiti**
KSN Lederen
Ved akut behov for fjernelse af graffiti kontaktes ISS Skadesservice på tlf: ….
Responstiden er max. 1 time.
…"

8.2.6.2.5 Christiansborg Slot/Højbro Plads

I forbindelse med den kinesiske præsidents ankomst til gallamiddagen kl. 20.00 den 15. juni 2012 på Christiansborg Slot blev der, som omtalt i afsnit 8.2.3, af Støttekomitéen for Tibet og Falun Gong afholdt en demonstration på Højbro Plads. Kort før præsidentens ankomst blev fire af politiets gruppevogne kørt ind i rundkørslen ved Højbro Plads, og de var herefter placeret mellem demonstrationen og kortegens rute.

Kort efter blev Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen og Rene Michael Wennerberg, der var i besiddelse af tibetanske flag, af Københavns Politi bortvist fra Christiansborg Slotsplads og henvist til at placere sig ved demonstrationen på Højbro Plads.

Meldeblanketter
Af Københavns Politis interne meldeblanketter fremgår blandt andet:[440]

"…
15. June 2012 kl. 16:54
lima1: demo højbro plads er startet - 5 kvinder i alderen 50 til 60 Alt - roligt –
…
15. June 2012 kl. 18:03
Lima 1 på plads chr borg- fra højbro plads ca 100 personer forsamlet

15. June 2012 kl. 18:05
Lima 1: 20 mennesker er nu tilbage ved demoen højbro plads, da man lige har spredt sig og gået fra stedet i flere grp

439 DUP, bilag A-3-18
440 DUP, bilag U-1-3-1-7

…
15. June 2012 kl. 18:22
Lima 1: d1101 føreren skal komme til, chr borg slotsplads

15. June 2012 kl. 18:23
l1 ringer til d1101: …
…
15. June 2012 kl. 19:28
lima1: højbro plads: ca 100 - broget flok af asiater og danskere, flag og balloner Alt -roligt -
…
15. June 2012 kl. 19:42
lima1: d4-01: skal til nikolaj kirke for at se efter bannere
…
15. June 2012 kl. 19:50
lima1: på nikolaj kirke er der ingen bannere
…
15. June 2012 kl. 19:56
lima1: højbro plads Alt - roligt - bilerne er kørt på plads
…
15. June 2012 kl. 22:01
lima1: ingen demonstranter mod kina på højbro plads

15. June 2012 kl. 22:28
lima1: afgang fra chr borg om højest 15 min

15. June 2012 kl. 22:36
lima1: formentlig afgang om få min

15. June 2012 kl. 22:50
m1: afgang chr borg
…"

POLDOK
I POLDOK er begivenhederne ved Christiansborg Slot og på Højbro Plads af Københavns Politis KSNpersonale registreret således:[441]

"…

441 DUP, bilag A-3-18

> 15-06-2012 kl. 19.40 **Situationsmelding**
> Lima 1
> Demonstrationen på Højbro Plads anvender lydanlæg, hvilket ikke er i overensstemmelse med tilladelsen.
> Ved første henvendelse fra Lima 1, blev de anmodet om at dæmpe musikken, hvilket blev efterkommet, men straks efter Lima 1 havde forladt stedet, blev lydstyrken atter hævet til højt niveau.
> Dette blev bragt til ophør ved Lima 1's foranstaltning. Dette er besluttet af KSN Lederen.
> Kort før præsidentens ankomst valgte demonstrationen, der havde fået tilladelse til stationær opstilling, at rykke frem mod Slotspladsen. Delta 11-01 blev kommanderet frem for afspærring
> …
> 15-06-2012 kl. 20.04 **Situationsmelding**
> Mike Lima 50
> Afgang fra Hotellet til Christiansborg Slot.
> …
> 15-06-2012 kl. 20.07 **Situationsmelding**
> Mike Lima 50
> VIP fremme Christiansborg Slot.
> …"

I Rigspolitiets POLDOK er kl. 18.26 anført:[442]

> "Eftermiddagens program er gennemført uden problemer. Præsident Hu Jintau befinder sig nu på hotellet, hvor han opholder sig indtil aftenens gallamiddag på Christianborg. Der opholder sig ganske få demonstranter på Højbro Plads, men ikke så mange, at det er et problem for Københavns Politi. Der er i tilknytning til denne post udsendt sms."

Lydfiler
Af Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapporter vedrørende afskrift af lydfiler af radiokommunikationen til og fra KSN fremgår blandt andet:[443]

> "…

442 DUP, bilag U-30

443 DUP, bilag R-1-1-13, bilag R-1-1-14, bilag R-1-1-15, bilag R-1-1-16 og bilag R-1-1-17 med tilhørende lydfiler

Mappen 150612 165353 indeholder 2 lydfiler vedrørende demonstrationen på Højbro Plads, der jf. meldingen fra Lima 1 kl. 16.53 påbegyndes med fem deltagere, alle kvinder i alderen fra 50-60.

…

(Lydfil 165353)

…

Lima 1: KSN KSN, så er man påbegyndt demo'en på Højbro Plads. Altså demo'en på Højbro Plads påbegyndt. Fem deltagere … alle kvinder i alderen 50-60, Lima 1.

KSN: Lima 1, jamen - så ved du da, at det er der du skal have din deling hen og lægge tyngden, kom.

(Lydfil 165424)

…

KSN: Og Lima 1 siger, at demo'en på Højbro Plads er startet. Fem kvinder i alderen fra 50- 60. Han sagde ikke, at alt er rolig ... men det tror jeg, det er. Slut.

…"

"…

Mappen 150612 180210 indeholder 7 lydfiler, der omhandler situationen på henholdsvis Christiansborgs Slotsplads og Højbro Plads i forbindelse med demonstrationen og er en forlængelse af lydfilerne i forrige bilag U-1-1-13.

Lima 1 oplyser til KSN kl. 19.56, at alt er roligt og "at 4 Golfer er kørt ind foran demonstrationen og dækker og dækker for demonstrationen".

Det fremgår ikke umiddelbart af lydfilerne eller meldeblanketten, hvem der har givet ordre til, at de fire køretøjer skulle køres ind foran demonstrationen.

…

(Lydfil 180219)

KSN: Lima 1 på plads Christiansborg - var det korrekt, KSN skift.

Lima 1: KSN, ja - det er det. Og en situationsmelding, så kan vi jo se nede på Højbro Plads ... en forsamling ... nogle kinesiske skrifttegn .... der er vel ca. 100 – høj sat, Lima 1.

KSN: Lima 1, ca. 100 omkring Højbro Plads. Modtaget slut.

(Lydfil 180347)

…

Lima 1: KSN KSN, nu er en gruppe segways (?) væk fra demoen og et antal turister også fjernet sig. Så nu er antallet kraftigt reduceret. 20 måske, Lima 1.

…

(Lydfil 192740)

…

KSN: Lima 1, der var godt med rumklang. Hvordan ser det ud på Højbro Plads.Hvor mange og hvordan og hvorledes, kom.

Lima 1: KSN KSN, knap 100 skønner vi. En broget flok af asiater og danskere. Flag og balloner og rolig stemning. Der er lidt slagsange, eller hvad sådan sange er. Alt rolig i øvrigt, Lima 1 skift.

KSN: Lima i Lima 1 siger alt rolig Højbro Plads. Ca. 100 personer. Modtaget - slut.

(Lydfil 192844)

…

KSN: Mike Lima 1 - Mike Lima 1 fremme Amalienborg, modtaget. Og til orientering for alle, så er der ca. 100 forsamlet på Højbro Plads. Alt er roligt - en broget folk asiatere og danskere, flag og balloner. Alt rolig Højbro Plads, slut.

(Lydfil 195604)

…

Lima 1: Lima 1 med en situationsmelding fra Højbro Plads . Alt roligt ... fire Golfer kørt ind foran …..(utydeligt) demonstrationen ... skærmer derved, Lima 1 skifter.

KSN: Lima 1 med en ufattelig meget støj. Jeg tror, du lavede en "kov" lige der. Er bilerne kørt på plads ? - kom.

Lima 1: KSN KSN, jeg har meget vel lavet en "kov". Ja, bilerne er kørt på plads. Fire stykker - dækker for demo'en.

KSN: Ja, den er næsten ulæselig. Men jeg fik, at bilerne er kørt på plads, og de skærmer af.

…"

"…
Mappen indeholder 7 lydfiler, hvor KSN anmoder patruljen Delta 4-01 om at runde Nikolaj Kirke for at se efter Falun Gong bannere.
…

(Lydfil 194216)
…
Lima 1: KSN KSN, kan du få kontakt til Delta 4-01, Delta 4-01 - og så skal han til Nikolaj Kirke Nikolaj Kirke og se, om der er synlige bannere på kirken … Falung Gong banner, Lima 1.
…

(Lydfil 195013)

KSN: Mike Lima eller Lima 1 undskyld Lima 1, hvordan går det med bannerne. Er der noget i det, kom?

(Lydfil 195024)

Lima 1: KSN KSN, det må jeg sige nej til. Når man står på Højbro Plads og kigger over mod Nikolaj Kirke, så er der (utydelig) fire store eller fire (utydelig) vinkler ….. det kan lige så vel være, at de skal holde på arbejder ... der er sat noget stillads op, såh ... men altså ingen bannere, Lima 1 skifter.
…"

"…
Mappen 150612 200322 indeholder i alt 13 lydfiler vedrørende kortegens fremkørsel til Christiansborg, hvor der meldes om, at "der har sneget sig et tibetansk flag ind" og en patrulje efterfølgende får besked på "at tage flaget fra dem" - samt efterfølgende korrespondance mellem Lima 1 og Delta 11-01, der oplyser, at der var en person, som havde snydt dem, men nu havde de fået fat i ham."
…

(Lydfil 200322)

Lima 2-11: Lima 1 Lima 1 ... til orientering ... lige foran opkørsel til Christiansborg, der har sneget sig et tibetansk flag ind. Jeg prøver med nogle af mine folk og skærme af for dem, når de kører forbi. Men til orientering ... tror det sidder på en ladcykel, eller noget i den stil, Lima 2-11 skifter.

…

(Lydfil 200354)

KSN: Her er KSN, Vip'en er i øjeblikket Ravelinen ... Vip'en er nu Ravelinen. Slut.

(Lydfil 200404)

? Lima 2-11 Lima 2-11 .... Prøv lige at få styr på den .... De tibetanere der .... For de er på Møllerens Plads nu, kom.

(Lydfil 200415)

Lima 2-11: Og Lima 1 Lima 1, ja .... skal vil tage flaget fra dem eller hvordan, Lima 2-11 skifter.

Lima 1: Tag flaget fra dem. Kom.

(Lydfil 200426)

Lima 2-11 Det er modtaget.

KSN: Lima 1, her er KSN. Hvorfor taler I internt her, kom.

Lima 1: Fordi de .. (utydeligt) .. er på Højbro Plads ... sludder .... på Møllerens Plads så det er sådan lige op over. Så derfor, kom.

KSN: Modtaget - slut.

…

(Lydfil 200509)

…

KSN: KST Christiansborg, så er man Knippelsbro Knippelsbro - så vi taler ca. 1 minut, kom.

…

(Lydfil 200654)

…

Lima 2-11: Lima 1 Lima 1, til orientering så bliver der hevet flere små tibetanske flag og lignende op blandt dem, der står tæt på. Til orientering. Lima 2-11.

…

(Lydfil 201116)

Delta 11-01: Og Lima 02-01, ja, det beklager jeg meget ... vi kaldte nogle gange, fordi der var en der havde snydt herover. Vi har fået fat i ham, og vi er lige ved at undersøge, hvad han er for en. Delta 11-01 skifter.

Lima 1: 11-01, ja - jeg så det. Det så fint ud. Super godt, modtaget - Lima 1.
…"

"…
Mappen 150612 213955 indeholder 3 lydfiler vedrørende situationen på Højbro Plads kl. 22.00. Patruljen Lima 1 oplyser kl. 22.01, at der ikke er nogen demonstranter tilbage på Højbro Plads.
…

(Lydfil 213956)

11-21: Og Lima 1 Lima 1, til orientering for Jer, så har transport City afhentet vores Politilov, og vi er stadig på Højbro Plads og alt roligt. Der er ikke flere demonstranter. 11-21.

Lima 1: 11-21, her er Lima 1, godt disponeret. Modtaget - Slut.

KSN: Og her er KSN, jeg har også noteret heroppe. Anholdte er afhentet. Slut.

(Lydfil 220040)

KSN: Lima 1, skal vi lige høre lidt om Højbro Plads. Er man der stadigvæk, kom?

Lima 1: KSN KSN. Der er vi ikke, men sidste melding var alt rolig, og det forestiller jeg mig, det stadig er, Lima 1 skifter.

KSN: Lima 1, står man stadigvæk og vifter med flag og balloner, og hvor mange er man, kom.

(Lydfil 220104)

Lima 1: Det skal du få at vide. Vent.

11-21, 11-21, Højbro Plads, forespørgsel kom.

Delta 11-21: Og Lima 1 Lima 1 fra første parket så kan jeg oplyse, at der er absolut og hel og aldeles ingen mennesker der aktiveringer ... var jeg lige ved at sige mod Kina, 11-21.

Lima 1: Delta 11-21 modtaget og Lima 1 er her, og KSN KSN udover mand med økse på Højbro Plads, så er der ikke nogen. Og det med mand med økse, det er jo … (utydelig) ... så alt rolig, Lima 1 skift. …"

TV-indslag

Der blev under og umiddelbart efter det kinesiske statsbesøg bragt en række TV-indslag, der blandt andet omtalte politiets ageren under hændelserne på Højbro Plads. Den Uafhængige Politiklagemyndighed har beskrevet indslagenes indhold i en række rapporter, hvori anførtes:

TV2-Nyhederne 15. juni 2012 kl. 18.00:[444]

"…
Videoen er et indslag fra TV2 Nyhederne. Indledningsvis nævner studieværten, at Støttekomiteen for Tibet "lige nu" står bag en demonstration på Højbro Plads (hændelse nr. 6). Når dette sammenholdes med sagens øvrige oplysninger kan det konstateres, at der er tale om et indslag fra den 15. juni 2015.
…
Vidnet Lisbeth Davidsen oplyser i reportagens indledning, at "det ikke er de store folkemasser" som er på Højbro Plads. Der filmes over imod personer, som sidder på jorden foran statuen på Højbro Plads og mediterer. Der ses også personer, som står med flag, ligesom der kan ses et banner på statuen.

Lisbeth Davidsen oplyser herefter på forespørgsel fra studieværten, at demonstranterne har fået en "særlig ordre" af politiet. Hun siger: "De har fået at vide, at de skal sænke deres flag og deres bannere, og der vil komme to busser kørende op her. Og det er fordi kl. 8 kører den kinesiske præsident forbi herude på

444 DUP, bilag S-6-1

vejen. Han skal nemlig til gallamiddag kl. 20 på Christiansborg. Og hans sjælefred skal ikke forstyrres, før han skal til middag."

Lisbeth Davidsen står i begyndelsen at reportagen på vejbanen foran Højbro Plads og bevæger sig undervejs op mod Højbro, hvorfor kameravinklen også skifter fra at have demonstrationen i baggrunden til at have Christiansborg i baggrunden.

Der høres ingen musik eller slagråb fra demonstrationen under reportagen, ligesom der heller ikke ses at være polititjenestemænd til stede.
…"

Klip fra DRs hjemmeside:[445]

"…
Videoen varer 1 minut og 55 sekunder.

I starten filmes den kinesiske præsidents kortege, da den ankommer til Christiansborg.

Efter ca. 12 sekunder kan ses en asiatisk udseende mand i mørkt jakkesæt, der kigger og peger på noget væk fra indgangen til Christiansborg. Manden går herefter længere væk fra indgangen til Christiansborg, og ser ud som om, at han holder øje med noget.

Kameraet bliver herefter drejet. Samtidig hermed kan man høre en person sige "Bare ta' det ned".

Efter ca. 20 sekunder kan man se vidnerne Sara Berthou og Christian Gorm Hansen (hændelse nr. 7). Sara Berthou har et tibetansk flag i hænderne, som en polititjenestemand med hvid kasket også holder fast i.

Efter 34 sekunder kommer endnu en polititjenestemand hen til Sara Berthou og Christian Gorm Hansen. Han har mørk kasket på. Han tager kortvarigt fat i Sara Berthou, hvorefter han begynder at føre Sara Berthou og Christian Gorm Hansen væk i retning mod Vindebrogade/Højbro. Det lyder som om, at han samtidig siger "Farvel" to gange til Sara Berthou og Christian Gorm Hansen.

445 DUP, bilag S-7-1, optaget af Jens Conrad Petersen

Efter ca. 42 sekunder tager også denne politititjenestemand kortvarigt fat i flaget, som Sara Berthou fortsat har i hænderne. Samtidig siger politititjenestemanden "Så gå væk".

Da Sara Berthou på ny vender sig om mod kortegen og er på vej til at brede flaget ud, tager politititjenestemanden på ny fat i flaget og tager det fra Sara Berthou og siger "Gå væk". Politititjenestemanden holder herefter flaget i sin højre hånd. Politititjenestemanden fortsætter herefter med at føre navnlig Sara Berthou væk fra Christiansborg Slotsplads. Det kan [i] videoen bl.a. høres, at Sara Berthou - imens hun bliver ført væk - siger "Jeg står helt roligt" to gange til politititjenestemanden.

Efter ca. 59 sekunder kommer pk. Henrik Oryé ind i billedet, imens politititjeneste-manden fortsat er ved at føre Sara Berthou og Christian Gorm Hansen væk i retning mod Vindebrogade/Højbro. Pk. Henrik Oryé peger kortvarigt over mod Højbro Plads og det kan høres, at han samtidig siger "demonstrere [utydeligt] Højbro Plads". Sara Berthou siger på ny "Jeg står stille og roligt". Sara Berthou og Christian Gorm Hansen stopper kort herefter op og Sara Berthou taler med politititjenestemanden, som har ført dem væk. Pk. Henrik Oryé kan ikke længere ses.

Efter ca. 1 minut og 17 sekunder kommer vidnet Rene Michael Wennerberg (hændelse nr. 8) ind i billedet. Han kører på en sort damecykel med et tibetansk flag monteret på cykelkurven foran og han holder et tibetansk flag monteret på en pind i sin venstre hånd. 5 sekunder senere bliver han antastet at to politititjenestemænd.

Den ene af de to politititjenestemænd tager fat i pinden til flaget, hvorefter Rene Michael Wennerberg tager flaget væk og holder det ned langs venstre side at kroppen. Samtidig går den anden politititjenestemand om på venstre side af Rene Michael Wennerberg.

Politititjenestemanden, der står på højre side at Rene Michael Wennerberg peger over mod Højbro Plads. Samtalen mellem politititjenestemændene og Rene Michael Wennerberg kan ikke høres.

Der filmes herefter igen over imod kortegen, hvor pk. Henrik Oryé går forbi umiddelbart foran kameraet.

Dernæst drejes kameraet på ny, så det igen filmer Rene Michael Wennerberg, som fortsat står på Christiansborg Slotsplads med to politititjenestemænd ved si-

den at sig. Vidnet Kamilla Rosenkilde Nielsen kan også ses i højre side af billedet på cykel på vej over imod Rene Michael Wennerberg.

Herefter filmes Sara Berthou og Christian Gorm Hansen igen. De er på vej væk fra Christiansborg Slotsplads i retning mod Vindebrogade/Højbro. Der går en polititjenestemand umiddelbart bag ved dem.
…"

"TV Marineret":[446]

"…
I starten af videoen ses demonstranter, som står med flag og bannere foran statuen på Højbro Plads og lidt ude på kørebanen. Demonstranterne står stille. Der er en rolig stemning og der høres musik og slagråb ("Free Tibet" mv.).

Efter ca. 34 sekunder ses der også enkelte demonstranter, som går rundt ved/på rundkørslen på Højbro Plads. Der ses endvidere en blå Golf politivogn, der holder stille med forlygterne tændt foran indgangen til Metrobyggeriet ved rundkørslen på Højbro Plads ned mod Gammel Strand. En person, der kan være identisk med Thomas Joseph Kehoe (hændelse nr. 11) står på selve rundkørslen med et tibetansk flag i venstre hånd samt en gul seddel på ryggen. Det kan ikke ses, hvad der står på sedlen. Der kan fortsat høres slagråb og musik.

Ca. 41 sekunder inde i videoen klippes der i videoen. Det kan nu ses, at der er kørt flere blå Golf politivogne frem foran demonstrationen, og at flere polititjenestemænd har taget opstilling foran politivognene med front mod demonstrationen. Politivognene holder på selve rundkørslen ved Højbro Plads op mod Højbro. Der høres buh råb og slagråbet "Free Tibet". Demonstranterne har fortsat flag og bannere. Fronten af demonstrationen bevæger sig fremad mod politivognene og stopper nogle meter fra politivognene. Flere af polititjenestemændene står med hænderne i lommerne. Der er fortsat en rolig stemning.

1 minut og 47 sekunder inde i videoen klippes der igen. Nu filmes over mod Christiansborg Slotsplads. Der ses flere polititjenestemænd, der bl.a. står på Christiansborg Slotsplads. Der høres fortsat slagråb fra demonstrationen og afdæmpet musik. Efter 2 minutter og 22 sekunder kan pk. Henrik Oryé kortva-

446 DUP, bilag S-6-4

rigt ses i blå skjorte med opsmøgede ærmer og kasket på gå rundt på Christiansborg Slotsplads.

Efter 2 minutter og 47 sekunder drejes kameraet på ny mod demonstrationen, som herefter filmes på ny. Det kan her ses at kameramanden står umiddelbart ved siden at den politivogn, som holder foran demonstrationen yderst mod Gammel Strand.

Efter 2 minutter og 51 sekunder er der klippet på ny. Nu filmes demonstrationen fra hjørnet omkring Fortunstræde/Ved Stranden og ned mod Højbro Plads. Fronten af demonstrationen på denne side er rykket tættere på polititjenestemændene, som forsat står foran politivognene med front mod demonstrationen. Der høres fortsat slagråb, men ingen musik.

Vidnet Lisbeth Davidsen går efter 3 minutter og 11 sekunder forbi kameraet. Vidnet Benny Brix følger umiddelbart efter. På dette tidspunkt kan igen høres afdæmpet musik samt slagråb. Lisbeth Davidsen gør klar til at interviewe Benny Brix. Efter 3 minutter og 52 sekunder kan man høre Lisbeth Davidsen sige "Ja, det der er sket herinde på Højbro Plads, det er, at politiet er kommet ind på pladsen og har taget opstilling, som man kan se her for at adskille demonstrationen, som vi har her på denne her side". Herefter stopper dette klip.

4 minutter og 4 sekunder inde i videoen filmes der på ny over mod Christiansborg Slotsplads. Der ses flere polititjenestemænd, der bl.a. står på Christiansborg Slotsplads og på fortovet umiddelbart over for slotspladsen. En af polititjenestemændene holder et videokamera på en fod. Der høres "Free Tibet" tilråb. Pk. Henrik Oryé kan ses på Christiansborg Slotsplads, hvor han ryger en cigaret. Der høres slagråb, men ingen musik. Efter 4 minutter og 40 sekunder kan man høre - men ikke se - en person, som siger "Kom nu, kom nu... Han anholder dig.
…"

TV2-Nyhederne 16. juni 2012 kl. 19.00:[447]

"…
Det omtales herefter, at den kinesiske præsident "senere i går kl. 20" skulle til gallamiddag på Christiansborg.

447 DUP, bilag S-0-4

Dernæst ses billeder af demonstrationen på Højbro Plads. Speakeren fortæller samtidig, at omkring 50 mennesker deltog i en anmeldt demonstration for at gøre opmærksom på kampen for et frit Tibet og manglen på menneskerettigheder i Kina, og at en række politibusser dog gjorde, at den kinesiske præsident aldrig fik set demonstrationen (hændelse nr. 6).

Vidnet Benny Brix (hændelse nr. 6) interviewes herefter. Han udtaler: "De sagde til os kl. 6, at der ville komme nogle store busser, politibusser, og spærre for os, sådan så den kinesiske delegation ikke kunne se os. Så skulle vi også fjerne vores bannere samtidig, så de bannere heller ikke kunne ses".

Speakeren fortæller herefter, at Benny Brix følte, at demonstranterne opførte sig fredeligt, men at betjentene på stedet ifølge Københavns Politi oplevede det anderledes.

Politiinspektør Mogens Lauridsen bliver herefter interviewet. Han udtaler: "Det var en taktisk beslutning at rykke så tæt på, fordi at man blev i tvivl om demonstranterne derovre havde tænkt sig at overholde de aftaler, der var lavet".

Peter Skaarup (DF) interviewes herefter og udtaler, at han ønsker at få fremlagt den korrespondance der ligger mellem politiet og Justitsministeriet, ligesom han ønsker oplyst, om der har været en politisk indblanding.

Herefter bliver politiinspektør Mogens Lauridsen spurgt om, hvem der har besluttet, at den kinesiske præsident hverken skulle kunne se eller høre demonstranterne. Politiinspektør Mogens Lauridsen svarer: "Ja, det er der ikke nogen der har besluttet. Altså vores setup det går kun på at skabe den fornødne sikkerhed. Om de ser eller hører et eller andet, det er ikke en del af vores planlægning".

Der klippes herefter til interview med Benny Brix, som fortæller, at man ikke tidligere har oplevet noget lignende i Danmark.
…"

Om sine udtalelser til dette TV-indslag har *politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[448]

448 Protokol nr. 6 af 4. november 2016

> "Hans udtalelse i TV2 Nyhederne den 15. juni 2012 kl. 19.00, om, at der ikke var nogen, der havde besluttet, at den kinesiske præsident hverken skulle se eller høre demonstranterne, og at det kun gik ud på at skabe den fornødne sikkerhed, bygger på oplysninger fra Claus Hjelm Olsen eller Henrik Oryé. Han fik at vide, at Dronningen var kommet kørende, og at det fik nogle demonstranter til at bevæge sig mod slotspladsen, og at det var derfor, bilerne blev kørt frem. Når afhørte talte om, at det udelukkende handlede om sikkerhed, gjorde han det efter sin overbevisning på daværende tidspunkt. Hvis han havde set indholdet af operationsbefalingen og af den taktiske befaling for politiaktion 04-01, ville han ikke have udtalt sig sådan."

Der er afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[449]

> "Vedrørende begivenhederne på Højbro Plads oplyste afhørte, at præsidenten først havde besluttet at besøge Københavns Rådhus. Der blev ansøgt om demonstration på stedet, men programmet blev ændret. I stedet blev demonstrationen tilbudt Højbro Plads. Det gjorde Københavns Politi for at imødekomme demonstrationsledelsen, så demonstrationen kunne være tættere på præsidenten. Dette blev besluttet af afhørte og af Mogens Lauridsen. Afhørte kunne huske, at Mogens Lauridsen sagde, at det var naturligt at flytte demonstrationen et andet sted hen, når præsidenten ikke skulle besøge rådhuset. Det var vist Michael Dekker Poulsen, der talte med demonstrationsledelsen om flytningen. Københavns Politi forsøgte forud at skabe sig et billede af, hvordan demonstrationen ville forløbe. Det virkede ikke, som om der ville komme nogen fra det autonome miljø, men der var ikke noget klart billede.
>
> Afhørte talte med Henrik Oryé, inden han kørte til slotspladsen, ville han tro, men han kunne ikke sige det nøjagtige tidspunkt. Han ville tro, at de talte sammen i KSN, men det kan også have været over telefonen. Afhørte skitserede en manøvreide for Henrik Oryé. Han skulle placere sine folk på slotspladsen, og hans deling skulle placeres sådan, at den kunne skydes ind og afspærre demonstrationen, hvis der skete noget uforudset. Henrik Oryé kunne selv have besluttet at køre bilerne ind fra starten, men det gjorde han ikke. Afhørte og Henrik Oryé talte ikke om, i hvilke situationer og hvornår bilerne skulle køres frem. Det var en beslutning på taktisk niveau. Denne opgave lå hos Henrik Oryé.

449 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

Selve demonstrationen foregik omkring statuen på Højbro Plads. Der var sat flag og bannere op på statuen, hvilket afhørte accepterede, men han ville ikke have personer på statuen. De havde vist også højttalere med. Der var noget snak omkring nogle højttalere, men der skete ikke noget voldsomt, så de sad ikke og lagde store planer. Nogle demonstranter tog ophold på slotspladsen. Det var imod afhørtes ordre. De blev henvist til Højbro Plads.

Hvornår bilerne skulle køres frem, var en taktisk beslutning, der blev truffet på stedet. KSN gav ikke konkret ordre til at køre dem frem. Henrik Oryé havde fået et handlerum under hans samtale med afhørte. De havde ikke flere samtaler om det den dag, men de har måske talt sammen to gange under begivenhederne. Henrik Oryé gav afhørte situationsbilleder, blandt andet at demonstrationen var blevet bedt om at skrue ned for lyden. Afhørte huskede ikke på dagen at være blevet orienteret om noget, der kunne give anledning til at køre bilerne frem. Han fik ingen melding fra Henrik Oryé om, at demonstranterne gik frem i en bred front. Afhørtes billede var, at der var stille og roligt. Bagefter oplyste Henrik Oryé til afhørte, at bilerne var kørt frem, fordi nogle af demonstranterne havde bevæget sig frem fra Højbro Plads.

Foreholdt afhørtes forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, forklarede afhørte, at han ikke i dag husker samtalen med Henrik Oryé om, at demonstranterne var gået frem i en bred front. Det var først en viden afhørte fik, da han udarbejdede en besvarelse til brug for Folketinget. Når afhørte til Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklarede, at hans situationsbillede i KSN var, at demonstranterne gik frem, kan det være, fordi der er gået lang tid. Det er korrekt, at afhørte forklarede til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at Henrik Oryé handlede ud fra en på forhånd given generel ordre. Det er ikke unaturligt at køre biler frem. Manøvreideen var, at de seks opstillede politifolk kunne holde broen, og at bilerne kun skulle køres frem, hvis dette viste sig ikke at være tilfældet. Man ønskede ikke at få en situation, der var ude af kontrol.

Foreholdt flere polititjenestefolks forklaringer til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter demonstranterne var stille og rolige, og fremkørslen af biler ikke kunne begrundes sikkerhedsmæssigt, forklarede afhørte, at set med hans øjne blev busserne kørt frem for at undgå demonstranter på slotspladsen. Det skete ikke, fordi demonstranterne ikke måtte ses. I så fald havde man brugt Hollændervogne. Bilernes fremkørsel ændrede udsynet til demonstrationen, men det var afhørtes indtryk, at man godt kunne se demonstrationen. Der var også både flag og bannere på statuen.

Om TV2s nyhedsindslag den 15. juni 2012 kl. 18.00, hvorefter demonstranter allerede på det tidspunkt vidste, at bilerne ville blive kørt frem, oplyste afhørte, at han ikke vidste, hvordan TV2 allerede kl. 18.00 kunne oplyse om dette. Afhørte vidste ikke, hvem der har talt med journalisten. Det er ikke afhørte. Afhørte og Henrik Oryé havde ikke aftalt, at busserne under alle omstændigheder skulle køres frem. Afhørte vidste ikke, om Henrik Oryé kan have misforstået eller fejlfortolket noget, men det kan han vel. For afhørte var det relativt klart, hvad de aftalte.

Foreholdt Henrik Oryés forklaring for kommissionen, hvorefter bilerne ville blive rullet ind, hvis der var det mindste, og om at ordren kom fra afhørte kort forinden, at Henrik Oryé talte med Benny Brix, og at afhørte bedst kunne lide at benytte mobil, oplyste afhørte, at Henrik Oryés oplysninger er i overensstemmelse med manøvreideen. Afhørte havde ingen forklaring på, at den begivenhed, der kunne medføre fremkørsel af bilerne, ikke fremgår noget sted.

Foreholdt politiassistent Martin Espersens forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter det indgik i planen, at bilerne skulle køres frem, når kortegen ankom, forklarede afhørte, at han ikke vidste, hvordan politifolkene har kommunikeret med Henrik Oryé. Henrik Oryé kunne sagtens træffe beslutningen om at køre bilerne frem, og han er måske over for Martin Espersen ikke gået nærmere ind i sin forudgående samtale med afhørte.

Foreholdt politikommissær Peter Mikael Spanggaards forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter der ikke var nogen sikkerhedsmæssig grund til at køre bilerne frem, men at Henrik Oryé oplyste, at årsagen var, at flagene ikke måtte kunne ses fra kortegen, og at demonstranterne ikke måtte kunne bevæge sig frem, oplyste afhørte, at han ikke var på slotspladsen og ikke ved, hvordan det er foregået. Afhørte kunne ikke huske, at han ud fra en konkret melding har givet Henrik Oryé en konkret ordre om at køre frem. Afhørte vidste ikke, om Henrik Oryé har misforstået opgaven. Afhørte vidste heller ikke, hvor Henrik Oryé var placeret, da bilerne kørte frem. Når Peter Mikael Spanggaard over for kommissionen har forklaret, at hans folk meldte, at demonstranterne gik frem, og at Spanggaard herefter traf beslutningen om at køre busserne frem, stemmer det med den manøvreide, afhørte havde drøftet med Henrik Oryé.

Foreholdt politiassistent Søren Bondgaards forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter ordren om at køre bilerne frem, når kortegen ankom, blev givet allerede om morgenen forklarede afhørte, at han ikke huske-

de, hvornår han talte med Henrik Oryé. Det kan ikke udelukkes, at det var om morgenen.

Foreholdt vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaards forklaring for kommissionen, hvorefter politifolk under større aktioner følger ordrer, kunne afhørte bekræfte dette, hvis det er en lovlig ordre. Afhørte har aldrig befalet, at flag skulle fratages. Der var masser af flag, der ikke blev frataget. Afhørte har aldrig givet en sådan ordre. Hvis det havde været tilfældet, skulle der have været langt flere flag, end dem der blev fundet på Station Amager. Der var masser af flag langs ruten og ved Langelinie. Politifolk, der er i tvivl om en ordres lovlighed, retter henvendelse til sin leder. Politiet begår ikke ulovligheder. Dansk Politi fortjener ikke, at man siger, at de følger ordre uden at stille spørgsmål. Er der noget, der virker mærkeligt, stiller man spørgsmål til det. Den mulighed har man selvfølgelig, men det er korrekt, at man ikke diskuterer ordrer på gaden. Her følger man ordrer. Hvis man føler, det er forkert, drøfter man det, når man kommer hjem.

Om Mogens Lauridsens interview til TV2 næste dag, den 16. juni 2012 kl. 19.00, oplyste afhørte, at han kunne forestille sig, at der på Christiansborg Slotsplads er konstateret personer, der ud fra de medbragte genstande eller personernes påklædning skulle selekteres ud fra sikkerhedsmæssige hensyn. Derfor er afhørte enig med Mogens Lauridsen i, at busserne kørte frem af sikkerhedsmæssige grunde.

Om radiokommunikationen fra Højbro Plads, herunder Lima 1s melding kl. 19.56, hvorefter alt er roligt og busserne er kørt ind og derved skærmer, oplyste afhørte, at "skærmer" er et politiudtryk for at blokere eller afskære. Det betød, at der var fokus på, at demonstranterne ikke rykkede frem. Udtrykket er brugt i mange andre sammenhænge. Den senere melding fra Lima 1 om, at busserne "dækker" for demonstrationen betyder det samme. Det har ikke i sig selv noget med synlighed at gøre. Men selvfølgelig var demonstrationen mindre synlig, efter at bilerne var kørt frem."

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé (Lima 1), Københavns Politi:[450]

"Vedrørende begivenhederne på Christiansborg Slotsplads og Højbro Plads om aftenen den 15. juni 2012 forklarede afhørte, at han kom til Christiansborg et stykke tid inden, præsidenten skulle ankomme kl. 20.00. Afhørte kunne ikke huske præcis, hvornår han ankom. Hvis han har meldt ind til KSN kl. 18.03,

450 Protokol nr. 7 af 4. november 2016

passer det, at han kan være ankommet omkring kl. 18.00. Afhørtes melding om muligt Falun Gong på Nikolaj Kirke, skyldtes, at der skulle meldes til KSN i sådanne tilfælde. Afhørte kunne ikke huske, hvad det var for et banner. Han så det på afstand. Det var helt almindeligt politiarbejde. Banneret kunne godt udgøre en sikkerhedsmæssig risiko, og det blev derfor meldt ind til KSN.

Afhørte hilste på den anmeldte demonstration på Højbro Plads. Han fandt ud af, hvem der var ansvarlig for demonstrationen, og gennemgik med denne reglerne for demonstrationen. Der var et banner på Rytterstatuen. Afhørte gav ikke ordre om, at det skulle tages ned. Afhørte sagde til den pågældende, at KSN havde meddelt, at der ville blive rullet biler ind foran demonstranterne, hvis der var det mindste. Det er helt almindelig procedure ved demonstrationer. Afhørte kunne ikke huske det præcise ordvalg. Han må have fået ordren fra KSN kort forinden. Sandsynligvis pr. mobiltelefon, der er Claus Hjelm Olsens foretrukne kommunikationsmiddel. Claus Hjelm Olsen benyttede kun radioen, hvis det var noget, der hastede. Afhørte vidste ikke, om ordren fra KSN skyldtes, at præsidenten ikke måtte se bannere eller flag.

Foreholdt forklaring afgivet af Benny Brix for Den Uafhængige Politiklagemyndighed kunne afhørte ikke erindre at have sagt som anført af Brix. Afhørte kunne ikke forestille sig, at han har sagt, at det var en forkert ordre, der kom oppefra. Han havde på tilsvarende måde ikke sagt, at busserne blev kørt frem, fordi præsidenten ikke måtte se demonstrationen.

Foreholdt, at det allerede kl. 18 i TV2s nyheder blev omtalt, at busserne ville blive kørt frem, når præsidenten kom, sagde denne oplysning ikke afhørte noget.

Foreholdt at afhørte meldte alt roligt kl. 19.30 og at næste melding kl. 19.56 vedrørte vognene, der kørte frem og dækkede for demonstrationen, oplyste afhørte, at det ikke heraf fremgår, at der skulle være sket noget i perioden, men en sådan oplysning må være tilgået KSN. Ellers ville KSN ikke have givet afhørte ordre til at køre vognene frem.

Afhørte blev foreholdt følgende forklaringer afgivet til for Den Uafhængige Politiklagemyndighed:

"Pa. Martin[Espersen]: Gik med Oryé på Christiansborg i 2012 som logfører (POLDOK). Det var Oryés ide at køre vognene frem, så demonstrationen ikke kunne se kortegen. Det skulle iværksættes, når kortegen nærmede sig. De fik løbende meldinger om, hvor langt kortegen var kommet. Der var ingen demon-

stranter, der løb frem, og der var ingen sikkerhedsmæssig risiko ved demonstrationen."

Afhørte oplyste, at det ikke var sådan, afhørte opfattede det. Afhørte videreformidlede blot en KSNordre, men det har [Espersen] muligvis ikke vidst. KSN må have givet afhørte ordren telefonisk.

"Pk. Peter Spanggaard: Oryé bad i 2012 på Højbro Plads Spanggaard køre gruppevogne frem, så præsidenten ikke kunne se demonstrationen. Der var ingen sikkerhedsmæssig risiko. Oryé sagde også: "Det her må ikke gå galt, Peter"."

Afhørte forklarede, at det anførte er Spanggaards tolkning af, hvad afhørte sagde til Spanggaard. Spanggaard vidste godt, at det var KSN og ikke afhørte, der var ophavsmand til ordren. Om ordren var begrundet sikkerhedsmæssigt, må man spørge KSN om. Afhørte sagde til Spanggaard, at hvis demonstranterne bevægede sig frem, skulle Spanggaard køre bilerne frem. Den første bil, der ankom, var Dronningens. Afhørte vidste ikke, hvorfor bilerne skulle køres ind foran demonstrationen, Det var det, KSN bad om, så det gjorde han. Han fik bagefter oplyst, at demonstranterne gik frem, da de troede, at det var præsidentens bil. Derefter blev bilerne kørt frem.

"Søren Bondgaard: Ordren om, at vognene skulle køres frem, blev givet om morgenen og kom "oppe fra ledelsen" i Københavns Politi."

Afhørte fastholdt, at han ikke fik noget at vide om morgenen.

Demonstranterne stod med flag og bannere. Afhørte gjorde sig ingen overvejelser om disse flag. Det er helt normalt for demonstrationer. Meldingerne kl. 20.03-20.04 om personer med tibetanske flag gav afhørte anledning til afhørtes ordre om at fjerne demonstranterne fra slotspladsen. Udtalelsen "Tag flaget fra dem" var blot en måludpegning og besked om, at personerne skulle flyttes. Betjentene gjorde præcis, som de fik besked på. Demonstranterne måtte ikke være på slotspladsen, hvor man ikke kunne skærme præsidenten mod modstandere. Den eneste mulighed var at flytte dem til Højbro Plads. Afhørte var på det tidspunkt på slotspladsen. Betjentene forsøgte at få personerne med flag ned til Højbro Plads. Det var først, da dette ikke lykkedes, at afhørte gav ordre om, at de skulle fratages deres flag. Det var en sikkerhedsmæssig betragtning. Tingene skulle på det tidspunkt gå stærkt, fordi præsidenten var meget tæt på.

At Lima 2-11 meldte ind, at der skulle "skærmes af", er normal sprogbrug i politiet. Det betyder blot en spærring af sikkerhedsmæssige grunde."

Politikommissær Peter Mikael Spanggaard, Københavns Politi:[451]

”Afhørte var delingsfører for politiaktion 11-02 med Oryé som overordnet. Afhørte rådede over det mandskab, der var i de fire Golf-vogne. Der kan være otte personer pr. bil. Afhørte vidste ikke præcist, hvor mange der på dagen var i hver bil.

…

Afhørte fik manøvreideen for sin politiaktion direkte af Lima 1, Oryé, under en samtale med Oryé på Christiansborg Slotsplads. Afhørte erindrede ikke, at de var mødtes forinden. Afhørte har arbejdet under Oryé mange gange, men kunne huske, at han stod på slotspladsen med Krak og fik briefing af ham. Oryé fortalte, at afhørte skulle placere sine køretøjer i skjul i Fortunstræde, og at afhørtes personale skulle være på Højbro Plads og sørge for, at demonstrationen ikke bevægede sig over den lille bro mod slotspladsen, idet der ikke måtte være flag på slotspladsen. Når kortegen var synlig for afhørte, der stod på Knippelsbro, skulle køretøjerne trækkes frem og ind foran demonstrationen på Højbro Plads, så demonstrationen ikke var synlig for kortegen.

Afhørte sendte de fleste af sine folk til Højbro Plads. Han sendte det antal, som, han vurderede, ville være tilstrækkeligt, hvis demonstranterne satte sig i bevægelse. Nogle få blev tilbage i bilerne. Afhørte forklarede i Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at han mente, at der var 100-150 demonstranter, men på de foreviste fotos/videoer var der væsentlig færre, hvilket kan skyldes, at en del var sevet væk inden optagelserne. Om baggrunden for at køre vognene frem sagde Oryé til ham, at statsmændene ikke måtte kunne se demonstrationen. Sådan opfattede afhørte det. Oryé gav afhørte ordren måske 1-1½ time før, kortegen ankom.

Afhørte så, at Oryé gik rundt inde i demonstrationen. Afhørte så ikke, om han talte med nogen. Normalt ville det være delingsføreren, der kommunikerer med den ansvarlige for demonstrationen, men det er ikke usædvanligt, at det er indsatslederen.

Allerede før kortegen ankom, gav afhørte ordre om at trække vognene frem. Det skete fordi, hans folk på Højbro Plads sagde, ”Nu går de frem” eller lignende. Han forstod det som, at de bevægede sig frem mod Christiansborg Slotsplads. Demonstrationen havde på dette tidspunkt ikke været aggressiv, og afhørte syntes, at sådan skulle det blive ved med at være. Afhørte trak bilerne frem allerede ved meldingen fra afhørtes folk for at bibeholde den rolige stem-

451 Protokol nr. 8 af 10. november 2016

ning. Afhørte kunne ikke selv se, om der var nogen af demonstranterne, der gik frem. Afhørte traf en hurtig beslutning ud fra det, han fik at vide. Det skulle ske hurtigt, fordi situationen ellers kunne blive ukontrollabel. Afhørte kunne ikke huske, om hans folk råbte, eller om de kommunikerede via radio.

Om Mogens Lauridsens udtalelse den 16. juni 2012 til TV2 Nyhederne, bragt kl. 19.00, om, at *"Det var en taktisk beslutning og rykke så tæt på, fordi at man blev i tvivl om demonstranterne derovre havde tænkt sig at overholde de aftaler, der var lavet",* forklarede afhørte, at han ikke vidste, hvad Mogens Lauridsen forstår ved taktisk beslutning, eller hvorfor han har udtalt sig sådan. Afhørte gav ordren om at køre vognene frem efter sin egen risikovurdering. Hvis ikke vognene var blevet kørt frem på dette tidspunkt, ville de i overensstemmelse med Oryés ordre være blevet kørt frem kort efter, da kortegen blev synlig.

Afhørte erindrede ikke at have lyttet med på samtalen med KSN om, at vognene var kørt frem. Det oplyste er i overensstemmelse med afhørtes opfattelse af situationen, for han meldte med det samme til Lima 1 (Oryé), at han var rykket lidt før tid, og Oryé har sikkert meldt det videre til KSN efter at have modtaget afhørtes melding. Afhørte har helt sikkert givet Lima 1 denne melding.

Afhørte har ikke talt med deltagerne i demonstrationen, så oplysningen i TV2 Nyhederne den 15. juni 2012 kl. 18.00 om, at vognene vil blive kørt frem, så præsidenten ikke kan se flag og bannere, kan ikke stamme fra ham.

En af afhørtes folk, Jeppe Syrach Bomholt, tog et flag fra en demonstrant, Det er den samme episode, der senere er blevet vist i TV. Forinden ordren om at fratage flaget blev givet, bad afhørte Lima 1 bekræfte, at flaget skulle fratages. Afhørte vidste ikke, hvor demonstranten kom fra, men han var på slotspladsen med et flag. Afhørtes kaldesignal var Delta 11-02. Episoden i lydfilen 200415 : *"Lima 2-11: Og Lima 1 Lima 1, ja … skal vi tage flaget fra dem eller hvordan, Lima 2-11 skifter. Lima 1: Tag flaget fra dem, kom",* vedrører en anden episode, vistnok demonstranten på cykel.

Oplyst om indholdet af interview, hvor Mogens Lauridsen bliver spurgt om, hvem der har besluttet, at den kinesiske præsident hverken skulle se eller høre demonstranterne, hvortil Mogens Lauridsen svarer: *"Ja, det er der ikke nogen der har besluttet. Altså vores setup det går kun på at skabe den fornødne sikkerhed. Om de ser eller hører et eller andet, det er ikke en del af vores planlægning"* forklarede afhørte, at der må være en voldsom kommunikationsbrist mellem Oryé og Mogens Lauridsen. Oryés ordre til afhørte om at køre vognene frem ligger helt fast. Oryé sagde ikke noget om, hvorvidt han havde denne ordre fra andre."

Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi:[452]

"Afhørte stod på den anden side af kanalen ved Christiansborg Slot den 15. juni 2012 om aftenen for at få et overblik. Afhørtes deling var placeret i to rækker ud fra Kongeporten på Christiansborg Slotsplads og ud mod kørebanen.

Det var afhørte, der meldte ind til KSN om et flag på en ladcykel, men afhørte erindrede ikke at have set nogen ladcykel. Afhørte meldte til KSN via Lima 1 – Oryé.

Da nogle demonstranter på slotspladsen tog nogle meget små flag næsten i lagkagestørrelse frem, spurgte afhørte Lima 1, om de også skulle tage sådanne flag fra dem. Han havde forstået forholdsordren på briefingen, men spurgte for alle eventualiteters skyld. Afhørte vidste ikke, hvorfor KSN kort derefter spurgte afhørte og Lima 1 om, hvorfor de talte sammen på den kanal. Måske har de brugt en forkert kanal på netop dette tidspunkt. Præsidenten kunne være fremme cirka et minut efter, så afhørte havde brug for et hurtigt svar.

Han gav ordren videre til gruppeførerne, men de meldte retur, at flere af deres folk ikke ville udføre ordren. Afhørte studsede lidt over det, men gjorde ikke noget ved det på det tidspunkt, da der kun var ét minut, til præsidenten ville ankomme. Afhørte tog det heller ikke efterfølgende op med sin deling.

Da afhørte ankom til Christiansborg Slotsplads et godt stykke tid, før præsidenten skulle ankomme, hilste han kort på Oryé. De talte ikke sammen senere samme aften. Oryé fortalte, at der var en demonstration på Højbro Plads. Afhørte så demonstrationen, men det var ikke en del af afhørtes opgave at tage sig af demonstrationen. Gruppevognene var kørt frem og holdt på tværs af Højbro Plads på dette tidspunkt. Oryé og afhørte talte ikke om gruppevognene. Det var heller ikke en del af afhørtes opgave."

Konsulent KF 0764, PET:[453]

"På Christiansborg stod afhørte som adgangskontrol ved porten til Skt. Jørgens Gård. Afhørte hørte og så demonstrationen på Højbro Plads. En kinesisk sikkerhedschef var meget oprevet over, at demonstrationen var der, og over at de spillede høj musik. Afhørte beroligede ham med, at demonstrationen hverken kunne ses eller høres fra gallataflet inde fra Christiansborg. Gæsterne til taflet ankom gennem Dronningeporten, mens præsidenten skulle ankomme gennem

452 Protokol nr. 12 af 11. november 2016

453 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

Kongeporten, der lå længere væk fra Højbro Plads. Demonstrationen ville derfor næppe kunne ses eller høres fra eskorten.

Afhørte så hollænderbusserne køre frem. Han spurgte ingen fra Københavns Politi om baggrunden herfor. Han var ikke fokuseret på, om nogle af demonstranterne løb frem, men hvis de havde nærmet sig, ville afhørte have bemærket det. Foreholdt sin forklaring herom til Den Uafhængige Politiklagemyndighed er det korrekt, at afhørte ville have reageret på de sikkerhedsmæssige forhold, hvis demonstranterne havde bevæget sig frem."

Konsulent KF 0764, PET (genafhøring):[454]

"Afhørte havde ingen forventning om, at der ville blive kørt biler ind foran demonstrationen på Højbro Plads. Han blev meget overrasket, da han så, at det skete. Han stod i porten til Prins Jørgens Gård og havde afsluttet adgangskontrollen. Han havde udsyn til Højbro Plads og så bilerne køre frem. På det tidspunkt var de gæster, der skulle gennem Prins Jørgens Gård, ankommet. Afhørte huskede ikke, om han talte med sine kolleger i PET om sin overraskelse. Han talte ikke med nogen i Københavns Politi om det, hverken med Mogens Lauridsen eller Claus Hjelm Olsen. Han vidste ikke, hvor Henrik Oryé opholdt sig og var ikke i kontakt med ham."

Kriminalassistent KF 0766, PET:[455]

"Afhørte var forrider for præsidentens kortege, da den skulle køre til Christiansborg den 15. juni 2012 om aftenen. De kørte ind gennem Prins Jørgens Gård. Der holdt blå biler ved Højbro Plads. Der var også larm. Afhørte mente, at han kunne se demonstranter på Højbro Plads. Foreholdt egen forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter han kunne se vognene, men ikke demonstranter, oplyste afhørte, at han ikke ville afvise, at han har udtalt sig således til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Afhørte var ikke sikker på, om han kunne se demonstranter."

En række af de deltagende polititjenestefolk fra Københavns Politi har afgivet forklaring for Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Af afhøringsrapporterne fremgår blandt andet:

454 Protokol nr. 76 af 20. april 2017

455 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

Politiassistent Tim Jensen:[456]

"…

Foreholdt **hændelse nr. 7: Sara Berthou** (herefter kaldet SB) befandt sig d. 15. juni 2012 Ca. kl. 1930 på Christiansborg Slotsplads, hvor hun holdt et tibetansk flag op foran sig.

Forevist … - mobiloptagelse lavet af Jens Conrad-Petersen.
Forespurgt om afhørte genkendte politimanden, der trak flaget ned. Afhørte oplyste, at det var afhørte, der var på filmen: betjent iført kasket med hvidt hue betræk. Forespurgt hvorfor kvinden ikke måtte have flaget. Afhørte var i tvivl, om kvinden havde viftet med flaget op i hovedet på afhørte, eller om der var befalet, at der ikke måtte være denne slags flag på slotspladsen. Afhørte huskede det ikke.
…"

Politiassistent Jesper Syrach Bomholt:[457]

"…

Afhørte forklarede, at han kort efter at køretøjerne var kørt ind foran demonstrationen, blev kontaktet af Søren Bukhave fra delingen. Søren forklarede, at han havde set 2 personer, som netop havde kommet et Tibet-flag ned i en taske, og nu var ved at bevæge sig væk fra demonstrationen i retning mod Christiansborgs Slotsplads. Søren Bukhave udpegede personerne for afhørte — der var tale om et ungt par, hvor manden bar en rygsæk, hvori flaget jf. Sørens forklaring var anbragt.

Afhørte sagde det videre til Spanggaard, som sagde til afhørte, at han skulle få dem stoppet. Afhørte gik efter parret over til Christiansborg Slotsplads, hvor han passerede en gruppevogn med gruppefører Rene Urban. Afhørte sagde det videre til Rene Urban i håbet om, at han ville overtage opgaven med at få standset parret. Afhørte mente ikke, at det var hans opgave, idet han skulle holde sig tæt på Spanggaard.

Rene Urban fik udpeget parret, som på det tidspunkt gik alene over slotspladsen i retning mod indkørslen mod Prins Jørgens Gård, hvor der stod en række mennesker. Af en eller anden grund sagde Rene Urban, at han ikke kunne se parret, og han gjorde ingenting. Derfor gik afhørte efter parret igen.

456 DUP, bilag G-7-410

457 Logfører for delingsfører Peter Mikael Spanggaard. DUP, bilag G-0-483

Afhørte nåede frem til parret, da de stod i rækken af mennesker ved indkørslen til Prins Jørgens Gård. De stod i samtale med en politibetjent iført kasket med hvidt betræk. Afhørte kendte ikke betjenten.

Kvinden stod med Tibet-flaget i begge hænder, og ville holde det op over hovedet. Afhørte overtog samtalen med parret, og forklarede parret, at de skulle tilbage til Højbro Plads, hvis de ville flage med Tibet-flaget. Det forstod parret ikke.

Afhørte sagde, at han skulle tage flaget fra dem, såfremt de flagede. Da kvinden holdt flaget op igen, tog afhørte flaget ud af hænderne på kvinden.

Afhørte sagde til kvinden, at kvinden kunne få sit flag igen, hvis hun afleverede sit navn til sagen. Kvinden ville ikke opgive sit navn til afhørte.

Afhørte og parret fulgtes nu ad til Højbro Plads. Det første stykke - 4-5 meter - førte afhørte parret væk fra rækken af mennesker. Derefter gik parret selv retur til Højbro Plads. De gik ved siden af afhørte, som skulle samme vej. De gik lidt forskudt, og afhørte huskede ikke, om parret eller han selv gik forrest.

På et tidspunkt på vejen tilbage mod Højbro Plads kom Henrik Oryé hen til dem. Han sagde et eller andet til parret, som afhørte ikke længere huskede hvad var.

Da afhørte ikke kunne få oplyst, hvem kvinden var, destruerede han efterfølgende flaget.
…"

Politiassistent Jesper Petersen:[458]

"…
Afhørte huskede en episode ved Christiansborg Slotsplads, hvor Rene Urban sagde, at han skulle bruge en mand, der skulle gå med ham. Afhørte sad tættest på døren, så afhørte gik med Rene Urban. Afhørte kunne ikke huske, om Rene sagde, hvad de skulle. De gik over mod nogle demonstrerende med tibetanske flag. Det var afhørtes indtryk, at demonstranterne ikke måtte være der, hvor de var. Afhørte vidste ikke, hvorfor det var hans indtryk.

458 DUP, bilag G-8-570

Afhørte mente, at Rene havde dialogen med demonstranterne, og afhørte stod ved siden af. Afhørte huskede, at de eskorterede personerne ud af området og uden for politi perimetret.
…
Forespurgt hvem gav ordre til, at afhørte og Rene skulle gå hen til manden på cyklen. Afhørte huskede ikke, om de fik ordren verbalt eller på radioen. Forespurgt om det var afhørtes egen beslutning at rette henvendelse til manden på cyklen. Det kunne afhørte ikke forestille sig.

Forespurgt hvorfor rettede de henvendelse til manden på cyklen. Det var afhørtes opfattelse, at manden på cyklen skulle eskorteres ud af området. Efter at have set videoen var det afhørtes opfattelse, at der ikke ifm. præsidentens ankomst måtte være personer med tibetanske flag på slotspladsen.

Forespurgt hvad sker der efter, at klippet slutter. Afhørte mente, at de fulgte manden ud forbi den ydre perimeter af politipersonale. Afhørte huskede ikke, om det var mod Højbro Plads eller over mod Thorvaldsens museum.

Forespurgt om afhørte tog flaget fra manden. Det huskede afhørte ikke.
…
Forespurgt om manden på cyklen udgjorde nogen sikkerhedsrisiko. Det var ikke afhørtes vurdering.
…"

Politiassistent Søren Norlander:[459]

"…
Forevist video …, hvor Rene M. Wennerberg (RMW) ankommer til demonstrationen. Foreholdt at afhørte var genkendt på klippet som værende identisk med den betjent, der har kontakt til RMW.

Afhørte kunne godt huske episoden. Forespurgt om afhørte fik ordre til at hente RMW. Det huskede afhørte ikke.

Forespurgt hvad RMW var utilfreds med. Det huskede afhørte ikke helt præcis, men han mente, at RMW var utilfreds med, at han ikke måtte være der, hvor han selv ville være.

459 DUP, bilag G-6-492

Forespurgt om årsagen til at RMW skulle om til demonstrationen. Afhørte huskede det ikke, men han mente, at det var fordi, at RMW havde et tibetansk flag på en pind samt et flag foran på cyklen. Disse to flag gjorde, at RMW blev opfattet som demonstrant, og han skulle derfor være, hvor demonstrationen var. Såfremt RMW ville være på slotspladsen, skulle han gemme de to flag væk.

Afhørte kunne ikke huske, om afhørte havde fat i RMW for at føre ham over mod demonstrationen. Afhørte mente, at der var en pige i nærheden, der også var rimeligt oppe og køre
..."

Politiassistent Martin Espersen:[460]

"…
Han bekræftede, at han havde deltaget i politiindsatsen ved den kinesiske præsidents besøg i Danmark i juni 2012. Han huskede, at han var logfører for Lima i under en del af indsatsen. Lima 1 var Henrik Oryé.
…
Oryé gik ud for at besigtige forholdene. Afhørte og radiomanden gik rundt sammen med Oryé.

Det var Oryé, som udtænkte den plan, at man skulle bruge gruppevognene fra indsatsdelingen til at afskærme for demonstrationen, så den ikke var synlig for den kinesiske præsident, når præsidentens kortege kørte ind på Christiansborg. Det indgik i planen, at når der tilgik en melding om, at kortegen med præsidenten nærmede sig, så skulle man iværksætte.

Afhørte forklarede, at der løbende tilgik meldinger om, hvor kortegen befandt sig.
…
Tanken med manøvren havde været, at demonstranterne ikke måtte være synlige for den kinesiske præsident. Efter Afhørtes opfattelse var der ikke en sikkerhedsmæssig begrundelse for manøvren. Der var lang afstand mellem Christiansborg og demonstrationen.
…"

460 DUP, bilag G-6-478

8.2.6.3 Afrejse 16. juni 2012

Meldeblanketter
Af Københavns Politis interne meldeblanketter fremgår blandt andet:[461]

> "…
> 16. June 2012 kl. 07:03
> VH: ønsker dagens første eskorterute (nr.8) gennemkørt af dagligt beredskab for at undersøge om der er evt. grafitti der skal fjernes
> …
> 16. June 2012 kl. 08:45
> l1 - 6 ældre demonstranter på Højbro plads - Alt - roligt -
> 16. June 2012 kl. 08:51
> KSN - ML har kørt ruten igennem - Intet at bemærke
> 16. June 2012 kl. 08:57
> l1 - bus ankommet til Højbro Plads med demonstranter.
> 16. June 2012 kl. 09:01
> lo2-11 - tilgående
> 16. June 2012 kl. 09:07
> l1 - ca. 50 demonstranter på Højbro Plads - Alt - roligt -
> 16. June 2012 kl. 09:13
> l1 - 1 demonstrant med tibetansk flag går langs kanal - henvises til Højbro Plads.
> 16. June 2012 kl. 09:18
> l1 - demonstranten bortvist.
> …"

POLDOK
I POLDOK er hændelsesforløbet på afrejsedagen den 16. juni 2012 af KSNpersonalet i Københavns Politi registreret således:[462]

> "…
> 16-06-2012 08:55 **Demonstranter på Højbro Plads**
> KSN
> Lima 1 meddeler at der netop er ankommet en bus med demonstranter til Højbro Plads.
> …
> 16-06-2012 08:57 **Gennemkørsel af Eskorterute**

461 DUP, bilag U-1-3-1-7-18
462 DUP, bilag A-3-18

KSN
Eskorteruten er gennemkørt. Umiddelbart ingen grafitti eller lignende konstateret.
…
16-06-2012 09:29 **Præsidenten forlader hotellet**
KSN
Den Kinesiske præsident forlader hotellet.
…
16-06-2012 09:36 **Kortegen er fremme på Christiansborg**
KSN
Den kinesiske præsident fremme ved Christiansborg.
…
16-06-2012 10:47 **Demonstration Højbro Plads**
KSN
Demonstration med ca. 30 deltagere afgår fra Højbro Plads mod Rådhuspladsen.
…
16-06-2012 11:43 **Demonstration fremme Rådhuspladsen**
KSN
Demonstrationen er fremme på Rådhuspladsen. Ingen demonstranter på Højbro Plads.
…"

Lydfiler
Af Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport vedrørende afskrift af lydfiler af radiokommunikationen til og fra KSN fremgår blandt andet:[463]

"…
Mappen 160612 084519 indeholder i alt 11 lydfiler, der omhandler anmeldt vietnamesisk demonstration på Højbro Plads, der under politieskorte går en anmeldt rute via Rådhusstræde og Nytorv frem til Rådhuspladsen, hvor den slutter.
I mellemtiden aflægger delegationen besøg på Christiansborg og kører herfra til Lufthavnen. Ud fra radiokorrespondancen og meldeblanketten (bilag U-1-3-1-7) passerer delegationen ikke forbi demonstrationen.
…

(Lydfil 084519)

463 DUP, bilag R-1-1-18 med tilhørende lydfiler

Lima 1: KSN KSN, seks ældre demonstranter forsamlet på Højbro Plads. Alt rolig. Man medbringer flag. Lima 1.

KSN: Lima 1. Seks på Højbro Plads. Alt stille og roligt. Modtaget - slut.

(Lydfil 085604)

…

Lima 1: KSN KSN - så ankommer der en bus ned til Højbro Plads med en flok demonstranter i blandt andet et skilt i bussen, hvor der står "China Hands Off". Vi kører ind på Højbro Plads nu, Lima 1 skift.

…

(Lydfil 090659)

…

Lima 1: KSN KSN, man er op på små 50 demonstranter Højbro Plads og alt rolig. Man medbringer et stort banner, hvor der blandt andet står "Hands Off Vietnam Sea. Stop invadering East-Vietnam Sea", Lima 1 skifter.

KSN: Lima 1 her er KSN. 50 demonstranter Højbro Plads. Modtaget - slut.

(Lydfil 091159)

…

Lima 1: KSN KSN, en enkelt demonstrant med tibetansk flag bevæger sig hen langs med kanalen over for Christiansborg. Han bliver henvist til Højbro Plads, Lima 1 skift.

…

(Lydfil 091756)

…

Lima 1: KSN KSN, demonstranten med tibetaner-flaget er bortvist. Han går i retning mod Amager. Der skulle vist være spurgt på ham i HS, Lima 1.

…

(Lydfil 092418)

…

Lima 1: KSN KSN, personalet som skal følge demo'en fra Højbro Plads er fremme, og de afgiver direkte positionsmeldinger til Jer, Lima 1.

…

(Lydfil 094315)

Lima 1: KSN KSN, lige til orientering. Demo'en på Højbro Plads er stadigvæk stationær. Alt roligt. I øvrigt er der en del turister på selve Christiansborg Slotsplads. Også alt roligt der, Lima 1.

(Lydfil 104238)

…

Lima 1: KSN KSN, man er ved at gøre klar til afgang ved demo'en, ca. fem minutter, Lima 1.

KSN: Lima 1, her er KSN, modtaget og ca. antal, kom?

Lima 1: KSN KSN, det har ikke ændret sig, Lima 1.

…

(Lydfil 104720)

Golf 11-21: KSN KSN, ja - her er Golf 11-21 fra Højbro Plads. Den lille anmeldte demonstration med vietnamesere letter hernede fra nu. Alt rolig. Ca. 30 personer med lidt flag og bannere. Og vi har dem, Golf 11-21 skift.

KSN: Golf 11-21, her er KSN ... afgang fra Højbro Plads med demo ca. 30 personer, modtaget - slut.

(Lydfil 110804)

Golf 11-21: Og KSN KSN, så har man taget ophold på Gammel Torv helt efter planen,

Golf 11-21 skift.

KSN: Golf 11-21, her er KSN. Man gør ophold ved Gammel Torv. Modtaget - slut.

(Lydfil 123949)

…

Golf 11-21: KSN KSN, situationsmelding fra Rådhuspladsen. Den lille demonstration er tilendebragt og selvopløst, og der er nu normal-

billede for en lørdag først på eftermiddagen på Rådhuspladsen, Golf 11-21 skift.

KSN: Golf 11-21, med demonstration slut på Rådhuspladsen, modtaget - slut…"

8.2.7 Forløbet efter besøget i 2012

8.2.7.1 Perioden indtil den 16. august 2012

Offentlig omtale og kritik af politiets ageren samt evaluering fra ministre og embedsmænd

Politiets ageren under det kinesiske statsbesøg, navnlig i forbindelse med hændelserne den 15. juni 2012, var allerede under besøget, men også i de følgende dage, genstand for kritik i såvel pressen som på forskellige sociale medier.

Som omtalt i afsnit 8.2.6.2.2 bragte Ekstra Bladet den 15. juni 2012 på hjemmesiden artiklerne: "Journalist anholdt for Kina-kritisk plakat" og "Det er helt ude i hampen" vedrørende anholdelsen af journalist Janus Østergaard Andreasen ved Den Lille Havfrue.

Journalist Vera Bundgaard bragte på sin blog Kina-Kenderen den 15. juni 2012 et indlæg med titlen "En "kineserhejs" på besøg". I indlægget citeredes en anonym politibetjent på Amalienborg Slotsplads således: "Vi har fra højeste sted fået besked på, at Hu Jintao hverken vil se graffiti, protester eller tibetanske flag på sin vej gennem København".

Den 15. juni 2012 bragte Ekstra Bladet og B.T. på deres hjemmesider artiklerne "Politiet bremsede Kina-demo" og "Politi stopper demonstration mod Hu" om hændelserne på Højbro Plads og på Christiansborg Slotsplads. Om disse hændelser bragte B.T. endvidere artiklen "DEMONSTRATION: Tavs magtkamp" den 17. juni 2012.

Samme episode omtaltes i Ritzaus artikel af 15. juni 2012 med titlen "Krim anmelder politiet for magtmisbrug". Artiklen blev fulgt op af Ritzau den 16. juni 2012 med artiklerne "DF: Politiet hindrer ytringsfriheden" og "Politi efter Kina-kritik: Måske for nidkære".

I Jyllands-Postens artikel "Kina-kritikere: Censur i Danmark", der blev bragt den 16. juni 2012, omtaltes blandt andet, at tibetanske sympatisører blev frataget deres tibetanske flag i forbindelse med præsidentens besøg ved Langelinie den 15. juni 2012.

I en pressemeddelelse, udsendt den 18. juni 2012 af Benny Brix, presseansvarlig for Foreningen Falun Gong i Danmark, anførtes i overskriften:[464]

> "Dansk politi efterlevede antageligt en politisk ordre, da Falun Gong udøvere blev skjult bag politi busser under en fredelig demonstration på Højbro Plads i København, da den kinesiske delegation med Hu Jintao kørte ind på Christiansborg. Falun Gong udøvere fik samtidig besked på at slukke for deres meditations musik, da den kinesiske delegation heller ikke måtte kunne høre musikken, da han kørte forbi."

Der er for kommissionen afgivet følgende forklaringer fra ministre og embedsmænd om deres opfattelse af besøget og Københavns Politis ageren:

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet:[465]

> "Det var afhørtes opfattelse som departementschef, at besøget i 2012 var en ubetinget succes i forhold til formålet. Han erindrede ikke, at der var et billede i embedsmandskredse om, hvorvidt sikkerheden havde været håndteret godt eller skidt. Afhørte registrerede i forbindelse med besøget noget med nogle busser, der var kørt frem foran nogen demonstranter på Højbro Plads. Han fandt det bemærkelsesværdigt, men det var ikke noget, de talte om. Afhørte gik ud fra, at politiet gjorde, som de skulle gøre. Der kom senere spørgsmål herom fra Folketinget. I Statsministeriet undersøgte man ikke grundlaget for de afgivne svar. Det var ikke Statsministeriets opgave."

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:[466]

> "Afhørte var enig i, at det kunne være et udenrigspolitisk anliggende, hvis der samtidig med, at der blev talt om menneskerettigheder inden for, skete noget uden for, der stred mod menneskerettighederne. Det var afhørtes klare udgangspunkt, at politiet ikke fører udenrigspolitik. Politiet har ansvaret for det sikkerhedsmæssige indenfor lovens rammer. Politiets opgaveløsning skal være uafhængig af udenrigspolitiske overvejelser. Afhørte havde ingen viden om, hvorfor politiet agerede, som de gjorde, under besøget, og der var under besøget ingen sikker viden om, hvordan politiet ville agere. De billeder, der kom frem, var efter afhørtes opfattelse ikke værdige for et demokrati som det danske. Det kunne få udenrigspolitiske følger. Selv nedsættelsen af en kommission med navnet Tibetkommissionen havde udenrigspolitisk betydning.

464 JM, j. nr. 2013-10834441, akt. 727507

465 Protokol nr. 37 af 6. januar 2017

466 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017

Afhørte blev ikke ved sin tiltræden i Udenrigsministeriet orienteret om, hvordan besøgene i 2012 og 2013 var forløbet set med Udenrigsministeriets øjne, af den afgående departementschef Claus Grube. Det ville heller ikke være hensigtsmæssigt at benytte tiden til at orientere om sådanne historiske sager. Selvom det, der var foregået, ikke var uproblematisk, kunne Udenrigsministeriet efter afhørtes opfattelse hverken dengang eller nu kritiseres for ministeriets indsats under besøgene."

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:[467]

"Afhørte erindrede ikke, at det efter besøget blev drøftet i Statsministeriet om, man kunne have gjort noget anderledes. Flere kolleger, blandt andet afhørte selv, var overraskede over, hvad der var sket. Afhørte huskede ikke at have gjort sig nærmere overvejelser om, hvorvidt der kunne findes en forklaring på politiets måde at agere på i de mails, han modtog i forberedelsesfasen."

Udenrigsminister Villy Søvndal:[468]

"Allerede i dagene 25.-27. juni 2012 var afhørte ikke i tvivl om, at demonstranternes rettigheder var krænket, og han fandt det utilstedeligt. Der var tale om klare brud på grundloven. Afhørte kunne ikke huske, om han tog emnet specielt op med Statsministeren, men i sine svar til Udenrigspolitisk Nævn og Folketinget lagde afhørte ikke skjul på, at han mente, at der var sket en krænkelse."

Udenrigsminister Martin Lidegaard:[469]

"Afhørte opfattede det, der skete i 2012, som krænkende for retsbevidstheden og helt uden for den tradition, der i Danmark har været for sådanne besøg.

…

Foreholdt at Villy Søvndal har forklaret, at han allerede kort efter besøget i 2012 gav udtryk for, at der var sket et grundlovsbrud, oplyste afhørte, at han nok selv har drøftet det i privat regi, men at han ikke har haft lejlighed til at drøfte det hverken i hans eget parti eller i regeringssammenhæng.

Han har heller ikke drøftet det med statsministeren eller med medarbejdere i Statsministeriet, der er ressortministerium for grundloven."

467 Protokol nr. 30 af 16. december 2016

468 Protokol nr. 36 af 6. januar 2017

469 Protokol nr. 40 af 6. januar 2017

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:[470]

"Københavns Politis håndtering af besøget kom som en overraskelse for afhørte, da han læste om det i pressen. Han blev lidt ked af, at det var kommet dertil. Han ærgrede sig i sit stille sind. Det var ikke det, der havde været meningen. Det var synd for alle involverede, også for demonstranterne. Vi har forsamlings- og ytringsfrihed i Danmark, og det ved alle, også kineserne. Dette har skiftende regeringer altid lagt vægt på, og det er Danmark kendt for i hele verden, også i Kina. Afhørte havde ingen viden om, at Københavns Politi eller PET efter dialog med nogen i Udenrigsministeriet kan have troet, at det havde været den rigtige måde at agere på. Hvis afhørte havde haft en sådan viden, ville han have reageret, ligesom han gjorde vedrørende Søvndal-plakaterne. Et eller andet sted må nogen have misforstået noget eller fejlopfattet noget. Der reageres ikke altid, når Kina kommer med lignende ønsker. I Udenrigsministeriet er der tillid til, at andre danske myndigheder reagerer indenfor lovgivningen. Udenrigsministeriet har ikke beføjelser til at give instrukser til andre myndigheder.

Afhørte overvejede efterfølgende, om man i Udenrigsministeriet kunne have gjort noget anderledes eller præciseret noget overfor nogen. Afhørte var ikke nået til nogen konklusion på sine personlige refleksioner over begivenhederne. Afhørte gik ikke videre til andre med sine overvejelser, da spørgsmålet lå udenfor Udenrigsministeriets ansvarsområde. Det var et anliggende for Justitsministeriet og Politiet."

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[471]

"Afhørte syntes, det var trist, som politiet havde ageret under besøget. Det var ganske små demonstrationer. Afhørte troede slet ikke, at den kinesiske præsident har været opmærksom på dem i det meget tætte og travle program. Det var demonstranter, der havde et helt legitimt budskab, og de fik ikke lov at ytre sig. Afhørte vidste ikke, hvorfor politiet har ageret, som de gjorde. Mails med omtale af kinesernes bekymringer gik til Udenrigsministeriet og Statsministeriet, men ikke til andre. Om mails'ene er blevet videresendt, er ikke ambassadens anliggende. Afhørte havde ikke indsigt i, om Protokollen har videregivet mails til PET. Afhørte kunne derfor ikke forklare, hvorfor politiet agerede, som det skete."

470 Protokol nr. 25 af 9. december 2016

471 Protokol nr. 29 af 16. december 2016

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[472]

> "Det fulde billede af politiets ageren under 2012-besøget kom først senere. Dengang, i 2012, mente man det var en ridse i lakken efter et rigtig godt statsbesøg. Det var først efter det andet besøg og senere, da operationsbefalingen kom frem i 2015, at de i Udenrigsministeriet fandt ud af, hvad der var sket. Det var overraskende for ham, at det havde fundet vej ind i Københavns Politis taktiske befaling, at de skulle forhindre demonstrationer, flag og bannere. Det er efter hans opfattelse en stor skam, at grundloven er blevet overtrådt, og synd for de mennesker, det gik ud over. Det er en stor skam, at der åbenbart var nogen i systemet, der blev drevet dertil."

Justitsminister Morten Bødskov:[473]

> "Foreholdt Villy Søvndals forklaring for kommissionen, hvorefter han kort efter besøget havde dannet sig den opfattelse, at grundlovsrettigheder var blevet krænket, oplyste afhørte, at Villy Søvndal ikke har fortalt dette til afhørte. Det ville også være en udtalelse, det havde været svært at glemme, hvis landets udenrigsminister havde udtalt sig sådan. Det ville andre nok også have reageret på."

Københavns Politis umiddelbare interne og efterfølgende evalueringer

Der blev den 18. juni 2012 afholdt møde i chefgruppen i Københavns Politi, Operativ stab. I mødet deltog chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, mens politiinspektør Mogens Norup Lauridsen havde meldt afbud. Af referatet fremgår blandt andet:[474]

> "…
> **2. … og kort opfølgning på det kinesiske statsbesøg.** v/Jørn Aabye
>
> Det kinesiske statsbesøg forløb godt. Der var enkelte episoder, hvor der efterfølgende er fremkommet kritik af håndteringen. Det drejer sig om en journalist, der blev anholdt i 5 timer for at have opsat nogle plakater, og en episode på Højbro Plads, hvor demonstranter blev holdt tilbage ved anvendelse af køretøjer (let sikrede gruppebiler), således at der angiveligt ikke var frit udsyn til ruten foran Christiansborg, hvor statsoverhovedet med følge skulle passere. Den taktiske placering af politiets køretøjer er blevet udlagt som et forsøg på helt at afskærme præsidenten fra demonstranterne.
> …

472 Protokol nr. 28 af 15. december 2016

473 Protokol nr. 57 af 27. januar 2017

474 DUP, bilag U-7-2

> **Konklusion:**
> Mogens Lauridsen følger op på hændelserne i forbindelse med statsbesøget og især omkring episoden på Højbro Plads.
> …"

Herom har *politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[475]

> "Han var i Portugal fra den 17. juni 2012 og 3-4 dage frem og deltog derfor ikke i mødet i chefgruppen den 18. juni 2012. Han har sikkert modtaget referatet, men han har ikke af Aabye fået at vide, at han skulle følge op på noget."

Endvidere har *vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[476]

> "Afhørte erindrede ikke, at han umiddelbart efter mødet i chefgruppen den 18. juni 2012 har drøftet hændelserne på Højbro Plads med Mogens Lauridsen, men fremkørslen var en fuldstændig sædvanlig taktisk manøvre med henblik på at spærre af. Afhørte huskede ikke, om Mogens Lauridsen henvendte sig til ham for at få en opfølgning herom. Demonstrationen var efter afhørtes opfattelse fuldt synlig. Den var placeret, hvor den var, af sikkerhedsmæssige grunde. Afhørte vidste ikke, om præsidenten kunne se demonstrationen."

Endelig har *chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[477]

> "Chefgruppemødet den 18. juni 2012 var et møde i afhørtes egen chefgruppe. Der var faste dagsordener suppleret af indkomne punkter til disse møder, der blev holdt to gange om ugen. Det var ikke afhørte, der orienterede om besøget. Det har været Peter Olesen Dahl eller Michael Agerbæk. Der var mange andre opgaver i Københavns Politi i den periode, så opgaven fyldte meget lidt, og man gik hurtigt videre på mødet. Afhørte konkluderede, at Mogens Lauridsen skulle følge op på de få ridser i lakken, der var kommet. Det skulle undersøges, om der var noget i kritikken, så man kunne være på forkant med klagesagerne. Der forelå intet skriftligt materiale på dette tidspunkt. Afhørte vidste ikke, om Mogens Lauridsen fulgte op på det, men han har modtaget mødereferatet. Mogens

475 Protokol nr. 6 af 4. november 2016
476 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017
477 Protokol nr. 68 af 3. marts 2017

> Lauridsen kan dog have valgt af lade en af sine egne medarbejdere følge op. Afhørte fik ingen tilbagemelding fra Mogens Lauridsen, heller ikke på det næste chefgruppemøde den 28. juni 2012. Referater fra chefgruppemøderne tilgik hele den øverste ledelse, den faste deltagerkreds i møderne og samtlige afdelingsledere (vicepolitiinspektørerne) i Københavns Politi."

Om et morgenmøde den 18. juni 2012 i Københavns Politis øverste ledelse har *politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[478]

> "Afhørte kunne huske, at de på morgenmødet om mandagen efter besøget drøftede, hvordan det var gået, og de var enige om, at det var gået godt. Senere på dagen blev afhørte orienteret om, at der var folketingsspørgsmål. Det var helt sædvanligt. Lise-Lotte le Maire orienterede afhørte om de tre hovedtemaer: anholdelsen af journalisten fra Ekstra Bladet, episoden ved Den Lille Havfrue og begivenhederne på Christiansborg Slotsplads og Højbro Plads. Først senere blev afhørte orienteret om, at der også var klager over ulovlige frihedsberøvelser."

Af referat af en debriefing, afholdt den 19. juni 2012 af vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, med de deltagende indsatsledere, fremgår blandt andet:[479]

> "Claus Hjelm Olsen:
>
> - Operationen er gået ok, planen holdt.
> - Anholdelsen af Ekstrablads Journalisten var ok, men blev opretholdt for længe.
> - Højbro Plads: Demonstranterne spillede for høj musik, og blev bedt om at skrue ned. Afskærmningen af demonstranterne var forberedt, og blev iværksat pga. demonstranterne gik frem mod Christiansborg.
> - Der var lidt udfordringer omkr. afrensning af Graffiti ved Amalienborg.
> - Personal som var sat til bevogtning ved Langelinie var kørt for at hente Logistik da Præsidenten kom.
> - Der har åbenbart været uklarhed om, at Lima 1 var overordnet indsatsleder.
> - Der skal flere meldinger til KSN, så man har mulighed for at danne sig et billede af hvad der sker.
>
> Henrik Oryé:

478 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017

479 DUP, bilag U-17-17

- Redegørelse for operationen
- Der skal mere og bedre kommunikation til Lima 1, da det ellers er umuligt at koordinerer styrkerne.
- Ved ændringer i demonstrationstilladelser, bør der laves en ny skriftlig tilladelse.

…"

Mødeindkaldelse til debriefingen var af politiassistent Michel Dekker Poulsen, Københavns Politi, i mail af 16. juni 2012 sendt til blandt andre konsulent KF 0764, PET, og til mailadressen gamma@pet.dk.[480]

Politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, der var forhindret i at deltage, sendte som svar på indkaldelsen en mail til politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, hvori blandet andet anførtes:[481]

> "…
> Dette betød også at i forb. med anholdelsen af EB journalisten ved Den lille havfrue blev jeg telefonisk kontakte af GF for den bevogtning jeg havde udsat. Han oplyste kort at der var problemer med en person der blev ved med at opsætte plakater i/omkring afspærringen. Jeg bad GF løse problemet på bedst mulig måde og hvis der ikke var andre muligheder at anholde vedkommende samtidig med at GF skulle kontakte KSN. Da jeg var fuldt optaget i Amaliehaven havde jeg ikke selv mulighed for at komme til stedet, ej heller mulighed for umiddelbart at følge op på sagen hvorfor det hele blev GF's opgave – ikke rimeligt overfor ham. (det er således ikke anholdende kollega der skal skydes på i forhold til den anholdelse men undertegnede – hvis der skal skydes på nogen)
> …"

Om denne debriefing har *vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[482]

> "Afhørte huskede ikke, om der efter besøget var uklarhed med hensyn til Henrik Oryés rolle. Det fremgår af et referat, men afhørte huskede ikke nærmere om dette. Han huskede ikke debriefingen, hvoraf fremgår, at der var uklarhed om, at Lima 1var overordnet indsatsleder, men der foresvævede ham noget om, at de må have drøftet, hvem der havde givet en opgave til en af de to andre politiaktioner. Han huskede det dog ikke. Det kunne se ud, som om et af de andre

480 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen
481 Københavns Politi, mailkorrespondance, Michael Dekker Poulsen
482 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

> bullit points i referatet dækker det samme, og uklarheden om Lima 1s rolle er også anført af Mikkel Brogaard og Lars-Ole Karlsen. Afhørte huskede debriefingen sådan, at indsatslederne debriefede egne styrker og sendte deres bemærkninger til Michael Dekker Poulsen. Han huskede ikke, at indsatslederne holdt møde. Han er således i tvivl om, hvorvidt der var en fysisk debriefing. Han er næsten helt sikker på, at det ikke var tilfældet. Det var en almindelig sag, hvor indsatslederne nok blot har indsendt deres bemærkninger til Michael Dekker Poulsen. Uklarheden om Lima 1s rolle var nok ansporet af episoden ved Rosenborg Slot. Opklaringsdelen havde en central rolle. Lima 1 var ikke involveret helt på samme måde som indsatslederne i opklaringsdelen. Afhørte huskede ikke, at uklarheden med hensyn til Lima 1 skyldtes begivenhederne på Højbro Plads."

Københavns Politi afholdt den 19. juni 2012 desuden møde i Operativ stab. Af mødereferatet fremgår blandt andet:[483]

> **"Claus Olsen**
> Efter Kina besøget er der kommet spørgsmål fra Folketinget, der skal besvares. Besøget forløb fornuftigt, men der er læringspunkter. Når der udpeges en koordinerende indsatsleder, er det ham der har ansvaret. Ellers har vi ikke en chance for at styre operationen. Det er til gengæld vigtigt at der gives meldinger til KSN om status på opgaverne.
> Kim Østergaard påpegede vigtigheden af at vi har viden om hvad AKS foretager sig."

Om dette møde har *vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[484]

> "Om referat fra møde i operativ stab, hvor afhørte udtalte sig om den koordinerende indsatsleder, oplyste han, at det i 2012 var Henrik Oryé, der var den koordinerende indsatsleder. Efter urolighederne på Nørrebro 18. maj 1993 lavede man et nyt koncept for taktiske manøvremuligheder. Når opgaven var defineret, blev den overdraget til det taktiske niveau. Som koordinerende indsatsleder har man både ret og pligt til at styre de aktioner, der er underlagt en."

483 Københavns Politi, mailkorrespondance, Andrew Jerome Henrik Oryé

484 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

I forbindelse med udarbejdelsen af en artikel til fagbladet Dansk Politi sendte journalist Tania Kejser, Politiforbundet, den 20. juni 2012 sålydende mail til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[485]

> "Hej Claus
>
> Det kan i sig selv være en diplomatisk øvelse at skrive teksten fra besøget fra Kina. Jeg har forsøgt at samle lidt bonusinfo – men vil jo heller ikke have, at I kommer i problemer hvis det bliver misforstået.
>
> Derfor må du sige til, hvis der er noget af nedenstående som ikke går:
>
> **Det vidste du (måske) ikke om besøget fra Kinas præsident**
>
> Besøget fra Kinas præsident, Hu Jintau, var et to dages studie ud i forskelle på dansk og kinesisk sikkerhedskultur. DANSK POLITI har samlet nogle eksempler.
>
> - De 45 kinesiske sikkerhedsfolk, som præsidenten medbragte i sit følge, havde en del snakke med Københavns Politi før besøget. For eksempel blev det diskuteret, hvorfor man i Danmark ikke havde lov til at forbyde eventuelle anmeldte demonstrationer.
>
> - Kinesiske ressourcer er næsten uanede i forhold til antallet af mennesker. Her kom Københavns Politis ressourcer hvad angår mandskab til kort. De kinesiske sikkerhedsfolk havde svært ved at forstå, at dansk politi ikke kunne stille med bare ti gange så mange mand, som tilfældet var.
>
> - For den Hu Jintau er det værre at blive fornærmet end at blive skudt på. Derfor havde de 45 kinesiske sikkerhedsfolk travlt med at forklare, hvordan ruten burde lægges, så eventuelle fornærmelser ikke ville blive opdaget fra limousinen.
>
> - Et par dage før besøget modtog Københavns politi et ønske om, at man installerede en scanner ved indgangen til præsidentens hotel, ala de scannere som findes i lufthavnen. Diplomatiet måtte i brug for at forklare, at det ikke gav meget mening, da hotellet havde en masse andre indgange.

485 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

> - ISS Skadeservice fik travlt med at fjerne graffiti fra Amalienborg Slotsplads, før Hu Jintaus følge nåede hertil.
>
> - på Radisson Hotel, hvor Hu Jintau boede, var bygget en hvid pavillon op til den indgang, hvor præsidenten blev sat af. Her spilledes kinesisk musik. Årsag: Hvis der stod demonstranter, ville præsidenten ikke kunne høre dem."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, besvarede den følgende dag, den 21. juni 2012, mailen således:[486]

> "Hej Tania.
>
> Der er intet af dette der giver anledning til bekymring hos mig."

Af mail af 22. juni 2012 fra politiinspektør Jesper Grønbech, PET, til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, og med kopi til blandt andre konsulent KF 0764, PET, fremgår:[487]

> "Vedr. planlægning / samarbejde mellem Kbh.s Politi og PET ifm. Statsbesøg m.v.
> Kære Mogens!
> Hermed en lille opdatering på mødet afholdt i går.
> …
> **Følgende blev besluttet på mødet:**
> **PET og Kbh.s Politi fortsætter det hidtidige gode samarbejde med gensidig orientering på "tirsdagsmøde" samt løbende ad hoc møder efterhånden som planlægningen skrider frem.**
> **…**"

Herom har *kriminalassistent KF 0766, PET,* for kommissionen forklaret:[488]

> "Afhørte havde ingen viden om den dialog, der har været mellem PET og Københavns Politi om besøgets afvikling, herunder om der skulle have været uoverensstemmelser. Han har ikke deltaget i tirsdagsmøderne med Københavns Politi. Det er ugentlige møder, hvor samarbejdende politikredse på Sjælland udveksler information om, hvad der måtte være af kommende opgaver

486 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen
487 PET, mailkorrespondance, Jesper Grønbech
488 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017

med udgangspunkt i de anbefalinger, der er sendt til vedkommende kreds. Afhørte havde ikke før set Mogens Lauridsens mail af 22. juni 2012."

Medarbejdere i Københavns Politi har efterfølgende, i forbindelse med deres forklaringer til kommissionen, evalueret politiindsatsen under besøget således:

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi:[489]

"Uden kendskab til de forklaringer, der nu foreligger, er det svært for ham at udtale sig om, hvorvidt politiet handlede korrekt. Hvis Mogens Lauridsen, Claus Hjelm Olsen og Henrik Oryé fastholder, at der ikke var en generel ordre om at fratage flag, skal der rigtig meget til at overbevise afhørte om det modsatte. Det væsentlige er, om der over for politifolkene er givet en mundtlig instruktion om dette. De TV-klip, der har været om fratagelser af flag, dokumenterer ikke for ham, at der forelå en generel ordre. Om fratagelserne var berettigede kommer helt an på de konkrete omstændigheder, lige inden fratagelserne skete. Det kan have været i orden. En sandsynlig forklaring på, hvad der skete, kan være, at nogle menige politifolk har misforstået deres ordre og troet, at der forelå en generel ordre. Hvis der var givet en generel ordre om fratagelse af flag, ville demonstrationen næppe være blevet tilbudt Højbro Plads med synlige flag, ligesom betjentene næppe ville spørge KSN, om flagene skulle fratages. Der var ikke i afhørtes tid som politidirektør nogen sandsynlighed for, at noget var galt. Ved alvorlige fejl ville han have underrettet Den Uafhængige Politiklagemyndighed."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[490]

"Når man betragter tingene i dag, kan noget se ud, som om der blandt andet på grund af trusselsvurderingens indhold kan have været sendt signalforvirring ud i geledderne. Der var givetvis ting, der kunne være gjort anderledes og bedre. Dengang var opgaven blot en blandt mange, og det var en travl butik. I bagklogskabens lys havde det nok været bedre at læse alle tingene. Afhørte havde ingen forklaring på, hvordan afsnittet om politiaktion 04-01 er kommet ind i operationsbefalingen. Hvis han havde, havde han fortalt det.

Der var ingen aftaler med Københavns Politis ledelse, statsadministrationen eller andre om, at præsidentens skulle skærmes. Afhørte troede, at episoderne kunne hænge sammen med, at der var skabt en stemning og stor bevågenhed omkring besøget. Danmark var dengang sat økonomisk tilbage, og det var vig-

489 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017

490 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

tigt at skabe arbejdspladser. Kineserne var altid bekymrede, som f. eks. ved Dalai Lamas besøg. Det skulle være mærkeligt, hvis man som embedsmand ikke havde blik for, at Norge ikke havde solgt mange laks til Kina efter tildelingen af Nobels fredspris til en kineser. Det var bred viden, men der var ingen konspiration bag politiets ageren. Det er snarere sket det, at nogle har overfortolket nogle ting."

Politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi:[491]

"Hændelserne i 2012 blev selvfølgelig diskuteret internt i politiet. Afhørte havde ikke personlig hørt om en konkret forholdsordre om at skærme præsidenten for demonstranter, men han kan konstatere, at nogen mener, at der var en forholdsordre herom. Han fik først kendskab til en sådan ordre længe efter, måske først i 2015."

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi:[492]

"Afhørte gik ikke til ledelsen med sin viden om politiets ageren i forbindelse med medieomtalen. Han havde ikke bemærket, at den officielle holdning var, at der ikke var nogen generel instruks om, hvordan der skulle ageres overfor demonstranter. Det var grundlæggende viden i Københavns Politi, at der udarbejdes operationsbefalinger for den slags opgaver. Senere undrede afhørte sig over, at han først meget sent blev indkaldt til afhøring i Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Hans navn stod jo på operationsbefalingen."

8.2.7.1.1 Retsudvalgets spørgsmål 865, 875-880 og BL-BN

Retsudvalgets spørgsmål

Retsudvalget udbad sig den 19. og 20. juni 2012 justitsminister Morten Bødskovs svar på følgende spørgsmål:

"865:

I forbindelse med det kinesiske statsbesøg har der været rapporteret flere tilfælde, hvor politiets håndtering af Kina-kritiske manifestationer synes at give anledning til tvivl om, hvorvidt politiet i fuldt omfang har haft beføjelserne til at operere som man har gjort. Der har bl.a. været kastet kritisk lys på politiets operationer i forhold til personers forsøg på at vise det tibetanske flag, placere kritiske plakater ved Den Lille Havfrue og på politiets ageren ved en Falun Gong demonstration på Højbro Plads. Det er desuden i forbindelse med besøget kommet frem, at der skulle være givet ordre fra "højeste sted" til at forhin-

491 Protokol nr. 14 af 17. november 2016

492 Protokol nr. 22 af 9. december 2016

dre, at protesterne mod Kinas statsoverhoveds besøg var synlige. Vil ministeren fremlægge den korrespondance, der måtte have været mellem Justitsministeriet og Københavns Politi forud for, under og efter Hu Jintaos besøg, herunder især angående foranstaltninger eller tilsvarende, der måtte være iværksat eller påtænkt iværksat af politiet og eller Justitsministeriet og eller andre ministerier i forhold til Københavns Politis operationelle ageren?

875:

Vil ministeren redegøre for, hvilken strategi for politiets indsats der på forhånd var fastlagt i forbindelse med eventuel kritik og/eller demonstrationer fra befolkningens side under den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012 og på hvilket niveau denne strategi blev lagt, og om ministeren eller ansatte i ministeriet var involveret i fastlæggelsen af denne eller på anden måde var orienteret om denne?

876:

Var justitsministeren eller Justitsministeriet forhåndsorienteret om, at Københavns Politi ville følge en ekstraordinært restriktiv linje over for politiske meningstilkendegivelser i gadebilledet under den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012?

877:

Vil ministeren redegøre for, hvilke generelle instrukser om indgreb over for demonstrationer, viften med flag, plakatopsætning og andre meningstilkendegivelser, der på forhånd var givet til de politifolk, der indgik i politiindsatsen omkring den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012?

878:

Handlede Københavns Politi efter ordre eller instruktion fra Justitsministeriet eller justitsministeren, når det tilsyneladende fulgte en meget restriktiv linje præget af hurtige indgreb over for politiske meningstilkendegivelser under den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012?

879:

Havde Københavns Politi eller andre dele af politiet - herunder PET - anledning til at tro, at medlemmer af den kinesiske delegation ville blive udsat for trusler, angreb eller anden overlast end synet af demonstranter, plakater med kinesiske skrifttegn og tibetanske flag, under den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012?

880:

Vil ministeren redegøre for, hvornår og af hvem beslutningen om at opstille en større politistyrke med mandskabsvogne på Højbro Plads i anledning af en 200 personer stor demonstration i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg 15. juni 2012 blev truffet?

BL:
Vil ministeren redegøre for, om de relevante lovbestemmelser blev overholdt, og hvorvidt de sædvanlige procedurer ved ulovlig plakatopsætning blev fulgt, da en journalist fra Ekstra Bladet 15. juni 2012 blev tilbageholdt i knap fem timer i forbindelse med plakatopsætning ved Langelinie i København - som omtalt i Ekstra Bladet 16. juni 2012 - og om politiets fremgangsmåde er i overensstemmelse med regeringens holdning til ytringsfrihed?
BM:
Vil ministeren redegøre for, om de relevante lovbestemmelser blev overholdt og de sædvanlige procedurer fulgt, da en større politistyrke med mandskabsvogne den 15. juni 2012 stillede sig op med front mod en gruppe på ca. 200 demonstranter på Højbro Plads i København i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg på Christiansborg (som omtalt i BT den 17. juni 2012), hvormed demonstrationen ikke var synlig for forbipasserende, hvad der begrundede dette, samt om politiets fremgangsmåde er i overensstemmelse med regeringens holdning til ytringsfrihed?
BN:
Vil ministeren redegøre for, om de relevante lovbestemmelser blev overholdt og de rigtige og sædvanlige procedurer fulgt, da Luna Pedersen, der er medlem af Det Tibetanske Samfund i Danmark, den 15. juni 2012 af politiet blev sigtet for mulig narkotikabesiddelse, kropsvisiteret og bortvist fra området, da hun - som omtalt i Jyllands-Posten den 16. juni 2012 - fremviste et tibetansk flag, hvad der i den konkrete sag dannede baggrund for sigtelsen for narkotikabesiddelse og den efterfølgende bortvisning, samt om politiets fremgangsmåde er i overensstemmelse med regeringens holdning til ytringsfrihed? "

Spørgsmålene BL-BN var samrådsspørgsmål, de øvrige spørgsmål skulle besvares skriftligt.

Udtalelser fra Københavns Politi og fremsendelse til Justitsministeriet via Rigspolitiet
Om dagældende procedure for tilblivelsen af Københavns Politis udtalelser til brug for svar til Retsudvalget er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi:[493]
"Folketingsspørgsmål blev i Københavns Politi modtaget fra Justitsministeriet via Rigspolitiet. I Københavns Politi blev spørgsmålene visiteret af Lise-Lotte le Maire, der i den forbindelse vurderede, hvilke oplysninger der skulle indhentes fra politisøjlen. Når der kom svar retur til Ledelsessekretariatet, blev indholdet

493 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017

kvalitetssikret. Det bedste kontrolredskab var, hvis der forelå en politirapport, for en sådan havde en særlig sandhedsværdi, hvilket også er kendt fra domstolenes anvendelse af politirapporter.

Det blev også påset, at der ikke var noget, der strittede i forskellige retninger. Både Lise-Lotte le Maire og Klaus Pedersen var nogle af de dygtigste medarbejdere, afhørte har haft. Han havde tillid til, at kvalitetssikringen var i orden. I denne sag var det Mogens Lauridsen, der ledede politiaktionen, og han havde i den forbindelse samarbejdet med Claus Hjelm Olsen og Henrik Oryé. Disse tre anså afhørte for at være blandt de mest pålidelige politifolk i Danmark, så der var ikke grund til på forhånd at have mistillid til deres udtalelser. I afhørtes vurdering af rigtigheden af svarenes indhold indgik presseomtalen ikke. Presseomtalen er ofte selve årsagen til spørgsmålet.

Afhørte kunne ikke huske, hvornår han havde sommerferie i 2012. Mogens Kjærgaard Møller ekspederede folketingsspørgsmålene i afhørtes fravær. Det almindelige var, at der ikke var vedlagt bilag, når svarene blev lagt til ham til underskrift, men det kunne ske. Svar og spørgsmål skal kunne stå for sig selv. Når han underskrev et bidrag, havde han således som udgangspunkt kun spørgsmål og svar. Selve sagen fulgte ikke med. Han kan ikke erindre, at han på noget tidspunkt har fået sagen ind. Hans skøn er, at sagen var meget stor. Han ved det dog ikke. Han kan ikke sige, hvor meget materiale der befandt sig i Ledelsessekretariatet. Hans gæt er, at hverken Klaus Pedersen eller Lise-Lotte le Maire havde materialet, men han ved det ikke.

Afhørte havde ingen dialog med Rigspolitichefen om svarenes indhold."

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi:[494]

"Om Københavns Politis bidrag til justitsministerens svar til Retsudvalget på spørgsmål 865, 875-889, 1119-1121 og BL-BN den 15.-16. august 2012 oplyste afhørte, at det generelt var sådan, at arbejdsgangen ved besvarelse af spørgsmål fra Retsudvalget var, at Justitsministeriet gennem Rigspolitiet anmodede Købehavns Politi om en udtalelse. Anmodningen blev modtaget hos Københavns Politi i ledelsessekretariatet, hvorfra Lise-Lotte le Maire og Klaus Pedersen indhentede de fornødne oplysninger i Politisøjlen. I denne sag ville man typisk bede Mogens Lauridsen om en udtalelse. Han har så spurgt sine folk og sendt svarene tilbage til ledelsessekretariatet, der udarbejdede et udkast til svar, som blev lagt til afhørte, der efter høring af Aabye, lagde det til politidirektøren til

494 Protokol nr. 11 af 11. november 2016

underskrift, hvorefter det blev sendt til Rigspolitiet. Om de indhentede bidrag fra medarbejderne i Politisøjlen fysisk følger med sagen op igennem systemet, afhænger af de konkrete omstændigheder. Ledelsessekretariatet vedlagde ikke de udtalelser, der ikke blev skønnet relevante, til afhørte. Københavns Politi arbejdede altid med mange besvarelser af spørgsmål fra Folketinget. Det var helt naturligt, og der var derfor en fast procedure for arbejdsgangen.

Det foruroligede ikke afhørte, da han under og efter statsbesøget i 2012 fik spørgsmål og udtalelser ind på sit bord. Hverken indholdsmæssigt eller mængdemæssigt. Det var for afhørte ikke relevant, at han gjorde sig bekendt med operationsbefaling og taktiske befalinger i forbindelse med besvarelserne, for ledelsessekretariatet havde sørget for, at sagen havde været igennem de relevante lag i Politisøjlen. Afhørte lagde til grund, at de modtagne oplysninger var relevante og korrekte. Ingen gjorde sig tanker om, at der kunne stå noget ulovligt i en operationsbefaling eller i en taktisk befaling.

Det var heller ikke for afhørte foruroligende, at der var massiv kritik i pressen. Det var man vant til i Københavns Politi ved større arrangementer. At kritikken gik på, at ytringsfriheden var blevet krænket, var heller ikke usædvanligt. Dette synspunkt fremføres også ofte i klagesager. Der var ikke noget, der skilte sig synderligt ud. Det blev i lang tid betragtet som en "non-sag" i Københavns Politi.

Da det senere kom frem, at der var frataget flag, spurgte afhørte og ledelsessekretariatet ind til dette ned gennem Politisøjlen. Afhørte havde og har stadig 100 % tillid til, at de udtalelser, som Mogens Lauridsen leverede, blev videregivet i overbevisning om, at de var korrekte."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[495]

"Afhørte har været beskæftiget i Københavns Politis Ledelsessekretariat fra 2006. Titlen var i starten senioranklager, men den blev senere ændret til juridisk chefkonsulent. Ændringen i titlen indebar ikke ændringer i hans funktioner. Fra 1. januar 2015 kom der som følge af nogle organisatoriske ændringer to andre sektioner ind under Ledelsessekretariatet, og medarbejderne i det oprindelige Ledelsessekretariat blev flyttet til en juridisk sektion under Ledelsessekretariatet. Derefter var der en sektionschef i hver af de tre sektioner under Ledelsessekretariatet og en sekretariatschef i Ledelsessekretariatet.

495 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

Indtil marts 2013 var Lise-Lotte le Maire sekretariatschef. Jesper Kofoed tiltrådte som sekretariatschef den 1. december 2013. I mellemperioden refererede afhørte først til vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller og fra 1. september 2013 til vicepolitidirektør Anne Tønnes. I perioden fra Mogens Kjærgaard Møller fratrådte, og indtil Anne Tønnes tiltrådte, refererede afhørte til stabschefen, Martha Therkelsen, i det daglige. I de perioder, hvor der ikke var nogen sekretariatschef, gik afhørte til politidirektør Thorkild Fogde om folketingsspørgsmål. Fra den 1. januar 2015 refererede afhørte til Charlotte Alsing Juul, der var den nye sektionschef i Juridisk Sektion. Hun refererede til Jesper Kofoed, der var blevet sekretariatschef i Ledelsessekretariatet og refererede til ledelsen.

…

Københavns Politi modtog folketingsspørgsmål fra Justitsministeriet via Rigspolitiet. Afhørte modtog folketingsspørgsmål et par gange om ugen. Tidsrammen fra Justitsministeriets side var fire uger fra spørgsmålet var stillet. Heraf havde Rigspolitiet typisk 5 dage og politikredsen ligeledes 5 dage til at udarbejde bidrag, så der var næsten altid tidspres. Det har været et klagepunkt for politikredsene i mange år, at de har for lidt tid. Som dem, der bidrager med indhold til besvarelsen, synes de, at de burde have længere tid. Københavns Politi har dog, så vidt afhørte erindrede, ikke klaget over tidsfristerne i denne konkrete sag. Først omkring 2014/15 blev der nedsat en arbejdsgruppe til at se på problemet. Proceduren for Københavns Politis afgivelse af svar er i dag skåret til, bl.a. således at politidirektøren ikke længere underskriver, og ved at sekretariatschefen er koblet ud af processen. Det forkorter processen i Københavns Politi. Tidsfristerne er de samme. Hvis en frist ikke kan overholdes, får Københavns Politi typisk en dag mere af Rigspolitiet. Afhørte kunne ikke huske, at der er bedt om mere tid i denne sag.

Når afhørte modtager et spørgsmål, vurderer han straks, om der tidligere er svaret på det samme eller noget tilsvarende. Hvis der tidligere er svaret, er det en gylden regel, at man henviser til tidligere besvarelser, ellers bliver der indhentet oplysninger i organisationen. I så fald bliver anmodningen videresendt til vedkommende politiinspektør eller eventuelt til en politileder, hvis man på forhånd ved, at vedkommende vil blive hørt. I så fald er den overordnede politiinspektør med cc. på mailen. Når svaret kommer tilbage, skal det helst komme fra politiinspektøren. Heri ligger en kontrol af rigtigheden af de afgivne oplysninger. I Juridisk Sektion og før 1. januar 2015 i Ledelsessekretariatet foretager de kontrol i forhold til, at der er svaret på alt, hvad der er spurgt om, og at der ikke er forståelsesmæssige problemer. I så fald vil man typisk ringe til den, der har afgivet udtalelsen. Der følger ikke dokumenter med udtalelsen. Man går ud fra, at man kan stole på det, der står. En kontrol med hensyn til troværdigheden af udtalelsen kan dog også ligge inden for Juridisk Sektions (tidligere Ledelses-

sekretariatets) vurdering af, om svaret er fyldestgørende. Man overvejer altid, om der skal indhentes supplerende dokumentationsmateriale, men som udgangspunkt stoler man på, at de modtagne oplysninger er korrekte.

Rigspolitiet afsender spørgsmål til og modtager svar fra Københavns Politi. I Rigspolitiet foregår der også en egentlig sagsbehandling. Rigspolitiet udarbejder sit eget bidrag på grundlag af Københavns Politis bidrag. Der er ofte spørgsmål til politikredsene. I denne sag har afhørtes kontakt i Rigspolitiet typisk været Birgitte Buch i beredskabsafsnittet. Derfra går svaret videre til Rigspolitiets Direktionssekretariat, og det sker også, at de har spørgsmål."

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[496]

"Københavns Politi besvarede rigtig mange spørgsmål fra Folketinget. Spørgsmålene kom til Ledelsessekretariatet fra Rigspolitiet. Ledelsessekretariatet indhentede oplysninger fra de operative ledere, hvis spørgsmålene vedrørte en konkret politiopgave. I denne sag skulle der indhentes udtalelser fra Beredskabsenheden. Udtalelser vil normalt gå gennem den ledende politiinspektør og chefpolitiinspektøren. Derefter udarbejdede Ledelsessekretariatet et bidrag, der blev lagt til underskrift hos enten afhørte eller vicepolitidirektøren. Når et bidrag blev lagt til ham til underskrift, fulgte sagen nogle gange med, andre gange gjorde den ikke. Man kunne også godkende bidraget pr. mail. Afhørte bad på et tidspunkt generelt om, at sagerne ikke fulgte med, for det var alligevel ikke muligt for ham at nå at se sagens akter igennem. Han kunne ikke huske, om sagsmaterialet i denne sag fulgte med. Det har sikkert fulgt med til en del af spørgsmålene, men ikke til andre spørgsmål. Han er leder af en organisation med 2700 ansatte, heraf 225 ledere. I en sædvanlig uge er hans kalender tæppebombet med møder. Efter møderne venter opgaverne på kontoret, f.eks. udkast til folketingssvar. Han modtager og sender ca. 100 mails i døgnet. Det er vanskeligt for en politidirektør at få tid til at sagsbehandle, så han er afhængig af, at det kan foregå længere nede i organisationen. Hans mulighed består i at beslutte, at der skal gøres noget og bede andre om at gøre det.

Senere blev procedurerne for svar til Folketinget på afhørtes foranledning lavet om. Det skete i 2014 eller 2015 og skyldtes blandt andet denne konkrete sag. Nu følger sagsakterne aldrig med ind til ham. Derimod følger der et omslag med, hvor han helt præcist kan se, hvem der har afgivet udtalelser til sagen. Man kan nu også se, hvem der internt i huset har godkendt svarene. Man kan dog nok

496 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

> ikke se, hvilken politimand nede i systemet der har udarbejdet den egentlige redegørelse."

Der var på daværende tidspunkt ikke i Københavns Politi udarbejdet skriftlige procedurer for behandlingen af forespørgsler fra Folketinget, jf. det i afsnit 8.2.7.5.10 herom anførte.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés udtalelser af 19. juni 2012

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret, sendte den 19. juni 2012 sålydende mail til sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[497]

> "Nedenfor som aftalt (uddrag af) Karina Lorenzens mail, hvor hun beder om på det førstkommende ordførermøde at få en orientering om to episoder i forbindelse med Præsident Hu Jintaos besøg i sidste uge.
>
> Jeg vender tilbage, når jeg ved præcis, hvornår mødet finder sted."

Sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendte herefter, ligeledes den 19. juni 2012, følgende mail til vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi:[498]

> "Efter aftale med Aabye skal jeg anmode om bidrag til besvarelse af nedenstående anmodning fra Karina Lorentzen om dels havfrueepisoden og dels Falun Gong demoerne.
>
> Justitsministeriet har oplyst, at der alene forventes en kort beskrivelse af fakta omkring begivenhederne fra os.
>
> Traditionen tro er vores svar kort – måske skal der allerede afholdes møde om emnerne fredag.
>
> Jeg giver dig besked, hvis jeg hører andet."

497 Københavns Politi, mailkorrespondance, Peter Olesen Dahl

498 Københavns Politi, mailkorrespondance, Peter Olesen Dahl

Herom har c*hefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi* for kommissionen forklaret:[499]

> "Om Lise-Lotte le Maires mail til Peter Olesen Dahl af 19. juni 2012, hvori hun anmodede om bidrag " efter aftale med afhørte", oplyste afhørte, at det lidt var et legalitetsspørgsmål. Lise-Lotte le Maire har nok villet henvise til nogen, når hun gik til Peter Olesen Dahl. Afhørte vidste ikke, hvorfor hun ikke gik til Mogens Lauridsen. Det ville være den normale kommandovej. Mogens Lauridsen har muligvis ikke været til stede. På dette tidspunkt var der generelle overvejelser om, hvordan klagesager skulle behandles."

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, sendte derefter samme dag, den 19. juni 2012 kl. 11.12, sålydende mail til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[500]

> "Hej Claus
>
> Det måtte jo komme.
>
> Jeg skal bede om, senest i morgen kl. 15.00 at modtage en kort skriftlig redegørelse vedrørende:
>
> Hvorfor var Falun Gong og "free tibet" placeret hvor de var placeret (Højbro plads) og hvorfor blev deres udsigt blokeret af gruppevogne
> En beskrivelse af episoderne ved "den lille havfrue" hvor en journalist blev anholdt i 5 timer – anholdelsesgrundlag – og hvorfor så "længe" og så skulle der angiveligt have væres nogle demonstranter som af politiet blev bedt om, at holde deres flag og bannere nede, så de ikke kunne ses af kineseren
>
> Det skal bruges til ministerens besvarelse – i Retsudvalget – hvor SF ønsker en redegørelse.
>
> Det skal være relativt kortfattet."

499 Protokol nr. 68 af 3. marts 2017

500 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, modtog den 19. juni 2012 kl. 14.59 følgende mail fra politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi:[501]

> "Demonstrationen på Højbro Plads satte sig i bevægelse da Dronningens kortege ankom umiddelbart før præsidentens. De rykkede frem i "en bred front". De fire gruppevogne blev kaldt frem, hvorefter demonstrationen standsede deres fremrykning. Bilerne blev trukket tilbage ca. 15 minutter senere, da demonstrationen var rolig. Ved fremrykningen var der kun 6 betjente på stedet.
>
> Isl og Delingsføreren gav ikke ordre til at der ikke måtte demonstreres med flag og bannere.
>
> På et tidspunkt er der 2 sortklædte autonomlignende typer der går/småløber frem mod kortegen fra området imellem Højbro Plads og Kongeporten. De bliver løbet op og standset. De fremtog et flag, men blev af sikkerhedsmæssige årsager henvist til demonstrationen på Højbro Plads. Andre fredelige demonstranter var tættere på kortegen med flag og skilte, hvilket ikke skønnedes at være til fare, idet der var politi på stedet."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, udarbejdede herefter følgende redegørelse af 19. juni 2012 for begivenhederne på Højbro Plads og i forbindelse med anholdelsen af Ekstra Bladets journalist Janus Østergaard Andreasen ved Langelinie:[502]

> "…
> På given foranledning, skal følgende belyses, i anledning af nedenstående spørgsmål.
>
> I den omhandlede politiopgave var undertegnede KSN leder og havde dermed det operationelle ansvar for den samlede opgave.
>
> Hvad er årsagen til at organisationerne Falun Gong og Free Tibet blev anvist plads til demonstration på Højbro Plads?
>
> I dagene op til præsidentbesøget, kom der til Københavns Politi ansøgninger om tilladelser til demonstration fra de to organisationer, I forbindelse med ud-

501 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

502 DUP, bilag A-3-3

stedelse af tilladelserne, var der et ønske om at stå på Christiansborg Slotsplads, hvilket blev afvist af sikkerhedsmæssige årsager. Der blev derimod tilbudt opstilling på Rådhuspladsen. På daværende tidspunkt, var et endeligt program for den kinesiske præsidents besøg ikke på plads. Rådhuspladsen blev tilbudt, idet det ofte er et ønsket sted for demonstrationer, da der her er fornøden plads, relateret til en offentlig bygning og med mange forbipasserende, der kan blive præsenteret for budskabet.

Få dage inden præsidentens ankomst til København, stod det klart, at han ikke ville komme i nærheden af Rådhuspladsen. Demonstrationsansøgerne blev derfor telefonisk kontaktet af politiets planlægningssektion og tilbudt opstilling på Højbro Plads i stedet. Herfra kunne man se Christiansborg, hvor præsidenten mødte regeringen og det var muligt at se kortegen ved ankomst og afgang.

Normalt gives der ikke tilladelser til demonstrationer på Strøget og derfor blev der fra den oprindelige tilladelse til opstilling på Rådhuspladsen, ændret ved anvendelsen af højttalere, til nu alene at indbefatte anvendelsen af megafon. Demonstrationsansøgerne fandt tilbuddet attraktivt og valgte at flytte demonstrationerne til Højbro Plads. Demonstrationerne udviklede sig til en fællesdemonstration, med demonstranter fra Free Tibet og Falun Gong.

Hvad var årsagen til at demonstranternes udsigt blev blokeret af politiets køretøjer.

Politiets indsatsleder, havde omkring kl. 19:30 den 15. juni mødt repræsentanter fra demonstrationerne på Højbro Plads og ført en dialog med de pgl. Indsatslederen havde blandt andet oplyst, at anvendelsen af højttaler, der i øvrigt spillede meget højt, ikke var i overensstemmelse med tilladelsen. Der blev skruet ned, for så straks efter at blive skruet op da indsatslederen forlod stedet. Forholdet påtalt igen og der blev tilpasset et acceptabelt niveau af hensyn til omkringboende.

Demonstranterne medbragte bannere, flag og balloner. Dronningen skulle som den første med eskorte ankomme til Christiansborg og via Kongeporten køre ind i slotsgården. Da demonstranterne så kortegen komme fra området ved Knippels Bro, afveg de fra den tilladelse til en stationær demonstration der var givet, for nu at bevæge sig frem mod Christiansborg Slotsplads, med en bred front af demonstranter forrest. Kinas præsident skulle ankomme umiddelbart efter Dronningen, og da demonstranternes adfærd og mål ikke var kendte, valgte indsatslederen at tilkalde og kommandere en deling frem til støtte for de seks politifolk der indledningsvis, var sat ud til at føre tilsyn med demonstrationen.

For at forhindre utilsigtede handlinger fra demonstranternes side, blev delingens gruppevogne opstillet foran demonstranterne for derved at afskære dem muligheden for at rykke længere frem. En handling der er udlagt som er forsøg på at skærme præsidenten for demonstranterne, men som alene er en taktisk handling for skabe sikkerhed og ro. Havde demonstranterne ikke afveget fra den givne tilladelse, var opgaven blevet løst med de seks politifolk, der var udsat i første omgang. Demonstrationen var til at se fra kortegen, hvilket deres adfærd vidner om, idet de handlede på at kunne se kortegen med Dronningen.

Blev demonstranterne bedt om at holde deres bannere nede, så de ikke kunne ses af den kinesiske præsident.

Det er af undertegnede undersøgt hvorvidt indsatlederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar har givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende deres flag eller bannere og det har ikke på noget tidspunkt været på tale. KSN blev tidligere i demonstrationsforløbet forespurgt, om det var acceptabelt at der var opsat bannere på rytterstatuen på Højbro Plads. Det blev accepteret så længe ingen kravlede rundt på statuen.

Anholdelse af en person der klistrede plakater op ved Den lille Havfrue.

Forinden den kinesiske præsident skulle ankomme ved Den lille Havfrue, havde politiet etableret afspærring og patruljering i området. I den anledning bemærkede en politibetjent sammen med sin kollega, at en mand gik rundt i området og opsatte plakater. Han rettede henvendelse til manden og gjorde ham bekendt med, at det ikke var tilladt at opsætte plakater på stedet. Plakaterne var løbesedler fra Ekstra Bladet og identiske med den type løbesedler, som under normale omstændigheder opsættes i forbindelse med avisudsalg ved bladkiosker og lignende.

Plakaterne blev opsat med tape på bl.a. en lygtepæl. Ved henvendelsen var der alene tale om en henstilling, om at indstille en ulovlig plakatopsætning. Den pgl. mand tog herefter plakaten ned fra lygtepælen og fulgte henstillingen, som om budskabet var forstået, men fortsatte sine handlinger lidt længere væk og klistrede på ny, plakaten op på et gelænder. Politibetjenten tog på ny kontakt og spurgte om den pgl. mand var i besiddelse af en tilladelse til opsætning af plakater på stedet. Det var han imidlertid ikke og der blev via radio taget kontakt til indsatslederen, der ud fra det foreliggende besluttede, at pgl. skulle anholdes til sagen kl. 10:40. Han blev på stedet sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen og fik her sine rettigheder oplyst. Herefter blev der tilkaldt transportvogn og pgl. blev indbragt til Station Bellahøj, for videre sagsbehandling.

> Der er efter alt at dømme gået uforholdsmæssig lang tid inden løsladelse. En del af forklaringen skal ses i forhold til, at personalet der forestod anholdelsen var midt i en bevogtningsopgave og først kunne frigives efter præsidenten havde besøgt Den lille Havfrue. Det anholdende personale var fra en tilkommanderet gruppe fra Midt og Vestsjællands Politi og deres manglende kendskab til stationen og sagsbehandlings-procedurerne på stedet forsinkede også processen. …"

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, sendte den 19. juni 2012 kl. 16.16 udtalelsen til vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, med følgende bemærkning:[503]

> "Hej Peter.
>
> Du må meget gerne lige læse den igennem og se om jeg har overset noget. Skrevet noget kludder osv. Benyt nu ikke lejligheden til at tilføje betragtninger eller handlinger der sender mig durk i spjældet."

Om udtalelserne fra politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé og vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, begge Københavns Politi, er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi:[504]

> "Afhørte kunne ikke huske at have set Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012 vedrørende politiets indsats på Christiansborg Slotsplads og Højbro Plads, men han kan sagtens have set den. Afhørte har bidraget med notater til Claus Hjelm Olsen, men kan ikke huske, om det var notater til brug for denne redegørelse. Peter Olesen Dahl havde ikke på dette tidspunkt bedt afhørte om at udarbejde et notat."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[505]

> "Afhørte erindrede, at han modtog Peter Olesen Dahls mail af 19. juni 2012 med anmodning om en redegørelse. Afhørte fik oplysningerne til sin redegørelse af 19. juni 2012 samme dag af Henrik Oryé, der sendte en mail. Afhørte vidste ikke, om dette var første gang, han fik oplysningen om, at demonstrationen var rykket frem over en bred front. Afhørte havde fortalt Henrik Oryé, hvad afhør-

503 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

504 Protokol nr. 7 af 4. november 2016

505 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

te skulle redegøre for over for Peter Olesen Dahl. Afhørte og Henrik Oryé har ikke talt om, hvad der skulle svares. Afhørte tog Henrik Oryés oplysninger for pålydende. Han overførte oplysningerne til sin egen besvarelse. Henrik Oryés oplysninger var rigeligt til, at afhørte kunne svare Peter Olesen Dahl, så afhørte spurgte ikke ind til dem. Oplysningerne fra Peter Spanggaard og andre kom først meget senere. På daværende tidspunkt var der tale om en helt almindelig politiaktion, og derfor var der heller ikke bagefter den store diskussion om indsatsen. Afhørte iværksatte ikke en større rundspørge. Bilerne blev kørt frem af polititaktiske grunde, ikke fordi demonstrationen ikke måtte kunne ses. Han var enig i, at Henrik Oryés redegørelse ikke harmonerer med forklaringerne fra de menige betjente til Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

Da afhørte sendte sin redegørelse til Peter Olesen Dahl, fremhævede han, at demonstrationen var stationær. Hvis den skulle flytte sig, skulle det aftales med indsatslederen, der typisk først skulle kommunikere med KSN, før der kunne træffes en beslutning. Der blev ikke i redegørelsen oplyst om afhørtes aftale med Henrik Oryé om at anvende bilerne taktisk, hvis der var anledning til det. Afhørte vidste ikke, hvorfor han ikke nævnte det, men det var en helt almindelig politiaktion, og afhørte har vel ikke fundet det relevant. Folketinget ønskede oplysninger om det, der var sket på stedet, og det var det, afhørte gengav. Han anførte også i sin redegørelse, at der ikke forelå nogen generel instruks. Han havde gennemgået sagen. Ikke én havde bedt om KSNs holdning, og det var heller ikke omtalt på briefingen. Afhørte gik ud fra, at alt var gået efter bogen. Herefter, og efter at have modtaget Henrik Oryés mail, skrev afhørte sin redegørelse. Afhørte har ikke detaljeret talt med Peter Spanggaard om disse begivenheder. Når afhørte i redegørelsen skrev, at afhørte havde undersøgt, at delingsføreren og andre ledende politifolk ikke havde givet nogen generel instruks om flag, skete det ud fra afhørtes viden og ud fra de hændelser, der var registreret i Københavns Politis systemer. Han erindrede ikke, at der via KSN var gået en melding om at tage flag fra demonstranter. Han spurgte heller ikke andre politifolk detaljeret om dette. Foreholdt, at det fremgår af lydfilen, at Henrik Oryé afgav ordre om at "tage flaget fra dem" på præcis dette tidspunkt, oplyste afhørte, at han ikke havde viden om det.

Afhørte var bekendt med, at redegørelsen skulle bruges til at besvare et folketingsspørgsmål. På daværende tidspunkt mente afhørte at have et klart billede af, hvad der var sket. Han erkender ud fra sin viden i dag, at det var en fejl, at han ikke undersøgte det nærmere dengang.

Afhørte så ikke Johan Reimanns udtalelse af 21. juni 2012, inden den blev sendt til Rigspolitiet."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:[506]

> "Da han vendte hjem fra Portugal, havde Claus Hjelm Olsen lavet en redegørelse om hændelserne på Højbro Plads. Afhørte drøftede ikke indholdet med Claus Hjelm Olsen.
>
> Han havde set Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012, men ikke i øvrigt været inde over det, der er anført i de forskellige udtalelser til brug for Retsudvalget omkring hændelserne på Højbro Plads."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[507]

> "Afhørte blev heller ikke dengang gjort bekendt med Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012 vedrørende demonstrationen på Højbro Plads og episoden ved Den Lille Havfrue. Afhørte har sikkert først set den efter, at han begyndte at have konkret sagsbehandling vedrørende bidrag i sagen, og det var først senere."

Redegørelsen fra vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, blev af vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, den 20. juni 2012 mailet til Lise-Lotte le Maire, sekretariatschef, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, med følgende bemærkning:[508]

> "Jeg har fået en redegørelse fra Claus Hjelm Olsen – som jeg på mange måder syntes beskriver forløbet godt. Den har jeg vedhæftet.
>
> Det er mig, som har specificeret ud hvad jeg ønskede Claus svarede på, hvis du undrer dig over, at han svarer på nogle konkrete spørgsmål – men det var for, at sikre mig, at han "kom hele vejen rundt" og du har mulighed for at lave en så detaljeret besvarelse som muligt – selv om du skriver at vi besvarer disse henvendelser kort og faktuelt."

Herom har *vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[509]

506 Protokol nr. 6 af 4. november 2016
507 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017
508 DUP, bilag A-6-2
509 Protokol nr. 16 af 17. november 2016

”Senere bad afhørte Hjelm Olsen om at udarbejde en egentlig redegørelse. Det var, fordi spørgsmålet ikke var særlig konkret. Afhørte fandt det derfor nødvendigt at bede Hjelm Olsen om at komme hele vejen rundt om spørgsmålet.

Efterfølgende måtte afhørte konstatere, at indholdet af det, afhørte videregav, strider med det, der stod i operationsbefalingen. Afhørte opfattede det ikke sådan, at han stod inde for de oplysninger, der blev afgivet til Ledelsessekretariatet. Afhørte havde ikke kendskab til, hvad der var sket på gadeplan.
…
Afhørte modtog flere spørgsmål fra Retsudvalget. Han videresendte dem til Oryé og Hjelm Olsen. Afhørte videresendte deres svar til ledelsessekretariatet. Til sidst blev afhørte træt af det og bad om, at spørgsmål og svar gik udenom afhørte, da det nu måtte være ledelsessekretariatet bekendt, at det var Oryé og Hjelm Olsen, der skulle svare. At det gik igennem afhørte må skyldes, at Mogens Lauridsen har været fraværende på det tidspunkt, de første spørgsmål kom. Afhørtes gæt er, at der derefter indsneg sig en dårlig vane i Ledelsessekretariatet, der blev ved at sende de efterfølgende spørgsmål til afhørte. Afhørte ved det dog ikke og kan derfor heller ikke svare på, hvorfor Ledelsessekretariatet ikke i stedet sendte spørgsmålene til Mogens Lauridsen eller Claus Hjelm Olsen.

Afhørte har nok deltaget i mødet i chefgruppen den 18. juni 2012, men han kunne ikke huske hvad der blev drøftet. Da afhørte senere blev bedt om at indsamle oplysninger til brug for svar til Retsudvalget, tog han ikke kontakt til Mogens Lauridsen, der ifølge mødereferatet skulle følge op på hændelserne under besøget. Afhørte opfattede det ikke som sin opgave at spørge sin chef, om han nu havde fulgt op på det, han skulle. Afhørte opfattede stadig sin rolle som værende af praktisk karakter.

Afhørte indhentede mundtlige oplysninger fra enten Hjelm Olsen eller Mogens Lauridsen om strategien, inden han svarede Lise-Lotte le Maire fra ledelsessekretariatet den 20. juni 2012. Hverken Hjelm Olsen eller Mogens Lauridsen henviste afhørte til at læse operationsbefalingen, og afhørte gjorde sig ikke af egen drift bekendt med indholdet. Afhørte kunne ikke udelukke, at der på den gang, hvor afhørte, Hjelm Olsen og Mogens Lauridsen sad, i 2013 og 2014 blev talt om, hvordan forløbet i 2012 havde været. Det var ikke afhørtes opfattelse, at man på gangen har latterliggjort mediernes dækning og Retsudvalgets spørgsmål, men man har da selvfølgelig talt om det. Foreholdt afhørtes forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter der blev ”joket” om det over middagsbordet, vidste afhørte ikke, om man kan kalde det at joke, men der blev talt meget om 2012 i perioder, hvor der var presseomtale. Der blev ikke talt om

> ordrer om at fratage flage eller om at holde demonstranter ude af syne. Afhørte stolede dengang på det, som Oryé og Hjelm Olsen oplyste til afhørte."

Som svar på en forespørgsel senere samme dag, den 20. juni 2012, fra sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, svarede vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, at der deltog ca. 100 demonstranter i fællesdemonstrationen på Højbro Plads.[510]

Politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse af 21. juni 2012

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, afgav den 21. juni 2012 en udtalelse til Justitsministeriet.[511] Indholdet af udtalelsen er i al væsentlighed en gengivelse af vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012. Det blev blandt andet tilføjet, at demonstrationen på Højbro Plads bestod af ca. 100 demonstranter, at den person, der blev anholdt ved Langelinie, ved anholdelsen blev fundet i besiddelse af ca. 50 identiske plakater, og at anholdelsen skete i medfør af ordensbekendtgørelsens § 9, stk. 1. Bemærkningen i sidste afsnit i vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012 om, at anholdelsen af journalistens fra Ekstra Bladet efter alt at dømme havde taget uforholdsmæssig lang tid, var derimod udeladt i politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse.

Herom er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi:[512]

> "Han blev ikke orienteret konkret om Anne Berg Mansfeld-Gieses mail af 18. juni 2012, om indhentelse af en redegørelse fra Københavns Politi og Lise-Lotte le Maires efterfølgende rekvirering af bilag i politisøjlen.
>
> Så vidt afhørte huskede, blev han først efterfølgende bekendt med Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012. Bilaget har sikkert ikke været med, da afhørte fik sagen til underskrift. Svarudkastet var en afskrift af redegørelsen, så det var der ingen grund til. Han vidste ikke, hvorfor afsnittet med anførslen af, at anholdelsen af journalisten havde taget for lang tid, udgik af det senere bidrag. Hans gæt er, at man ikke på dette tidspunkt har kunnet afgøre med sikkerhed, om sagsbehandlingen havde taget for lang tid eller ej, og til brug for et folketingssvar må man sige, om det havde taget for lang tid eller ej.

510 Københavns Politi, mailkorrespondance, Peter Olesen Dahl

511 JM, j. nr. 2013-19203-0208

512 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017

Afhørte gjorde sig ikke overvejelser om, hvorvidt det, der var anført i bidraget af 21. juni 2012 til Justitsministeriet, ikke var fyldestgørende. Tværtimod. Han var overbevist om, at svaret var både rigtigt og fyldestgørende. Både Mogens Lauridsen og Claus Hjelm Olsen var pålidelige. Sagen om plakatophængning og visitering af en person med mistænkelig adfærd nær statsbesøget var oplagte, mens omtalen af begivenhederne på Højbro Plads interesserede afhørte, herunder styrkeforholdet mellem politi og demonstranter, der havde betydning for behovet for anvendelse af biler, samt spørgsmålet om hvorvidt der fra demonstrationen var indsyn til kortegen. Konkret mente afhørte, at demonstrationen på Højbro Plads burde have haft indsyn til kortegen. Det var utvivlsomt korrekt, at demonstrationen var placeret på Højbro Plads og ikke på slotspladsen. Københavns Politi havde i øvrigt forinden tilbudt demonstranterne denne placering i stedet for den anmeldte placering på Rådhuspladsen.

Afhørte talte kun med Lise-Lotte le Maire om det, der interesserede ham i bidraget. Han gik ikke til Mogens Lauridsen. Det ville ligge afhørte fjernt at gå til en politileder udenom chefpolitiinspektøren. Afhørte sagde til Lise-Lotte le Maire, at det skulle sikres, at der blev svaret korrekt. De andre svar i bidraget var derimod oplagte for ham. Han huskede ikke det præcise ordvalg, men meningen var, at de på alle tre punkter skulle kunne svare, at det ikke havde noget på sig.

Afhørte fik at vide, at fremkørslen skete, fordi der var tegn på, at demonstrationen bevægede sig frem. I så fald var det efter hans opfattelse helt i orden at køre vognene frem. Han havde ikke dengang set TV2s udsendelse kl. 18 med oplysningen om, at to busser ville blive kørt frem. Indholdet af udsendelsen undrer ham. Han kunne tænke sig rigtig mange måder, hvorpå journalisten har fået denne oplysning, som ikke afspejler, hvad der egentlig skete. Foreholdt Peter Mikael Spanggaards forklaring om forholdsordren til at køre frem, forklarede afhørte, at måske havde Henrik Oryé været dybt bekymret over opgaven og var blevet misforstået af en delingsfører eller af nogen af de almindelige politifolk. Henrik Oryé har sikkert været meget optaget af, at demonstranterne ikke måtte trænge frem over højbroen. Der skal kun ganske små forskydninger i faktum til for at ændre billedet. Der skal således ikke meget elaborering på en oplysning fra lederen om, at de må være klar til at køre frem, hvis de så meget som løfter et øjenbryn, til den opfattelse, som kom til udtryk i TV2. Det kan meget vel være blevet opfattet som en beslutning om at køre vognene frem. Det er ganske naturligt, at der blandt politifolkene, der ofte har lange ventetider under sådanne indsatser, tales om sådan noget, og at det så bliver overdrevet. Han ville betegne det som social overdrivelse, et naturligt fænomen, hvor fem fjer bliver til syv høns."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[513]

> "Om Københavns Politis svar til Justitsministeriet af 21. juni 2012 underskrevet af Johan Reimann, oplyste afhørte, at den anførte sagsbehandler, 08787, var Lise-Lotte le Maire. Det er koden for den, der senest åbner dokumentet, der kommer til at stå som sagsbehandler. Man kan derfor ikke slutte, at den pågældende rent faktisk har været sagsbehandler, men hvis der også er et sagsbehandlernavn på dokumentet, er det den pågældende, der har behandlet sagen.
>
> Afhørte har ikke kendskab til, hvorfor det afsluttende afsnit i Claus Hjelm Olsens redegørelse, hvorefter: *"Der er efter alt at dømme gået uforholdsmæssig lang tid inden løsladelsen …"*, ikke er medtaget i politidirektør Johan Reimanns senere bidrag. På dette tidlige tidspunkt har man sikkert endnu været i gang med at undersøge, hvad der var sket i forbindelse med anholdelsen. Man har sikkert ikke villet beklage noget, før man var sikker på, hvad der var sket."

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés udtalelse af 26. juni 2012

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, udarbejdede den 26. juni 2012 følgende redegørelse vedrørende begivenhedsforløbet omkring visitationen af Jennifer Luna Pedersen ved Langelinie den 15. juni 2012:[514]

> "…
> Det er korrekt, at en ung kvinde med tibetansk flag blev visiteret ved Langelinie/Den lille havfrue.
>
> Kort før præsidenten skulle ankomme, blev et område omkring Den Lille Havfrue afspærret at sikkerhedsmæssige årsager. På stedet var der flere tilskuere, heriblandt omhandlende kvinde der blev visiteret. Kvinden havde ved flere lejligheder påkaldt sig opmærksomhed, hvorfor hun af sikkerhedsmæssige årsager blev visiteret ganske kort. (hændelse visitation uden sag oprettet i polsas). Ved visitationen blev der undersøgt om hun havde kasteskyts, eller graffitiudstyr på sig. Årsagen til dette var der i forbindelse med karetruten var blevet malet omkring Amalienborg. Ved visitationen blev der ikke fundet noget af interesse. Hun var i besiddelse af et flag, som hun fik lov til at beholde. Kvinden blev derefter anvist samme plads som de øvrige tilskuere til besøget ved Den Lille havfrue. Af sikkerhedsmæssige årsager blev der placeret en politimand i umiddelbar nærhed af hende, under præsidentens besøg, således at hun ikke kunne

513 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

514 DUP, bilag A-3-7

> få en lejlighed til at kaste genstande eller lignende imod præsidenten. Under besøget opstod der ikke nogen hændelse.
> …"

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, sendte samme dag, den 26. juni 2012, redegørelsen til vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, i en mail, hvori anførtes:[515]

> "Har haft kontakt til kollegaen der visiterede.
> Hændelsen blev oprettet i polsas samme dag."

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahls udtalelse af 26. juni 2012

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, mailede den 26. juni 2012 følgende redegørelse til Lise-Lotte le Maire, sekretariatschef, Københavns Politi:[516]

> "…
> Vedrørende spørgsmålet omkring Luna Pedersen fra Tibetansk samfund har jeg indhentet en skriftlig udtalelse fra indsatslederen, som er vedhæftet. Skrivelsen er ikke særlig fyldestgørende i forhold til det konkrete spørgsmål om, hvorvidt Luna Pedersen blev sigtet for lov om euforiserende stoffer og efterfølgende visiteret, hvorfor jeg har kontaktet indsatslederen telefonisk og han har udtalt, at han har talt med kollegaen som foretog visitationen og hun afviser, at hun skulle have sigtet Luna Pedersen for "Lov om euf.", men alene har foretaget en visitation i medfør af politiloven – af sikkerhedsmæssige årsager, som er beskrevet i vedhæftede skrivelse, Visitation er samme dag blevet opdateret i POLSAS som "visitation uden sag" og altså heller ikke her, registreret som en visitation i medfør af lov om euf.
>
> I forhold til spørgsmålet omkring hvilken korrespondance der har været mellem JM og Københavns Politi, kan det oplyses at der ikke har været nogen korrespondance mellem JM og Københavns Politi. Københavns Politi har kun haft èn skriftlig korrespondance med UM som skete ved en mail den 7. juni hvor vi modtog "det kinesiske forslag til program." Yderligere kontakt har været mellem ministerierne og PET og det er så PET der har haft drøftelserne med Københavns Politi.

515 DUP, bilag U-24-3-7
516 DUP, bilag A-6-3

> Ellers er det min opfattelse, at de øvrige spørgsmål er omfattet at det svar, som du tidligere har givet – men generelt kan man vel sige, at den strategi vi valgte denne gang - i modsat andre besøg på dette sikkerhedsniveau - hvor vi valgte at rydde" områderne omkring objekterne kort før præsidentens besøg, kan være blevet opfattet som om, vi har været mere restriktive end de gange, hvor vi har etableret afspærringer omkring objekter mange timer før VIP's ankomst. Her har der altså været etableret afspærringer før at demonstrationerne ankom og det har været naturligt at stille sig bag disse. Denne gang er demonstrationerne måske kommet før vi har etableret afspærringen og ved at de så er blevet bedt om at flytte sig, kan det være opfattet mere restriktivt. Strategien blev valgt for at forstyrre samfærdslen mindst muligt.…"

Den i mailen omtalte og til mailen vedhæftede skriftlige udtalelse er identisk med ovennævnte udtalelse af 26. juni 2012 fra politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi.[517]

Om vicepolitiinspektør i Københavns Politi Peter Olesen Dahls mail af 26. juni 2012 er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi:[518]

> "Om afhørtes mail af 26. juni 2012 til Lise-Lotte le Maire… oplyste afhørte, at spørgsmål fra Folketinget normalt ville gå til Mogens Lauridsen som overordnet operationelt ansvarlig. Afhørte har nok fået opgaven, fordi Mogens Lauridsen var fraværende. Afhørte var Mogens Lauridsens uofficielle stedfortræder. Afhørtes svar til ledelsessekretariatet baserede sig på oplysninger, som han i forbindelse med forespørgslen havde indhentet fra Michael Dekker Poulsen. Det var ham, der oplyste, at der kun havde været én mail fra PET. Formuleringen om, at PET havde kommunikation med ministerierne, er baseret på afhørtes generelle viden.
>
> Afhørtes oplysninger om strategien er baseret på Hjelm Olsens mundtlige oplysninger til afhørte. Redegørelsen er også baseret på Oryés skriftlige redegørelse. Afhørte fandt ikke operationsbefalingen frem, inden han svarede. Afhørtes opgave var blot at finde oplysningerne frem og sende dem tilbage til ledelsessekretariatet. Det var meget op til afhørte selv at formulere svaret. Afhørte vurderede ikke validiteten af de oplysninger, han modtog. Han formidlede dem blot. Når ledelsessekretariatet spørger ham eller Mogens Lauridsen, er det fordi

517 DUP, bilag A-3-7

518 Protokol nr. 16 af 17. november 2016

ledelsessekretariatet ikke ved, hvem i organisationen, de skal spørge. Det er så Mogens Lauridsens eller hans opgave at finde den rette at spørge. Afhørte ville i de fleste tilfælde bede vedkommende om at svare ledelsessekretariatet direkte, men denne gang var spørgsmålet til Hjelm Olsen så begrænset, at det var nemmere at få oplysningen mundtligt fra Hjelm Olsen, som han så hver dag og flere gange om dagen, end at bede Hjelm Olsen om at udarbejde en egentlig redegørelse. Det er den politileder, der lægger navn til oplysningerne, der må stå inde for, at det anførte er i overensstemmelse med sandheden."

Konsulent KF 0764, PET:[519]

"Om Peter Olesen Dahls mail af 26. juni 2012 til Lise-Lotte le Maire, hvorefter: *"Yderligere kontakt har været mellem ministerierne og PET og det er så PET der har haft drøftelserne med Københavns Politi",* oplyste afhørte, at han udelukkende har haft kontakt til Udenrigsministeriets Protokol. Han har ikke haft kontakt til andre ministerier. Afhørte vidste ikke, om der har været direkte kontakt mellem Udenrigsministeriet og Københavns Politi, men det kan der sagtens have været på et praktisk plan og udenom afhørte og PET. Det kan f.eks. være informationer til en objektleder eller kortegeleder, altså informationer på det rent udførende niveau. Afhørte havde ingen viden om, at der har været kontakt mellem Protokollen og ledelsen i Københavns Politi, hverken generelt eller konkret. Afhørte vidste ikke, hvad Peter Olesen Dahl har ment, eller om han har misforstået noget. Afhørte er ikke bekendt med, at der har været andre kontakter end dem, han har forklaret om."[520]

PET-chef Jakob Scharf:[521]

"Om Peter Olesen Dahls mail af 26. juni 2012 til Lise-Lotte le Maire… oplyste afhørte, at han ikke havde kendskab til PETs dialog med Københavns Politi op til 2012- besøget. PETs videregivelse af modtagne oplysninger til Københavns Politi kan ske på flere måder. Det vil formentlig ofte forekomme, at oplysninger videregives telefonisk. Der vil ikke nødvendigvis ligge notits herom i PETs sagsmappe. PET vil nogle gange foretrække kun at videregive oplysninger mundtligt. Det afhænger af oplysningens karakter. Afhørte deltog ikke selv i møder med Københavns Politi op til besøget i 2012.

519 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

520 Se herved protokol nr. 18 af 8. december 2016

521 Protokol nr. 27 af 15. december 2016

> Hvis Udenrigsministeriet ville i kontakt med Københavns Politi, ville det typisk ske gennem PET. Afhørte erindrede ikke i 2012 at have været i kontakt med nogen i Udenrigsministeriet, i hvert fald ikke om noget usædvanligt.
>
> Afhørte havde ikke set Københavns Politis operationsbefaling og fik heller ikke kendskab til indholdet i forbindelse med svarene til Folketinget. Han vidste ikke, hvem der i PET via Beredskabsportalen kunne gøre sig bekendt med operationsbefalingen.
>
> Når gæster fra udlandet medbringer egne livvagter, sikrer PET sig, at de opererer efter danske regler. Afhørte havde ikke kendskab til, hvordan samarbejdet mellem PET og de kinesiske livvagter foregik under besøget i 2012."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[522]

> "Om mail af 26. juni 2012 fra Peter Olesen Dahl til Lise-Lotte le Maire… oplyste afhørte, at det på dette tidspunkt fortsat var Lise-Lotte le Maire, der sagsbehandlede. Han var ikke involveret i dette bidrag. Han mente heller ikke, at han efterfølgende har set notatets afsnit om anholdelsen af Luna Pedersen. Afhørte har ikke drøftet den ændrede strategi med Peter Olesen Dahl."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:[523]

> "Afhørte var bortrejst lige efter besøget. Det var måske derfor, Peter Olesen Dahl blev sat på sagen om bidrag til brug for Retsudvalgets spørgsmål, men afhørte vidste det ikke. Det gjorde ikke den store forskel, om det var afhørte eller Peter Olesen Dahl, der var postkontor. Man var alligevel nødt til at indhente udtalelser fra de folk, der havde været en del af selve operationen."

Som svar anmodede Lise-Lotte le Maire, sekretariatschef, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, i mail af 27. juni 2012 vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, om at indhente en udtalelse fra den polititjenestemand, der foretog visitationen af Jennifer Luna Pedersen.[524]

522 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

523 Protokol nr. 71 af 6. april 2017

524 Københavns Politi, mailkorrespondance, Peter Olesen Dahl

Politiassistent Lise Zacho Møllers udtalelser af 28. juni 2012

Politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi, der foretog visitationen af Jennifer Luna Pedersen, mailede den 28. juni 2012 følgende notits til politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi:[525]

> "I forbindelse med tjenesten fredag den 15. juni 2012 blev vi sendt til Langelinie i forbindelse med besøget af Kinas præsident.
>
> Vi blev ved Langelinie af indsatsleder Oryé bedt om at rydde et område for mennesker.
>
> På det område befandt sig en kvinde, der tidligere på dagen havde påkaldt sig opmærksomhed på den officielle rute. Dette blev jeg gjort opmærksom på af min nærmeste leder, Lars Guldborg.
>
> Da jeg var den eneste kvinde på stedet, blev jeg sat til at visitere kvinden af sikkerhedsmæssige årsager. Jeg visiterede kvinden bag gruppevognen. Hun havde et tibetansk flag, en snor med små flag samt en plastic kasse med kridt. Hun havde ikke noget ulovligt på sig. hvorfor hun ikke blev frataget noget. Hun blev vejledt om muligheden for at klage.
>
> Hun blev efter visitationen bedt om at forlade området i samme retning som de andre tilskuere.
>
> Der blev oprettet en visitation uden sag i polsas under journalnr. 0108-61615-02100-12."

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, videresendte samme dag udtalelsen til vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi. I fremsendelsesmailen anførtes:[526]

> "Det skal bemærkes til omhandlende notits, at ved min nærmere forespørgsel direkte til pb. Lise Møller, (og ikke via hendes delingsfører Lars Guldborg), oplyste hun at kvinden var blevet visiteret af sikkerhedsmæssige årsager, hvilket var blevet nævnt, samt at pb. Lise Møller også havde nævnt lov om euforiserende stoffer. Sigtelsen frafaldet på stedet."

525 DUP, bilag U-24-5-6
526 DUP, bilag U-24-3-7

Af en efterfølgende mail af 28. juni 2012 fra vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, til politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi, fremgår:[527]

> "Hej Lise. Hvis du lige som aftalt, vil indføre i notitsen, at du rejste og frafaldt sigtelse for lov om EUF ved visitationen. Gerne retur til mig hurtigstmuligt"

Som svar mailede politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi, herefter sålydende endelige notits, udarbejdet den 28. juni 2012:[528]

> "I forbindelse med tjenesten fredag den 15. juni 2012 blev vi sendt til Langelinie i forbindelse med besøget af Kinas præsident.
>
> Vi blev ved Langelinie af indsatsleder Oryé bedt om at rydde et område for mennesker. På det område befandt sig en kvinde, der tidligere på dagen havde påkaldt sig opmærksomhed på den officielle rute. Dette blev jeg gjort opmærksom på af min nærmeste leder, Lars Guldborg, som havde det fra indsatsleder Oryé.
>
> Da jeg var den eneste kvinde på stedet, blev jeg sat til at visitere kvinden af sikkerhedsmæssige årsager. Kvinden blev signaliseret som kvinde iført en grå hættetrøje. Jeg gik sammen med min kollega pa. Peter Kier hen for at finde kvinden i menneskemængden.
>
> Jeg fik øje på kvinden, som havde en grå hættetrøje på, hvor hætten var trukket op over ansigtet. Da hun så os på Ca. 30 meters afstand, så det ud som om, at smed hun noget fra sig, og hun bevægede sig langsomt væk fra os. Vi satte tempoet om og gav os til kende og bad hende komme med os. Kvinden talte mumlende og lavt og var ikke interesseret i kontakt med os, hun kiggede ned og man kunne ikke få øjenkontakt med hende mens vi gik over til gruppevognen.
>
> Da vi kom hen til gruppevognen, oplyste jeg hende om, at hun grundet sin adfærd var sigtet for lov om euforiserende stoffer, og at jeg ville visitere hende og se, hvad hun havde i sin taske. Hun vågnede med det samme op, tog hætten af og oplyste, at hun var buddhist og hverken drak eller røg. Jeg visiterede kvinden bag gruppevognen. Hun havde et tibetansk flag, en snor med små flag samt en plastic kasse med kridt. Hun havde ikke noget ulovligt på sig, hvorfor hun ikke

527 Københavns Politi, mailkorrespondance, Peter Olesen Dahl
528 DUP, bilag A-3-10

> blev frataget noget. Jeg frafaldt herefter sigtelsen for lov om euforiserende stoffer, og hun blev vejledt om muligheden for at klage. Hun blev efter visitationen bedt om at forlade området i samme retning som de andre tilskuere.
>
> Der blev oprettet en visitation uden sag i polsas under journalnr. …"

Sidstnævnte udgave af politiassistent i Københavns Politi, Lise Zacho Møllers, udtalelse blev af vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, samme dag, den 28. juni 2012, mailet til sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet.[529]

Om politiassistent i Københavns Politi, Lise Zacho Møllers, udtalelser af 28. juni 2012 er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi:[530]

> "Afhørte kunne ikke huske, hvordan han fik at vide, at visitationen af Luna Petersen ved Langelinie skete af sikkerhedsmæssige årsager. Afhørte var i kontakt med Lise Zacho Møller. Han kan ikke huske, hvad de talte om, måske en klagesag. Hun blev bedt om at lave en notits.
>
> Afhørte blev foreholdt Lise Zacho Møller forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter Oryé bad Zacho udfærdige en notits, hvor Zacho faktisk ikke nævnte, at hun havde sigtet Luna Petersen for lov om euforiserende stoffer, og at Oryé i en telefonsamtale havde sagt, at Zacho skulle skrive så lidt så muligt, således at Zacho bare skulle skrive, at kvinden blev visiteret af sikkerhedsmæssige årsager.
>
> Afhørte forklarede, at han ikke mente, at Luna Petersen blev visiteret på grund af euforiserende stoffer. Det var ikke derfor, der blev taget kontakt til hende. Det skete af sikkerhedsmæssige årsager, og det var afhørtes beslutning. De unge betjente kan godt vælge at visitere med henvisning til euforiserende stoffer, men det er forkert. Afhørte sørgede blot for, at Zacho ikke skrev noget, der var forkert. Afhørte kunne ikke huske, at han specielt har bedt Zacho skrive, at kvinden blev visiteret af sikkerhedsmæssige årsager."

529 DUP, bilag U-24-3-8

530 Protokol nr. 7 af 4. november 2016

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi:[531]

> "Om Henrik Oryés udtalelse af 26. juni 2012 om hændelsen ved Langelinie og Lise Zacho Møllers notits af 28. juni 2012 om samme episode, oplyste afhørte, at det for ham var uklart, hvad der var sket. Der kom modstridende oplysninger fra Oryé og Zacho Møller om, på hvilket grundlag visitationen af kvinden var sket. Desuden kom Oryé med selvmodsigende oplysninger i to forskellige mails. Afhørte valgte derfor at ringe til Zacho Møller i stedet for at bede Oryé om en ny redegørelse. Zacho Møller oplyste, at hun først havde formuleret sig, som Oryé havde bedt hende om. Afhørte bad hende nu om at skrive det, der rent faktisk var sket. Det gjorde hun så i sin sidste mail. Afhørte sendte hele mailstrengen videre til ledelsessekretariatet. Afhørte talte bagefter med Mogens Lauridsen om det underlige i, at der var indkommet divergerende svar. Afhørte kunne ikke udtale sig om, hvorvidt Oryé har forsøgt at påvirke Zacho Møllers svar. Det må man spørge Zacho Møller om. Afhørte så det som sin rolle at sikre sig, at der blev svaret på de spørgsmål, der blev stillet, men afhørte undersøgte - uanset sin direkte henvendelse til Zacho Møller - ikke nærmere, hvad der var rigtigt eller forkert. Det var første gang, afhørte havde været nødt til at spørge en betjent uden om den pågældendes leder, her Oryé. Det var udsædvanligt. Det havde været mere naturligt for afhørte at kommunikere med de ledere, der havde haft den pågældende betjent under sig."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[532]

> "Afhørte troede ikke, at han blev orienteret om Henrik Oryés udtalelse af 26. juni 2012 om hændelserne ved Langelinie. Om Lise Zacho Møllers notits af 28. juni 2012, oplyser afhørte, at han var bekendt med, at hun og Henrik Oryé havde talt sammen."

Endvidere har *politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi,* for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret:[533]

> "Afhørte var blevet bedt om at udfærdiget notitsen af Henrik Oryé, der ringede til afhørte. Han spurgte hende, om hun havde sigtet A for lov om euforiserende stoffer, hvilket afhørte bekræftede over for ham. Henrik Oryé bad afhørte udfærdige en notits, hvor afhørte faktisk ikke nævnte, at hun havde sigtet A for lov om euforiserende stoffer. Senere blev afhørte bedt om at skrive en ny notits, hvor det fremgik, at afhørte havde sigtet for lov om euforiserende stoffer.

531 Protokol nr. 16 af 17. november 2016

532 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

533 DUP, bilag G-2-371

> Afhørte forklarede nærmere, at Henrik Oryé ved første telefonsamtale havde sagt, at afhørte skulle skrive så lidt så muligt, så afhørte skulle bare skrive, at kvinden blev visiteret af sikkerhedsmæssige årsager.
> …
> Henrik Oryé sagde til hende, at hun i notitsen ikke skulle skrive, at hun havde sigtet og visiteret A med baggrund i sigtelsen for lov om euforiserende stoffer, men i stedet skulle afhørte skrive, at det var af sikkerhedsmæssige årsager. Afhørte spurgte Henrik Oryé, hvorfor hun skulle skrive dette, idet hun ikke havde noget at skjule, hvortil Henrik Oryé havde svaret, at det var bedst sådan, og at hun altid kunne skrive det en gang til, hvis det skulle laves om. Da afhørte talte med Mogens Lauridsen, sagde han til afhørte, at han havde modtaget en mail fra Henrik Oryé. I mailen stod, at afhørte havde indrømmet, at hun havde sigtet A for lov om euforiserende stoffer, og derfor undrede det Mogens Lauridsen, at der ikke stod noget om dette i notitsen. Afhørte forklarede, at hun havde skrevet, hvad hun fik besked på af Henrik Oryé. Mogens Lauridsen bad hende om at lave en ny notits, hvilket hun gjorde."

Om sidste afsnit i denne forklaring, hvorefter notitsen blev ændret efter politiassistent Lise Zacho Møllers telefonsamtale med "Mogens Lauridsen", har *vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl*, *Københavns Politi,* for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret:[534]

> "Afhørte tilføjede, at han i materialet kunne se, at Lise Zacho Møller havde haft indtryk af, at hun havde talt med Mogens Lauridsen. Det var Afhørte ikke sikker på var rigtigt. Han troede, at hun havde forvekslet Afhørte og Mogens Lauridsen."

Politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse af 2. juli 2012

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, afgav den 2. juli 2012 følgende udtalelse til Rigspolitiet til brug for besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 865, 875-880 og BL-BN:[535]

> "…
> I den anledning kan der indledningsvis henvises til Københavns Politis vedhæftede redegørelse af 21. juni 2012 til Justitsministeriet, hvori indgår en beskrivelse af episoden ved Den lille Havfrue den 15. juni 2012 ca. kl. 10.40 og af demonstrationerne den 15. juni 2012 ca. kl. 19.30 på Højbro Plads.

534 DUP, bilag G-26-621

535 JM, j. nr. 2013-19203-0208

Til brug for besvarelsen af de omhandlede spørgsmål kan Københavns Politi i øvrigt oplyse følgende:

Ad samrådsspørgsmål BL:

For så vidt angår den nævnte episode ved Den lille Havfrue den 15. juni 2012 kan det supplerende oplyses, at den pågældende journalist har mulighed for at klage over politiets dispositioner og - hvis han måtte anse anholdelsen eller varigheden heraf for uberettiget - at kræve erstatning efter reglerne i retsplejelovens § 1018 a, stk. 1, og stk. 2, når sagen mod ham er afsluttet.

Det kan i øvrigt mere generelt oplyses, at spørgsmålet om iværksættelse af anholdelse og den tidsmæssige udstrækning heraf i et konkret tilfælde, herunder i tilfælde af ulovlig plakatophængning, altid vil bero på de foreliggende omstændigheder. Det kan endvidere oplyses, at betingelserne i retsplejelovens § 755 om anholdelse af en person, der mistænkes for strafbart forhold, skal være opfyldt.

Ad samrådsspørgsmål BM:

Med hensyn til demonstrationerne den 15. juni 2012 ca. kl. 19.30 på Højbro Plads henvises til den vedhæftede redegørelse, hvor hændelsesforløbet og baggrunden for politiets dispositioner er beskrevet.

Ad samrådsspørgsmål BN:

I spørgsmålet henvises til en episode, der er omtalt i Jyllands-Posten den 16. juni 2012. Episoden skulle have fundet sted den 15. juni 2012 i forbindelse med præsidentens besøg ved Langelinie, hvor en kvinde med et tibetansk flag blev visiteret af politiet.

Københavns Politi kan oplyse, at
…
[herefter gengives de ovenfor citerede redegørelser af 26. juni og 28. juni 2012 udarbejdet af politikommissær Henrik Oryé og politiassistent Lise Zacho Møller]

Ad spørgsmål 865:
Bortset fra en mail af 7. juni 2012 fra Udenrigsministeriet med et forslag til program for statsbesøget er Københavns Politi ikke bekendt med korrespondance som nævnt i spørgsmålet, herunder vedrørende foranstaltninger eller tilsvarende, der måtte være iværksat eller påtænkt iværksat af politiet og/eller Justitsmi-

nisteriet eller andre ministerier i forhold til Københavns Politis operationelle ageren.

Ad spørgsmål 875-878:
Københavns Politi valgte ved dette statsbesøg - i modsætning til andre tidligere statsbesøg på samme sikkerhedsniveau - den strategi først at afspærre områder omkring de objekter, der indgik i besøget, kort før præsidentens ankomst. Dette betød, at der ikke blev etableret afspærringer flere timer før præsidenten og hans følge ville ankomme, men derimod først kort tid før ankomsten, hvorved tilskuere og demonstranter, der eventuelt allerede havde taget opstilling, i nogle tilfælde blev bedt om at flytte sig. Denne strategi blev valgt af hensyn til, at samfærdslen herved blev forstyrret mindst muligt. Samtidig bevirkede strategien imidlertid, at det i visse tilfælde var nødvendigt at bede om, at folk flyttede sig, modsat ved de tidligere lejligheder, hvor der lang tid forinden har været etableret en afspærring, bag hvilken tilskuere mv. kunne tage opstilling.

Ad spørgsmål 879:
Det kunne selvsagt ikke udelukkes, at der eventuelt ville fremkomme protester mv. under præsidentbesøget.

Ad spørgsmål 880:
Der henvises til den vedhæftede redegørelse af 21. juni 2012[536], hvor hændelsesforløbet ved demonstrationerne på Højbro Plads er beskrevet, herunder baggrunden for at indsatslederen kort før kortegens ankomst valgte at tilkalde en politideling til støtte for de seks politifolk, der oprindeligt var sat ud til opgaven, og baggrunden for indsatslederens taktiske beslutning om placeringen af politidelingens mandskabsvogne på stedet.
…"

Herom er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi:[537]

"Om Københavns Politis udtalelse af 2. juli 2012 vedrørende spørgsmål 865 og samrådsspørgsmål BL-BN, der er underskrevet af Johan Reimann, oplyste afhørte, at den er fyldestgørende og dækkende for Købehavns Politis rolle. Om PETs rolle, måtte Justitsministeriet spørge PET. Københavns Politi svarede kun

536 Johan Martini Reimanns redegørelse af 21. juni 2012 (JM, j.nr. 2013-19203-0208), der gengiver Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012 (DUP, bilag A-3-3), citeret ovenfor

537 Protokol nr. 11 af 11. november 2016

helt konkret på det, der specifikt vedrørte Københavns Politi. Hvad andre myndigheder måtte have gjort internt, er ikke med i en sådan udtalelse. Københavns Politis udtalelse går derfor kun på den operationelle indsats, som Politisøjlen og politidirektøren var ansvarlig for. Afhørte kunne ikke huske det, men han har formentlig haft udtalelsen til gennemsyn, inden Reimann underskrev. Sagsbehandler "08745", der står på udtalelsen, er en fysisk person. Afhørte kunne ikke huske, hvem det var. Lise-Lotte le Maire eller Klaus Pedersen var der fast i en årrække, men der var derudover en række fuldmægtige tilknyttet ledelsessekretariatet. Fuldmægtigene blev udskiftet hyppigt. Alt, der blev lagt til afhørte, havde først været hos Lise-Lotte le Maire eller Klaus Pedersen."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[538]

"Om Københavns Politis bidrag af 2. juli 2012 til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål BL-BN samt spørgsmålene 865 og 875-880 oplyste afhørte, at den angivne sagsbehandler, 08745, er Lise Nielsen, der sad på politidirektørens forkontor. Hun har ikke været sagsbehandler. Afhørte har heller ikke været inde over dette bidrag. Han fik ikke genpart af Rigspolitiets bidrag af 5. juli 2012. Det gjorde han normalt heller ikke."

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, sendte den 4. juli 2012 følgende mail til politiassessor Kate Jacquerot, Rigspolitiet, Politiområdet:[539]

"Kære Kate

Så tror jeg, at det lykkedes. Det er en større smøre, og man skal godt nok skrive meget af!!!

Jeg har faktisk ikke tilføjet et eneste selvstændigt ord men har i det hele henvist til bidragene fra Københavns Politi.

Deres redegørelse af 21. juni 2012 til ministeriet, som de henviser meget til, er, så vidt jeg kan forstå, gået direkte til ministeriet uden om os!

Jeg har måttet samle nogle af spørgsmålene, da de er besvaret samlet fra Københavns side.

538 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

539 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Kate Jacquerot

> Jeg har tillige prøvet at læse korrektur på de meget lange spørgsmål, men bær lige over med mig, hvis der er en enkelt tyrk eller to.
> …"

Anders Dorph, sekretariatschef i Rigspolitiets Ledelsessekretariat, mailede den 5. juli 2012 Rigspolitiets bidrag til brug for besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 865 og 875-880 samt samrådsspørgsmålene BL-BN til Justitsministeriet. Udtalelsen[540] fremstår som en gengivelse politidirektør i Københavns Politi, Johan Martini Reimanns, udtalelser af 21. juni 2012 og 2. juli 2012.

Rigspolitiets retningslinjer for besvarelse af spørgsmål fra Folketinget:
På daværende tidspunkt havde Rigspolitiet fastlagt følgende retningslinjer for høringer i forbindelse med folketingsspørgsmål og samrådsspørgsmål:[541]

> "…
> - Alle folketingsspørgsmål og samrådsspørgsmål modtages hos og besvares fra Direktionssekretariatet.
> - Direktionssekretariatet visiterer spørgsmål til det område i Rigspolitiet, hvor den faglige tyngde af spørgsmålet vurderes at henhøre.
> - Området sørger selv for i fornødent omfang at koordinere besvarelsen med øvrige områder/afdelinger/politikredse.
> - Området sender besvarelsen til Direktionssekretariatet, som sørger for videresendelse til Justitsministeriet m.fl.
> - Såfremt området vurderer, at besvarelsen er af særlig principiel eller politisk karakter, anføres dette ved fremsendelsen til Direktionssekretariatet med henblik på eventuel forelæggelse for rigspolitichefen.
> - Direktionssekretariatet forudsætter modtagne besvarelser for endeligt godkendte i det enkelte område.
>
> *Journalisering*
>
> - Direktionssekretariatet sørger for oprettelse af hovedsag i Doc2000.
> - Områderne sikrer, at eventuelt baggrundsmateriale, herunder bidrag fra andre områder/afdelinger/politikredse fremsendes til Direktionssekretariatet i forbindelse med fremsendelsen af besvarelsen med henblik på journalisering.

540 JM, mailkorrespondance, Anne Berg Mansfeld-Giese
541 Rigspolitiet, j. nr. 2012-010-75

> Direktionssekretariatet varetager sekretariatsfunktionen for Koncernøkonomi. Såfremt Politiområdet, Koncern HR og Koncern IT skal koordinere besvarelsen af et spørgsmål med Koncernøkonomi (og omvendt), vil dette skulle ske via Direktionssekretariatet."

Rigspolitiet har til kommissionen fremsendt organisationsdiagrammer, hvoraf fremgår, at organisationsstrukturen i 2012 var således, at seks selvstændige enheder refererede til Rigspolitichefen.

En af disse selvstændige enheder var Politiområdet, hvortil der var knyttet en række afdelinger. Afdelingen National Beredskabsenhed (NBC) med underafdelingen Operativt Center (NOBC) varetog blandt andet opgaverne i forbindelse med planlægningen og afviklingen af statsbesøget i 2012. Under Politiområdet var desuden placeret afdelingerne Nationalt Efterforsknings Center (NEC) med underafdelingen Juridisk Sekretariat, og Ledelsessekretariatet, der blandt andet varetog koordinationen af afgivelse af bidrag til Justitsministeriet til brug for svar til Folketingets Retsudvalg.

En anden selvstændig enhed i Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, havde det overordnede ansvar for afgivelse af bidrag til Justitsministeriet til brug for svar til Folketingets Retsudvalg.

De resterende fire enheder udgjordes af PET, Koncern IT, Koncern HR og Koncernøkonomi.

Jens Henrik Højbjerg var rigspolitichef i hele perioden 2012-2015.

Thorkild Fogde var politidirektør i Politiområdet indtil den 1. april 2013, hvor han blev afløst af Svend Larsen.

Rigspolitiet har desuden til kommissionen fremsendt følgende medarbejderoplysninger:[542]

542 Rigspolitiets mail af 3. maj 2017

Navn	Tjenestested	Charge
Jakob Gøtze Pedersen	Frem til 06.04.2014 – NEC Juridisk Sekretariat 07.04.2014 – 31.01.2015 Direktionssekretariatet Rigspolitiet 01.02.2015 – forsat – Ledelsessekretariatet, Rigspolitiet	Hele perioden: Specialkonsulent
Anders Dorph	01.01.2012 – 31.12.2013 Direktionssekretariatet Rigspolitiet (Sekretariatschef)	Frem til 31.12.2013: Sekretariatschef
Jens Henrik Jacobsen	01.12.2014 – 31.12.2015 Direktionssekretariatet, KOS, Rigspolitiet	Sekretariatschef
Mette Uhrskov Kreiborg	Frem til 31.07.2012 – NEC Juridisk Sekretariat Rigspolitiet 01.01.2013 – forsat – Ledelsessekretariatet, KOS, Rigspolitiet	Frem til 31.12.2012 – Politifuldmægtig Pr. 01.01.2013 Specialkonsulent 01.05.2014 – forsat: Chefkonsulent
Birgitte Buch	Frem til 31.12.2013 – NBC, Politiområdet, Rigspolitiet 01.01.2014 – og frem (hele 2015) Juridisk Sekretariat, Politiområdet, Rigspolitiet	Hele perioden: Politiassessor
Pernille Breinholdt Mikkelsen	Frem til 31.07.2015 – Direktionssekretariatet, KOS, Rigspolitiet	Sekretariatschef
Erik Jack Pedersen	Frem til 30.09.2014 - Operativt Center, Politiområdet, Rigspolitiet	Hele perioden frem til 01.10.2014: Vicepolitikommissær
Per Jensen	Hele perioden - Operativt Center, Politiområdet, Rigspolitiet	Hele perioden Vicepolitiinspektør

Torben Mølgård Jensen	Frem til 29.02.2013, Operativt Center, Politiområdet, Rigspolitiet	Chefpolitiinspektør
Jakob Kristensen	Frem til 31.01.2014 Operativt Center, Politiområdet, Rigspolitiet	Politikommissær

Om de generelle procedurer ved Rigspolitiets afsendelse af bidrag til Justitsministeriet er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg, Rigspolitiet:[543]

> "Når der kom folketingsspørgsmål, visiterede Direktionssekretariatet spørgsmålet ud i det relevante område i Rigspolitiet, i denne sag politiområdet. Det var så op til området at indhente udtalelse i vedkommende politikreds. Denne udtalelse blev sendt tilbage til politiområdets Ledelsessekretariatet, der gennemgik udtalelsen for at sikre, at der blev svaret på en ensartet og genkendelig måde, og at den var sprogligt korrekt, hvorefter udtalelsen blev sendt til Direktionssekretariatet, hvor man foretog en yderligere kvalitetssikring. Indholdsmæssigt tog man udgangspunkt i de svar, der var givet Hele organisationen er bygget på tillid, også hvad angår svarene til Folketinget. Når Rigspolitiet afsendte sit svar til Justitsministeriet, vidste afhørte ikke, om de underliggende bilag fulgte med. Det var Ledelsessekretariatet, der stod for afsendelsen og underskrivelsen. Afhørte blev ikke på noget tidspunkt forelagt udkast til svar.
>
> Denne sag gav ikke dengang anledning til ændrede arbejdsgange. I 2012 var der tillid til de besvarelser, der kom ind, også selvom man gennem medier og TV kunne konstatere, at der var episoder, der ikke så gode ud. Det var ikke noget, der gjorde, at man i Rigspolitiet fik den opfattelse, at der var tale om mere systematiske fejltagelser. Ved større begivenheder med demonstrationer og lignende vil der ofte opstå uoverensstemmelser mellem demonstranter, aktivister og politifolk. Det vil også ofte føre til klagesager og retssager. Det var først ultimo september 2015, at det viste sig, at denne begivenhed adskilte sig fra andre.
>
> Hverken i 2013 eller i 2014 havde afhørte drøftelser med Thorkild Fogde om, hvorvidt der var givet retvisende svar. Det var afhørte selv, der vurderede, at Thorkild Fogde var den rette mand som ny politidirektør i Københavns Politi. Afhørte havde og har fuld tillid til ham og dermed også til, hvad der foregik i Københavns Politi."

543 Protokol nr. 49 af 19. januar 2017

Sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[544]

"Direktionssekretariatet var Justitsministeriets første kontakt i Rigspolitiet i sager, der vedrørte folketingsspørgsmål. Han sendte spørgsmålene videre til politiområdet, der indhentede udtalelser, herunder eventuelt fra kredsene, og tilbagesendte til afhørtes afdeling. Direktionssekretariatets funktion var at sikre, at alle i Rigspolitiet var blevet hørt, og at vurdere, om der var noget, rigspolitichefen skulle orienteres om, f.eks. sager, der ville ramme pressen. Direktionssekretariatet havde med hensyn til folketingsspørgsmål således mest en helt formel postkassefunktion. Han kunne ikke huske, om nogen af folketingsbesvarelserne i 2012 og 2013 har været forelagt rigspolitichefen.

…

Når afhørte modtog et bidrag, tjekkede han om der var noget, der var helt skævt, f.eks. om der blev svaret fyldestgørende på det, der var spurgt om. Den egentlige kvalitetskontrol lå hos politiområdet og blev varetaget af Birgitte Buch i NBC og Torben Mølgård Jensen og måske også af direktøren for politiområdet, som dengang var Thorkild Fogde. I NBC kunne der sagtens være dialog om besvarelserne, men når afhørte modtog et bidrag i Direktionssekretariatet, var udgangspunktet, at indholdet var i orden. Bidraget ville være godkendt på politidirektørniveau af politidirektør Thorkild Fogde. Politidirektøren er på niveau over afhørte. Der skulle derfor noget helt ekstraordinært til, hvis afhørte skule gå ind i det, og i givet fald måtte han gå til rigspolitichefen. Der kan sagtens have været dialog også mellem politiområdet og politikredsen, men det blev Direktionssekretariatet ikke indblandet i.

I Rigspolitiets Direktionssekretariat, herunder for afhørte, medførte den offentlige debat om besøgets afvikling ikke, at man gjorde sig overvejelser om de svar, der var afgivet. Det var snarere en opgave for politiområdet, hvor Birgitte Buch var sagsbehandler. Politiområdet var fysisk placeret i Ejby."

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[545]

"Afhørte tiltrådte som sekretariatschef i Rigspolitiets Direktionssekretariat den 1. februar 2014. Hun kom fra en kontorchefstilling i Justitsministeriets departement, hvor hun ikke beskæftigede sig med denne sag. Hun fratrådte i Rigspolitiet den 14. november 2014.

Folketingsspørgsmål blev af Justitsministeriet sendt til Rigspolitiets Direktionssekretariat, hvorfra spørgsmålene blev visiteret til sekretariatschefen for det re-

544 Protokol nr. 43 af 13. januar 2017

545 Protokol nr. 53 af 26. januar 2017

levante område i Rigspolitiet, i denne sag politiområdet, der så hørte vedkommende politikreds almindeligvis ved henvendelse til kredsens ledelsessekretariat. Når der kom svar retur fra politikredsen, blev det gennemgået i politiområdet og videresendt til Direktionssekretariatet, hvor man kontrollerede, om spørgsmålet var besvaret, og at der ikke var noget, der stak i øjnene. Derefter blev der afsendt bidrag til Justitsministeriet. Afhørte havde ikke kendskab til, hvordan sagsgangen var i politikredsene.

…

Når der var kommet et bidrag, undersøgte hun generelt, om der var svaret på spørgsmålet, og om noget gav anledning til undren. Hvis hun fandt svaret fyldestgørende, underskrev hun det. Hvis der derimod var noget, hun ønskede undersøgt, stillede hun spørgsmål til sagsbehandleren i Direktionssekretariatet. Hvis denne ikke kunne svare, måtte man spørge videre ud i politiområdet. De bidrag, der endte på afhørtes bord, var forinden godkendt på ledelsesniveau både i Københavns Politi og i politiområdet ved Rigspolitiet."

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[546]

"Rigspolitiet står for de besvarelser til Folketinget, der vedrører dansk politi. Rigspolitiets rolle er både koordinerende og udarbejdende. De modtager cirka 550 af den slags spørgsmål om året. Ved modtagelsen af spørgsmål vurderer afhørte, om Direktionssekretariatet selv kan besvare spørgsmålene. Hvis ikke, sendes til de til NBC, der eventuelt videresender til politikredsen, der afgiver bidrag. Politikredsens bidrag vil som udgangspunkt blive lagt til grund, hvis det virker fornuftigt. Bidraget bliver kvalitetssikret af NBC og Direktionssekretariatet og eventuelt tilrettet. Herunder vurderer de i Rigspolitiet, om der er behov for yderligere oplysninger fra kredsene. Hvis noget i kredsens bidrag ser underligt ud, vil der blive fulgt op på det. Derefter bliver der afgivet svar til Justitsministeriet. I Tibetsagen blev spørgsmålene fra Retsudvalget forankret i NBC, hvor det som udgangspunkt var Birgitte Buch, der havde kontakten til Københavns Politi. Almindelige politiopgaver henhørte under NBC.

Konkret fik de i Rigspolitiet Københavns Politis svarbidrag underskrevet af politidirektøren, og efter afhørtes viden vidste ingen i direktionssekretariatet, at der forelå en operationsbefaling eller lignende. De lagde derfor Københavns Politis svarbidrag uprøvet til grund og videregav det til Justitsministeriet. At der kunne foreligge en operationsbefaling var ikke en tanke, afhørte tænkte på dette tidspunkt. De fleste i direktionssekretariatet ville dog nok vide, at der ved så-

546 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

danne større politiaktioner var udarbejdet en operationsbefaling. Han har ikke drøftet operationsbefalingen med Birgitte Buch på noget tidspunkt."

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet:[547]

"Afhørte havde i denne sag meget kontakt med både ledelsessekretariatet i politiområdet og Rigspolitiets Direktionssekretariat. Hun havde få medarbejdere, herunder to juridiske fuldmægtige, hvoraf Nina-Maria Hansen var primær sagsbehandler på de fleste folketingsspørgsmål.

Justitsministeriet sendte spørgsmål fra Folketinget til Direktionssekretariatet, der via politiområdets ledelsessekretariat sendte dem videre til NBC. Herfra foretog de høring af vedkommende politikreds. Når kredsen afgav bidrag til NBC, udarbejdede hun eller en af hendes fuldmægtige udkast til svar, der blev sendt til politiområdets ledelsessekretariat og derfra til Direktionssekretariatet og videre til Justitsministeriet. Når de i NBC modtog bidrag fra politikredsen, blev det sat ind i den sædvanlige skabelon, og afhørte tjekkede, at der var svaret på det, der blev spurgt om, men hun validerede ikke svaret indholdsmæssigt. Hun havde ikke anden mulighed end at høre Københavns Politi, hvis hun mente, der var grund til det, når Københavns Politis bidrag var indarbejdet i Rigspolitiets skabelon, for Rigspolitiet havde jo ikke haft noget med det faktiske forløb at gøre.

Forretningsgangen ved spørgsmål fra Folketinget er vistnok beskrevet skriftligt i Rigspolitiet. Det er dog muligvis først sket efter 2012. Der kan ske afvigelser fra den sædvanlige forretningsgang, når det første svar til politiområdets ledelsessekretariat er afgivet. Hvis fx det haster, kan Justitsministeriet kontakte politikredsen direkte. Der er altid stramme tidsfrister, når et spørgsmål bliver modtaget, især hvis det kræver høring af en politikreds. De normale frister var i 2012 vistnok 10 dage i Justitsministeriet, 10 dage i Rigspolitiet og 5 dage i politikredsen. Hvis der i dag er lavet om på dette, består ændringen i, at fristerne er blevet kortere."

Justitsministeriets anmodning af 6. juli 2012 om supplerende oplysninger

I mail af 6. juli 2012 anmodede Justitsministeriet om Rigspolitiets besvarelse af følgende spørgsmål:[548]

"…

547 Protokol nr. 46 af13. januar 2017

548 JM, j. nr. 2012-0035-0106, akt. nr. 6

> • S. 2: Hvorfor synes man konkret, at det var nødvendigt at skride til anholdelse af den person, som ophængte plakater?
>
> • S. 2: Hvad var det konkret, som gjorde, at sagsbehandlingen af den pågældendes sag tog ca. 5 timer?
>
> • S. 6: På hvilken måde havde kvinden tidligere på dagen påkaldt sig opmærksomhed på den officielle rute?
>
> • S. 6: Hvad var det konkret som gjorde, at politiet vurderede, at kvinden virkede som om, at hun ikke var interesseret i at få kontakt med dem?
>
> • Er Rigspolitiet i øvrigt bekendt med, om de pågældende har indgivet klager over politiets dis-positioner, og i så fald hvorpå sagerne beror?"

Rigspolitiet videresendte den 9. juli 2012 anmodningen til Københavns Politi,[549] hvor senioranklager Klaus Pedersen, Ledelsessekretariatet, i mail af 10. juli 2012[550] til vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, anmodede om bidrag til besvarelse af spørgsmål 2 og 3. Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, videresendte samme dag anmodningen til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi,[551] der i mail, ligeledes af 10. juli 2012, svarede:[552]

> "Jeg har talt med Rene Olsen der møder ind her til eftermiddag og som skriver et notat som fremsendes til dig med henblik på at svare. Jeg har nemlig fri de næste tre dage. Oryé er sat i gang og kommer med noget til mig i dag."

Vicepolitikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, sendte herefter den 10. juli 2012 følgende mail til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[553]

> "Kvinden blev bemærket flere steder i løbet af dagen.
>
> Blandt andet af undertegnede ved starten af dagen, hvor hun befandt sig på Amaliegade ved indgangen til Slotspladsen.

549 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Anders Dorph
550 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen
551 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen
552 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen
553 DUP, bilag U-24-3-3

> Da alle publikummer blev anmodet om at flytte til et andet observationsområde, var hun genstridig, og gjorde kun modvilligt det som politiet bad hende om.
>
> Blandt derfor blev der posteret en gruppevogn på stedet. I det samme område hvor kvinden befandt sig var der i øvrigt blev malet med slagord."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, anførte i en efterfølgende mail af 10. juli 2012 til vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi:[554]

> "Hej Peter
>
> Jeg tror vi svarer på følgende måde. Måske du gider fremsende det sammen med det Rene svarer.
>
> I anledning af spørgsmål 3, kan det oplyses at der har været taget kontakt til indsatsleder Henrik Oryé, der beretter, at man forinden den omhandlede kontakt, havde bemærket kvinden i Amaliegade ved indgangen til Amalienborg Slotsplads. Forinden præsidentens ankomst anviste politiet tilskuere til en plads der var udpeget ved Slotspladsen. Kvinden havde her modvilligt fulgt anvisningen og var generelt genstridig. Samme sted som kvinden blev observeret første gang blev der konstateret graffittimalet slagord. Hendes opførsel på stedet medførte at politiet fik fokus på hende og i forhold til hendes placering opstillede en politigruppe, der kunne skride incl såfremt det gav anledning til problemer, hvilket det i øvrigt ikke gjorde."

Den 10. juli 2012 udarbejdede vicepolitikommissær René Olsen, Københavns Politi, følgende redegørelse, der blev mailet til vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl og vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, begge Københavns Politi:[555]

> "**Vedr. anholdelsen af en journalist fra Ekstra Bladet den 15. juni 2012, ifm. den Kinesiske Præsidents besøg i Danmark**, udfærdiget efter ønske fra Vpi. Claus Hjelm Olsen.
>
> Undertegnede var Indeleder på Station Bellahøj den 15. juni 2012 kl. 0630 – 1430. Det skal nævnes at de følgende personlige og telefoniske (der var mange) henvendelse blev foretaget i en løbende rækkefølge.

554 DUP, underbilag til bilag E-0-3-2-1

555 Københavns Politi, mailkorrespondance, Peter Olesen Dahl

Undertegnede modtog som Indeleder, den anholdte ved ankomsten til Station Bellahøj. Pgl. var stille og rolig, men dog noget forundret over situationen/anholdelsen. Den indbringende CD-vogn fra Bellahøj, blev forespurgt om anholdelsesgrundlaget. De kunne ud over anholdelsestidspunktet og gerningsstedet ikke oplyse nærmere. De oplyste at de havde modtaget den anholdte fra vpk. Mikkel Brogaard, og tilføjede at de havde fået at vide, at anholdelsen var pga. sikkerhedsmæssige hensyn.

Vpk. Mikkel Brogaard, blev telefonisk kontaktet af undertegnede. Han oplyste at hans gruppe, havde overdraget den anholdte til den ovennævnte CD-vogn fra Bellahøj efter de havde fået overdraget den anholdte fra en Deling fra Midt- og Vestsjælland. Intet kendskab til den anholdte eller anholdelsesgrundlaget.

Efter en del telefoniske henvendelse til bl.a. Indsatslederen på Langeliniekaj, fik jeg telefonisk kontakt til den anholdende kollega (Midt- og Vestjylland) kl. ca. 1150. Han oplyste kort at de var i gang med deres opgave. Han oplyste at det var KSN, der havde besluttet at pgl. skulle anholdes at sikkerhedsmæssige hensyn. De ville være færdige med opgave ca. kl. 1215 og de ville herefter hurtigst muligt indfinde sig på Station Bellahøj mhp. sagsbehandling. De ville herunder undersøge nærmere omkring anholdelsesgrundlaget. Undertegnede understregede at de skulle indfinde sig hurtigst muligt efter opgave på Station Bellahøj mhp. sagsbehandling, ligeledes blev det præciseret at de skulle afklare anholdelsesgrundlaget med KSN inden starten af sagsbehandlingen.

Af flere tjenestelige årsager (og frokost) indfandt de sig først på Station Bellahøj ca. kl. 1330.

Undertegnede blev flere gange kontaktet og kontaktede selv KSN, mhp. en afklaring af anholdelsesgrundlaget. Som udgangspunkt blev en overtrædelse af OBG eller Politiloven nævnte som anholdelsesgrund. Dog intet konkret… Forespurgt blev det oplyst at den anholdte var transporteret til Station Bellahøj, selv om gerningsstedet reelt er i Station City's område, pga. normal indtransportprocedure.

Undertegnede blev ca. kl. 1330 henvist til Advokaturen for Station City, mhp. afklaring af anholdelsesgrundlaget/sigtelsen.

Efter en del telefoniske henvendelse til Advokatur City, fik jeg kontakt til souschefen, der efter en ½ times samråd med sin chef, oplyste at det var tale om en overtrædelse af Ordensbekendtgørelses § 9.

> Efterfølgende har jeg fået oplyst, at Efterforskning havde overtaget sagen mhp. afhøring. Sekretariatet på Station Bellahøj har afslutningsvis fremsendt et bødeforlæg til den anholdte person."

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, videresendte den 11. juli 2012 de modtagne oplysninger til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet.

Om dette forløb er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[556]

> "Om afhørtes mail af 10. juli 2012 til Peter Olesen Dahl og Arne Wissing med anmodning om bidrag til supplerende besvarelse og førstnævntes videresendelse den 11. juli 2012 af mail af 10. juli 2012 fra Claus Hjelm Olsen med bemærkningen *"René svarer"* samt René Olsens notits af 10. juli 2012 oplyste afhørte, at han sikkert er blevet koblet på sagen på grund af Lise-Lotte le Maires sommerferie. På dette tidspunkt kom afhørte mere ind i sagen, men han overtog ikke sagsbehandlingen. Han går ud fra, at René er René Olsen. Afhørte var lidt i tvivl om, hvorvidt han modtog René Olsens notat. Det troede han ikke, at han gjorde."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[557]

> "Udover ved mail af 10. juli 2012 at have bedt Henrik Oryé og Rene Olsen om at fremkomme med oplysninger erindrede afhørte ikke at have været inde over udtalelser til brug for besvarelse af Retsudvalgets skriftlige spørgsmål 865 og 875-880."

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møllers udtalelse af 13. juli 2012

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, afsendte den 13. juli 2012 følgende udtalelse til Rigspolitiet, underskrevet af vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, på vegne politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi:[558]

> "Ved e-mail af 9. juli 2012 har Rigspolitiet anmodet Københavns Politi om bidrag til besvarelse af nogle supplerende spørgsmål fra Justitsministeriet ved-

556 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017
557 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017
558 JM, j. nr. 2013-19203-0208

rørende samrådsspørgsmål BL-BN om den politimæssige indsats i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i Danmark i dagene 14.-16. juni 2012.

Om den konkrete nødvendighed af at foretage anholdelse af journalisten, der opsatte plakater ved Den Lille Havfrue på Langelinie, kan det oplyses, at politiet indledningsvis mundtligt meddelte den pågældende et påbud om ikke at opsatte plakater på stedet. Da han imidlertid ikke efterkom påbuddet, men fortsatte med at opsatte plakater i området, skønnede indsatslederen, at han skulle anholdes. Han fandtes i besiddelse af ca. 50 identiske plakater samt tape. Der kan efter retsplejelovens § 755 ske anholdelse af en person, der med rimelig grund mistænkes for et strafbart forhold, der er undergivet offentlig påtale, såfremt anholdelse må anses for påkrævet for at hindre yderligere strafbart forhold. Det har efter Københavns Politis opfattelse været berettiget at foretage anholdelse af den pågældende under disse omstændigheder.

Journalisten var anholdt i tidsrummet fra kl. 10.40 - 16.04. I forhold til forseelsens karakter har der alt andet lige været tale om en uforholdsmæssig langvarig anholdelse.

Anholdelsens varighed skyldes imidlertid, at personalet, der forestod anholdelsen, deltog i bevogtningen på stedet i forbindelse med præsidentbesøget, hvorfor de først kunne frigives til behandling af sagen efter besøget. De anholdende polititjenestemænd var endvidere udlånt fra en anden politikreds, hvorfor den efterfølgende sagsbehandling på Station Bellahøj blev noget forsinket på grund af manglende kendskab til de lokale forhold på stationen. Dette er naturligvis beklageligt.

Vedrørende visitationen af kvinden med det tibetanske flag kan det oplyses, at den pågældende tidligere på dagen havde påkaldt sig politiets opmærksomhed, idet hun havde været til stede i Amaliegade ved indgangen til Amalienborg Slotsplads i forbindelse med præsidentens besøg hos Dronningen. I forbindelse med at politiet anviste tilskuerne at tage opstilling på et dertil udpeget område, efterkom kvinden kun modvilligt anvisningen og opførte sig generelt genstridigt i en grad, der påkaldte sig politiets opmærksomhed. Det sted, hvor kvinden første gang blev observeret, blev der endvidere konstateret graffiti-malede slagord. Disse forhold bevirkede, at politiet havde særligt fokus på kvinden under resten af begivenheden på Slotspladsen, hvor hendes adfærd dog ikke gav anledning til yderligere problemer.

Da kvinden senere blev observeret i området ved Den lille Havfrue på Langelinie, og politiet rettede henvendelse til hende, virkede det som om, at hun ikke

> var interesseret i at få kontakt med dem. Politibetjenten, der rettede henvendelse til hende, har oplyst, at kvinden var iført en grå hættetrøje og havde hætten trukket op over ansigtet. Da hun så politiet på ca. 30 meters afstand, bevægede hun sig væk fra politiet. Da politiet tog kontakt til hende, talte hun mumlende og lavt, kiggede ned, og det var ikke muligt at få øjenkontakt med hende. Først da politiet sigtede hende og oplyste, at hun skulle visiteres, "vågnede" hun op, tog hætten af og udtalte sig.
>
> Københavns Politi har ikke modtaget klager fra de pågældende over politiets dispositioner."

Rigspolitiets udtalelse af 19. juli 2012

Rigspolitiet sendte den 19. juli 2012 et bidrag til Justitsministeriet. Bidraget var identisk med Københavns Politis udtalelse af 13. juli 2012, dog var det sidste afsnit vedrørende klagesager udeladt. I stedet anførtes:[559]

> "Københavns Politi har den 16. juli 2012 endeligt oplyst, at Københavns Politi den 16. juli 2012 har modtaget en klage dateret den 13. juli 2012 fra advokat Claus Bonnez på vegne af kvinden med det tibetanske flag samt fire personer, der skulle være blevet tilbageholdt på Christiansborg Slotsplads og yderligere en person, der skulle være blevet tilbageholdt i Kongens Have. Ifølge advokaten har de pågældende været tilbageholdt i intervaller fra få minutter til godt en time, og han anmoder om, at de administrative frihedsberøvelser af de pågældende indbringes for retten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43a. Klagen beror på den videre sagsbehandling, herunder sagens indbringelse for retten. Københavns Politi har fortsat ikke modtaget en klage fra journalisten fra Ekstra Bladet."

Af mailkorrespondance af 17. juli 2012 mellem senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, og politifuldmægtig Tobias Berg, Rigspolitiet, fremgår, at tilføjelsen var udarbejdet ved Rigspolitiet og derefter blev godkendt af Klaus Pedersen, samt at vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, var orienteret om tilføjelsen. Af håndskrevet påtegning på mail af 17. juli 2012[560] fra politifuldmægtig Tobias Berg, Rigspolitiet, til sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, fremgår videre, at sidstnævnte pr. SMS havde godkendt teksten.[561]

559 JM, j. nr. 2012-0035-0106, akt. nr. 6

560 DUP, bilag C-3-2-12

561 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Tobias Berg

Herom er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[562]

> "I Københavns Politis supplerende besvarelse den 13. juli 2012 til Rigspolitiet vedrørende samrådsspørgsmål BL-BN underskrevet af Mogens Kjærgaard Møller for Johan Reimann, og hvori er medtaget Claus Hjelm Olsens afsnit om den uforholdsmæssigt langvarige anholdelse af journalisten, er den angivne sagsbehandler, 00610, en anden medarbejder i forkontoret og heller ikke den reelle sagsbehandler. Afhørte troede heller ikke, at han selv var sagsbehandler, men han har været involveret i besvarelsen. Han kunne ikke sige, om han har udarbejdet et udkast til Lise-Lotte le Maire. Når Mogens Kjærgaard Møller underskrev, må det være fordi, at Johan Reimann ikke var til stede. Afhørte kunne ikke huske dengang at have set afsnittet om journalistens tilbageholdelse.
>
> Det har nok været Lise-Lotte le Maire, der var modtager af klagen fra advokat Claus Bonnez, men sagen endte på afhørtes bord. Det var den klage, der senere blev indbragt for retten. Der var en kort frist for at indbringe sagen for retten. Der skulle indhentes oplysninger om det, der blev klaget over, og det iværksatte afhørte. Han orienterede ikke selv politidirektøren om sagen, men han ville tro, at Lise-Lotte le Maire orienterede ham, fordi der var tale om en retssag. Det var vist Mogens Kjærgaard Møller, der underskrev fremsendelsen til retten. Rigspolitiet blev orienteret ret hurtigt, men modtog ikke selve klagen. Ledelsen i Københavns Politi må være blevet orienteret allersenest samtidig med Rigspolitiet, men afhørte huskede det ikke. Ledelsen var i hvert fald orienteret den 17. juli 2012, hvor det af intern korrespondance i Rigspolitiet ses, at Rigspolitiet var orienteret."

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret:[563]

> "I Justitsministeriet gav oplysningen om den uforholdsmæssigt langvarige anholdelse af journalisten fra Ekstra Bladet i Københavns Politis supplerende bidrag af 13. juli 2012 ikke anledning til yderligere. Der var af Københavns Politi redegjort for, hvorfor anholdelsen blev uforholdsmæssigt lang. Der var intet, der dengang gav afhørte anledning til at tro, at der havde været en overordnet agenda om at undertrykke ytrings- og forsamlingsfriheden.
>
> Afhørte kunne ikke huske, om Justitsministeriet modtog kopi af klagen fra advokat Claus Bonnez, nævnt i Rigspolitiets supplerende besvarelse til besvarelse

562 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

563 Protokol nr. 50 af 20. januar 2017

af samrådsspørgsmål BL-BN til Justitsministeriet den 19. juli 2012, men det kan meget vel være. Rigspolitiets supplerende bidrag gav fortsat ikke afhørte anledning til overvejelser. Der blev stillet supplerende spørgsmål fra Justitsministeriet, fordi man i Justitsministeriet vidste, at spørgsmålet om, hvorvidt demonstrationen var synlig for kortegen, efter at gruppevognene var kørt frem, var noget Retsudvalget ville interessere sig for, og fordi det er Justitsministeriets opgave at sikre, at der svares på det, der bliver spurgt om, og måske også på det, der ikke direkte bliver spurgt om, men som Retsudvalget kunne tænkes at stille spørgsmål om. Man vidste i Justitsministeriet, at Retsudvalget generelt interesserede sig for, om demonstrationen var blevet afskærmet."

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret:[564]

"Om Rigspolitiets bidrag af 5. juli 2012 til besvarelse af samrådsspørgsmål BL-BN og de skriftlige spørgsmål 965 og 875-880 samt afhørtes mail af samme dag til Karina Kok Sanderhoff, hvori anføres: *"Med henblik på samrådstale – du må lige vurdere, om de svarer tilstrækkeligt. I modsat fald må vi bede om et supplement"*, oplyste afhørte, at Karina Kok Sanderhoff var den fuldmægtig, der havde sagen. Afhørte skulle ikke håndtere sagen, da hun skulle på ferie. Karina Kok Sanderhoff skulle i givet fald drøfte sagen med Carsten Madsen under afhørtes ferie. Den efterfølgende oplysning fra Københavns Politi i Rigspolitiets supplerende besvarelse af samrådsspørgsmål BL-BN af 19. juli 2012 om den langvarige anholdelse blev noteret i Justitsministeriet, men da det alene skyldtes mandskabsmangel, gjorde man ikke mere ved det. Københavns Politi erkendte jo.

Afhørte vidste på grund af hendes afholdelse af ferie ikke, om klagen fra advokat Claus Bonnez, der er nævnt i Rigspolitiets supplerende bidrag til besvarelse af samrådsspørgsmål BL-BN af 19. juli 2012 blev modtaget i Justitsministeriet. Hun kom først tilbage et par dage inden, samrådet blev afholdt, så det blev håndteret af Carsten Madsen."

<u>Justitsministeriets anmodning af 6. august 2012 om supplerende oplysninger</u>

Fuldmægtig Karina Kok Sanderhoff, Justitsministeriet, Politikontoret, anmodede i mail af 6. august 2012 Rigspolitiets Ledelsessekretariat om at besvare følgende supplerende spørgsmål:[565]

"- Er bødesagen ift. journalisten fra Ekstra Bladet endelig afgjort?

564 Protokol nr. 51 af 20. januar 2017

565 DUP, bilag C-3-2-10

> - Hvilke konkrete sikkerhedsmæssige grunde var der til, at Falun Gong og Free Tibet fik afslag på deres oprindelige ansøgning om at demonstrere på Christiansborg Slotsplads?
>
> - I Rigspolitiets udtalelse af 5. juli s. 4, sidste linje er det oplyst, at "Demonstrationen var i øvrigt synlig fra kortegen". Skal det forstås således, at demonstrationen på Højbro Plads også var synlig fra kortegen efter, at gruppevognene var stillet op?
>
> - Kan Rigspolitiet bekræfte, at KRIM har klaget til Den Uafhængige Politiklagemyndighed over politiet i anledning at demonstrationen på Højbro Plads d. 15. juni, som det har været fremme i dagspressen, at de ville gøre?"

Rigspolitiets Direktionssekretariat videresendte den 9. august 2012 mailen internt til Politiområdet, der herefter anmodede Københavns Politi om en udtalelse.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens udtalelse af 13. august 2012

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, sendte den 13. august 2012 følgende mail til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, vedrørende Justitsministeriets anmodning af 6. august 2012 om supplerende oplysninger:[566]

> "Hej Klaus.
>
> Jeg kan sagtens lave en besvarelse på notits men i første omgang får du den via mail, da jeg forstår at det skulle gå lidt hurtigt.
>
> Som anført i tidligere besvarelse, kendte vi først meget sent programmet for den kinesiske præsidents besøg. Det var derfor uklart hvor han skulle bo og deltage i møder. Da Rådhuset ikke var en aktuel lokalitet for besøget, blev dette meddelt demonstrations-ansøgeren, med oplysning om, at der ville foregå møder på Christiansborg og vi derfor kunne give demonstrationen tilbud om at tage opstilling på Højbro Plads. Christiansborg Slotsplads blev ikke tilbudt, idet der skulle være tilkørsel via Kongeporten, for først Hendes Majestæt Dronningens og siden Kinas Præsident. Der ville derfor at hensyn til sikkerheden have været anvist en demonstrationsplads ved Børsen eller Statsministeriet og der ville her være tale om en placering, der rummede langt dårligere muligheder for demonstrationen, i forhold til synlighed i det offentlige rum. Derfor blev fore-

566 DUP, bilag A-3-5

slået Højbro Plads der gav mulighed for indsigt frem mod såvel Christiansborg som kortegen med præsidenten. Set i forhold til den manglende vilje hos demonstranterne, i forhold til ikke at respektere politiets afspærring, har det været et sikkerhedsmæssigt korrekt skøn, ikke at acceptere en demonstration tæt på kortegeruten.

Det var muligt fra kortegen at se demonstranterne trods de opstillede gruppevogne, idet niveauet dels stiger omkring statuen på pladsen og de mange flag, balloner og bannere gjorde demonstrationen særdeles synlig."

Herom er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[567]

"Han gjorde sig nogle tanker om de supplerende oplysninger i mail af 13. august 2012 fra Claus Hjelm Olsen, hvori anføres: *"… Det var muligt fra kortegen at se demonstranterne trods de opstillede gruppevogne, idet niveauet dels stiger omkring statuen på pladsen …"*, og det endelige svar blev da også modereret i forholdt til Claus Hjelm Olsens udtalelse, for når man kører gruppevogne ind foran en demonstration, vil der være nogen, der ikke kan se så godt, så selvfølgelig har det hindret udsynet for nogen. Afhørte måtte dog i overensstemmelse med svaret lægge til grund, at niveauet mod Christiansborg stiger, og der var tidligere afgivet udtalelse om, at der gerne måtte opsættes flag på rytterstatuen. Adspurgt ville han mene, at gadeniveauet falder fra Christiansborg mod Højbro Plads, men det stiger op mod soklen på rytterstatuen. Det gav da anledning til, at han lige tænkte, "er det rigtigt", hvad Claus Hjelm Olsen skriver, men han tænkte ikke, at det ikke kunne være rigtigt, og heller ikke på at ringe Claus Hjelm Olsen op for at spørge, hvad han mente. Claus Hjelm Olsen skrev jo også, at niveauet stiger "omkring statuen". På det tidspunkt havde Københavns Politi hverken TV- eller videooptagelser af episoden, og afhørte tænkte ikke på at gennemse disse indslag på nettet."

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi:[568]

"Om Claus Hjelm Olsens supplerende udtalelse i mail af 13. august 2012, oplyste afhørte, at han ikke kan udtale sig om, hvorvidt niveauet stiger omkring rytterstatuen. Det er ikke et tema, der er egnet til belysning under en vidneafhøring. Det må kunne afklares ganske simpelt, f.eks. ved at få en landinspektør til at udarbejde et rids med indtegnede sigtelinjer. Han tog svaret for gode varer."

567 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

568 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møllers udtalelse af 14. august 2012

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, afgav den 14. august 2012 følgende udtalelse til Justitsministeriet:[569]

> "…
> Københavns Politi kan supplerende oplyse:
>
> Sagen vedrørende journalisten fra Ekstra Bladet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsens § 9 er endeligt afgjort, idet bøden er betalt den 12. juli 2012.
>
> Med hensyn til, hvilke konkrete sikkerhedsmæssige grunde, der var til, at Falun Gong og Free Tibet fik afslag på deres ansøgning om at demonstrere på Christiansborg Slotsplads og blev henvist til Højbro Plads, kan det oplyses, at dette skyldes hensynet til at sikre tilkørselsforholdene for Dronningen og den kinesiske præsident med følge til Christiansborg via Kongeporten. Der kunne alternativt have været anvist demonstrationen plads ved Børsen eller Statsministeriet, men det var Københavns Politis vurdering, at placeringen på Højbro Plads ville give demonstrationen langt større synlighed i det offentlige rum, hvorfor dette blev foreslået.
>
> Demonstrationen på Højbro Plads var også synlig fra kortegen efter, at gruppevognene var kørt ind foran demonstranterne, idet niveauet på stedet stiger omkring statuen på pladsen, ligesom bannere, flag og balloner mv. gjorde demonstrationen særdeles synlig.
>
> Demonstranternes slagord kunne endvidere høres på slotspladsen. Demonstranternes adfærd under kortegens forbikørsel vidnede desuden om, at kortegen var synlig for demonstrationen. Gruppevognene har dog naturligvis begrænset nogle af demonstranternes udsyn mod kortegen, hvis de har befundet sig umiddelbart bag gruppevognene.
>
> Landsforeningen KRIM har den 15. juni 2012 klaget til Den Uafhængige Politiklagemyndighed over afviklingen af demonstrationen den 15. juni 2012 på Højbro Plads samt over tilbageholdelsen af journalisten fra Ekstra Bladet. Den Uafhængige Politiklagemyndighed har den 29. juni 2012 videresendt klagen til Politidirektøren i København, idet Politiklagemyndigheden fandt, at der var tale om en klage over politiets dispositioner, som besvares af politiet. Københavns Politi har besvaret klagen den 6. august 2012. Kopi af svaret vedlægges.

569 JM, bilag 2013-19203-0208

…"

Om denne udtalelse er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi:[570]

"Afhørte vidste heller ikke, hvem sagsbehandleren "13244" på udtalelsen af 14. august 2012 var, men afhørte troede, det er Klaus Pedersen. Det var de tilstedeværende politifolks vurdering, at terrænet er stigende omkring statuen på Højbro Plads, og det må afhørte henholde sig til. Hos Den Uafhængige Politiklagemyndighed fik afhørte forevist et luftfoto over området, men det gav ham ikke anledning til at ændre opfattelse. Afhørte stolede på de tilbagemeldinger, han fik. Der var ingen grund til at tro, at det forholdt sig på nogen anden måde."

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet:[571]

"Afhørte videresendte Københavns Politis bidrag af 14. august 2012 til besvarelse af samrådsspørgsmålene BL-BN til Ledelsessekretariatet i politiområdet og til Direktionssekretariatet, men hun efterprøvede ikke svarets indhold. Det havde hun ikke forudsætninger for. Hun hæftede sig ikke ved oplysningen om, at niveauet var stigende fra Højbro Plads mod Christiansborg."

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret:[572]

"Københavns Politis svar af 14. august 2012 vedrørende samrådsspørgsmålene BL-BN med omtale af det stigende niveau omkring rytterstatuen, gav ikke anledning til overvejelser i Justitsministeriet. Afhørte overvejede ikke, om det nu også kunne passe."

Behandlingen i PET

Justitsministeriet anmodede i mail af 29. juni 2012 PET om et bidrag til brug for besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 879.[573]

Kommissionen har ikke modtaget skriftligt materiale, der indeholder PETs eventuelle svar.

Herom har *PETs daværende juridiske chef, Lykke Sørensen,* for kommissionen forklaret:[574]

570 Protokol nr. 11 af 11. november 2016
571 Protokol nr. 46 af 13. januar 2017
572 Protokol nr. 50 af 20. januar 2017
573 JM, mailkorrespondance, Henrik Hjorth Elmquist
574 Protokol nr. 19 af 8. december 2016

> "Om PETs bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 879 i juni 2012 oplyste afhørte, at spørgsmålet gav anledning til en henvendelse pr. mail til afhørte om, hvorvidt PET kunne bidrage. Afhørte kunne ikke huske, om og i givet fald hvordan PET bidrog. Der foreligger intet skriftligt herom i PET, så en kontakt har i givet fald været telefonisk og sandsynligvis til Henrik Hjort Elmquist i Justitsministeriets Politikontor.
>
> Med hensyn til PETs bidrag til Justitsministeriets svar til Folketinget er det helt grundlæggende sådan, at PETs bidrag er en balancegang mellem at oplyse mest muligt uden at kompromittere oplysninger, der er klassificeret. I Folketingets Kontroludvalg kan der svares mere specifikt, men afhørte har ikke kendskab til, om svaret på spørgsmål 879 gav anledning til spørgsmål i Kontroludvalget."

Endvidere har *konsulent KF 0764, PET,* for kommissionen forklaret:[575]

> "Det var KF 0766 og ikke afhørte, der forsynede Lykke Sørensen med det fornødne skriftlige materiale til brug for udarbejdelsen af bidrag til spørgsmål fra Retsudvalget."

Endelig har *PET-chef Jacob Scharf* for kommissionen forklaret:[576]

> "Afhørte erindrede ikke, om eller i givet fald hvordan PET afgav bidrag til brug for besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 879. Han erindrede heller ikke nogen drøftelse med Lykke Sørensen herom. Justitsministeriets anmodninger om bidrag kan både være formelle, der besvares skriftligt, og som her uformelle, der typisk besvares mere uformelt pr. telefon eller mail.
>
> Besøget gav ikke afhørte anledning til overvejelser af, om PET skulle have ageret anderledes eller fremadrettet skulle præcisere noget. Politiets ageren var et spørgsmål, der relaterede sig til Københavns Politi, og det bekymrede afhørte sig ikke om."

Behandlingen i Justitsministeriet

Justitsministeriet har den 10. juni 2016 fremsendt en liste over medarbejdere i ministeriets Politikontor samt kontorets afdelingschefer i den periode, kommissoriet dækker. Heraf fremgår blandt andet:[577]

575 Protokol nr. 18 af 8. december 2016

576 Protokol nr. 27 af 15. december 2016

577 JM, j.nr. 2015-750-0302

	Fra	Til
Afdelingschef		
Jens-Christian Bülow	Før januar 2012	6. januar 2014
Freja Sine Thorsboe (fg.)	13. januar 2014	6. maj 2014
Jens-Christian Bülow	6. maj 2014	31. august 2014
Carsten Kristian Vollmer	1.september 2014	5. november 2014
Freja Sine Thorsboe (fg.)	6. november 2014	9. marts 2015
Carsten Kristian Vollmer	16. februar 2015	31. august 2015
Johan Kristian Legarth (fg.)	1.juni 2015	Efter oktober 2015
Kontorchef		
Carsten Madsen (fg. indtil 1. juni 2012)	Før januar 2012	31. juli 2013
Anne Berg Mansfeld-Giese (fg. indtil 1. april 2014)	1. august 2013	31. august 2014
Esben Haugland (fg. indtil 1. august 2015)	1.september 2014	Efter oktober 2015
Chefkonsulent/souschef		
Henrik Hjort Elmquist	Før januar 2012	26. august 2012
Anne Berg Mansfeld-Giese	Før januar 2012	31. juli 2013
Louise Falkenberg	1.april 2014	Efter oktober 2015
Fuldmægtig		
Le Lise Ravn (2 perioder)	Før januar 2012	7. maj 2012
	18. februar 2013	31. december 2013
Karina Kok Sanderhoff	29. maj 2012	31. oktober 2012
Louise Falkenberg	1. februar 2014	31. marts 2014

Anne Kristine Axelsson var departementschef i perioden fra før januar 2012 til 4. november 2014, hvor hun blev afløst af Barbara Bertelsen. Anne Kristine Axelsson var dog tjenestefritaget i perioden 6. januar 2014 til 6. maj 2014, hvor Carsten KristianVollmer var konstitueret i stillingen som departementschef.

Om de generelle arbejdsprocedurer i Justitsministeriet ved modtagelse og besvarelse af spørgsmål fra Retsudvalget er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret:[578]

"Afhørte var chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor fra før januar 2012 til 31. juli 2013. Hendes nærmeste overordnede var kontorchef Carsten Madsen. Hun var fungerende kontorchef og derefter kontorchef i perioden 1. august 2013 til 31. august 2014.

…

Der var i Justitsministeriet generelt en kritisk tilgang til indgående bidrag til svar på spørgsmål fra Retsudvalget. Der skulle svares fyldestgørende, og der måtte ikke være noget, "der strittede." Alle tilgængelige oplysninger indgår i Justitsministeriets vurdering, herunder presseomtale, men man skal huske, at der ikke er noget specielt usædvanligt i utilfredse demonstranter, selv når politiet kan have fuldt legitime grunde til sin ageren. Det er heller ikke usædvanligt, at der er kritik efter store begivenheder. I Justitsministeriet måtte man som en forudsætning gå ud fra, at det, der kom fra Københavns Politi, var faktuelt korrekt. Oplysningerne var også kvalitetssikret af Rigspolitiet.

I sommeren 2012 havde det været et ekstraordinært hårdt forår. Det viste sig efterfølgende, at der i perioden oktober 2011-juni 2012 havde været over 800 Folketingsspørgsmål og over 30 samråd, blandt andet om politiets indsats på Christiania i juni 2012 og om situationer, hvor to modsatrettede demonstrationer var tørnet sammen. Samrådssagen om politiindsatsen i forbindelse med det kinesiske statsbesøg var hverken med hensyn til omfang eller kompleksitet atypisk.

Fristen for svar til Folketinget var som udgangspunkt fire uger. Hvis der skulle ske høring, fik Rigspolitiet og Københavns Politi tilsammen ca. 14 dage.

…

Justitsministeriet har på intet tidspunkt modtaget oplysninger fra politifolk eller fra deres organisation om, at der var noget, der ikke var helt sædvanligt under de kinesiske besøg. Det er sket i andre tilfælde, at politifolk anonymt eller med navn er stået frem, typisk gennem medierne og er gået i rette med oplysninger fra politiledelsen."

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret:[579]

"Afhørte var i 2012 fg. kontorchef og blev senere udnævnt til kontorchef i Justitsministeriets Politikontor. Han refererede til afdelingschefen, Jens-Christian Bülow, og departementschefen, Anne Kristine Axelsson. Afhørtes nærmeste

578 Protokol nr. 51 af 20. januar 2017

579 Protokol nr. 50 af 20. januar 2017

medarbejdere i Politikontoret var Anne Berg Mansfeld-Giese og Henrik Hjorth Elmquist. Det var Anne Berg Mansfeld-Giese, der beskæftigede sig med folketingsspørgsmål. Henrik Hjorth Elmquist var kontorets normale kontakt til PET. Afhørte kunne ikke huske, om han var involveret i de folketingsspørgsmål i 2012, der vedrørte PET. Han fratrådte den 31. juli 2013, men stoppede reelt i starten af juli 2013, hvor han flyttede til Justitsministeriets Forvaltningsretskontor. Der var travlt i Politikontoret, og en væsentlig del af arbejdet bestod i at besvare de mange folketingsspørgsmål. Der var flere spørgsmål end én person kunne klare, og derfor kunne ikke alt gå gennem Anne Berg Mansfeld-Giese til afhørte, der nogle gange i stedet kunne modtage forelæggelser direkte fra en fuldmægtig udenom Anne Berg Mansfeld-Giese. Anne Berg Mansfeld-Giese havde stor erfaring, og deres indbyrdes forhold var mere lige end et egentligt over-/underordnelsesforhold.

Når et spørgsmål blev modtaget fra Folketinget, sendte Politikontoret en anmodning om en udtalelse til Rigspolitiet. Det var derefter Rigspolitiet, der hørte politikredsen. Rigspolitiet sendte sine bidrag til Politikontoret, hvor det altid blev kontrolleret, om svaret gav mening og dækkede det, der blev spurgt om. Der var ingen forhåndsformodning for, at der stod noget forkert. Som udgangspunkt blev svarets indhold lagt til grund. Denne holdning ændrede sig ikke i afhørtes tid i Politikontoret, i hvert fald ikke i relation til nærværende sag.

Politikontorets arbejdsområde var at hjælpe justitsministeren med at være øverste chef for politiet og PET. Det medfører rigtig mange opgaver i mange forskellige forbindelser. Besvarelsen af spørgsmål fra Folketinget udgjorde måske 1/4 eller 1/3 af arbejdet. Der var i 2012 måske 30 samrådsspørgsmål og ca. 700 skriftlige spørgsmål. Denne sag var en blandt mange, hvor politiet blev beskyldt for at have ageret forkert og ud fra en agenda, hvor der var afgivet ordre fra højeste sted. Normalfristen for svar var 30 dage, dog skulle samrådsspørgsmål besvares i samrådet, der blev planlagt ud fra deltagernes kalender. Afhørte bad om bidrag inden en bestemt dato, men han kunne ikke huske, hvilken frist, han fastsatte. Rigspolitiet har muligvis fået 14 dage.

Politikontoret kontrollerede ikke de faktiske oplysninger, der kom fra Rigspolitiet og Københavns Politi, medmindre der var noget, der stak ud. I så fald ville Justitsministeriet stille supplerende spørgsmål, men det var ikke standardmæssigt. En sådan opgave ville slet ikke kunne løftes af Politikontoret. Når et bidrag blev modtaget, fulgte der typisk ikke bilag med. Det kunne dog være tilfældet, hvis der var truffet en afgørelse et eller andet sted.

Justitsministeren fik forelagt udkast til svar i en mappe med baggrundsmateriale, der typisk bestod af Rigspolitiets bidrag og måske nogle avisartikler. Afhørte erindrede ikke, at der har været mundtlige drøftelser med Justitsminister Morten Bødskov i denne sag. Afhørte erindrede heller ikke, at Morten Bødskov spurgte ind til sagen, bortset fra at de sammen var i samråd om sagen. Afhørte vidste ikke, om afdelingschefen eller departementschefen har haft en sådan drøftelse med Morten Bødskov, inden svarene blev afgivet.

Afhørte havde ingen viden om, at medarbejdere i Justitsministeriet har deltaget i møder med andre danske myndigheder, herunder Københavns Politi, op til besøget. Han havde ikke selv en sådan dialog. Han havde således ingen viden om, at nogen af Justitsministeriets medarbejdere skulle have deltaget i fortropsmøderne. Det ville i givet fald nok have været en opgave, der lå i Politikontoret, men det er ikke sket i hans tid.

Afhørte fik først kendskab til indholdet af operationsbefalingen i forbindelse med kommissionens nedsættelse. I 2012 vidste han ikke, at der var noget der hed en operationsbefaling. Han havde ikke kendskab til, hvordan Københavns Politi tacklede det operationelle.

Afhørte kunne ikke huske at have set PETs trusselsvurderinger før, men han må have set den, der var vedlagt anmodningen om særlig hjælp. Det har i givet fald ikke været noget, han bed mærke i. En anmodning om særlig hjælp skal godkendes af justitsministeren."

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen:[580]
"Afhørte anslog, at Justitsministeriet i 2012 modtog 2.500-3.000 folketingsspørgsmål. De blev af Ministersekretariatet fordelt til de kontorer, der skulle besvare dem. Afhørte fik som afdelingschef kopi af de spørgsmål, der vedrørte et af hans fire kontorer. Det gav ham mulighed for at følge med og skride ind, hvis der var behov for det.

Kontorerne var meget ofte nødt til at indhente bidrag, f.eks. fra en politikreds. Det var han ikke involveret i. I denne fase spillede han kun en rolle, hvis der var behov for at drøfte, hvordan et svar skulle se ud, eller hvilken linje der skulle følges. Ellers så han først svarene, når han modtog en ministermappe med udkast til svar. Han læste svarudkastet igennem og sørgede for, at svaret var retvisende i forhold til Folketingets spørgsmål. Hvis han havde bemærkninger eller

580 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017

spørgsmål til et svarudkast, skrev han det til kontoret eller bad om en mundtlig drøftelse med typisk kontorchefen og sagsbehandleren. Når han var tilfreds med svarudkastet, markerede han med sine initialer, at udkastet var godkendt af ham. Derefter gik ministermappen fra ham til departementschefen eller direkte til justitsministeren. Det var det klare udgangspunkt, at de underliggende bilag lå i de sagsmapper, som afhørte modtog. De fulgte også med, når mappen gik til justitsministeren.

Generelt var der ikke mundtlige drøftelser med justitsministeren om de svar, der skulle afgives, både fordi det var unødvendigt, men også fordi mængden af spørgsmål gjorde det umuligt. Der var ikke forskel i de enkelte ministres ønsker til sagsgangen, i hvert fald ikke forskelle af relevans for denne sag.

I 2012 var departementschefen ikke inde over de spørgsmål, der hørte under Alm. Del, medmindre afdelingschefen vurderede, at der var behov for det, fx hvis der var tale om et politisk væsentligt eller kompliceret emne. En manglende påtegning kunne dog også skyldes, at departementschefen var fraværende.
…
I Justitsministeriet forventede man, at Rigspolitiet ikke blot var et ekspeditionskontor mellem politikredsene og Justitsministeriet. Efter politireformen i 2007 skulle Rigspolitiet foretage egentlig sagsbehandling og forholde sig til de modtagne bidrag. Der var i Rigspolitiet i modsætning til i Justitsministeriet en politifaglig kompetence, men også Rigspolitiet var på afstand af de faktiske forhold, så deres mulighed for at kontrollere de faktiske oplysninger var ikke bedre end Justitsministeriets."

Departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet:[581]

"Hun blev først inddraget i de svar, der skulle afgives til Folketinget og til brug for samråd, når vedkommende afdelingschef lagde et udkast til hende. Fra hende blev det lagt videre til ministeren. Høring af vedkommende politikreds gik gennem Rigspolitiet, der har operativ indsigt og fører tilsyn med politikredsene. Rigspolitiet har derfor bedre forudsætninger end Justitsministeriet for at efterprøve det, der i politikredsens bidrag er nævnt om operationelle forhold.

Ordførermøder blev afholdt jævnligt i Justitsministeriet. Hun blev typisk først inddraget i ordførernes spørgsmål umiddelbart før møderne, når der lå udkast til svar på de spørgsmål, der ønskedes drøftet.

581 Protokol nr. 56 af 26. januar 2017

> Det sædvanlige ved samråd var, at kontorchefen eller undtagelsesvist afdelingschefen gik med sammen med et par fuldmægtige. Departementschefen gik aldrig med. Hun huskede ikke at have talt med nogen af justitsministrene om denne sag, udover når ministeren skulle i samråd. I de tilfælde har afhørte og ministeren drøftet punkterne i samrådstalerne og beredskabet.
>
> Ministrenes tilgang til behandlingen af svarene til Folketinget var ens bortset fra ministrenes personlige holdning til, hvor meget man skulle gå i detaljer. Morten Bødskov var grundig. Han forberedte sig meget, læste alt materialet og fulgte med i, hvor de politiske partier var, så han var forberedt i samråd.
>
> Det sædvanlige var, at hun fik forelagt udkast til folketingssvar. Hvis hun har påtegnet udkast til svar, er det udtryk for, at hun har godkendt svaret. Hvis hun ikke var til stede, eller hvis afdelingschefen vurderede, at svaret var ukontroversielt, kunne det gå udenom afhørte. Hvis der i svaret blev henvist til et tidligere svar, som havde passeret hende, kunne det også gå udenom hende."

Behandlingen inden Retsudvalgets spørgsmål

I forbindelse med den i afsnit 8.2.6.2.2 nævnte anholdelse af journalist Janus Østergaard Andreasen, Ekstra Bladet, ved Den Lille Havfrue den 15. juni 2012 havde chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor, Anne Berg Mansfeld-Giese, samme dag sendt følgende mail til kontorchef Carsten Madsen, afdelingschef Jens-Christian Bülow og kommiteret i EU-ret og menneskeret Nina Holst-Christensen, alle Justitsministeriet:[582]

> "Jeg har talt med Københavns Politi om den episode tidligere i dag, hvor en journalist fra Ekstra Bladet er blevet anholdt ved Langelinie.
>
> Der er tale om, at den pågældende journalist i forbindelse med Præsident Jintaos besøg på Langelinie i formiddag hænger en løbeseddel/plakat op på en lygtepæl. Dette påtales af politiet, som er på stedet i bevogtningsøjemed.
>
> Journalisten efterkommer først påtalen, men hænger lidt senere løbesedlen/plakaten op på et plankeværk i stedet.

582 JM, mailkorrespondance, Carsten Madsen

> Herefter anholdes han som sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsens § 9, hvorefter opsætning af plakater er forbudt, hvis det er egnet til at forstyrre den offentlige orden."

MF og formand for Folketingets Retsudvalg, Karina Lorentzen, meddelte den 16. juni 2012, at hun på et ordførermøde blandt andet ønskede at drøfte politiets agering under den kinesiske statsbesøg. Dette medførte følgende mailkorrespondance den 18. juni 2012 mellem chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor, Anne Berg Mansfeld-Giese, og Carsten Madsen, kontorchef i samme kontor:[583]

> "…
> Skal jeg ringe til MKM og bede om en redegørelse?
>
> Med venlig hilsen
>
> Anne Berg Mansfeld-Giese
> …
> Ja, men det skal blot være en lille udbygning af det fra den anden dag. Ordet redegørelse er nok for voldsomt;)"
> ...
> Kære Carsten
>
> Jeg har ikke bestilt noget fra PD endnu, men da jeg talte med Lise-Lotte le Maire i anden anledning (MKM var ikke at træffe), nævnte jeg for hende, at vi vender tilbage med en bestilling vedrørende politiindsatsen i forbindelse Kina-besøget, herunder særligt de to angivne episoder.
>
> Anne
> …
> Det har du ret i, og jeg sagde også til hende, at det skal være kort og faktuelt. Jeg ringer fra morgenstunden og får sat det i værk.
>
> Med venlig hilsen
>
> Anne Berg Mansfeld-Giese"

Om denne mailkorrespondance er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

583 JM, mailkorrespondance, Carsten Madsen

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret:[584]

"Om mail af 15. juni 2012 fra Anne Berg Mansfeld-Giese til blandt andre afhørte, hvori hun orienterer om sin samtale med Københavns Politi om journalisten fra Ekstra Bladet og plakatopsætningen på Langelinie, oplyste afhørte, at det ikke var usædvanligt, at Anne Berg Mansfeld-Giese i et sådant tilfælde tog kontakt til Københavns Politi. Han huskede ikke, hvordan det kom ind, men måske var det, fordi nogen har spurgt til det. Det kan også være sket med henblik på at kunne forberede ministeren alene fordi, der i pressen blev skrevet om politiets håndtering af sagen med anholdelsen af journalisten fra Ekstra Bladet.

Afhørte og Anne Berg Mansfeld-Giese gik i gang med at indhente oplysninger, efter at de havde modtaget mail af 16. juni 2012 fra Karina Lorentzen Dehnhardt (MF) med ønske om en drøftelse på det kommende ordførermøde af politiets ageren vedrørende havfrue-episoden og demonstrationerne. Han vidste ikke, om de internt i Justitsministeriet drøftede henvendelsen.

Afhørtes mail af 18. juni 2012 med anmodning om *"en lille udbygning af det fra den anden dag",* og hvori afhørte besvarer Anne Berg Mansfeld-Gieses forudgående forespørgsel om, hvorvidt hun skulle ringe til Mogens Kjærgaard Møller og bede om en redegørelse med: "*redegørelse er nok for voldsomt,*" vedrører, så vidt afhørte erindrede, at Anne Berg Mansfeld-Giese havde talt med Lise-Lotte le Maire i Københavns Politi. Der var derefter kommet noget fra Københavns Politi. Nu skulle episoderne så udbygges lidt. Når han lagde op til en lille udbygning, var det fordi, der på dette tidspunkt endnu ikke var modtaget spørgsmål fra Retsudvalget. Forberedelsen til et ordførermøde er ikke lige så omfattende som forberedelsen til et samråd eller besvarelse af spørgsmål fra Retsudvalget. Dengang var det ikke usædvanligt, at Justitsministeriet, når det skulle gå stærkt, kunne rette henvendelse direkte til politiet udenom Rigspolitiet, men der var ikke retningslinjer eller lignende for, hvornår man gjorde det."

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret:[585]

"Om afhørtes mail af 15. juni 2012 til Carsten Madsen, Jens-Christian Bülow og Nina Holst-Christensen med omtale af, at afhørte havde talt med Københavns Politi i anledning af anholdelsen af journalisten ved Langelinie, oplyste hun, at Nina Holst-Christensen under et møde i Udenrigsministeriet ringede til Carsten Madsen for at bede om oplysningerne, og at afhørte trak telefonen. Det var de andre deltagere i mødet, der ønskede oplysningerne. Nina Holst-Christen-

584 Protokol nr. 50 af 20. januar 2017

585 Protokol nr. 51 af 20. januar 2017

sen var bare praktisk. Afhørte spurgte ikke ind til, hvorfor de interesserede sig for det. Hun betragtede det bare som et hurtigt lille spørgsmål, som hun tog sig af. Hun kontaktede Mogens Kjærgaard Møller og fik præcis det svar, som hun har gengivet i mailen af 15. juni 2012. Udenrigsministeriets interesse i sagen lå nok blot i, at de havde det primære ansvar ved udenlandske besøg. Afhørte sendte sin mail ca. ½ time efter, at hun fik underretningen fra Københavns Politi.

"en lille udbygning" og "det fra den anden dag" i Carsten Madsens mail af 18. juni 2012 kan dårligt være andet end episoden med journalisten fra Ekstra Bladet. Carsten Madsens hensigt var, at der blot skulle orienteres om, hvad der var op og ned, og at der ikke skulle laves en større redegørelse. Afhørte sendte Københavns Politis orientering af 21. juni 2012 videre til en fuldmægtig. Notatet blev aldrig brugt, da ordførermødet vist aldrig blev afholdt."

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen:[586]

"Om mail af 16. juni 2012 fra Karina Lorentzen Dehnhardt (MF) til Justitsministeriet med ønske om en drøftelse på det kommende ordførermøde af politiets ageren oplyste afhørte, at mailen kun gav anledning til det, der fremgår af mailkorrespondancen. Det var ikke usædvanligt, at man ønskede konkrete sager drøftet på et ordførermøde. Man har sikkert blot forsøgt at blive klogere på, hvad der var op og ned i sagen. At Justitsministeriet gik til Københavns Politi udenom Rigspolitiet, var i strid med det klare udgangspunkt, men denne fremgangsmåde kunne være nødvendig at tidsmæssige årsager. I de situationer ville det være pænt af Justitsministeriet at orientere Rigspolitiet efterfølgende."

Departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet:[587]

"Hun havde ingen erindring om, hvorvidt det ordførermøde, der er nævnt i mail af 18. juni 2012 blev gennemført, og hun havde heller ingen konkret erindring om henvendelsen. Hun kan dog læse, at den er blevet behandlet på helt sædvanlig vis i Justitsministeriet, idet ministersekretær Karin Baunsgaard har sendt den videre til det relevante kontor i Justitsministeriet, og at kontoret har indhentet bidrag fra Københavns Politi."

586 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017

587 Protokol nr. 56 af 26. januar 2017

Justitsminister Morten Bødskov:[588]

> "Om mail af 18. juni 2012 fra ministersekretær Karin Baunsgaard sendt cc. til afhørte vedrørende spørgsmål fra Karina Lorentzen til behandling på et ordførermøde, og hvori der ønskes en redegørelse for politiets ageren, oplyste afhørte, at han var cc. på mailen og derfor må være blevet bekendt med den. Ifølge hans kalender står mødet som udsat til et afsluttende møde den 28. juni 2012 inden sommerferien. Det var i forbindelse med det møde, at der blev indhentet bidrag fra kontoret. Det var standardprocedure. Han skulle som minister sørge for, at ordførernes spørgsmål blev besvaret. Han har sikkert talt med både Karin Baunsgaard og departementschefen. Derefter blev der udarbejdet et talepapir til mødet.
>
> Om presseomtalen den 15. juni og 16. juni 2012 oplyste afhørte, at han generelt var meget opmærksom på mediebilledet. Han drøftede det løbende med sin særlige rådgiver og med Presseafdelingen. Han huskede dog ikke de konkrete artikler. Københavns Politi udtalte sig i artiklerne, og det var sikkert derefter, at der blev indhentet materiale til brug for ordførermødet.
>
> Han havde i denne periode en meget tæt kalender. EU-formandskabet skulle afsluttes, og der var et problem med Schengen-aftalen. Der var møder i Bruxelles og folkemøde på Bornholm. Der var indenrigspolitiske problemer med asyllovgivningen, og der var også et møde med USAs justitsminister.
>
> Afhørte var ikke bekendt med indslagene i TV2 den 15. august 2012 kl. 18.00 og kl. 19.00. Han vidste ikke, om nogle af hans embedsmænd har set indslagene. Han havde ingen erindring om at være blevet orienteret om indslagene."

Internt notat og udkast til talepapir af 21. juni 2012

Justitsministeriets Politikontor udarbejdede den 21. juni 2012 et internt notat[589] og et talepapir[590] til brug for det kommende ordførermøde den 28. juni 2012. Indholdet af notatet og talepapiret er i al væsentlighed identisk med den ovenfor citerede udtalelse af 21. juni 2012 fra politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi.

Ordførermødet blev ikke afholdt. I stedet blev der fastsat et åbent samråd med justitsministeren den 16. august 2012.

588 Protokol nr. 57 af 27. januar 2017

589 JM, j. nr. 2012-114-0037, dok. 465505

590 JM, j. nr. 2012-114-0037, dok. 465515

Talepapir af 26. juli 2012

Den 26. juli 2012 udarbejdede Justitsministeriets Politikontor følgende udkast til tale til brug for besvarelse af spørgsmålene BL-BN i samrådet den 16. august 2012:[591]

"Samrådsspørgsmål BL:

…

Samrådsspørgsmål BM:

…

Samrådsspørgsmål BN:

…

[Indledning]

1. De spørgsmål, som skal drøftes i dette samråd, vedrører alle politiets indsats i forbindelse med den kinesiske præsident Hu Jintaos besøg i København den 14.-16. juni og regeringens holdning til ytringsfrihed. Jeg har som bekendt netop besvaret en række skriftlige spørgsmål fra Retsudvalget om samme emne - spørgsmål nr. 865 og 875-880. Min besvarelse i dag vil derfor i nogen grad være en gentagelse af disse besvarelser. Det håber jeg, at udvalget har forståelse for.

2. Jeg vil starte med at berøre det forhold, at spørgeren i udtalelser i medierne og i de skriftlige spørgsmål, der er stillet til mig, har antydet, at der skulle være givet instrukser til politiet med det formål at begrænse ytringsfriheden i forbindelse med besøget Og at de instrukser skulle have været udstedt af Justitsministeriet eller af mig personligt.

Det er jo alvorlige beskyldninger.

Lad mig derfor starte med at slå helt fast, at hverken jeg eller nogen andre i Justitsministeriet har blandet sig i politiledelsens beslutninger om, hvordan den politioperative indsats i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg skulle organiseres og tilrettelægges.

Det er nu engang sådan, at det er politiet, som er bedst til at vurdere, hvordan den politimæssige indsats planlægges og gennemføres på den mest hensigtsmæssige måde, og det er en vurdering, som jeg trygt overlader til politiet.

3. Når det handler om Københavns Politis strategi i forbindelse med besøget kan jeg henvise til mine besvarelser herom til Retsudvalget (spørgsmål nr. 865 og nr. 875-880).

591 JM, j. nr. 2012-0030-0951

Som det også fremgår af svarene, giver vigtige statsbesøg fra udlandet selvfølgelig anledning til, at politiet foretager en forudgående trusselsvurdering og overvejer, hvilke sikkerhedsmæssige foranstaltninger der skal iværksættes i den forbindelse.

Københavns Politi valgte i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg en strategi med først at afspærre de områder, som præsidenten skulle besøge, kort tid for præsidenten skulle ankomme.

Det var i modsætning til tidligere lignende statsbesøg, hvor store områder er blevet afspærret flere timer før gæsternes ankomst.

Denne strategi blev bl.a. valgt for at skabe færrest mulige trafikale forstyrrelser.

Strategien betød imidlertid også, at det i visse tilfælde var nødvendigt at bede folk om at flytte sig af sikkerhedsmæssige grunde.

Dette er af nogle blevet udlagt, som om Københavns Politis indsats har haft til formål at skærme præsidenten for synet af demonstranter. Som det også fremgår af mine skriftlige besvarelser til udvalget, er det selvfølgelig på ingen måde tilfældet.

Og lad mig i den forbindelse understrege, at der i Danmark gælder en grundlovsfæstet ret til både ytrings- og forsamlingsfrihed. Det er rettigheder, som regeringen anser for at være helt grundlæggende og afgørende elementer i ethvert demokratisk samfund, og som regeringen derfor naturligvis vægter meget højt.

[Om anholdelse af journalist for plakatopsætning)
Efter disse mere generelle bemærkninger om politiets indsats vil jeg gå over til de tre konkrete politiforretninger, der spørges til med samrådsspørgsmålene.

4. Hvad angår den første af episoderne - nemlig den der vedrører anholdelsen af en journalist fra Ekstra Bladet - så kan jeg oplyse, at jeg har indhentet en udtalelse fra Københavns Politi.

Københavns Politi har over for mig oplyst, at politiet forud for den kinesiske præsident Hu Jintaos besøg ved Den Lille Havfrue på Langelinie, som skulle foregå fredag den 15. juni kl. 12, havde etableret afspærring og patruljering i området.

Omkring kl. 10.40 blev politiet opmærksom på en person, der gik rundt i området og opsatte plakater med tape på bl.a. en lygtepæl. Plakaterne var udformet som en "spiseseddel" fra Ekstra Bladet med billedet af en brændende mand fra Tibet og præsidentens ansigt samt en kinesisk tekst.

Politiet rettede henvendelse til den pågældende og gjorde ham bekendt med, at det ikke er tilladt at opsætte plakater på stedet, og meddelte et mundtligt påbud om at ophøre med at sætte plakater op. Den pågældende tog herefter plakaten ned fra lygtepælen.

Lidt længere væk fortsatte han dog med at opsætte plakater, hvorfor politiet igen tog kontakt til den pågældende. Indsatslederen besluttede, at han skulle anholdes og sigtes for overtrædelse af ordensbekendtgørelsens § 9, stk. 1, om ulovlig plakatopsætning.

Den pågældende journalist blev ved anholdelsen fundet i besiddelse af ca. 50 identiske plakater samt tape, og han blev herefter indbragt til Station Bellahøj for videre sagsbehandling.

Her erkendte han sig skyldig i sigtelsen og blev løsladt kl. 16.04 efter endt sagsbehandling. Sagen er efterfølgende endt med et bødeforelæg på 1.500 kr., som den pågældende journalist har vedtaget.

Københavns Politi har oplyst, at den tidsmæssige udstrækning af en anholdelse naturligvis altid vil bero på de foreliggende omstændigheder. I det konkrete tilfælde var den pågældende anholdt i tidsrummet fra kl. 10.40-16.04 - altså knap 5½ time - og Københavns Politi har oplyst, at der alt andet lige var tale om en uforholdsmæssig langvarig anholdelse i forhold til forseelsens karakter.

Anholdelsens varighed skyldes, at personalet, som forestod anholdelsen, deltog i bevogtningen på stedet i forbindelse med præsidentbesøget, og derfor kunne de først frigives til behandling af sagen efter besøgets afslutning.

Desuden har Københavns Politi oplyst, at de polititjenestemænd, som anholdt den pågældende journalist, var udlånt fra en anden politikreds. På grund af manglende kendskab til de lokale forhold ude på Station Bellahøj blev den efterfølgende sagsbehandling forsinket, hvilket Københavns Politi beklager.

Jeg vil gerne understrege, at man i et demokratisk samfund som det danske skal kunne ytre sig kritisk - også når den kinesiske præsident er på statsbesøg - men

det skal naturligvis ske inden for de lovgivningsmæssige rammer, som der nu engang gælder her i landet.

Jeg finder imidlertid ikke, at jeg som justitsminister bør gå nærmere ind i en vurdering af politiets konkrete dispositioner i sagen, men det er selvfølgelig ikke hensigtsmæssigt, at den efterfølgende sagsbehandling på Station Bellahøj blev forsinket. Jeg har noteret mig, at Københavns Politi har beklaget dette forhold.

Derudover har den pågældende journalist - ligesom alle andre borgere her i landet - mulighed for at klage over politiets dispositioner og kræve erstatning, hvis han anser selve anholdelsen eller varigheden for uberettiget.

[Om demonstrationen på Højbro Plads]
5. Jeg vil nu gå videre til næste samrådsspørgsmål (BM), som omhandler den demonstration, som fandt sted på Højbro Plads fredag den 15. juni i forbindelse med gallamiddagen på Christiansborg Slot i anledning af præsidentens besøg.

Jeg har modtaget en udtalelse fra Københavns Politi, som har oplyst, at de i dagene op til præsidentbesøget modtog anmeldelser om demonstration på Christiansborg Slotsplads fra organisationerne Falun Gong og Free Tibet. Af sikkerhedsmæssige årsager blev ansøgerne i stedet tilbudt opstilling på Rådhuspladsen.

Få dage inden præsident Hu Jintaos ankomst til København stod det imidlertid klart, at præsidenten ikke ville komme i nærheden af Rådhuspladsen.

Politiets planlægningssektion tog derfor telefonisk kontakt til demonstrationsansøgerne og tilbød dem opstilling på Højbro Plads, hvorfra der er udsigt til Christiansborg og Christiansborg Slotsplads.

Demonstrationsansøgerne valgte herefter at flytte demonstrationerne til Højbro Plads som en stationær demonstration, der udviklede sig til en fælles demonstration med ca. 100 demonstranter fra Falun Gong og Free Tibet, hvor der blev medbragt bannere, flag og balloner.

Københavns Politi har endvidere oplyst, at politiets indsatsleder omkring kl. 19.30 førte en dialog med repræsentanter fra demonstrationerne, bl.a. om meget højlydt brug af højttaler, hvilket ikke var omfattet af retningslinjerne for den pågældende demonstration.

Da demonstranterne så Dronningens eskorte ankomme fra området ved Knippelsbro, begyndte demonstranterne at bevæge sig frem mod Christiansborg Slotsplads og kortegeruten med en bred front af demonstranter forrest.

Da den kinesiske præsident skulle ankomme umiddelbart efter, valgte indsatslederen at tilkalde en deling til støtte for de seks politifolk, der var sat ud til at føre tilsyn med demonstrationen.

For at forhindre utilsigtede handlinger fra demonstranternes side blev delingens gruppevogne opstillet foran demonstranterne for at afskære dem muligheden for at rykke længere frem.

Københavns Politi har oplyst, at denne handling - der af nogle er blevet udlagt som forsøg på at skærme præsidenten fra demonstranterne – alene var udtryk for en taktisk handling for at skabe sikkerhed og ro.

Københavns Politi har desuden oplyst, at hvis demonstranterne ikke havde afveget fra den tilkendegivne plan for demonstrationen, så var opgaven blevet løst med de seks politifolk, der var udsat til opgaven i første omgang. Københavns Politi har også oplyst, at demonstrationen i øvrigt var synlig fra kortegen.

Københavns Politi har efterfølgende undersøgt, om indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar har givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende flag eller bannere. Det er ikke tilfældet.

Københavns Politi har i den forbindelse oplyst, at politiets kommandocentral tidligt i demonstrationsforløbet blev spurgt, om det var acceptabelt, at der var opsat bannere på rytterstatuen på Højbro Plads, hvilket blev accepteret under den forudsætning, at ingen kravlede op på statuen.

[Om kvinden som blev sigtet for mulig narkotikabesiddelse]
6. Jeg vil herefter gå videre til det tredje og sidste samrådsspørgsmål (BN), som drejer sig om en episode ved Langelinie, hvor en kvinde blev sigtet for mulig narkotikabesiddelse.

Københavns Politi har om den konkrete sag oplyst, at den pågældende kvinde tidligere på dagen havde påkaldt sig politiets opmærksomhed, idet hun havde været til stede ved indgangen til Amalienborg Slotsplads i forbindelse med præsidentens besøg hos Dronningen.

Da politiet anviste tilskuerne at tage opstilling på et dertil udpeget område, efterkom kvinden kun modvilligt anvisningen og opførte sig generelt genstridigt i en grad, der påkaldte sig politiets opmærksomhed.

Disse forhold bevirkede, at politiet havde særligt fokus på kvinden under resten af begivenheden på Slotspladsen.

Senere samme dag afspærrede politiet af sikkerhedsmæssige grunde et område omkring Den lille Havfrue kort for præsident Hu Jintaos ankomst til Langelinie. I den anledning skulle de personer, som befandt sig i området, forlade det — heriblandt den pågældende kvinde.

Københavns Politi har oplyst, at da de rettede henvendelse til hende, virkede det som om, at hun ikke var interesseret i at få kontakt med politiet. Kvinden var iført en grå hættetrøje og havde hætten trukket op over ansigtet, og da kvinden så politiet på ca. 30 meters afstand, så det ud som om, at hun smed noget fra sig, ligesom hun bevægede sig langsomt væk.

Da politiet tog kontakt til hende, talte hun mumlende og lavt og kiggede ned, og det var ikke muligt at få øjenkontakt med hende. Først da politiet oplyste hende om, at hun på grund af sin adfærd blev sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og i den forbindelse skulle visiteres, "vågnede" hun op, tog hatten af og udtalte sig.

Københavns Politi har oplyst, at den pågældende kvinde herefter blev visiteret af en kvindelig politibetjent, hvor der ikke blev fundet noget af politimæssig interesse, og kvinden blev således ikke frataget noget. Sigtelsen mod hende for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer blev derfor frafaldet med det samme, ligesom hun blev vejledt om muligheden for at klage.

Efterfølgende har kvinden via sin advokat klaget til Københavns Politi, og denne klage er for tiden under behandling.

[Afrunding]

7. Hvis jeg her til sidst skal samle op, så er det helt centralt for mig at understrege, at de antydninger, der har været af, at politiets dispositioner havde til formål at begrænse ytringsfriheden, og at dette skulle være sket efter instrukser fra Justitsministeriet, naturligvis på ingen måde har noget på sig.

For så vidt angår de konkrete sager, der spørges til, så har jeg redegjort for dem på baggrund af Københavns Politis oplysninger. Den nærmere vurdering af dis-

> se tre konkrete dispositioner må imidlertid efter min opfattelse - hvis der er uenighed om afgørelserne - finde sted i de rette klageorganer og ikke her i Retsudvalget.…"

Københavns Politis godkendelser af Justitsministeriets udkast til svar på skriftlige spørgsmål

Justitsministeriets Politikontor udarbejdede den 30. juli 2012 et udkast til skriftlige svar på Retsudvalgets spørgsmål 865 og 875-880 til forelæggelse for justitsminister Morten Bødskov.[592]

Der blev i udkastet generelt henvist til Rigspolitiets og Københavns Politis tidligere udtalelser.

Vedrørende spørgsmål 865 citeredes fra politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse af 2. juli 2012, at

> "[b]ortset fra en mail af 7. juni 2012 fra Udenrigsministeriet med et forslag til program for statsbesøget er Københavns Politi ikke bekendt med korrespondance som nævnt i spørgsmålet [korrespondance, der måtte have været mellem Justitsministeriet og Københavns Politi forud for, under og efter Hu Jintaos besøg, herunder især angående foranstaltninger eller tilsvarende, der måtte være iværksat eller påtænkt iværksat af politiet og eller Justitsministeriet og eller andre ministerier i forhold til Københavns Politis operationelle ageren], herunder vedrørende foranstaltninger eller tilsvarende, der måtte være iværksat eller påtænkt iværksat af politiet og/eller Justitsministeriet eller andre ministerier i forhold til Københavns Politis operationelle ageren."

I udkastet var derefter tilføjet, at Justitsministeriet supplerende kunne oplyse, at ministeren havde fået forelagt en anmodning fra Politiets Efterretningstjeneste til Forsvarsministeriet om såkaldt "særlig hjælp", og at ministeriet ikke sås i øvrigt at være i besiddelse af korrespondance mellem ministeriet og andre myndigheder, herunder Københavns Politi vedrørende politimæssige foranstaltninger i forbindelse med statsbesøget.

Vedrørende spørgsmål 875 blev det oplyst, at den på forhånd valgte strategi for politiets indsats i forbindelse med eventuel kritik og/eller demonstrationer blev valgt af hensyn til, at samfærdslen herved blev forstyrret mindst muligt, og at strategien imidlertid samtidig bevirkede, at det i visse tilfælde var nødvendigt at bede om, at

592 JM, j. nr. 2012-0030-0854, dok. 521803

folk flyttede sig. Endvidere oplystes det i svaret, at hverken justitsministeren eller ansatte i ministeriet havde været involveret i politiets beslutninger om, hvordan den politioperative indsats skulle organiseres og tilrettelægges.

Om spørgsmål 877 om, hvilke generelle instrukser om indgreb over for demonstrationer, viften med flag, plakatopsætning og andre meningstilkendegivelser der på forhånd var givet til de politifolk, der indgik i politiindsatsen, anførtes:

> "Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at spørgeren lægger til grund, at politifolk i forbindelse med præsidentbesøget havde modtaget instrukser, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden. Københavns Politi har i den forbindelse oplyst, at det selvsagt ikke er tilfældet."

Vedrørende spørgsmål 876 blev der henvist til de samtidige besvarelser af spørgsmålene 865, 875 og 877, og vedrørende spørgsmål 878 blev der henvist til de samtidige besvarelser af spørgsmålene 875 og 877. I besvarelsen af spørgsmål 879 vedrørende Københavns Politis strategi blev der henvist til besvarelsen af spørgsmål 875.

Vedrørende spørgsmål 880 om, hvornår og af hvem beslutningen om at opstille en større politistyrke med mandskabsvogne på Højbro Plads blev truffet, blev der henvist til politidirektør Johan Martini Reimanns redegørelse af 21. juni 2012, hvor hændelsesforløbet ved demonstrationerne på Højbro Plads var beskrevet, herunder baggrunden for, at indsatslederen kort før kortegens ankomst valgte at tilkalde en politideling til støtte for de seks politifolk, der oprindeligt var sat ud til opgaven, og baggrunden for indsatslederens taktiske beslutning om placeringen af politidelingens mandskabsvogne på stedet.

Fuldmægtig Karina Kok Sanderhoff, Justitsministeriets Politikontor, sendte den 3. august 2012 følgende mail til sekretariatschef Anders Dorph og Anders Jørgensen, begge Rigspolitiet:[593]

> "Jeg sender hermed udkast til ministeriets besvarelse af REU spm. 879- vil I melde tilbage, om Rigspolitiet/Kbh. Politi kan stå inde for formuleringen?
> (Besvarelsen af REU 875, som der henvises til i udkastet, indeholder alene en gengivelse af RP's bidrag)."

Anders Jørgensen, Rigspolitiet, videresendte den 6. august 2012 mailen til sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, med oplysning

593 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Anders Jørgensen

om, at Rigspolitiet ikke havde bemærkninger til Justitsministeriets udkast, og at Justitsministeriet ønskede en tilbagemelding samme dag. Få timer senere meddelte Anders Jørgensen, Rigspolitiet, pr. mail til fuldmægtig Karina Kok Sanderhoff, Justitsministeriets Politikontor:[594]

> "Jeg har haft udkastet rundt om København, og hverken København eller Rpch har bemærkninger til udkastet."

Fuldmægtig Karina Kok Sanderhoff, Justitsministeriet, Politikontoret, sendte den 7. august 2012 følgende mail til Anders Jørgensen, Rigspolitiet:[595]

> "Kan Kbh Politi stå inde for besvarelsen af REU 877?"

Mailen blev videresendt til politifuldmægtig Tobias Berg, Rigspolitiet, Politiområdet, der herefter den 8. august 2012 sendte følgende mail til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[596]

> "Kære Klaus
>
> Som aftalt telefonisk sender jeg vedhæftede udkast til besvarelse af spm. 877
>
> (der er i øvrigt afgivet samlet besvarelse for 875-878.
>
> Henvendelsen går på udkastets 1. afsnit:
>
> "Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at spørgeren lægger til grund, at politifolk i forbindelse med præsidentbesøget havde modtaget instrukser, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden. Københavns Politi har i den forbindelse oplyst, at det selvsagt ikke er tilfældet."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, besvarede samme dag, den 8. august 2012, mailen således:[597]

> "Vi har drøftet bevarelsen og har ikke bemærkninger til formuleringen (eller indholdet)."

---

594 DUP, bilag C-2-1-5-1
595 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Anders Jørgensen
596 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Anders Jørgensen
597 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Anders Jørgensen

Afdelingsleder i Justitsministeriets Politikontor, Linda Bjørk Nielsen, sendte den 10. august 2012, følgende mail til departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet:[598]

> "…
> Efter aftale med Carsten Madsen sendes vedhæftet udkast til besvarelse af spm. nr. 865 og 875-880 fra Retsudvalget vedr. det kinesiske statsbesøg.
>
> Spørgsmålene skal besvares inden samrådet den 16/8 2012.
>
> Særligt skal afsnittet om justitsministerens eller ansatte i JM's involvering i besvarelsen af spm. 875 fremhæves. Og det bemærkes, at formuleringen skal vendes med Johan Reimann, som ej er at træffe i dag.
> …"

Departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet, sendte den 13. august 2012 følgende mail til Jens-Christian Bülow, afdelingschef i Justitsministeriets Politi- og Strafferetsafdeling:[599]

> "Kan vi tale om disse spørgsmål i morgen?"

Om dette forløb er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[600]

> "Han havde ikke kendskab til, hvorfra formuleringen i Justitsministeriets svar på spørgsmål 877: *"at det selvsagt ikke var tilfældet"*, at politifolk havde fået instrukser, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden, kom, eller hvilket grundlag Justitsministeriet havde haft for at skrive det. Måske var det, fordi Justitsministeriet anså det for indlysende. Han ville ikke tro, at Claus Hjelm Olsens notits, hvoraf det samme kan udledes, var kommet til Justitsministeriet på daværende tidspunkt. Det er ikke helt usædvanligt, at Justitsministeriet kommer med en formulering og derefter anmoder Københavns Politi om at kunne stå inde for det.
>
> Når det i afhørtes svar til Tobias Berg, Rigspolitiet, anføres: *"Vi har drøftet besvarelsen og har ikke bemærkninger til formuleringen (eller indholdet)"*, er det

598 JM, mailkorrespondance, Jens-Christian Bülow
599 JM, mailkorrespondance, Jens-Christian Bülow
600 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

formentlig udtryk for, at afhørte er gået til Lise-Lotte le Maire, og derefter er de gået til Mogens Kjærgaard Møller, der så har sagt god for formuleringen, som havde dækning i Claus Hjelm Olsens notat af 19. juni 2012. Han troede ikke, at de tog kontakt til Mogens Lauridsen eller til Claus Hjelm Olsen i den forbindelse.

De overvejede ikke i Ledelsessekretariatet på dette tidspunkt at undersøge, om der var en operationsbefaling. Man henholdt sig til udgangspunktet, hvorefter det, der blev oplyst fra politisøjlen, var korrekt."

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi:[601]

"Afhørte havde ingen erindring om at have talt med Justitsministeriet om Justitsministeriets involvering i sagen. Han vidste ikke, hvad mailen af 10. august 2012, hvori Justitsministeriet mener, at udkast til besvarelse af de skriftlige spørgsmål skal vendes med ham, ex. p. 589, dækker over. Det må man spørge afsenderen om. Han havde ikke selv talt med Justitsministeriet, og det er for ham en selvfølgelighed, at ansatte i Justitsministeriet ikke var involveret i sagen. Han har først set denne mail i 2016 eller 2017.

…

Afhørte erindrede ikke at have drøftet, om Københavns Politi kunne stå inde for besvarelsen af svaret på spørgsmål 877, men efter hans opfattelse er det et rigtigt svar. Københavns Politi gør ikke indgreb for at forhindre ytringsfriheden. "Selvsagt" betyder, at det er en selvfølge, og det var i virkeligheden en selvfølge. Han mente derfor, at svaret er rigtigt. Af formuleringen i operationsbefalingens manøvreide vedrørende politiaktion 04-01 kunne man efter hans opfattelse ikke slutte, at der var givet en generel ordre om at fratage flag og om at forhindre meningstilkendegivelser mv. Han vidste ikke, hvorfor der i den taktiske befaling for politiaktionen er tilføjet ordet "banner".

Hvis der dengang var sat spørgsmålstegn ved, om der forelå en generel ordre, ville han have spurgt ind til det. Man kan ikke generelt forbyde borgerne at bære flag. Der er også et krav om indsyn fra demonstrationen til kortegen. At hindre dette generelt ville være forkert.

Afhørte troede, at hverken de deltagende betjente eller delingsførerne har læst operationsbefalingen. Operationsbefalingens manøvreide er hverken særlig tydelig eller let forståelig. Ved afgørelsen af, om der forelå en generel ordre, er det

601 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017

for ham afgørende, hvilke instrukser der blev givet mundtligt under mønstringerne.

I Ledelsessekretariatet blev det i forbindelse med udarbejdelse af bidrag til svar til Folketinget ikke drøftet, om operationsbefalingen skulle indhentes. Det var ikke afgørende. Det afgørende var derimod, hvad der helt præcist var sket under den pågældende beredskabsindsats."

Sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiet:[602]

"Afhørte havde ikke foretaget selvstændig behandling af de spørgsmål, der blev besvaret i Retsudvalget 15. og 16. august 2012. Afhørtes afdeling fungerede i denne forbindelse som rent ekspeditionskontor.

Afhørte erindrede ikke specifikt Justitsministeriets mail af 3. august 2012, hvori der henvises til svaret på spørgsmål 877, og hvor det anføres, at "*Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at spørgeren lægger til grund, at politifolk … havde modtaget instrukser … Københavns Politi har i den forbindelse oplyst, at det selvsagt ikke er tilfældet.*" Hvis han havde været bekendt med, at formuleringen kom fra ministeriet, ville han ikke have fundet det usædvanligt. I sådanne tilfælde bad afhørte politiområdet om at spørge Københavns Politi. Denne fremgangsmåde benyttes blandt andet, når det haster. Det har sikkert været samme fremgangsmåde i denne sag. Afhørte ville tro, at der er spurgt pr. mail til politiområdet. Hvis det var meget hastende, kunne man have ringet i stedet. Det samme gælder dialogen mellem politiområdet og Københavns Politi. I dette tilfælde, hvor der er kommet en mail fra Justitsministeriet, ville videre henvendelser typisk også ske pr. mail, men henvendelserne kan også have været foretaget telefonisk. I så fald burde der være en håndskrevet note eller lignende."

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet:[603]

"Afhørte var alene inddraget i videresendelsen af det oprindelige bidrag til svar på spørgsmål 877 fra Københavns Politi. Hun var ikke inde over den efterfølgende henvendelse fra Justitsministeriet."

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret:[604]

"Afhørte var således ikke involveret i besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 877, men ordlyden af svarudkastet lyder meget som noget, der er formuleret af

602 Protokol nr. 43 af 13. januar 2017
603 Protokol nr. 46 af 13. januar 2017
604 Protokol nr. 51 af 20. januar 2017

Justitsministeriet. Det er en sædvanlig formulering. Det er ikke unormalt, at Justitsministeriet formulerer sig mere skarpt, end Københavns Politi har gjort i sit bidrag, og derefter beder Københavns Politi om at godkende svaret. Det afbøder risikoen for, at der skrives noget, som går videre, end den hørte myndighed, f.eks. Københavns Politi, mente. Det handler om at give udtømmende og klare svar, og når der skal kommunikeres i et samråd, kan det være væsentligt at få noget sat på plads."

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret:[605]

"Afhørte troede, at det er ham, der har skrevet svaret på Retsudvalgets spørgsmål 877. Når han skrev, at det "selvsagt ikke er tilfældet", at politifolk havde modtaget instrukser, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden, var det, fordi det var det overordnede tema for alle spørgsmålene og det, som spørgeren interesserede sig for. Københavns Politi havde redegjort for strategien. Han ville blot give et klart svar på, at der ikke var en overordnet instruks. Han gik som en selvfølgelighed ud fra, at der ikke var givet en sådan instruks. Det lå uden for hans forestillingsevne, at det skulle have været tilfældet. Man kan aldrig udelukke, at enkelte politifolk kan have handlet uhensigtsmæssigt, og det sker da givet ofte ved store aktioner, men at det skulle være sket ud fra en overordnet agenda, havde han ingen grund til at tro. Han syntes, at det ville have været for bredt at skrive, at det selvsagt "ikke kunne" være tilfældet. Han huskede ikke sine overvejelser om det præcise ordvalg. Han er enig i, at der ligger et lille forbehold i ordvalget, men det er meget lille. Han vidste ikke, om han i dag ville have svaret på samme måde. Han ville dengang blot svare kort og præcist på spørgsmålenes og det kommende samråds overordnede tema, og svaret var "nej, selvfølgelig ikke", hvori ligger, at han opfattede det som meget grove beskyldninger.

Mailen af 8. august 2012 fra Rigspolitiet, hvorefter Københavns Politi ikke havde bemærkninger til afhørtes forslag til svar, gav ham ikke anledning til at spørge mere specifikt ind til det. En sådan direkte kommunikation mellem Justitsministeriet og Københavns Politi og med anmodning om, at Københavns Politi godkendte Justitsministeriets ordvalg, var relativt sædvanligt. Det skete for at sikre, at ting ikke gik "tabt i oversættelsen." Han studsede ikke over, at Klaus Pedersen svarede Rigspolitiet meget hurtigt, at han kunne stå inde for Justitsministeriets forslag til besvarelse. Han studser heller ikke over det i dag."

605 Protokol nr. 50 af 20. januar 2017

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen:[606]

> "Om mail af 10. august 2012 fra afdelingsleder Linda Björk Nielsen, Politikontoret … samt Anne Kristine Axelssons mail af 13. august 2012 til afhørte … oplyste afhørte, at han ikke erindrede den konkrete samtale med Anne Kristine Axelsson, der givetvis har fundet sted. Hans gæt er, at Anne Kristine Axelsson har hæftet sig ved, at der stod, at de manglede at tale med Johan Reimann, og ønskede at orientere afhørte, da det på grund af ferie ikke var ham, der havde påtegnet ministermappen. Det kan også være, at Anne Kristine Axelsson ville sikre sig, at han ikke havde en viden, som ikke var kommet frem. Han talte ikke med Johan Reimann. Nogen i Justitsministeriet har formentlig haft den samtale, men det er afhørte ikke blevet orienteret om.
>
> Der var i den grad prøvelse af de indkomne bidrag i Justitsministeriet, og det afspejler dokumenterne også. Justitsministeriet forholdt sig kritisk, ved at man sikrede sig, at svaret gav mening, og at man kom hele vejen rundt om det, der var spurgt om. Justitsministeriet havde ingen viden om de faktiske forhold og ingen mulighed for at overskønne vedrørende de mere faktuelle oplysninger i bidragene.
>
> Henvendelser, der måtte komme udefra, herunder omtale i pressen, blev taget ind, fordi de blev læst af den medarbejder, der behandlede sagen, og indgik i dennes "vidensbank", så selvfølgelig indgik de også i forbindelse med udarbejdelsen af svar til Folketinget.
>
> I samråd var justitsministeren som udgangspunkt ledsaget af kontorchefen og en eller to medarbejdere i Politikontoret. Afhørte var ikke involveret."

Departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet:[607]

> "Afhørte erindrede ikke baggrunden for, at hun i mail af 13. august 2012 oplyste, at hun ønskede at tale med afdelingschef Jens-Christian Bülow. Det har nok været om, hvorvidt der havde været en kontakt til Johan Reimann, fordi hun ellers ikke kunne lægge udkastet til svar videre. Det kunne også være fordi, at Jens-Christian Bülow var kommet tilbage fra ferie, og at hun ville have hans bekræftelse på, at svarene var korrekte. Svarene er sikkert sendt elektronisk, fordi det hastede, for som udgangspunkt modtog hun udkast til svar i papirform. Justitsministeriets svar om, at Justitsministeriet ikke var involveret i den politimæssige afvikling, var og er afhørte bekendt sandt."

606 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017
607 Protokol nr. 56 af 26. januar 2017

Justitsminister Morten Bødskov:[608]

> "Om mail af 10. august 2012 fra afdelingsleder Linda Björk Nielsen, Politikontoret, … og mail af 13. august 2012 fra Anne Kristine Axelsson til Jens-Christian Bülow … oplyste afhørte, at han ikke blev orienteret om drøftelsen mellem Anne Kristine Axelsson og Jens-Christian Bülow. Afhørte påtegnede de skriftlige spørgsmål, som blev oversendt til Folketingets Retsudvalg umiddelbart inden afholdelsen af samrådet."

Beredskaber af 15. august 2012

Fuldmægtig Karina Kok Sanderhoff, Justitsministeriet, Politikontoret, udarbejdede den 15. august 2012 følgende beredskab til justitsministeren til brug for samrådet den 16. august 2012:[609]

> **"Beredskabstalepunkter**
>
> 1. Hvis der spørges til indholdet af PET's anmodning om særlig hjælp
>
> 2. Hvis der spørges til begrebet "særlig hjælp"
>
> 3. Hvis der spørges til nødvendigheden af at skride til anholdelse for ulovlig plakatopsætning
>
> 4. Hvis der spørges til gængs politiprocedure ved ulovlig plakatopsætning
>
> 5. Hvis der spørges til, hvorfor Free Tibet og Falun Gong ikke kunne demonstrere på Christiansborg Slotsplads
>
> 6. Hvis der spørges ind til episoden med kvinden, der blev sigtet for mulig narkotikabesiddelse
>
> **Beredskab 1**
>
> **[Om indholdet af PET's anmodning om "særlig hjælp"]**
>
> Som udvalget er bekendt med i forbindelse med besvarelsen af spørgsmål nr. 865, så fik Justitsministeriet forelagt en anmodning fra Politiets Efterretnings-

608 Protokol nr. 57 af 27. januar 2017

609 JM, j. nr. 2012-0035-0106, dok. 504582

tjeneste til Forsvarsministeriet om såkaldt "særlig hjælp" i forbindelse med præsident Hu Jintaos besøg.

Jeg kan i sagens natur ikke oplyse nærmere om indholdet af anmodningen fra PET, hvilket jeg håber, at udvalget har forståelse for.

Men i lyset af de antydninger om politisk indblanding i politiets indsats i forbindelse med besøget, som jeg også omtalte før, vil jeg da gerne understrege, at der ikke er tale om, at Justitsministeriet gennem forelæggelsen af denne anmodning har blandet sig i politiets strategi i forbindelse med besøget.

Beredskab 2

[Om begrebet "særlig hjælp"]

Den altovervejende hovedregel er, at løsningen af politimæssige opgaver skal foretages af politiets personale og med materiel, som politiet råder over. I særlige situationer kan politiet imidlertid få bistand til opgaveløsningen fra andre myndigheder, herunder forsvaret.

Bistand af denne art sikrer en hensigtsmæssig ressourceudnyttelse, idet politiet eksempelvis kan undgå at investere i meget dyrt udstyr, som kun lejlighedsvis skal anvendes til politimæssige formål.

I forhold til forsvarets hjælp til politiet sondres almindeligvis mellem "almindelig hjælp" og "særlig hjælp".

Almindelig hjælp er begrænset til bistand, som ikke påregnes at indebære mulighed for direkte konfrontationer mellem forsvarets personale og eventuelle lovovertrædere. Hjælpen kan f.eks. omfatte brug af forsvarets luftfartøjer i forbindelse med eftersøgning af personer eller hjælp til trafikregulering ved større civile arrangementer.

Ved særlig hjælp er der tale om bistand til politiets myndighedsudøvelse med henblik på opretholdelse af sikkerhed, fred og orden eller forhindring og efterforskning af strafbare forhold, når der kan blive tale om at bistå politiet direkte i forbindelse med indgreb eller magtanvendelse over for civile. Sådan hjælp ydes kun helt undtagelsesvis, idet det alene er politiuddannet personale, der - som udgangspunkt - har beføjelse til at foretage bl.a. strafprocessuelle foranstaltninger, som for eksempel anholdelser.

Som eksempel på tilfælde, hvor det kan blive relevant for politiet at anmode forsvaret om særlig hjalp, kan nævnes situationer, hvor der er behov for at foretage anholdelse til søs.

Her vil det sædvanligvis være nødvendigt for politiet at rekvirere bistand hos forsvaret, idet politiet ikke selv råder over skibe eller andet materiel, f.eks. luftfartøjer, som gør det muligt for politiet at operere til søs.

Forsvarets primære opgaver i sådanne sammenhænge vil bestå i materiel- og transportstøtte.

Forsvarets særlige hjalp til politiet ydes alene på baggrund af en konkret anmodning fra politiet, som kun kan fremsættes med indhentet bemyndigelse fra justitsministeren, bortset fra de til fælde, hvor øjeblikkelig hjælp er påkrævet.

Beredskab 3

[Om nødvendigheden af at skride til anholdelse for ulovlig Plakatopsætning]

Generelt kan det oplyses, at spørgsmålet om iværksættelse af anholdelse og den tidsmæssige udstrækning heraf i et konkret tilfælde altid vil bero på de foreliggende omstændigheder, og om betingelserne i retsplejelovens § 755 om anholdelse af en person, der mistænkes for strafbart forhold, er opfyldt.

Efter retsplejelovens § 755 kan der ske anholdelse af en person, der med rimelig grund mistænkes for et strafbart forhold, der er undergivet offentlig påtale, såfremt anholdelse må anses for påkrævet for at hindre yderligere strafbart forhold.

Jeg har noteret mig, at Københavns Politi i første omgang gav den pågældende journalist et mundtligt påbud om ikke at opsætte plakater på stedet.

Først da den pågældende trodsede påbuddet og på ny gik i gang med at opsætte plakater, besluttede indsatslederen, at han skulle anholdes. Det har efter Københavns Politis opfattelse været berettiget at foretage anholdelse af den pågældende under disse omstændigheder.

Som jeg også nævnte før, finder jeg, at en nærmere stillingtagen til, om det nu også var en rigtig vurdering, i givet fald må foregå i de relevante klageorganer og ikke her i Retsudvalget.

Beredskab 4

[Om gængs procedure ved ulovlig plakatopsætning]

Sager om ulovlig plakatopsætning kan som udgangspunkt afgøres med en bødetilkendegivelse på stedet. Der er fast praksis for en bødestørrelse på 1.500 kr.

Det vil imidlertid naturligvis altid bero på de konkrete omstændigheder, hvilken politimæssig indsats politiet skønner nødvendig.

I den konkrete sag med journalisten besluttede Københavns Politi - som tidligere nævnt - at anholde den pågældende journalist for at forhindre yderligere strafbart forhold, idet den pågældende valgte at trodse påbuddet og fortsatte med den ulovlige handling samt blev fundet i besiddelse af ca. 50 plakater.

Som jeg også nævnte før, finder jeg, at en nærmere stillingtagen til, om det nu også var en rigtig vurdering, i givet fald må foregå i de relevante klageorganer og ikke her i Retsudvalget.

Beredskab 5

[Hvorfor Free Tibet og Falun Gong ikke kunne demonstrere på Christiansborg Slotsplads]

Om baggrunden for, at Falun Gong og Free Tibet blev henvist til at demonstrere på Højbro Plads frem for Christiansborg Slotsplads har Københavns Politi oplyst, at dette skyldtes hensynet til at sikre tilkørselsforholdene for Dronningen og den kinesiske præsident med følge til Christiansborg via Kongeporten.

Der kunne alternativt have været anvist demonstrationen plads ved Børsen eller Statsministeriet, men det var Københavns Politis vurdering, at placeringen på Højbro Plads ville give demonstrationen langt større synlighed i det offentlige rum, og derfor blev dette foreslået.

Københavns Politi har endvidere oplyst, at demonstrationen på Højbro Plads hele tiden var synlig fra kortegen [også efter gruppevognenes tilstedekomst], idet niveauet på stedet stiger omkring statuen på pladsen, ligesom bannere, flag og balloner mv. gjorde demonstrationen særdeles synlig. Demonstranternes slagord kunne endvidere høres på slotspladsen.

Beredskab 6

[Hvis der spørges ind til episoden med kvinden, der blev sigtet for mulig narkotikabesiddelse]

Som sagt er der tale om en konkret sag, hvor der er indgivet klage til Københavns Politi.

Det vil derfor være forkert af mig her i et samråd at gøre mig til dommer over, om der er handlet rigtigt i det konkrete tilfælde.

[Og jeg mener i øvrigt også, at man skal være varsom med - som jeg fornemmer spørgeren gør - at drage håndfaste konklusioner på baggrund af indslag på tv.]
…"

8.2.7.1.2 Justitsminister Morten Bødskovs svar til Retsudvalget den 15. og 16. august 2012

Justitsminister Morten Bødskov besvarede Retsudvalgets spørgsmål 865 ved at citere fra den ovenfor omtalte udtalelse af 2. juli 2012 fra politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, for så vidt angik spørgsmål 865. I justitsministerens svar tilføjedes:

"Justitsministeriet kan supplerende oplyse, at ministeriet har fået forelagt en anmodning fra Politiets Efterretningstjeneste til Forsvarsministeriet om såkaldt "særlig hjælp" i forbindelse med præsident Hu Jintaos besøg. Justitsministeriet finder ikke grundlag for at vedlægge anmodningen. Justitsministeriet kan imidlertid om begrebet "særlig hjælp" henvise til vedlagte besvarelse af 4. december 2009 af spørgsmål nr. 163 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

Justitsministeriet ses ikke i øvrigt at være i besiddelse af korrespondance mellem ministeriet og andre myndigheder, herunder Københavns Politi, vedrørende politimæssige foranstaltninger i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg i Danmark.

For så vidt angår det nærmere indhold af politiets strategi i forbindelse med besøget kan henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 875 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg."

Indholdet af det nævnte svar af 4. december 2009 på Retsudvalgets spørgsmål 163 er i al væsentlighed enslydende med det, der er anført i ovenfor citerede beredskab 2 af 15. august 2012.

Justitsminister Morten Bødskov besvarede Retsudvalgets spørgsmål 875 ved at citere den del af ovenfor omtalte udtalelse af 2. juli 2012 fra politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, der vedrørte spørgsmålene 875-878. I justitsministerens svar tilføjedes:

> "Justitsministeriet kan desuden oplyse, at hverken justitsministeren eller ansatte i ministeriet har været involveret i politiets beslutninger om, hvordan den politioperative indsats i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg skulle organiseres og tilrettelægges.
>
> Justitsministeriet kan i øvrigt henvise til de samtidige besvarelser af spørgsmål nr. 865 og 877 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg. Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 865 (Alm. del), har Justitsministeriet fået forelagt en anmodning om "særlig hjælp" i forbindelse med besøget."

Justitsminister Morten Bødskov besvarede Retsudvalgets spørgsmål 876 ved at henvise til de samtidige besvarelser af spørgsmålene 865, 875 og 877.

Justitsminister Morten Bødskov besvarede Retsudvalgets spørgsmål 877 således:

> "Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at spørgeren lægger til grund, at politifolk i forbindelse med præsidentbesøget havde modtaget instrukser, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden. Københavns Politi har i den forbindelse oplyst, at det selvsagt ikke er tilfældet.
>
> Om Københavns Politis strategi i forbindelse med præsidentbesøget kan der henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 875 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg."

Justitsminister Morten Bødskov besvarede Retsudvalgets spørgsmål 878 ved at henvise til de samtidige besvarelser af spørgsmålene 875 og 877.

Justitsminister Morten Bødskov besvarede Retsudvalgets spørgsmål 879 således:

> "Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at der sigtes til, hvilken trusselsvurdering politiet anlagde i forbindelse med præsidentbesøget, herunder at der ønskes oplysninger om eventuelle konkrete trusler m.v.

> Justitsministeriet skal i den forbindelse indledningsvis bemærke, at et officielt besøg af den kinesiske præsident vil give anledning til, at politiet foretager en trusselsvurdering, og at det overvejes, hvilke sikkerhedsmæssige foranstaltninger der skal iværksættes.
>
> Der kan ikke inden for rammerne af en folketingsbesvarelse gives nærmere oplysninger herom, herunder om eventuelle konkrete trusler.
>
> Om Københavns Politis strategi i forbindelse med præsidentbesøget kan der henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 875 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg."

Justitsminister Morten Bødskov besvarede Retsudvalgets spørgsmål 880 ved at citere de dele af ovenfor citerede udtalelser af 21. juni 2012 og 2. juli 2012 fra politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, der vedrørte dette spørgsmål. Udtalelsen af 21. juni 2012 var som ovenfor anført i al væsentlighed en gengivelse af den ovennævnte redegørelse af 19. juni 2012 fra vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi.[610]

Justitsminister Morten Bødskov besvarede i samrådet Retsudvalgets spørgsmål BL-BN i overensstemmelse med det ovenfor anførte talepapir af 26. juli 2012 og de efterfølgende spørgsmål i al væsentlighed i overensstemmelse med det ovennævnte beredskab af 15. august 2012.[611]

Om de nævnte besvarelser har *justitsminister Morten Bødskov* for kommissionen forklaret:[612]

> "Forinden afhørte afgav svar til Retsudvalget, spurgte han, om man kunne være sikker på, at formuleringen i svaret på spørgsmål 875 om, at Justitsministeriet ikke havde været involveret, holdt, og det svar, han fik, var bekræftende. Han ville typisk have talt om dette med departementschefen. Afhørte fik ikke kendskab til, på hvilket grundlag svaret blev givet. Han spurgte ind til, om man var sikker på, at Justitsministeriet ikke havde været involveret i Københavns Politis beslutninger, fordi han vidste, at dette tema ville blive centralt i Retsudvalget. Han havde selvfølgelig tillid til embedsmændene og var ikke efterladt med nogen som helst tvivl, så han stillede ikke flere spørgsmål til det. Han kan heller ikke i dag se, at der står noget forkert. Han kunne ikke sige, om hans embeds-

610 DUP, bilag A-3-3

611 http://www.ft.dk/webtv/video/20111/REU/td.895490.aspx?as=1#player

612 Protokol nr. 57 af 27. januar 2017

mænd kan have vidst noget andet. Det faktiske er, at han spurgte til det og fik et bekræftende svar. Han havde ikke grundlag for at mene noget andet end det, der blev svaret.

Udvalgsspørgsmålene, som Folketingets Retsudvalg havde stillet som en del af grundlaget for samrådet, blev oversendt til udvalget umiddelbart inden samrådet. Den tale, han brugte i samrådet, baserede sig især på indholdet af de oversendte spørgsmål. Det normale var, at han talte papirerne igennem med departementschefen forud for et samråd.

Afhørte huskede ikke, om svaret på spørgsmål 865 blev drøftet, inden der blev svaret til Retsudvalget. Han fik ikke på noget tidspunkt indtryk af, at de bidrag, der var indhentet fra Københavns Politi, ikke var korrekte. Han havde selvfølgelig tillid til, at embedsmændene havde undersøgt forholdene grundigt. Standardmæssigt havde et sådant svar været gennem vel 8-10 hænder, inden det kom til ham.

Om svaret på spørgsmål 877, hvorefter der "selvsagt" ikke er givet instrukser til politifolk med henblik på at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden, oplyste afhørte, at han ikke kunne huske, at denne formulering er blevet drøftet med ham.

I åbne samråd er der nogle gange en tendens til, at stemningen bliver meget oppisket. Der blev spurgt ind til det, der stod i de besvarede spørgsmål og det der blev sagt i samrådstalen, men han holdt sig selvfølgelig til talepapiret. Det var standardprocedure."

Retsudvalget bad den 17. august 2012 (spørgsmål 1051) justitsminister Morten Bødskov om at fremsende det talepapir, der dannede grundlag for hans besvarelser af spørgsmålene BL-BN i samrådet den 16. august 2012. Talepapiret blev fremsendt den 31. august 2012.[613]

8.2.7.1.3 Møde i Udenrigspolitisk Nævn den 28. juni 2012.

Kontorcheferne i Udenrigsministeriets ASI-kontor, Martin Bille Hermann, og i Udenrigsministeriets Direktionssekretariat, Ole Toft, samt særlig rådgiver i Udenrigsministeriets Direktionssekretariat, Claus Perregaard, udvekslede den 21. juni 2012 følgende mails:[614]

613 JM, j. nr. 2012-0030-0951, dok. 529886.

614 UM, j. nr. 5.D.60.a, akt 1558770, dok. 1

”Fra: Martin Bille Hermann
Sendt: 21. juni 2012 08:58
Til: Ole Toft
Cc: Jette Nordam
Emne: Statsbesøg - forberedelse/myndighedskontakt

Kære Ole,

Hermed fra Jette og jeg.

Dbh.
Martin

I forbindelse med forberedelse og planlægning af statsbesøget har Udenrigsministeriet været i løbende kontakt med en række danske myndigheder. Dette er oftest sket i møder under ledelse af Hofmarskallatet, der har forestået den overordnede planlægning af besøget, med deltagelse af en række andre relevante myndigheder så som PET og Københavns Politi. I nogle af disse planlægningsmøder har repræsentanter for de kinesiske myndigheder deltaget og i andre har der været tale om deltagelse alene ved danske myndighedsrepræsentanter. Herudover har Udenrigsministeriet afholdt en række møder med herværende kinesiske ambassade for nærmere at drøfte eks. dagsorden for og indholdet af de politiske drøftelser. Planlægningen og forberedelsen af statsbesøget har uden undtagelse fulgt praksis fra tidligere statsbesøg.

De kinesiske myndigheder har naturligt nok været optaget af sikkerheden for den kinesiske præsident og dennes følge, og har været særligt bekymret for episoder/incidenter, der ville gribe fysisk forstyrrende ind i afviklingen af præsidentens program. Denne bekymring har de givet udtryk for ved flere lejligheder, herunder i møder med danske myndigheder og ligeledes på møder med Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet har - når præsenteret for sådanne bekymringer - givet klart udtryk for, at præsidentens sikkerhed var et anliggende for de danske politimyndigheder, og at disse tog opgaven særdeles alvorligt. Man har fra Udenrigsministeriets side samtidig gjort klart for de kinesiske repræsentanter, at dansk lov, regler og praksis for forsamlings- og ytringsfrihed ville blive respekteret fuldt ud i afviklingen af statsbesøget. I relevant omfang har man videreformidlet den kendte kinesiske bekymring til de relevante myndigheder.

Udenrigsministeriet har ikke på noget tidspunkt under statsbesøget fra danske myndigheder modtaget oplysninger om demonstrationer og ej heller søgt

at instruere politiet eller andre myndigheder om, hvordan man skulle håndtere eventuelle demonstrationer.

Fra: Ole Toft
Sendt: 21. juni 2012 14:24
Til: Claus Perregaard
Emne: VS: Statsbesøg - forberedelse/myndighedskontakt

Som aftalt
Mvh. Ole

Fra: Claus Perregaard
Sendt: 21. juni 2012 15:02
Til: Ole Toft
Emne: SV: Statsbesøg - forberedelse/myndighedskontakt
Klassifikation: UKLASSIFICERET

Kære Ole, tak!

Jeg foreslår følgende linje mhp evt presse:

Jeg kan fuldstændig afvise at der fra mit ministerium skulle være udgået noget der kunne tolkes som om man ville gradbøje danske værdier i forhold til forsamlingsfrihed og retten til at ytre sig. Naturligvis ikke.

Politiet må svare på hvilke ordrer der er givet til de udkommanderede betjente. Det har jeg ingen anelse om. Jeg slår bare fast at Jeg og mit ministerium ikke kunne drømme om at efterlyse den type af tiltag som har været fremme i pressen.

Forsamlings- og ytringsfriheden i Danmark står ikke til diskussion, heller ikke når der kommer statsbesøg udefra.

Vi har en lang og fin tradition for fredelige demonstrationer. Den skal vi værne om - uanset om man er enig eller ej. Og det må gæster i Danmark naturligvis tage med, når de kommer her."

Om denne mailkorrespondance har *protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet,* for kommissionen forklaret:[615]

> "Om Martin Bille Hermanns mail af 21. juni 2012 til Ole Toft og cc. afhørte med en redegørelse for besøgets tilrettelæggelse oplyste afhørte, at hun højst tænkeligt har haft lejlighed til at læse mailen, inden den blev sendt, for de havde et godt samarbejde. Hun huskede det dog ikke. Hun har ikke instrueret Københavns Politi om noget. Det havde hun ikke mandat til. Hun har blot viderebragt kinesernes bekymringer. Hun havde ikke indflydelse på, hvordan Københavns Politi ville viderebringe og omsætte disse oplysninger. Hun tænkte ikke på, at hendes telefonsamtale med Johan Reimann burde have været nævnt i redegørelsen om, hvad der var foregået forud for besøget. Det var ikke hende, der forfattede redegørelsen. Hun huskede det ikke, men hun ville tro, at hun efter telefonsamtalen med Johan Reimann gav en tilbagemelding til Martin Bille Hermann. Hun er enig i det, der står i redegørelsen. Departementschefen havde tidligere viderebragt de samme bekymringer til de "relevante fora". Hun gik ud fra, at der hermed menes departementschefgruppen, Embedsmandsudvalget, Kongehusudvalget og Sikkerhedsudvalget. Hun deltog ikke i Embedsmandsudvalget i 2012."

Nis Lauge Gellert, chefkonsulent i Udenrigsministeriets ASI-kontor, sendte den 25. juni 2012 Udenrigsministeriets "udkast til beredskab" til brug for et møde i Udenrigspolitisk Nævn den 28. juni 2012 til chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese og kontorchef Carsten Madsen, begge Justitsministeriets Politikontor, med anmodning om eventuelle bemærkninger.[616] I udkastet afvistes, at der fra kinesisk side var stillet krav om, at der ikke måtte finde demonstrationer sted under præsidentens besøg.

Justitsministeriet svarede, at man ikke havde bemærkninger til udkastets indhold, men anførte at spørgsmålet om politiets ageren ville blive grundigt belyst ved justitsministerens skriftlige besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 865 og 875-880 og besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål BL-BN under samrådet den 16. august 2012.

Det endelige beredskab blev af Udenrigsministeriet herefter tilrettet, således at det blev anført:[617]

> "…

615 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017

616 JM, mailkorrespondance, Anne Berg Mansfeld-Giese

617 UM, akt 1804299, dok. 2

> Havde Udenrigsministeriet givet ordrer til Politiet om, at der ikke måtte afholdes demonstrationer?
>
> Politiets opgaveløsning i Danmark er Justitsministerens kompetence. Så spørgsmål om det må rettes til ham. Jeg ved dog, at justitsministeren allerede har fået stillet et antal udvalgsspørgsmål om politiets ageren i forbindelse med statsbesøget, ligesom han den 16. august skal i samråd om samme. Med andre ord vil dette tema blive grundigt belyst.
> …
> Havde man fra kinesisk side stillet krav om, at der ikke måtte finde demonstrationer sted?
>
> Nej, de kinesiske myndigheder er selvfølgelig helt på det rene med de regler om ytrings- og forsamlingsfrihed, som gælder i Danmark. I de samtaler, vi i forberedelserne til statsbesøget løbende har haft med den kinesiske ambassade i København, er spørgsmålet om sikkerhed selvsagt også drøftet. Her har Udenrigsministeriet selvfølgelig videreformidlet de kinesiske bekymringer for præsidentens sikkerhed, herunder hans fysiske sikkerhed ved evt. nærkontakt med demonstrerende ol.
> …"

Om dette beredskab er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Udenrigsminister Villy Søvndal:[618]

> "Afhørte erindrede udkastet til beredskab af 25. juni 2012 i mail fra Nis Lauge Gellert til Anne Berg Mansfeld-Giese og Carsten Madsen i Justitsministeriet, cc. Martin Bille Hermann, til brug for møde i Udenrigspolitisk Nævn. Afhørte huskede ikke, hvem der havde taget initiativ til mødet i Udenrigspolitisk Nævn. Det er sædvanligt afrapportere udkommet af et statsbesøg i udenrigspolitisk Nævn. Når det ikke var dét, der var emnet i beredskabsnotatet, var det, fordi der indlysende var sket et brud på demonstranternes rettigheder, og det var oplagt, at der ville komme spørgsmål til afhørte om Udenrigsministeriets involvering i dette både i Udenrigspolitisk Nævn og til skriftlig besvarelse.
> …
> Beredskabet handlede om, hvorvidt der var givet instrukser til politiet. Det var der ikke. Det ville være underligt, hvis spørgsmålet, om der var sket en krænkelse, var nævnt i beredskabet. Det var ikke en opgave, som embedsmændene skulle varetage. Herom udtalte afhørte sig som politiker. Det var afhørtes opga-

618 Protokol nr. 36 af 6. januar 2017

ve at stå vagt om en krondiamant som ytringsfriheden, og det gjorde han ved at give klart udtryk herfor, når han blev spurgt. Han kunne godt have taget initiativ til en undersøgelse allerede dengang, men Irak-kommissionen var nedsat, og der var en vis bekymring for flere kommissioner. Afhørte mente ikke, at der var anledning til at indlede en undersøgelse internt i Udenrigsministeriet, for i Udenrigsministeriet havde de gjort, hvad de skulle ved at udtrykke en forventning om, at besøget blev afviklet inden for grundlovens rammer. Afhørte mente og mener fortsat, at Udenrigsministeriet har ageret, som det skulle. Afhørte afgav klare svar. Det var andre, der på daværende tidspunkt kunne have taget initiativ til en grundigere undersøgelse. Afhørte undrede sig oprigtigt over, hvorfra initiativet til politiets ageren kunne komme."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[619]

"Afhørte huskede ikke at have været inddraget i udarbejdelsen af beredskabet af 25. juni 2012 til brug for et møde i Udenrigspolitisk Nævn, men han har med stor sandsynlighed godkendt Nis Lauge Gellerts udkast, der derefter er sendt til godkendelse i Justitsministeriet. Beredskabet er formentlig udarbejdet til brug for besvarelse, såfremt et medlem af nævnet i forbindelse med et nævnsmøde eventuelt stillede et spørgsmål. Afhørte vidste ikke, på hvilket grundlag Nis Lauge Gellert udarbejdede sit udkast, men det har formentlig været ud fra hans kendskab fra ASI-kontorets arbejde med besøget, og så har han formentlig hentet information i afhørtes og Jette Nordams redegørelse i mail af 21. juni 2012 til Ole Toft. Afhørtes og Jette Nordams mail er formentlig udarbejdet efter en henvendelse fra pressen. Han har kun videreformidlet de kinesiske bekymringer i forbindelse med telefonsamtalen med Jette Nordam den 12. juni 2012, men han kunne ikke afvise, at der på møder med andre aktører er gjort opmærksom på disse bekymringer fra Udenrigsministeriets side. I redegørelsen skrev de om en række møder med danske myndigheder, og han fandt det derfor ikke nødvendigt at nævne samtalen med Jette Nordam specifikt i redegørelsen og beredskabsnotatet. Han har ikke haft bilaterale kontakter eller møder med Københavns Politi, og der har ikke afhørte bekendt været møder, hvor både Udenrigsministeriet og Københavns Politi deltog.

Afhørte var i 2012 hverken bekendt med trusselsvurderingen eller med operationsbefalingen. PET nævnte heller ikke indholdet af trusselsvurderingen på nogle af de møder, som han deltog i."

619 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[620]

"Afhørte kunne ikke huske, hvem der har forfattet udkastet af 25. juni 2012 til beredskab til møde i Udenrigspolitisk Nævn, men det er formentlig skrevet i ASI-kontoret. Afhørte troede ikke, at Udenrigsministeriet formelt eller uformelt har givet politiet grund til at antage, at der ikke måtte finde demonstrationer sted. Afhørte kendte ikke det fulde billede, men var ikke bekendt med, at Udenrigsministeriet på nogen måde skulle have sagt til nogen eller guidet nogen til at agere på den måde, som Københavns Politi gjorde. Det har i hvert fald ikke været Udenrigsministeriets intention at bearbejde nogen ved videregivelse af budskaber. Afhørte kunne ikke huske, hvad der præcis lå bag udtrykket "fysiske sikkerhed" i spørgsmål 2. Afhørte ville mene, at udkastet til beredskab indeholdt en fyldestgørende besvarelse i forhold til det, der blev spurgt om, men det er muligt, at det kunne have været mere udførligt. Man kunne f. eks. have oplyst om, hvad Kina havde udtrykt bekymring for, og man kunne have undladt at bemærke, at man anså besøget for succesfyldt. Udkastet er udarbejdet til brug for en orientering af Udenrigspolitisk Nævn. Sandsynligvis er det den enhed i Udenrigsministeriet, der er sekretariat for Udenrigspolitisk Nævn, der har bedt om, at beredskabet blev udarbejdet. Beredskabet læner sig op ad et hovedtalepunkt på et nævnsmøde. Afhørte huskede ikke, hvad der stod i hovedtalepunktet, og afhørte kunne derfor ikke sige, om udkastet til beredskab indeholdt en fyldestgørende orientering til Udenrigspolitisk Nævn. Om den udaterede version af samme beredskab oplyste afhørte, at han godt kan have set denne udgave af beredskabet, men afhørte kunne ikke huske det konkret. Som dokumentet fremstår her, kunne det godt være det endelige dokument. Afhørte vidste ikke, om dokumentet blev brugt i Udenrigspolitisk Nævn.

Når der i beredskabet sondres mellem bekymring for sikkerhed og bekymring for andet, må man se på, at der er tale om beredskab til et samlet talepunkt. Man er nødt til at se på hele talepunktet. Hvis man ser på beredskabet isoleret, kan man godt sige, at det ikke særlig klart siger noget om de forhold, der var omfattet af gråzonen.

Værdien af de handelsaftaler, man forventede at indgå, blev kalkuleret i hånden. Det løb op i 20 mia. kr., hvoraf størstedelen, måske 19 mia. kr., handlede om danske investeringer i Kina og ikke omvendt. Kalkulen var, så vidt afhørte huskede det, udarbejdet af ambassaden i Beijing, formentlig som en del af baggrundsmaterialet af ambassaden i Beijing, men afhørte huskede det ikke. Afhørte huskede ikke, om oplysningen om værdien indgik i det generelle bag-

620 Protokol nr. 28 af 15. december 2016

grundsmateriale. Tallet kunne godt have haft en bred udbredelse, og afhørte kunne også godt forestille sig, at det har været nævnt i pressen. Udenrigsministeriet deler ikke baggrundsmaterialet med andre myndigheder.

Foreholdt forklaringer for Den Uafhængige Politiklagemyndighed om briefinger i Københavns Politi om værdien af aftalerne og risikoen for, at kineserne rejste hjem, hvis de blev fornærmet, vidste afhørte ikke, hvordan dette er kommet til en indsatsleder ved politiet. Han kunne godt forestille sig, at beløbet har været nævnt af Udenrigsministeriets medarbejdere, men i så fald ville det også være nævnt, at størstedelen vedrørte danske investeringer i Kina. Afhørte kunne dog ikke forestille sig, at det skulle være kommet fra Udenrigsministeriet, at præsidenten ville rejse hjem, hvis han blev fornærmet.

Han havde ingen erindring om, at han udover de omtalte møder har kommunikeret med nogen i Københavns Politi eller i PET om besøget. Afhørte har været i kontakt med medarbejdere i udenrigsministeriet, ambassaden og Statsministeriet. Forevist en liste over PET-medarbejdere oplyste afhørte, at navnene ikke siger ham noget, bortset fra måske KF 0765. KF 0764s navn sagde ikke afhørte noget. Afhørte erindrede ikke at have været i kontakt med KF 0764. Foreholdt Michael Dekker Poulsens forklaring om telefonsamtalen med KF 0764 kort efter dennes møde i Udenrigsministeriet, fastholdt afhørte, at han ikke har haft kontakt med KF 0764.

Afhørte havde, så vidt han huskede, heller ikke været i kontakt med Claus Hjelm Olsen i Københavns Politi.

Selvom Udenrigsministeriets medarbejdere står individuelt på mails, handlede medarbejderne ikke ud af huset uden at have afstemt det med nærmeste chef."

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen:[621]

"Afhørte havde ingen konkret erindring om Udenrigsministeriets høring af Justitsministeriet op til mødet i Udenrigspolitisk Nævn den 27. juni 2012, men det er meget sandsynligt, at Anne Berg Mansfeld-Giese eller Carsten Madsen har bedt afhørte nikke til det, inden svaret gik til Udenrigsministeriet. Afhørte havde ikke kendskab til, at Udenrigsministeriet skulle have videreformidlet de kinesiske bekymringer til Justitsministeriet. De var i hvert fald ikke blevet videreformidlet til ham.

621 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017

Han var ikke bekendt med Hoffets, Udenrigsministeriets og PETs roller og arbejdsfordeling i forbindelse med et statsbesøg. Det er ikke noget, Justitsministeriet er involveret i."

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret:[622]

"Afhørte erindrede ikke, at han dengang så Udenrigsministeriets henvendelse i mail af 25. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert vedhæftet udkast til beredskab til brug for et møde i Udenrigspolitisk Nævn den 27. juni 2012 og med anmodning om koordination af indholdet med Justitsministeriet. Afhørte var ikke bekendt med, hvem Udenrigsministeriet i givet fald har videreformidlet kinesernes bekymringer til. Han er næsten sikker på, at henvendelsen ikke er gået til Justitsministeriets Politikontor. I givet fald ville han have hørt om det. Han vidste ikke, om der er særlige procedurer for, hvordan Udenrigsministeriets Protokol agerer i forhold til Københavns Politi og PET om sikkerhedsspørgsmål, men det ville ikke overraske ham, hvis en sådan dialog har fundet sted. I Anne Berg Mansfeld-Gieses forslag i svarmail af samme dag ligger ikke, at det i Justitsministeriet har været undersøgt, om der har været kontakt med kinesiske repræsentanter. Anne Berg Mansfeld-Giese oplyste blot, at hvis der blev spurgt til politiets indsats, ville Justitsministeriet redegøre herfor overfor Retsudvalget. Afhørte læser ikke mailen som, at Politikontoret skulle udtale sig om spørgsmålet om, hvorvidt Kina havde stillet krav om, at demonstrationer ikke måtte finde sted, men da afhørte ikke erindrer det, er det et rent gæt."

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret:[623]

"Om mail af 25. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert vedhæftet udkast til beredskab til brug for et møde i Udenrigspolitisk Nævn den 27. juni 2012 og med anmodning om koordination af indholdet med Justitsministeriet oplyste afhørte, at det ret ofte forekommer, at et ressortministerium beder Justitsministeriet nikke til noget, der ligger indenfor Justitsministeriets område. Afhørte bed mest mærke i den første boks. Svaret var en selvfølgelighed. Om spørgsmål og svar i den anden boks oplyste afhørte, at hun ikke spurgte ind til, hvilke myndigheder Udenrigsministeriet havde videreformidlet Kinas bekymringer til. Justitsministeriet var ikke involveret i planlægningen af besøget."

622 Protokol nr. 50 af 20. januar 2017

623 Protokol nr. 51 af 20. januar 2017

8.2.7.2 Perioden 16. august 2012 – 18. februar 2014

8.2.7.2.1 De umiddelbare reaktioner på justitsministerens svar til Retsudvalget den 15. og 16. august 2012

Støttekomitéen for Tibets mail af 16. august 2012 og artikel i Berlingske Tidende den 16. august 2012

Kort inden samrådet i Retsudvalget den 16. august 2012 havde Ritzau udsendt en pressemeddelelse med overskriften: "Seks klager over politiet under Kina-besøg", hvori blandt andet omtaltes, at seks personer havde anlagt sager ved Københavns Byret med påstand om, at de var blevet ulovligt frihedsberøvet under det kinesiske besøg. Presseansvarlig i Justitsministeriet, Emil Melchior, videresendte 30 minutter inden samrådet Ritzaus pressemeddelelse til blandt andre justitsminister Morten Bødskov og departementschef Anne Kristine Axelsson.[624]

Få timer efter samrådet den 16. august 2012 udsendte Støttekomitéen for Tibet en pressemeddelelse, hvori det indledningsvis anførtes:[625]

> "Dette dokument er ment som en oversigt over de krænkelser af demonstrations- og frihedsrettigheder, som Tibetaktivister oplevede under den kinesiske præsidents statsbesøg i Danmark den 14-16. juni 2012."

Pressemeddelelsen indeholdt en udførlig gennemgang af hændelserne, således som støttekomitéen havde opfattet det passerede. Pressemeddelelsen var vedlagt skriftlige udsagn fra Benny Brix, talsmand for Falun Dafa i Danmark, vedrørende begivenhederne på Højbro Plads den 15. juni 2012 og fra Jennifer Luna Pedersen vedrørende kridttegningerne den 14. juni 2012 foran Hotel Radisson Blu samt episoderne i Amaliegade og ved Langelinie den 15. juni 2012.

Støttekomitéens formand, Anders Højmark Andersen, sendte samme dag, den 16. august 2012, pressemeddelelsen til Justitsministeriet, stilet til justitsminister Morten Bødskov, i en mail, hvori det blandt andet anførtes:[626]

> "Desværre må vi konstatere, at politiet i flere tilfælde har fremsat usande og/eller mangelfulde påstande om begivenhedernes forløb, og jeg håber, at du vil medvirke til at kaste lys over baggrunden for det, så det får de rette konsekvenser for de ansvarlige."

624 JM, j. nr. 2012-0035-0106
625 JM, j. nr. 2012-0030-0984
626 JM, j. nr. 2012-0030-0984

Støttekomitéens formand, Anders Højmark Andersen, sendte samtidig en anmodning om aktindsigt i "rapport af 21. juni 2012 fra Rigspolitiet".

Justitsministeriet besvarede anmodningen den 5. september 2012 ved at give aktindsigt i Københavns Politis udtalelse af 21. juni 2012 og efter princippet om meroffentlighed at give aktindsigt i Rigspolitiets udtalelser af 5. og 19. juli 2012. Dog var visse oplysninger vedrørende enkeltpersoners private forhold udeladt i henhold til § 12, stk. 1, i offentlighedsloven. Justitsministeriet meddelte i samme brev klagevejledning med hensyn til de i øvrigt i pressemeddelelsen af 16. august 2012 anførte forhold om politiets ageren.[627]

Herom er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret:[628]

> "Om Støttekomitéen for Tibets mail til justitsministeren og pressemeddelelse af 16. august 2012, oplyste afhørte, at hun hverken huskede at have haft med dette materiale at gøre, eller om det indgik i Justitsministeriets videre sagsbehandling. Det var ikke usædvanligt, at der var divergerende opfattelser af den samme situation, og det kunne være tilfældet her. I Justitsministeriet har man antagelig ikke ment, at det var noget, der burde reageres på. Det var ikke usædvanligt, at borgere rettede sådanne henvendelser til Justitsministeriet og heller ikke, at de havnede i Politikontoret. En lignende henvendelse i 2013 blev undergivet sagsbehandling, fordi den faktuelt indeholdt noget, der var besvaret anderledes i et samråd. Oplysningen om, hvornår det blev varslet, at busserne ville blive kørt frem, har muligvis givet anledning til en kontakt til Københavns Politi. Det kan også være, at man har ment, at det ville blive belyst under klagesagerne. Det ville høre under Carsten Madsen og Karina Kok Sanderhoff. Afhørte havde ingen erindring om at have drøftet dette med Carsten Madsen."

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret:[629]

> "Om mail af 16. august 2012 fra Emil Melchior, hvor Pernille Skipper er citeret for to udtalelser, der begge er markeret i margin med en streg, oplyste afhørte, at Emil Melchior var og er presseansvarlig i Justitsministeriet. Afhørte var ret sikker på, at presseomtalen ikke gav anledning til en drøftelse med ministeren. Det er helt sædvanligt, at pressemedarbejderen rundsender relevante artikler.

627 JM, j. nr. 2012-0940-0243

628 Protokol nr. 51 af 20. januar 2017

629 Protokol nr. 50 af 20. januar 2017

Markeringerne i margin er sikkert påført til brug for det samråd, der skulle finde sted få timer efter, at artiklerne blev bragt.

Om Støttekomitéen for Tibets mail af 16. august 2012 lige efter samrådet, oplyste afhørte, at han ikke huskede henvendelsen. Påtegningen kunne ligne afhørtes skrift. Det betyder, at han har fordelt sagen til Karina Kok Sanderhoff. Han kunne ikke huske, hvordan mailen blev behandlet i Politikontoret. Han huskede ikke, at mailen og den samtidige pressemeddelelse blev anvendt i Justitsministeriets sagsbehandling. Det var blot et udtryk for, at nogle andre personer havde en anden opfattelse af episoderne. Det måtte man klare i de relevante klageorganer, og han ville gætte på, at de har svaret afsenderen med en klagevejledning. Han huskede således ikke, at oplysningerne i mailen og pressemeddelelsen, herunder om at det allerede kl. 18.00 var oplyst, at busserne ville blive kørt frem, gav anledning i Justitsministeriet til at overveje, om der var givet forkerte svar til Retsudvalget. Det var ikke usædvanligt, at folk havde en anden opfattelse af situationen end politiet. Justitsministeriet havde ingen grund til at tro, at Københavns Politis oplysninger var forkerte, og det præcise forløb måtte afklares i de relevante klageorganer. Det overordnede formål med samrådet var, om der var en generel instruks, og det var efter Justitsministeriets opfattelse ikke tilfældet."

I samme protokol anførtes herefter:

"Bisidderen henledte opmærksomheden på, at spørgsmålene vedrørende Anders Højmark Andersens henvendelse af 16. august 2012 med bilag til justitsministeren…, ikke var anført i Carsten Madsens afhøringstema, og at han derfor ikke havde forberedt sig herpå.

Kommissionsformanden bemærkede, at det fremgår af den mail, hvormed afhøringstemaet er fremsendt til bisidderen, at der vil kunne blive stillet spørgsmål udover de, der fremgår af temaet.

Bisidderen har efterfølgende oplyst over for kommissionen, at Carsten Madsen som følge af, at spørgsmålene ikke fremgik af afhøringstemaet og på baggrund af det materiale, der er tilgået Kommissionen efter afhøringen, herunder Justitsministeriets besvarelse af 5. september 2012 af henvendelsen af 16. august 2012 fra Anders Højmark Andersen til Justitsministeren, tager forbehold for, om hans svar i det hele har været fyldestgørende eller retvisende."

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen:[630]

"Om henvendelsen fra Støttekomitéen for Tibet af 16. august 2012 til justitsminister Morten Bødskov oplyste afhørte, at påtegningen "Karina" nok dækker over Karina Kok Sanderhoff, der i den periode var sagsbehandler på sagen. "BBO" er sikkert Birgitte Broberg, der var kontormedarbejder. Om en sådan mail tilgik ministeren, afhang af en vurdering i Ministersekretariatet. Afhørte vidste ikke, om den konkrete henvendelse har været forelagt Morten Bødskov. Henvendelsen indeholder en anmodning om aktindsigt, og den skulle selvfølgelig behandles. Anmodninger om aktindsigt blev behandlet i vedkommende kontor, men i august 2012 overgik denne opgave generelt til Forvaltningsretskontoret. Afhørte vidste ikke, om behandlingen af aktindsigtsanmodningen kan være gået galt i denne organisationsændring.

I øvrigt skulle det vurderes, om det var tale om en meningstilkendegivelse, som afsenderen forventede, at ministeren svarede på. I givet fald skulle afsenderen have et svar. Afhørte vidste ikke, hvordan henvendelsen blev behandlet. Han så den først, da han modtog den som en del af kommissionens ekstraktmateriale.

Om mail af 16. august 2012 fra Emil Melchior til Anne Kristine Axelsson, Morten Bødskov, afhørte og Carsten Madsen med omtale af et telegram fra Ritzau telegram, hvoraf fremgår, at seks personer har stævnet Københavns Politi, og om en artikel fra Berlingske Tidende oplyste afhørte, at presseomtale og udtalelser fra folketingsmedlemmer var ganske sædvanlige efter et samråd. Det var også normalt, at der i episoder, der involverede politi og borgere, opstod klagesager og retssager. Han havde ikke set TV2's udsendelse, hvori det allerede kl. 18.00 blev oplyst, at Golf-vogne ville blive kørt frem. Det er ikke en del af opgaven for Justitsministeriets medarbejdere at se TV2 News døgnet rundt."

Departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet:[631]

"Om mail af 16. august 2012 fra Emil Melchior til blandt andet afhørte og Morten Bødskov med orientering om et telegram fra Ritzau, hvoraf fremgår, at seks personer har stævnet Københavns Politi, oplyste afhørte, at presseomtalen kom samme dag som samrådet. Det så man ofte. Presseafdelingen holder ministeren orienteret inden samrådet, så han eller hun er forberedt. Der blev eventuelt udarbejdet et beredskab, men i dette tilfælde har man nok vurderet, at der var redegjort tilstrækkeligt for oplysningerne i samrådstalen. Man kunne teoretisk forestille sig, at der kom noget frem i pressen, der skulle ageres på i forhold til

630 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017
631 Protokol nr. 5 af 26. januar 2017

de indkomne bidrag, men hun læser den konkrete mail som, at samrådstalen ville dække det, som artiklen vedrørte.

Om henvendelsen i mail af 16. august 2012 fra Støttekomitéen for Tibet oplyste hun, at sagsgangen generelt var, at en mail gik ind i den generelle mailboks, der blev tømt af journalen. Mailen blev journaliseret og derefter fordelt til det relevante kontor med kopi til ministersekretariatet, der lagde kopi af de mails, der var stilet til ministeren, til ministeren. Afhørte vidste ikke, hvordan den konkrete mail er håndteret. Når mailen som her indeholder beskyldninger om, at der er givet forkerte svar til Folketinget, kunne en sagsbehandling have været at høre Københavns Politi. Desuden skulle anmodningen om aktindsigt besvares."

Justitsminister Morten Bødskov:[632]

"Han erindrede ikke, at han har set mailen fra Støttekomitéen for Tibet. Der var mange borgerhenvendelser, især på udlændingeområdet. De kom i en bunke på 5-10 cm ind på hans bord hver anden dag, vil han tro, og han øjede dem hurtigt igennem. Som justitsminister foretog han hverken sagsbehandling eller visitation. Henvendelserne ville som standardprocedure blive visiteret direkte til det relevante kontor, og det var hans forventning, at henvendelserne ville blive sagsbehandlet i det pågældende kontor. Det var derfor, de blev sendt til det pågældende kontor. Han erindrede ikke, om han dengang blev bekendt med presseomtalen omtalt i mail af 16. august 2012 fra Emil Melchior. Afhørte huskede ikke, om presseomtalen og mailen fra Støttekomitéen for Tibet gav anledning til overvejelser i Justitsministeriet. Han huskede som det eneste fra den periode, at han under samrådstalen henviste til, at sådanne klager skal behandles i klagesystemet."

Justitsministerens svar i samrådet den 16. august 2012 gav endvidere anledning til omtale i pressen, blandt andet en artikel i Berlingske Tidende den 16. august 2012 med titlen: "Bødskov afviser ansvar for politiindgreb under Kina-besøg".[633]

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés redegørelse af 17. august 2012

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, udarbejdede den 17. august 2012 følgende redegørelse:[634]

632 Protokol nr. 57 af 27. januar 2017

633 JM, j. nr. 2012-0035-0106

634 DUP, bilag A-3-6

> "Undertegnede var indsatsleder i forbindelse med det kinesiske præsident besøg.
>
> I forbindelse med indsatsen var der et begrænset antal politifolk til rådighed.
>
> Det er korrekt, at nogle få personer blev ledsaget fra Christiansborg Slotsplads til demonstrationen ved Højbro Plads. Dette skyldes sikkerhedsmæssige årsager, samt at personerne tydeligvis ønskede at demonstrere, og at der var anvist et demonstrationssted i nærheden. Personerne blev eskorteret til stedet uden at blive frihedsberøvet. Mig bekendt blev der ikke frataget dem noget, som de ikke umiddelbart fik udleveret igen.
>
> Ved episoden i Kongens Have er det korrekt, at der var nogle demonstranter. Af sikkerhedsmæssige årsager blev der placeret nogle politifolk meget tæt på dem. Mig bekendt blev personerne ikke frihedsberøvet. Alternativt skulle området omkring Rosenborg Slot have været rømmet.
>
> Ved episoden omkring Langelinie skyldtes det af samme hensyn som ved Kongens Have."

Det fremgår hverken af udtalelsen eller af andet materiale, kommissionen har modtaget, i hvilken anledning udtalelsen blev udarbejdet, eller til hvem og hvornår den i givet fald måtte være sendt. Udtalelsen blev efterfølgende vedhæftet den i afsnit 8.2.7.2.7 omtalte mail af 1. august 2013 fra senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, politikommissær Lars Guldborg Jørgensen, politibetjent Lise Zacho Møller og politiassistent Mark Larsen, alle Københavns Politi, i anledning af de påtænkte afhøringer af de nævnte under retssagen ved Københavns Byret.

8.2.7.2.2 Indgivne klagesager og anlæg af retssager

Klagesager

Advokat Claus Bonnez havde den 16. juli 2012 på vegne af Jennifer Luna Pedersen, Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Thomas Herbert Götz anmeldt politiet til Den Uafhængige Politiklagemyndighed for overgreb og magtmisbrug i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg den 15. og 16. juni 2012. Politiklagemyndigheden op-

fattede desuden henvendelsen som en klage over polititjenestemænds sprogbrug og magtanvendelse (skub).[635]

Sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, meddelte i brev af 1. august 2012 Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at man vedrørende ovennævnte politiforretninger alene kunne identificere politibetjent Lise Zacho Møller, der havde taget kontakt til Jennifer Luna Pedersen på Langelinie den 15. juni 2012.[636]

Den Uafhængige Politiklagemyndighed meddelte den 15. september 2012, at man ikke fandt, at der var anledning til at indlede en efterforskning i sagen, og afviste samtidig at indlede undersøgelse vedrørende adfærdsklagen.

Advokat Claus Bonnez klagede den 8. oktober 2012 over afvisningen af anmeldelsen til Statsadvokaten i København, der den 20. december 2012 stadfæstede afgørelsen om, at der ikke var grundlag for at indlede efterforskning.[637]

Ved brev af 14. december 2012 rettede formand for Støttekomitéen for Tibet, Anders Højmark Andersen henvendelse til Politiklagemyndigheden med anmodning om genoptagelse af sagerne. Ved brev af 15. januar 2013 meddelte Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at man ikke fandt grundlag for at genoptage sagerne. Advokat Claus Bonnez klagede til Statsadvokaten i København over afgørelsen. Statsadvokaten i København stadfæstede den 18. april 2013 afgørelsen.[638]

Den Uafhængige Politiklagemyndighed modtog den af 15. juni 2012 en henvendelse fra Landsforeningen KRIM med klage over politiets dispositioner samme dag vedrørende demonstrationen på Højbro Plads og tilbageholdelsen af en journalist på Langelinie. Den Uafhængige Politiklagemyndighed opfattede klagen som en dispositionsklage, hvorfor den blev sendt til Københavns Politi til besvarelse. Politidirektør Johan Martini Reimann besvarede klagen den 6. august 2012 ved at gengive de udtalelser, Københavns Politi tidligere havde afgivet til Rigspolitiet om hændelserne, med bemærkning om blandt andet, at der for så vidt angik anholdelsen af journalisten var tale om almindelige dispositioner under en straffesag. Klager blev i besvarelsen endvidere orienteret om muligheden for at indbringe afgørelsen for Statsad-

635 DUP, bilag E-o-3
636 DUP, bilag E-o-3-2-2
637 DUP, bilag E-o-3
638 DUP, bilag E-o-3

vokaten i København (politiets ageren på Højbro Plads) og til Rigsadvokaten (anholdelsen).[639]

Politifuldmægtig Tobias Berg, Rigspolitiet, besvarede den 31. august 2012 en mail af 29. august fra fuldmægtig Karina Kok Sanderhoff, Justitsministeriet, således:[640]

> "1) Har KRIM påklaget Kbh. Politis afgørelse af 6. august 2012 til Rigspolitiet vedr. demonstrationen på Højbro Plads? Rigspolitiet kan oplyse, at der pr. den 29. august 2012 ikke sås modtaget en klage fra KRIM over afgørelsen fra Københavns Politi. Københavns Politi har ikke umiddelbart kendskab til, at KRIM har klaget.
>
> 2) Verserer der fortsat en klagesag vedr. Luna Pedersen, som blev visiteret på Langelinie? (I RP's redegørelse af 19. juli (jeres j.nr. 2012-014-1919) oplyses det, at kvinden via advokat Claus Bonnez ved brev af 13. juli 2012 har klaget til Kbh. Politi). Se nedenfor ad spm. 3.
>
> 3) Verserer der i øvrigt klagesager vedr. det kinesiske præsidentbesøg fra Thomas Götz, Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg eller Sonam Topgyal, evt. indgivet på deres vegne af Støttekomiteen for Tibet? Københavns Politi har oplyst, at Claus Bonnez har klaget over, at Sonam Topgyal fik beslaglagt et tibetansk flag, medens han befandt sig på Christiansborgs Slotsplads – denne verserer fortsat. Adv. Bonnez har d. 13/7-12 f.s.v.a. de øvrige seks personer anmodet om domstolsprøvelse i m. a. retsplejelovens kap. 43 a. Sagerne er berammet d.12/11-12 i byretten. Herudover har advokaten d. 16/7-12 klaget på de samme personers vegne til Den Uafhængige Politiklagemyndighed over politiets adfærd (magtmisbrug)."

Advokat Claus Bonnez havde på vegne Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Sonam Topgyal anmodet Københavns Politi om at indbringe spørgsmålet om fratagelse af tibetanske flag for retten som prøvelse af beslaglæggelser. Københavns Politi afviste den 17. oktober 2012 anmodningen med den begrundelse, at det ikke var godtgjort eller sandsynliggjort, at de pågældende havde fået frataget flag. Advokat Claus Bonnez påklagede denne afgørelse til Statsadvokaten i København, der den 31. maj 2013 traf følgende afgørelse:[641]

639 JM, j.nr. 2012-0030-0984

640 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Tobias Berg

641 DUP, bilag A-7-8-6

> "…
> I den anledning kan jeg meddele, at jeg nu fra politiet har fået oplyst, at flere personer i medfør af politilovens § 5, stk. 2, nr. 3, blev frataget tibetanske flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg. I flere tilfælde har der været tale om kortvarige fratagelser, og at flagene er udleveret efterfølgende på stedet. Enkelte flag har efter det oplyste ligget på station Amager i en uges tid efter den 15. til 16. juni 2012. Da de ikke blev afhentet er de muligvis destrueret.
>
> Der findes alene registreret en enkelt hændelse, hvor en irsk statsborger blev frataget bl.a. et tibetansk flag, og fik oplyst, at han kunne afhente flaget dagen efter.
>
> Det fremgår endvidere af en retsbog fra Københavns Byret af 21. februar 2013, at Deres klienter Kamilla Rosenkilde Nielsen og René Michael Wennerberg, har forklaret, at de var i besiddelse af et flag, som ifølge Kamilla Rosenkilde Nielsen kortvarigt blev frataget dem på eller ved Christiansborg Slotsplads, men at de fik det tilbage på stedet.
>
> Der findes ingen oplysninger om et flag, der skulle være frataget Sonam Topgyal, men man kan ikke udelukke, at denne har været frataget et flag.
>
> Det fremgår imidlertid, at alle fratagelser er sket i medfør af politilovens § 5, stk. 2, nr. 3.
>
> På denne baggrund er jeg enig i politiets afgørelse om, at afvise at indbringe spørgsmålet for retten, idet der ikke er tale om strafprocessuelle indgreb."

Om baggrunden for denne afgørelse, se afsnit 8.2.7.2.4.

Om klagesagerne har *politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi* for kommissionen forklaret:[642]

> "Som afhørte huskede det, svarede han selv advokat Claus Bonnez i klagesagen, hvori seks personer var blevet tilbageholdt. Han afviste at indbringe spørgsmålet om lovligheden for retten, da det ikke var en straffeprocessuel afgørelse. Han anså klagen som ganske ubegrundet, da mistænkelige personer under statsbesøg skal visiteres, og da demonstranter kan tilbageholdes eller henvises til bestemte områder, hvis deres adfærd begrunder det."

642 Protokol nr. 47 af 19. januar 2017

Om klagesagerne henvises i øvrigt til det under afsnit 7.4.1 anførte.

Retssager
Advokat Claus Bonnez anmodede endvidere ved brev af 13. juli 2012 til Københavns Politi om, at lovligheden af Jennifer Luna Pedersens, Sara Kristine Gløjmar Berthous, Christian Gorm Hansens, Kamilla Rosenkilde Nielsens, Rene Michael Wennerbergs og Thomas Herbert Götz' administrative frihedsberøvelser blev indbragt for retten. Indbringelsen skete ved brev af 19. juli 2012 fra Københavns Politi til Københavns Byret.

Under retssagen anmodede advokat Claus Bonnez den 12. februar 2013 Københavns Politi om forskellige oplysninger. I den anledning sendte senioranklager Klaus Pedersen, der under sagens behandling i byretten gav møde for Københavns Politi, den 18. februar 2013 et internt omslag til "Pi, Beredskabsenheden" med anmodning om at modtage "kopi af instrukser med videre", som var givet til politiet i anledning af den politimæssige afvikling af statsbesøget. Herom henvises til det i afsnit 8.2.7.2.5 anførte.

Under retssagen blev der under et retsmøde i Københavns Byret den 21. februar 2013 afgivet forklaringer af sagsøgerne. Sara Kristine Gløjmar Berthou forklarede blandt andet, at hun var blevet frataget sit tibetanske flag på Christiansborgs Slotsplads den 15. juni 2012, og at det ikke var blevet tilbageleveret.[643]

Københavns Byret afsagde dom i sagen den 18. februar 2014. Dommen er nærmere omtalt under afsnit 8.2.7.2.9.

8.2.7.2.3 Retsudvalgets spørgsmål 1119-1121

Retsudvalget udbad sig den 7. september 2012 justitsminister Morten Bødskovs svar på følgende spørgsmål:

> **"Spørgsmål 1119**
> Vil ministeren som opfølgning på samråd i Retsudvalget den 16. august 2012 om politiets ageren i forbindelse med det kinesiske statsbesøg, oplyse, om det er normal praksis, at personer, der sætter plakater op uden særskilt tilladelse anholdes og tages med på stationen? Og kan ministeren oplyse om det tilsvarende er normal praksis, at politiet afskærmer demonstrationer med større køretøjer bl.a. med henvisning til, at man anvender højtaleranlæg uden at have angivet dette eksplicit i den forudgående anmeldelse af demonstrationen?

643 JM, j. nr. 2013-19203-0208

Hvis en sådan afskærmning er et unikt tilfælde, kan ministeren da bekræfte, at man normalt ikke griber ind i en ellers lovlig anmeldt demonstration, fordi man fx anvender højtaleranlæg uden eksplicit i anmeldelsen af demonstrationen at have anført brug af sådanne anlæg?

Spørgsmål 1120
Var ministeren forud for samrådet i Retsudvalget den 16. august 2012 om politiets ageren i forbindelse med det kinesiske statsbesøg blevet orienteret om at seks personer, der på forskellig vis deltog i manifestationer under statsbesøget, havde klaget over politiet til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, der tilmed allerede havde fået en klage over politiets fremfærd under besøget fra den kriminalpolitiske forening Krim?

Spørgsmål 1121
Vil ministeren oplyse, om ministeren eller ministeriet var orienteret forud for det kinesiske statsbesøg om politiets strategi overfor de demonstrationer og andre typer manifestationer, der måtte forekomme i forbindelse med statsbesøget og hvis ministeren eller ministeriet havde fået en sådan orientering, hvad blev man således oplyst om politiets strategi?"

Politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse af 3. oktober 2012
Sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiets Direktionssekretariat, sendte den 13. september 2012 sålydende mail til politifuldmægtig Tobias Berg, Rigspolitiet:[644]

"…
Carsten Madsen ringede om spm 1119, der skulle komme i dag. han sagde, at det eneste, der skulle fokuseres på, var spørgsmålet om forbud mod brug af højtaler, det de tidligere havde fået meget fyldige besvarelse på den samme demo (den på Højbro Plads).

Jeg har telefonisk orienteret Le Maire om dette
…"

Justitsministeriet anmodede den 1. oktober 2012 Rigspolitiet om et bidrag til brug for besvarelse af spørgsmål 1119.

Rigspolitiet videresendte anmodningen til Københavns Politi, hvor sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, Ledelsessekretariatet, samme dag, den 1. oktober 2012, sendte

644 DUP, bilag C-4-2-2

følgende mail til vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, begge Københavns Politi:[645]

> "Hej Mogens og Peter
>
> Hermed endnu en omgang med det kinesiske præsidentbesøg. Vi har fået at vide fra Jmt. og Rigspolitet, at man alene ønsker besvarelse på spørgsmålet om det, der relater sig til højttalere, da resten allerede er besvaret tidligere.
> Har I mulighed for et kort bidrag snarest muligt?"

Herom har *kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet,* for kommissionen forklaret:[646]

> "Om intern mail i Rigspolitiet af 13. september 2012 med oplysning om afhørtes telefoniske anmodning om, at der i besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 1119 skulle fokuseres på spørgsmålet om forbud mod brug af højttaler, oplyste afhørte, at han ikke specifikt huskede sin telefoniske henvendelse. Hans anmodning må skyldes, at der allerede var givet fyldige svar på den øvrige del af spørgsmålet, og at han derfor mente, at man hellere skulle bruge energien på at svare på det, der ikke allerede var svaret på. Det var også det, der stod i mailen. Det var en form for front loading. Afhørte erindrede ikke, om og i givet fald hvordan Justitsministeriet havde besvaret Støttekomitéens henvendelse af 16. august 2012."

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, videresendte den 1. oktober 2012 sekretariatschef Lise-Lotte le Maires mail af samme dag til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, med følgende bemærkning:[647]

> "Hej Claus
>
> Vil du svare endnu en gang på en lille detalje omkring kineserbesøget (sagen der aldrig vil dø) – du er nok snart den eneste der ved hvad der er svaret og hvad der ikke er svaret – vi skulle jo nødig ændre den røde tråd der har været der fra starten ☺
>
> Svar direkte til Lise-Lotte"

645 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen
646 Protokol nr. 50 af 20. januar 2017
647 Københavns Politi, mailkorrespondance, Peter Olesen Dahl

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, sendte herefter, den 2. oktober 2012, følgende udtalelse til sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, Københavns Politis Ledelsessekretariat:[648]

> "…
> I min besvarelse af 19. juni 2012 redegøres for de faktiske omstændigheder vedr. forholdene omkring anvendelse af højtalere ved demonstrationen på Højbro Plads.
>
> *Normalt gives der ikke tilladelser til demonstrationer på Strøget og derfor blev der fra den oprindelige tilladelse til opstilling på Rådhuspladsen, ændret ved anvendelsen af højttalere, til nu alene at indbefatte anvendelsen af megafon. Demonstrationsansøgerne fandt tilbuddet attraktivt og valgte at flytte demonstrationerne til Højbro Plads.*
>
> At der normalvis ikke gives tilladelser til demonstrationer på Strøget skyldes hensynet til den massive gående trafik på stedet og dermed sikkerheden. Det er de samme vilkår der gør sig gældende ved anvendelsen af højtaleranlæg. Da demonstrationen ikke var placeret direkte på Strøget men tæt forbundet dermed, var anvendelsen af megafon tilladt.
> …"

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, afgav herefter den 3. oktober 2012 følgende udtalelse til Rigspolitiet:[649]

> "Københavns Politi kan mere generelt oplyse, at Københavns Politi altid foretager en konkret afvejning af de nærmere omstændigheder ved en demonstration, forinden der eventuelt gribes ind over for brug af eksempelvis et højttaleranlæg. Oftest vil det imidlertid være tilstrækkeligt at bede om, at støjniveauet dæmpes. I øvrigt vil der i en vurdering af en egentlig indgriben indgå flere elementer, herunder hensynet til andre borgere, men også efter omstændighederne en sikkerhedsvurdering i forhold til de konsekvenser, som et forbud kunne medføre.
>
> Ved anmeldte demonstrationer som den foreliggende har politiet normalt kontakt med den ansvarlige for demonstrationens begyndelse. I forbindelse med denne dialog drøftes den nærmere afvikling af arrangementet, herunder det ac-

648 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

649 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Kate Jacquerot

> ceptable støjniveau ved anvendelsen af højttaleranlæg/megafon. Såfremt de aftalte vilkår ikke overholdes, vil politiet under selve demonstrationen rette henvendelse til den ansvarlige herom.
>
> I forbindelse med den konkrete demonstration førte indsatslederen en dialog med repræsentanter fra demonstrationerne blandt andet om det meget højlydte støjniveau fra højttalere, hvilket var i strid med vilkårene for demonstrationen. Københavns Politi har således alene gennem dialog henstillet, at støjniveauet blev dæmpet for at undgå, at det kunne give anledning til berettigede klager."

I mail af 4. oktober 2012 meddelte politiassessor Kate Jacquerot, Rigspolitiet, til politifuldmægtig Tobias Berg, Rigspolitiet:[650]

> "Ingen bemærkninger til 1119"

Herefter videresendte sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiets Direktionssekretariat, den 5. oktober 2012 Rigspolitiets bidrag til Justitsministeriet.[651] Bidraget var indholdsmæssigt identisk med Københavns Politis udtalelse af 3. oktober 2012.

Justitsministerens svar af 17. oktober 2012

Justitsminister Morten Bødskov besvarede den 17. oktober 2012 skriftligt Retsudvalgets spørgsmål 1119 ved at gengive Rigspolitiets udtalelse af 5. oktober 2012. I svaret tilføjedes:

> "Justitsministeriet kan for så vidt angår spørgsmålet om normal praksis i relation til plakatopsætning oplyse, at det fremgår af Rigsadvokatens meddelelse nr. 10/2005 om sanktionspåstande i sager om overtrædelse af ordensbekendtgørelsen, at ulovlig plakatopsætning som udgangspunkt af anklagemyndigheden skal søges straffet med en bøde på 1.500 kr.
>
> Det vil imidlertid altid bero på de konkrete omstændigheder, hvilken politimæssig indsats der af politiet skønnes nødvendig i en konkret situation.
>
> Justitsministeriet kan om de konkrete omstændigheder i forbindelse med episoden med plakatopsætning under det kinesiske præsidentbesøg henvise til ministeriets besvarelse af 31. august 2012 af spørgsmål nr. 1051 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvorved det taleudkast, der dannede grundlag for justits-

650 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Kate Jacquerot

651 JM, j.nr. 2012-0030-0984, dok. 559604

ministerens besvarelse den 16. august 2012 af samrådsspørgsmål BL-BN, blev oversendt til Folketingets Retsudvalg."

Justitsminister Morten Bødskov besvarede samtidig Retsudvalgets spørgsmål 1120 og 1121 således:

"**Spørgsmål 1120:**
…
Svar:

Justitsministeriet kan oplyse, at ministeriet til brug for samrådet i Folketingets Retsudvalg den 16. august 2012 via Rigspolitiet anmodede Københavns Politi om oplysninger om de konkrete episoder, der var spurgt til i samrådsspørgsmål BL-BN, herunder om hvorvidt de pågældende personer havde indgivet klager i den anledning.

På baggrund heraf modtog Justitsministeriet oplysninger om disse sager og enkelte sager med forbindelse hertil. Københavns Politi oplyste således - i tilknytning til en oplysning om, at Københavns Politi havde modtaget en klage fra den kvinde, som samrådsspørgsmål BN vedrørte - at den pågældendes advokat tillige havde indgivet klage på vegne af fire personer, der skulle være tilbageholdt på Christiansborg Slotsplads og yderligere én person, der skulle være tilbageholdt i Kongens Have.

Justitsministeriet anmodede imidlertid ikke til brug for samrådet om oplysninger om samtlige klager, der måtte være indgivet over politiet til forskellige klageorganer med relation til den kinesiske præsidents besøg.

Spørgsmål 1121:
…
Svar:

Justitsministeriet kan henvise til ministeriets besvarelse af 15. august 2012 af spørgsmål nr. 875 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg. Som det fremgår heraf, var hverken justitsministeren eller ansatte i ministeriet involveret i politiets beslutninger om, hvordan den politioperative indsats i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg skulle organiseres og tilrettelægges.

Justitsministeriet ses endvidere ikke forud for den kinesiske præsidents besøg at have modtaget orienteringer om Københavns Politis strategi i relation til den politioperative indsats i forbindelse med besøget.

> Som det imidlertid ligeledes fremgår af Justitsministeriets besvarelse af 15. august 2012 af spørgsmål nr. 865 fra Folketingets Retsudvalg, fik Justitsministeriet forelagt en anmodning fra Politiets Efterretningstjeneste til Forsvarsministeriet om såkaldt "særlig hjælp" i forbindelse med besøget."

Herom har *justitsminister Morten Bødskov* for kommissionen forklaret:[652]

> "Han erindrede ikke, om svaret på det efterfølgende spørgsmål 1119, hvorefter Justitsministeriet ikke forud for besøget var orienteret om Københavns Politis strategi, forinden var drøftet med ham. Når han fik et udkast til folketingssvar, gik han som udgangspunkt ud fra, at det var korrekt. Han kendte ikke til embedsmændenes indbyrdes drøftelser."

8.2.7.2.4 Justitsministerens redegørelse til Retsudvalget af 26. juni 2013 om tilstedeværelse af flag på Station Amager

Støttekomitéen for Tibets mail af 14. november 2012

Formanden for Støttekomitéen for Tibet, Anders Højmark Andersen, sendte den 14. november 2012 følgende mail til Statsadvokaten i København:[653]

> "Kære Lene Arnvind
>
> Jeg skriver til dig angående sag nr. SA1-2012-42-0400, der omhandler Københavns Politis beslaglæggelse af tibetanske flag under det kinesiske statsbesøg den 14.-16. juni i år og refererer specifikt til din kvittering af 5. november for modtagelse af en klage derom fra advokat Claus Bonnez.
>
> Gennem min funktion som formand for Støttekomiteen for Tibet har jeg koordineret de klager (vores sagsnummer: 5002583), som vi gennem Claus Bonnez oprindeligt rettede til Den Uafhængige Politiklagemyndighed den 16. juli på vegne af 6 personer, og som Den Uafhængige Politiklagemyndighed den 14. september afviste at efterforske.
>
> Det fremgår at vicepolitidirektør Mogens Møllers brev til Bonnez & Ziebe af 17. oktober, at politiet ikke har registreret noget om beslaglæggelserne eller om de personer, der blev frataget deres flag. Møller skriver endvidere, at det vil være "overordentligt ressourcekrævende at identificere de enkelte polititjenestemænd".

652 Protokol nr. 57 af 27. januar 2017

653 JM, j.nr. 2013-19203-0208

Det undrer mig at høre, for gennem blot to telefonopkald fandt jeg den 6. juli frem til, at de pågældende flag havde været opbevaret på. Station Amager i Kastrup. Politibetjent Michael Schwartz fra Station Amager fortalte mig pr. telefon, at han havde talt med andre betjente på politistationen som havde bekræftet, at der var et antal tibetanske flag på stationen i dagene efter statsbesøget, men at han ikke vidste, hvor de nu var blevet af. De var sandsynligvis blevet destrueret, sagde han.

Ifølge Schwartz fik folk, der under statsbesøget fik beslaglagt deres flag, at vide, at flagene kunne hentes på stationen dagen efter. Det var, hvad betjentene havde indberettet, sagde han.

De personer, der fik beslaglagt deres tibetanske flag, var Sonam Topgyal (Christiansborg Slotsplads den 16. juni om formiddagen), Sara Kristine Gløjmar Berthou og Christian Gorm Hansen (Christiansborg Slotsplads den 15. juni ved 20-tiden) samt Kamilla Rosenkilde Nielsen og Rene Michael Wennerberg (Christiansborg Slotsplads den 15. juni ved 20-tiden). De to sidstnævnte fik deres flag tilbage igen samme aften. Topgyal, Berthou og Hansen fik aldrig deres flag (i alt to styk) tilbage.

Topgyal fik at vide, at hans flag kunne hentes på Amager Station dagen efter, men Berthou og Hansen fik ikke denne oplysning, og betjentene, der tilbageholdt dem og beslaglagde deres ene flag, oplyste ikke deres numre eller navne, selvom de blev bedt om det. Topgyal hentede aldrig sit flag, da han var bange for evt. konsekvenser.

Derudover har en hjemløs ved navn Thomas fortalt mig, at han fik sit hjemmelavede kinesiske menneskerettighedsflag samt et skilt, han havde om halsen, beslaglagt ved Langelinie om formiddagen den 15. juni, men han har så vidt jeg ved ikke klaget over det.

Flere andre blev under statsbesøget forhindret i at fremvise tibetanske flag for vore kinesiske gæster, herunder jeg selv, Sonam Wangchen, Jennifer Luna Pedersen, Thomas Götz og Thomas Thor, selvom det foregik roligt og tavst.

Ved Amalienborg, Langelinie og Christiansborg var der andre tilskuere tilstede, som bar kinesiske flag. Ingen at dem blev antastet at politiet. Dermed er beslaglæggelsen at de tibetanske flag et klart tilfælde af diskrimination, og det, at indgrebene skete systematisk og mod ALLE de personer, som vi ved forsøgte at vise tibetanske flag frem i nærheden at den kinesiske præsident (uden for den demonstration, der fandt sted på Højbro Plads om aftenen den 15. juni), peger

> på, at politiets indsats skete ud fra en central ordre fra ledelsen af politiindsatsen under statsbesøget. Denne opfattelse blev i øvrigt bekræftet af individuelle politibetjente, der ved forskellige lejligheder før og under statsbesøget fortalte forskellige personer, som vi har været i kontakt med, at de havde ordrer "fra højeste sted" (denne vending blev brugt af flere betjente om at skærme Kinas præsident mod synet at tibetanske flag og andre udtryk for kritik Se fx http://www.kinakenderen.dk/kinadanmark/enkineserhejspå.besøg.html.)
>
> Vi betragter konfiskationen af vore flag som et groft og politisk motiveret indgreb mod vores ytringsfrihed og ønsker at principielle årsager de ansvarlige stillet til ansvar.
>
> Det har været absurd og undergravende for vores følelse af retssikkerhed at følge, hvordan vore klager om politiets magtmisbrug i forbindelse med statsbesøget er blevet afvist på stribe uden, at de er blevet efterforsket og uden, at nogen har kontaktet eller hørt os. Det er ikke en retsstat værdigt. Jeg håber derfor, at du vil bidrage til at kaste lys over sagen og stiller mig gerne til rådighed for jeres indhentning af yderligere oplysninger."

Den i mailen nævnte Michael Schwartz, vicepolitikommissær i Københavns Politi, havde allerede den 6. juli 2012 sendt sålydende mail til alle medarbejdere ved Station Amager:[654]

> "Hej alle
>
> Beklager spredhaglene – men jeg har brug for at få at vide, hvad der er sket med de tibetanske flag, som blev indbragt til Station Amager og har ligget hos Indelederen eller i Ekspeditionen til udlevering?
>
> Vi har fået en henvendelse fra nogle demonstranter, som savner deres flag."

I brev af 6. februar 2013 anmodede anklager Peter Messerschmidt, Statsadvokaten i København, Københavns Politi om nærmere at undersøge vicepolitikommissær i Københavns Politi, Michael Schwarz', oplysning til Anders Højmark Andersen, Støttekomitéen for Tibet, om kendskab til beslaglæggelse af tibetanske flag under det kinesiske statsbesøg.[655]

654 Københavns Politi, mailkorrespondance, Lars Larsen Krabbbe

655 JM, j.nr. 2013-19203-0208

Vicepolitikommissær Michael Schwartz's udtalelse af 22. februar 2013

Vicepolitikommissær Michael Schwarz, Københavns Politi, afgav den 22. februar 2013 følgende udtalelse:[656]

> "Svar ang. opbevaring af mulige tibetanske flag
>
> Undertegnede blev i juli måned 2012 kontaktet i Ekspeditionen af en person, der oplyste, at han repræsenterede de personer, som var blevet frataget deres flag af politiet under den kinesiske præsidents besøg i Danmark i juni måned.
>
> Umiddelbart kunne jeg i Polsas kun se, at der havde været en enkelt person, som var blevet frataget et flag på ruten, og denne person skulle have fået sit flag udleveret igen.
>
> Da personen fastholdt, at der var flere, som var blevet frataget deres flag, så undersøgte jeg det nærmere og spurgte på Indelederkontoret, om der havde ligget nogle flag.
>
> Det blev bekræftet, at der havde ligget flag, men da ejerne ikke havde hentet flagene inden 8 dage efter inddragelsen af flagene, så var de formentlig blevet destrueret.
>
> Da jeg ikke kunne finde frem til yderligere omkring flagene, så oplyste jeg til personen, at jeg var blevet oplyst, at ejerne havde faet 8 dage til at afhente deres flag, og at flagene muligvis herefter var blevet destrueret.
>
> Undertegnede undersøgte d.d. via Polsas, og fandt frem til at 150612 under 0108-83990-02291-12 havde en patrulje frataget en irsk mand et flag på Esplanaden/Nordre Tolbod. Flaget blev efterfølgende indbragt til Station Amager, og da ekspeditionen var lukket i weekenden, så blev det opbevaret på Indelederkontoret. Sagsbehandleren Louise Bruun er ikke bekendt med, om ejeren efterfølgende havde hentet flaget.
>
> Kopi af denne undersøgelse er vedlagt min skrivelse."

656 JM, j.nr. 2013-19203-0208

Politikommissær Lars Guldborg Jørgensens udtalelse af 25. februar 2013
Politikommissær Lars Guldborg. Jørgensen, Københavns Politi, anførte i notits af 25. februar 2013 følgende:[657]

> "Vedr. Kinesiske præsidents besøg på Langelinie.
>
> I forbindelse med præsidentens besøg i København i juni 2012 var undertegnede som Delta 11-01 operationel reserve og forskød langs den planlagte rute.
>
> Ved ankomsten til Langelinie skulle en anden politiaktion have sørget for at afspærre et område ved Den lille Havfrue, hvilket dog ikke var sket.
>
> Indsatslederen anmodede derfor mig om med mine styrker at få folk væk fra området.
>
> Mine grupper gik ned blandt de forsamlede mennesker og bad dem trække væk og op mod en grusplads ved Langelinievej, hvor folk kunne stå. Anmodningen foregik verbalt og alt var stille og roligt.
>
> Indsatslederen udpegede en kvinde, der angiveligt tidligere, både dagen i forvejen og samme dag, var blevet antruffet langs ruten og bortvist.
>
> Han anmodede mig om at få registreret og bortvist kvinden.
>
> Jeg gav herefter ordre til ovennævnte, hvilket blev foretaget af pa. Lise Z. Møller, som henvendte sig til kvinden, fik oplyst hendes generalia, visiterede hende og efter en vejledning, bortviste hende i retning af samme grusplads som de øvrige personer på stedet. Kvinden var ikke i besiddelse af nogen for opgaven interessante effekter og intet blev hende frataget."

Politikommissær Anders Hejlesens notits af 18. marts 2013
Politikommissær Anders Hejlesen, Københavns Politi, Station Amager, udarbejdede den 18. marts 2013 følgende notits:[658]

> "Udtalelse vedrørende beslaglagte tibetanske flag i sommeren 2012.

657 DUP, bilag A-3-9
658 DUP, bilag A-7-8-4

Ifølge vedlagte anmeldelsesrapport af 15. juni 2012 og svar udarbejdet af vpk. Michael Schwartz af 22. februar, er der muligvis placeret nogle tibetanske flag på Indelederkontoret, Station Amager, i dagene omkring den 15. og/eller 16. juni 2012.

Anders Højmark Andersen, formand for Støttekomiteen for Tibet, ønsker disse flag udleveret.

Lederne på Indelederkontoret de pågældende dage var: formiddagsvagten, vpk. Klaus Helge Hansen. Eftermiddagsvagten, vpk. fg. Jesper Høg. Nattevagten, vpk. fg. Søren Enemark.

Vpk. Søren Enemark, har i mail af 26. februar 2013 oplyst, at han huskede nogle tibetanske genstand i vindueskarmen på Indelederkontoret den pågældende weekend. Intet om, hvor de kom fra. Han kender intet til deres videre skæbne.

Vpk. Klaus Helge Hansen, har i skriftligt svar af 27. februar 2013 oplyst, at han kunne huske at der de pågældende dage lå nogle tibetanske flag på Indelederkontoret. Kunne ikke oplyse, hvad der efterfølgende skete med disse.

Skriftligt svar vedlagt."

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møllers svar af 7. maj 2013 til Statsadvokaten i København

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, sendte den 7. maj 2013 følgende redegørelse til Statsadvokaten i København:[659]

"**SAK-2012-42-0400, beslaglæggelse af tibetanske flag i forbindelse med kinesisk statsbesøg.**

Ved skrivelse af 6. februar 2013 har De anmodet om en udtalelse i anledning af en klage fra advokat Claus Bonnez over, at Københavns Politi har afvist at indbringe lovligheden af beslaglæggelsen af nogle tibetanske flag for retten. Advokat Claus Bonnez repræsenterer i denne sammenhæng Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Sonam Topgyal. Afgørelsen er begrundet med, at der ikke er oplysninger i politiets systemer om de påståede beslaglæggelser.

659 JM, j. nr. 2013-19203-0208

Det fremgår af det modtagne, at Anders Højmark Andersen, der er formand for Støttekomiteen for Tibet har fået oplyst, at Michael Schwartz fra Station Amager havde kendskab til beslaglæggelse af tibetanske flag. Statsadvokaten har anmodet om, at denne oplysning undersøges nærmere.

Jeg har i den anledning indhentet udtalelse af 22, februar 2013 fra vicepolitikommissær Michael Schwartz, Station Amager, udtalelse af 27. februar 2013 fra vicepoliti-kommissær Klaus Hansen, Station Amager, samt notits af 18. marts 2013 fra afdelingsleder Anders Hejlesen, Station Amager.

Det må på baggrund af det nu oplyste konkluderes, at flere personer er blevet frataget tibetanske flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg den 15. - 16. juni 2012. Antallet er ikke oplyst, men det er af flere personer fra Station Amager oplyst, at nogle tibetanske flag efterfølgende lå i en vindueskarm på indelederkontoret på Station Amager. Vicepolitikommissær Søren Enemark har efterfølgende telefonisk oplyst at han vil skønne, at det drejede sig om 2-4 flag, men han har ikke undersøgt flagene nærmere. Det må formodes, at flagene ikke er afhentet og derfor efterfølgende - efter ca. 8 dage - er destrueret.

Der ses alene registreret en hændelse (0108-83990-02291-12) vedrørende fratagelse af et tibetansk flag. Denne sag må antages at være identisk med den af Anders Højmark Andersen omtalte hjemløse person ved navn Thomas, der den 15. juni 2012 om formiddagen ved Langelinie fik et flag og et skilt beslaglagt, idet sagen vedrører irsk statsborger Thomas Joseph Kehoe, der ifølge det registrerede den 15. juni 2012 kl. 12.00 på Esplanaden/Nordre Toldbod blev frataget banner og flag. Det er registreret, at beslaglæggelsen skete for at forebygge forstyrrelse af den offentlige orden, jf. politilovens § 5, stk. 2, nr. 3, og at pågældende blev oplyst om, at han kunne afhente tingene den følgende dag efter kl. 14 på Station Amager. Pågældende har formentlig ikke afhentet flaget, idet intet herom er registreret. Flaget formodes derfor destrueret.

Det bemærkes, at 6 personer har begæret rettens prøvelse af lovligheden af deres administrative frihedsberøvelse i medfør af politiloven i forbindelse med statsbesøget. Denne sag er indbragt for retten i medfør af reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a og verserer fortsat i Københavns Byret. De pågældende er i sagen repræsenteret af advokat Claus Bonnez og er alle omtalt af Anders Højmark Andersen i e-mail af 14. november 2012. Blandt disse personer har Sara Kristine Gløjmar Berthou og Christian Gorm Hansen i retten den 21. februar 2013 forklaret, at de blev frataget et tibetansk flag, som de ikke fik tilbage. Kamilla Rosenkilde Nielsen og Rene Michael Wennerberg har i retten forklaret, at de den 15. juni 2012 på Christiansborg slotsplads kortvarigt blev frataget et tibe-

tansk flag, men fik det tilbage på stedet. Endelig har Jennifer Luna Pedersen og Thomas Gøtz forklaret, at de blev forhindret i at vise tibetanske flag, men ikke blev frataget disse. Sagen er udsat til vidneførsel den 13. august 2013.

For så vidt angår Sonain Topgyal findes der fortsat ingen registreringer i relation til det kinesiske statsbesøg, men det kan på det foreliggende grundlag ikke med sikkerhed afvises, at pågældende er blevet frataget et tibetansk flag.

Københavns Politi har i skrivelse af 17. oktober 2012 til advokat Claus Bonnez oplyst, at indsatslederen for den operative indsats i forbindelse med statsbesøget ikke er bekendt med, at nogle skulle være frataget noget, som de ikke umiddelbart fik udleveret igen. Da der endvidere ikke forelå registreringer om, at de pågældende klienter skulle være blevet frataget effekter, og de pågældende ikke fandtes at have godtgjort eller sandsynliggjort, at de havde fået beslaglagt nogle effekter, fandt jeg ikke anledning til at indbringe beslaglæggelserne for retten.

Jeg finder på baggrund af det nu oplyste, at det ikke kan afvises, at Sonam Topgyai er blevet frataget et tibetansk flag i forbindelse med statsbesøget. Det er således beklageligt, at Københavns Politis afgørelse af 17. oktober 2012 ikke er i overensstemmelse hermed. Det er dog fortsat min opfattelse, at der ikke er grundlag for at indbringe de eventuelle beslaglæggelser for retten, idet der i givet fald må antages at være tale om fratagelse af genstande i medfør af politilovens § 5, stk. 2, nr. 3, og ikke beslaglæggelse i medfør af retsplejeloven. Jeg finder således ikke, at der består en forpligtelse for politiet til på begæring af den pågældende at indbringe spørgsmålet for retten. For så vidt angår Kamilla Rosenkilde Nielsen og Rene Michael Wennerberg finder jeg fortsat ikke, at det er godtgjort eller sandsynliggjort, at de fik beslaglagt nogle tibetanske flag, idet den meget kortvarige fratagelse af et flag på Christiansborg Slotsplads den 15. juni 2012, som de pågældende har afgivet forklaring om i retten den 21. februar 2013, ikke kan karakteriseres som en "fratagelse".

Der vedlægges en kopi af sagens bilag, herunder de indhentede udtalelser, samt til orientering en kopi af retsbog af 21. februar 2013 vedrørende den verserende sag om rettens prøvelse af lovligheden af administrative frihedsberøvelser i medfør af politiloven."

Statsadvokaten i København traf den 31. maj 2013 afgørelse om, at han var enig med Københavns Politi i, at der ikke var grundlag for at indbringe spørgsmålet om tibetanske flag for retten, idet der ikke havde været tale om strafprocessuelle indgreb, se

nærmere herom under afsnit 8.2.7.2.2.[660] Københavns Politi sendte kopi af afgørelsen til Justitsministeriet den 11. juni 2013.[661]

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møllers redegørelse af 7. maj 2013 til Justitsministeriet
Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, orienterede den 7. maj 2013 Justitsministeriet om oplysningen om, at der havde befundet sig tibetanske flag på Station Amager. Orienteringen var sålydende:[662]

> **"Vedrørende Københavns Politis bidrag til besvarelse af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg mv. i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i Danmark den 14. - 16. juni 2012.**
>
> Københavns Politi har i forbindelse med ovennævnte statsbesøg afgivet følgende svar til Justitsministeriet (herunder via Rigspolitiet):
>
> - skrivelse af 21. juni 2012 til Justitsministeriet til brug for et ordførermode.
>
> - skrivelse af 2. juli 2012 til Rigspolitiet vedrørende samrådsspørgsmål BL-BN samt spørgsmål nr. 865, 875-880 fra Folketingets Retsudvalg
>
> - skrivelse af 13. juli 2012 til Rigspolitiet med besvarelse af nogle supplerende spørgsmål vedrørende samrådsspørgsmal BL-BN.
>
> - Skrivelse af 14. august 2012 til Justitsministeriet med yderligere et supplerende bidrag til besvarelse af samrådsspørgsmål BL-BN.
>
> I forbindelse med Statsadvokaten i Københavns behandling af en klage fra advokat Claus Bonnez over, at Københavns Politi har afvist at indbringe politiets beslaglæggelser den 15. og 16. juni 2012 af nogle tibetanske flag for retten, er der fremkommet oplysninger om, at der efterfølgende blev konstateret nogle tibetanske flag til stede på Station Amager. Københavns Politi har i den forbindelse d.d. afgivet vedlagte udtalelse til Statsadvokaten i København. Der henvises endvidere til notits af 22. februar 2013 fra Station Amager.

660 JM, j. nr. 2013-19203-0208
661 JM, j. nr. 2013-19203-0208, dok. 805906, akt 2
662 JM, j. nr. 2013-19203-0208, dok. 788763, akt. 1

I forbindelse med ovennævnte besvarelser til Justitsministeriet har Københavns Politi blandt andet oplyst:
"Det er efterfølgende blevet undersøgt, hvorvidt indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar har givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende flag eller bannere, men dette har på intet tidspunkt været på tale. I øvrigt blev KSN (politiets kommandocentral) tidligt i demonstrationsforløbet forespurgt, om det var acceptabelt, at der var opsat bannere på rytterstatuen på Højbro Plads. Det blev accepteret under den forudsætning at ingen kravlede op på statuen." Dette fremgår ligeledes af ministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 880.

Københavns Politi har således ikke ved ovennævnte besvarelser afvist, at demonstranter blev frataget tibetanske flag, men dette har dog haft formodningen imod sig på grundlag af det ovenfor anførte. Jeg finder derfor anledning til at orientere Justitsministeriet om de nu fremkomne oplysninger.

Det bemærkes, at advokat Claus Bonnez i medfør af retsplejelovens kapitel 43 a har indbragt spørgsmålet om lovligheden af politiets påståede administrative frihedsberøvelser i medfør af politiloven af 6 personer i forbindelse med demonstrationerne under statsbesøget for retten. Disse personer er til dels sammenfaldende med de personer, som har gjort gældende, at de blev frataget tibetanske flag under demonstrationerne i forbindelse med statsbesøget. Sagen verserer ved Københavns Byret, hvor de pågældende ligeledes har forklaret om beslaglæggelserne, jf. vedlagte retsbog. Sagen forventes afsluttet ved Københavns Byret i løbet af efteråret 2013."

Om denne redegørelse er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi:[663]

"I sit svar 17. oktober 2012 i klagesagen til advokat Claus Bonnez lagde afhørte i overensstemmelse med sin faste overbevisning dengang til grund, at der ikke var taget flag fra demonstranter. Der var derfor ingen grund til at forsøge at identificere politifolk. Det ville også være meget ressourcekrævende, hvis man skulle spørge samtlige betjente, der havde været på gaden. Hvis man dengang havde haft viden om, at der var frataget flag, ville handlingsforløbet have været anderledes. Ved modtagelse af Statsadvokatens brev af 6. februar 2013 vidste afhørte sandsynligvis, at der verserede en sag ved Københavns Byret, ligesom han var bekendt med, at der verserede klagesager ved Den Uafhængige Politiklagemyndighed og ved Statsadvokaten. Afhørte blev, så vidt han husker, ikke ori-

663 Protokol nr. 11 af 11. november 2016

enteret af Klaus Pedersen om de forklaringer, der var afgivet i byretten den 21. februar 2012.

Afhørte vidste ikke, hvornår ledelsessekretariatet modtog de udtalelser af 22. og 27. februar og af 18. marts 2013 fra Station Amager, der er nævnt i svaret til Statsadvokaten den 7. maj 2013. Udtalelserne er formentlig afgivet til nærmeste leder, hvorefter udtalelserne er kørt i gennem Politisøjlen på samme måde som ved svar til Folketinget. Vidnet kunne ikke huske tidsforløbet i den konkrete sag.

Svaret til Justitsministeriet er underskrevet af afhørte. Baggrunden var, at afhørte nu havde en konkret viden om, at der befandt sig flag på Station Amager. Forinden havde afhørte kontaktet Carsten Madsen, kontorchef i Justitsministeriet, og orienteret om flagene og om, at der var et brev på vej til Justitsministeriet herom.

Afhørte kunne således nu konstatere, at det var korrekt, når advokat Bonnez skrev i sin klage, at der var frataget flag, men afhørte vurderede, at fratagelserne var sket i medfør af politiloven af sikkerhedshensyn, og derfor skulle fratagelsen ikke indbringes for retten som prøvelse af en beslaglæggelse. Det er rent juristeri. Han vil ikke udelukke, at han ville have set på det med andre øjne, hvis han dengang havde haft kendskab til operationsbefalingen, men det er hypotetisk. Helt frem til efteråret 2015 troede afhørte, at der var tale om, at enkelte politifolk havde misforstået deres opgaver. Det var også afhørtes opfattelse, da han afgav sin udtalelse af 7. maj 2013 til Justitsministeriet."

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi:[664]

"Afhørte blev efter sin bedste erindring ikke orienteret om status i sagen eller om, hvorledes planlægningen af besøget var foregået og tilrettelagt ved sin tiltræden som chefpolitiinspektør i Københavns Politi den 1. marts 2013. Der var mange andre alvorlige ting, der fyldte mere på dette tidspunkt, blandt andet bandeskyderier, åbenlys hashhandel på Christiania og Nørrebro og attentatet på Lars Hedegaard. Der var endvidere store ressourcemæssige udfordringer på grund af et ansættelsesstop, der var indført en måned før hans tiltræden. Tibetsagen fyldte overhovedet ikke.

Han hørte første gang om sagen i Københavns Politi, da Mogens Kjærgaard Møller i foråret 2013 fortalte, at der var dukket flag op på Station Amager. Mogens Kjærgaard Møller briefede i den forbindelse afhørte om sagen, herunder

664 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

at der kørte erstatningssager vedrørende ulovlig frihedsberøvelse, og om den almindelige omtale i pressen. Det var en generel briefing.

Afhørte indgik ikke i nogen drøftelse med chefanklager Carsten Egebjerg Christensen, Mogens Kjærgaard Møller eller Thorkild Fogde, om hvad der skulle ske. Adspurgt oplyste afhørte, at de ikke drøftede, om det eventuelt kunne give anledning til, at Københavns Politi på eget initiativ iværksatte en undersøgelse. Thorkild Fogde sagde, at de skulle underrette om fundet. Københavns Politis øverste ledelse bestod dengang af Thorkild Fogde, Mogens Kjærgaard Møller, stabschefen Martha Therkelsen og afhørte. De havde hver deres områder, og afhørtes område omfattede ikke klager. Det hørte under Mogens Kjærgaard Møller. For afhørte virkede det hele lidt rodet, og han syntes, at det var mærkeligt, at statsbesøg kunne give anledning til anholdelser. Hans fokus var dog dengang på, at der ikke skulle ske det samme ved besøget i 2013, og han gik ikke så højt op i besøget året før. Han tænkte ikke over, om Københavns Politis tidligere svar til retsudvalget var korrekte, for han havde ikke overblik over, hvilke bidrag Københavns Politi havde afgivet, og hvad der var svaret.

Der er altid evalueringer efter en begivenhed som besøget i 2012. Her taler man om, hvad der gik godt, hvad gik mindre godt, og hvad skal vi i givet fald gøre anderledes fremover. Hvis det kommer frem, at nogen er trådt ved siden af, og det er klart strafbart eller på anden måde retsstridigt, ville afhørte underrette om det, men det afhænger af øjnene, der ser. Hvis det blot er uhensigtsmæssig adfærd, er det noget andet. Han har ikke før i september 2015 været involveret i en drøftelse om, hvordan man skulle forholde sig til, at betjente muligvis var trådt ved siden af i 2012. Han kendte ikke til de konkrete klagesager. Når han hørte, der var frataget flag, var det for ham ikke nødvendigvis ensbetydende med, at der var sket noget ulovligt. Han havde ikke vurderet det på detailniveau i 2013."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[665]

"Undersøgelsen efter Statsadvokatens henvendelse af 6. februar 2013 viste, at der efter statsbesøget havde ligget nogle tibetanske flag på Station Amager. Der var ikke rigtig nogen forklaring på det. Der havde været tale om 3-4 flag, som på det tidspunkt for længst var væk.

Det var i samme periode, hvor Lise-Lotte le Maire fratrådte, men inden Jesper Kofoed var tiltrådt. Afhørte havde meget travlt, og det var et større arbejde at

665 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

skrive underretningen om flagene. At der først blev rettet henvendelse til Justitsministeriet den 7. maj 2013, beror derfor nok mest på afhørtes forhold. Han drøftede de nye oplysninger med Mogens Kjærgaard Møller. De har selvfølgelig drøftet, om der var noget, de skulle beklage, og om der var afgivet forkerte svar. Han drøftede ikke oplysningerne med Thorkild Fogde, der netop var tiltrådt, og som næppe interesserede sig for det på det tidspunkt.

Om redegørelse af 7. maj 2013 fra Københavns Politi til Justitsministeriet med gengivelse i uddrag af Københavns Politis bidrag til besvarelse af spørgsmål 880…oplyste afhørte, at han og Mogens Kjærgaard drøftede, om der skulle ske berigtigelse over for Folketinget. De vurderede imidlertid, at Claus Hjelm Olsens notat fra 19. juni 2012 var tydeligt nok, og da de ikke kendte til de nærmere omstændigheder omkring flagene, så de ikke grund til at indhente yderligere oplysninger. De så det som enkeltstående episoder. Det var derfor, de valgte at orientere Justitsministeriet med den nævnte formulering. Afhørte betragtede det som en tilføjelse. Efter afhørtes opfattelse omfattede Claus Hjelm Olsens notat hele besøget og ikke blot begivenhederne på Højbro Plads. Han spurgte ikke Claus Hjelm Olsen herom og heller ikke, om han havde talt med sine indsatsledere. Man vidste heller ikke præcis, hvordan flagene var endt på Station Amager. I Ledelsessekretariatet tænkte man dengang derfor ikke, at der var tale om, at flag generelt var blevet frataget."

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[666]

"Afhørte huskede ikke at være blevet orienteret om advokat Claus Bonnez' klage over frihedsberøvelser under 2012-besøget. Da Statsadvokaten i København den 6. februar 2013 anmodede Københavns Politi om en nærmere undersøgelse, var afhørte netop tiltrådt i Rigspolitiets Direktionssekretariat. Hun vidste ikke, hvorfor København Politi var så længe om at svare statsadvokaten. Hun overvejede ikke, hvordan man skulle forstå den efterfølgende redegørelse af 7. maj 2013 fra Københavns Politi til Justitsministeriet… Hun huskede ikke en gang at have set svaret på dette tidspunkt, men hun ville ikke afvise, at redegørelsen er modtaget et eller andet sted i Rigspolitiet. Hun kunne derfor ikke svare på, om man i Rigspolitiet overvejede, om de afgivne svar var rigtige."

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret:[667]

"Afhørte var ikke sagsbehandler vedrørende redegørelsen af 7. maj 2013 fra Københavns Politi, hvorefter der var fundet flag på Station Amager. Afhørte blev

666 Protokol nr. 45 af 13. januar 2017

667 Protokol nr. 51 af 20. januar 2017

orienteret, da sagen var klar til at blive sendt til Retsudvalget. Hun skulle på det tidspunkt overtage stillingen som kontorchef efter Carsten Madsen. Det var Carsten Madsen og fuldmægtig Le Lise Ravn, der håndterede denne sag. Le Lise Ravn forfattede Justitsministeriets redegørelse til Retsudvalget af 26. juni 2013.

Københavns Politis formulering om, at det ikke tidligere var afvist, at der var frataget flag, og at det også havde formodningen imod sig, blev gengivet i Justitsministeriets redegørelse. Afhørte mente, at man i forbindelse med besøget i 2012 havde oplyst til Folketinget, at der ikke var frataget flag. Derfor var det relevant at sende redegørelsen. I den anledning havde man vel grund til at overveje, om der mere generelt var givet forkerte oplysninger til Folketinget, men hovedsynspunktet om, at der ikke var en generel instruks, blev ikke ændret. Der var et spring fra at forestille sig, at der var givet forkerte oplysninger, til at forestille sig, at der var en generel instruks."

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret:[668]

"Oplysningerne i Københavns Politis redegørelse af 7. maj 2013 om fund af flag på Station Amager gav ikke anledning til overvejelser i Justitsministeriet, udover at man sendte en redegørelse til Folketinget. Det gjorde de for ikke at stå i en situation, hvor Folketinget oplevede at have fået forkerte svar. Oplysningen om flag gav ikke på dette tidspunkt afhørte eller andre i Justitsministeriet anledning til nu at tro, at der forelå en overordnet agenda om at begrænse ytrings- og demonstrationsfriheden. Der kunne være mange grunde til, at flagene lå på Station Amager."

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen:[669]

"Oplysningerne i redegørelsen af 7. maj 2013 fra Københavns Politi om fundet af flag på Station Amager gjorde indtryk i Justitsministeriet. Det kunne godt være, at man ikke tidligere udtrykkeligt havde svaret Folketinget, at der ikke var frataget flag, men det var en naturlig forståelse af det, der var skrevet, og sådan det var blevet opfattet. På daværende tidspunkt vidste man i Justitsministeriet ikke, om det skyldtes en menneskelig fejl eller misforståelse, at flagene var endt hos politiet, men det gav dem ikke den tanke, at der forelå en generel ordre om at fratage flag. Der er meget langt fra det, at der kunne være tale om en menne-

668 Protokol nr. 50 af 20. januar 2017

669 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017

> skelig fejl, og til at tænke, at der nok lå en generel ordre, og det var ikke en tanke, han fik. Oplysningen gav dog anledning til, at Retsudvalget blev orienteret."

Justitsminister Morten Bødskov:[670]

> "Han kunne huske, at de i Justitsministeriet diskuterede Københavns Politis redegørelse af 7. maj 2013. Der var i samrådet kommet nogle ganske alvorlige beskyldninger mod ham og mod Justitsministeriet, og han var træt af sagen. Københavns Politi havde tidligere sagt, at der ikke var problemer med flag, men det var der så åbenbart alligevel. Både afhørte og hans embedsmænd, sikkert departementschefen, afdelingschefen og kontorchefen, undrede sig. Det talte de om, inden Retsudvalget blev orienteret. Det sker, men ikke hver dag, at man sender en berigtigelse til Retsudvalget, og det var irriterende for ham og for embedsmændene, at det var nødvendigt. Han blev efterladt med det indtryk, at embedsmændene ville gå ganske hårdt og kritisk til Københavns Politi."

Justitsministerens redegørelse af 26. juni 2013 til Retsudvalget

Fuldmægtig Le Lise Ravn, Justitsministeriet, Politikontoret, forelagde skriftligt den 18. juni 2013 udkast til redegørelse til Retsudvalget for justitsminister Morten Bødskov til underskrift. I den skriftlige forelæggelse var med håndskrift påført:[671]

> "Københavns Politi har godkendt brevet og har fået oplyst, at de må håndtere evt. presse."

Fuldmægtig Le Lise Ravn, Justitsministeriet, Politikontoret, sendte den 24. juni 2013 følgende mail til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[672]

> "Hermed som aftalt vores foreløbige brevudkast til Retsudvalget mhp faktatjek hos jer."

Justitsminister Morten Bødskov gav herefter den 26. juni 2013 Retsudvalget følgende orientering:[673]

670 Protokol nr. 57 af 27. januar 2017
671 JM, j. nr. 2013-19203-0208, dok. 847843, akt 5
672 DUP, bilag C-14-3-11
673 JM, j. nr. 2013-19203-0208, dok. 847842, akt 4

"Orientering vedrørende politiets indsats under den kinesiske præsidents besøg i København den 14.-16. juni 2012.

1. Efter den kinesiske præsident Hi Jintaos besøg i København den 14.- 16. juni 2012 stillede Folketingets Retsudvalg en række skriftlige spørgsmål (spørgsmål nr. 865 og 875-880) samt tre samrådsspørgsmål (spørgsmål BL-BN) vedrørende politiets indsats i forbindelse med det nævnte statsbesøg.

Spørgsmålene blev besvaret ved Justitsministeriets skriftlige besvarelser af 15. august 2012 af de nævnte spørgsmål og ved et samråd i Retsudvalget, som fandt sted den 16. august 2012. Besvarelserne var i vidt omfang baseret på oplysninger indhentet fra Københavns Politi.

Københavns Politi har efterfølgende rettet henvendelse til Justitsministeriet med supplerende oplysninger i relation til politiets indsats under det omhandlede statsbesøg.

2. Et tema i forbindelse med spørgsmålene og besvarelserne var politiets eventuelle indgreb i forhold til demonstranters brug af tibetanske flag.

I besvarelsen af spørgsmål nr. 880, som omhandlede en demonstration på Højbro Plads den 15. juni 2012, er herom gengivet en udtalelse fra Københavns Politi. I udtalelsen var anført følgende:

"Det er efterfølgende blevet undersøgt, hvorvidt indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar har givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende flag eller bannere, men dette har på intet tidspunkt været på tale. I øvrigt blev KSN (politiets kommandocentral) tidligt i demonstrationsforløbet forespurgt, om det var acceptabelt, at der var opstillet bannere på rytterstatuen på Højbro Plads.

Dette blev accepteret under den forudsætning, at ingen kravlede op på statuen."

Den citerede passage blev gengivet under samrådet den 16. august 2012.

3. I forlængelse af det omhandlede statsbesøg har tre personer klaget til Statsadvokaten i København over, at Københavns Politi har afvist at indbringe lovligheden af beslaglæggelsen af nogle tibetanske flag for retten.

Under klagesagsbehandlingen er der hos Københavns Politi fremkommet oplysninger, som giver Københavns Politi grundlag for at konkludere, at flere per-

soner fik frataget tibetanske flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012.

Københavns Politi har orienteret Justitsministeriet om de fremkomne oplysninger i forbindelse med, at Københavns Politi den 7. maj 2013 afgav udtalelse om sagen til Statsadvokaten i København.

Københavns Politi har i forbindelse med orienteringen af Justitsministeriet anført, at Københavns Politi ikke ved sine bidrag til besvarelserne af de omhandlede spørgsmål fra Retsudvalget om det kinesiske statsbesøg i 2012 har afvist, at demonstranter blev frataget tibetanske flag, men at dette dog har haft formodningen imod sig på grundlag af det, som Københavns Politi oplyste, bl.a. om at ingen politifolk med ledelsesansvar havde givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende flag eller bannere.

4. Det er anført i Københavns Politis udtalelse til Statsadvokaten i København, at der hos Københavns Politi er registreret én hændelse, hvor en person er blevet frataget et banner og et flag under henvisning til politilovens § 5, stk. 2, nr. 3. Bestemmelsen omhandler fratagelse af genstande med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed. Det er anført i Københavns Politis udtalelse til Statsadvokaten i København, at den pågældende blev oplyst om, at han kunne hente tingene på Station Amager den efterfølgende dag.

Det er endvidere anført i Københavns Politis udtalelse til statsadvokaten, at personale på Station Amager efter det kinesiske statsbesøg har observeret, at et antal tibetanske flag har været opbevaret på stationen. En medarbejder har skønnet, at der var tale om 2-4 flag. Københavns Politi har i udtalelsen op lyst, at det må formodes, at flagene ikke er blevet afhentet og derfor efterfølgende er blevet destrueret.

Københavns Politi har i udtalelsen til Statsadvokaten i København anført, at det på baggrund af det nu oplyste må konkluderes, at flere personer er blevet frataget tibetanske flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012

Det fremgår samtidig af udtalelsen, at det fortsat er Københavns Politis opfattelse, at der ikke er grundlag for at indbringe de eventuelle beslaglæggelser for retten, idet der i givet fald må antages at vare tale om fratagelse af genstande i medfør af politilovens § 5, stk. 2, nr. 3, og ikke beslaglæggelse i medfør af retsplejeloven.

> Københavns Politi har oplyst, at Statsadvokaten i København den 31. maj 2013 har stadfæstet Københavns Politis afgørelse om ikke at indbringe spørgsmålet om fratagelse af flag for retten. Statsadvokaten har begrundet afgørelsen med, at der ikke har været tale om straffeprocessuelle indgreb.
>
> **5.** Københavns Politi har endelig oplyst over for Justitsministeriet, at Københavns Politi den 19. juni 2013 har skrevet til klagernes advokat. I brevet afviser Københavns Politi fortsat at indbringe spørgsmålet om fratagelse af flag for retten med den begrundelse, at der ikke ses at foreligge en pligt for politiet til på begæring at indbringe en sag om fratagelse af genstande i med for af politilovens § 5, stk. 2, nr. 3, for retten. Københavns Politi har i brevet vejledt den pågældende advokat om, at der i stedet er klageadgang til Rigspolitiet, jf. herved retsplejelovens § 109.
>
> **6.** Københavns Politi har i øvrigt oplyst, at der for øjeblikket verserer en sag ved Københavns Byret om lovligheden af politiets påståede administrative frihedsberøvelser af seks personer i forbindelse med demonstrationerne under det kinesiske statsbesøg i 2012. Persongruppen er til dels sammenfaldende med de personer, som har gjort gældende, at de blev frataget tibetanske flag under demonstrationerne i forbindelse med statsbesøget, og de repræsenteres alle af den samme advokat. I forbindelse med retssagen har de pågældende forklaret om spørgsmålet om fratagelse af flag. Københavns Politi har oplyst Justitsministeriet om, at retssagen forventes afsluttet ved Københavns Byret i løbet af efteråret 2013."

Politidirektør Thorkild Fogdes mail af 30. juni 2013 til vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller

I forbindelse med presseomtale og kritik vedrørende Københavns Politis oplysning om, at flag var frataget personer med hjemmel i politiloven, sendte politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, den 30. juni 2013 en mail til vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, hvori anførtes:[674]

> "Jeg vil godt se dokumenter mv. I denne sag. Hvornår har vi givet en sådan begrundelse?
> SF kalder politiets udtalelse om Tibet-flag for mystisk"

Om denne mail er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

674 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[675]

"Afhørte var i 2011 politidirektør i Nordsjælland, men blev pr. 1. januar 2012 indstationeret som politidirektør for Rigspolitiets politiområde til et større projekt. Der var tillige en række opgaver i forbindelse med Danmarks EU-formandskab, han skulle varetage. Han var ikke inddraget i planlægningen og afviklingen af besøget i 2012, udover at han var chef for Nationalt Beredskabs Center, NBC, der blandt andet rekvirerede assistance til Københavns Politi. Pr. 1. februar 2013 afløste afhørte Johan Reimann som politidirektør i Københavns Politi.

Den overordnede ledelse i Købehavns Politi udgjordes på daværende tidspunkt af politidirektøren, vicepolitidirektøren, stabschefen, chefpolitiinspektøren og chefanklageren. Kort efter afhørtes tiltræden skete en række udskiftninger i den øverste ledelse. Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller blev pr. 1. september 2013 afløst af Anne Tønnes, og den 1. marts 2013 blev chefpolitiinspektør Jørn Aabye afløst af Torben Mølgård Jensen. På et tidspunkt blev Lise-Lotte le Maire sygemeldt, og i perioden marts-december 2013 varetog Klaus Pedersen i realiteten stillingen som sekretariatschef med reference til vicepolitidirektøren, indtil Jesper Kofoed tiltrådte som sekretariatschef.

Johan Reimann og afhørte havde to møder i forbindelse med afhørtes tiltræden. Besøget i 2012 blev, som afhørte huskede det, ikke omtalt. De drøftede PKK-sagen, men ikke andre konkrete sager. Han mener heller ikke at have talt med Mogens Kjærgaard Møller eller Jørn Aabye om besøget i 2012 i forbindelse med sin tiltræden. Der var mange store opgaver, og der var pænt travlt. Han har ikke kendskab til, hvilken kontakt der var mellem Københavns Politi og andre myndigheder op til statsbesøget i 2012.

Det første, afhørte hørte til sagen, var, da der i foråret 2013 blev fundet flag på Station Amager, og Mogens Kjærgaard Møller iværksatte en undersøgelse. Afhørte vidste dog allerede gennem pressen, at der havde været kritik af politiets indsats under besøget i 2012.

…

Der var i 2013 verserende klagesager om besøget i 2012 både ved Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hos Statsadvokaten og i Rigspolitiet. I sagen, der blev behandlet af Statsadvokaten, fremkom der i foråret 2013 oplysninger om, at der var fundet flag på Station Amager. Mogens Kjærgaard Møller indledte en undersøgelse. Afhørte undersøgte ikke, hvorfor Københavns Politi ikke svarede

675 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

før den 7. maj 2013. Det var Mogens Kjærgaard Møllers undersøgelse, ikke afhørtes. Afhørte var ikke en del af forløbet.

Om Mogens Kjærgaard Møllers svar af 7. maj 2013, hvorefter flagene kunne være frataget af sikkerhedshensyn, oplyste afhørte, at han blev opmærksom herpå gennem avislæsning. Han kontaktede Mogens Kjærgaard Møller og spurgte, om Københavns Politi gennem Justitsministeriet havde svaret Retsudvalget sådan. De talte om, at der kun var én registreret fratagelse efter politiloven. Det var uafklaret, hvordan de øvrige flag var tilvejebragt. De diskuterede sondringen mellem straffeprocessuelle og ikke-straffeprocessuelle indgreb. Det er kun førstnævnte, der skal indbringes for retten af politiet, hvis der protesteres. Mogens Kjærgaard Møller ville orientere advokat Claus Bonnez. Afhørte hæftede sig ved, at klagerne nu var repræsenteret af advokat og fik mulighed for prøvelse ved rette instans."

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi:[676]

"Thorkild Fogde afløste Reimann som politidirektør i starten af 2013. Fogdes mail af 30. juni 2013 fik afhørte til at gå ind til Fogde og tale med ham om sagsbehandlingen i forhold til advokat Claus Bonnez, som var det, Fogdes mail handlede om. Fogde og afhørte delte den opfattelse, at det var nogle politifolk, der havde misforstået deres opgave. Som afhørte huskede det, medbragte han det brev, hvori han afviste at indbringe fratagelserne af flag for retten, men afhørte huskede ikke, om Fogde fik det udleveret. Det var mere en drøftelse om, hvorvidt fratagelserne var sket efter politiloven, eller om der var tale om beslaglæggelser. Problemet var også kendt fra andre sager, hvilket måske var nyt for politidirektøren. Handlinger efter politiloven er en rent forebyggende foranstaltning."

8.2.7.2.5 Senioranklager Klaus Pedersens mail af 18. februar 2013 til Beredskabsenheden

Under retssagen, som Jennifer Luna Pedersen, Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Thomas Herbert Götz havde anlagt vedrørende prøvelse af administrative frihedsberøvelser den 15. juni 2012, havde sagsøgernes advokat, advokat Claus Bonnez, den 12. februar 2013 anmodet Københavns Politi om forskellige oplysninger. I den anledning sendte senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, der under sagens behand-

676 Protokol nr. 11 af 11. november 2016

ling i Københavns Byret gav møde for Københavns Politi, den 18. februar 2013 et internt omslag til "Pi, Beredskabsenheden". I omslaget anførtes blandt andet:[677]

> "2. Der efterlyses i skrivelsen "kopi af instrukser med videre", som er givet til politiet i anledning af den politimæssige afvikling af statsbesøget.
>
> Findes der nogen form for instruks, evt. taktisk befaling, manøvreide eller lignende?
> …"

I mail af 26. februar 2013 fra Finn Bach, Københavns Politi, til politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, anførtes:[678]

> "Den taktiske befaling for operationel reserve 02-01 eksisterer ikke jf. operationsbefalingen. Så det er hvad jeg sender frem…"

Mailen var vedhæftet operationsbefalingen, 4. udgave af 13. juni 2012.[679]

Københavns Politis Ledelsessekretariat modtog omslaget retur den 4. marts 2013. Omslaget var nu blandt andet påført en post-it seddel fra politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, hvorpå det var anført:

> "Der blev ikke udfærdiget taktisk befaling".

Det fremgår ikke af det materiale, kommissionen har modtaget, om der ved omslagets returnering var vedlagt andre dokumenter, herunder operationsbefalingen.[680]

Herom har *senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet,* for kommissionen forklaret:[681]

> "I retssagen iværksatte afhørte en intern, gul høring, fordi advokat Claus Bonnez den 12. marts 2013 havde efterlyst materiale til brug for retssagen. "Pi" er politiinspektøren, her Mogens Lauridsen. Formuleringen af høringen blev udformet i henhold til det, advokat Claus Bonnez havde efterspurgt. Meningen var, at alt relevant materiale skulle returneres i omslaget. Henrik Oryé vedlag-

677 DUP, bilag U-9-4-3
678 DUP, bilag U-24-5-7
679 DUP, bilag A-8-1
680 DUP, bilag U-9-4-3
681 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

de en gul post-it seddel, hvorefter der ikke var udarbejdet taktisk befaling. Afhørte kunne ikke huske præcist, hvad der i øvrigt var lagt i omslaget, da han fik det retur den 4. marts 2013, men han modtog operationsbefalingen på et tidspunkt mellem den 4. marts 2013 og den 1. august 2013, og det mest sandsynlige er nok, at han har modtaget operationsbefalingen den 4. marts 2013, hvor han fik omslaget retur. Udover Luna Pedersen var der slet ingen registreringer af sagsøgerne i politiets systemer. Det gjorde det meget svært at finde ud af, hvad der egentlig var sket, og det var derfor, han formulerede høringen så bredt. Han har ikke sendt andre tilsvarende forespørgsler om materiale, for han vidste, at der ikke rigtig var noget. Han ledte efter noget, der kunne give et fingerpeg om, hvad de havde med at gøre, og det er også derfor, han efterspurgte instrukser og lignende. Formålet var i første omgang at se, om der var materiale, der kunne bruges i retssagen, der handlede om ulovlig frihedsberøvelse – ikke fratagelse af flag.

Afhørte blev ringet op af en politimand i beredskabsenheden, der oplyste, at de ikke havde nogen registreringer. Han kontrollerede ikke Henrik Oryés påtegning om, at der ikke forelå nogen taktisk befaling. Han gik ud fra, at det var rigtigt. Den taktiske befaling for politiaktion 04-01, hvorefter demonstranter ikke måtte kunne ses og ikke måtte kunne bringe sig i en position, der var synlig fra kortegen, så han først i forbindelse med kommissionens arbejde. Han mente ikke, at der var meldeblanketter i det gule omslag, da han fik det tilbage. Derimod mente han at kunne huske, at der lå udskrift af POLDOK, der indeholder beskrivelse af hovedpunkter i KSN, i omslaget.

Det materiale, afhørte havde modtaget til brug for retssagen, herunder formentlig operationsbefalingen, gav ham ikke anledning til at ændre holdning eller foretage yderligere undersøgelse ved Københavns Politi.

Afhørte har gennemgået det materiale, der kom retur, for at vurdere, om der var noget, der kunne belyse frihedsberøvelsen af de seks klagere eller mere generelt. Det var dét, der var hans ærinde i den sammenhæng. Det, han kunne bruge operationsbefalingen til, var navnlig den sidste del, hvor der var en beskrivelse af, hvem der havde været ansvarlig for de enkelte politiaktioner. De pågældende kunne eventuelt indkaldes som vidner i retssagen for at forklare om de generelle forhold ved politiaktionen. Han havde ikke kunnet finde vidner til de enkelte episoder, der indgik i retssagen, da der ikke var nogen registreringer i politiets systemer. Han kunne se i operationsbefalingen, at Mark Larsen var ansvarlig på Rosenborg, og han blev senere indkaldt under retssagen. Afhørte læste også trusselsvurderingen, herunder omtalen af kinesernes

bekymring for at tabe ansigt. Det blev også omtalt i Henrik Oryés og Claus Hjelm Olsens senere vidneforklaringer.

Da afhørte modtog operationsbefalingen, læste han den hurtigt igennem for at vurdere, om det var relevant at fremlægge den. Han kiggede formentlig så ikke nærmere på den igen før i forbindelse med forberedelsen af retssagen umiddelbart inden retsmødet i august 2013. Der var ikke noget særligt for afhørte i operationsbefalingen. Han har set nogle, men ikke mange, operationsbefalinger. Han kan derfor ikke udtale sig om, hvorvidt trusselsvurderingen i denne operationsbefaling afviger fra det sædvanlige. Trusselsvurderingens angivelse af "at tabe ansigt" havde ikke den store betydning for afhørte. Angivelsen af strategien hæftede han sig heller ikke ved. Det var en standardformulering. Han reflekterede ikke over, om det var i modstrid med den strategi, Peter Olesen Dahl tidligere havde udtalt sig om, Det var uden betydning for retssagen, der handlede om ulovlig frihedsberøvelse. Han læste ikke eller hæftede sig i hvert fald ikke ved bemærkningen om, at demonstranter ikke måtte være synlige, og det er han rigtig ærgerlig over. Når han ikke gjorde det, var det, fordi det er hans opfattelse, at strategier altid indeholder sådanne meget vedtagne formuleringer. Det er hans opfattelse, at politiet har et katalog over sådanne formuleringer, som de kan sætte ind efter situationen. Han har højst skimmet denne del af dokumentet. Han blev først opmærksom på denne formulering i september 2015.

Når afhørte i det gule omslag spurgte til, om der forelå en taktisk befaling eller manøvreide, men ikke spurgte efter en operationsbefaling, skyldtes det, at afhørte ikke har så meget kendskab til, hvad de enkelte dele hedder. Det er en tilfældighed, at afhørte valgte ordet "manøvreide". Afhørte spurgte blot bredt til, om der var givet generelle instrukser. At det samme ord er anvendt i operationsbefalingen er tilfældigt. Måske har afhørte valgt ordet, fordi han tidligere er stødt på det i en anden operationsbefaling.

Afhørte tænkte ikke på folketingsspørgsmålene, da han læste i operationsbefalingen, og han reflekterede derfor ikke over, hvordan de oplysninger, han tidligere havde modtaget til brug for besvarelsen af Folketingets spørgsmål, harmonerede med oplysningerne i operationsbefalingen.

Han hæftede sig heller ikke ved de forskellige bullit points i operationsbefalingen. Han blev først opmærksom på herpå, da Thorkild Fogde gik til Den Uafhængige Politiklagemyndighed i september 2015, og det er rigtig ærgerligt."

8.2.7.2.6 Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards mail af 21. maj 2013

I forbindelse med planlægningen af besøget af en kinesisk delegation i 2013, jf. nærmere herom under afsnit 8.3.2, sendte den for dette besøg operationelt ansvarlige, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, den 21. maj 2013 en mail til fg. politiinspektør Jørgen Skov, Københavns Politi, hvori blandt andet anførtes:[682]

> "…
> Samtidig må du MEGET gerne give et besyv med omkring håndteringen af evt. demonstrationer, idet sidst vi havde besøg af en højtstående kineser var der forholdsordre om, at demonstrationer og lign. absolut ikke måtte kunne ses fra eskorten eller ved objekter!!! en restriktion, der mig bekendt blev overholdt og nærmest nidkært med anvendelse af den fornødne magt. Disse tiltag er Mogens Lauridsen og Claus Olsen vist endnu ikke helt færdige med at skrive om, så jeg synes, at vi skal prøve om vi kan undgå en lign. situation
> …"

Om denne mail er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi:[683]

> "… Det, der står i mailen, er baseret på den viden, afhørte havde fra snakken på gangene blandt afhørtes egne medarbejdere. Det anførte om en forholdsordre i 2012 var afhørtes klare overbevisning, men afhørte havde ikke hørt om en forholdsordre fra nogen på ledelsesniveau, hverken Mogens Lauridsen eller andre. Afhørtes opfattelse var, at der lå en forholdsordre i 2012. Afhørte kunne ikke vide, hvordan andre, herunder personer i ledelsen, har konkluderet på det. Afhørtes mening med mailen var at tilkendegive, at det skulle ske på en anden måde i 2013. Afhørte erindrede det ikke, men ville ikke afvise, at han kan have talt med Hjelm Olsen om begivenhederne i 2012. Det er ikke nødvendigvis en naturlig ting at tale med lederne fra forrige besøg, for de tager sig af mange besøg i løbet af et år.
>
> Når afhørte som operativt mål foreslog, at demonstranter ikke måtte gribe forstyrrende ind, er der tale om en standardtekst, der står i operationsbefalinger for alle statsbesøg. Jørgen Skov svarede, at de måtte drøfte på et morgenmøde, hvordan strategien skulle være. Svaret var på 1½ linje og indeholdt ingen kommentarer til afhørtes opfattelse af begivenhederne i 2012. Afhørte fik aldrig en

682 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jørgen Skov

683 Protokol nr. 10 af 10. november 2016

sådan kommentar fra Jørgen Skov. Afhørtes mening med mailen var da heller ikke at orientere om en forholdsordre i 2012. At en sådan forelå, tog afhørte for givet. Meningen med mailen var, hvordan besøget i 2013 skulle planlægges."

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi:[684]

"Afhørte havde ikke set Kim Lykke Østergaards mail af 21. maj 2013 om, at der i 2012 var en forholdsordre om, at demonstranter ikke måtte være synlige, før han blev afhørt af Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Foreholdt Østergaards forklaring om, at det var noget, man talte om i Københavns Politi i foråret 2013, oplyste afhørte, at denne snak i så fald ikke var nået op til afhørte. Afhørte var sikker på, at den heller ikke er nået til ledelsessekretariatet eller til Mogens Lauridsen. På daværende tidspunkt var Jørgen Skov, der står som modtager af mailen, leder af efterforskningen. Vidnet var ikke bekendt med, at Jørgen Skov var udpeget som overordnet operationel leder for besøget i 2013. Der er tale om intern mailkorrespondance i Politisøjlen. Vidnet fik først i 2015 gennem medieomtalen kendskab til indholdet af operationsbefalingen for 2012."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:[685]

"Når Kim Lykke Østergaard i mail af 21. maj 2013 til Jørgen Skov, cc. Anders Ellegaard skriver: *" … idet sidst vi havde besøg af en højstående kineser var der forholdsordre om, at demonstrationer og lign. absolut ikke måtte kunne ses fra eskorten eller ved objekter!!! …",* er det, fordi det blev til en forholdsordre, når det blev medtaget i de taktiske befalinger, men det er ikke en befalingsteknisk korrekt fremgangsmåde. Det var dengang ikke afhørtes opfattelse, at forholdsordren i 2012 blev overholdt nidkært og med anvendelse af den fornødne magt."

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi:[686]

"Han vidste ikke, hvorfor Kim Lykke Østergaard i sin mail af 21. april 2013 med blandt andet evaluering af 2012-besøget, skriver, at der var tale om en forholdsordre. Det havde afhørte ikke kommentarer til. Afhørte så det ikke som sin opgave at fjerne bannere eller flag fra folk."

Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi:[687]

"Om Kim Lykke Østergaards mail af 21. maj 2013, hvorefter der var en forholdsordre i 2012, og det skulle gøres anderledes i 2013, forklarede afhørte, at han er

684 Protokol nr. 11 af 11. november 2016
685 Protokol nr. 6 af 4. november 2016
686 Protokol nr. 7 af 4. november 2016
687 Protokol nr. 12 af 11. november 2016

enig med Østergaard i, at der var en forholdsordre i 2012. Ordren kom på briefingen i 2012. Ordren blev ikke omtalt internt på delingsførerniveau og heller ikke på debriefingen i 2012. Afhørte blev ikke bedt om udtalelser til brug for svar til Retsudvalget. Afhørte mente, at han ikke burde blande sig i, hvad der blev svaret, heller ikke selvom hans viden om forholdsordren var i strid med det, der ifølge medieomtalen var Københavns Politis officielle holdning. Den store medieomtale i 2012-2013 medførte ingen intern snak. Det var en afsluttet politiaktion, og man skulle videre til næste opgave."

Vicepolitiinspektør Jørgen Skov, Københavns Politi, har skriftligt besvaret kommissionens spørgsmål om vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards mail af 21. maj 2013 således:[688]

"…

a. Deler du Kim Lykke Østergaards opfattelse af, at der under det kinesiske statsbesøg i 2012 i Københavns Politi var den i mailen nævnte forholdsordre vedrørende demonstranter?

   Nej. Jeg var, som anført ovenfor, ny i politikredsen og enheden var optaget af store efterforskningsmæssige og pressemæssige sager. Der blev ikke talt om det kinesiske besøg fra 2012, hverken i enheden eller på chefmøderne. Min viden om besøget i 2012 var på det tidspunkt begrænset til en forståelse af at der ved et kinesisk præsidentbesøg var blevet skredet ind over for nogle demonstranter ved at tage tibetanske flag fra dem. Et forhold, som man i Beredskabsenheden og Ledelsessekretariatet brugte tid på at svare på spørgsmål omkring.

b. …

c. Kommunikerede du på nogen måde mailen videre til andre medarbejdere i Københavns Politi og i givet fald til hvem?

   Jeg kunne, da jeg i sommeren 2016 i forbindelse med fremsendelsen af mails til Tibetkommissionen, fik forevist mailen, ikke huske den, og var faktisk overrasket over at jeg overhovedet havde mails vedr. besøget i 2013. Jeg kan af mit svar til Kim Lykke Østergaard udlede, at jeg forsøgte at hjælpe ham med den strategiske hensigt for besøget i 2013, og kan af min mailboks se, at jeg ikke har sendt mailen videre. Af den videre korrespondance med Kim

688 Kommissionens j. nr. 4-2016-1175

Lykke Østergaard kan jeg se, at han den 24/5-2013 oplyser, at han har fundet ud af at det i 2013 var Mogens Lauridsen, som havde det strategiske ansvar for besøget. Jeg kan af min kalender se, at jeg i den uge, hvor besøget fandt sted, stod som chefbagvagt, og antager at det er årsagen til at Kim Lykke Østergaard i første omgang kontaktede mig om den strategiske hensigt med besøget i 2013. Jeg erindrer ikke at have kommunikeret med nogen om mailen.

d. Foretog du dig i øvrigt noget i anledning af mailen?

Det husker jeg ikke at have gjort, og der er intet i min mailboks eller kalender, som tilsiger at jeg har gjort det.

e. Idet bemærkes, at justitsministeren i august 2012, bl.a. på baggrund af indhentede bidrag fra Københavns Politi, i sine svar til Folketingets Retsudvalg havde meddelt, at der ikke i 2012 forelå nogen forholdsordre om politiets ageren overfor demonstranter, bedes du oplyse, om du er bekendt med, om Kim Lykke Østergaards mail gav anledning til nogen former for tiltag ved Københavns Politi. I givet fald bedes du oplyse, hvilke tiltag og af hvem de blev foretaget.

Det er jeg ikke bekendt med."

8.2.7.2.7 Senioranklager Klaus Pedersens mail af 1. august 2013 vedhæftet operationsbefalingen

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, sendte i forbindelse med den ved Københavns Byret verserende retssag om prøvelse af seks frihedsberøvelser den 1. august 2013 en mail til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, politikommissær Lars Guldborg Jørgensen, politibetjent Lise Zacho Møller og politiassistent Mark Larsen, alle Københavns Politi, der blev orienteret om, at de påtænktes afhørt under et retsmøde, der var berammet til den 13. august 2013.[689] I mailen blev angivet afhøringstemaer for de enkelte. Vedrørende vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, anførtes blandt andet:

"Som operationel ansvarlig redegøre for tilrettelæggelsen af den politimæssige indsats på grundlag af operationsbefalingen, herunder trusselsvurdering, om vi havde modtaget instrukser "fra højere sted", baggrunden for beslutning om

689 DUP, bilag U-9-4-1

> at henvise 2 anmeldte demonstrationer til Højbro Plads og den deraf følgende fremgangsmåde med at henvise enkeltstående demonstranter til Højbro Plads.
> …"

Operationsbefalingen nævntes tillige i afhøringstemaet vedrørende politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi.

Mailen var vedhæftet en række dokumenter, blandt andet "Fil 327 KB: Operationsbefaling + program for besøget" samt diverse notitser. Til alle mailmodtagerne anførtes afslutningsvis:

> "Det bemærkes, at notitser og mails er sendt til advokaten og retten, hvorimod operationsbefalingen, som er udfærdiget "til tjenestebrug" ikke er sendt til advokaten eller retten. De fleste notitser er udfærdiget til brug for besvarelse af de mange Folketingsspørgsmål, der har været om besøget.
> …"

Om denne mail er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[690]

> "Om mail af 1. august 2013 fra afhørte til Claus Hjelm Olsen, Henrik Oryé, Lars Guldborg Jørgensen, Lise Zacho Møller og Mark Larsen oplyste afhørte, at Henrik Oryé og Claus Hjelm Olsen godt vidste, at der var en retssag. De andre vidner vidste det ikke. Det var derfor, afhørte formulerede sig, som han gjorde. Han var nødt til at beskrive, hvad sagen handlede om, og hvad han ville afhøre dem om. Han håbede, at det sammen med den vedhæftede retsbog ville gøre, at nogen huskede, hvem der havde deltaget i de relevante politiaktioner.
>
> Det var hans vurdering, at operationsbefalingen ikke kunne være relevant for modparten og retssagen. Retssagen handlede om frihedsberøvelser, og det belyste operationsbefalingen ikke. Endvidere var operationsbefalingen udarbejdet til tjenestebrug, så hvis den skulle fremlægges, skulle den afklassificeres helt eller delvist, og sekretariatschefen og Beredskabsenheden skulle i givet fald høres herom. Derfor fremlagde han ikke operationsbefalingen under retssagen, og det gav ikke anledning til efterfølgende diskussioner. Advokat Claus Bonnez skulle kun have det materiale, der var relevant, og ikke alt mulig andet.

690 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

Afhørte gennemgik operationsbefalingen ret hurtigt, og den midterste del skimmede han kun, fordi det var den, der havde mindst betydning for afhørte i forbindelse med retssagen. Det var oplagt for ham, at operationsbefalingen ikke kunne belyse, om en person var frihedsberøvet eller ej. Han kiggede under de enkelte aktioner mest efter navne. Det var hans opfattelse, at både taktiske befalinger og operationsbefalinger er så generelt formuleret, at de ikke kan bruges i en retssag.

Hvis han havde læst det, der stod i operationsbefalingen vedrørende politiaktion 04-01 om demonstranter, ville han have reageret i forhold til de folketingssvar, der var givet.

Når afhørte i mailen i temaet for Claus Hjelm Olsen spurgte til instrukser og flag, var det fordi afhørte vidste, at modpartens advokat, advokat Claus Bonnez, ville spørge ind til det. Det betød ikke, at det var relevant i forhold til spørgsmålet, om frihedsberøvelserne havde været lovlige. Det var fair at orientere politividnerne om, at instrukser og flag ville blive afhøringstemaer fra modpartens side. Hvis afhørte havde bidt mærke i operationsbefalingens angivelser om demonstranter, ville han nok også have skrevet det ind i mailens tekst om temaer for vidnerne. Han havde tænkt sig at spørge Claus Hjelm Olsen om, hvordan man forholdt sig til oplysningen om at "tabe ansigt".

Det gjorde afhørte også under afhøringen, og det kom til at fylde en stor del af afhøringen. Han talte ikke med hverken Henrik Oryé eller Claus Hjelm Olsen om operationsbefalingen. Afhørte har ikke forsøgt at forholde advokat Claus Bonnez, at der forelå en operationsbefaling.

Afhørte havde ikke anden kontakt med vidnerne forud for retsmødet end denne ene mail. Afhørte vidste ikke, om Claus Hjelm Olsen har læst operationsbefalingen, inden han afgav vidneforklaring."

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi:[691]

"Om Klaus Pedersens mail af 1. august 2013 vedhæftet operationsbefalingen oplyste afhørte, at Klaus Pedersen førte retssagen i byretten. Afhørte havde ikke kendskab til, hvilket materiale Klaus Pedersen var i besiddelse af. At Klaus Pedersen tilsyneladende har vedhæftet operationsbefalingen betyder ikke, at Klaus Pedersen har haft kendskab til indholdet. Afhørte er sikker på, at det havde Klaus Pedersen ikke på dette tidspunkt."

691 Protokol nr. 11 af 11. november 2016

Politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi:[692]

> "Afhørte modtog Klaus Pedersens mail af 1. august 2013 vedrørende møde i retten den 13. august 2013 kl. 14.15 vedhæftet retsbog med sagsøgernes forklaringer fra retsmødet den 21. februar 2013 og operationsbefalingen. Afhørte erindrede ikke nærmere om Klaus Pedersens involvering i sagen og kunne ikke huske, om han forestod afhøringen af afhørte i retten. Afhørte erindrede ikke, om han læste den vedhæftede fil med sagsøgernes forklaringer. Afhørte huskede heller ikke, om han læste den vedhæftede operationsbefaling. Afhørte tænkte ikke over, at operationsbefalingen var vedhæftet. Hvis den ikke havde været det, ville afhørte formentlig typisk have skaffet sig sin egen taktiske befaling og læst den igennem inden retsmødet. Afhørte hæftede sig ikke ved oplysningen om, at operationsbefalingen ikke var sendt til modpartens advokat og retten. Alle operationsbefalinger og taktiske befalinger er til tjenestebrug. Afhørte opfattede det som, at operationsbefalingen fortsat var klassificeret.
>
> Afhørte havde ikke været involveret i redegørelser til brug for besvarelse af retsudvalgsspørgsmål vedrørende 2012 besøget."

Politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, besvarede den 8. august 2013 mailen således og med kopi til politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi:[693]

> "Hej Klaus
>
> Det er korrekt at jeg var objektleder/indsatsleder på Rosenborg. Jeg har dog ikke det store kendskab til "tilbageholdelsen" af pgl. Jeg kan forstå at denne er sket i Kgs. Have i hvilket område jeg ikke havde politipersonale fysisk tilstede men blot observation i mod.
>
> Jeg husker godt at der blev observeret personer med flag og bannere mv. i Kgs. have, ligesom der blev sendt noget personale ind i selve kgs. have. Jeg har dog ikke kendskab til hvilket personale der er tale om eller det videre forløb.
>
> Dog skal det bemærkes at de fysiske forhold omkring Rosenborg/Kgs. Have var/er således at det optimale rent sikkerhedsmæssigt var at rydde og afspærre hele Kgs. Have. Dette blev dog fravalgt, hvilket så til gengæld, af sikkerhedsmæssige årsager, krævede andre politimæssige tiltag, herunder at sende både

692 Protokol nr. 14 af 17. november 2016

693 Københavns Politi, mailkorrespondance, Andrew Jerome Henrik Oryé

civilt og uniformeret politi ind i Kgs. Have mhp. observation mv. mod potentielle sikkerhedsrisici."

8.2.7.2.8 Retsudvalgets spørgsmål 32

Retsudvalget stillede den 14. oktober 2013 følgende spørgsmål til justitsminister Morten Bødskov:

"Spørgsmål nr. 32

Vil ministeren klargøre for udvalget, om hvilke overvejelser og principper, der sikrede, at politiet ikke blev indsat i forbindelse med demonstration mod den vietnamesiske præsidents besøg, men at politiet f.eks. omgående blev indsat i forbindelse med det tidligere kinesiske statsbesøg, hvor f.eks. tibetanske flag blev fjernet."

Til brug for besvarelsen indhentede Justitsministeriet følgende udtalelse af 20. november 2013 fra Rigspolitiet:[694]

"Spørgsmål nr. 32
…

Svar:

Rigspolitiet har til brug for udtalelsen indhentet et bidrag fra Københavns Politi, der har oplyst, at varetagelsen af sikkerheden i forbindelse med statsbesøg tager udgangspunkt i de aktuelle efterretninger og den konkrete trusselsvurdering for såvel arrangementet som de besøgende. På baggrund af disse elementer fastlægges et konkret sikkerhedsniveau for et givent statsbesøg, og der vil derfor være stor variation i den politimæssige synlighed og intensitet, da disse forhold vil afhænge af den samlede trusselsvurdering for det aktuelle besøg.

Københavns Politi har endvidere henvist til, at man var opmærksom på den demonstration, der var anmeldt i forbindelse med den vietnamesiske præsidents besøg, men at trusselsvurderingen i forbindelse med statsbesøget fra Vietnam var lavere end ved statsbesøget fra Kina."

694 JM, j. nr. 2013-0030-1708, dok. nr. 977178

Udtalelsen var indholdsmæssig identisk med en tidligere afgivet udtalelse fra politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi.[695]

Justitsminister Morten Bødskov besvarede den 22. november 2013 Retsudvalgets spørgsmål 32 ved at gengive Rigspolitiets udtalelse af 20. november 2013.

8.2.7.2.9 Københavns Byrets dom af 18. februar 2014

I retssagen, som Jennifer Luna Pedersen, Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Thomas Herbert Götz havde anlagt vedrørende prøvelse af administrative frihedsberøvelser den 15. juni 2012, afsagde Københavns Byret dom den 18. februar 2014. Ved dommen fik Thomas Herbert Götz medhold i, at han havde været udsat for en ulovlig frihedsberøvelse i Kongens Have, mens Københavns Politi blev frifundet i de sager, der var anlagt af de fem andre sagsøgere, idet retten lagde til grund, at ingen af disse havde været udsat for frihedsberøvelse. Om Thomas Herbert Götz anførtes derimod i Københavns Byrets præmisser:[696]

> "Thomas Herbert Götz (BS 15B-3381/2012) har blandt andet forklaret, at han tog opstilling i Kongens Have med udsyn til Rosenborg Slot. Han havde medbragt det tibetanske flag, som han ønskede at vise til den kinesiske præsident. Thomas Herbert Götz fik af politiet ordre til at tage flaget ned, og han blev herefter tilbageholdt på stedet i ca. en time.
>
> Vicepolitikommissær Mark Larsen har blandt andet forklaret, at han så nogle aktivister, der stod i Kongens Have med flag. Vidnet sendte betjente ind for at se nærmere på dette. Københavns Politi har oplyst, at det ikke har været muligt at identificere betjente, der har været i kontakt med Thomas Götz. På denne baggrund lægger retten den af Thomas Götz afgivne forklaring til grund om, at han som følge af, at han flagede med det tibetanske flag, blev han tilbageholdt i tidsrummet fra ca. kl. 14.50 til ca. kl. 16.00.
>
> Retten finder, at baggrunden alene var, at Thomas Götz flagede med det tibetanske flag, og der findes således ikke at have været hjemmel til tilbageholdelsen i politiloven eller anden hjemmel. Frihedsberøvelsen af Thomas Götz findes herefter ulovlig og som følge heraf tillige i strid med EMRK art. artikel 5, stk. 1."

695 Rigspolitiet, mailkorrespondance Lise Fink

696 BS 15B-3376-3381/2012

Dommen blev i dagene efter afsigelsen genstand for betydelig offentlig omtale og debat.[697]

Herom har *chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret,* for kommissionen forklaret:[698]

> "Efter byrettens dom af 18. februar 2014 hvirvlede sagen op igen.
>
> Der var en flerhed af kilder, og alt blev inddraget. Kontakten til Københavns Politi gik gennem Rigspolitiets Direktionssekretariat, og afhørte havde en samtale med Direktionssekretariatet, hvor hun luftede sine tanker fra mailen af 26. juni 2013 om, at det tydede på, at en del borgere konkret var behandlet forkert, og gentog, om der måske skulle gøres noget mere i Københavns Politi end at afholde møder. Hun talte enten med Mette Uhrskov Kreiborg eller med Pernille Breinholdt Mikkelsen. Hun talte med begge på forskellige tidspunkter. Det var afhørtes opfattelse, at de syntes, at det lød fornuftigt, men at de var usikre på, om Københavns Politi ville være indstillet på det.
>
> Byrettens dom vedrørte de samme episoder, men ikke spørgsmålet om flag. Der var afgivet forklaringer under vidneansvar svarende til Københavns Politis tidligere udtalelser, og dommen gav derfor i sig selv ikke afhørte anledning til at foretage sig yderligere. Dommen understregede behovet for markering af politifolk. Man arbejdede med et forslag, som senere blev gennemført."

Dommen blev efterfølgende anket af Københavns Politi for så vidt angik Thomas Herbert Götz, og dommen blev tillige anket af de øvrige sagsøgere, der i deres respektive sager ikke havde fået medhold i deres påstande om, at de havde været udsat for ulovlige frihedsberøvelser.

Herom har *senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet,* for kommissionen forklaret:[699]

> "Efter Københavns Byrets dom af 18. februar 2014, der af begge parter blev anket til landsretten, blev operationsbefalingen ikke særskilt drøftet mellem afhørte og Jesper Kofoed. Det var afhørte, der udarbejdede brevet til Kammer-

697 Bl.a. på Ritzau den 18. februar 2014 ("Politiet dømt for én ulovlig tilbageholdelse i Tibet-sag"), Jacob Maghangama i Jyllands-Posten, International Debat, den 24. februar 2014 ("Danmark går en diktators ærinde"), og i Weekendavisen den 28. februar 2014 ("Kinesiske tilstande")

698 Protokol nr. 51 af 20. januar 2017

699 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

> advokaten, som skulle repræsentere Københavns Politi i landsretten. Afhørte vedlagde både operationsbefalingen og de spørgsmål og svar, der var afgivet af og til Retsudvalget. Så måtte Kammeradvokaten selv vurdere, om det var relevant at fremlægge materialet under ankesagen. Afhørte har således ikke forsøgt at undertrykke operationsbefalingens eksistens. Ellers ville han ikke have sendt den, hverken til vidnerne i forbindelse med sagen i byretten, eller til Kammeradvokaten i forbindelse med ankesagen. Han drøftede ikke efterfølgende det fremsendte materiale med Kammeradvokaten."

Endvidere har *chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[700]

> "Afhørte kunne ikke huske, at byrettens dom af 18. februar 2014 blev nærmere drøftet i Københavns Politis øverste ledelse. Thorkild Fogde orienterede om, at Københavns Politi var blevet frifundet i fem ud af seks tilfælde. Dommen var ikke specielt påfaldende. Det, der var påfaldende, var, at den, der havde fået medhold, havde fået det alene ud fra sin egen forklaring, da man ikke kunne identificere de involverede politifolk. Det skete først en rum tid efter."

8.2.7.3 Perioden 18. februar-11. april 2014

Weekendavisen bragte den 28. februar 2014 artiklen "Kinesiske tilstande", hvori retssagen i Københavns Byret blev gennemgået. I artiklen citeredes udtalelser fra chefjurist Jacob Mchangama, CEPOS, MF og retsordfører Peter Skaarup samt politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, således:

MF Peter Skaarup:

> "Justitsministeren må forklare, hvad der er foregået, og om det kommer fra et højere sted. Fremmede magter skal ikke bestemme på dansk jord, og vi skal ikke spille med på kinesernes melodi."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:

> "Vi har ikke udstedt en fatwa mod tibetanske flag. Der kan være forskellige omstændigheder, men det er ikke en årsag alene, at man stopper folk på grund af et flag."

Chefjurist Jacob Mchangama, CEPOS:

> "Set udefra virker det, som om dansk politi har ageret håndlangere for et diktatur."

700 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

8.2.7.3.1 Retsudvalgets spørgsmål 650 og AC

Retsudvalget udbad sig den 28. februar 2014 justitsminister Karen Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

> **"Samrådsspørgsmål AC**
> Vil ministeren på baggrund af Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 i sagen om demonstrationerne under den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012 redegøre for, om dommen får konsekvenser for politiets indsats under fremtidige statsbesøg, samt for hvordan ministeren vil sikre, at dansk politi fremover i lignende situationer overholder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions frihedsbestemmelser.
>
> **Spørgsmål 650**
> Vil ministeren forud for besvarelsen af samrådsspørgsmål AC på baggrund af Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 i sagen om demonstrationerne under den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012 redegøre for formålet med politiindsatsen under præsidentbesøget, herunder om politiet har haft til opgave målrettet at forhindre fredelige demonstrationer, herunder fremvisninger af tibetanske flag?"

Interne mails i Justitsministeriet den 28. februar 2014
Fg. kontorchef i Justitsministeriets Politikontor, Anne Berg Mansfeld-Giese, meddelte i mail af 28. februar 2014 vedrørende samrådsspørgsmål AC følgende til fg. afdelingschef Freja Sine Thorsboe, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetskontoret, samt til chefkonsulent Trine Dahl og fuldmægtig Louise Falkenberg, begge Justitsministeriets Politikontor:[701]

> "Så kom der (endnu) et samrådsspørgsmål om Kina-besøget i 2012 og byrettens dom fra sidste uge. Det burde jo være relativt let at besvare med henvisning til redegørelsen givet i samrådet i august 2012 og med henvisning til det forhold, at byrettens dom er anket."

Herom har daværende *fuldmægtig Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret,* for kommissionen forklaret:[702]

701 JM, mailkorrespondance, Freja Sine Thorsboe
702 Protokol nr. 52 af 20. januar 2017

> "Afhørte tiltrådte i Justitsministeriets Politikontor den 1. februar 2014 som fuldmægtig, indtil hun blev souschef den 1. april 2014 og derefter chefkonsulent pr. 30. april 2014.
> …
> Hun havde ikke politifagligt kendskab, og hun fik ikke ved sin tiltræden i Politikontoret en generel orientering om politiets opbygning eller i politiets terminologi og heller ikke i, hvordan man organiserede politiaktioner. Hun fik heller ikke uddannelse i at udarbejde samrådstaler.
> …
> Da samrådet blev forberedt i april 2014, fik Justitsministeriet dommen sendt ind. Hun konstaterede blot, at dommen var, som den var, og forberedte samrådet. Hun blev bekendt med Rigspolitiets svarbidrag til samrådet og de skriftlige spørgsmål, men hun var ikke bekendt med, hvilke overvejelser der var gået forud i Rigspolitiet og Københavns Politi, heller ikke at svarene skulle "minimeres", fordi dommen var anket."

Justitsministeriets anmodning om udtalelse til Københavns Politi via Rigspolitiet

Justitsministeriet anmodede i mails af 3. marts 2014[703] Rigspolitiet om et bidrag til brug for besvarelsen af spørgsmålene 650 og AC. Rigspolitiet anmodede den 5. marts 2013 Københavns Politi om et bidrag til besvarelsen, idet politiassessor Birgitte Buch, Politiområdet, ved fremsendelsen henledte Københavns Politis opmærksomhed på, at spørgsmål 650 eventuelt kunne besvares "ved en henvisning til tidligere besvarelser om samme emne".[704] Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, orienterede i mail af samme dag[705] politidirektør Thorkild Fogde og vicepolitidirektør Anne Tønnes, begge Københavns Politi, om, at han ville bede politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, om et svarbidrag og anmodede i en mail senere samme dag[706] senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, om "at indhente et bidrag fra Mogens".

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendte den 10. marts 2014 følgende mail til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:[707]

703 JM, j. nr. 2014-0035-0219, dok. 1091219
704 Københavns Politi, mailkorrespondance, Anne Tønnes
705 Københavns Politi, mailkorrespondance, Anne Tønnes
706 Københavns Politi, mailkorrespondance, Anne Tønnes
707 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

”Hej Mogens.

Vil har fået følgende samrådsspørgsmål:

Samrådsspørgsmål AC:
…
Vil du kommentere på nedennævnte bemærkninger, som er mit foreløbige udkast? Jeg er noget i tvivl om, hvorvidt svaret går for langt i forhold til, hvad der er dækning for.

Dommen giver ikke i sig selv anledning til at ændre strategi for planlægning af afviklingen af tilsvarende begivenheder i fremtiden med henblik på at sikre overholdelse af EMRK's bestemmelser.

Der har imidlertid i forbindelse med de kinesiske statsbesøg i såvel 2012 som 2013 været fremført kritik af demonstranters muligheder for at demonstrere, navnlig ved at fremvise tibetanske flag. I forbindelse med statsbesøget i 2012 fremkom der i forbindelse med behandlingen af en klagesag endvidere oplysninger om, at der efterfølgende på en politistation lå enkelte tibetanske flag, der under ikke nærmere afklarede omstændigheder var kommet i politiets besiddelse. Justitsministeriet er i juni 2013 underrettet herom. Der har endvidere efter det officielle besøg i 2013 været afholdt et dialogmøde mellem Københavns Politis øverste ledelse og repræsentanter fra foreningen Falun Gong vedrørende den politimæssige afvikling af besøget.

Københavns Politi er meget opmærksom på, at ønsker om at ytre sig/demonstrere i forbindelse med officielle begivenheder imødekommes i videst muligt omfang. Ved udvælgelsen af egnede demonstrationssteder vil der – evt. i højere grad end tidligere - blive taget hensyn til demonstrationsdeltagernes ønske om synlighed i forhold til de personer, som demonstrationen særligt er rettet mod. Dette vil dog fortsat finde sted under hensyntagen til, at der træffes de nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Det vil således fortsat kunne forekomme, at demonstranter henvises til et særligt udpeget demonstrationsområde.

Der vil endvidere være øget fokus på, at den enkelte medarbejder instrueres om, at være opmærksom på, at lovlige aktiviteter såsom fremvisning af flag mv. ikke forhindres, f. eks. ved ulovhjemlet fratagelse af sådanne effekter fra de pågældende.
…”

I svarmail af 11. marts 2014 foreslog politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, følgende fremhævede ændringer og tilføjelser i de to sidste afsnit:[708]

> "…
> Københavns Politi er meget opmærksom på, at ønsker om at ytre sig/demonstrere i forbindelse med officielle begivenheder imødekommes i videst muligt omfang. Ved udvælgelsen af egnede demonstrationssteder vil der **fortsat i muligt omfang** blive taget hensyn til demonstrationsdeltagernes ønske om synlighed i forhold til de personer, som demonstrationen særligt er rettet mod **På baggrund af erfaringerne fra det kinesiske statsbesøg i 2012 og besøget af den kinesiske parlamentsformand i 2013, vil Københavns Politi, ved gennemførelsen af fremtidige statsbesøg, have en øget fokus på at opnå en god dialog med demonstrationsdeltagere med henblik på i videst muligt omfang, at imødekomme demonstrationsdeltagernes ønsker om synlighed.**
> …
> Der vil endvidere være øget fokus på, at den enkelte medarbejder **nøje** instrueres om, at være opmærksom på, at lovlige aktiviteter, **der ikke er egnede til at forstyrre den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed** ikke forhindres, f. eks. ved ulovhjemlet fratagelse af effekter fra **demonstrationsdeltagere.**"

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelser af 12. marts 2014

Københavns Politi afgav den 12. marts 2014 følgende udtalelse til Rigspolitiet vedrørende spørgsmål 650:[709]

> "Formålet med Københavns Politis indsats under præsidentbesøget var at sikre, at besøget kunne gennemføres i henhold til det fastlagte program, uden at der blev lagt hindringer i vejen for besøgets gennemførelse, og uden at gæsterne og deres følge blev udsat for angreb af enhver art. Det kan afvises, at Københavns Politi havde til opgave at forhindre fredelige demonstrationer, herunder fremvisninger at tibetanske flag. Københavns Politi iværksatte på baggrund af den konkrete trusselsvurdering for besøget de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der fandtes nødvendige med henblik på at sikre en fredelig og sikkerhedsmæssig forsvarlig afvikling af besøget.
>
> Københavns Politi har tidligere i besvarelsen af spørgsmål 865 og 875-880 (alm. del) fra Folketingets Retsudvalg samt samrådsspørgsmålene BL-BN redegjort

708 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

709 DUP, bilag C-14-2-2

for politiets indsats under statsbesøget. Københavns Politi kan fortsat henholde sig til disse besvarelser, hvoraf blandt andet fremgår følgende:

"I dagene op til præsidentbesøget modtog Københavns Politi anmeldelser om demonstration på Christiansborg Slotsplads fra organisationerne F alun Gong og Free Tibet. Ønsket om at demonstrere på Christiansborg Slotsplads blev afvist af sikkerhedsmæssige årsager. Der blev i stedet tilbudt opstilling på Rådhuspladsen. På daværende tidspunkt forelå der ikke et endeligt program for den kinesiske præsidents besøg.

Få dage inden præsidentens ankomst til København stod det imidlertid klart, at præsidenten ikke ville komme i nærheden af Rådhuspladsen. Demonstrationsansøgerne blev de1jor telefonisk kontaktet af politiets planlægningssektion og tilbudt opstilling på Højbro Plads, hvorfra der er udsigt til Christiansborg og Christiansborg Slotsplads, hvor præsidenten skulle ankomme. Demonstrationsansøgerne valgte herefter at flytte demonstrationerne til Højbro Plads som en stationær demonstration. Demonstrationen udviklede sig til en fællesdemonstration med ca. 100 demonstranter fra de nævnte organisationer.

Omkring kl. 19.30 førte politiets indsatsleder en dialog med repræsentanter fra demonstrationerne blandt andet om meget højlydt brug af højttaler, hvilket ikke var omfattet af vilkårene for demonstrationen. Demonstranterne medbragte i øvrigt bannere, flag og balloner.

Da demonstranterne så den danske dronnings eskorte ankomme fra området ved Knippels Bro, afveg demonstranterne fra den tilkendegivne stationære demonstration, idet de begyndte at bevæge sig frem mod Christiansborg Slotsplads - og kortegeruten - med en bred front af demonstranter forrest. Da den kinesiske præsident skulle ankomme umiddelbart efter, valgte indsatslederen at tilkalde en deling til støtte for de seks politifolk, der indledningsvis var sat ud til at føre tilsyn med demonstrationen. For at forhindre utilsigtede handlinger fra demonstranternes side blev delingens gruppevogne opstillet foran demonstranterne for derved at afskære dem muligheden for at rykke længere frem.

Denne handling, der af nogle er blevet udlagt som forsøg på at skærme præsidenten fra demonstranterne, var udtryk for en taktisk handling for at skabe sikkerhed og ro. Såfremt demonstranterne ikke havde afveget fra den tilkendegivne plan for demonstrationen, var opgaven blevet løst med de seks politifolk, der var udsat til opgaven i første omgang. Demonstrationen var i øvrigt synlig fra kortegen.

Det er efterfølgende blevet undersøgt, hvorvidt indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar har givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende flag eller bannere, men dette har på intet tidspunkt været på tale. I øvrigt blev KSN (politiets kommandocentral) tidligt i demonstrationsforløbet forespurgt, om det var acceptabelt, at der var opsat bannere på lytterstatuen på Højbro Plads. Det blev accepteret under den forudsætning, at ingen kravlede op på statuen."

Det fremgår endvidere:

"Københavns Politi valgte ved dette statsbesøg - i modsætning til andre tidligere statsbesøg på samme sikkerhedsniveau - den strategi først at afspærre områder omkring de objekter, der indgik i besøget, kort før præsidentens ankomst. Dette betød, at der ikke blev etableret afspærringer flere timer før præsidenten og hans følge ville ankomme, men derimod først kort tid før ankomsten, hvorved tilskuere og demonstranter, der eventuelt allerede havde taget opstilling, i nogle tilfælde blev bedt om at flytte sig. Denne strategi blev valgt af hensyn til, at samfærdslen herved blev forstyrret mindst muligt. Samtidig bevirkede strategien imidlertid, at det i visse tilfælde var nødvendigt at bede om, at folk flyttede sig, modsat ved tidligere lejligheder, hvor der lang tid forinden har været etableret en afspærring, bag hvilken tilskuere mv. kunne tage opstilling."

Københavns Politi afgav ligeledes den 12. marts 2014 følgende udtalelse til Rigspolitiet vedrørende samrådsspørgsmål AC:[710]

"…
I sagen, der blev afgjort ved Københavns Byrets dom af 18. februar 2014, oplyst, at 6 personer havde anlagt sag mod Københavns Politi med påstand om, at de pågældende havde været ulovligt administrativt frihedsberøvet i forbindelse med forskellige episoder under den kinesiske præsidents besøg i Danmark i juni 2012.

Københavns Politi havde nedlagt påstand om frifindelse, idet det blev gjort gældende, at de pågældende personer ikke havde været administrativt frihedsberøvet ved de pågældende episoder.

710 DUP, bilag C-14-1-1-4

Ved Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 blev Københavns Politi frifundet for påstanden for fem af sagsøgernes vedkommende, idet byretten ikke fandt, at de pågældende havde været administrativt frihedsberøvet.

For den 6. persons vedkommende lagde retten til grund, at den pågældende blev tilbageholdt i ca. 1 time og 10 minutter. Den pågældende havde forklaret i retten, at politiet i den angivne periode ikke tillod ham at forlade det sted i Kongens Have ved Rosenborg Slot, hvor han havde taget opstilling. Københavns Byret har lagt den pågældendes forklaring herom til grund og i den forbindelse fundet, at der ikke var hjemmel til en sådan tilbageholdelse i medfør af politiloven eller ved anden hjemmel. Frihedsberøvelsen blev herefter fundet ulovlig og som følge heraf tillige i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 5, stk. 1.

Det har ikke været Københavns Politis opfattelse, at den pågældende var forhindret i at forlade stedet, men dommen vil nu blive vurderet nærmere, inden der tages stilling til, hvorvidt Københavns Politi ønsker at anke den til Østre Landsret.

Ankefristen udløber den 18. marts 2013.

Det bemærkes, at EMRK artikel 5 omhandler personers ret til frihed og personlig sikkerhed. Det fremgår af artikel 5, at en frihedsberøvelse skal have hjemmel i national lovgivning, og at national lovgivning skal være overholdt i den konkrete sag, jf. formuleringerne *"den ved lov foreskrevne fremgangsmåde"* og *"lovlig"*. Såfremt en frihedsberøvelse ikke er sket i overensstemmelse med den påberåbte hjemmel i national lov, er den derfor tillige i strid med EMRK artikel 5. Dette gælder således i alle tilfælde, hvor en frihedsberøvelse kendes ulovlig. Det fremgår af artikel 5, at *"enhver, der har været genstand for anholdelse eller forvaring i modstrid med bestemmelserne i denne artikel, har ret til erstatning."* Erstatning fastsattes i disse situationer normalt takstmæssigt i henhold til Rigsadvokatens vejledning om ikke-økonomisk skade (tort mv.) i forbindelse med frihedsberøvelser mv.

Københavns Byrets dom af 18. februar 2014, der alene omhandlede spørgsmålet om, hvorvidt enkelte personer havde været administrativt frihedsberøvet i medfør af politiloven, findes ikke i sig selv at give anledning til at ændre strategi for planlægning af afviklingen af tilsvarende begivenheder i fremtiden med henblik på at sikre overholdelse af EMRK's bestemmelser.

> Der har i forbindelse med de kinesiske statsbesøg i såvel 2012 som 2013 har været fremført kritik af demonstranters muligheder for at demonstrere, navnlig ved at fremvise tibetanske flag. I lyset heraf har der blandt andet efter det officielle besøg i 2013 været afholdt et dialogmøde mellem Københavns Politis øverste ledelse og repræsentanter fra foreningen Falun Gong vedrørende den politimæssige afvikling af besøget.
>
> Københavns Politi er meget opmærksom på, at ønsker om at ytre sig/demonstrere i forbindelse med officielle begivenheder naturligvis skal imødekommes i videst muligt omfang. Ved udvælgelsen af egnede demonstrationssteder vil der fortsat i videst muligt omfang blive taget hensyn til demonstrationsdeltagernes ønske om størst mulig synlighed og nærhed i forhold til de personer, som demonstrationen særligt er rettet mod. På baggrund af erfaringerne fra det kinesiske statsbesøg i 2012 og besøget af den kinesiske parlamentsformand i 2013, vil Københavns Politi arbejde for på det tidligst mulige tidspunkt at opnå en god dialog med anmeldte demonstrationsdeltagere med henblik på i videst muligt omfang at imødekomme demonstrationsdeltagernes ønsker om synlighed og nærhed. Dette vil dog fortsat finde sted under hensyntagen til, at der samtidig skal kunne træffes de nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Det vil således også fortsat kunne forekomme, at demonstranter henvises til et særligt udpeget demonstrationsområde.
>
> Københavns Politi vil også have fokus på, at den enkelte medarbejder nøje instrueres om, at være opmærksom på, at lovlige aktiviteter, der ikke er egnede til at forstyrre den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, ikke må forhindres, herunder ved fratagelse af uskadelige effekter fra demonstrationsdeltagere.
>
> Kopi af Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 vedlægges."

Begge udtalelser fremstår som underskrevet af politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi.

Om udtalelserne er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[711]

> "Vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 650 af 28. februar 2014 og samrådsspørgsmål AC oplyste afhørte, at Mogens Lauridsen i sit forslag til ændringer i bidraget til spørgsmål AC imødegik den kritik, der havde været af, at de for-

711 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

håndsudpegede demonstrationssteder lå for langt væk. Det var især et kritikpunkt under besøget i 2013. Afhørte læste ikke Mogens Lauridsens forslag om en tilføjelse som, at demonstranter ikke måtte være synlige under besøget i 2012. Det er afhørte, der har suppleret bidraget af 12. marts 2014 med oplysninger om retssagen.

Bidraget af 12. marts 2014 til brug for besvarelsen af spørgsmål 650 er ligeledes udarbejdet på grundlag af afhørtes kendskab til retssagen. Han gjorde sig fortsat ikke overvejelser om at inddrage oplysningerne i operationsbefalingen. Operationsbefalingen lå som et bilag i retssagen, og han tænkte ikke på, at den kunne bidrage til besvarelsen af Folketingets spørgsmål.

Afhørte synes ikke, at der på dette tidspunkt forelå nye oplysninger, der gav anledning til at undersøge de afgivne bidrag yderligere. Det var de samme hændelser, der blev taget op. Forklaringerne i retten blev afgivet allerede i februar 2013. Videooptagelserne blev forevist uden forvarsel under retssagen, og de blev ikke på dette tidspunkt udleveret til afhørte. Der var intet nyt i dem, som afhørte hæftede sig ved. De viste intet om de frihedsberøvelser, der var til prøvelse. De seks sagsøgere var ifølge forklaringerne kun frataget i alt ét flag, og det bestyrkede ikke, at der var en generel ordre om at fratage flag. Andre vidner forklarede, at de fik deres flag tilbage. Forklaringerne bestyrkede selvfølgelig, at folk havde svært ved at få adgang til at vise flagene, men der var kommet meget få klager, når man tænker på hvor stort besøget var. Formodningen var fortsat, at selvom politiet måske havde handlet forkert eller overfortolket budskabet om, at kineserne ikke måtte tabe ansigt, var der tale om enkeltstående tilfælde, og det kunne ikke tages som udtryk for noget generelt. Der var få episoder, selvom der i hvert fald var nogle hundrede demonstranter på Højbro Plads, hvis ikke ligefrem 1000. Indtrykket var ikke, at der var givet nogen generel instruks."

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[712]

"Byretsdommen i februar 2014 medførte yderligere spørgsmål fra Retsudvalget. Det overraskede afhørte, at sagen nu blussede op igen, for Københavns Politi blev frifundet i fem ud af seks tilfælde, og der var afgivet detaljerede forklaringer. Når Københavns Politi ikke fik medhold i den sidste sag, skyldtes det udelukkende, at det ikke var lykkedes at identificere nogle politifolk.

Retsudvalgets spørgsmål 650 var en gentagelse af et tidligere spørgsmål, og det blev besvaret med en ordret gengivelse af et af de svar, der var afgivet i 2012.

712 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

Dommen bekræftede afhørte i, at operationsledelsen havde varetaget opgaven korrekt i 2012. Der var desuden givet udtømmende og klare svar allerede i 2012. Svar som nu var bekræftet under vidneforklaringer i byretten."

Louise Falkenbergs notat af 18. marts 2014

Fuldmægtig i Justitsministeriets Politikontor, Louise Falkenberg, udarbejdede den 18. marts 2014 følgende notat:[713]

"…
Københavns Byret afsagde således den 18. februar 2014 dom i en sag anlagt af nogle demonstranter mod Københavns Politi med påstand om, at demonstranterne med urette blev administrativt frihedsberøvet i forbindelse med præsident Hu Jintaos besøg i juni 2012.

Demonstranterne har under sagens behandling ved byretten bl.a. forklaret, at betjente fra Københavns Politi i forbindelse med statsbesøget forhindrede dem i at fremvise det tibetanske flag for den kinesiske præsident, bl.a. under henvisning til at flaget var ulovligt, og at der var givet ordre til at konfiskere alle flag, der ikke øjeblikkeligt blev pakket ned. De ansatte ved Københavns Politi, der har afgivet forklaring under sagen, har dog afvist, at der fra overordnet side skulle være givet instrukser om, at personer med tibetanske flag skulle fratages disse.

Københavns Byret har på baggrund af de foreliggende beviser fundet, at der i et enkelt tilfælde var tale om en ulovlig administrativ frihedsberøvelse. Byretten har ved afgørelsen heraf lagt til grund, at den pågældende demonstrant blev tilbageholdt i et tidsrum på mere end en time som følge af, at han flagede med det tibetanske flag. Byrettens afgørelse er alene baseret på demonstrantens egen forklaring i retten om forløbet, idet det ikke har været muligt at identificere de betjente, som var i kontakt med demonstranten. I de øvrige forhold er Københavns Politi blevet frifundet.

Sagens parter har 4 uger til eventuelt at indbringe dommen for landsretten.

Flere af demonstranterne har tilkendegivet over for pressen, at de påtænker at anke dommen, men der er endnu ikke indgivet en formel anke til landsretten.

713 JM, j. nr. 2014-0035-0219, dok. 1097819

> Københavns Politi har efter byrettens dom iværksat en undersøgelse med henblik på at identificere de betjente, der var i kontakt med demonstranterne i de episoder, som er omhandlet i dommen, og hvor der ikke allerede foreligger oplysning herom.
>
> Det indstilles på den baggrund, at det tilkendegives, at det ikke findes at være hensigtsmæssigt at tage en nærmere indholdsmæssig drøftelse af dommen fra Københavns Byret på nuværende tidspunkt.
>
> Det bemærkes, at Folketingets Retsudvalg har indkaldt til et samråd om sagen og bedt om en redegørelse for, om byrettens dom får konsekvenser for politiets indsats under fremtidige statsbesøg, samt for hvordan ministeren vil sikre, at dansk politi fremover i lignende situationer overholder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions frihedsbestemmelser. Samrådet er berammet den 10. april 2014."

Rigspolitiets bidrag af 27. marts 2014 til Justitsministeriet

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, fremsendte den 27. marts 2014 et bidrag til Justitsministeriet til brug for besvarelsen af Retsudvalgets samrådsspørgsmål AC. Indholdet er i al væsentlighed identisk med indholdet i den ovenfor citerede udtalelse af 12. marts 2014 fra politidirektør Thorkild Fogde, dog blev det af Rigspolitiet oplyst, at Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 nu var anket. Endvidere tilføjedes som næstsidste afsnit:[714]

> "Rigspolitiet kan henholde sig til bemærkningerne fra Københavns Politi og i øvrigt henvise til, at politiets håndtering af et statsbesøg planlægges og udføres af den relevante, stedlige politikreds under hensyntagen til den risikovurdering/trusselsvurdering, der måtte foreligge i forhold til det konkrete besøg."

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, fremsendte den 27. marts 2014 endvidere et bidrag[715] til Justitsministeriet til brug for besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 650. Bidraget var ligeledes i al væsentlighed en gengivelse af den ovenfor citerede udtalelse af 12. marts 2014 fra Københavns Politi, dog var der i det indledende afsnit foretaget korrektioner, der omtaltes således i Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport af 29. juli 2016:[716]

714 JM, bilag 2014-0035-0219, dok. 1121735

715 JM, j. nr. 2014-0035-0219, dok. 1121735

716 DUP, bilag C-10

> "For det første er det i Københavns Politis bidrag angivet, at det var "angreb af enhver art", som gæsterne og deres følge skulle beskyttes mod og ikke og ikke "angreb at nogen art" som anført i Justitsministeriets besvarelse. Denne rettelse er foretaget af Rigspolitiets daværende sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen i Rigspolitiets bidrag til Justitsministeriet, jf. bilag C-10-2-3.
>
> For det andet er det i Københavns Politis bidrag angivet, at 'Det kan afvises, at Københavns Politi havde til opgave at forhindre fredelige demonstrationer, herunder fremvisninger at tibetanske flag", hvilket altså ikke er den eksakte formulering, der er gengivet i Justitsministeriets besvarelse, jf. ovenfor. I Rigspolitiets bidrag til Justitsministeriet (bilag C-10-1-1/C-10-2-3) er det angivet, at "Københavns Politi har afvist at have haft til opgave at forhindre fredelige demonstrationer, herunder fremvisninger af tibetanske flag". Hvor denne ændrede formulering stammer fra, fremgår ikke af det modtagne materiale."

Herom har *sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet,* for kommissionen forklaret:[717]

> "Hun blev ikke ved sin tiltræden orienteret om de svar, der hidtil var afgivet til Folketinget, men i forbindelse med de nye spørgsmål og svar i april 2014 var det naturligt, at hun gjorde sig bekendt med, hvad der tidligere var svaret. De nye bidrag gav hverken hende eller nogen i Direktionssekretariatet anledning til at overveje, om der tidligere ikke skulle være svaret korrekt og fyldestgørende.
>
> Spørgsmål 650 blev behandlet på sædvanlig måde i Rigspolitiet. Hun fik kendskab til byretsdommen i forbindelse med behandlingen af dette spørgsmål, men fandt ikke anledning til at foretage sig yderligere. Hun var ikke bekendt med, at forklaringerne i dommen ikke var retvisende. Københavns Politis bidrag af 12. marts 2014 til besvarelse af spørgsmålene 650 og AC gav ikke anledning til, at man foretog sig yderligere i Rigspolitiet. Hun var ikke bekendt med, at det blev drøftet at afgrænse svarene, fordi man ikke ville komme nærmere ind på den nu ankede dom. Generelt er det ikke ualmindeligt at henvise til, at en sag er anket, og at man af respekt for domstolene ikke ønsker at udtale sig, før sagen er endeligt afgjort. Desuden havde Københavns Politi på baggrund af oplysningerne i dommen taget initiativ til identificering af politifolkene. Ændringerne i bidragene til spørgsmål 650 fra Københavns Politis "angreb af enhver art" til Rigspolitiets "angreb af nogen art" kunne være foretaget i politiområdet eller i

717 Protokol nr. 53 af 26. januar 2017

> Direktionssekretariatet. Hun erindrede ikke, at hun selv skulle have foretaget denne ændring.
>
> Oplysningerne om forekomsten af flag på Station Amager, dommen, de mange spørgsmål fra Folketinget og den massive pressedækning gav ikke i Direktionssekretariatet anledning til, at man nærmere undersøgte bidragenes indhold. Det var Københavns Politi, der havde den politifaglige vurdering af det, der var sket, og de indhentede bidrag var efterprøvet og godkendt på ledelsesniveau af såvel Københavns Politi som politiområdet under Rigspolitiet."

Endvidere har *specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet,* for kommissionen forklaret:[718]

> "Hun blev bortset fra inddragelsen omkring samrådsspørgsmålene i 2013 først inddraget i forholdene omkring det tidspunkt, hvor byretsdommen blev afsagt i 2014, og hvor Retsudvalget stillede spørgsmålene 650 og AC. De blev håndteret på vanlig vis i marts 2014. De blev visiteret til politiområdet, der indhentede bidrag fra Københavns Politi. Direktionssekretariatet ekspederede bidraget videre til Justitsministeriet efter at have sikret sig, at godkendelsesproceduren var fulgt, og at svarene dækkede det, der blev spurgt om. Der kunne ske sproglige ændringer, når de i Direktionssekretariatet så på det med friske øjne, men hvis man blev opmærksom på noget, der vedrørte selve indholdet, blev der foretaget en ny høring af Københavns Politi via politiområdet.
>
> De nye oplysninger om, at flere personer var blevet frataget flag, forklaringerne fra byretten, videooptagelserne, der blev vist i byretten og selve dommens indhold, samt pressens og Retsudvalgets fortsatte interesse i sagen medførte ikke overvejelser i Direktionssekretariatet om en selvstændig indsats eller en skærpet kontrol med, hvad der egentlig var sket. Spørgsmålene blev håndteret på sædvanlig vis. Besvarelserne gik på dette tidspunkt meget på, at en ulovlig frihedsberøvelse i sig selv er i strid med menneskerettighedskonventionen. Det var Københavns Politi, der selv havde givet møde i byretten, og Københavns Politi henviste derefter i marts 2014 fortsat til de tidligere besvarelser. I Rigspolitiet tænkte man derfor ikke, at spørgsmålene nu skulle behandles anderledes. Rigspolitiet havde ingen grund til at tro, at Københavns Politi ikke loyalt havde oplyst, hvad der var sket i retten."

718 Protokol nr. 45 af 13. januar 2017

Udkast til talepapir af 6. april 2014
Kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese og souschef Louise Falkenberg, begge Justitsministeriets Politikontor, udarbejdede den 6. april 2014 følgende udkast til talepapir til brug for justitsministerens besvarelse af samrådsspørgsmål AC med førstnævntes rettelser og bemærkninger markeret i sidstnævntes oprindelige udkast:[719]

> **"[Indledning]**
>
> **1.** Temaet for dette samråd udspringer af politiets indsats i forbindelse med, at den daværende kinesiske præsident Hu Jintao besøgte København i juni 2012.
>
> Det er som bekendt ikke første gang, at en siddende justitsminister er kaldt i samråd om politiets indsats i forbindelse med præsidentbesøget.
>
> Min forgænger har således allerede i forbindelse med et samråd i august 2012 her i Retsudvalget samt i en række besvarelser af skriftlige spørgsmål redegjort i detaljer for politiets indsats i forbindelse med præsidentbesøget.
>
> Lidt nyt er der dog sket. For som bekendt (det står jo i selve spørgsmålet) afsagde Københavns Byret den 18. februar i år dom i en sag, der var anlagt mod Københavns Politi af seks demonstranter med påstand om, at de i forbindelse med præsidentbesøget blev udsat for en ulovlig administrativ frihedsberøvelse.
>
> Dommen fra Københavns Byret er (af hvem?) anket til Østre Landsret, og sagen verserer derfor stadig ved domstolene. Jeg synes derfor ikke, at det er passende, at jeg på nuværende tidspunkt går nærmere ind i en drøftelse af om Københavns Politi under præsidentbesøget foretog ulovlige administrative frihedsberøvelser eller ej. Det håber jeg naturligvis, at udvalget har forståelse for.
>
> **[Generelt om politiets indsats under det kinesiske statsbesøg]**
>
> **2.** Med det sagt, vil jeg gerne starte med at knytte nogle få helt overordnede bemærkninger til politiindsatsen i forbindelse med præsidentbesøget.
>
> Det er jo helt generelt sådan, at det er politiet, som vurderer, hvordan den politioperative indsats i forbindelse med officielle begivenheder - som for eksempel et statsbesøg - organiseres og tilrettelægges.

719 JM, mailkorrespondance, Anne Berg Mansfeld-Giese

Og når det forholder sig sådan er det helt enkelt fordi, at det er politiet, som er bedst til at vurdere, hvordan den politimæssige indsats planlægges og gennemføres på den mest hensigtsmæssige måde i det enkelte tilfælde.

Den nærmere indsats i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg blev da også organiseret og tilrettelagt af Københavns Politi på baggrund af en forudgående trusselsvurdering.

Københavns Politi har oplyst, at det overordnede formål med politiets indsats under præsidentbesøget var at sikre, at besøget kunne gennemføres i henhold til det fastlagte program, uden at der blev lagt hindringer i vejen for besøgets gennemførelse, og uden at gæsterne og deres følge blev udsat for angreb af nogen art.

Københavns Politi har også oplyst, at man i forbindelse med præsidentbesøget alene traf de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der fandtes nødvendige med henblik på at sikre en fredelig og sikkerhedsmæssig forsvarlig afvikling af besøget.

Det er flere gange blevet antydet, at politiets indsats reelt .havde til formål at forhindre fredelige demonstrationer i ~~anledning~~ forbindelse af med præsidentbesøget, herunder fremvisninger af tibetanske flag. Og at instrukserne om en sådan ~~indsats~~ tilgang til præsidentbesøgets afvikling skulle være udstedt af Justitsministeriet eller den tidligere justitsminister personligt.

Jeg vil - som min forgænger også har gjort det flere gange gerne understrege, at dette intet har sigpå ~~ingen måde var tilfældet~~. Som der er redegjort for i (svar nr…) begrænsede Justitsministeriets rolle i planlægningen af præsidentbesøget sig til at håndtere en begæring fra ?? om såkaldt særlig hjælp – det vil sige…..

Og når det forholder sig sådan er det ikke mindst fordi, vi ~~For~~i Danmark ~~gælder~~ nyder ~~der en~~ grundlovsfæstet ret til både ytr~~eings-~~ og forsamle~~ingsfrihed~~ os. Og det er rettigheder, som regeringen anser for at være helt grundlæggende og afgørende elementer i ethvert demokratisk samfund, og som vi i regeringen derfor også vægter meget højt.

[Dommen fra Københavns Byret]

Efter disse mere overordnede bemærkninger om politiets indsats i forbindelse med præsidentbesøget i juni 2012, vil jeg gå over til det, der spørges til med

samrådsspørgsmålet - nemlig dommen fra Københavns Byret og hvilke konsekvenser, den eventuelt skal have.

4. Som jeg indledningsvist var inde på, afsagde Københavns Byret i februar i år dom i en sag, der var anlagt mod Københavns Politi af seks demonstranter med påstand om, at de i forbindelse med præsidentbesøget blev udsat for ulovligegt ~~blev~~-administrativte frihedsberøvelsert~~e~~.

Dommen omhandler ~~om~~ fire forskellige episoder: To episoder på Christiansborg Slotsplads, en episode ved Langelinie og en episode, der fandt sted i Kongens Have. (er nogle af episoderne ikke også beskrevet i den tdil. Samrådstale - evt, nævne det her)

Demonstranterne har forklaret i byretten, at betjente fra Københavns politiefter ~~demonstrantemes~~ deres opfattelse - i forbindelse med episoderne (direkte eller indirekte) forsøgte at forhindre dem i at vise det tibetanske flag for den kinesiske præsident. Og det er demonstranternes opfattelse, at de herved blev forhindret i at udøve deres ret til at demonstrere, og at de dermed~~for~~ også var udsat for en ulovlig frihedsberøvelse.

Bør vi ikke her kort omtale, hvad betjentene har forklaret om spørgsmålet om flagning?

Københavns Byret har i ~~sin~~ dommen frifundet Københavns Politi for påstanden om ulovlig administrativ frihedsberøvelse i fem af de seks tilfælde.

Byretten har dog også fundet, at der i et enkelt tilfælde - i forbindelse med den episode, der fandt sted i Kongens Have - blev foretaget en ulovlig administrativ frihedsberøvelse og tilkendt sagsøgeren erstatning i anledning heraf.

Byretten har ved sin afgørelse lagt til grund, at den pågældende demonstrant blev tilbageholdt af flere betjente fra Københavns Politi i et tidsrum på mere end en time alene som følge af, at han flagede med det tibetanske flag.

Byrettens afgørelse er dog ~~udelukkende~~ alene baseret på den pågældende demonstrants egen forklaring i retten om forløbet, idet det ikke forud for byrettens behandling af sagen havde været muligt at identificere den eller de betjente, der var involveret episoden med den pågældende sagsøger.

Dommen fra Københavns Byret er af de fem demonstranter, der ikke fik medhold i byretten, indbragt for Østre Landsret.

Også Københavns Politi har anket byrettens dom til landsretten for så vidt angår den demonstrant, som fik medhold i byretten.

Det er derfor nu op til landsretten at vurdere, om en eller flere af de pågældende demonstranter ulovligt blev administrativt frihedsberøvet af Københavns Politi under præsidentbesøget. Og som jeg allerede har været inde på, finder jeg derfor ikke, at jeg her i dag bør forholde mig nærmere til dette spørgsmål.

Jeg synes af samme grund også, at det er for tidligt allerede nu at tage stilling til, om og i givet fald hvilke konsekvenser, dommen skal have.

Jeg har i øvrigt noteret mig, at Københavns Politi har iværksat en undersøgelse med henblik på at identificere alle de politibetjente, der var involveret i de episoder, der er behandlet i byrettens dom. Det er således tænkeligt, at det det bevismæssige grundlag under ankesagen vil være mere omfattende end under byrettens behandling af sagen.

[Eventuelle fremtidige statsbesøg fra Kina]

5. Når det er sagt, synes jeg selvfølgelig, at det er ærgerligt, at præsidentbesøget og det efterfølgende kinesiske statsbesøg i 2013 – ~~for~~ hos nogen har skabt tvivl om, hvorvidt politiet beskytter borgernes ret til at forsamle sig og ytre sig, bl.a. ved at fremvise tibetanske flag. Og at man har derimod har været optaget af at skåne de kinesiske gæster for synet af demonstranter med de tibetanske flag.

Og jeg ved at ikke mindst Københavns Politi deler denne ærgrelse (Skal godkendes af RP/PD).

Uanset hvordan sagen falder ud i Østre Landsret, synes jeg derfor, at det er ~~på sin plads~~ helt relevant, at man mere generelt ~~at~~ overvejer, om der er noget, der kan gøres bedre eller anderledes i forbindelse med eventuelle fremtidige statsbesøg.

Københavns Politi forsøger allerede i dag i videst muligt omfang at imødekomme ønsker om at ytre sig og demonstrere i forbindelse med officielle begivenheder, herunder statsbesøg.

Og når der skal udvælges egnede demonstrationssteder, tager politiet i videst muligt omfang hensyn til eventuelle ønsker om synlighed og nærhed i forhold til de personer, som demonstrationerne er rettet imod.

~~Jeg glæder mig dog over, at~~ Københavns Politi har imidlertid tilkendegivet, at ~~politiet~~ man i politikredsen - netop i lyset af erfaringerne fra de kinesiske statsbesøg i 2012 og 2013 - i fremtiden vil arbejde for på det tidligst mulige tidspunkt at opnå en god dialog med deltagerne i demonstrationer, der er anmeldt på forhånd, for derved i videst muligt omfang at kunne imødekomme demonstrationsdeltagernes ønske om synlighed og nærhed.

Det synes jeg, er en meget fornuftig og rigtig beslutning.

Det siger dog sig selv, at politiet altid, når der skal vælges et egnet sted en demonstration, skal tage hensyn til de nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Og~~Dderfor~~ vil også i fremtiden kunne ske, at demonstranter ~~bliver~~ må henvis~~te~~es til et særligt udpeget demonstrationsområde.

Jeg glæder mig også over, at Københavns Politi har tilkendegivet, at ~~potiet~~man fremadrette~~over~~ vil have særligt fokus på at sikre, at den enkelte medarbejder instrueres om, at lovlige aktiviteter, der ikke forstyrrer den offentlige orden eller sikkerhed, ikke må forhindres. Og at deltagere i demonstrationer derfor heller ikke må fratages uskadelige effekter, som f.eks. flag.

Og så ved jeg, at Københavns Politi efter det officielle statsbesøg fra Kina i 2013 - hvor der også fra flere sider ~~var~~ blev fremført kritik af demonstranternes mulighed for at demonstrere og bl.a. vise det tibetanske flag - afholdt et dialogmøde mellem Københavns Politis øverste ledelse og repræsentanter for Falun Gong i Danmark vedrørende den politimæssige afvikling af mødet.

En sådan dialog vil med stor sandsynlig også kunne medvirke til, at eventuelle fremtidige kinesiske statsbesøg vil kunne afvikles uden problemer.

[Afrunding]

6. For at samle op, så er dommen fra Københavns Byret - som jeg allerede har været inde på flere gange - indbragt for Østre Landsret. Det er derfor nu op til landsretten at vurdere, om Københavns Politi i et eller flere tilfælde foretog ulovlige administrative frihedsberøvelser i forbindelse med præsidentbesøget i juni 2012.

Da sagen derfor stadig verserer ved domstolene, synes jeg, at det for tidligt allerede nu at tage stilling til, hvilke eventuelle konsekvenser dommen skal have.

> Jeg har dog med stor glæde noteret mig, at Københavns Politi allerede har taget erfaringerne fra bl.a. det kinesiske præsidentbesøg til sig og vil bruge disse erfaringer i forbindelse med planlægning af politiindsatsen i forbindelse med fremtidige statsbesøg
> …"

Udkast til beredskaber af 7. april 2014
En udateret "Q & A", der er journaliseret i Justitsministeriet den 7. april 2014 og som er udarbejdet af souschef Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret, til brug for justitsministerens besvarelse af eventuelle supplerende spørgsmål i samrådet den 10. april 2014, var sålydende:[720]

> "…
> **Q & A nr. 1: Episoden i Kongens Have**
>
> **Spørgsmål**
>
> *Hvad kan ministeren sige om den episode, der fandt sted i Kongens Have?*
>
> **Muligt svar**
>
> • Mit kendskab til episoden begrænser sig til de oplysninger, som fremgår af dommen fra Københavns Byret.
>
> • Det fremgår, at den pågældende demonstrant ønskede at fremvise det tibetanske flag for den kinesiske præsident i forbindelse med præsidentens besøg på Rosenborg Slot.
>
> • Demonstranten tog derfor opstilling med et tibetansk flag i Kongens Have, hvor han - ifølge sin egen forklaring - blev kontaktet af flere betjente fra Københavns Politi, der bad ham om at tage flaget ned, angiveligt med den begrundelse, at der var et demonstrationsforbud, og at man derfor bl.a. ikke måtte vise flag.
>
> • Demonstranten blev herefter ifølge sin forklaring tilbageholdt af de pågældende betjente i en periode på mere end en time, indtil præsidenten igen havde forladt Rosenborg Slot.

720 JM, j.nr. 2014-0035-0219, dok. 1132960

• Københavns Byret har i sin afgørelse lagt til grund, at den pågældende demonstrant blev udsat for en ulovlig administrativ frihedsberøvelse.

• Det fremgår af byrettens dom, at det ikke har været muligt for politiet at identificere de betjente, der var i kontakt med den pågældende demonstrant. Afgørelsen er derfor alene baseret på den pågældende demonstrants egen forklaring i retten om forløbet.

Q & A nr. 2: Identifikation af de betjente, der var involveret i de konkrete episoder

Spørgsmål

Hvorfor har Københavns Politi først nu iværksat en undersøgelse med henblik på at finde frem til de betjente, som var involveret i de konkrete episoder, som behandles i byrettens dom?

Muligt svar

• Som jeg har været inde på, har Københavns Politi nu iværksat en undersøgelse med henblik på at identificere de politibetjente, der var involveret i de episoder, der er behandlet i byrettens dom.

• Det er Københavns Politi, der selv har taget initiativ til undersøgelsen.

• Jeg kan forstå, at Københavns Politi i medierne har forklaret, at man vil gribe det sådan an, at man først vil forsøge at identificere de politigrupper, der var indsat i de enkelte områder. Og at man herefter vil spørge de betjente, der indgik i politigrupperne, om de var involveret i de konkrete episoder, der er behandlet i byrettens dom.

• Hvis det lykkes for Københavns Politi at finde frem til betjente, som har været involveret i en eller flere af de konkrete episoder, der er behandlet i byrettens dom, vil betjentene formentlig kunne bruges som vidner i forbindelse med ankesagen i Østre Landsret.

• Det kan derfor - som jeg også var inde på i min besvarelse – ikke udelukkes, at det bevismæssige grundlag under ankesagen vil være mere omfattende end under byrettens behandling af sagen.

Q & A nr. 3: Forelå der en instruks om fratagelse af tibetanske flag

Spørgsmål

Hvad er ministerens holdning til de forklaringer, der er afgivet i byretten om, at der forelå en instruks til politiet om, at demonstranter skulle fratages tibetanske flag, og at de kinesiske gæster ikke ville tabe ansigt?

Muligt svar

• Flere politifolk fra Københavns Politi har afgivet vidneforklaringer i byretten. Det gælder bl.a. den operationsansvarlige og to indsatsledere.

• Disse vidner har samstemmende afvist påstandene om, at der i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg var givet en instruks fra politiledelsen om, at der ikke måtte fremvises tibetanske flag, og at sådanne flag skulle tages fra demonstranterne.

[Hvis der spørges til betydningen af tilkendegivelsen om, at "kineserne ikke ville tabe ansigt"]

• Jeg kan forstå, at den vicepolitiinspektor, der var ansvarlig for operationen, har forklaret i byretten, at Københavns Politi forud for præsidentbesøget havde fået oplyst, at "kineserne ikke ønskede at tabe ansigt".

• Jeg kan dog samtidig forstå, at det pågældende vidne også forklarede, at tilkendegivelsen var med til at give et overordnet billede, men i øvrigt ikke blev brugt til noget af politiet.

• Jeg ønsker ikke herudover at kommentere den vidneforklaringen, som er afgivet under den sag, som nu er under anke.

[Hvis der spørges til, om ikke ministeren finder det påfaldende, at så mange demonstranter uafhængigt af hinanden har, forklaret, at politiet ikke ville tolerere tibetanske flag}

• Det er klart, at når der er flere demonstranter, der uafhængigt af hinanden har haft en dårlig oplevelse i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg, og som giver udtryk for, at de oplevede, at politiet ville forhindre dem i at udøve deres ret til at demonstrere, så gør det selvfølgelig indtryk på mig.

• Jeg må dog understrege, at det, som Københavns Politi siger, og som også er forklaret af de politifolk, som har vidnet under byretssagen, det er, at der ikke forud for præsidentbesøget var givet nogen instrukser om, at politiet skulle forhindre demonstranter i fremvise tibetanske flag endsige fratage dem flagene.

• Men det er selvfølgelig klart, at jeg ikke kan sidde her i dag og kategorisk afvise, at der i forbindelse med præsidentbesøget for snart to år siden kan have forekommet situationer, hvor politifolk konkret har ageret på en uhensigtsmæssig måde i forhold til demonstranter. Det siger sig selv.

• Derfor synes jeg også, at det er meget positivt, at Københavns Politi i fremtiden vil have særligt fokus på at sikre, at den enkelte medarbejder bliver instrueret om, at lovlige aktiviteter, der ikke forstyrrer den offentlige orden eller sikkerhed, ikke må forhindres. Og at det i den forbindelse særligt vil blive indskærpet, at deltagere i demonstrationer derfor heller ikke må fratages uskadelige effekter, som f.eks. flag.

Q & A nr. 4: Fundet af tibetanske flag på station Amager

Spørgsmål:

Hvordan vil ministeren forklare, at der efter præsidentbesøget i 2012blev fundet flere tibetanske flag hos Københavns Politi?

Muligt svar

• Københavns Politi afviste i forbindelse med samrådet i august 2012, at politifolk med ledelsesansvar i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg havde givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende flag eller bannere, og at det derfor havde formodningen imod sig, at demonstranter skulle være blevet frataget tibetanske flag.

• Københavns Politi kom imidlertid i maj 2013 med nye oplysninger om, at politiet nu havde grundlag for at konkludere, at flere personer af politiet fik frataget tibetanske flag i forbindelse med statsbesøget i juni 2012.

• Min forgænger orienterede Retsudvalget om de nye oplysninger i et brev af 26. juni 2013.

• Som det fremgår af brevet til udvalget, antager Københavns Politi, at de pågældende flag blev frataget demonstranter under henvisning til politilovens § 5, stk. 2, nr. 3.

• Denne bestemmelse giver politiet en generel adgang til at fratage genstande med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

• Som jeg var inde på i min tale, har de ansatte ved Københavns Politi, der har afgivet vidneforklaring i byretten, da også klart afvist, at der i forbindelse med præsidentbesøget var givet instruks fra overordnet side om, at personer med tibetanske flag skulle fratages deres flag.

• Og som jeg også har redegjort for her i udvalget i dag og i forbindelse med min skriftlige besvarelse af spørgsmål nr. 650, afviser Københavns Politi fortsat, at politiets indsats i forbindelse med præsidentbesøget havde til formål at forhindre fredelige demonstrationer, herunder fremvisning af tibetanske flag.

Q & A nr. 5: Politinumre

Spørgsmål

Vil ministeren - i lyset af at det i de fleste af de situationer, som byretsdommen vedrører ikke har været muligt at identificere de involverede politifolk - garantere, at der snart kommer numre på danske politibetjentes uniformer, ligesom det er tilfældet i bl.a. Norge?

Muligt svar

• Jeg har sådan set sagt meget klart, at det er min opfattelse, at det skal være muligt at identificere de politifolk, der deltager i en konkret politiforretning eller aktion.

• Og det er derfor heller ingen hemmelighed, at jeg mener, at der bør gennemføres tiltag, der forbedrer mulighederne for at identificere politifolk, men som samtidig ikke indebærer en forøget risiko for betjente.

• [Det forventer jeg at kunne sige noget mere konkret om i den allernærmeste fremtid.]

Q & A nr. 6: Politilovens regler om forsamlinger og politiets indgrebsmuligheder

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for reglerne i politiloven om forsamlinger, herunder hvilke indgrebsmuligheder politiet har i disse tilfælde?

Muligt svar

• Politiloven fastslår som en helt overordnet regel, at det er politiets opgave at beskytte borgernes grundlovssikrede ret til at forsamle sig.

• Forsamlingsfriheden skal dog udøves i overensstemmelse med retsordenens almindelige regler, herunder politiloven og straffeloven.

• Der er i politiloven og ordensbekendtgørelsen bl.a. fastsat regler om, at en forsamling skal anmeldes til politiet på forhånd, og at politiet kan give påbud om, at en forsamling skal afholdes et andet sted end det påtænkte eller på andre vilkår.

• Dette kan dog kun ske, når der er begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig forstyrrelse af færdslen, eller fare for enkeltpersoners sikkerhed eller den offentlige sikkerhed.

• Når politiet skal beslutte, om der skal udstedes påbud eller fastsættes vilkår, skal politiet som et væsentligt hensyn lægge vægt på, at forsamlingen kan opfylde sit formål.

• Hvis der er tale om, at enkelte deltagere i en forsamling giver anledning til fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners sikkerhed eller den offentlige sikkerhed, giver politiloven mulighed for, at politiet kan gribe ind over for denne eller disse personer. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis forsamlingsdeltagere optræder voldeligt.

• Politiet kan i disse tilfælde udstede påbud, besigtige en persons legeme, undersøge tøj og genstande samt fratage personer genstande. Politiet vil også om fornødent kunne frihedsberøve den eller de personer, der giver anledning til faren.

• Foruden politiets opgave med at beskytte borgernes forsamlingsret har politiet en anden opgave i relation til generelt at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners sikkerhed eller den offentlige sikkerhed.

• Denne generelle adgang til fareafværgelse gælder, uagtet om der er tale om en forsamling eller ej.

• Med henblik på at afværge fare kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan således anvende de samme beføjelser som over for forsamlingsdeltagere i form af påbud, besigtigelse, undersøgelse og frihedsberøvelse.

Q & A nr. 7: Udpegning af særlige demonstrationsområder

Spørgsmål

Hvad er politiets praksis i forhold til udpegning af særlige demonstrationsområder?

Muligt svar

• Københavns Politi har oplyst, at det - afhængig af sikkerhedsvurderingen i det konkrete tilfælde - er praksis, at det på forhånd besluttes, hvor eventuelle demonstrationer mest hensigtsmæssigt placeres, og at dette gælder såvel anmeldte som uanmeldte demonstrationer.

• Politiet vil derfor ofte på forhånd have udpeget demonstrationsområder i forbindelse med f.eks. større officielle begivenheder eller statsbesøg.

• Hvis trusselsvurderingen i det konkrete tilfælde er lav, vil det dog typisk ikke være påkrævet, at der på forhånd udpeges et demonstrationsområde.

• Ved større begivenheder vil Københavns Politi ofte tage kontakt til repræsentanter for kendte demonstrationer allerede i forbindelse med planlægningen af den politioperative indsats. Formålet med dette er, at forholdene omkring demonstrationen kan aftales nærmere mellem parterne på forhånd, herunder at der kan udpeges en hensigtsmæssig placering, der i størst muligt omfang tilgodeser demonstranternes ønske om at ytre sig samtidig med, at sikkerheden ikke kompromitteres.

• Og som jeg har været inde på, vil Københavns Politi i lyset af den betydelige kritik, der har været rejst i kølvandet på de kinesiske statsbesøg i 2012 og 2013 fremadrettet arbejde for på det tidligst mulige tidspunkt at opnå en god dialog med deltagerne i demonstrationer, der er anmeldt på forhånd, for derved i videst muligt omfang at kunne imødekomme deres ønske om synlighed og nærhed.

Q & A nr. 8: Politiets indsats i forbindelse med de to officielle besøg fra Kina

Spørgsmål

Synes ministeren ikke, at det er påfaldende, at politiets indsats overfor demonstranter er genstand for debat, hver gang der har været officielle besøg fra Kina?

Muligt svar

• Jeg synes bestemt, at det er ærgerligt, at de seneste to kinesiske besøg tilsyneladende har skabt en vis tvivl om, hvorvidt politiet nu også beskytter borgernes ret til at demonstrere og ytre sig.

• Og jeg ærgrer mig særligt over, at det er blevet antydet, at politiets indsats i forbindelse med de to statsbesøg skulle have haft til formål at skærme de udenlandske besøgende gæster mod synet af kritiske demonstranter - og at instruktioner herom skulle være givet af Justitsministeriet eller min forgænger personligt.

• Som min forgænger har understreget under de to tidligere samråd, så har hverken han eller andre i Justitsministeriet blandet sig i tilrettelæggelsen af den politioperative indsats i forbindelse med præsidentbesøget.

• Men i lyset af den betydelige kritik, der har været rejst i kølvandet på de to besøg, synes jeg, at det er positivt, at Københavns Politi fremadrettet vil arbejde for på det tidligst mulige tidspunkt at opnå en god dialog med deltagerne i demonstrationer, der er anmeldt på forhånd, for derved i videst muligt omfang at kunne imødekomme deres ønske om synlighed og nærhed.

• Jeg synes også, at det er positivt, at Københavns Politi i fremtiden vil have særligt fokus på at sikre, at den enkelte medarbejder bliver instrueret om, at lovlige aktiviteter, der ikke forstyrrer den offentlige orden eller sikkerhed, ikke må forhindres.

• Og at det i den forbindelse vil blive indskærpet, at deltagere i demonstrationer derfor heller ikke må fratages uskadelige effekter, som f.eks. flag.

Q & A nr. 9: Instrukser fra andre myndigheder

Spørgsmål

Hvis nu ikke den daværende justitsminister eller Justitsministeriet har givet politiet instrukser om at fratage demonstranter tibetanske flag er der så andre, som f.eks. Udenrigsministeriet, Statsministeriet eller kongehuset, der har gjort det?

Muligt svar

• Der er som bekendt for blot et par dage siden stillet mig en række nye spørgsmål, hvor der bl.a. bliver spurgt, om Københavns Politi og PET skulle have modtaget instrukser fra Udenrigsministeriet, Statsministeriet eller sågar Kongehuset om, hvordan de skulle forholde til demonstranter og flag i forbindelse med præsidentbesøget.

• Jeg har beklageligvis ikke kunnet nå at besvare alle spørgsmålene inden dagens samråd, men jeg vil naturligvis vende tilbageover for udvalget med et svar snarest muligt."

Om dette udkast til beredskab og om det ovenfor citerede udkast til samrådstale har *souschef Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret,* for kommissionen forklaret:[721]

> "Afhørte huskede mailkorrespondancen af 6. april 2014 med Anne Berg Mansfeld-Giese om udkast til samrådstale. Afhørte forberedte samrådstalen og beredskaber. Det var hendes første udkast til en samrådstale, og hun benyttede tidligere samrådstaler som hjælp. Der skulle tænkes på alt, hvad ministeren kunne blive spurgt til, og det var nok ud fra dét, at Anne Berg Mansfeld-Giese skrev om, hvad de skulle have undersøgt og også anførte, at der skulle noget med i beredskabet om flag, om politilovens bestemmelser om forsamlinger og indgrebsmuligheder og om numre på politiets uniformer. Afhørte fandt de nødvendige oplysninger frem og indføjede det i beredskabet. Hun udarbejdede udkastet på baggrund af, hvad der var sagt under tidligere samråd og

721 Protokol nr. 52 af 20. januar 2017

> oplysninger indhentet til brug for dette samråd. Der var tale om en sammenskrivning."

Ændringer i udkast til beredskab

Den 8. april 2014 sendte kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret, følgende mail til chefkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[722]

> "Vi kan fornemme, at noget af det, som formentlig vil komme op under samrådet torsdag, også vil være politiets praksis med hensyn til i visse situationer på forhånd at udpege demonstrationsområder, hvortil demonstranter henvises — det vil sige, at det ikke sker som vilkår i forbindelse med anmeldelse af demonstrationer. Vi har afgivet et svar herom i november (REU spm. 1078), hvor praksis er beskrevet, men hvor der ikke er redegjort det retlige grundlag for denne praksis. Mit bedste bud er, at man vil pege på politilovens § 4, stk. 2, men gider I ikke lige vende dette med PD (også)?"

Chefkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, videresendte samme dag, den 8. april 2014, mailen til politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, og senioranklager Klaus Pedersen, Ledelsessekretariatet, Københavns Politi, med følgende bemærkning:[723]

> "Kære Birgitte og Klaus
>
> En lille anmodning mere i relation til samrådet torsdag, vil I lige drøfte dette og evt, blot komme med en passus pr. mail."

Senioranklager i Københavns Politis Ledelsessekretariat, Klaus Pedersen, anførte i mail af 9. april 2014 til specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[724]

> "…
> Jeg har en enkelt kommentar til Q & A nr.4 om fundet af tibetanske flag på Station Amager.

722 DUP, bilag C-13-6

723 DUP, bilag C-13-3-6

724 JM, mailkorrespondance, Anne Berg Mansfeld-Giese

> Det fremgår af pkt. 4: Som det fremgår af brevet til udvalget går Københavns politi ud fra, at de pågældende flag blev frataget demonstranter under henvisning til politilovens § 5, stk. 2, nr. 3.
>
> Dette er en smule misvisende, idet Københavns Politi oplyste, at der var registreret én hændelse, hvor en person var frataget et tibetansk flag, og at dette var sket med den anførte hjemmel. Københavns Politi har ikke forholdt sig til, hvorvidt de øvrige flag var frataget i medfør af denne hjemmel.
>
> I svarbidraget d.d. til spm. 865 har vi svaret at "Omstændighederne, hvorved politiet var kommet i besiddelse af de tibetanske flag, var - bortset fra en enkelt tilfælde - uoplyst.
>
> Dette er mere retvisende. I princippet kan der vare tale om flag, som har været efterladt af demonstranter og samlet op af politiet - men vi ved det ikke.
>
> JM's pkt. 4 kommer nok ind fordi Statsadvokaten i forbindelse med behandling af klagen, hvorunder oplysningerne om de pgl. flag på St. Amager fremkom, har konkluderet, at "fratagelser af flag skete i medfør af politilovens § 5, stk. 2, nr. 3", hvilket er en lovlig frisk konklusion, da vi kun kender omstændighederne i et tilfælde.
> …"

Senioranklager Klaus Pedersens mail af 9. april 2014 blev via Rigspolitiet samme dag mailet til souschef Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret, der videresendte mailen til sin kontorchef, Anne Berg Mansfeld-Giese, til orientering og med følgende bemærkning: "Jeg retter til i beredskabet".[725]

Ændringer i talepapir

I det endelige talepapir til brug for justitsministerens svar på spørgsmål AC i samrådet den 10. april 2014 var foretaget følgende ændringer i forhold til kontorchef Anne Berg Mansfeld-Gieses og souschef Louise Falkenbergs ovennævnte udkast af 6. april 2014:[726]

I udkastets pkt. 2 (Generelt om politiets indsats under det kinesiske statsbesøg) var følgende afsnit udgået:

725 JM, mailkorrespondance, Anne Berg Mansfeld-Giese

726 JM, j. nr. 2014-0030-2152

> "Det er flere gange blevet antydet, at politiets indsats reelt havde til formål at forhindre fredelige demonstrationer i forbindelse med præsidentbesøget, herunder fremvisninger af tibetanske flag. Og at instrukserne om en sådan tilgang til præsidentbesøgets afvikling skulle være udstedt af Justitsministeriet eller den tidligere justitsminister personligt.
>
> Jeg vil - som min forgænger også har gjort det flere gange gerne understrege, at dette intet har sig. Som der er redegjort for i (svar nr…) begrænsede Justitsministeriets rolle i planlægningen af præsidentbesøget sig til at håndtere en begæring fra ?? om såkaldt særlig hjælp – det vil sige…..Og når det forholder sig sådan er det ikke mindst fordi, vi i Danmark nyder grundlovsfæstet ret til både ytre og forsamle os. Og det er rettigheder, som regeringen anser for at være helt grundlæggende og afgørende elementer i ethvert demokratisk samfund, og som vi i regeringen derfor også vægter meget højt."

I udkastets pkt. 3 (Dommen fra Københavns Byret) var følgende afsnit udgået:

> "Dommen omhandler fire forskellige episoder: To episoder på Christiansborg Slotsplads, en episode ved Langelinie og en episode, der fandt sted i Kongens Have. (er nogle af episoderne ikke også beskrevet i den tdil. Samrådstale - evt, nævne det her)
>
> Demonstranterne har forklaret i byretten, at betjente fra Københavns politi- efter deres opfattelse - i forbindelse med episoderne (direkte eller indirekte) forsøgte at forhindre dem i at vise det tibetanske flag for den kinesiske præsident. Og det er demonstranternes opfattelse, at de herved blev forhindret i at udøve deres ret til at demonstrere, og at de dermed også var udsat for en ulovlig frihedsberøvelse.
>
> Bør vi ikke her kort omtale, hvad betjentene har forklaret om spørgsmålet om flagning?"

I samme punkt var delsætningen "og tilkendt sagsøgeren erstatning i anledning heraf" udgået i følgende afsnit:

> "Byretten har dog også fundet, at der i et enkelt tilfælde - i forbindelse med den episode, der fandt sted i Kongens Have - blev foretaget en ulovlig administrativ frihedsberøvelse og tilkendt sagsøgeren erstatning i anledning heraf."

Endvidere var afsnittet

> "Det er således tænkeligt, at det bevismæssige grundlag under ankesagen vil være mere omfattende end under byrettens behandling af sagen"

omformuleret til:

> "Det kan således ikke udelukkes, at det bevismæssige grundlag under ankesagen vil være mere omfattende end under byrettens behandling af sagen."

I udkastets pkt. 5 (Eventuelle fremtidige statsbesøg fra Kina) er afsnittet

> "**5**. Når det er sagt, synes jeg selvfølgelig, at det er ærgerligt, at præsidentbesøget og det efterfølgende kinesiske statsbesøg i 2013 hos nogen har skabt tvivl om, hvorvidt politiet beskytter borgernes ret til at forsamle sig og ytre sig, bl.a. ved at fremvise tibetanske flag. Og at man har derimod har været optaget af at skåne de kinesiske gæster for synet af demonstranter med de tibetanske flag."

omformuleret til:

> "**7.** Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg personligt synes, det er rigtig ærgerligt, at det kinesiske præsidentbesøg i 2012 – og også det efterfølgende officielle besøg i 2013 – tilsyneladende har skabt en vis tvivl om, hvorvidt politiet nu også beskytter borgernes ret til at demonstrere og ytre sig, sådan som politiloven foreskriver, at politiet skal."

I samme punkt er i afsnittet om fremtidig dialog mellem Københavns Politi og deltagere i demonstrationer sætningen

> "Det synes jeg er en meget fornuftig og rigtig beslutning"

og afsnittet

> "En sådan dialog vil med stor sandsynlighed også kunne medvirke til, at eventuelle fremtidige kinesiske statsbesøg vil kunne afvikles uden problemer."

erstattet af følgende afsnit i det endelige talepapir:

> "**9.** Københavns Politi har imidlertid til brug for dagens samråd oplyst, at man – særligt i lyset af erfaringerne fra de kinesiske besøg i 2012 og 2013 og den kritik, der har været rejst – i fremtiden vil arbejde for på det tidligst mulige tidspunkt at opnå en god dialog med deltagerne i demonstrationer, der er anmeldt

> på forhånd, for derved i videst muligt omfang at kunne imødekomme deres ønsker om synlighed og nærhed."

I udkastets pkt. 6 (Afrunding) er i sætningen

> "Da sagen derfor stadig verserer ved domstolene, synes jeg, at det for tidligt allerede nu at tage stilling til, hvilke eventuelle konsekvenser dommen skal have"

ordet "dommen" ændret til "sagen".

I samme punkt er afsnittet

> "Jeg har dog med stor glæde noteret mig, at Københavns Politi allerede har taget erfaringerne fra bl.a. det kinesiske præsidentbesøg til sig og vil bruge disse erfaringer i forbindelse med planlægning af politiindsatsen i forbindelse med fremtidige statsbesøg"

udgået. I det endelige talepapir anførtes i stedet:

> "Som jeg imidlertid netop har beskrevet, så har Københavns Politi lyttet meget nøje til den kritik, der har været af den politimæssige indsats i forbindelse med de kinesiske besøg 2012 og 2013.
>
> Og Københavns Politi har således peget på flere ting, som man vil være særligt opmærksomme på i forbindelse med den politimæssige planlægning og afvikling af fremtidige statsbesøg med henblik på at forhindre, at demonstranter føler sig unødigt begrænset i deres grundlovssikrede ret til at forsamle og ytre sig.
>
> Det synes jeg er fornuftigt."

I det endelige talepapir er som et nyt afsnit tilføjet:

> "[**Markering af politifolk**]
>
> **11.** Sagen her har jo også vist de udfordringer, der undertiden kan være med at få identificeret de politifolk, der har deltaget i en konkret politiforretning.
>
> Det er ingen hemmelighed, at jeg mener, at der bør gennemføres en ordning med markering af uniformerede politifolk – både for at understøtte tilliden til politiet og for at lette identifikationen i de tilfælde, hvor en borger ønsker at klage over en polititjenestemand.

> Jeg har derfor bedt rigspolitichefen om sammen med Politiforbundet at udarbejde en model for en sådan ordning, som skal tilrettelægges på en måde, så den ikke indebærer en forøget risiko for chikane og lign. Jeg har bedt om, at dette arbejde så vidt muligt færdiggøres omkring sommeren i år."

Orientering om endelige udgaver af talepapir og beredskaber

Souschef Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret, fremsendte den 9. april 2014 såvel talepapir som beredskaber til specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, der umiddelbart efter videresendte udkastene til politiassessor Birgitte Buch, og politifuldmægtig Nina-Maria Hansen, begge Rigspolitiet, Politiområdet, med følgende bemærkning:[727]

> "Kære Lise og Birgitte
> JM har nu udarbejdet et foreløbigt udkast til talepapir og beredskabstalepunkter til samråd AC. Udkastet afventer selvfølgelig Rigspolitiets og Københavns Politis bidrag, men JM mente, at det kunne være brugbart, hvis vi allerede nu så udkastet, herunder i forhold til om der er sneget sig noget ind, som Rigspolitiet er direkte uenig i.
> Jeg sørger for at København også modtager udkastet."

Om denne mail har *specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet,* for kommissionen forklaret:[728]

> "Om afhørtes mail af 9. april 2014 … oplyste afhørte, at det ikke er unormalt, at Justitsministeriet sender et sådant foreløbigt udkast uden at afvente et bidrag fra Rigspolitiet. Han læste udkastet og havde ingen bemærkninger til indholdet, der lød korrekt. Afhørte havde ikke sat sig grundigt ind i de tidligere spørgsmål og svar eller i sagens bilag, men der var ikke noget i Justitsministeriets udkast, der stak ud. Han drøftede ikke udkastets indhold med Mette Uhrskov Kreiborg."

Talepapiret blev sammen med beredskab af fg. departementschef Carsten Kristian Vollmer, Justitsministeriet, mailet til justitsminister Karen Hækkerup den 9. april 2014 kl. 19.49. Senioranklager Klaus Pedersens bemærkninger af samme dag vedrørende pkt. 4 i beredskabet var ikke indføjet.[729]

727 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Birgitte Buch
728 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017
729 JM, mailkorrespondance, Mikkel Boje

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendte den 10. april 2014 kl. 09.41, få timer før det åbne samråd samme dag, talepapir og beredskabet til politidirektør Thorkild Fogde, vicepolitidirektør Anne Tønnes, chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, sekretariatschef Jesper Kofoed og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, alle Københavns Politi, til orientering.[730]

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, videresendte senere samme dag, den 10. april 2014, mailen til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, begge Københavns Politi, med følgende bemærkning:[731]

> "Hej Henrik og Claus
>
> Til orientering for jer og **kun** jer."

8.2.7.3.2 Retsudvalgets spørgsmål 730-731

Retsudvalget udbad sig den 14. marts 2014 justitsminister Karen Hækkerups svar på følgende spørgsmål:

> "**Spørgsmål 730**
>
> Vil ministeren redegøre for hændelsesforløbet i den sag, hvor Københavns Byret har afgjort at en mand blev ulovligt frihedsberøvet under den kinesiske præsidents besøg i juni 2012, fordi han viftede med et tibetansk flag, samt de øvrige sager beskrevet i artiklen "Kinesiske tilstande" fra Weekendavisen den 28. februar 2014, hvor politiet slog ned på personer, der bar det tibetanske flag?
>
> **Spørgsmål 731**
>
> Vil ministeren kommentere de oplysninger om politiets håndtering af demonstrationerne i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg i 2012, der er kommet frem under sagen i Københavns Byret om ulovlig frihedsberøvelse af en demonstrant, som blandt andet gengivet i artiklen "Kinesiske tilstande" bragt i weekendavisen den 28. februar 2014? Vil ministeren i den forbindelse redegøre for, baggrunden for at politiet i adskillige tilfælde begrænsede demonstranternes ytringsfrihed ved at gribe ind over for brugen af tibetanske flag, herunder for hvem der gav instrukserne om konfiskation af tibetanske flag, hvilket

730 Københavns Politi, mailkorrespondance, Anne Tønnes

731 Københavns Politi, mailkorrespondance, Andrew Jerome Henrik Oryé

blandt andet ses på klippet fra artiklen "Politiet dømt for ulovlig tilbageholdelse i Tibet-sag" bragt på DR's hjemmeside den 18. februar 2014?"

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 26. marts 2014

Justitsministeriet anmodede Rigspolitiet om et bidrag til brug for besvarelsen af de nævnte spørgsmål. Rigspolitiet videresendte den 21. marts 2014 anmodningen til Københavns Politi, hvorfra politidirektør Thorkild Fogde den 26. marts 2014 afgav følgende udtalelse:[732]

"…
Københavns Politi skal i den anledning bemærke følgende:

I sagen, der blev afgjort ved Københavns Byrets dom af 18. februar 2014, havde 6 personer anlagt sag mod Københavns Politi med påstand om, at de pågældende havde været ulovligt administrativt frihedsberøvet i forbindelse med 4 forskellige episoder under den kinesiske præsidents besøg i Danmark i juni 2012.

Københavns Politi havde nedlagt påstand om frifindelse, idet det blev gjort gældende, at de pågældende personer ikke havde været administrativt frihedsberøvet ved de pågældende episoder. Sagen var på de 6 sagsøgeres anmodning indbragt for retten af Københavns Politi i medfør af reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a, der drejer sig om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse. Krav om erstatning for ulovlig frihedsberøvelse kan efter begæring pådømmes under en sådan sag, hvilket sagsøgerne havde begæret. Sagen drejede sig således alene om, hvorvidt de pågældende havde været frihedsberøvet, og hvorvidt der skulle ydes erstatning herfor.

Sagen drejede sig derimod ikke om, hvorvidt sagsøgerne var blevet forhindret i at demonstrere - ud over den hindring der naturligvis ville foreligge, hvis de uretmæssigt var blevet frihedsberøvet - eller om hvorvidt de pågældende var blevet frataget genstande som f. eks. flag og lovligheden heraf. Der var derfor ikke fra Københavns Politis side iværksat nogen bevisførelse i retssagen omkring disse spørgsmål.

De 4 episoder drejede sig om:

732 DUP, bilag A-7-6-2

1. Et kærestepar havde forklaret, at de deltog i demonstrationen på Højbro Plads, hvor kvinden havde købt et tibetansk flag. Da præsidentens kortege ankom til Christiansborg Slotsplads, gik de frem mod pladsen, hvor kvinden fremviste det tibetanske flag, da præsidenten kørte forbi. De forklarede, at politiet i forlængelse heraf rettede henvendelse til dem og anmodede dem om at gå tilbage til Højbro Plads, hvor demonstrationen fandt sted. Da parret ikke ønskede dette, blev de af politiet ført tilbage til Højbro Plads. De forklarede, at kvinden i den forbindelse blev frataget det tibetanske flag. De gjorde gældende, at tilbageførslen fra Christiansborg Slotsplads til Højbro Plads udgjorde en frihedsberøvelse.

2. Et andet kærestepar forklarede, at de var kommet cyklende til Christiansborg Slotsplads, hvor de ville deltage i den demonstration, som de vidste fandt sted i området ved Christiansborg. Den ene havde et tibetansk flag monteret på en ca. 1½ m lang flagstang, der var sat fast på cyklen. De har forklaret, at da de var kommet ind på Slotspladsen, rettede politiet henvendelse til dem og sagde, at de ikke måtte være på Slotspladsen, da der ikke måtte flages på Slotspladsen. De skulle gå over til Højbro Plads, hvor der var en demonstration, hvis de ønskede at demonstrere. De ønskede imidlertid at forblive på Slotspladsen, men blev efter nogen diskussion af politiet ført over til Højbro Plads. De pågældende gjorde under sagen gældende, at politiets ledsagelse af dem fra Christiansborg Slotsplads til Højbro Plads udgjorde en frihedsberøvelse.

Retten har vedrørende disse 4 personer i dommen anført, at de pågældende samstemmende har forklaret, at de var mødt op for at demonstrere over for den kinesiske præsident. Retten finder på denne baggrund, at det har været et naturligt led i politiets opgave i forbindelse med afviklingen af demonstrationen at henvise de pågældende til Højbro Plads og herunder ledsage dem over Slotspladsen. Retten finder efter en samlet vurdering af det under sagen oplyste ikke, at politiets henvendelse til de pågældende og det efterfølgende forløb kan karakteriseres som en frihedsberøvelse i kortere eller længere tid af de pågældende. Københavns Politi blev herefter frifundet for påstanden om, at de pågældende havde været ulovligt administrativt frihedsberøvet.

3. En kvinde havde forklaret, at hun ved Langelinie blev kontaktet af en betjent, der sigtede hende for besiddelse af euforiserende stoffer. Indholdet af hendes taske blev overfladisk undersøgt, hvorefter betjenten frafaldt sigtelsen. Hun forklarede i retten, at hun kort efter blev stoppet af en ny gruppe betjente, der dog efter et par minutter lod hende gå. Hun gjorde under sagen gældende, at denne tilbageholdelse var en ulovlig frihedsberøvelse. Betjenten, der havde sigtet og visiteret kvinden, forklarede under sagen, at hun efter visitationen fulgte kvin-

den over til hendes cykel, så hun ikke skulle få problemer med andre betjente. Hun så kvinden køre fra stedet på cykel.

Retten har om dette forhold efter bevisførelsen ikke fundet at kunne lægge til grund, at kvinden var administrativt frihedsberøvet i området ved Langelinie, idet hun ved den første episode blev sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, og idet det ikke fandtes dokumenteret, at hun kort efter på ny blev tilbageholdt af politiet. Københavns Politi blev herefter frifundet for sagsøgers påstand om, at hun havde været ulovligt administrativt frihedsberøvet.

4. Den sidste episode drejede sig om en tysk mand, der i retten havde forklaret, at han havde taget opstilling i Kongens Have med udsyn til Rosenborg Slot. Han havde medbragt et tibetansk flag, som han ønskede at vise den kinesiske præsident. Han forklarede, at politiet gav ham besked om at tage flaget ned, hvilket han efterkom, og at politiet herefter ikke tillod ham at forlade stedet, førend den kinesiske præsidents besøg på Rosenborg Slot var afsluttet. Han forklarede, at han blev tilbageholdt i ca. en time fra kl. 14.50 til kl. 16.00. Et politividne, der havde været tilstede i området inde ved Rosenborg Slot, forklarede i retten, at han havde observeret nogle aktivister, der stod i Kongens Have med flag. Der blev sendt politi til de pågældende. Københavns Politi havde ikke identificeret de betjente, der var blevet sendt til de pågældende aktivister.

Københavns Byret lagde den pågældendes forklaring til grund og fandt herefter, at den pågældende havde været tilbageholdt af politiet, og at der ikke var hjemmel til en sådan tilbageholdelse i medfør af politiloven eller anden hjemmel. Frihedsberøvelsen blev herefter fundet ulovlig og som følge heraf tillige i strid med EMRK art. 5, stk. 1.

Det har ikke været Københavns Politis opfattelse, at den pågældende var forhindret i at forlade stedet.

Dommen er nu anket til Østre Landsret for alle 6 personers vedkommende.

Københavns Politi har blandt andet som følge heraf iværksat en nærmere undersøgelse med henblik på at identificere de polititjenestemænd, der har været involveret i de pågældende episoder.

I artiklen "Kinesiske tilstande" fra weekendavisen den 28. februar 2014, er der yderligere nævnt en episode vedrørende en kvinde på Amalienborg Slotsplads, der blev sendt væk, fordi hun havde et ulovligt flag. Københavns Politi har ikke kendskab til en sådan episode i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg

i 2012. Det bemærkes, at der kan være tale om en episode i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2013, hvor der var en episode på Amalienborg Slotsplads. Der er redegjort for denne episode i Københavns Politis bidrag af 28. juni 2013 til besvarelse af samrådsspørgsmål BI, BJ og BK fra Folketingets Retsudvalg. Kopi af svarbidraget vedlægges.

For så vidt angår anmodningen om en redegørelse om baggrunden for, at politiet i adskillige tilfælde begrænsede demonstranternes ytringsfrihed ved at gribe ind over for brugen af tibetanske flag, herunder for hvem, der gav instrukserne om konfiskation af tibetanske flag, henvises til Københavns Politis svarbidrag af 12. marts 2014 til besvarelse af spørgsmål nr. 650 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende samme emne. Kopi af svarbidraget vedlægges.

Det bemærkes i øvrigt, at i lyset af den kritik, der har været fremført i forbindelse med de kinesiske statsbesøg i såvel 2012 som 2013 af demonstranters muligheder for at demonstrere, navnlig ved at fremvise tibetanske flag, har Københavns Politis øverste ledelse blandt andet i 2013 afholdt et dialogmøde med repræsentanter fra foreningen Falun Gong vedrørende den politimæssige afvikling af besøget.

Københavns Politi er endvidere meget opmærksom på, at ønsker om at ytre sig/demonstrere i forbindelse med officielle begivenheder naturligvis skal imødekommes i videst muligt omfang. Ved udvælgelsen af egnede demonstrations-steder vil der fortsat i videst muligt omfang blive taget hensyn til demonstrations-deltagernes ønske om størst mulig synlighed og nærhed i forhold til de personer, som demonstrationen særligt er rettet mod. På baggrund af erfaringerne fra det kinesiske statsbesøg i 2012 og besøget af den kinesiske parlamentsformand i 2013, vil Københavns Politi arbejde for på det tidligst mulige tidspunkt at opnå en god dialog med anmeldte demonstrationsdeltagere med henblik på i videst muligt omfang at imødekomme demonstrationsdeltagernes ønsker om synlighed og nærhed. Dette vil dog fortsat finde sted under hensyntagen til, at der samtidig skal kunne træffes de nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger.

Det vil således også fortsat kunne forekomme, at demonstranter henvises til et særligt udpeget demonstrationsområde.

Københavns Politi vil også have fokus på, at den enkelte medarbejder nøje instrueres om, at være opmærksom på, at lovlige aktiviteter, der ikke er egnede til at forstyrre den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, ikke må forhindres, herunder ved fratagelse af uskadelige effekter fra demonstrationsdeltagere."

Om udtalelsen er der for kommissionen afgivet følgende forklaring af *senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:*[733]

> "Bidraget af 26. marts 2014 til Retsudvalgets spørgsmål 730-731 er baseret på afhørtes viden. Der blev ikke indhentet supplerende oplysninger."

Rigspolitiets bidrag af 2. april 2014 til Justitsministeriet
Den 2. april 2014 fremsendte sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Direktionssekretariatet, Rigspolitiets bidrag til Justitsministeriet til brug for besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 730-731.[734]

Bidraget til besvarelse af spørgsmål 730 var en gengivelse af den ovenfor citerede udtalelse af 26. marts 2014 fra politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, dog havde Rigspolitiet i sit bidrag til Justitsministeriet efterfølgende forkortet og omformuleret visse dele om de enkelte hændelser og rettens vurdering heraf.[735] Der var ikke herved foretaget egentlige indholdsmæssige ændringer i oplysningerne om de enkelte hændelser.[736]

I bidraget til besvarelsen af spørgsmål 731 henviste Rigspolitiet til besvarelsen af spørgsmål 730.

8.2.7.3.3 Retsudvalgets spørgsmål 859-870

Folketingets Retsudvalg udbad sig den 7. april 2014 justitsminister Karen Hækkerups svar på følgende spørgsmål senest den 10. april 2014 kl. 12.00, to timer før starten af det åbne samråd samme dag kl. 14.00:

> "…
> **Spørgsmål 859**
>
> Vil ministeren oplyse, om repræsentanter fra Københavns Politi eller PET var til stede ved nogen forberedelses- eller planlægningsmøder forud for den kinesiske præsidents statsbesøg i 2012, hvor repræsentanter fra de kinesiske myndigheder også deltog?
>
> **Spørgsmål 860**

733 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017
734 JM, j. nr. 2014-0030-2062, bilag 1128699
735 DUP, bilag C-11-2-2 og C-11-2-3
736 DUP, bilag A-7-6-2

Vil ministeren oplyse, om repræsentanter fra de kinesiske myndigheder forud for den kinesiske præsidents statsbesøg i Danmark havde tilkendegivet nogen holdning til eller givet oplysninger om Tibetaktivister under forberedelses- eller planlægningsmøder, hvor repræsentanter fra Københavns Politi eller PET også deltog? Blev de danske myndigheder under sådanne eventuelle møder opfordret til at skærme den kinesiske præsident mod tibetanske flag og demonstrationer?

Spørgsmål 861

Ifølge Jyllands-Posten den 2. marts 2014 påpegede PET i en sikkerhedsvurdering forud for statsbesøget, at "man i Kina ikke var vant til, at man kunne udtrykke sig om man kan i Danmark". Vil ministeren oplyse, om denne sikkerhedsvurdering også indeholdt oplysninger om tibetanske flag eller Tibetaktivister, og om sådanne informationer blev formidlet mundtligt fra PET til Københavns Politi?

Spørgsmål 862

Vil ministeren oplyse, hvorvidt PET eller Københavns Politi forud for eller under den kinesiske præsidents besøg i juni 2012 [fik] nogen skriftlig eller mundtlig information fra Udenrigsministeriet, herunder den danske ambassade i Beijing, vedrørende kinesiske synspunkter om tibetanske flag eller demonstrationer?

Spørgsmål 863

Vil ministeren oplyse, hvorvidt Statsministeriet, Udenrigsministeriet eller Kongehuset forud for eller under det kinesiske statsbesøg i juni 2012 bad Københavns Politi om at skærme Hu Jintao mod tibetanske flag eller demonstrationer?

Spørgsmål 864

Journalist Vera Bundgaard skrev den 15. juni 2012 på sin blog at en dansk politibetjent, der var med til at afspærre Amalienborg Slotsplads før den kinesiske præsidents ankomst, fortalte hende, at 'Vi har fra højeste sted fået besked på, at Hu Jintao hverken vil se graffiti, protester eller tibetanske flag på sin vej gennem København". Vil ministeren oplyse, om denne instruks er korrekt gengivet, på hvilket niveau den nævnte besked blev formuleret, og hvad der menes med "højeste sted"? Det ønskes desuden forklaret, hvordan andre politifolk under statsbesøget ifølge byretsdommen af 18. februar 2014 kunne hævde, at det var "forbudt" at flage med det tibetanske flag.

Spørgsmål 865

I artiklen "Kinesiske tilstande" bragt i Weekendavisen den 28. februar 2014, forklarede Politiinspektør Mogens Lauridsen fra Københavns Politi, at kinesiske sikkerhedsfolk under statsbesøget fik dansk politi til at undersøge personer på gaden, og at kineserne "var opmærksomme på symboler, de ikke brød sig om" som fx tibetanske flag, men at man fra dansk politis side "syntes kinesernes fokus var forkert. Vi vil gerne have hjælp i forhold til det sikkerhedsmæssige men ikke til alt muligt andet". Det fremgår endvidere af Københavns Byrets dom den 18. februar 2014 i de seks sager om frihedsberøvelse af Tibetaktivister, at politikommissær Henrik Oryé havde forklaret retten, at de "kinesiske sikkerhedsfolk ville have, at der ikke var tibetanske flag til stede, men politiet sagde, at det måtte man gerne have i Danmark." Alligevel kunne justitsministeren den 26. juni 2013 orientere Retsudvalget om, at Københavns Politi nu havde erkendt, at "flere personer er blevet frataget tibetanske flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012". Desuden har Mogens Lauridsen sagt til Weekendavisen, at "ytringer [med tibetanske flag] ved Christiansborg skulle flyttes til Højbro Plads". Vil justitsministeren forklare, hvordan Københavns Politis påståede hensyntagen til forsamlings- og ytringsfriheden stemmer overens med de nævnte indgreb mod folk med tibetanske flag?

Spørgsmål 866

Det fremgår af en artikel i Jyllands-Posten den 2. marts 2014, at flere af de politifolk, der greb ind mod demonstranter med tibetanske flag under det kinesiske statsbesøg i 2012 og under besøget af Yu Zhengsheng i juni 2013, forinden var i kontakt med deres ledere over politiradio. Vil ministeren indhente kommentarer fra den eller disse overordnede politiledere og bede dem forklare, hvad deres ordrer lød på, og med hvilke begrundelser og lovhjemmel, de blev givet?

Spørgsmål 867

Vil ministeren oplyse, om politiet opererer med nogen nedre grænse for, hvornår en skriftlig, mundtlig eller symbolsk meningstilkendegivelse i det offentlige rum udgør en demonstration, som man har pligt til at anmelde på forhånd? Udgør en enkelt person, der tavst og fredeligt holder et tibetansk flag frem på et offentligt fortov, en sådan demonstration, selv hvis vedkommende ikke forstyrrer trafikken eller den offentlige orden? Kan en t-shirt påtrykt et tibetansk flag opfattes som en demonstration? Hvilken lovgivning lægges til grund for en sådan vurdering eller praksis?

Spørgsmål 868

Ifølge den daværende justitsministers svar på udvalgsspørgsmål nr. 880 alm., del (2011-12) oplyste Rigspolitiet i en redegørelse af 21. juni 2012, at demonstrationen på Højbro Plads begyndte at bevæge sig over mod Christiansborg Slotsplads "med en bred front af demonstranter forrest", da demonstranterne så den danske dronnings eskorte ankomme fra området ved Knippels Bro, og at beslutningen om at køre fire politibusser ind foran demonstrationen "var udtryk for en taktisk handling for at skabe sikkerhed og ro". Af en artikel i Jyllands-Posten's Indblik den 2. marts 2014 fremgår det imidlertid, at der ifølge øjenvidner og videoer fra episoden ikke var optræk til nogen uro, at politibusserne forhindrede udsynet til demonstrationen fra den kinesiske kortege, men efterlod plads til, at demonstranterne havde kunnet gå forbi busserne, hvis de havde villet, og at TV2 Nyhederne allerede to timer forinden havde rapporteret, at demonstranterne havde fået besked på, at politibusserne ville ankomme. Vil ministeren forklare, hvad den reelle grund var til, at politibusserne blev placeret foran demonstrationen?

Spørgsmål 869

Politiet har til opgave at beskytte borgernes ret til at forsamle sig, men kan ifølge politiloven gribe ind mod demonstranter, når der er "begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig forstyrrelse af færdslen, eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed". Vil ministeren forklare, hvordan personer, der enkeltvist, roligt og tavst bærer tibetanske flag eller påtrykte t-shirts på et offentligt fortov under højtstående kinesiske lederes besøg, af politiet kan vurderes at give "begrundet frygt" for "betydelig forstyrrelse" eller fare (til forskel fra andre tilskuere, der ikke på forhånd gør opmærksom på sig selv), som det var tilfældet for de Tibetaktivister der blev forhindret i at vise tibetanske flag frem under statsbesøget i juni 2012 og under Yu Zhengshengs besøg i juni 2013?

Spørgsmål 870

I Jyllands-Posten den 14. marts 2014 sagde Københavns Politis senioranklager Klaus Pedersen: "Vi har måske heller ikke gjort så meget, som vi kunne", men at politiet nu "er gået i gang med at identificere" de politibetjente, der greb ind mod demonstranter med tibetanske flag under det kinesiske statsbesøg i 2012.

Vil ministeren forklare, hvorfor undersøgelsen først kommer nu, når sagerne allerede i juli 2012 blev meldt til politiet og Politiklagemyndigheden, den 16. august 2012 var anledning til et samråd i Folketingets Retsudvalg, hvortil den

> daværende justitsminister havde udbedt sig en redegørelse fra Københavns Politi, og i februar 2013 blev optaget som civilretslige sager ved Københavns Byret?"

Justitsministeriets anmodning til Rigspolitiet af 7. april 2014
Kontorchef i Justitsministeriets Politikontor, Anne Berg Mansfeld-Giese, sendte den 7. april 2014 følgende mail til specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[737]

> "Kære Mette
>
> Som aftalt de nye spørgsmål, som relaterer sig til samrådet på torsdag, og som vi bliver bedt om så vidt muligt at svare senest torsdag før samrådet. Som nævnt i telefonen har vi forståelse for, at det kan blive vanskeligt og at en del af spørgsmål i realiteten vedrører forhold, som er en del af ankesagen og bør svares med henvisning hertil. Der er taget særskilt kontakt til PET, ligesom også UM og STM høres over et par af spørgsmålene.
>
> Louise Falkenberg har sagen her i kontoret."

Herom har *specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet,* for kommissionen forklaret:[738]

> "Om mail af 7. april 2014 fra Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, til blandt andre Mette Uhrskov Kreiborg oplyste afhørte, at mailen er sendt til en af Direktionssekretariatets hovedpostkasser. Afhørte huskede ikke at være blevet gjort bekendt med mailen på daværende tidspunkt. Den er ikke modtaget i afhørtes mailboks. Det er op til den enkelte medarbejder at afgøre, om en sådan mail skal akteres på sagen. Det beror på en vurdering af, om indholdet faktuelt kan tilføre sagen noget."

Mail af 8. april 2014 fra senioranklager Klaus Pedersen til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen
Rigspolitiet anmodede Københavns Politi om et svarbidrag til de skriftlige spørgsmål 859-870. Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendte den 8. april 2014 følgende mail til politidirektør Thorkild Fogde, vicepoliti-

737 JM, mailkorrespondance, Anne Berg Mansfeld-Giese
738 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

direktør Anne Tønnes, chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, sekretariatschef Jesper Kofoed og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, alle Københavns Politi:[739]

> "Kære alle.
>
> Vi har modtaget vedhæftede 12 spørgsmål fra REU vedr. Kina-besøget. JM har sat svarfrist til onsdag aften, da der er Kina-samråd på torsdag.
>
> Jeg har netop talt med Birgitte Buch, Rigspolitiet, som er indforstået med at modtage vores svarbidrag sent i morgen eftermiddag. Jeg har aftalt med Birgitte Buch, at vi så vidt muligt henholder os til, at dommen nu er anket og derfor kommenterer mindst muligt på dommen, og i øvrigt – såfremt det er muligt – henholder os til de tidligere besvarelser.
>
> Jeg går i gang med at skrive svar.
>
> Til Mogens: Jeg har brug for – blot helt kort – at få bidrag til svar på spm. 859, 860 og 862 (om vi har deltaget i de pgl. møder og/eller modtaget den pgl. information)."

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, svarede kort efter samme dag således:[740]

> "Kære Klaus
> Prøv at hold dem så korte som overhovedet muligt "

Om dette har *specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet,* for kommissionen forklaret:[741]

> "Afhørte blev ikke gjort bekendt med mailkorrespondancen af 8. april 2014 mellem Birgitte Buch og Klaus Pedersen, hvoraf fremgår, at de i en telefonsamtale samme dag havde aftalt, at Københavns Politi skulle kommentere mindst muligt på dommen, da den nu var anket, og de i øvrigt – såfremt det var muligt – skulle henholde sig til de tidligere besvarelser. På det tidspunkt havde Jakob Gøtze Pedersen overtaget afhørtes funktion som koordinator af svar til Folketinget, så det var ham, der havde kontakten med Birgitte Buch. Afhørte var så-

739 Københavns Politi, mailkorrespondance, Klaus Pedersen
740 Københavns Politi, mailkorrespondance, Klaus Pedersen
741 Protokol nr. 45 af 13. januar 2017

> ledes ikke længere sagsbehandler på de enkelte spørgsmål. Hun kunne have været inde over, men hun huskede det ikke. Efter hendes mening var det meget fornuftigt i svaret at tage højde for, at sagen var anket."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, svarede i mails af 8. og 9. april 2014 således:[742]

> "Hej Klaus
>
> Jeg har ikke deltaget i møder hvor der har været deltagelse af kinesiske repræsentanter, og jeg er ret sikker på, at det også gælder for Claus Hjelm Olsen, der var planlægningsansvarlig og KSN leder, men hvorvidt færdselsafdelingen har mødt repræsentanter fra de kinesiske myndigheder i forbindelse med forberedelserne ved jeg ikke, ligesom jeg heller ikke ved om vores objektansvarlige (hotellet/lufthavnen) har været til møder med kinesiske repræsentanter, det forsøger jeg at afdække. Vi har ikke modtaget speciel information om Tibet aktivister eller andre, men som det er kendt var der en passus i skrivelsen fra PET hvor der nævnes noget om emnet generelt, men ikke specifikt på særlige grupper.
>
> Jeg vender tilbage i morgen formiddag hvis det er OK
> …
>
> Hej Klaus
>
> Så lykkedes det at få kontakt til Pk. Niels Gert Dehlendorf. Han bekræftede, at han havde haft møde med den kinesiske sikkerhedschef ansat på den kinesiske ambassade i København. På mødet var der blandt andet blevet drøftet demonstrationer, og Niels Gert havde meget tydeligt tilkendegivet, hvordan reglerne for ytringsfrihed var i Danmark, hvilket sikkerhedschefen modstræbende havde accepteret."

Justitsministeriets indhentelse af bidrag fra Statsministeriet, Udenrigsministeriet og PET

Den 7. april 2014 anmodede Justitsministeriet endvidere pr. mail om Udenrigsministeriets bidrag til besvarelse af spørgsmål 862-863, om Statsministeriets bidrag til besvarelse af spørgsmål 862 og om PETs bidrag til svar på spørgsmål 859-862.[743]

742 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

743 JM, j. nr. 2014-0030-2136, dok. 1133778 og 1133343 og JM, mailkorrespondance, Anne Berg Mansfeld-Giese

Camilla Saugstrup, fuldmægtig i Udenrigsministeriets ALO-kontor, anmodede i mail af 8. april 2014 en række medarbejdere, herunder i Udenrigsministeriets Direktionssekretariat, om at gennemgå egne akter med henblik på at identificere korrespondance med Københavns Politi og PET, herunder eventuelle telefonnotater, i forbindelse med planlægningen af besøget. Direktionssekretariatet blev endvidere anmodet om af gennemgå direktionens og ministersekretariatets akter.[744]

Herom har *viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet,* for kommissionen forklaret:[745]

> "Om Camilla Saugstrups mail af 8. april 2014 med anmodning til blandt andet Protokollen om at gennemgå akter til brug for udarbejdelse af bidrag til svar på retsudvalgets spørgsmål 862 og 863 oplyste afhørte, at det elektroniske arkiv blev gennemgået. Arkivet var ikke stort, da opgaven for Protokollen kun omfattede forløbet på Christiansborg. Afhørte fandt ingen kontakt af relevans for det, der blev spurgt om. Der har heller ikke afhørte bekendt været mundtlige kontakter af denne karakter. Afhørte spurgte ikke Jette Nordam, der ikke længere var Protokolchef. Afhørte vidste ikke, om Udenrigsministeriet afgav bidrag, eller om spørgsmål 862 blev besvaret."

Endvidere har *kontorchef Christian Dons Christensen, Udenrigsministeriet, ALO-kontoret,* for kommissionen forklaret:[746]

> "Han huskede ikke, om han var involveret i den fulgte fremgangsmåde, men den måde, som hans medarbejder Camilla Saugstrup gik til sagen på, forekom ham udmærket. Det er den normale og praktisk mulige måde at søge svar på historiske spørgsmål. Man må forlade sig på den skriftlighed og den pligt, der er om skriftlighed i centralforvaltningen. I efteråret 2013 havde Udenrigsministeriet brugt store ressourcer på at besvare to aktindsigtssager vedrørende besøget i 2012. De medarbejdere, der sad med disse sager, havde et rigtig godt overblik over, hvad der lå på sagen. Camilla Saugstrups anmodning var derfor egentlig overflødig, men hun ville være helt sikker på, at der ikke lå noget ujournaliseret materiale."

744 UM, j. nr. 2.Kina.2.PEK (del 5 af 6)

745 Protokol nr. 38 af 6. januar 2017

746 Protokol nr. 34 af 5. januar 2017

Endelig har *departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen, Udenrigsministeriet,* for kommissionen forklaret:[747]

> "Om Camilla Saugstrups mail af 8. april 2014 … oplyste afhørte, at det er den bedste og mest grundige måde at gå frem på, hvis man vil sikre et fyldestgørende svar til Folketinget. Det er normalt at bede afdelingerne gennemgå alle relevante akter."

Juridisk chef, Lykke Sørensen, PET, fremsendte den 9. april 2014 følgende mail vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 859-862 til Anne Berg Mansfeld-Giese og Anette Arnsted, kontorchefer i henholdsvis Politikontoret og Sikkerheds- og Forebyggelseskontoret, Justitsministeriet:[748]

> "…
> Dette er, hvad vi kan bidrage med. Jeg mener, at jeg på et tidspunkt - uformelt - i forbindelse med besvarelsen af de tidligere skriftlige spørgsmål har sendt en mail til Henrik Elmqvist om en formulering vedrørende PET's trusselsvurdering. Jeg kan ikke se, at det er gengivet i nogle af de spørgsmål, vi kan finde.
>
> Jeg kan give et par supplerende mundtlige oplysninger om "tibetanske symboler".
>
> Hvis det er tilstrækkeligt, vil jeg fremsende udkastet formelt.
> …"

Det vedhæftede bidrag var sålydende:[749]

> "Ved e-mail af 7. april 2014 har Justitsministeriet anmodet Politiets Efterretningstjeneste om en udtalelse til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 859 - 862 (REU alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.
>
> Spørgsmål nr. 859 lyder således:
> …
> I den anledning skal Politiets Efterretningstjeneste (PET) udtale følgende:

747 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017
748 JM, j. nr. 2014-0030-2136, dok. 1138210
749 JM, j. nr. 2014-0030-2136, dok 1138212

I forbindelse med tilrettelæggelsen af statsbesøg i Danmark afholdes i alle tilfælde møder mellem relevante danske myndigheder, herunder PET, og repræsentanter for det besøgende land med henblik på at drøfte bl.a. sikkerhedsmæssige forhold. I forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012 deltog PET således også i møder med repræsentanter for de kinesiske myndigheder.

Spørgsmål nr. 860 lyder således:
…
I den anledning skal PET udtale følgende:

Der henvises til bevarelsen at spørgsmål nr. 859. PET kan ikke indenfor rammerne af en folketingsbesvarelse give yderligere oplysninger om sikkerhedsmæssige drøftelser med et fremmed lands myndigheder, herunder hvilke tilkendegivelser det pågældende lands repræsentanter måtte være fremkommet med.

Spørgsmål nr. 861 lyder således:
…
I den anledning skal PET udtale følgende:

Der kan ikke indenfor rammerne af en folketingsbesvarelse gives yderligere oplysninger om PET's trusselsvurdering. Det kan dog tilføjes, at PET i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012 ikke har tilkendegivet, at tibetanske symboler burde fjernes, eller at sådanne symboler ikke måtte være synlige under besøget.

Spørgsmål nr. 862 lyder således:
…
I den anledning skal PET udtale følgende:

Forberedelsen af et statsbesøg foregår i et samarbejde mellem relevante danske myndigheder, herunder Udenrigsministeriet. PET har ikke i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012 modtaget oplysninger fra Udenrigsministeriet af den karakter, som fremgår af spørgsmålet."

Om dette bidrag har *juridisk chef Lykke Sørensen, PET,* for kommissionen afgivet følgende forklaring:[750]

750 Protokol nr. 19 af 8. december 2016

"Bidragene til svar på spørgsmål 859-860 i april 2014 er udtryk for den samme balancegang.[751]

Der er jf. bidraget til spørgsmål 860, særlige beskyttelseshensyn med hensyn til PETs drøftelser med andre landes myndigheder.

Besvarelserne af sådanne spørgsmål går gennem juridisk afdeling, der beder den relevante afdelingschef om at tilvejebringe det skriftlige materiale. Det skriftlige materiale suppleres eventuelt med mundtlige drøftelser. Hun huskede ikke i detaljer, hvordan forløbet var vedrørende bidraget til spørgsmål 861, men hun har en svag erindring om at have talt med én eller flere af sikkerhedskoordinatorerne i sikkerhedsafdelingen, og at det måske har været KF 0764 eller KF 0765, men afhørte kunne ikke huske det. Afhørte kan stå inde for det, der er svaret. Der er ikke givet oplysninger til afhørte, som ikke fremgår af svaret. Afhørtes undersøgelser viste således, at PET ikke formidlede informationer om, hvordan der skulle ageres overfor flag mundtligt til Københavns Politi. Hun var ikke bekendt med, om PET i visse tilfælde er underlagt notatpligt med hensyn til telefonsamtaler, men hvis der blev givet eller modtaget informationer af relevans for PETs arbejde, ville det være klogt at skrive det ned. Afhørte kunne ikke svare på, om medarbejdere kunne tænkes bevidst at udelade skriftlighed vedrørende visse oplysninger. Helt generelt kunne hun sige, at der er en del mundtlig korrespondance, og at dette generelt er begrundet i sikkerhedsmæssige hensyn, idet man ønsker at undgå, at informationerne kommer i de forkerte hænder. Afhørte indhentede ikke oplysninger fra medarbejdere i Københavns Politi til brug for sit bidrag.

Bidraget til spørgsmål 862 er givet på samme grundlag som bidraget til spørgsmål 861. Afhørte havde en svag erindring om at have haft en samtale med KF 0864 eller KF 0865, men kunne ikke huske det i detaljer. Foreholdt KF 0764s forklaring om en videokonference med deltagelse af ambassaden i Beijing og de oplysninger, der herved fremkom, kunne afhørte ikke huske, om hun har fået oplysning herom, men det kan hun godt have fået. Hvis hun havde fået sådanne oplysninger kan det godt være, at bidraget til spørgsmål 862 havde været lidt bredere, men det er ren efterrationalisering. Det ville ikke i væsentlighed have sagt mere end det, der fremgår af det konkrete bidrag. PET bidrager kun med udkast til Justitsministeriet, mens det er Justitsministeriet, der formulerer sva-

751 Mellem at oplyse mest muligt uden at kompromittere klassificerede oplysninger, jf. Lykke Sørensens forklaring i protokol nr. 19 af 8. december 2016 om bidraget til Retsudvalgets spørgsmål 879, gengivet under afsnit 8.2.7.1.1

> ret. Hvis Justitsministeriet havde ment, at PET ikke havde svaret fyldestgørende, kunne de have stillet uddybende spørgsmål til PET."

Endvidere har *PET-chef Jens Madsen* for kommissionen om svaret forklaret:[752]

> "Afhørte erindrede ikke at have drøftet PETs bidrag af 9. april 2014 til svar på Retsudvalgets spørgsmål 859-862 vedrørende besøget i 2012 med Lykke Sørensen. Måske har afhørte underskrevet et kort fremsendelsesbrev. Det skete nogle gange. Andre gange ekspederede Lykke Sørensen selv hele besvarelsen. Hun havde stor erfaring på dette område. Afhørte var ikke bekendt med, hvilket materiale der har ligget til grund for besvarelserne af spørgsmålene 861-862."

Endelig har *konsulent KF 0766, PET,* for kommissionen forklaret:[753]

> "I 2014 blev afhørte i KF 0764's fravær af Juridisk Afdeling anmodet om at bistå med en besvarelse af et folketingsspørgsmål til brug for daværende PET-chef Jens Madsen. Der var tale om en "her og nu opgave", idet afhørte skulle færdiggøre opgaven inden kl. 13.00 samme dag. Opgaven bestod i en afskrift/et sammenkog af det foreliggende materiale. Herudover har han ikke behandlet bidrag til brug for Retsudvalget."

<u>Justitsministeriets orientering af 9. april 2014 om PETs bidrag</u>
Souschef Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret, mailede den 9. april 2014 PETs svarbidrag til specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, der samme dag sendte mailen videre til politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, med følgende bemærkning:[754]

> "Kære Birgitte
>
> På baggrund af vores samtale om besvarelsen af sp. 859, så har jeg fået fat i PET's svar til spørgsmålene, således det kan sikres, at der er overensstemmelse i forhold til de møder, der blev afholdt.
> …"

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, videresendte umiddelbart efter mailen til politifuldmægtig Nina-Maria Hansen, Rigspolitiet, Politiområdet.

752 Protokol nr. 26 af 15. december 2016
753 Protokol nr. 65 af 2. marts 2017
754 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Birgitte Buch

Herom er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret:[755]

> "Om mail af 9. april 2014 fra Louise Falkenberg … oplyste afhørte, at Louise Falkenberg meget vel kan have spurgt afhørte først, om hun skulle videresende PETs svar til Rigspolitiet, men hun kunne ikke huske det. Hun ser intet problem i at sende PETs besvarelse til Rigspolitiet. Det var blot, fordi det, der skulle svares på, lå nogle år tilbage, og man skulle derfor være sikker på, hvilke møder der havde været afholdt."

Fuldmægtig Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret:[756]

> "Om mailkorrespondance af 9. april 2014 om PETs besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 859-862 oplyste afhørte, at hun sendte PETs bidrag til Rigspolitiet, men ikke helt klart erindrede baggrunden herfor. Det var vistnok Jakob Gøtze Pedersen, der bad om at se PETs bidrag, så de kunne se, om de svarede på det samme. Hun fandt det ikke påfaldende, men hun havde ikke erfaringer med at indsende én myndigheds svar til en anden myndighed. Hun vidste ikke, hvad der skete, efter at hun havde sendt PETs bidrag til Rigspolitiet."

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[757]

> "Om Louise Falkenbergs mail af 9. april 2014 … oplyste afhørte, at PETs svar dengang oftest blev sendt direkte til Justitsministeriet. Det var ikke helt sædvanligt, at Rigspolitiet fik kopi af PETs svar. Afhørte bad her Louise Falkenberg om at måtte modtage PETs bidrag. Det var Louise Falkenberg, der oplyste ham om, at der lå et svar fra PET. Han ville blot sikre sig, at der ikke var noget, der var glemt, hverken fra PETs eller Københavns Politis side, så Folketinget fik et så fyldestgørende og korrekt svar som muligt. Han ser ingen problemer i dette. I princippet hører PET også under Rigspolitiet, og i dag er ordningen sådan, at svar fra PET ofte går gennem Rigspolitiet, inden det videresendes til Justitsministeriet."

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[758]

> "Afhørte var ikke bekendt med, at PETs svar på spørgsmålene 859-862 blev videresendt til Københavns Politi, men det var ikke usædvanligt, at myndighe-

755 Protokol nr. 51 af 20. januar 2017
756 Protokol nr. 52 af 20. januar 2017
757 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017
758 Protokol nr. 53 af 26. januar 2017

derne på denne måde afstemte deres svar. Det skete blot for at sikre, at oplysningerne om, hvilke møder der havde været, var overensstemmende."

Mail af 9. april 2014 fra senioranklager Klaus Pedersen vedrørende ændring af bidrag til spørgsmål 860

Efter at have modtaget PETs bidrag til svar på spørgsmål 859-862 meddelte senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, i mail af 9. april 2014 politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, at Københavns Politis svarudkast til spørgsmål 860 nu var ændret, så det var i overensstemmelse med PETs svar. Det fremsendte svarudkast fra Københavns Politi på spørgsmålene 859-870 var sålydende:[759]

> "For så vidt angår omfanget af den sag, der blev afgjort ved Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 henvises til Københavns Politis svarbidrag af26. marts 2014 til besvarelse af spørgsmål nr. 730-731 fra Folketingets Retsudvalg.
>
> Den pågældende dom er anket til Østre Landsret, idet såvel de 5 sagsøgere, der ikke fik medhold i deres påstand, som Københavns Politi, der ikke fik medhold i sin påstand for så vidt angår den 6. sagsøger, har anket dommen. Københavns Politi finder på den baggrund generelt ikke at kunne udtale sig nærmere om de episoder, der er genstand for rettens behandling under ankesagen.
>
> Københavns Politi har bidrag af 12. marts 2014 til besvarelse af spørgsmål nr. 650 fra Folketingets Retsudvalg redegjort for formålet med politiindsatsen under præsidentbesøget i juni 2012, hvortil der henvises. Københavns Politi iværksatte på baggrund af den konkrete trusselsvurdering, som blev modtaget fra PET, de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der fandtes nødvendige med henblik på at sikre en fredelig og sikkerhedsmæssig forsvarlig afvikling af besøget. Københavns Politi deltog i den forbindelse ikke i møder med Justitsministeriet, Udenrigsministeriet eller andre myndigheder, herunder de kinesiske myndigheder, omkring afviklingen af besøget.
>
> Københavns Politi har afholdt møder med PET om afviklingen af besøget. Det er oplyst, at repræsentanter for de kinesiske myndigheder i den forbindelse har deltaget i møder med PET, hvor lederen af færdselspolitiet i København, der var ansvarlig for eskortekørslen, samt den politileder, der var ansvarlig for det hotel, hvor den kinesiske delegation boede under opholdet i Danmark, også har deltaget. Det samme gælder formentlig den politileder, der var ansvarlig for

759 DUP, bilag C-13-5-1

sikkerheden i Københavns Lufthavn i forbindelse med præsidentens ankomst og afrejse. Københavns Politi har derimod ikke deltaget i møder om afviklingen af den øvrige del af besøget, hvor repræsentanter for de kinesiske myndigheder har deltaget.

Københavns Politi skal til de enkelte spørgsmål bemærke følgende:

Ad spørgsmål 859:

Der henvises til bemærkningerne ovenfor.

Ad spørgsmål 860:

Der henvises til bemærkningerne ovenfor. Idet spørgsmålet vedrører oplysninger om sikkerhedsmæssige drøftelser med et fremmed lands myndigheder under møder forestået af PET, finder Københavns Politi ikke at kunne udtale sig nærmere om spørgsmålet.

Ad spørgsmål 861:

Spørgsmålet vedrører PET's sikkerhedsvurdering og deres mundtlige formidling heraf til Københavns Politi, hvorfor spørgsmålet findes at måtte besvares af PET.

Ad spørgsmål 862:

Københavns Politi modtog ikke forud eller under besøget nogen skriftlig eller mundtlig information fra Udenrigsministeriet vedrørende kinesiske synspunkter om tibetanske flag eller demonstrationer.

Der henvises til Københavns Politis tidligere svarbidrag af 2. juli 2012 til besvarelse af spørgsmål nr. 865 fra Folketingets Retsudvalg samt svarbidrag af 12. marts 2014 til besvarelse af spørgsmål nr. 650 fra Folketingets Retsudvalg.

Ad spørgsmål 863:

Københavns Politi modtog ikke fra Statsministeriet, Udenrigsministeriet eller Kongehuset forud for eller under det kinesiske statsbesøg i juni 2012 anmodninger om at skærme præsidenten mod tibetanske flag eller demonstrationer.

Ad spørgsmål 864:

Københavns Politi skal henholde sig til sit tidligere svarbidrag af 2. juli 2012 til besvarelse af samrådsspørgsmål BL-BN, hvoraf det blandt andet fremgår, at Københavns Politi efter statsbesøget i juni 2012 undersøgte, hvorvidt indsats lederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar havde givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende flag eller bannere, og at undersøgelsen viste, at dette på intet tidspunkt har været på tale. Det fremgår endvidere af svaret, at KSN (politiets kommandocentral) tidligt i demonstrationsforløbet blev forespurgt, om det var acceptabelt, at der var opsat bannere på rytterstatuen på Højbro Plads, hvilket blev accepteret under den forudsætning, at ingen kravlede op på statuen.

Ad spørgsmål 865:

Der spørges, hvorledes en række ytringer fremsat af Københavns Politi om, at politiet tog hensyn til forsamlings- og ytringsfriheden, stemmer overens med, at flere personer blev frataget tibetanske flag.

Københavns Politi orienterede i juni 2013 Justitsministeriet om, at der i foråret 2013 var fremkommet oplysninger om, at der efter det kinesiske statsbesøg i juni 2012 var konstateret skønsmæssigt 2-4 tibetanske flag tilstede på Station Amager.

Omstændighederne, hvorved politiet var kommet i besiddelse af de tibetanske flag, var - bortset fra et enkelt tilfælde - uoplyst. Det kan dog ikke afvises, at enkelte politityenestemænd har ladet sig påvirke af de tilstedeværende kinesiske sikkerhedsfolks holdning til fremvisning af det tibetanske flag.

Ad spørgsmål 866:

Der er i et af de tilfælde, der behandles under ankesagen i retten (episoden ved Langelinie), oplysning om, at en overordnet havde anmodet en politibetjent om at visitere den pågældende. Københavns Politi har som ovenfor nævnt ikke bemærkninger til den verserende retssag.

For så vidt angår de øvrige episoder, der omtales i Jyllands-Postens artikel, henvises til tidligere afgivne besvarelser, hvoraf det fremgår, at politiets dispositioner blev truffet på grundlag af en sikkerheds- og ordensmæssig vurdering.

Ad spørgsmål 867:

Ifølge grundlovens § 79 har borgerne ret til uden forudgående tilladelse at samle sig ubevæbnede. Politiet har ret til at overvære offentlige forsamlinger. Forsamlinger under åben himmel kan forbydes, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred. Det fremgår endvidere af politilovens § 7, stk. 3, at politiet kan give påbud om, at en forsamling skal afholdes et andet sted end det påtænkte, eller fastsætte andre vilkår for forsamlingens afholdelse, når der er begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig forstyrrelse af færdslen, eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed. Optog og møder på veje skal endvidere anmeldes til politiet senest 24 timer før de skal finde sted, jf. politilovens § 7, stk. 2, og ordensbekendtgørelsens § 5. Anmeldelsen skal foretages af arrangøren eller af en repræsentant for denne og indeholde angivelse af formålet med mødet eller optoget, tidspunktet, mødestedet og ruten samt det forventede antal deltagere.

Forsamlingsbegrebet forstås som den samtidige tilstedeværelse af en flerhed af mennesker i et fælles øjemed og under en vis ledelse. Herudover antages det endvidere almindeligvis at følge af sammenhængen mellem grundlovens § 79 og § 77 (om ytringsfrihed), at forsamlingsformålet skal være at befordre ytringstilkendegivelser under en eller anden form.

Det er på den baggrund Københavns Politis opfattelse, at en demonstration består af mere end en person. Enkeltpersoner kan dog fremstå som demonstranter, hvis de tilkendegiver et budskab. Såfremt en demonstration med det pågældende budskab på forhånd er anmeldt, vil det efter Københavns Politis opfattelse i et sådant tilfælde være naturligt - og sædvanligvis i overensstemmelse med demonstrantens ønske – at henvise den pågældende til at tilslutte sig demonstrationen. Såfremt en demonstration ikke på forhånd er anmeldt, beror det på en vurdering af de konkrete omstændigheder, herunder navnlig en vurdering af de sikkerhedsmæssige og ordensmæssige forhold, hvorvidt den pågældende anmodes om at tage opstilling på et eventuelt på forhånd udpeget demonstrationsområde.

Det bemærkes, at politiet i medfør af politilovens § 4, stk. 2, kan rydde og afspærre områder samt etablere adgangskontrol til områder i det omfang, det er nødvendigt for at forebygge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Ad spørgsmål 868:

København Politi skal henholde sig til den tidligere afgivne besvarelse af spørgsmål 880 til Folketingets Retsudvalg.

Ad spørgsmål 869:

Der henvises til besvarelsen ovenfor af spørgsmål nr. 867.

Ad spørgsmål 870:

København Politi har som nævnt i spørgsmålet efter Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 iværksat en undersøgelse med henblik på at identificere de polititjenestemænd, der var involveret i de 4 episoder, som retssagen omhandler. Det har været Københavns Politis opfattelse, at de pågældende episoder var tilstrækkeligt oplyst til brug for rettens prøvelse af spørgsmålet om, hvorvidt de 6 sagsøgere havde været ulovligt administrativt frihedsberøvet. Henset til den vedvarende interesse for episoderne samt den omstændighed, at Københavns Politi i 1 af de 6 sager ikke fik medhold i sin påstand under retssagen, er det nu fundet hensigtsmæssigt at anvende de fornødne ressourcer på at forsøge at identificere de involverede polititjenestemænd - og dermed få sagerne bedre oplyst, herunder i forbindelse med ankesagen ved Østre Landsret."

Herom er der for kommissionen afgivet følgende forklaring:

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[760]

"Afhørte huskede i dag ikke, om han blev orienteret om Klaus Pedersens mail af 9. april 2014 … Han er ikke cc. på mailen, og den er ikke modtaget i hans mailboks. Han vidste ikke, hvori ændringen bestod."

Udtalelse af 9. april 2014 fra politidirektør Thorkild Fogde vedrørende spørgsmål 859-870

Den 9. april 2014 fremsendte Rigspolitiet Københavns Politis bidrag til besvarelsen af spørgsmålene 859-870 til Justitsministeriet. Københavns politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse, der ligeledes er dateret den 9. april 2014, var enslydende med det ovenfor citerede udkast, som senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, samme dag, den 9. april 2014, havde sendt til Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, dog var sålydende følgende passus i besvarelsen

760 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

af spørgsmål 865 slettet i forhold til det tidligere af senioranklager Klaus Pedersen udarbejdede udkast:[761]

> "Det kan dog ikke afvises, at enkelte polititjenestemænd har ladet sig påvirke af de tilstedeværende kinesiske sikkerhedsfolks holdning til fremvisning af tibetanske flag."

Af mail af 9. april 2014 fra politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, til sekretariatschef Lise Fink, Rigspolitiet, Politiområdet, fremgår, at Københavns Politi var blevet bedt om at ringe til Justitsministeriet og " "cleare indholdet af spm. 867 direkte med dem, da [ministeriet] er bekymrede for, at formuleringen ikke bliver skarp nok."[762]

I mails af 10. april 2014 meddelte politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, og senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, at der ikke var bemærkninger fra henholdsvis Rigspolitiet og Københavns Politi til et udkast til besvarelser, som Justitsministeriet havde udarbejdet efter at have modtaget politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 9. april 2014 via Rigspolitiet.[763]

Om fremsendelsen af Københavns Politis bidrag af 9. april 2014 til Retsudvalgets spørgsmål 859-870 til Justitsministeriet via Rigspolitiet er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[764]

> "Om mail af samme dag kl. 16.07 fra Birgitte Buch … oplyste afhørte, at det er sædvanlig procedure, at Rigspolitiet ikke afgiver svar til Justitsministeriet, før der foreligger et endeligt svar fra Københavns Politi underskrevet af politidirektøren. Afhørte huskede ikke, hvori Justitsministeriets bekymring bestod, men det har sikkert været, at det af Københavns Politis svar skulle fremgå, at man var opmærksom på grundloven og retten til at demonstrere. Det var en del af en lang række spørgsmål, og Retsudvalget blev ved at spørge. For at undgå yderligere spørgsmål ønskede man at få dækket alt af, og derfor fandt de det nødvendigt at fremhæve, at Københavns Politi var opmærksom på de grundlovssikrede rettigheder. Afhørte kunne huske, at Justitsministeriet ønskede en lidt skarpere tone.

761 DUP, bilag C-13-5
762 DUP, bilag C-13-5
763 DUP, bilag C-13-2-7
764 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

Om mail af samme dag kl. 17.07 fra Klaus Pedersen til Birgitte Buch, hvorefter: *"Jakob (JGP) har nu modtaget vores udkast og forelægger det for PD til underskrift. … Jeg afventer nærmere fra Jakob om tilbagemeldingen fra Thorkild,"* oplyste afhørte, at "Jakob" er afhørte. Afhørte skulle forelægge udkastet for Thorkild Fogde. Det var ikke normal procedure, men den blev valgt på grund af tidspresset, og fordi Thorkild Fogde på det tidspunkt var til møde i Rigspolitiet. Derfor blev aftalen, at afhørte efter mødet fik Thorkild Fogde til at kigge udkastet igennem. Thorkild Fogde havde mindre ændringer, hvilket afhørte meddelte Klaus Pedersen. Afhørte orienterede også Klaus Pedersen om, hvilke ændringer det var. Afhørte huskede ikke i dag, hvilke ændringer der var tale om, men det var mindre ændringer. Han ville ikke formode, at det var de ændringer, der fremgår af udkastet til Q&A (beredskab) til samrådet, for det var bidraget til spørgsmål 859-870, som afhørte skulle indhente Thorkild Fogdes underskrift på.

Rigspolitiet videresendte Københavns Politis bidrag uden at sætte det ind i Rigspolitiets skabelon og eventuelt skrive noget til. Det er ikke sædvanligt, men det skyldtes, at bidraget kom meget sent. Louise Falkenberg tilkendegav, at Justitsministeriet hellere ville have Københavns Politis bidrag straks og derefter ville vende tilbage, hvis der var spørgsmål til indholdet. I dette tilfælde var Rigspolitiet således et rent ekspeditionskontor."

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[765]

"Om mailkorrespondancen af 10. april 2014 mellem Birgitte Buch og Louise Falkenberg oplyste afhørte, at hun på et tidspunkt videreekspederede en anmodning om godkendelse fra Justitsministeriet, men det har formentlig været, fordi Jakob Gøtze Pedersen ikke var til stede. Når afhørte i videresendelsen til Birgitte Buch og Klaus Pedersen anførte: *"JM vil gerne have vi nikker til (de) deres udkast ASAP",* betyder det blot, at Justitsministeriet ønskede, at Rigspolitiet og Københavns Politi fik lejlighed til at se svaret i sammenhæng. Det er helt sædvanlig procedure, når der er sket sammenskrivning i Direktionssekretariatet eller Justitsministeriet, eller man har skrevet noget andet end det, der er meldt tilbage, at bede om, at der "nikkes" til den endelige udgave. Afhørte havde ingen erindring om, hvad der lå i Birgitte Buchs bemærkning i hendes svar 9 minutter senere, hvorefter de mest interessante spørgsmål manglede. Afhørte var ikke inde over spørgsmålenes essens."

765 Protokol nr. 45 af 13. januar 2017

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet:[766]

> "Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 gav ikke afhørte bekendt anledning til overvejelser i Rigspolitiet omkring de tidligere afgivne bidrag. Det gav heller ikke hende selv anledning til nye overvejelser. Der kom samtidig nye spørgsmål, hvor Københavns Politi på ny fik lejlighed til at redegøre for sagen. Rigspolitiets sagsbehandling var korrekt set fra deres side. De kunne se, at der var kommet nye oplysninger, og det var så det, Københavns Politi blev bedt om at forholde sig til.
>
> Rigspolitiet var ikke afhørte bekendt inde over, at Københavns Politi forsøgte at identificere de politifolk, der havde deltaget i Kongens Have. Hendes mail af 10. april 2014, hvori hun skriver, at *"der mangler jo de spørgsmål, der er mest interessante"*, har formentlig drejet sig om Retsudvalgets spørgsmål 866 om identifikation, der ikke var med i det udkast til besvarelse, som Justitsministeriet sendte. Der havde været en meget kort svarfrist. Der skulle svares 9. april 2014, og spørgsmålet var afsendt to dage forinden. Hun fandt spørgsmålet om identifikation, og hvad der blev svaret på det, interessant."

8.2.7.3.4 Justitsminister Karen Hækkerups svar til Retsudvalget af 9., 10. og 11. april 2014 på spørgsmål 650, 730-731, 859-862, 864-865, 868 og AC

Justitsminister Karen Hækkerup besvarede den 9. april 2014 skriftligt Retsudvalgets spørgsmål 650 og 730-731.

I svaret på spørgsmål 650 citeredes det af Københavns Politi i udtalelse af 12. marts 2014 anførte, herunder at det kunne afvises, at Københavns Politi havde til opgave at forhindre fredelige demonstrationer, herunder fremvisninger af tibetanske flag. Det blev tilføjet, at der tillige kunne henvises til de svar, den daværende justitsminister havde givet på Retsudvalgets spørgsmål 875 og 880 den 15. august 2012.

Spørgsmål 730 blev besvaret ved i al væsentlighed at gengive Københavns Politis udtalelse af 26. marts 2014, gengivet i afsnit 8.2.7.3.2, med tilføjelse om, at der tillige kunne henvises til de svar, den daværende justitsminister havde givet på Retsudvalgets spørgsmål 1099 den 3. september 2013, til fremsendelsen af talepapir fra samrådet den 22. august 2013 vedrørende besøget i 2013 og til den samtidige besvarelse af spørgsmål 650.

Spørgsmål 731 blev besvaret således:

766 Protokol nr. 46 af 13. januar 2017

> "Som det fremgår af min samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 730 (Alm.del) fra Folketingets Retsudvalg, er Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 anket til Østre Landsret. Jeg finder på den baggrund ikke, at jeg bør kommentere de forklaringer og oplysninger, som er fremkommet under byrettens behandling af sagen."

Under samrådet i Retsudvalget den 10. april 2014 besvarede justitsminister Karen Hækkerup i al væsentlighed samrådsspørgsmål AC i overensstemmelse med indholdet af den i afsnit 8.2.7.3.1 omtalte endelige udgave af talepapiret og de efterfølgende spørgsmål i al væsentlighed i overensstemmelse med det i samme afsnit citerede beredskab.

Justitsminister Karen Hækkerup besvarede den 11. april 2014 skriftligt Retsudvalgets spørgsmål 859-862, 864-865 og 868.

Spørgsmål 859 blev besvaret ved dels at citere det af PET i udtalelse af 9. april 2014 om dette spørgsmål anførte, dels ved at gengive 4. afsnit i Københavns Politis udtalelse af 9. april 2014. De nævnte udtalelser er gengivet i afsnit 8.2.7.3.3.

Spørgsmålene 860-861 besvaredes ved at citere det af PET i udtalelse af 9. april 2014 og det af Københavns Politi i udtalelse af 9. april 2014 herom anførte.

Svaret på spørgsmål 862 var ligeledes citater fra det i de nævnte udtalelser af 9. april 2014 fra PET og Københavns Politi herom anførte. I øvrigt blev der i svaret henvist til den tidligere besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 865 den 15. august 2012.

Spørgsmålene 864-865 blev besvaret således:

> 864:
>
> "Justitsministeriet kan henvise til ministeriets besvarelse af 31. august 2012 af spørgsmål nr. 1051 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvorved det talepapir, der dannede grundlag for den daværende justitsministers besvarelse den 16. august 2012 af samrådsspørgsmål BL-BN, blev sendt til Folketingets Retsudvalg.
>
> Der henvises i øvrigt til ministeriets besvarelse af 15. august 2012 af spørgsmål nr. 877 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg og ministeriets besvarelse af 9. april 2014 af spørgsmål nr. 650 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

> Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 er anket til landsretten. Justitsministeriet finder derfor ikke at burde kommentere forklaringer afgivet af sagsøgerne under byrettens behandling af sagen."
>
> 865:
>
> "Københavns Politi orienterede i maj 2013 Justitsministeriet om, at der var fremkommet oplysninger, som gav Københavns Politi grundlag for at konkludere, at flere personer fik frataget tibetanske flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i juni 2012.
>
> Det fremgik af orienteringen fra Københavns Politi, at de nærmere omstændigheder, hvorved politiet var kommet i besiddelse af de tibetanske flag, ikke var afklaret.
>
> Den daværende justitsminister orienterede ved brev af 26. juni 2013 Folketingets Retsudvalg om de nye oplysninger fra Københavns Politi.
>
> Justitsministeriet kan herudover henvise til ministeriets besvarelse af 15. august 2012 af spørgsmål nr. 877 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg."

Spørgsmål 868 besvaredes ved at henvise til svaret på Retsudvalgets spørgsmål 880 den 15. august 2012.

Retsudvalgets spørgsmål 863, 866-867 og 869-870 blev ikke besvaret på dette tidspunkt. Dette skete først efterfølgende, den 16. december 2014, jf. nedenfor under afsnit 8.2.7.4.5.

Om disse besvarelser har *justitsminister Karen Hækkerup* afgivet følgende forklaring for kommissionen:[767]

> "Afhørte blev klædt på til samrådet den 10. april 2014 ved at få forelagt udkast til tale og de tidligere svar, der var afgivet. Hun så materialet igennem og blev derudover mundtlig orienteret af Carsten Vollmer. Hun havde nogle forslag til tilføjelser og ændringer, som gjorde talen mere mundret for hende. Derudover var det vigtigt for hende i forbindelse med samrådet at orientere om det arbejde, hun havde sat i gang med politinumre, så politibetjente fremover kunne identificeres. Der havde været flere sager, hvor betjente ikke kunne identificeres, og det var også omtalt i dommen fra Københavns Byret. Denne situation skabte

767 Protokol nr. 58 af 27. januar 2017

mistillid til politiet. Hun fandt det rigtig væsentligt, at det blev ændret, og hun sørgede derfor for, at det blev føjet ind i samrådstalen. I dag er der gennemført en ordning, hvorefter alle betjente bærer politinumre. Hun nævnte i samrådet, at de mange klager gav ridser i lakken, og at man ville rette op på det blandt andet ved at tage en dialog med demonstranter og ved at udarbejde interne instrukser i Københavns Politi. Hun gav også udtryk for, at det efter hendes mening var helt på sin plads, at Københavns Politi nu mere aktivt ville værne om borgernes ret til at ytre sig.

Hun blev orienteret om henvendelsen af 26. juni 2013 til Retsudvalget om, at der var fundet flag på Station Amager, for det var en del af baggrundsmaterialet op til samrådet den 10. april 2014. Der var også noget om flag i byretsdommen. Dommen var anket. Hendes fokus var at sikre, at det ikke kunne ske igen. De nærmere oplysninger måtte klarlægges i landsretten, og det skete da også senere. Der var omvendt ikke noget, der tydede på, at der forelå en generel instruks om at fratage flag.

Afhørte blev i forbindelse med samrådet kun orienteret om det, hun fik forelagt. Hun var ikke bekendt med de underliggende arbejdsgange, herunder mailkorrespondancen mellem medarbejdere i Københavns Politi, Rigspolitiet og Justitsministeriet. Hun fik forelagt et færdigt produkt.

Hun indledte samrådstalen med at sige, at det var en delikat sag, og at hun håbede på forståelse for, at hun måtte give lidt mere runde svar, fordi dommen fra Københavns Byret var anket, og man måtte have respekt for, at domstolsprøvelsen måtte gå sin gang. Hun tilkendegav, at hun derfor fandt det upassende at spekulere i, hvad der egentlig var foregået. Landsrettens behandling måtte afklare, om der var tale om enkelte fejl eller noget mere generelt. I den forbindelse måtte man have identificeret de deltagende betjente. Når landsrettens dom forelå, måtte man så eventuelt agere. Politikere har pligt til ikke at blande sig i domstolenes arbejde. Det var der stor forståelse for hos de enkelte ordførere. Afhørte fokuserede i stedet på, at Københavns Politi på det tidspunkt have igangsat en undersøgelse med henblik på at kunne identificere de betjente, der havde været inddraget i de enkelte episoder. Det var hendes synspunkt, at det måtte afklares under ankesagen, om betjente kunne have trådt forkert. Hun havde ingen forventning om, at der var tale om noget generelt, men alle kunne jo se, at der var trådt forkert. Derfor var det rigtigt at finde frem til de betjente."

Retsudvalget bad den 10. april 2014 (spørgsmål 900) justitsminister Karen Hækkerup om at fremsende det talepapir, der dannede grundlag for hendes besvarelser af samrådsspørgsmål AC. Talepapiret blev fremsendt den 22. april 2014.

8.2.7.3.5 Artikler i Jyllands-Posten den 2. og 14. marts 2014

Artikel i Jyllands-Posten den 2. marts 2014
Jyllands-Posten bragte den 2. marts 2014 en artikel med titlen: "Det blev påpeget fra PET, at man i Kina ikke var vant til, at man kan udtrykke sig, som man kan i Danmark." Artiklen indeholdt foruden omtale af politiets ageren på Højbro Plads den 15. juni 2012 tillige en række fotos fra demonstrationen, herunder af de involverede politijenestemænd, ligesom de forklaringer, der blev afgivet i Københavns Byret, blev refereret. Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, citeredes i artiklen således:

> "Der var ikke en officiel politik om at holde demonstranter med tibetanske flag væk fra ruten, da den daværende kinesiske præsident, Hu Jintao, besøgte København i 2012, eller da Yu Zhengscheng besøgte København i 2013."

Om denne artikel har *politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi,* forklaret for kommissionen:[768]

> "Da afhørte i en artikel i Jyllands-Posten den 2. marts 2014, afviste, at der forud for de kinesiske besøg blev givet en overordnet instruks om at slå ned på flag, kendte han ikke til andet, end at tingene var sket, som det var anført i høringssvarene til Retsudvalget. På det tidspunkt kendte han således operationsbefalingens afsnit om politiaktion 04-01 i 2012, hvori demonstranter ikke nævnes, men han kendte ikke den taktiske befaling for denne politiaktion, hvor håndteringen af demonstranter nævnes."

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har om artiklen afgivet følgende forklaring for kommissionen:[769]

> "Om artikler i Jyllands-Posten den 2. marts 2014, hvori Mogens Lauridsen afviser, at der forud for de kinesiske besøg blev givet en overordnet instruks om at slå ned på flag, og citeres således: … har afhørte forklaret, at han var enig i, at der ikke var nogen officiel politik i 2013. Afhørte havde heller ikke hørt om nogen uofficiel politik. Afhørte vidste ikke, hvorfor enkelte medarbejdere har haft en anden opfattelse af dagsordenen for 2013, men det var måske, fordi de gjorde på samme måde i 2012. Afhørte vidste det ikke. Afhørte briefede kun indsatslederne, men vidste ikke, hvad disse har briefet til egne folk. Hvis indsatslederne

768 Protokol nr. 6 af 4. november 2016
769 Protokol nr. 10 af 10. november 2016

har ageret indenfor den ramme, afhørte havde sat, er det afhørtes ansvar, ellers er det indsatlederens eget ansvar."

Mailkorrespondance mellem vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og politiassistent Jeppe Syrach Bomholt den 3.-6. marts 2014

Den 3. marts 2014 sendte vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, følgende mail til politiassistent Jeppe Syrach Bomholt, Københavns Politi:[770]

"Hej Jeppe.

I forbindelse med besøg af den kinesiske præsident er der nu et billede i Jyllands Posten hvor du skulle være den der tager et flag fra en demonstrant. Kunne jeg ikke lokke dig til lige at kigge forbi mig og fortælle hvad der skete for så efterfølgende at vi får beskrevet hændelsesforløbet. Pressen interesser sig meget for det her forhold i øjeblikket."

Politiassistent Jeppe Syrach Bomholt, Københavns Politi, besvarede mailen således den 6. marts 2014:[771]

"D. 15. juli 2013, var jeg log for delingsføreren i føringselementet, i forbindelse med besøg af Kinas præsident.

Delingen havde taget opstilling på Højbro Plads, hvor en pro-tibet demo skulle foregå.

Ved indgangen til Prins Jørgens gård havde folk som ville hilse på Kinas præsident taget opstilling.

Forholdsordren på dagen var, at demoen på Højbro Plads skulle blive dér, og at der under ingen omstændigheder måtte være pro-tibet demonstranter med tibetanske flag ved Prins Jørgens gård.

En chauffør i delingen havde observerede et par, en mand og en kvinde, som lagde et tibetansk flag i en taske, og forlod demoen på Højbro Plads, i retning mod Prins Jørgens gård. Chaufføren gjorde mig opmærksom på det, og jeg underrettede delingsføreren. Delingsføreren var optaget i anden opgave, og bad mig tage mig af det. Jeg gik efter parret, og underrettede undervejs en gruppe-

770 DUP, bilag E-2-7-1

771 DUP, bilag E-2-7-1

> fører, som holdt med en gruppe på vejen. Han reagerede ikke. Jeg gik da selv over vejen, til parret, som på daværende tidspunkt stod bag rækken af mennesker ved indgangen til Prins Jørgens gård. Kvinden holdt et tibetansk flag i hænderne. Jeg forklarede, at de skulle stå på Højbro Plads, og flaget skulle pakkes væk. Samtalen forløb over nogle minutter, og da Kinas præsident ankom, løftede kvinden flaget op i hænderne og viftede med det. Jeg tog flaget fra kvinden, og gjorde hende bekendt med, at hvis hun ville havde det udleveret igen, skulle jeg have hendes navn. Det var hun ikke interesseret i. Parret forlod stedet i retning mod Højbro Plads.
>
> Flaget blev efterfølgende destrueret på stedet."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, videresendte samme dag, den 6. marts 2014, mailen til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, med følgende bemærkning:[772]

> "…
> Det er uredigeret hvad jeg har fået fra Jeppe. Lidt uhensigtsmæssig adfærd omkring sikring af generalia og håndtering af koster, men han har måske følt sig lidt alene som jeg kunne lytte mig frem til. Der hersker så heller ikke nogen tvivl om at Lima har bedt DF'eren om at køre frem i en manøvre foran demoen i takt med at præsidenten kom frem for at forhindre at de igen gik frem mod slotspladsen. Langt hen ad vejen i tråd med det som er forklaret i retten. Jeg troede de allerede var kørt frem da demonstrationen første gang gik frem i en afspærring.
> …"

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, besvarede ligeledes den samme dag, den 6. marts 2014, mailen således:[773]

> "…
> OK det giver jo lidt mere mening hvis de er fulgt fra Højbro Plads til Christiansborg Slotsplads, men lad os lige tale sammen mandag formiddag hvis du er på arbejde, så kan du få de episoder jeg har, og hvor vi gerne skulle finde de involverede politifolk.
> …"

772 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

773 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

Der er ikke tilgået kommissionen oplysninger om, hvorvidt og i givet fald hvornår, til hvem eller hvordan indholdet af politiassistent Jeppe Syrach Bomholts mail på daværende tidspunkt blev viderekommunikeret fra politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi. Mailen blev af politiassistent Jeppe Syrach Bomholt, Københavns Politi, den 7. oktober 2015 tillige mailet til politikommissær Steen Harpsøe, Københavns Politi, og fra denne den 1. december 2015 mailet til vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, der den 2. december 2015 mailede den til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, med henblik på fremsendelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, som på daværende tidspunkt havde indledt en undersøgelse i sagen.

For kommissionen er der herom afgivet følgende forklaringer:

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[774]

> "Afhørte blev ikke på daværende tidspunkt gjort bekendt med Jeppe Syrach Bomholts mail til Claus Hjelm Olsen, som Claus Hjelm Olsen videresendte til Mogens Lauridsen den 6. marts 2014, og han fik heller ikke på daværende tidspunkt kendskab til mailen af den 26. marts 2014 fra Støttekomitéen for Tibet til Mogens Lauridsen og Mogens Lauridsens svar."

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[775]

> "Afhørte iværksatte et initiativ for at finde frem til de politifolk, der havde deltaget i Kongens Have. Det viste sig at være sværere, end afhørte dengang forestillede sig. De pågældende skulle forklare, om der havde været tale om frihedsberøvelse, og om, hvad de havde fået af instrukser. Det var nødvendigt, hvis sagen skulle oplyses yderligere. Desuden syntes han, at det var pinligt, at Københavns Politi ikke kunne identificere de pågældende. Der havde været samme problem i andre sager.
>
> Afhørte mente ikke, at han på daværende tidspunkt fik oplysning om Jeppe Syrach Bomholts mail af 6. marts 2014. Jeppe Syrach Bomholt havde været på Christiansborg Slotsplads, og på daværende tidspunkt koncentrerede afhørte sig mest om at finde de betjente, der havde deltaget i Kongens Have.
>
> Jyllands-Posten bragte et billede, hvor to ud af tre betjente i Kongens Have var ret tydelige. Det var for offentligheden uforståeligt, at de ikke kunne identificeres. Afhørte mente, at de pågældende måtte kunne findes."

774 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

775 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

Udenrigsministeriets oplysninger til Jyllands-Posten den 6. marts 2014
Udenrigsministeriet modtog den 5. marts 2014 følgende mail fra journalist Mads Bonde, Jyllands-Posten, med anmodning om, at forespørgslen blev videresendt til Danmarks ambassadør i Beijing, Friis Arne Petersen:[776]

> "Kære Friis Arne Petersen,
>
> Jeg er journalist på Jyllands-Posten og har i de seneste dage kigget nærmere på to kinesiske statsbesøg i hhv. 2012 og 2013, specielt Hu Jintaos i 2012. I den forbindelse ser jeg, at du var inde over noget af planlægningsfasen og de indledende øvelser og vil gerne høre dig til nogle rent faktuelle forhold:
>
> - Hvilken eller hvilke kinesisk(e) myndighedsinstans(er) havde du og ambassaden kontakt med forud for besøget? MfA, sikkerhedsministerium , andre?
>
> - Hvordan gav kineserne udtryk for, at de ikke var glade for tibetanske demonstranter/flag? (f.eks. direkte krav, hentydninger)
>
> - (Hvordan) gav du eller dine medarbejdere udtryk for, at der er ytrings- og forsamlingsfrihed i Danmark?
>
> - Hvordan var kineserens efterfølgende reaktioner på gennemførslen af statsbesøget?
>
> Du er velkommen til at ringe til mig på +45 33 30 81 24, men pga. tidsforskellen kan det være, det bliver nødvendigt at køre det som et skriftligt svar."

Mailen blev videresendt til den danske ambassade i Beijing, hvorfra souschef Lars Bo Larsen i mail af 6. marts 2014 til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet og ved ambassaden, herunder ambassadør Friis Arne Petersen, anførte:[777]

> "…
> Vi har fået nedenstående spørgsmål fra JP/Mads Bonde, der som bekendt har kørt en række artikler over weekenden relateret til Politiets håndtering af sikkerheden under Hu Jintaos statsbesøg til Danmark i 2012.

776 UM, j. nr. 2.Kina.2.PEK. (del 5 af 6)
777 UM, j. nr. 2.Kina.2.PEK. (del 5 af 6)

Som udgangspunkt er det jo ikke en sag for ambassaden alene af den årsag, at begivenhederne og håndteringen fandt sted i København. Artiklerne bragt over weekenden fremhæver en sætning fra Politiet om, at de åbenbart på deres foregående briefing nævnte, at kineserne ikke ønskede at "tabe ansigt".

Som vi forstår det, er Mads Bonde blevet opmærksom på, at vi herfra har anvendt samme udtryk i helt anden sammenhæng, nemlig i en oversigtsindberetning indsendt over en måned før besøget.

Det fremgik således at indberetning af 10. maj 2012.

Flere parallelle møder er næppe realistiske, så det gælder om at vælge de rigtige.
For en sikkerheds skyld: status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere end vi kender det i vesten. Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau.

2) Mht. aktiviteter vil vi foreslå, at der i forbindelse med statsbesøget arrangeres en større erhvervskonference....

Jeg vedhæfter den fulde mail - så vidt jeg forstår er dette blandt de dokumenter, der er delvist udleveret i en anden aktindsigt, dog med væsentlige dele ekstraheret. Fra ambassaden anbefalede vi i øvrigt en fuld undtagelse af dette dokument fra aktindsigten, jvf. vedhæftede mail.

Det er i alle tilfælde helt klart, at ovennævnte passage er rettet mod protokollen og ikke sikkerheden, samt at der er tale om ambassadens egen vurdering, fremsat af egen drift. Konteksten og indsendelsestidspunktet understreger desuden den generelle natur af anbefalingen yderligere.

Alligevel er det sandsynligt at journalisten vil søge at koble indberetningen til politiets tilsyneladende anvendelse af samme term.

I udgangspunktet har vi ikke behov for at kommentere på det, men mener omvendt godt at vi kan besvare spørgsmålene delvist. Vores linje til svar er indsats nedenfor i kursiv efter de enkelte spørgsmål.

Jeg foreslår at I :

- Overvejer rette tilgang fra UMs side, idet jeg går ud fra at I i forvejen er i kontakt med journalisten om sagen
- Gerne drøfter det med journalisten (han må også forventes at forsøge at ringe til Ming igen her til formiddag)
- Lader os vide, hvis I gerne ser, at vi herfra sender nedenstående skriftlige svar til journalisten

Friis er i alle tilfælde ude at rejse i Kina med et folketingsudvalg, så alene af praktiske årsager et en samtale ikke mulig. Så også at den grund vil vi klart foretrække i givet fald at holde det til et skriftligt svar.
…"

Det i mailen anførte forslag til linje over for pressen var sålydende:

"- Hvilken eller hvilke kinesisk(e) myndighedsinstans(er) havde du og ambassaden kontakt med forud for besøget? MfA, sikkerhedsministerium , andre?

Der blev undertegnet 17 vigtige regeringsaftaler under det kinesiske statsbesøg til Danmark i juni 2012, og de kinesiske myndigheder, der er repræsenteret i disse aftaler, har ambassaden og de tilsvarende danske myndigheder et løbende samarbejde med. Der blev ikke indgået aftaler med det kinesiske ministerium for offentlig sikkerhed og de var ikke en del af ambassadens forberedelse.

- Hvordan gav kineserne udtryk for, at de ikke var glade for tibetanske demonstranter/flag? (f.eks. direkte krav, hentydninger)

Vi har ikke modtaget krav fra kinesisk side om *disse emner.*

- (Hvordan) gav du eller dine medarbejdere udtryk for, at der er ytrings- og forsamlingsfrihed i Danmark?

Danmark anerkendte Kina i 1950, og de kinesiske officielle repræsentanter har lige siden været endog meget opmærksom på, at vi var det første vestlige land, der anerkendte Kina. Det forhold, at et vestligt demokrati med alle vores frihedsrettigheder anerkendte Kina så tidligt, har spillet en stor og positiv rolle for Kina i alle årene.

- Hvordan var kineserens efterfølgende reaktioner på gennemførslen af statsbesøget?

Den kinesiske vurdering af statsbesøget har været positiv på grund af de nævnte 17 regeringsaftaler, og de aftaler der blev undertegnet om *investeringer.*"

Om mail af 6. marts 2014 fra souschef Lars Bo Larsen, ambassaden i Beijing, er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Souschef Lars Bo Larsen, ambassaden i Beijing:[778]

"Om afhørtes mail af 6. marts 2014 med forslag til besvarelse af en journalists henvendelse, hvori der henvises til Friis Arne Petersens indberetning af 10. maj 2012 oplyste afhørte, at spørgsmålene fra journalisten drejede sig om noget, der var foregået i København. Det lå derfor udenfor ambassadens område, og det var hovedpointen med hans svar at sige til kollegerne i København, at de kunne svare journalisten bedre fra København, end de kunne fra ambassaden i Beijing. Afhørte kunne huske, at han talte med Mads Kjeldsen om, hvad der skulle forstås ved "ansigt", men han erindrede ikke at have drøftet det med Friis Arne Petersen, som vist var bortrejst på det tidspunkt. Det ville dog have været naturligt at kontakte ham, evt. pr. mail, men afhørte erindrede ikke at have gjort det.

Det, der står, i Friis Arne Petersens indberetning af 10. maj 2012, er, at kineserne skulle behandles på en fin og ordentlig måde. Det relaterer sig til protokollen og Danmarks rolle som vært. Det handlede ikke om sikkerhed. "Ansigt" er et meget vagt udtryk, som det er svært at sætte ord på, men det handler mest om banal høflighed og værtskab. Det drejede sig bare om, at kineserne skulle føle sig velkomne i Danmark. Afhørte kunne ikke se, at Friis Arne Petersens mail vedrørte, at kineserne ikke måtte fornærmes. Afhørte deltog ikke i forløbet op til besøget i 2012, og han havde ikke set mailene med gengivelse af kinesernes bekymringer. Afhørtes redegørelse skete alene på baggrund af ordlyden af Friis Arne Petersens mail. Afhørte havde efterfølgende set Friis Arne Petersens mail om mødet med Liu den 11. maj 2012, men næppe på dette tidspunkt i 2014. Afhørte ville dog ikke udelukke det. Det ville være naturligt for afhørte at sende sin mail i udkast til Friis Arne Petersen eller tale med ham om den inden afsendelsen, men han huskede ikke at have fået kommentarer fra Friis Arne Petersen.

Når afhørte i sin mail bemærkede, at ambassaden ikke anbefalede, at journalisten burde have fået aktindsigt i det skete omfang, har det nok drejet sig om den generelle debat om forholdet til fremmede magter, hvor ambassaderne ge-

778 Protokol nr. 31 af 16. december 2016

nerelt vurderer åbenheden omkring disse drøftelser og i den forbindelse føler en vis pligt overfor Kina som værtsland. Afhørte huskede ikke den konkrete sag om aktindsigt."

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:[779]

"Afhørte havde set Lars Bo Larsens forslag i mail af 6. marts 2014 til svar på en henvendelse fra en journalist… og afhørte er helt enig i, at passagen er rettet mod Protokollen og ikke mod sikkerheden. Det, Lars Bo Larsen skriver, er begavet og fuldstændig korrekt. Det kunne ikke være skrevet mere præcist. "Ansigt" har således intet med sikkerhed at gøre. Journalisten blander "at tabe ansigt" sammen med "ansigt". Sidstnævnte udtryk vedrører i afhørtes mail af 10. maj 2012 kun Kinas ønske om at opnå stormagtsstatus."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:[780]

"Om Lars Bo Larsens mail af 6. marts 2014 med forslag til svar til en journalist oplyste afhørte, at "sikkerheden" og "protokollen" i denne sammenhæng kan adskilles. "Protokollen" står for den praktiske og logistiske gennemførelse af besøget, og det er Protokollens ansvar. "Sikkerheden" er derimod politiets ansvar."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[781]

"Om Lars Bo Larsens mail af 6. marts 2014 om forståelsen og betydningen af betegnelsen "ansigt" forklarede afhørte… Om sondringen i samme mail mellem protokol og sikkerhed oplyste afhørte, at han ikke er ikke ekspert på dette område. For afhørte handler sikkerhed om fare, mens protokol handler om, at der bliver taget godt hånd om én. "At tabe ansigt" går i høj grad på protokollen, på form og indhold. Fra asiatisk side er man optaget af, at tingene går som aftalt, at alt er forudsigeligt, og det er det kinesiske embedsapparat i høj grad optaget af at sikre."

Journalist Mads Bonde, Jyllands-Posten, havde endvidere den 5. marts 2014 sendt følgende mail til kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe, Udenrigsministeriets Direktionssekretariat:[782]

779 Protokol nr. 29 af 16. december 2016
780 Protokol nr. 62 af 2. februar 2017
781 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017
782 UM, j. nr. 5.D.60.a., akt 1607475

"Kære Jean Charles,

Jeg skriver til dig her onsdag aften, fordi jeg gerne vil have en kommentar fra UM til to forhold vedr. Hu Jintaos statsbesøg i 2012 i løbet af torsdagen. I søndags havde jeg en større artikel i vores Indblik-sektion om, hvad der skete under Hu's besøg i 2012 (og et andet besøg i 2013). Nu er jeg ved at kigge på, hvad der gik forud for Hubesøget i 2012. I den forbindelse har jeg bl.a. haft mulighed til at se på en række dokumenter i sagen.

Jeg vil meget gerne høre fra jer senest 15.00 torsdag. Du kan selvfølgelig svare på skrift, men du er også mere end velkommen til at ringe til mig på direkte tlf. …

1. Op til besøget fremstillede radiokanalen Radio 24/7 et større banner med et tidligere Villy Søvndal-citat, der var oversat til kinesisk. I den forbindelse gik der en mail rundt hos jer om, at man - hvis man blev spurgt – skulle spille let overrasket og sige, at Søvndal naturligvis stod bag citatet.

   Spørgsmål: Hvorfor skulle I spille overraskede?

2. Op til besøget gjorde kineserne opmærksomme på, at de ikke brød sig om pro-tibetanske demonstranter. Man omtale bl.a. disse som nogle, der var til "stor fare" overfor UM.

Spørgsmål:
- Hvad svarede UM til dette?

- Hvordan gav I kinesernes syn på pro-tibetanske demonstrationer videre til politiet og/eller PET?"

Mailen blev videresendt til specialkonsulent Marcus Carter Mathiasen, Udenrigsministeriets Direktionssekretariat, der i mail af 6. marts 2014 til blandt andre Jean-Charles Ellermann-Kingombe, kontorchef i Udenrigsministeriets Direktionssekretariat, meddelte:[783]

"JP har rettet henvendelse med henblik på kommentar til en artikel de kører i kommende uge om forberedelserne til Hu Jintaos besøg i DK i 2012. Journalisten har også rettet henvendelse til ambassaden i Beijing, som de svarer skriftligt på (efter koordination med ALO).

783 UM, j. nr. 5.D.60.a., akt 1607475

> JP har ønsket vores kommentar på de to nedenstående spørgsmål, som bunder I to interne mails (vedhæftet) som de er i besiddelse af. Vi har været i kontakt med journalisten telefonisk i dag - og har koordineret nedenstående linje med ALO, som er sendt til journalisten:
>
> Udenrigsministeriet oplyser:
>
> "Kineserne er helt klar over, at Danmark har tradition for fredelige demonstrationer her i landet, og at danske værdier som forsamlings- og ytringsfrihed ikke kan gradbøjes."
>
> "Citatet var udtryk for udenrigsministerens og flertallet i Folketingets holdning. Udenrigsministeriet har ikke øvrige kommentarer".
> …"

Mailkorrespondance mellem Støttekomitéen for Tibet og Udenrigsministeriet den 10.-11. marts 2014

I forbindelse med Jyllands-Postens research til en ny artikel sendte Anders Højmark Andersen, formand for Støttekomitéen for Tibet, den 10. marts 2014 følgende mail til chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[784]

> "Vi har været i kontakt med hinanden nogle gange i forbindelse med spørgsmålet om Tibet. Jeg skriver, fordi en journalist fra Jyllands-Posten, Mads Bonde, er ved at grave i historien om, at de danske myndigheder forhindrede Tibetaktivister i at flage og demonstrere under Hu Jintaos besøg i Danmark. Normalt oplyser jeg aldrig navnene på de embedsmænd, som jeg taler med i UM, og det har jeg heller ikke gjort i denne sag, men jeg har fortalt Mads, at jeg kort efter offentliggørelsen af Hus besøg blev ringet op af en embedsmand, der bl.a. - efter en længere samtale om Dalai Lamas udsendinge - spurgte, om Støttekomiteen planlagde nogen demonstrationer under statsbesøget, og det vil han gerne have verificeret. Er det i orden, at jeg henviser ham til dig? Jeg har jo ingen mulighed for at afgøre, om du blot stillede mig spørgsmålet ud fra almindelig deltagelse, eller om du var blevet bedt om at spørge af andre, som havde en professionel interesse i et tidligt kendskab til vore planer, men uden dit navn har UM hidtil blot kunnet svare Mads, at "Det ikke er en procedure, som Udenrigsministeriet anvender."

784 UM, j. nr. 2015-48201, akt. 948279, dok. 2

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret, svarede i mail af 11. marts 2014:[785]

> "Tak for din mail! Ja, Støttekomiteen var jo en del af det Tibet-netværk, som vi havde jævnlig kontakt til, men jeg husker ikke den konkrete samtale inden statsbesøget, som selvsagt var en periode præget af stor travlhed. Hvis jeg i en telefonsamtale har spurgt til jeres planer - hvilket jeg ikke afviser at kunne have gjort givet netværkets uformelle karakter - så har det KUN været ud fra almindelig og venlig deltagelse. Det er selvfølgelig op til dig, hvad du videre gør i forhold til Jyllandsposten, men pressehåndteringen af denne sag sker fra København."

Artikel i Jyllands-Posten den 14. marts 2014

Jyllands-Posten bragte den 14. marts 2014 artiklen "Politi vil finde betjente". I artiklen omtaltes blandt andet, at Københavns Politi i forlængelse af Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 nu var gået i gang med at identificere de betjente, der havde deltaget i indgreb mod pro-tibetanske demonstranter, og at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen skulle stå for undersøgelsen.

Støttekomitéen for Tibets mail af 26. marts 2014

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, videresendte den 27. marts 2014 følgende mail, som han i anledning af Jyllands-Postens artikel den 14. marts 2014 den 26. marts 2014 havde modtaget fra formanden for Støttekomitéen for Tibet, Anders Højmark Andersen, til Klaus Pedersen, senioranklager, Københavns Politi, Direktionssekretariatet:[786]

> "Jeg skriver til dig, fordi Jyllands-Posten den 14. marts nævnte, at du står for en undersøgelse af hvilke politibetjente der var involveret i tilbageholdelserne og bortvisningerne af folk med tibetanske flag under det kinesiske statsbesøg den 15.- 16. juni 2012. To af de fire mennesker, der blev forhindret i at vise tibetanske flag frem på Christiansborg Slotsplads ved 20-tiden den 15. juni, var Christian Gorm Hansen og Sara Kristine Gløjmar Berthou. Episoden ses i den video, der indgår i denne nyhedshistorie fra DR: http://dr.dk/Nyheder/Indland/2014/02/18/133807. htm. Politikommissær Henrik Oryé er også med i videoen og beder her Sara og Christian gå hen til Højbro Plads.

785 UM, j. nr. 2015-48201, akt. 948279, dok. 2

786 DUP, bilag A-5-43

> Under en anti-racismedemonstration i lørdags (22. marts) genkendte Christian den betjent, der rev flaget ud af Saras hænder, og han tog 4 fotos af ham, som jeg vedhæfter. Vi håber, at du kan bruge disse billeder til at identificere betjenten, der kørte med Delta 11-01. Billederne er taget på Enghavevej og Mozarts Plads mellem kl. 14 og 15.30. Betjenten er ham med det rødlige hår og skæg (der står til venstre på det sidste billede).
>
> Tak for opmærksomheden. Hvis der er noget. vi kan hjælpe med, er du meget velkommen til at kontakte os."

Herom har *politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi,* afgivet følgende forklaring for kommissionen:[787]

> "Efter modtagelse af mailen af 26. marts 2014 fra Anders Højmark Andersen fra Støttekomitéen for Tibet, prøvede man at finde frem til ikke bare tre, men seks-syv kolleger. Først senere lykkedes det at identificere to af de tre kolleger i Kongens Have. Forinden havde undersøgelsen ligget stille i en periode, fordi politidirektøren var betænkelig med hensyn til at anvendte POLNET til identifikationen. Afhørtes indtryk var, at alle, også i Ledelsessekretariatet, gerne ville finde frem til de pågældende kolleger. Dels var sagen anket. Dels blev Københavns Politi udstillet som nogen, der ikke kunne finde sine egne folk. Den 9. februar 2015 var de to identificeret. Afhørte talte ikke med de to pågældende. Afhørte bad Klaus Pedersen tage en snak med dem og videregive det til ledelsessekretariatet. Det var ikke afhørtes beslutning, om de pågældende skulle føres som vidner eller ej."

8.2.7.3.6 Referat af møde den 6. marts 2014 mellem PET og repræsentanter fra den kinesiske ambassade

Af internt referat af møde 6. marts 2014 mellem konsulent KF 0765, PET, og repræsentanter fra den kinesiske ambassade fremgår:[788]

> "Under mødet kom vi ind på følgende emner:
>
> - Sagen Frit Tibet kører mod Kbh.s politi i øjeblikket i forbindelse med statsbesøget i 2012 samt det officielle besøg af Senatsformanden i 2013. Jeg prøvede at forklare nærmere om sagen …

787 Protokol nr. 6 af 4. november 2016

788 PET, j. nr. 0304-06-28

> Det gav dem også et godt billede af, hvor vigtigt det er at overholde Grundloven i DK. Forespurgt oplyste jeg dem om, at PET ingen "aktier" har i sagen, der kører mod Kbh.s politi. Kbh.s politi havde ansvaret under begge besøg, medens PET kun havde en rådgivende rolle samt stillede med personbeskyttelsen."

Om dette referat har *PET-chef Jens Madsen* forklaret:[789]

> "Afhørte havde heller ikke set internt PETreferat af 6. marts 2014 af møde med repræsentanter for den kinesiske ambassade, før han forberedte sig til nærværende afhøring. Afhørte var ikke i PET under besøgene i 2012 og 2013 og vidste ikke, om det var PETs opfattelse, at grundloven ikke blev overholdt i forbindelse med besøgene. Det omtalte om PETs rådgivende rolle henviser til de af afhørte tidligere omtalte møder samt til de afgivne anbefalinger til politikredsene, blandt andet om et korrekt sikkerhedsmæssigt set-up. Sådanne anbefalinger bliver typisk fulgt af politiet, men kan dog være genstand for en dialog med politikredsen. Anbefalingerne kan også ændre sig op til besøget.
>
> Anbefalingerne er baseret på trusselsvurderingen. Det ses ofte, at der også gives andre oplysninger, f.eks. om konteksten, så politiet bliver bekendt med, hvilke gæster de har at gøre med. Sådanne oplysninger vil typisk hverken være en del af trusselsvurderingen eller anbefalingerne som sådan."

8.2.7.4 Perioden 11. april – 16. december 2014

8.2.7.4.1 Retsudvalgets spørgsmål 914-917 om blandt andet lydfiler

Retsudvalget udbad sig den 14. april 2014 justitsministerens svar på følgende spørgsmål:

> "**Spørgsmål 914**
> Vil ministeren oplyse, om politiets radiokommunikation i forbindelse med håndteringen af demonstrationerne under den kinesiske præsidents besøg i 2012 og under det kinesiske parlaments overhus' besøg i 2013 blev "båndet"?
>
> **Spørgsmål 915**
> Vil ministeren oplyse, om der i forbindelse med Københavns Byrets behandling af sagen om demonstrationerne under den kinesiske præsidents besøg i København i 2012 blev anmodet om at få eventuelt materiale, der kunne bely-

789 Protokol nr. 26 af 15. december 2016

se Københavns politis radiokommunikation i forbindelse med håndteringen af sagen, udleveret og fremlagt?

Spørgsmål 916
Vil ministeren oversende eventuelle lydfiler eller andet materiale vedrørende politiets radiokommunikation i forbindelse med håndteringen af demonstrationerne under den kinesiske præsidents besøg i juni 2012 og under det kinesiske parlaments overhus' besøg i 2013?

Spørgsmål 917
Hvad kan ministeren oplyse om sikkerhedsvurderingen i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg i 2012? Kan ministeren oplyse, om der har været forhåndskendskab til og/eller mistanke om ekstreme eller voldelige grupperinger blandt demonstranterne?"

Mailkorrespondance 15. april 2014 mellem Justitsministeriet og Københavns Politi
Kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret, fremsendte i mail af 15. april 2014 kl. 13.40 Retsudvalgets spørgsmål 914-917 til politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi. I mailen anførtes:[790]

"Kære Thorkild

Jeg vil gerne - inden vi iværksætter høring - lige vende disse nye spørgsmål om Kina-besøget i 2012 med dig. Det kan fint vente til efter påske.
…"

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, meddelte i mail af samme dag kl. 15.01 politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[791]

"Jeg har netop talt med Anne Berg, som jeg kunne forstå har talt med dig om radiokommunikationen ifm. Kinabesøgene, jf. REUs seneste påfund.

Jeg har mundtlig givet hende hovedindholdet af nedenstående, som Sebastian har skaffet frem i forbindelse med en pressehenvendelse med afsæt i REUs ønske. Jeg drøftede den kort med Torben i går – inden vi gav journalisten et henholdende svar, som han i øvrigt var tilfreds med (og han er nu gået på ferie og afspadsering og vil først fatte pennen igen efter 1. maj, når han er retur har Se-

790 JM, mailkorrespondance, Anne Berg Mansfeld-Giese
791 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed

> bastian fået oplyst) – og vi aftalte vi lige skal have faktum boret mere ud. Det ser umiddelbart ud til at vi har noget, men ikke al komm., ligesom det vil være endog meget ressourcekrævende at finde det vi har frem. Jeg synes 3 års opbevaring lyder som længe – i hvert tilfælde når jeg tænker på behandlingen af klagesager i min gamle politikreds, men jeg er jo stadig ny her i kredsen, så jeg skal ikke kunne sige det. …
>
> Aftalt med Anne Berg at vi undersøger dybere og vender tilbage med en grundig melding efter påske."

Mailen var vedhæftet følgende redegørelse, udarbejdet den 14. april 2014, af vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh, Københavns Politi:

> "Teknisk gemmes lydfilerne elektronisk, hvilket betyder, at vi skal ind konkret og lytte på alle de blanketter, der er oprettet til en given sag (vi kan ikke bare aflytte et bånd fortløbende).
>
> Vi gemmer lydfilerne i 3 år.
>
> Vi har kun lyd på de talegrupper, som HS/KSN taler på. Det betyder at al tale, som er sket på interne talegrupper også KSN kanaler bliver ikke optaget.
>
> Ideelt set har vi brug for følgende, når en konkret lydfil skal findes frem:
> - præcis dato og tidsrum.
> - hvilke talegrupper drejer det sig om.
> - hvilke radioenheder ønsker man tale fra.
>
> Hvis der mangler præcis information, så vil den krævede tid til søgningen øges eksponentielt.
>
> En helt åben søgning på "radiokommunikation vedr. det kinesiske statsbesøg på xx dato kl. xx til yy dato kl. yy" vil skønsmæssigt tage 40-60 minutter pr. "radiominut"
>
> Søgetiden reduceres for hver gang der tilføjes præcise begrænsninger og kan ved meget begrænsede søgninger komme ned på 3-5 minutter pr. "radiominut"

Herom er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret:[792]

"Om afhørtes mail af 15. april 2014 til Thorkild Fogde … oplyste hun, at spørgsmålet om lydfiler kom op allerede under samrådet den 10. april 2014, fordi ministeren gav udtryk for, at man ikke kunne afvise, at der havde været enkelte episoder, hvor enkelte politifolk var gået for langt. Det var det, hun ønskede at orientere Thorkil Fogde om.

Afhørte fik først at vide, at videregivelse af lydfilernes indhold højst sandsynligt ikke kunne lade sig gøre. Senere kunne det godt lade sig gøre, men det ville være teknisk vanskeligt og ressourcekrævende. Derefter kom der en løsningsmodel med meldeblanketter. Der var også principielle overvejelser om, hvorvidt det rejste spørgsmål om videregivelse af fortrolige oplysninger. Jens-Christian Bülow bad i sommeren 2014 afhørte om at spørge Justitsministeriets Forvaltningsretskontor, der henviste hende til Københavns Politi. I Justitsministeriet syntes de ikke, at løsningen med meldeblanketter var god, da den var for simpel. Det var Louise Falkenberg, der behandlede sagen, indtil afhørte forlod kontoret i august 2014. Hun blev orienteret om sagen af Louise Falkenberg og af orienterede sin afløser, Esben Haugland. I hendes tid var Justitsministeriets holdning, at det var nærliggende, at Københavns Politi selv foretog en fuldstændig aflytning."

Fuldmægtig Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret:[793]

"Hun og Anne Berg Mansfeld-Giese regnede med, at spørgsmålene 914-917 om lydfilernes indhold ville komme. Det var bebudet allerede under samrådet den 10. april 2014. Afhørte var med cc. på Anne Berg Mansfeld-Gieses mail af 15. april 2014 til Thorkild Fogde, og skulle i dette tilfælde ikke gøre noget i anledning af mailen. Hun var ikke bekendt med indholdet af Anne Berg Mansfeld-Gieses samtale med Thorkild Fogde. Anne Berg Mansfeld-Giese gav ingen tilbagemelding til afhørte.

Spørgsmålene var nye i deres karakter for afhørte. De gav anledning til principielle overvejelser om, hvordan man skulle forholde sig til, at Retsudvalget ville have optagelser af tjenstlige samtaler. Spørgsmålene kom i en periode, hvor der var meget travlt, men der skulle tages stilling til, hvordan man kom videre."

792 Protokol nr. 51 af 20. januar 2017

793 Protokol nr. 52 af 20. januar 2017

Justitsminister Karen Hækkerup:[794]

> "Afhørte blev inddraget i de efterfølgende spørgsmål 914-917 fra Retsudvalget om lydfilernes indhold. Hun blev allerede i samrådet den 10. april 2014 spurgt, om man i forbindelse med retssagen havde sikret sig udskrift af den radiokorrespondance, der var foregået. Hun svarede, at hun gerne ville undersøge det nærmere og vende tilbage med et skriftligt svar. Efterfølgende blev det drøftet i Justitsministeriet, at det ikke var sket før, at man udleverede politiets interne radiokommunikation, og at det var et principielt spørgsmål, om man skulle udlevere det til Retsudvalget. Det viste sig først senere, at dele af kommunikationen rent faktisk var gemt. Overvejelserne i Justitsministeriet løb hen over efteråret 2014. De principielle overvejelser gik blandt andet på, hvordan materialet i givet fald kunne udleveres, og i hvilken form.
>
> Om mail af 15. april 2014 fra Anne Berg Mansfeld-Giese til Thorkild Fogde… oplyste afhørte, at hun ikke kender denne mail og ikke har viden om, hvorvidt der blev taget kontakt til Thorkild Fogde. Udover de principielle overvejelser måtte der tages hensyn til, at en offentliggørelse af indholdet måske kunne have sikkerhedsmæssige konsekvenser. Hun var ikke inde i detaljerne men hørte blot, at det i princippet godt kunne lade sig gøre, da lydmaterialet var gemt. Hun har ikke tidligere set Københavns Politis supplerende bidrag af 16. september 2014 om indholdet af meldeblanketterne, og hun blev heller ikke orienteret om indholdet."

<u>Mailkorrespondance 15. april-2. maj 2014 mellem sekretariatschef Jesper Kofoed og vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh</u>

I forlængelse af ovennævnte mail af 15. april 2014 fra sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, til politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, anmodede sekretariatschefen i mail af samme dag, vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh, Københavns Politi, om at komme

> "med et skøn over, hvor lang tid det vil tage 1 eller flere medarbejdere at finde den information frem og gerne i den forbindelse beskrive, så alle kan forstå det, hvorfor det vil tage betydeligt længere tid at finde frem end man ellers umiddelbart skulle…"[795]

794 Protokol nr. 58 af 27. januar 2017

795 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed

Vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh, Københavns Politi, besvarede den 22. april 2014 forespørgslen således:[796]

> "Vi tager udgangspunkt i, at det kun er KSN kanaler, der skal aflyttes. Således kan vi minimere det til to kanaler. Vi har udfundet samtlige meldeblanketter fra disse to radiokanaler og vedlagt. Vil du ud fra meldeblanketterne kunne dissekere yderligere – forstået således, at de signaler, som du med sikkerhed kan sige ikke har nogen interesse, frasorteres. På den måde vil vi kunne minimere vores tidsforbrug."

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, svarede den 1. maj 2014 således:[797]

> "…
> Det jeg har brug for er følgende:
>
> - en kort beskrivelse af radioset-uppet i forbindelse med de 2 besøg. Hvilke radiomuligheder var der og hvad var kommunikationslinjerne (KSN, KST, udeledere og hvad ved jeg - og hvad med andre involverede sikkerhedsaktørers kommunikation). Gik al kommunikation til og fra betjentene på gaden via KSN eller var der direkte kommunikationsmuligheder mellem de operative ledere på gaden og de menige betjente.
>
> - hvor megen af den kommunikation eksisterer endnu og hvad er ressourceomkostningerne ved udfinde den? Jeg er i øvrigt nok ikke den rette til at sortere i materialet på baggrund af meldeblanketterne, men er i dialog med JMT for at finde ud af præcis hvilken kommunikation der spørges til.
>
> - hvor mange timers kommunikation vil du anslå (hvis du overhovedet kan) vil der komme ud af en søgningen og i hvilken form (cd går jeg ud fra).
>
> Mine spørgsmål bærer nok præg af jeg ikke ved så meget om, hvorledes tingene er skruet sammen rent operativt
> …"

Den 2. maj 2014 videresendte vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh, Københavns Politi, følgende udtalelse af samme dag fra specialkonsulent Allan Christensen, Kø-

796 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed
797 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed

benhavns Politi, Vagtcentralen, til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[798]

"• "Radiosetuppet" i.f.m. Tibet-besøget var som altid ved operationer under KSN. Alle kan kalde KSN på et antal talegrupper, her kan alle på omh. talegruppe lytte med. De enkelte politiaktioner har alle tildelt talegrupper til intern tale i politiaktionen, derudover vil der i nogle aktioner være talegrupper til indsatslederne på tværs. Men reelt kan alle tale og lytte på alle talegrupper.

- Jeg kender intet til andre "involverede sikkerhedsaktørers" kommunikation.

- Al kommunikation til og fra KSN eksisterer endnu, intern kommunikation mellem enhederne er ikke dokumenteret.

- Det vil være meget ressourcekrævende at finde denne lyd – og dokumentere på eksternt medie. En teknikoperatør skal gennemgå omhandlede talegrupper og derefter lagre på eksternt medie.

- Det er vanskeligt at afgøre, hvor meget kommunikation vi vil være i stand til at finde. Men et skøn er måske en time med lyd, denne lyd skal dog først findes ved at aflytte talegrupperne i det tidsrum aktionen har varet. Hvis aktionen har pågået gennem 3 døgn, ja så skal der aflyttes 72 timer – for at finde frem til den ene times tale/lyd.

I forbindelse med omh. aktion er der som ved alle KSN-operationer ført log over al tale til og fra KSN."

I forbindelse med fremsendelsen oplyste vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh, Københavns Politi, at den samlede mængde lyd for 2013-besøget udgjorde 105 timer.

Justitsministeriets høring af Københavns Politi via Rigspolitiet

Den 8. maj 2014 anmodede Justitsministeriet Rigspolitiet om bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 914-917 og PET om et bidrag til besvarelse af spørgsmål 917.[799] Rigspolitiet anmodede Københavns Politi om et bidrag, hvorefter sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, i mail af 9. maj 2014 fremsendte Rigspolitiets anmodning til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns

798 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed

799 JM, j. nr. 2014-0030-2157, dok. 1166094 og 1166148

Politi, Ledelsessekretariatet. I mailen, der ligeledes blev sendt til blandt andre politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, anførtes:[800]

> "Til videre foranstaltning – jeg har en del info omkring radiokommunikationen, som vi lige kan drøfte mandag.
>
> JMT har (af egen drift) telefonisk oplyst, at de fortsat overvejer, hvorledes spm. 916 – som er af principiel og potentielt banebrydende karakter – skal besvares. Besked herom vil tilgå os, når de har afsluttet deres overvejelser."

I mail af 14. maj 2014 anmodede senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, om at blive ringet op vedrørende "drøftelse af eventuel udlevering af lydfiler".[801]

I en intern mail af 26. maj 2014, der blev sendt til kolleger i Rigspolitiet, anførte politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, vedrørende besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 914-917:[802]

> "Efter aftale med Direktionssekretariatet beror besvarelsen på en drøftelse direkte mellem Justitsministeriet og Københavns Politi i relation til principielle spørgsmål om udlevering af det ønskede materiale, herunder om det er til stede, kan det identificeres, eventuel sortering, omfanget mv.
>
> Jeg har en aftale med Jakob Gøtze om, at jeg afventer disse drøftelser — og jeg har intet om tidshorisonten."

Om den nævnte drøftelse mellem Justitsministeriet og Københavns Politi udarbejdede senioranklager Klaus Pedersen, Købehavns Politi, Ledelsessekretariatet, den 4. juni 2014 sålydende notat:[803]

> "Jeg har d.d. talt med Louise Falkenberg, JM, om besvarelsen af REU 914-917, særligt 916 om udlevering af lydfiler.
>
> JM overvejer fortsat det mere principielle spørgsmål, om lydfiler bør udleveres til Retsudvalget.

800 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde
801 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Birgitte Buch
802 DUP, bilag C-15-2-3
803 DUP, bilag C-15-3-15

> JM lægger vægt på, at lydfilerne ikke har indgået i rettens behandling af sagen vedrørende lovligheden af de administrative frihedsberøvelser. Retsudvalgets gennemgang af lydfilerne vil nemt kunne komme til at fremstå som en slags efterforskning. Vil endvidere meget let kunne afstedkomme en række spørgsmål vedrørende forståelse og tolkning af forskellige dele af kommunikationen, hvilket næppe er hensigtsmæssigt.
>
> Mellemløsningen med at udlevere meldeblanketter nævnt. Jeg gjorde opmærksom på, at meldeblanketterne ikke er udfærdiget med henblik på offentliggørelse, men til internt brug. De vil derfor ligeledes meget let kunne afstedkomme en række spørgsmål vedrørende forståelse og tolkning af forskellige dele af kommunikationen, hvilket næppe er hensigtsmæssigt.
>
> Jeg nævnte endelig, at en del af materialet formentlig vil kunne undtages aktindsigt i medfør af offentlighedsloven.
>
> Aftalt at Københavns Politi afventer nærmere fra JM, inden spørgsmålene besvares."

I mail af 11. juni 2014 fra senioranklager Klaus Pedersen, Købehavns Politi, Ledelsessekretariatet, til Birgitte Buch, politiassessor, Rigspolitiet, Politiområdet, blev anført:[804]

> "Kære Birgitte.
>
> Blot til din orientering: jeg har talt med Louise Falkenberg om besvarelsen af spørgsmålene. JM overvejer fortsat deres holdning til spørgsmålet om udlevering af lydfiler, og vi skal blot afvente.
>
> Der kommer dog formentlig snart en afklaring, som meldes tilbage via Rigspolitiet
> …"

Herom har afdelingschef *Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Straffe-retsafdelingen,* forklaret:[805]

804 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Birgitte Buch

805 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017

> "Omkring sommeren 2014 drøftede afhørte spørgsmålene om lydfilernes indhold med Louise Falkenberg, der dengang var souschef i Politikontoret, som gik på, at Københavns Politi mente, at en gennemlytning ville være for ressourcekrævende. Dette skulle efter hans opfattelse testes i bund. Desuden undrede han sig over, at Københavns Politi ikke også angav operationelle betænkeligheder, idet lydfilerne kunne indeholde oplysninger om, hvilke operationelle tiltag der blev foretaget ved statsbesøg. Han bad Louise Falkenberg om at rejse spørgsmålet over for Rigspolitiet, også fordi man kunne komme i samme situation senere, hvor en gennemlytning af lydfiler måske ikke ville være helt så ressourcekrævende, og hvor det kunne virke mærkeligt at henvise til operationelle betænkeligheder, hvis de ikke også havde været fremsat i forbindelse med denne sag."

PETs bidrag af 22. maj 2014

PETs juridiske chef, Lykke Sørensen, afgav den 22. maj 2014 følgende bidrag til Justitsministeriet til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 917:[806]

> "PET kan henvise til besvarelsen at spørgsmål nr. 861 fra Folketingets Retsudvalg, hvoraf det fremgår, at der indenfor rammerne at en folketingsbesvarelse ikke kan gives yderligere oplysninger om PET's trusselsvurdering i anledning af besøget i 2012."

Bidraget var den 21. maj 2014 påtegnet af PET-chef Jens Madsen.

Vicepolitidirektør Anne Tønnes' udtalelse af 8. juli 2014

Vicepolitidirektør Anne Tønnes, Københavns Politi, sendte den 8. juli 2014 følgende udtalelse til Rigspolitiet til brug for justitsministerens besvarelse af samrådsspørgsmålene 914-917:[807]

> "…
> **Ad spørgsmål 914:**
>
> Den politimæssige indsats i forbindelse med de kinesiske statsbesøg i såvel 2012 som 2013 blev koordineret fra KSN (Københavns Politis Kommandocentral). Der var radiokommunikation til og fra KSN via et antal talegrupper, hvorfra

806 JM, j.nr. 2014-0030-2157, dok.1181404

807 DUP, bilag C-15-3-20

alle involverede polititjenestemænd kunne kontakte KSN. Al kommunikation til og fra KSN er optaget på lydfil, der opbevares i 3 år.

Al radiokommunikation, der har fundet sted uden om KSN, det vil sige kommunikation mellem indsatslederne og politipersonale, der ikke fysisk har befundet sig i KSN, optages ikke og er således ikke bevaret på lydfil eller på anden måde.

Det er oplyst, at det er tidskrævende at udfinde radiokommunikationen med KSN via talegrupperne. Kommunikationen skal af en teknikoperator søges på hver af de talegrupper, der var etableret, idet hver talegruppe skal aflyttes i det tidsrum aktionen har varet, hvorefter den udfundne kommunikation vil kunne overføres til et eksternt elektronisk medie.

Det foreligger oplyst, at der for besøget i 2013 findes ca. 100 timers KSN-radiokommunikation. Det antages, at KSN-radiokommunikationen for besøget i 2012 har et tilsvarende omfang.

Ad spørgsmål 915:

Der har ikke i forbindelse med Københavns Byrets behandling af sagen vedrørende 6 personers eventuelle administrative frihedsberøvelse i medfør af politiloven været fremsat anmodning om fremlæggelse af materiale, der belyste Københavns Politis radiokommunikation i forbindelse med håndteringen af sagen, og et sådant materiale har ikke indgået i rettens behandling af sagen.

Ad spørgsmål 916:

Lydfiler indeholdende radiokommunikationen med KSN er internt materiale, der som udgangspunkt er undtaget aktindsigt i henhold til offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1.

På baggrund af radiokommunikationens omfang har Københavns Politi ikke foretaget en gennemgang af materialet, men det må antages, at dette indeholder oplysninger, som af polititaktiske grunde ikke bør komme til offentlighedens kendskab, jf. offentlighedslovens § 33, stk. 1, nr. 1, og nr. 2 om beskyttelse af væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser samt gennemførelse af offentlig kontrolvirksomhed. Det må endvidere antages, at kommunikationen indeholder oplysninger, der har væsentlig betydning for statens sikkerhed og beskyttelse af væsentlige hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser mv., herunder forholdet til andre lande, jf. offent-

> lighedslovens § 31 og § 32, stk. 2, subsidiært § 33, stk. 1, nr.5. Lydfilerne vil således give et detaljeret indblik i en væsentlig del af den politimæssige håndtering af den sikkerhedsmæssige tilrettelæggelse og afvikling af de pågældende statsbesøg. Det vil forudsætte en nøje gennemgang af det omfattende lydmateriale at vurdere, i hvilket omfang materialet indeholder sådanne oplysninger, der bør undtages offentliggørelse. Københavns Politi har ikke foretaget en sådan gennemgang, da der som nævnt er tale om ca. 200 timers lydoptagelse, der i givet fald skal gennemgås.
>
> Der foreligger imidlertid såkaldte meldeblanketter, hvor kommunikationen med KSN er beskrevet med stikord i oversigtsform og med angivelse af tidspunkter for forløbet. Meldeblanketterne oversendes vedlagt i fortrolig form til Retsudvalget, idet enkelte personoplysninger dog ved overstregning er fjernet fra meldeblanketterne.
>
> Såfremt Retsudvalget på grundlag af meldeblanketterne måtte have interesse i at modtage lydfilerne fra udvalgte passager af radiokommunikationen, vil Københavns Politi herefter gennemgå disse lydfiler og foretage en afvejning af de ovenfor nævnte hensyn.
>
> **Ad spørgsmål 917**
>
> Trusselsniveauet for besøget var relativt lavt, og Københavns Politi havde ikke konkret forhåndskendskab til og/eller mistanke om ekstreme eller voldelige grupperinger blandt demonstranterne."

Rigspolitiet videresendte på daværende tidspunkt ikke Københavns Politis bidrag af 8. juli 2014 til Justitsministeriet.

Om forløbet omkring tilblivelsen af vicepolitidirektør Anne Tønnes udtalelse af 8. juli 2014 har *politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[808]

> "Om Retsudvalgets spørgsmål 914-917 om anvendelse af lydfiler m.v. oplyste afhørte, at Retsudvalget ham bekendt aldrig tidligere havde anmodet om at få den fulde radiokorrespondance fra Københavns Politi. Det gav anledning til en række overvejelser. Materialet kunne og måtte forventes at indeholde oplysninger, der af sikkerhedsmæssige grunde skulle behandles fortroligt, f. eks.

808 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

> om tjenstlige forhold, strategier m.v. Retsudvalget spurgte tilsyneladende, fordi Retsudvalget ikke mente, at der tidligere var givet fyldestgørende svar, herunder på, om der forelå en generel instruks, men det kunne efter afhørtes opfattelse belyses med identificering af betjentene.
>
> Afhørtes personlige holdning var, at afgivelse af den fulde radiokorrespondance til Retsudvalget ville være et for vidtgående skridt og i øvrigt ville det være meget ressourcekrævende også i lignende fremtidige sager. Man kunne hævde, at Københavns Politi var inhabil i denne afgørelse. Han nævnte derfor sin holdning og sine principielle overvejelser for Rigspolitichefen. Derefter skete der ikke noget et stykke tid, før Københavns Politi besluttede at svare Rigspolitiet og Justitsministeriet ud fra offentlighedslovens grundprincipper og i brevet af 8. juli 2014 foreslog at sende meldeblanketterne til Retsudvalget, der derefter kunne afgrænse sin begæring til noget praktisk håndterbart. Dette kunne så ekstraheres og udleveres i anonymiseret form."

MF Karina Lorenzens mail af 12. august 2014

MF og formand for Retsudvalget, Karina Lorenzen Dehnhard, sendte den 12. august 2014 følgende mail til ministersekretær Mads Møller Langtved, Justitsministeriet:[809]

> "Jeg håber, at du fremlægger den[ne] mail for departementschefen og ministeren, da jeg mener, det er vigtigt. Jeg og Retsudvalget har haft flere spørgsmål om de kinesiske statsbesøg og politiets ulovlige fravristning af demonstranters Tibet-flag i denne forbindelse. Det er mange måneder siden, vi har oversendt spørgsmålene, som ikke er besvaret indenfor tidsfristen. Et af spørgsmålene går på at få politiets radiokommunikation udleveret. Sidste gang tidsfristen blev rykket, blev den rykket til uge 35, hvilket jo er faretruende tæt på samlingens fald. Jeg skal bare sikre mig, at man i systemet ikke sletter radiokommunikationen, da jeg har tænkt mig - såfremt spørgsmålene ender med at falde for samlingen - at genfremsætte dem umiddelbart igen. Det ville jo vare ærgerligt, hvis den gik tabt på baggrund af en sådan bagatel, da Retsudvalget stadig er interesseret i at få radiokommunikationen."

Ministersekretær Mads Møller Langtved, Justitsministeriet, videresendte samme dag mailen til kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese og chefkonsulent Louise Falkenberg, begge Justitsministeriets Politikontor. Af mail af 21. august 2014 fra ministersekretær Mads Møller Langtved, Justitsministeriet, til særlig rådgiver Mikkel Boje,

809 JM, mailkorrespondance, Anne Berg Mansfeld-Giese

Justitsministeriet, Ministersekretariatet, fremgår: "Jeg talte med Louise Falkenberg i går og de er obs på det. De skal "bare" vende det med JCB."[810]

Sekretariatschef Jesper Kofoeds mail af 19. august 2014 til politidirektør Thorkild Fogde

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendte den 19. august 2014 følgende mail til politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, vedhæftet Københavns Politis udtalelse af 8. juli 2014, citeret ovenfor:[811]

> "Vi oversendte i begyndelsen af juli dette svarbidrag på et FT-spørgsmål vedrørende radiokommunikation i forbindelse med Kina-besøgene til RPLT. Det er ikke gået videre herfra.
>
> Det er underskrevet af Anne, men ifølge Klaus var du igennem det inden eller lige efter starten på din ferie. Har du drøftet det med JMT inden afsendelsen, herunder navnlig spørgsmålet om, hvorvidt vi skulle medsende meldeblanketter eller afvise helt og holdent (spm. 916)? Klaus mente han havde hørt noget i den retning, men var ikke sikker (og fik ikke spurgt dig i fredags, hvilket han og jeg aftalte han skulle gøre, da du var optaget af andre gøremål)."

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, besvarede den 23. august 2014 mailen således:[812]

> "…
> Det er jo en gammel sag. Hvorfor har Rpch ikke svaret?
>
> Jeg har godkendt svarudkastet i den foreliggende form, men ikke drøftet sagen med JM, idet jeg ville overlade den del til Rigspolitiet.…"

Mailkorrespondance af 29. august 2014 mellem sekretariatschef Jesper Kofoed og vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh

I forlængelse af den ovennævnte tidligere mailkorrespondance om politiets interne radiokommunikation sendte sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, den 29. august 2014 følgende mail til vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh, Københavns Politi:[813]

---

810 JM, mailkorrespondance, Mikkel Boje

811 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

812 DUP, bilag 15-4-2

813 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed

> "Vi har – for efterhånden et godt stykke tid siden – kommunikeret om denne sag.
>
> Spørgsmålet er af forskellige årsager endnu ikke besvaret, men jeg har i dag talt med JMT og sagen.
>
> Jeg skal bede dig bekræfte, at de relevante lydfiler fra besøgene i 2012 og 2013 ikke bliver slettet – I har tidligere oplyst, at de gennes i 3 år, så det vil normalt tidligst kunne ske i 2015, korrekt?
>
> Som der ser ud nu lægges der op til, at vi oversender meldeblanketterne og så kan udvalget eventuelt på den baggrund kan udbede sig helt konkrete lydfiler. Det er derfor meget vigtigt vi kan levere dette – altså de pågældende lydfiler, hvis det skulle blive aktuelt. Spørgsmålet har ministerens bevågenhed – spørgeren har skrevet til hende - så der må ikke fejl fra vores side (den USB-stik du nævner nedenfor, som du skriver har den samlede mængde lyd – fra 12 og 13 - må altså ikke blive væk☺).
>
> Klaus vil rette henvendelse til dig mandag 8 dage, når han er retur med nogle spørgsmål til meldeblanketterne, som RPLT har rejst (jeg ved ikke helt hvilke), hvorefter vi forhåbentligt kan få sagen klaret her hos os."

Samme dag, den 29. august 2014, besvarede vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh, Københavns Politi, mailen således:[814]

> "Du kan stole på, at vi til hver en tid kan levere som ønsket.
>
> Oplægget i forhold til HS2 er at vi gemmer i minimum 3 år – indtil nu har vi intet slettet (altså langt ud over 3 år)
>
> USB-stikket kigger jeg på – så det bliver heller ikke væk ☺
>
> Vi afventer det videre forløb."

814 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed

Justitsministeriets orientering til Københavns Politi om PETs bidrag til spørgsmål 917
Den 4. september 2014 sendte chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret, følgende mail til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[815]

> "Vedhæftet sendes til orientering det bidrag, vi har modtaget fra PET, til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 917 fra Folketingets Retsudvalg.
>
> Det er det sidste spørgsmål i den "pakke", der handler om udlevering af politiets radiokommunikation i forbindelse med det kinesiske statsbesøg.
>
> Vi har også via Rigspolitiet bedt om bidrag til besvarelsen af dette spørgsmål, der handler om trusselsvurderingen, og jeg kunne forestille mig, at I er blevet hørt over dette spørgsmål også.
> …"

Mail af 5. september 2014 fra sekretariatschef Jesper Kofoed til senioranklager Klaus Pedersen
I mail af 5. september 2014 til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, meddelte sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[816]

> "Kære Klaus
>
> Håber du har nydt ferien
>
> …
>
> Din "first order of business" når du er retur må meget gerne være følgende (fokus er på Kina):
>
> - Jeg har aftalt med JMT, at vores meldeblanketsløsning på radiokommunikationsspørgsmålet er OK, så kan du ikke asap få afklaret de spørgsmål, som B. Buch havde til blanketterne. Samtidig havde JMT fra samtaler med dig fået det indtryk, at enkelte passager i meldeblanketterne kunne føre til fejlslutninger – du havde nævnt et par eksempler til L. Falkenberg – så de vil meget gerne have at disse tages "up front" i vores bidrag. Du må derfor meget gerne gennemgå

815 JM, mailkorrespondance, Louise Falkenberg
816 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed

blanketterne med henblik på afdækning af disse og så skrive et lille supplement til det svar vi allerede har afgivet (eller måske skal vi oversende et nyt samlet svar, det må vi lige kigge på). Karina Lorentzen er ved at blive utålmodig og lugter "rævekager" (som jo ikke er der, så vil skal være færdig med sagen herfra i løbet af næste uge.
…"

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 16. september 2014

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, afgav den 16. september 2014 følgende supplerende udtalelse til Rigspolitiet til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 914-917:[817]

"…
I tilslutning til Københavns Politis besvarelse af 8. juli 2014 af ovennævnte spørgsmål fremsendes et revideret sæt meldeblanketter, idet det har vist sig, at en del af meldeblanketterne i det tidligere fremsendte materiale var gengivet 2 gange, hvilket skyldes, at nogle af meldeblanketterne er blevet "linket" sammen med andre meldeblanketter flere gange via forskellige talegrupper. Der er imidlertid tale om identiske meldeblanketter, hvorfor de er sorteret fra. Det bemærkes endvidere, at en del af meldeblanketterne fremstår uden tekstmæssigt indhold, hvilket dels kan skyldes, at der ikke har været nogen kommunikation vedrørende den pågældende opgave, dels at dette ikke er gengivet, typisk fordi der er tale om rutinemæssige oplysninger om ankomst til et sted, afslutning af opgave mv.

I relation til oplysningen om, at der for hvert af besøgene i 2012 og 2013 foreligger ca. 100 timers radiokommunikation, bemærkes det endvidere supplerende, at det nu er oplyst, at den egentlige kommunikation udgør en mindre andel heraf, men at det er nødvendigt at gennemlytte hele lydmaterialet for at overføre dette til et eksternt elektronisk medie, hvor den egentlige kommunikation er samlet.

Det bemærkes endvidere, at der i gengivelsen af kommunikationen i meldeblanketterne gentagne gange forekommer oplysninger om observation af personer, der er i besiddelse af flag eller iført gule t-shirts. Det bemærkes i den forbindelse, at politiet i forbindelse med afviklingen af besøget var opmærksomme på mulige demonstranter. Formålet hermed var naturligvis ikke at forhindre de pågældende i at demonstrere ved f. eks. ved at fremvise flag, men at politiet

817 JM, j. nr. 2014-0030-2157, bilag 1400173

> naturligt har haft særlig opmærksomhed rettet mod personer, der på forskellig vis måtte formodes at være i opposition til det kinesiske styre, og således kunne udgøre en potentiel sikkerhedsrisiko. Hertil kommer, at demonstranter typisk blev anvist særligt på forhånd udpegede demonstrationsområder, jf. senest Københavns Politis svarbidrag af 25. april 2014 af REU 853 (alm. del)[818], der vedlægges."

Herom har *politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet,* for kommissionen forklaret:[819]

> "Om Retsudvalgets spørgsmål 914-917 vedrørende lydfilernes indhold oplyste afhørte, at Klaus Pedersen telefonisk orienterede hende om, at der var tale om et meget stort materiale, vistnok 2 x 100 timers samtale. Beslutningen om, hvorvidt lydfilerne skulle udleveres eller ej, lå ikke hos hende. Hun videresendte blot det udkast til svar, der var modtaget fra Københavns Politi, og overlod til andre, hvordan det skulle håndteres. Hun deltog ikke i nogen af de senere møder i først Rigspolitiet og derefter i Justitsministeriet. Hun blev heller ikke orienteret om indholdet af drøftelserne."

Endvidere har *sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet*, for kommissionen forklaret:[820]

> "Vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 914-917 om oversendelse af lydfiler oplyste hun, at Rigspolitiet ikke havde nogen anden rolle i dette end, hvad der var sædvanligt. Rigspolitiet var altid orienteret om Københavns Politis bidrag og blev på den måde involveret i sagen, men kun fordi Rigspolitiet stod for ekspedition af sagerne.
>
> …
>
> Afhørte erindrede ikke at have læst Københavns Politis supplerende bidrag til besvarelse af spørgsmål 914-917 af 16. september 2014, men det kan hun godt have gjort. Når hun ser det i dag, erindrer hun ikke, om hun gjorde sig tanker om det, men politiets ageren, som den fremgik af meldeblanketterne, måtte selvfølgelig ikke have til formål at forhindre demonstrationer."

818 Vedrørende besøget i 2013 og nærmere omtalt i afsnit 8.3.8.2.4

819 Protokol nr. 46 af 13. januar 2017

820 Protokol nr. 53 af 26. januar 2017

Endelig har *politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[821]

> "Den 16. september 2014 afgav Københavns Politi et supplerende bidrag. Afhørte går ud fra, at svaret er udarbejdet af Ledelsessekretariatet og Beredskabsenheden i forening. De politioperative oplysninger må komme fra Beredskabsenheden. Meldeblanketterne omtaler ikke fratagelse af flag. Der er ikke noget bemærkelsesværdigt i, at det af radiokommunikationen fremgår, at man havde spottet demonstranter. Det var lidt mere usædvanligt, at det blev nævnt, at demonstranterne var fra Frit Tibet, men herom kan der være en god forklaring fra Beredskabsenheden. Måske var operationslederne ekstra opmærksomme på demonstranter, fordi det i 2009 under COP 15 var lykkedes for Greenpeace at komme ind på Christiansborg. Det kom ikke til at udgøre en konkret sikkerhedsmæssig risiko, men var selvfølgelig et politimæssigt svigt, der så uheldigt ud. Når man taler om sikkerhedsrisiko, er det ikke nødvendigvis en livstruende sikkerhedsrisiko. Der er selvfølgelig også mellemfaser, som politiet også varetager."

Rigspolitiets bidrag af 13. oktober 2014 til Justitsministeriet

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet, fremsendte den 1. oktober 2014 følgende mail til sekretariatschef Lise Fink, politiinspektør Allan Bent Nyring og politifuldmægtig Nina-Maria Hansen, alle Rigspolitiet, Politiområdet, vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 914-917:[822]

> "Hermed endelig udkast til besvarelser med bilag.
>
> De vedhæftede meldeblanketter har været retur til Københavns Politi, idet der var flere eksemplarer af nogle af blanketterne, og vi har i den forbindelse bedt København om nøje at gennemgå meldeblanketterne med henblik på at sikre, at det er det rigtige, der videresendes til Folketinget. De er nu sendt på ny i elektronisk form "meldeblanketter 1 og 2".
>
> Den seneste oplysning er, at der reelt ikke er tale om 2 x 100 timers tale, men om en mindre del af tale spredt over en 100 timers optagelse, hvor resten af båndet er blankt. Denne oplysning er ny og er først tilgået Rigspolitiet i dag, jf. vedlagte notits. Den er nu indarbejdet i besvarelsen.
> …"

821 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

822 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Lise Fink

Rigspolitiet bad i mail af 3. oktober 2014 Københavns Politi om bemærkninger til udkastet.[823]

I den forbindelse har *sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet,* for kommissionen forklaret:[824]

> "En medarbejder orienterede hende om, at der var en dialog med Københavns Politi om, hvor ressourcekrævende det ville være at gennemgå hele lydmaterialet. De 2x100 timer nævnt i intern mail af 1. oktober 2014 fra Birgitte Buch til blandt andre Lise Fink og Allan Bent Nyring passer formentlig med det antal timer, afhørte forinden var blevet orienteret om. Hun blev i forbindelse med mødet den 5. november 2014 bekendt med, at der var dele af filerne, der var blanke.
>
> Hun blev bekendt med Justitsministeriets holdning, hvorefter Københavns Politi burde afsætte de nødvendige ressourcer til at gennemlytte lydfilerne, på mødet 5. november 2014 eller umiddelbart forinden. Hun erindrede det ikke, men gik ud fra, at Rigspolitiet inden mødet formidlede Københavns Politis holdning til Justitsministeriet."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, videresendte samme dag, den 3. oktober 2014, Rigspolitiets mail til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, med følgende bemærkning:

> "Jeg foreslår, at svarudkastene (til 914 og 916) forelægges for Beredskabenheden, så Vagtcentralen kan godkende/kommentere svaret.
>
> Er du enig, og er der andre (i ØL), der skal godkende?
>
> Jeg har ikke bemærkninger til svarudkastene, som jeg mener er i overensstemmelse med vores bidrag."

Svarudkastet blev herefter den samme dag, den 3. oktober 2014, af senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendt til Københavns Politis Beredskabsenhed, hvorfra vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh den 6. oktober 2014 først svarede, at han ikke havde bemærkninger, men derefter, fortsat den 6. oktober 2014, meddelte:[825]

---

823 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed

824 Protokol nr. 53 af 26. januar 2017

825 DUP, bilag C-15-3-28

> "Mine gode medarbejdere arbejdede videre med de to spørgsmål uden min viden. Derfor skal beklage, at jeg i første omgang ikke havde de store indvendinger mod ordlyden, som jo ikke var forkert. Nu er medarbejderne fremkommet med en mere præcis formulering, som ikke bør efterlade spørgsmål."

Samtidig videresendte vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh, Københavns Politi, den 6. oktober 2014 en mail af samme dag fra specialkonsulent Karsten Højgaard, Københavns Politi, til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet. Denne mail var sålydende:[826]

> "…
> Spørgsmålene 915 og 917 har vi ingen bemærkninger til.
>
> Spørgsmål 914 er den vanskelige, for her gives flere spørgsmål end svar. For hvis "ksn kommunikationen udgør en mindre andel", hvad er så resten....og hvad er "radiokommunikation uden lyd"? Hvad er "kommunikation uden om KSN"?
>
> Det synes vi er lidt uldent, så det har vi givet et andet bud på.
>
> Kort fortalt har vi en periode - rettelig 2 perioder i 2012 og 2013- der begge kører over 3 døgn. Til det brug har vi et antal talegrupper — heraf en eller to direkte til KSN. De er valgt i vores radioopsætning, så vi optager lyden på dem - og kun på dem. Så der optages alt i perioden på de godt 3 døgn. Det giver meget tom tid - men vi bliver nødt til at gennemsøge perioden og sikre os, at kommunikationen virkelig vedrører denne sag. For der kan være andet. Og det tager tid.
>
> Derudover har vi medhør på mange andre talegrupper — herunder visse interne mellem enhederne og indsatsleder.
> Vi optager det bare ikke.
>
> I spørgsmål 916 synes vi, at der er lidt uklarhed omkring tolkning at blanketter, som grundlæggende skyldes den måde, vi skriver blanketter på i KSN.
>
> Så det har vi også givet et bud på.
>
> Vi står selvfølgelig til rådighed for eventuelle spørgsmål.

826 DUP, bilag C-15-3-28

Ad spørgsmål 914:

Vi har et forslag til anden formulering at de to sidste afsnit som nedenfor:

Københavns Politi har endvidere oplyst, at det udelukkende er radiokommunikation mellem enhederne og KSN, der optages og således er bevaret på lydfil.

Radiokommunikation internt mellem enhederne, eksempelvis mellem indsatsledere og politipersonale, optages ikke.

Besøget i 2013 strakte sig over 3 døgn, hvilket indebar op mod 100 timers samlet lydmateriale. Heraf udgør kommunikationen mellem enhederne og KSN en mindre del.

Besøget i 2012 havde tilsvarende udstrækning, hvorfor det antages, at lydmaterialet vil have samme omfang.

Københavns Politi har endelig oplyst, at det vil være tidskrævende at udfinde radiokommunikationen med KSN. For at sikre medtagelse af den ønskede kommunikation skønnes det nødvendigt at foretage en manuel gennemgang af det samlede lydmateriale med henblik på overførsel til eksternt elektronisk medie.

Ad spørgsmål 916:

Vi har et forslag til anden formulering af 2. afsnit som nedenfor:

Københavns politi har imidlertid oplyst, at der foreligger såkaldte meldeblanketter, hvor uddrag af kommunikationen med KSN er beskrevet med stikord i oversigtsform og med angivelse af tidspunktet for forløbet. Meldeblanketterne er ligeledes internt materiale, men Københavns Politi har fundet, at disse blanketter kan oversendes til Retsudvalget i fortrolig form.

Københavns politi har i den forbindelse bemærket, at en del af meldeblanketterne tilsyneladende fremstår uden tekstmæssigt indhold. Imidlertid indeholder disse blanketter oftest supplerende oplysninger om anmeldere, telefonnumre og andre relevante oplysninger i separate felter, og de vil derfor figurerer som bilag til en hovedblanket, hvorpå den egentlige korrespondancen anføres.

> Københavns politi har endvidere oplyst, at den nedfældede korrespondance på meldeblanketter af tidsmæssige årsager kun kan være et ekstrakt af radiokommunikationen samt relevante dispositioner."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, besvarede herefter i mail af 9. oktober 2014 Rigspolitiets mail af 3. oktober 2014 med anmodning om bemærkninger til det fremsendte udkast til udtalelse således:[827]

> "…
> Københavns Politi har alene en enkelt bemærkning til de nu foreliggende svarbidrag, idet det foreslås, at der i spm.916 tilføjes ordene "uddrag af' i svarets 2. afsnit, således, at det fremgår, at " ... der foreligger såkaldte meldeblanketter, hvor uddrag af kommunikationen med KSN er beskrevet.
> …"

Politidirektør i Rigspolitiets Politiområde, Svend Larsen, fremsendte den 13. oktober 2014 et bidrag til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 914-917 til Justitsministeriet. Bidraget var i al væsentlighed en gengivelse af det, Københavns Politi havde anført i sine ovenfor citerede udtalelser af 8. juli 2014 og 16. september 2014 og med indføjelse af rettelsen i ovennævnte mail af 9. oktober 2014 fra senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, til Rigspolitiet.[828]

Herom har *specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet* for kommissionen forklaret:[829]

> "Københavns Politis mail af 13. oktober 2014 med endelig besvarelse af spørgsmål 914-917 er gået til afhørte via en af direktionssekretariatets hovedpostkasser. Allan Bent Nyring var med cc., fordi han var centerchef i NBC, hvor spørgsmålene hørte til. Det var helt sædvanligt og skete, for at han kunne holde sig orienteret om de afgivne svar."

Endvidere har *kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret,* for kommissionen forklaret:[830]

827 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Birgitte Buch
828 JM, j. nr. 2014-0030-2157, dok 1400170,1400171,1400172 og 1400169
829 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017
830 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

"Om Retsudvalgets spørgsmål 914-917 om lydfilernes indhold oplyste afhørte, at som han huskede det fra Anne Berg Mansfeld-Gieses orientering ved hans tiltræden, havde man fra Justitsministeriet bedt Rigspolitiet om at vente med at svare, indtil man havde fundet sine ben på det principielle spørgsmål om udlevering af internt materiale. Han havde imidlertid svært ved at se det principielle, særligt når Københavns Politi var indstillet på at udlevere meldeblanketterne, der var lige så interne som lydfilerne. Han mente, at han derfor bad Louise Falkenberg meddele Rigspolitiet, at de skulle bede Københavns Politi om at svare. Københavns Politi svarede den 13. oktober 2014.

Afhørte studsede over flere ting i Københavns Politis bidrag. Det var en misforståelse, når det blev oplyst, at internt materiale ikke var undergivet aktindsigt. Det var reglerne om videregivelse og tavshedspligt, der gjaldt i forhold til Folketinget. I øvrigt var det slet ikke sikkert, at der ikke var adgang til aktindsigt. Det var også uklart, om oplysningen om, at en gennemlytning ville tage 2x100 timer kunne passe, herunder om der kunne spoles hen over de tomme steder på lydfilen. Ressourcemæssigt lå opgaven umiddelbart indenfor skiven af, hvad man normalt afsætter af ressourcer til besvarelse af et folketingsspørgsmål. Bemærkningen om fortrolige oplysninger undrede ham også, for det sker dagligt, at der gives fortrolige oplysninger til Folketinget.

Det principielle lå i, om man skulle fravige hidtidig praksis. Han mente, at man burde gennemlytte lydfilerne og svare skriftligt på baggrund af det, man havde hørt. En oversendelse af lydfilerne ville have brudt med hidtidig praksis.

Han forelagde situationen for Carsten Vollmer, og de var enige om, at der ikke var tale om et uforholdsmæssigt ressourceforbrug, og at han skulle bede Københavns Politi afsætte de nødvendige ressourcer til en gennemlytning. Det meddelte han telefonisk til Svend Larsen, Rigspolitiet. Et par dage efter bekræftede afhørte overfor Lise Fink, at det også gjaldt for besøget i 2014.

Afhørte havde besøgt KSN som en del af den almindelige "Tour de Politigård". I KSN talte afhørte med tre teknikere, der vistnok var politiassistenter. De havde fået til opgave at finde materialet frem og lytte det igennem, og de oplyste, at det var noget af en opgave. Det ville tage meget længere tid end 2x100 timer, fordi der var flere borde, og der skulle lyttes på alle frekvenser og på alle borde. Afhørte nævnte det for Carsten Vollmer, og de blev enige om, at det var en ny situation, og at de ikke kunne bruge Københavns Politis bidrag af 13. oktober 2014. De enedes om at indkalde Rigspolitiet og Københavns Politi til et møde. På mødet skulle de juridiske tvivl afklares og Københavns Politi skulle forklare, hvor-

> for de havde skønnet så forkert vedrørende tidsforbruget. "100.000 kr.'s-reglen" handler om noget helt andet."

Endelig har *departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet*, for kommissionen forklaret:[831]

> "Hun erindrede ikke at være blevet inddraget i de folketingsspørgsmål, der vedrørte lydfilernes indhold. Det ville også have været usædvanligt. Hun blev altid først orienteret, når der forelå et udkast til svar. Hun erindrede således ikke at have set Københavns Politis bidrag af 16. september 2014 vedrørende spørgsmål 916 og heller ikke, at Stats- og Menneskeretskontoret blev inddraget i besvarelsen. Hun var slet ikke involveret i spørgsmålenes besvarelse, da spørgsmålene blev besvaret i december 2014, hvor hun var fratrådt. Hun erindrede heller ikke at være blevet inddraget i Esben Hauglands beslutning om, at Københavns Politi burde afsætte de nødvendige ressourcer til at gennemlytte lydfilerne. Hun er ret sikker på, at hun ikke har været inddraget heri, men Esben Hauglands beslutning lyder meget fornuftig og i tråd med Justitsministeriets generelle linje."

<u>Hændelsesforløbet 13. oktober – 12. november 2014, herunder mødet den 5. november 2014 mellem Justitsministeriet, Rigspolitiet og Københavns Politi</u>
Den 13. oktober 2014 sendte fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret, en mail til afdelingschef Carsten Kristian Vollmer, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen, hvori anførtes:[832]

> "Kære Vollmer
>
> Hermed mine hurtige bullits om kritiske sager lige nu:
> …
> • Tibet-sagen (er ikke tryg ved, at Københavns Politi har givet os det fulde billede indtil nu...)
> …"

På Justitsministeriets sag er akteret et håndskrevet notatark om gennemlytning og afskrift af lydfiler fra politiets interne radiokommunikation i forbindelse med besø-

831 Protokol nr. 56 af 26. januar 2017
832 DUP, bilag C-15-5-1

gene af kinesiske delegationer i hvert af årene 2012, 2013 og 2014. Af notatarket, hvor det i margin er påført: "FRA EHL",[833] fremgår:[834]

> "Talt med Svend Larsen, RP, 23/10-14 om bidraget til svar på spm. 914 (REU Alm. Del): Jeg har oplyst, at det er JM's opfattelse, at KBH's Politi bør afsætte de nødvendige ressourcer til at gennemgå optagelserne, således at vi på et fuldt oplyst grundlag kan forsikre FT om, at der ikke "fra højeste sted" (som det fremgår visse steder i medierne) er givet ulovlige ordrer om at beslaglægge flag m.v.
>
> 27/10-14: Lise Fink, RP, ringer og spørger, om ovenstående også gælder ift. spm. 1570 (REU Alm. Del)[835], hvilket jeg bekræfter."

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendte den 30. oktober 2014 følgende mail til politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[836]

> "Lise Fink ringede vedrørende REU-kinesersagen – den med radiokommunikationen du ved.
>
> Hun har talt med Esben Haugland (EH), JMT (der så vidt Lise havde forstået havde talt med Carsten V om den), der ikke var så glad for den meldeblanketsløsning, som vi og RPLT har valgt. Der har været dialog om den direkte med JMT hen over sommeren (Louise Falkenberg, souschef i politikontoret) og med RPLT, men JMT er åbenbart stadig ikke helt tilfredse med vores model.
>
> EHs grundlæggende holdning er den, at meldeblanketter er internt materiale, som vi ikke bør sende i REU. I stedet bør vi anvende en løsning, som tidligere har været anvendt (i forbindelse med internt skriftligt materiale så vidt jeg forstod), nemlig at vi siger, at de ikke kan få hverken meldeblanketter eller radiokommunikation, men at vi har været det igennem uden at finde noget "problematisk".
>
> Det giver anledning til flere spørgsmål:

833 Formentlig Esben Haugland, fg. kontorchef i Justitsministeriets Politikontor

834 JM, j. nr. 2014-0030-2544

835 Vedrørende besøget i 2014, se afsnit 8.4.5.2

836 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

- Hvad er det helt konkret vi skal lytte efter – her må spørgsmålet vejlede os, men jeg tror godt jeg ved, hvor "the buck" vil ende, hvis det skulle komme til det

- Hvem skal gøre det – yngste pb. duer nok ikke

- Hvad gør vi næste gang, når materialet er endnu mere omfattende. Vi har jo allerede yderligere en sag (24/7), som vist ikke er så omfattende, men der kunne komme andre.

Jeg har fået Klaus til at sammenfatte det vi ved om materialets omfang, ligesom han har indhentet lidt yderligere information. Vi har i svarbidraget fra i sommers anført, at "Det foreligger oplyst, at der for besøget i 2013 findes ca. 100 timers KSN-radiokommunikation", hvilket skal forstås således, at der skal afsøges ca. 100 timers optagelse, hvor noget kan ske hurtigere end andet, jf. bemærkningen i notatet dateret d.d.

Hertil kommer, at vi netop i dag via Kammeradvokaten har modtaget sagsøgers provokation (hedder der vist i civile sager) vedrørende samme emne i ankesagen vedrørende frihedsberøvelsen af 6 demonstranter i et af Kinabesøgene.

Måske vi lige skulle mødes og snakke nærmere…."

I den i sekretariatschef Jesper Kofoeds mail til politidirektør Thorkild Fogde af 30. oktober 2014 nævnte sammenfatning, dateret den 30. oktober 2014, og udarbejdet af senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, anførtes:[837]

"**Notat vedr. lydfiler fra KSN.**

…

Konklusion:

- Lydfilerne indeholder kun radiokommunikation, der har fundet sted direkte til eller fra KSN
- Lydfilerne indeholder ikke radiokommunikation, der har fundet sted internt mellem enhederne.
- Lydfilerne indeholder ikke kommunikation, der ikke har fundet sted via radio, f. eks. via mobiltelefoner.

837 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

> - Den reelle kommunikation har begrænset varighed i forhold til længden af den samlede optagelse, men det er ressourcekrævende at sikre og overføre den reelle kommunikation til et eksternt medie.
>
> Gennemlytning af kommunikationen med henblik på besvarelse af Folketingsspørgsmål.
>
> Der skal opstilles en præcis beskrivelse af, hvilke forhold, der er fokuseret på ved gennemlytning.
>
> En gennemlytning af den koncentrerede kommunikation skal formentlig foretages af en juridisk medarbejder, og er således ressourcekrævende (skal der evt. foretages et kontroltjek af en anden medarbejder, så der er enighed om konklusionen? Der vil formentlig ofte være vanskelige afgrænsningsspørgsmål).
> …"

I det af kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, udarbejdede notatark anførtes videre:[838]

> "Jeg har i forbindelse med Politikontorets temadag d. 31/10-14, hvor vi besøgte KBH's Politi, bl.a. fået forevist KSN og meldeblanketsystemet. Forhørte mig også om, hvorledes radiokommunikationen lagres. Kunne på den baggrund forstå, at det ville være væsentlig mere ressourcekrævende at gennemgå radiokommunikationen ift. spm 914 (REU Alm. Del) end (2x) 100 timer, da der optages på flere frekvenser samtidigt."

Som opfølgning på sin sammenfatning af 30. oktober 2014 og efter kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret, havde besøgt Københavns Politis Vagtcentral, sendte senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, den 4. november 2014 sålydende mail til vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh, Københavns Politi:[839]

> "…
> Der er stadig ikke en endelig afklaring på Folketingsspørgsmålene om at udlevere lydfiler til Retsudvalget.
>
> Jeg har sammenskrevet oplysningerne om det tekniske i vedhæftede notat.

838 JM, j. nr. 2014-0030-2544
839 DUP, bilag C-15-3-32

Jeg har endnu et spørgsmål til teknikken: det forhold, at der er opsat flere talegrupper, betyder det, at der optages lyd særskilt på hver talegruppe? Vi har tidligere sagt, at der er ca. 100 timers optagelse over de 3 døgn på hvert statsbesøg. Men hvis der er optaget særskilt på hver talegruppe, skal man så ikke gennemlytte ca. 100 timer på hver talegruppe?

Kan det oplyses, hvor mange talegrupper, der var? (det er tidligere oplyst, at 1 eller 2 talegrupper var direkte til KSN og således blev optaget)

Spørgsmålet er foranlediget af, at en kontorchef i JM har været på besøg i Vagtcentralen, hvor han har spurgt ind til dette, og fået opfattelsen af, at det, der skal gennemlyttes, er hver talegruppe for sig x den samlede tid, der er optaget.

Det haster, da vi skal til møde i morgen kl. 10 i Rigspolitiet og senere i morgen i JM om spørgsmålene.
…"

Specialkonsulent Karsten Højgaard, Københavns Politi, besvarede den 5. november 2014 mailen således:[840]

"…
Opsummering.

Der er som nævnt tale om ca. 121 timer fordelt på de to statsbesøg.

Gennemgangen af lydfiler skal foretages bordvis som beskrevet. Der er i alt 5 borde i KSN og 13 i Vagtcentralen, men det vil umiddelbart være 2 borde i KSN og 2-3 borde i Vagtcentralen, det vil være nødvendigt at aflytte. Der skal dog tages det forbehold med hensyn til Vagtcentralen, at der kører anden kommunikation på adskillige andre borde. Såfremt der ønskes et samlet kommunikationsbillede for tidsrummet, skal disse borde således også inddrages.

Der kan derfor tages udgangspunkt i, at 5 borde skal lyttes igennem i det anførte tidsrum.

Som nævnt må det være et overordnet skøn, der angiver det samlede tidsforbrug for indhentning, gennemlytning og overførsel af lyd til medie.

840 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

> Det samlede skøn antages at ligge på et forholdstal, der hedder 1 til 2 - i perioder 1 til 3.
>
> Det skal forstås således, at for hver time, der skal gennemgås, vil tidsforbruget være 2 til 3 timer.
>
> Man kunne forestille sig en løsning, hvor man opdelte det samlede tidsrum og kun gennemlyttede niveau 2 perioderne i første omgang.
>
> Det skal sluttelig anføres, at medarbejdergruppen, der kan udføre dette arbejde, er begrænset til under 10. De fleste befinder sig i skiftetjeneste, idet der af servicetekniske årsager altid skal være en teknikoperatør på Vagtcentralen."

Herom har *senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet,* for kommissionen forklaret:[841]

> "Besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 914-917 trak ud. Man var betænkelig ved, at Retsudvalget ved større begivenheder fremover skulle kunne bede om at få politiets interne radiokommunikation. Det rejste principielle betænkeligheder, idet der var tale om internt materiale, der blandt andet belyste, hvordan politiet arbejdede. Der var mange løsningsmodeller på bordet. Derudover ville en gennemlytning kræve store ressourcer, og processen ville være meget teknisk kompliceret. Optagelserne lå på forskellige lydspor, og der var også anden kommunikation fra vagtcentralen inde i, som skulle ud. De kunne heller ikke 100 % garantere at få det hele med."

I det af kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret, udarbejdede notatark anførtes desuden om et møde den 5. november 2014 med deltagelse af repræsentanter fra Justitsministeriet, Rigspolitiet og Københavns Politi:[842]

> "Efter nævnelse for CKV ringet til Pernille Breinholdt Mikkelsen, RP, den 3/11-14 og meddelt, at der efter JM's opfattelse er behov for et møde med RP og KBH's Politi om ovenstående (og om KBH's Politis "100.000 kr. - regel").
>
> Holdt møde med Pernille Breinholdt Mikkelsen, RP, Mette Kreiborg, RP, Lise Fink (RP), Klaus Pedersen (KBH Politi) og LFA (JM) d. 5/11-14:

841 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

842 JM, j. nr. 2014-0030-2544

Jeg redegjorde for den juridiske ramme for videregivelse af dokumenter og oplysninger fra JM til FT, herunder at det ikke er OFL, som regulerer dette forhold. Jeg redegjorde for JM's praksis i forhold til at oversende internt materiale til FT, evt. i fortrolig form.

KBH Politi orienterede om, hvordan optagelser teknisk foretages, og redegjorde for ressourcebehovet, hvis alt materiale skulle gennemgås/udskrives.

RP og KBH Politi var enige om, at f.eks. lydoptagelser ville kunne gives til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvis der kom en anmodning herom (her vil Den Uafhængige Politiklagemyndighed i praksis kunne være ret specifikke i forhold til, hvad man ønsker at se). Der har været indgivet klage til Den Uafhængige Politiklagemyndighed i denne sag, men klagen er afvist som for ukonkret. Den Uafhængige Politiklagemyndighed har heller ikke bedt om materiale. Det har KBH BR i øvrigt heller ikke.

Enighed om, at JM får et nyt bidrag, som i højere grad beskriver, hvad KBH Politi og RP har oplyst om på mødet.

Sagt, at jeg forventer, at bidraget er klar så betids, at vi kan svare i november 2014 (og ikke i fortrolig form)."

Om mødet den 5. november 2014 er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[843]

"Mødet i Justitsministeriet den 5. november 2014, hvori afhørte og Jesper Kofoed deltog, handlede om hele teknik- og ressourcedelen. Udover radiokommunikationen var der også telefonsamtaler, hvis indhold ikke var gemt. Justitsministeriet ville have et nyt bidrag fra Københavns Politi om det. Mødet i Rigspolitiet samme dag var et formøde til mødet i Justitsministeriet.

Foreholdt, at det af Den Uafhængige Politiklagemyndigheds efterforskning fremgår, at der på Københavns Politis sag vedrørende besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 914-917 blandt andet ligger kopi af operationsbefalingen fra 2012, oplyste afhørte, at han ikke ved, hvorfor operationsbefalingen lå på denne sag. Den havde ingen relevans for besvarelse af spørgsmålene. Der må være tale om en fejlarkivering. Afhørtes håndskrevne markering på byretsdommen *"se*

843 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

endv. Operationsbefalingen s. 3" gik på oplysningen om ikke at "tabe ansigt". Det har heller ikke noget med besvarelsen af spørgsmålene at gøre. Han må have lavet påtegningen efter den 18. februar 2014, hvor dommen blev afsagt.

Når et bidrag til et folketingsspørgsmål blev lagt til godkendelse hos Thorkild Fogde, havde det forinden været både hos sekretariatschefen, vedkommende chefpolitiinspektør og vicepolitidirektøren. Hele sagen fulgte med i alle led, så operationsbefalingen kan sagtens have ligget på sagen, da den kom på politidirektørens bord. Det kommer an på, hvornår operationsbefalingen er blevet lagt på sagen. Det vidste afhørte ikke."

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[844]

"Om mødet 5. november 2014 i Justitsministeriet oplyste afhørte, at Justitsministeriet ikke var begejstret for Københavns Politis løsningsmodel. De var også uenige i, at der skulle tages afsæt i offentlighedsloven, der ikke gjaldt i forhold til Retsudvalget.

Vedrørende oplysningen i det håndskrevne notatark, som blandt andet omtaler mødet 5. november 2014, om en samtale med Svend Larsen 23. oktober 2014 om behovet for ressourcer i forbindelse med udlevering af lydfiler, oplyste afhørte, at han havde talt med rigspolitichefen om problemet væsentligt tidligere end den 23. oktober 2014, og det var blot en overordnet drøftelse. Da afhørte kom hjem fra sommerferie i 2014, var svaret fra Københavns Politi af 8. juli 2014 endnu ikke videresendt til Retsudvalget. I Justitsministeriet mente de, at det ville være forkert at henvise til principperne i offentlighedsloven ved besvarelsen. Der var drøftelser mellem Justitsministeriet, Rigspolitiet og Københavns Politi, men det foregik på sekretariatsniveau. Justitsministeriet ønskede en garanti for, at der ikke var noget at komme efter. En sådan garanti kunne i sagens natur ikke gives, da der ved en gennemlytning af mange dages radiokommunikation meget let kunne overses noget og desuden kunne indholdet give anledning til fortolkningsspørgsmål.

Der blev svaret til Retsudvalget i december 2014. Retsudvalget vendte ikke – som afhørte havde forventet det – tilbage. Sagen fortsatte i landsretten, der i april 2015 afsagde kendelse om, at indholdet af nogle af lydfilerne skulle fremlægges."

844 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[845]

"Om mødet den 5. november 2014 oplyste afhørte, at Esben Haugland ringede og bad om et møde. Han ville have præciseret, hvilke problemer Københavns Politi så med hensyn til lydfilerne. Københavns Politi deltog også i mødet. 100.000 kr.'s reglen, nævnt i Esben Hauglands notatark vedrørte nogle helt andre folketingsspørgsmål. Afhørte er ikke bekendt med, om der havde været møde mellem Rigspolitiet og Københavns Politi forud for mødet den 5. november 2014, men det kan der godt have været. På mødet den 5. november 2014 drøftede man mere det tekniske end lydfilernes indhold. Hun erindrede ikke, om oplysningerne om indholdet af meldeblanketterne i Københavns Politis supplerende redegørelse af 16. september 2014 blev drøftet på mødet."

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[846]

"Det var mest Mette Uhrskov Kreiborg, der tog sig af de spørgsmål, der vedrørte lydfilernes indhold. Afhørte erindrede ikke at være gjort bekendt med indholdet af den samtale, der den 23. oktober 2014 fandt sted mellem Esben Haugland, Justitsministeriet, og Svend Larsen, Rigspolitiet,… og hvorefter det ifølge Esben Hauglands notat fra samtalen var Justitsministeriets opfattelse, at Københavns Politi burde afsætte de fornødne ressourcer til at gennemlytte lydfilerne. Afhørte huskede heller ikke at have deltaget i mødet den 5. november 2014, men han havde kendskab til problematikken. Han huskede ikke, om Rigspolitiet bad Københavns Politi om at gennemgå lydfilerne. Det har man næppe gjort, når det som nævnt i den senere besvarelse til Folketinget ville tage 750 timer. Københavns Politis beregning af ressourceforbruget blev lagt til grund. Københavns Politi havde ret fyldigt beskrevet beregningen, og Rigspolitiet havde hverken grundlag for at tilsidesætte beregningen, eller for nærmere at spørge ind til skønnet."

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[847]

"Om bidrag til svar på Folketingets spørgsmål 914-917 vedrørende lydfilernes indhold huskede afhørte kun, at bidragene blev håndteret som vanligt af Jakob Gøtze Pedersen og Birgitte Buch. Afhørte blev først koblet på denne sag senere, og det var primært, fordi hun skulle til møde i Justitsministeriet den 5. november 2014 i anden anledning.

845 Protokol nr. 53 af 26. januar 2017

846 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

847 Protokol nr. 45 af 13. januar 2017

Hun huskede ikke mødet den 5. november 2014 i detaljer. Hun havde ikke tidligere været inde over denne sag. Udfordringen var, at alle filer skulle gennemlyttes, så man kunne sige til Retsudvalget, at der ikke var noget at komme efter. Det var imidlertid teknisk kompliceret. Hun huskede, at det var ressourcetungt, men hun kunne ikke huske, om der på mødet blev nævnt et timetal. Når det i notatark fra mødet anføres, at der var *"Enighed om, at JM får et nyt bidrag, som i højere grad beskriver, hvad KBH Politi og RP har oplyst om på mødet"*, huskede afhørte det således, at de i mødet enedes om, at Københavns Politi skulle komme med en skriftlig redegørelse om især de tekniske udfordringer. Det var den redegørelse, som Rigspolitiet senere valgte at besvare spørgsmål 916 med. Hun huskede det ikke, men tænker, at alle var interesseret i at få kortlagt, hvad der lå i lydoptagelserne."

Kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet:[848]

"Mødet blev afholdt den 5. november 2014. Løsningen med meldeblanketter blev drøftet. Afhørte var sådan set svært begejstret for løsningen, men ikke med, at der ikke i bidraget var taget højde for, at der ikke juridisk skulle sondres mellem meldeblanketterne og lydfilerne. Begge dele var juridisk set internt materiale.

Generelt er det sådan, at hvis et folketingssvar vil kræve meget store ressourcer, og det sker jævnligt, må man forklare Folketinget om ressourceforbruget, og at man derfor ikke kan svare, men man bør i stedet gøre, hvad man kan i øvrigt for at svare på spørgsmålet. Man kunne i hvert fald sige, at man ikke umiddelbart havde fundet anledning til at anvende 750 timer på en gennemlytning, og faktisk lå der i spørgsmålet, at andet materiale kunne bruges. Meldeblanketterne kunne bruges dels til at udfinde de interessante episoder og dels til at belyse, hvad KSN havde været inddraget i. Københavns Politi skulle således komme med en pædagogisk forklaring på, hvorfor man ikke kunne afsætte tiden til en gennemlytning, men samtidig redegøre for, på hvilke tidspunkter der i meldeblanketterne var noget, der muligvis kunne fokuseres på. Det endte med, at Københavns Politi udarbejdede bidraget af 27. november 2014.

Afhørte vidste ikke, om Københavns Politi havde gennemgået lydfilerne på dette tidspunkt. Klaus Pedersen og Jesper Kofoed gav ikke indtryk af, at de havde kendskab til indholdet af lydfilerne på det tidspunkt.

848 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

> På mødet den 5. november 2015 drøftede man ikke, om det i forbindelse med det kommende bidrag skulle tjekkes, at der ikke var noget at komme efter. Københavns Politi skulle ikke selv gå ned og lytte på bestemte tidspunkter i lydfilerne. Der blev ikke talt om, at Københavns Politi skulle lytte til udvalgte tidspunkter på lydfilen af egen drift."

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret:[849]

> "Afhørte deltog i en del af mødet i Justitsministeriet den 5. november 2014 om lydfilerne. Esben Haugland var tiltrådt som kontorchef i Politikontoret den 1. september 2014. Han havde en faglig baggrund indenfor forvaltningsretten. På mødet tilkendegav Esben Haugland, at det modtagne bidrag fra Københavns Politi, der havde en forvaltningsretlig karakter, ikke var helt korrekt. De talte endvidere om, at der var beskrevet noget teknisk, som måtte forklares nærmere. Man ønskede derfor et nyt bidrag, hvor alt blev foldet ud. Det blev ikke på dette møde drøftet, om Københavns Politi burde afsætte de fornødne ressourcer til at gennemlytte lydfilerne, men hun forlod mødet på et tidspunkt, og emnet kan derfor være blevet drøftet."

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, sendte den 10. november 2014 følgende mail til sekretariatschef Jesper Kofoed og senioranklager Klaus Pedersen, begge Københavns Politi, Ledelsessekretariat:[850]

> "Kære Klaus og Jesper
> Københavns Politi har ved e-mails af 8. juli og 16. september 2014 afgivet bidrag samt supplerende bidrag til brug for besvarelse af spm. nr. 914-917 fra Folketingets Retsudvalg.
>
> Det fremgår af Københavns Politis bidrag til blandt andet spm. nr. 916, at der for hvert besøg i 2012 og 2013 foreligger ca. 100 timers radiokommunikation, samt den egentlige kommunikation udgør en mindre andel heraf, men at det er nødvendigt at gennemlytte hele lydmaterialet for at overføre dette til et eksternt elektronisk medie, hvor den egentlige kommunikation samles.
>
> I den anledning skal Rigspolitiet anmode om et supplerende bidrag til brug for besvarelsen af spm. nr. 916, hvor der nærmere redegøres for mulighederne for identifikation af den egentlige kommunikation samt overførelse til et elektronisk medie, herunder et estimat af ressourceforbruget forbundet hermed."

849 Protokol nr. 52 af 20. januar 2017

850 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

Herefter sendte senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, den 11. november 2014 følgende mail til vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh og specialkonsulent Karsten Højgaard, begge Københavns Politi:[851]

> "…
> Vi er blevet anmodet om endnu et bidrag vedrørende lydfilerne.
>
> Jeg har skrevet vedhæftede udkast på grundlag af jeres oplysninger fra sidste uge (også vedhæftet). Vil I læse igennem (gerne med de meget kritiske briller på) og kommentere fejl og misforståelser.
>
> Desuden skal vi give et bud på, hvad en gennemgang af lydfilerne med overførsel til et eksternt medie vil koste ressourcemæssigt (i timer). Vil I komme med et bud på dette?
>
> Ved mødet i JM i sidste uge var konklusionen foreløbig, at vi ikke skal udlevere lydfilerne til Retsudvalget. Et af argumenterne vil være, at dette er meget ressourcekrævende – så vurderingen må gerne lægge i den høje ende, men skal selvfølgelig være realistisk.
>
> Jeg vil gerne have en tilbagemelding i løbet af i morgen, da vi har svarfrist på torsdag."

I svarmail af 12. november 2014 oplyste specialkonsulent Karsten Højgaard, Københavns Politi, at den samlede ressourceanvendelse ved en gennemgang af lydfilerne ville udgøre "ca. 750 timer".[852]

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 26. november 2014

Den 26. november 2014 afgav politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, følgende supplerende udtalelse til Rigspolitiet til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 916:[853]

> "…
> Ved e-mail af 10. november 2014 har Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, anmodet om et supplerende bidrag til besvarelse af spørgsmål 916 (alm. del) fra

851 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

852 Københavns Politi, mailkorrespondance, Klaus Pedersen

853 JM, j. nr. 2015-100-0063

Folketingets Retsudvalg vedrørende udlevering af politiets radiokommunikation (lydfiler) fra de kinesiske statsbesøg i 2012 og 2013.

Rigspolitiet har på baggrund af Københavns Politis tidligere bidrag til blandt andet spørgsmål 916, hvoraf det fremgår, at der for hvert besøg i 2012 og 2013 foreligger ca. 100 timers radiokommunikation, samt at den egentlige kommunikation udgør en mindre andel heraf, men at det er nødvendigt at gennemlytte hele lydmaterialet for at overføre dette til et eksternt elektronisk medie, hvor den egentlige kommunikation samles, anmodet Københavns Politi om et supplerende bidrag til brug for besvarelsen af spørgsmål 916, hvor der nærmere redegøres for mulighederne for identifikation af den egentlige kommunikation samt overførelse til et elektronisk medie, herunder et estimat af ressourceforbruget forbundet hermed.

Københavns Politi skal i den anledning bemærke følgende:

Som tidligere beskrevet blev den politimæssige indsats i forbindelse med de kinesiske statsbesøg i såvel 2012 som 2013 koordineret fra KSN (Københavns Politis Kommandocentral).

Ved statsbesøget i 2012 var KSN aktiv fra den 14. juni 2012 kl. 15.44 til den 16. juni 2012 kl. 14.29, det vil sige godt 46 timer. Ved statsbesøget i 2013 var KSN aktiv i perioden fra den 4. juni 2013 kl. 15.11 til den 7. juni 2013 kl. 18.20, det vil sige godt 75 timer. KSN har således været aktiv i sammenlagt ca. 121 timer i forbindelse med de 2 statsbesøg.

Ved etablering af KSN bliver de enkelte politiaktioner, der samlet udgør politiindsatsen under statsbesøget, kommunikationsmæssigt tildelt et kaldesignal, der tilkobles en såkaldt talegruppe i politiets radioopsætning i KSN. Der tilkobles typisk flere politiaktioner på den samme talegruppe. Ved statsbesøget i 2012 var 11 politiaktioner f. eks. Tilknyttet samme talegruppe. Kommunikationen mellem de enkelte politiaktioner og KSN blev ved besøget i 2012 varetaget på 3 talegrupper og ved besøget i 2013 på 2 talegrupper. Al kommunikation til og fra disse talegrupper optages. Optagelserne sker imidlertid ikke samlet på ét sted, men fra hvert enkelt operationsbord, der benyttes. Der vil umiddelbart være benyttet 2 operationsborde i KSN i forbindelse med hvert af besøgene.

Det skal bemærkes, at kommunikation fra lederen af den enkelte politiaktion til og fra pågældendes enheder samt kommunikationen de enkelte politiaktioner imellem, ikke optages, idet der benyttes andre talegrupper. Operatøren i KSN har imidlertid mulighed for at etablere medhør på enhver af disse talegrupper,

når det findes operativt hensigtsmæssigt. Såfremt enheden kalder KSN via disse talegrupper, optages opkaldet ikke, men det gør svaret fra KSN, når talegruppen vælges af operatoren i KSN. Der kan således i lydfilerne forekomme optagelser af svar fra KSN, hvor der ikke findes optagelse af den indledende forespørgsel fra enheden, som der svares på. Ligeledes sker der ikke optagelse af kommunikation, der har fundet sted via mobiltelefoner.

En overførsel af radiokommunikationen til og fra KSN vil således ikke udgøre den samlede kommunikation, der har fundet sted mellem de involverede politienheder under besøgene.

I forbindelse med sikring af identifikation af den egentlige kommunikation fra statsbesøgende har det endvidere betydning, på hvilket niveau KSN var etableret. KSN kan etableres på 3 forskellige niveauer, afhængig af størrelsen på aktionen. Niveau 3 er det højeste niveau. De pågældende statsbesøg blev kørt på niveau 1 og 2. Niveau 1 kører som udgangspunkt i Vagtcentralen. Typisk vil en aktion starte blødt op med overvågning på niveau 1 i vagtlokalet for derefter at overgå til selve KSN som niveau 2. Hvis aktionen som her strækker sig over flere dage, vil man i stille perioder - typisk om natten - lade aktionen gå på niveau 1 i vagtlokalet. I det omfang en aktion overgår til niveau 1 (vagtlokalet) vil lydoptagelsen blive flyttet til et operationsbord i Vagtcentralen, hvilket indebærer, at optagelser i relation til statsbesøget optages på samme lydspor som al anden kommunikation, der varetages fra samme operationsbord. Der vil umiddelbart være benyttet 2-3 operationsborde i Vagtcentralen i forbindelse med besøgene. Der vil således på disse operationsborde være betydelige mængder kommunikation, der ikke vedrører statsbesøgene.

Såfremt kommunikationen med KSN i forbindelse med de 2 statsbesøg skal identificeres i sin helhed, er det således nødvendigt at gennemgå lydoptagelser fra i alt 4-5 operationsborde fra KSN (niveau 2) og Vagtcentralen (niveau 1). Der kan i den forbindelse benyttes et hjælpeværktøj, der grafisk viser den tidsmæssige udstrækning af kommunikationen. Det vil være nødvendigt at foretage en manuel aflytning af den enkelte kommunikationssekvens for at sikre en endelig identifikation af opkaldene, herunder hvilken særskilt politiaktion kommunikationen vedrører. I det omfang kommunikationen er optaget på et operationsbord i Vagtcentralen (KSN på niveau 1), vil det endvidere være nødvendigt at aflytte hver enkelt lydsekvens med henblik på at identificere, hvorvidt kommunikationen vedrører statsbesøget eller anden kommunikation, der har fundet sted på det samme operationsbord. De teknikoperatører, som kan udføre denne opgave, har oplyst, at de skønner, at tidsforbruget for hver time, der skal gennemgås, vil være 2-3 timer. Det bemærkes, at Københavns Politi rå-

der over mindre end 10 teknikoperatører, der vil være i stand til at udføre denne opgave.

Det bemærkes endvidere, at såfremt lydoptagelserne fra radiokommunikationen til og fra KSN i forbindelse med de 2 statsbesøg på denne måde identificeres og overføres til et eksternt medie, vil det for forståelsen at kommunikationen være nødvendigt, at lydfilen suppleres med en oversigt, der viser, mellem hvem kommunikationen har fundet sted (hvilken politiaktion), eller - mest optimalt - med en egentlig udskrift af kommunikationen.

Det anslås, at en overførsel at relevante lydoptagelser fra de 2 statsbesøg til et eksternt medie med en brugbar oversigt over indholdet, vil forudsætte en ressourceanvendelse i størrelsesordenen 750 timer. Udarbejdelse at en egentlig udskrift at kommunikationen vil kræve yderligere betydelige ressourcer.

Det bemærkes, at Københavns Politi ikke tidligere har haft behov for at foretage en samlet gennemgang af den interne radiokommunikationen fra KSN for en hændelse af en varighed på flere døgn, som der her er tale om. Københavns Politi har derimod i forbindelse med behandlingen at konkrete straffesager eller klagesager identificeret typisk kortvarige kommunikationsforløb i Vagtcentralen, f. eks. ordvekslingen vedrørende en konkret anmeldelse, ligesom det forekommer, at en borger har anmodet om aktindsigt i lydoptagelsen fra en konkret henvendelse til politiet. Der er dog i disse tilfælde tale om, at den ene samtalepart er en borger, hvorfor sådanne undersøgelser adskiller sig væsentligt fra den kommunikation, som der her er tale om.

I forbindelse med undersøgelserne af mulighederne for at identificere radiokommunikationen har Københavns Politi gennemgået de såkaldte meldeblanketter, hvor kommunikationen med KSN er beskrevet med stikord i oversigtsform og med angivelse at tidspunkter. Meldeblanketterne indeholder ikke en udførlig eller udtømmende gengivelse at kommunikationen, men kan anvendes som hjælpemiddel til at identificere tidspunkter for de forhold, der er beskrevet i meldeblanketterne, hvorefter den egentlige kommunikation vedrørende det pågældende forhold kan fremfindes i lydfilerne. Københavns Politi kan oplyse, at der ikke i meldeblanketterne er oplysninger om, at der fra KSN skulle være udstedt generelle forholdsordrer om, at demonstranter skulle fratages tibetanske flag og lignende symboler. Der forekommer dog enkelte passager, hvor personer med tibetanske flag og lignende omtales. De pågældende passager gengives nedenfor:

Den 15. juni 2012:

Kl. 10:23: "Ovenstående bortvist fra slotspladsen. Havde et "Free Tibet"-banner.

Kl. 12:38: "KSN ledelse v. [navn på pgl]: Sektor 3 bemærkede under afgang fra Nordre Toldbod person med banner påført kinesiske tegn
Personen identificeres som [navn på pgl]
Banner frataget, jf. politiloven og kan afhentes på St. B/i morgen
Pgl. Skal senere deltage i planlagt demonstration på Højbro Plads kl. 18"

Kl 14:20: "kongens have v. Rosenborg. Person i rød trøje – mulig "Free Tibet". Går derhen. Har vi andre?"

Kl. 15:57: "ifb med kørsel observerede [patruljens navn] ovenstående bil indeholde stort gult banner med kinesiske tegn.

Kl. 15:57: "hvis man træffer køretøjet bedes det kontrolleres om der er andet af interesse. vi kan IKKE gøre noget ved banneret"

Kl. 19:42: "skal til nikolaj kirke for at se efter bannere"

Kl. 19:50: "på nikolaj kirke er der ingen bannere"

Den 16. juni 2012:

Kl. 09:13: "1 demonstrant med tibetansk flag går langs kanal – henvises til Højbro Plads."

Den 5. juni 2013:

Kl. 14:36: "1 mand med nepalesisk flag – bliver henvist til Vestporten, hvor patr. holder ejø med ham og evt. andre."

Kl. 15:15: "rundkørsel stamholmen/industri holmen/avedøre havnevej en mand med flag [navnet på patruljen] kan ikke nå retur"

KL 15:15: "pgl sidder helt stille på en bænk'

Kl. 15:15: "[navnet på patruljen] som pakker ham ind om nødvendigt"

Den 6. juni 2013:

Kl. 09:02: "3 gule t-shirts med bannere. de er anvist plads på slotspladsen"

Kl 10:31: "Rigsdagsgården. Svensker med gul falung gong trøje. Ser på det."

Kl. 13:56: "sætter demonstranter i bilerne og kører dem væk"

Kl. 14:17: "i forbindelse med ankomst blev 3 personer I Falun gong tøj henvist til Amaliehaven. 4 yderligere ankommet. alle står [i] Amaliehaven"

KL 14:18: "De første blev altså ikke kørt væk men blot til Amaliehaven"

KL 14:21: "i forbindelse med ankomst forsøgte en svensk bil al komme ind i kortegen. Form, også demonstranter. Taget ud, og sigtet efter færdselsloven. Bilen holdes til man forlader amalienborg eller anden ordre fra ksn"

Kl. 14:23: KSN: "giv dem flaget igen og lad dem køre, nu det ikke skulle bruges til at dække for evt. skyts."

Som anført i tidligere svarbidrag af 16. september 2014 forekommer der gentagne gange oplysninger om observation af personer, der er i besiddelse af flag eller iført gule t-shirts. Det bemærkes i den forbindelse, at politiet i forbindelse med afviklingen af besøget var opmærksomme på mulige demonstranter. Formålet hermed var naturligvis ikke at forhindre de pågældende i at demonstrere ved f. eks. ved at fremvise flag, men at politiet naturligt har haft særlig opmærksomhed rettet mod personer, der på forskellig vis måtte formodes at være i opposition til det kinesiske styre, og således kunne udgøre en potentiel sikkerhedsrisiko. Hertil kommer, at demonstranter typisk blev anvist særligt på forhånd udpegede demonstrationsområder, jf. senest Københavns Politis svarbidrag af 25. april 2014 af REU 853[854] (ikke endeligt besvaret).

Det bemærkes, at flere af de i meldeblanketterne nævnte episoder er omtalt i tidligere besvarelser af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg. Det gælder således:

15. juni 2012 kl. 10:23:
Der er tale om den kvinde, som senere samme dag blev visiteret ved Langelinie, hvilken episode er omfattet af den verserende retssag, hvor 6 personer, herunder den pågældende kvinde, har sagsøgt Københavns Politi med påstand om, at de har været ulovligt frihedsberøvet. Der er i svarbidrag af 13. juli 2012 til be-

854 Vedrørende besøget i 2013, nærmere omtalt i afsnit 8.3.8.2.4

svarelse af samrådsspørgsmål BL-BN[855] redegjort for, at den pågældende kvinde tidligere på dagen havde påkaldt sig politiets opmærksomhed ved Amalienborg, hvilket er identisk med den beskrevne episode.

15. juni 2012 kl. 12:38:
Det er i svarbidrag af 9. april 2014 til besvarelse af REU 865 (2013-2014) oplyst, at omstændighederne, hvorved politiet i skønsmæssigt 2-4 tilfælde var kommet i besiddelse af tibetanske flag - bortset fra et enkelt tilfælde - var uoplyste. Episoden kl. 12:38 er identisk med det ene tilfælde, hvor omstændighederne var oplyst, og som Justitsministeriet er orienteret om i juni 2013.

15. juni 2012 kl. 14:20:
Der er formentlig tale om den uidentificerede tyske demonstrant i Kongens Have, som er blandt sagsøgerne i den verserende retssag. Der er redegjort for episoden i Københavns Politis bidrag af 26. marts 2014 til besvarelse af REU 730 (2013-2014).

5. juni 2013 kl. 14:36 og kl. 15:15:
Der er formentlig i begge tilfælde tale om den episode, som der er redegjort for i Københavns Politis bidrag af 28. juni 2013 til besvarelse ad REU 895[856] (2012-2013).

6. juni 2013 kl. 09:33:
Der er redegjort for episoden i Københavns Politis supplerende svarbidrag af 1. august 2013 til besvarelse af samrådsspørgsmål BK.[857]

6. juni 2013 kl. 13:56 - kl. 14:23:
Der er redegjort for disse episoder i Københavns Politis svarbidrag af 28. juni 2013 til samrådsspørgsmål BK.[858]
…"

Rigspolitiets bidrag af 27. november 2014 til Justitsministeriet
Rigspolitiet mailede herefter den 27. november 2014[859] et bidrag til Justitsministeriet til brug for besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 914-917.

855 Nærmere omtalt i afsnit 8.2.7.1.1
856 Vedrørende besøget i 2013, nærmere omtalt i afsnit 8.3.8.1.1 og 8.3.8.1.3
857 Vedrørende besøget i 2013, nærmere omtalt i afsnit 8.3.8.1.2
858 Vedrørende besøget i 2013, nærmere omtalt i afsnit 8.3.8.1.2
859 JM, j.nr. 2014-0030-2157, dok. 1399853, bilag 1399853-1399858

Bidragene til spørgsmål 914, 915 og 917 var en gengivelse af det af Københavns Politi herom i udtalelse af 8. juli 2014 anførte, mens bidraget til spørgsmål 916 udgjordes af et citat af Københavns Politis ovenfor citerede udtalelse af 26. november 2014.

Herom har *kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet,* for kommissionen forklaret:[860]

> "Bidraget af 27. november 2014 var efter afhørtes opfattelse den rigtige måde at håndtere sagen på. Det var den rigtige juridiske ramme og inden for den praksis, der var vedrørende internt materiale, at svare på den måde, de gjorde.
>
> Problematikken er for Justitsministeriet, om man selv skal gennemgå internt materiale og oplyse om indholdet heraf under ministeransvar, eller om man skal gøre internt materiale eksternt ved oversendelse til Folketinget.
>
> På mødet den 5. november 2014 blev det endvidere oplyst, at meldeblanketterne ikke gengav den fulde kommunikation. Det gjorde de også opmærksom på i svaret. Afhørte vidste det også i forvejen fra besøget i KSN. Han vidste også, at der tillige var kommunikeret pr. mobiltelefon. Meldeblanketterne var det bedste, man umiddelbart kunne give."

I mail af 1. december 2014 til politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, anførte senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[861]

> "…
> Jeg har derfor ringet til Mette Kreiborg og videregivet din besked vedr. den uheldige udvikling med anmodninger fra Retsudvalget om lydfiler/meldeblanketter.
>
> Mette Kreiborg var meget enig og lovede at videregive beskeden til Højbjerg, ligesom hun oplyste, at problemstillingen vil blive nævnt ved et møde den 9.12.14 med ministerierne vedrørende besvarelse af Folketingsspørgsmål."

860 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

861 DUP, bilag C-15-4-8

Mail af 10. december 2014 fra afdelingschef Jens-Christian Bülow til kontorchef Esben Haugland

Den 10. december 2014 var der følgende mailkorrespondance mellem Jens-Christian Bülow og Esben Haugland, henholdsvis afdelingschef i Justitsministeriets Politi- og Strafferetsafdeling, og fg. kontorchef i Justitsministeriets Politikontor:[862]

> »
> Kære JC. Du siger til, hvis du vil tale om Tibet igen? Mvh Esben
> …
> Jeg frafalder min tanke om at tilføje noget om efterforskningshensyn eller operative hensyn, eftersom JM ikke rigtigt siger noget i svaret, så det kan komme til at virke for påfaldende. Og hvis andre hensyn gør sig gældende en anden gang, så gør de det og må håndteres på det tidspunkt. Som jeg ser det udestår derfor blot de par ting, som jeg talte med Louise om, for, at de kan lægges videre.
> JC
> …
> OK - vi kan lige tale om det i morgen.
> God bedring.
> Med venlig hilsen
> Esben Haugland
> …«

Herom har *kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret,* for kommissionen forklaret:[863]

> »Om afhørtes mail af 10. december 2014 til Jens-Christian Bülow … og Jens-Christian Bülows svar i mail af 10. december 2014 … oplyste afhørte, at »igen« refererede til, at Jens-Christian Bülow allerede havde talt med Louise Falkenberg om nogle statsretlige emner. Jens-Christian Bülows svar omhandlede, så vidt afhørte huskede, hvorvidt Jens-Christian Bülow havde overvejet, om man allerede skulle sige, at der var oplysninger i lydfilerne, der ikke ville kunne gives til Retsudvalget, uden at der blev stillet krav om fortrolighed. Jens-Christian Bülow frafaldt synspunktet igen. Man drøftede ikke, hvad der eventuelt kunne være fortroligt, men afhørte havde sin egen mening, f.eks. kunne det være omtale af polititaktiske, specificerede manøvrer, hvoraf det kunne udledes, hvordan Københavns Politi operationelt arbejdede. Efter mailudvekslin-

862 JM, mailkorrespondance, Jens-Christian Bülow

863 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

gen afgav han sagen til Jens-Christian Bülow, der gik til Carsten Vollmer, som gik til ministeren."

Endvidere har *afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Straffe-retsafdelingen,* for kommissionen forklaret:[864]

"Om sin mail af 10. december 2014 til Esben Haugland … oplyste afhørte, at han tænkte, at det alligevel ville se for mystisk ud, at oplysningen om, at lydfilerne kunne indeholde oplysninger, der af efterforskningshensyn ikke burde være offentlige, kom direkte fra Justitsministeriet, når Københavns Politi ikke selv havde påpeget det.

Han kunne huske, at der skulle være en drøftelse med justitsminister Mette Frederiksen før samrådet den 16. december 2014. Han spurgte Esben Haugland, om han havde brug for, at afhørte gik med. Det havde han ikke."

8.2.7.4.2 Retsudvalgets spørgsmål 863, 866-867 og 869-870

Udenrigsministeriets undersøgelser og bidrag

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, meddelte i mail af 11. april 2014 til fuldmægtig Camilla Saugstrup, Udenrigsministeriet:[865]

"…
Efter gennemgang af Protokollens akter forud for - og i forbindelse med - det kinesiske statsbesøg kan jeg oplyse, at Protokollen ikke har omtalt eller beskrevet de i retsudvalgsspørgsmål 862 og 863 nævnte områder
…"

Tilsvarende meddelte Jesper Fersløv Andersen, Udenrigsministeriet, i mail den 15. april 2014[866] til fuldmægtig Camilla Saugstrup, at "PRS" ikke "havde kunnet identificere akter vedr. PET og evt. demonstrationer", ligesom Maria Birch Møller, Udenrigsministeriet, i mail af samme dag meddelte:[867]

864 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017
865 UM, j. nr. 2.F.195 (Del 5 af 7)
866 UM, J. nr. 5.D.60.a. del 20 af 28
867 UM, J. nr. 5.D.60.a. del 20 af 28

> "Kære Camilla
>
> Arkivet har meddelt, at de ikke har kunnet finde noget vedrørende statsbesøget på hverken DIRSEK eller direktionens akter foruden den mappe, I har afleveret til Jean.
> Jeg har selv kun kunnet finde en skriftlig afrapportering til UPN fra statsministerens samtale med den kinesiske præsident ifbm. Statsbesøget d. 16. jun 2012…"

I mail af 5. maj 2014 fra ambassadesekretær Mads Kjeldsen, Udenrigsministeriet, til fuldmægtig Camilla Saugstrup, Udenrigsministeriet, anførtes:[868]

> "Kære Camilla,
> Vi har nu gennemgået relevante akter i REP ARK og fandt ingen korrespondance mellem Ambassaden og Politiet/PET angående Tibetanske flag og symboler.
> Eneste akt, hvor PET er nævnt (dog ikke tale om en korrespondance) er i vedhæftede, men det har ikke relation til den konkrete problemstilling.
>
> Vedhæftes dog for god ordens skyld. Markeret med gult."

Mailen var vedhæftet den i afsnit 8.2.1 omtalte og citerede mail af 10. maj 2012 fra ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, til en række medarbejdere i Stats- og Udenrigsministeriet med forslag til blandt andet møder, aktiviteter og indgåelse af mulige samarbejds- og handelsaftaler under præsidentens besøg.

Den 7. maj 2014 sendte chefkonsulent Maja Sverdrup, Udenrigsministeriet, ALO-kontoret, følgende mail til viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:[869]

> "…
> Har PRO nogen bemærkninger til nedenstående formuleringer? Et hurtigt svar vil blive meget værdsat, da STM'et vil lægge sit svar op i dag. Spørgsmålene er vedhæftet.
> VH Maja

868 UM, j. nr. 2.Kina.2.PEK. (del 5 af 6)
869 UM, j. nr. 2.F.195 (Del 7 af 7)

Fra: Camilla Saugstrup
Sendt: 7. maj 2014 11:09
Til: Maja Sverdrup
Emne: VS: Forslag til svar efter mødet med Mercan

862
Udenrigsministeriet var forud for det kinesiske statsbesøg i 2012 - som det er normalt ved officielle besøg fra udlandet - i kontakt med relevante myndigheder vedr. afviklingen af besøget, herunder sikkerhedsspørgsmål.

863
Udenrigsministeriet giver normalt Ikke konkrete anvisninger til politiets håndtering af sikkerhed I forbindelse med udenlandske besøg. Foranlediget af spørgsmålet har Udenrigsministeriet gennemgået akterne I sagen, og det ses heller ikke, at være tilfældet I forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, Protokollen, meddelte i mail samme dag, at hun ikke havde bemærkninger til svarudkastene.[870]

Svarudkastet på spørgsmål 863 blev den 9. maj 2014 mailet til blandt andre Danmarks ambassade i Beijing og til ambassadør Friis Arne Petersen personligt.[871]

Kontorchef i Udenrigsministeriet, Christian Dons Christensen, ALO-kontoret, afgav den 19. maj 2014 følgende bidrag til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 863:[872]

> "Udenrigsministeriet giver normalt ikke konkrete anvisninger om politiets håndtering af sikkerhed i forbindelse med udenlandske besøg. Foranlediget af spørgsmålet har Udenrigsministeriet gennemgået akterne i sagen, og det ses heller ikke at være tilfældet i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012."

Om Udenrigsministeriets undersøgelser til brug for udarbejdelse af dette bidrag er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

870 UM, j. nr. 2.F.195 (Del 7 af 7)
871 UM, j. nr. 2.Kina.2.PEK (Del 5 af 6)
872 JM, j.nr. 2014-0030-2136, dok.1211298

Ambassadesekretær Mads Kjeldsen, ambassaden i Beijing:[873]

"Om bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 862 og 863 i maj 2014 oplyste afhørte, at han gennemgik ambassadens akter for relevant materiale. Mundtlig information har man kun, hvis der er skrevet et notat herom. Afhørte var ikke bekendt med, hvorledes journalisering af videokonferencernes forløb sker, men der foreligger ikke et eksemplar af videokonferencen i akterne. Ambassadens primære rolle var det programmæssige og ikke den logistiske og planmæssige udførelse af besøget. Afhørte fandt intet relevant."

Souschef Lars Bo Larsen, ambassaden i Beijing:[874]

"Om bidraget til Retsudvalgets spørgsmål 862 og 863 i april-maj 2014 oplyste afhørte, at Mads Kjeldsen og en arkivmedarbejder havde ansvaret for, at de relevante akter blev gennemgået. Afhørte spurgte først Mads Kjeldsen, om der forelå notater. Han svarede benægtende. Derefter blev alle relevante akter og mails gennemgået. Det eneste, der omtalte PET, var mailen af 10. maj 2012, vedhæftet mailen af 5. maj 2014. Alle akter, elektroniske breve og private mails blev gennemgået, men man fandt ikke noget. Man interviewede også de medarbejdere, der havde haft med sagen at gøre."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:[875]

"Om Udenrigsministeriets bidrag af 19. maj 2014 …oplyste afhørte, at der ikke i svaret er noget, der ikke stemmer overens med det svar, hun tidligere havde afgivet efter gennemgang af det elektroniske arkiv. Hun havde ikke selv ført samtaler med PET af den art, der spørges om. Hun deltog ikke i og var ikke bekendt med noget møde med Mercan-Ellen Nielsen i Statsministeriet forud for bidragets afgivelse."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, ASI-kontoret:[876]

"Om mail af 8. maj 2014 med bidrag til Retsudvalgets spørgsmål 863 oplyste afhørte på spørgsmålet om, hvad et "orange omslag" betød, at da der var tale om et folketingsspørgsmål, skulle ministerens opmærksomhed være skærpet, og det blev signaleret ved, at det var et orange omslag. Alle folketingsbesvarelser var vist pr. definition mindst orange omslag. Både gule og orange omslag gik til ministeren. Afhørte var ikke inde over udarbejdelsen af Udenrigsministeriets bidrag til besvarelsen af retsudvalgsspørgsmålet og vidste ikke, hvad der ligger

873 Protokol nr. 24 af 9. december 2014
874 Protokol nr. 31 af 16. december 2016
875 Protokol nr. 38 af 6. januar 2017
876 Protokol nr. 64 af 2. marts 2017

i "normalt". Udenrigsministeriet kan ikke give anvisninger eller ordrer til Københavns Politi."

Kontorchef Christian Dons Christensen, Udenrigsministeriet, ALO-kontoret:[877]

"Annette Lassens svar til Camilla Saugstrup af 11. april 2014 … var efter afhørtes opfattelse en udtømmende besvarelse af Camilla Saugstrups høring.

Afhørte vidste ikke, hvorfor Justitsministeriet ikke afventede Udenrigsministeriets svar, inden man svarede Retsudvalget. Udenrigsministeriets svar kunne ikke foreligge inden den korte frist, Justitsministeriet havde fastsat, og Justitsministeriet må have konkluderet, at de kunne besvare spørgsmål 862 uden bidrag fra Udenrigsministeriet. Der må have været en kommunikationsbrist mellem Udenrigsministeriet og Justitsministeriet. Der blev herefter ikke fra Udenrigsministeriets side afgivet noget bidrag til Justitsministeriet vedrørende spørgsmål 862.

Afhørte mente, at bidraget af 19. maj 2013 til svar på spørgsmål 863 er udtømmende svar på spørgsmålet, og det indeholder endda den ekstra oplysning, at hvis der havde været givet anvisninger til Københavns Politi, ville det have været højst usædvanligt. Afhørtes kontor havde en koordinerende rolle med hensyn til indholdet af de politiske samtaler. De sikkerhedsmæssige spørgsmål blev derimod behandlet i samarbejde mellem Protokollen og PET. Han kunne ikke forestille sig, at Udenrigsministeriets svar var blevet anderledes, hvis der i stedet havde været spurgt, om man havde bedt PET om at skærme præsidenten. I begge tilfælde ville svaret have været benægtende.

Hvordan Københavns Politi kunne have fået en opfattelse af, at man skulle agere på en bestemt måde under besøget i 2012, var ikke noget man drøftede i Udenrigsministeriet i efteråret 2013 og heller ikke i 2014.

Om mail af 7. maj 2014 med emnet: *"Forslag til svar efter mødet med Mercan"*, oplyste afhørte, at det ikke var unormalt, at Udenrigsministeriet holdt møde med Statsministeriet, der også havde været involveret i de samme to store aktindsigtssager. Afhørte ville tro, at der udover samarbejdet med Statsministeriet også har været samarbejde med de myndigheder, der måtte være omfattet af de relevante dokumenter. Man samarbejdede i aktindsigtssager på denne måde, hvis der var akter på sagerne, der involverede andre myndigheder, fordi de samme dokumenter i den situation kunne findes på flere myndigheders akter.

877 Protokol nr. 34 af 5. januar 2017

Når der i forslag til svar til spørgsmål 862 blev anført kontakt med "relevante myndigheder" om sikkerhedsspørgsmål, må det efter afhørtes bedste overbevisning henvise til Protokollens kontakt til sådanne myndigheder. Bidraget til spørgsmål 862 blev aldrig sendt, men det skal ses i sammenhæng med bidraget til svar på spørgsmål 863.

Kontakten fra Udenrigsministeriet til PET gik efter fast procedure gennem Protokollen, når der var tale om statsbesøg og officielle besøg. Afhørte var ikke bekendt med, om andre afdelinger i Udenrigsministeriet har haft en sådan kontakt i forbindelse med besøget i 2012."

Departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen, Udenrigsministeriet:[878]

"Afhørte turde ikke i dag sige, om han dengang blev gjort bekendt med Retsudvalgets spørgsmål 862-863 af 7. april 2014. Det tvivlede han på, for det vedrørte relativt små, faktuelle ting fra før afhørte tiltrådte som departementschef.

…

Afhørte blev ikke gjort bekendt med Annette Lassens svar den 11. april 2014…
Afhørte vidste ikke, hvorfor Justitsministeriet i svaret til Retsudvalget ikke nævner, at Udenrigsministeriet var blevet spurgt den 7. april 2014.

Afhørte mente, at der i bidraget til svar på Retsudvalgets spørgsmål 863 svares på det, der er spurgt om. Det er vigtigt at svare præcist og ikke mere, end man kan stå inde for. Afhørte var ikke involveret i svaret. Svaret er blevet til på grundlag af en gennemgang af relevante akter. Hvis der havde været en samtale mellem f.eks. chefen for Udenrigsministeriets Protokol og politidirektøren for Københavns Politi, ville det efter afhørtes opfattelse ikke falde indenfor det, der blev spurgt om. Afhørte vidste ikke, om en sådan samtale har fundet sted, og det er i givet fald ikke til at vide, om samtalen har handlet om det, der blev spurgt om.

Om mail af 7. maj 2014, hvor det under emne er anført: *"Forslag til svar efter mødet med Mercan."* oplyste afhørte, at han er næsten helt sikker på, at Mercan er identisk med Mercan Ellen-Nielsen, der var en af afhørtes medarbejdere i Statsministeriet. Det er ikke usædvanligt, at der holdes møder mellem Statsministeriet og Udenrigsministeriet forud for afgivelse af sådanne bidrag. Det gælder om at give Folketinget et fyldestgørende svar. Afhørte turde ikke spekulere om, hvad der ligger i de sikkerhedsspørgsmål, Camilla Saugstrup nævner i samme

878 Protokol nr. 32 af 5. januar 2017

mail. Det kan blot være en henvisning til de referater, der har været fremme på de forberedende møder."

Udenrigsminister Martin Lidegaard:[879]

"Afhørte blev, så vidt han huskede, ikke dengang gjort bekendt med Retsudvalgets spørgsmål 862 og 863 og Udenrigsministeriets bidrag hertil. Det ville også have været usædvanligt, hvis han som minister var blevet inddraget i forarbejdet til besvarelsen. Normal arbejdsgang ville være, at de færdige besvarelser blev lagt til ministeren til underskrift, så afhørte må have godkendt bidraget til svaret på spørgsmål 863."

Statsministeriets bidrag

Den 12. maj 2014 sendte konsulent Mercan-Ellen Nielsen Statsministeriets bidrag til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 863. I mailen anførtes:[880]

"…

I anledning af spørgsmål nr. 863 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg har Statsministeriet foretaget en gennemgang af sagens akter og kan på den baggrund oplyse, at Statsministeriet ikke forud for eller under det kinesiske statsbesøg har bedt Københavns Politi om at skærme Hu Jintao mod tibetanske flag eller demonstrationer."

Herom har *konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet,* for kommissionen forklaret:[881]

"Om Statsministeriets bidrag til besvarelse af REU spørgsmål nr. 863 i april 2014 oplyste afhørte, at han blev kontaktet af sin efterfølger i Statsministeriet og svarede hende, at han ikke havde bedt Københavns Politi om at skærme præsidenten for demonstranter og tibetanske flag."

Endvidere har *departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet,* for kommissionen forklaret:[882]

879 Protokol nr. 40 af 6. januar 2017
880 JM, j.nr. 2014-0030-2136, dok. 1168985
881 Protokol nr. 30 af 16. december 2016
882 Protokol nr. 37 af 6. januar 2017

> "Om udateret mail hvori Mercan-Ellen Nielsen, Statsministeriet, anfører følgende svar på Retsudvalgets spørgsmål 863 …, svarende til det senere bidrag af 7. juni 2014 oplyste afhørte, at han normalt ville blive inddraget i et sådan bidrag til Folketinget, men afhørte huskede ikke, at det er sket i dette tilfælde. Måske har bidraget haft en sådan karakter, at man ikke har ment, at der var behov for at forelægge bidraget for afhørte.
>
> Mercan-Ellen Nielsen var en medarbejder i Ulrik Vestergaard Knudsens søjle, udenrigsområdet. Processen i forbindelse med et sådan bidrag ville normalt være at gennemsøge arkivet og i forhold til de involverede medarbejdere sikre sig, at der ikke var ting, der ikke var arkiveret, men som skulle med. De pågældende medarbejdere ville være Ulrik Vestergaard Knudsen, Lisbet Zilmer-Johns og Tue Krarup-Pedersen. Afhørte huskede ikke, hvordan det konkrete bilag blev behandlet i Statsministeriet. Hvis der i et sådan bidrag var fælles interesser hos to eller flere myndigheder, ville det være naturligt at sikre sig hos de andre myndigheder, at det bidrag, der blev afgivet, var korrekt. Der havde i forbindelse med besøget været aktindsigtssager, der omfattede et meget stort antal akter og involverede flere myndigheder."

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 15. maj 2014

Københavns Politi afgav den 15. maj 2014 en supplerende udtalelse til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 866 og 870. I udtalelsen, der er underskrevet af politidirektør Thorkild Fogde, anførtes:[883]

> "…
> Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, har den 14. maj 2014 telefonisk anmodet Københavns Politi om et supplerende bidrag til besvarelse af spørgsmål nr. 866 og 870 vedrørende det kinesiske statsbesøg i juni 2012.
>
> Til spørgsmål 866, der vedrører hvilke ordrer overordnede politiledere havde givet til de politifolk, der ifølge en artikel i Jyllandsposten havde grebet ind mod demonstranter med tibetanske flag, kan det supplerende oplyses, at Københavns Politi - som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 870 - har iværksat en undersøgelse med henblik på at identificere de polititjenestemænd, der var involveret i de 4 episoder, som retssagen omhandler. Det vil i forbindelse med identifikationen af disse ligeledes være muligt at identificere de pågældendes overordnede med henblik på at få belyst det rejste spørgsmål yderligere. Undersøgelsen forventes afsluttet medio juni måned 2014.

883 JM, j.nr. 2014-0030-2136, dok. 1343213

Der henvises i den forbindelse endvidere til besvarelsen af spørgsmål 864, hvoraf det fremgår, at Københavns Politi efter statsbesøget i juni 2012 undersøgte, hvorvidt indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar havde givet personale eller demonstranter besked på, at disse ikke måtte anvende flag eller bannere, og at undersøgelsen viste, at dette på intet tidspunkt havde været på tale.

Til spørgsmål 870, der vedrører, hvorfor politiet først efter Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 har iværksat en undersøgelse med henblik på identifikation af de involverede polititjenestemand, når sagerne allerede i juni 2012 var anmeldt til blandt andet Politiklagemyndigheden, kan det supplerende oplyses, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed har behandlet 2 sager vedrørende det kinesiske statsbesøg i 2012.

Den ene klage, der var indgivet til Politiklagemyndigheden den 15. juni 2012, drejede sig om, at Københavns Politi den 15. juni 2012 ifølge klageren forhindrede demonstranter i at gennemføre en demonstration i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg i Danmark, og at der angiveligt skete tilbageholdelse af en journalist, der havde forsøgt at opsætte plakater med budskaber, som var kritiske over for den kinesiske styreform.

Politiklagemyndigheden traf den 29. juni 2012 afgørelse om, at klagen måtte opfattes som en klage over politiets dispositioner og derfor skulle behandles af Politidirektøren i København.

Københavns Politi har den 6. august 2012 truffet afgørelse vedrørende dispositionerne, hvilken afgørelse har været påklaget til Statsadvokaten for så vidt angik tilbageholdelsen af journalisten, og til Rigspolitiet for så vidt angik Københavns Politis dispositioner i forbindelse med afviklingen af demonstrationen på Højbro Plads den 15. juni 2012.

Statsadvokaten for København og Bornholm tiltrådte den 2. november 2012 Københavns Politis afgørelse for så vidt angik journalisten. Københavns Politi fandt ikke anledning til at beklage dispositionerne i forhold til journalisten, idet der var tale om sædvanlige dispositioner i forbindelse med behandling af en straffesag. Københavns Politi fandt dog, at varigheden af anholdelsen (kl. 10.40 - kl. 16.04) i forhold til forseelsens karakter havde været uforholdsmæssig langvarig, hvilket Københavns Politi beklagede.

Rigspolitiet traf den 24. april 2014 afgørelse i klagesagen vedrørende Københavns Politis dispositioner i forbindelse med afviklingen af demonstrationen

på Højbro Plads den 15. juni 2012. Rigspolitiet fandt ikke anledning til at kritisere dispositionerne.

Den anden klage var indgivet til Politiklagemyndigheden den 16. juli 2012 af en advokat, der repræsenterede de 6 personer, som samtidig havde anlagt sag ved Københavns Byret med påstand om, at de pågældende havde været ulovligt administrativt frihedsberøvet.

Politiklagemyndigheden opfattede henvendelsen som en anmodning om, at Politiklagemyndigheden undersøgte om ansatte i Københavns Politi havde begået strafbare forhold i form af overgreb og overdreven magtanvendelse mv. mod de pågældende 6 personer, samt hvorvidt de implicerede polititjenestemands sprogbrug og fysiske magtanvendelse (skub) havde været en kritisabel adfærd.

Københavns Politi meddelte ved skrivelse af 1. august 2012 til Politiklagemyndigheden, at Københavns Politi umiddelbart alene havde kunnet identificere den kvindelige politibetjent, der var involveret i episoden ved Langelinie, hvor en kvinde blev visiteret i forbindelse med en sigtelse for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Politiklagemyndigheden traf den 14. september 2012 afgørelse i sagen.

Politiklagemyndigheden besluttede ikke at indlede efterforskning i anledning henvendelsen, idet der ikke var rimelig formodning for, at der var begået et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, ligesom Politiklagemyndigheden besluttede at afvise klagen over politifolkenes adfærd.

Politiklagemyndigheden har i sin begrundelse for afgørelsen anført, at der ikke var en rimelig formodning for, at politiets kontakt med de pågældende havde været udslag af strafbar magtmisbrug, eller at der i øvrigt var begået strafbare forhold af polititjenestemændene ved håndteringen af den pågældende. For så vidt angik adfærdsklagen lagde Politiklagemyndigheden vægt på, at advokatens beskrivelse af de adfærdsmæssige forhold var så ukonkret og udetaljeret og ikke i øvrigt var underbygget, at Politiklagemyndigheden på det foreliggende grundlag fandt det åbenbart, at der ikke var grundlag for at indlede en undersøgelse.

Politiklagemyndigheden havde ikke i forbindelse med sagsbehandlingen iværksat nærmere undersøgelse om identiteten på de involverede polititjenestemand, og Københavns Politi fandt ikke, at Politiklagemyndighedens afgørelse af de 2 sager gav anledning til efterfølgende at iværksatte en sådan undersøgelse."

Om dette bidrag er der for kommissionen afgivet følgende forklaring:

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[884]

> "Afhørte erindrede ikke, om han havde telefonkontakt til Rigspolitiet, inden det supplerende bidrag til spørgsmål 866 om identifikation af politifolk blev afgivet den 15. maj 2014. Jacob Gøtze Pedersen har givet ringet om det. Der var oprindelig kun to dages svarfrist, fra spørgsmålene blev stillet den 7. april 2014, så der var ikke meget tid til sagsbehandling. Afhørte huskede ikke, hvornår samrådet fandt sted.
>
> Afhørte bad Mogens Lauridsen om at finde frem til de politifolk, der havde været involveret i de episoder, der blev behandlet under retssagen. De drøftede ikke, hvordan Mogens Lauridsen skulle iværksætte undersøgelsen. Han tog vistnok udgangspunkt i det billedmateriale, der forelå. Afhørte rykkede Mogens Lauridsen nogle gange. På et tidspunkt kom et billede af politifolkene i Kongens Have. Der kom et svar fra Mogens Lauridsen, der imidlertid vedrørte andre episoder og ikke episoden i Kongens Have."

Bidraget blev samme dag, den 15. maj 2014, mailet fra Københavns Politi til Rigspolitiet, hvorfra specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Direktionssekretariatet, i mail af 19. maj 2014 til chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret, meddelte:[885]

> "Kære Louise
>
> Vi har modtaget Københavns bidrag til 866 og 870.
>
> Kan vi lige tale om det. Umiddelbart har vi dog ingen bemærkninger til bidraget
> …"

Herom er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[886]

> "Afhørte erindrede det ikke, men formodede, at det var ham, der bad Københavns Politi om et supplerende bidrag til spørgsmålene 866 og 870. Det er sik-

884 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

885 JM, mailkorrespondance, Louise Falkenberg

886 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

kert sket efter en telefonisk henvendelse fra Louise Falkenberg, men afhørte huskede det ikke. Han huskede heller ikke, hvilke oplysninger det var, der skulle gives supplerende oplysninger om.

Afhørtes kommentarer, der er anført i kommentarboksene i dokumentet, er et eksempel på den kontrol, de udøver i Rigspolitiet. Det var blot for at sikre, at hele spørgsmålet var besvaret. Afhørte overvejede ikke at indhente operationsbefalingen eller de relevante taktiske befalinger.

For afhørte var der ikke oplysninger, der tydede på, at der ikke var givet fyldestgørende svar fra Københavns Politi. Det, der var fremme på dette tidspunkt, tydede for afhørte ikke på, at der var givet nogen ordre noget sted. Foreholdt operationsbefalingens manøvreide, ville afhørte have anmodet Københavns Politi om supplerende oplysninger, hvis han dengang havde været bekendt dermed. At en række medarbejdere i direktionssekretariatet, herunder Birgitte Buch, allerede den 10. juni 2012 havde modtaget operationsbefalingen, var ikke ensbetydende med, at hun eller de var bekendt med indholdet. Birgitte Buch modtager et meget stort antal mails og mange af dem blot til orientering og på et tidspunkt, hvor der ikke er anledning til at orientere sig nærmere, så det er ikke overraskende for afhørte, at Birgitte Buch ikke havde erindring om operationsbefalingen ved besvarelserne.

Foreholdt taktisk befaling med tilføjelse om, at bannere ikke måtte kunne ses, oplyste afhørte, at Københavns Politi ville være blevet bedt om yderligere oplysninger, hvis man på daværende tidspunkt havde set denne befaling. Operationsbefalingen og de taktiske befalinger var udarbejdet flere år forinden, og der var ikke noget, der i maj 2014 gav anledning til at gå dybere i sagen.

Om afhørtes bemærkning i mail af 19. maj 2014 til Louise Falkenberg … i forbindelse med hans videresendelse af Københavns Politis bidrag til supplerende svar på spørgsmål 866 og 870, oplyste afhørte, at han ville være sikker på, at Justitsministeriet ikke ønskede yderligere oplysninger, inden han påbegyndte godkendelsesprocessen i Rigspolitiet. Afhørte vidste ikke, hvorfor Justitsministeriet først svarede Retsudvalget i december 2014. Fristen for svar til Retsudvalget var allerede sprunget på dette tidspunkt."

Fuldmægtig Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret:[887]

> "Om Retsudvalgets spørgsmål 866 oplyste afhørte, at Justitsministeriet modtog et bidrag fra Københavns Politi via Rigspolitiet. Hun erindrede intet særligt med hensyn til bidraget til dette spørgsmål. Hun var ikke bekendt med, om der var særlige overvejelser omkring, hvorvidt man uprøvet kunne lægge Københavns Politis oplysninger til grund. Hun havde ikke selv sådanne overvejelser. Hun erindrede ikke, at man i Justitsministeriet generelt drøftede rigtigheden af de tidligere afgivne svar på det tidspunkt. Hun havde ingen forhistorie på det punkt og var lige tiltrådt i afdelingen 2 måneder før."

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[888]

> "Hun erindrede ikke at have bedt om et supplerende bidrag til spørgsmålene 866 og 870. Det antager afhørte ikke, at hun har, for det ville normalt være sagsbehandleren enten i politiområdet eller i Direktionssekretariatet, der gjorde det. Sidstnævnte var Jakob Gøtze Pedersen. Hun ville ikke udelukke det, men hun havde ingen erindring om, at hun har haft kontakt til Københavns Politi med henblik på identifikation af de deltagende politifolk. Når et bidrag blev afgivet til Justitsministeriet, fulgte Rigspolitiet ikke op på, om og hvornår der blev svaret til Folketinget, men Rigspolitiet blev orienteret af Justitsministeriet, når ministeriet sendte svaret til Folketinget.
>
> …
>
> Om Københavns Politis supplerende bidrag til svar på spørgsmålene 859-870 oplyste afhørte, at Københavns Politi henviste til, at de allerede havde undersøgt, om der var givet en ordre. Det er normal praksis, at man henviser til, hvad der tidligere var svaret. Det gav ikke anledning til overvejelser i Rigspolitiet."

Justitsministeriets interne høring af Stats- og Menneskeretskontoret

Den 17. september 2014 fandt følgende mailkorrespondance sted mellem chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, og souschef Lasse Boje Nielsen, Justitsministeriet, Statsrets- og Menneskeretskontoret, vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 867:[889]

887 Protokol nr. 52 af 20. januar 2017

888 Protokol nr. 53 af 26. januar 2017

889 JM, ikke journaliserede e-mails

> ”Kære Lasse
>
> Har du nogen fornemmelse af, hvornår I vil kunne give en tilbagemelding på retsudvalgets spørgsmål om tibet sympatisører under det kinesiske statsbesøg i 2012?
>
> Vh Louise
>
> …
>
> Hej Louise
>
> Jacob og jeg talte netop om den i dag. Vi bliver nødt til at skrive lidt om i bidraget fra Københavns Politi, men skal nok få kigget på det hurtigst muligt. Det kan desværre ikke udelukkes, at vi kommer til at åbne en ny flanke, da vi overvejer, om vi er nødt til at nævne EMRK artikel 10 (viften med flag er en ytring, fjernelse af (mand med) flag er et indgreb).
>
> Jeg kommer lige forbi på fredag.
>
> Lasse”

I en opfølgende mail af 30. september 2014 til chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret, anførte souschef Lasse Boje Nielsen, Justitsministeriet, Stats- og Menneskeretskontoret:[890]

> ”Jacob kommer lige forbi, men jeg kan afsløre, at vi er landet på ”den operative model.”
> …”

Herom har *chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret,* afgivet følgende forklaring for kommissionen:[891]

> ”Om hendes mailkorrespondance af 17. og 30. september 2014 med Lasse Boje Nielsen, souschef i Justitsministeriets Statsrets- og Menneskeretskontor, erindrede hun, at der var kommet et bidrag fra Københavns Politi, som også redegjorde for grundloven og det juridiske grundlag. Det blev sendt til Statsretskon-

890 JM, mailkorrespondance, Louise Falkenberg
891 Protokol nr. 52 af 20. januar 2017

> toret. Den operative model, som Lasse Boje Nielsen anbefalede, var at svare på det, der blev spurgt om, og det var, hvornår man efter Københavns Politis opfattelse var en demonstrant. Dette var beskrevet i den sidste del af Københavns Politis bidrag. Den øvrige del af Københavns Politis bidrag, der handlede om jura, blev således skåret fra, inden der blev svaret til Folketinget."

Endvidere har *kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret,* for kommissionen forklaret:[892]

> "I den senere mailkorrespondance mellem Louise Falkenberg og Lasse Boje Nielsen ligger formentlig blot, at det i "den operationelle model" er Justitsministeriet, der udtaler sig om jura, mens Københavns Politi udtaler sig om det faktuelle og operative."

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersens mail af 14. november 2014
I mail af 14. november 2014 fra specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, anførtes:[893]

> "Kære Klaus
>
> Jeg er ked af at bringe ting op, som vi troede var afsluttet for længe siden, men JM har endnu ikke besvaret spm. 866 og 870.
>
> JM har bedt om nogle yderligere ting i forhold til det supplerende bidrag af 15. maj 201[4], som aldrig officielt blev sendt til JM.
>
> Jeg har foreslået nogle ændringer samt tilføjet de steder JM gerne vil have tilføjelser.
> …"

I Rigspolitiets bidrag var beskrivelsen af dispositionsklagesagerne i Københavns Politis udtalelse af 15. maj 2014 slettet. Der var desuden indsat et par kommentarer i bidraget.[894]

892 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017
893 Rigspolitiet, j. nr. 2014-014-188
894 DUP, bilag C-13-2-11

Herom har *specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet,* for kommissionen forklaret:[895]

> "Om afhørtes mail af 14. november 2014 til Klaus Pedersen … og Klaus Pedersens svar i mail af 26. november 2014, oplyste afhørte, at han i dag ikke kan huske, hvilke yderligere ting det var, Justitsministeriet havde bedt om. Det er oprindelig afhørte, der har kommenteret i det supplerende bidrag, hvorefter Klaus Pedersen har anført rettelserne med rødt. Det er også Klaus Pedersen, der har skrevet med rødt i kommentarfelterne. Der var tale om en opdatering af bidraget, fordi tiden var gået, siden det blev udfærdiget."

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 26. november 2014

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, afgav den 26. november 2014 endnu en supplerende udtalelse til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 866 og 870.[896]

Der var i bidraget til spørgsmål 866 foretaget ganske få ændringer i forhold til Københavns Politis tidligere bidrag af 15. maj 2014. Den eneste indholdsmæssige ændring var, at det nu blev anført, at undersøgelsen til identifikation af betjente endnu ikke var afsluttet, og at man henviste til besvarelsen af spørgsmål 956 vedrørende besøget i 2013, se herom afsnit 8.3.8.1.3.

Bidraget til spørgsmål 870 indeholdt ingen indholdsmæssige rettelser i forhold til det reviderede bidrag, som Rigspolitiet den 14. november 2014 havde fremsendt til Københavns Politi.

Om denne udtalelse er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet:[897]

> "Afhørte validerede ikke Københavns Politis efterfølgende bidrag af 26. november 2014 vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 866. Fristen for besvarelse af spørgsmål 859-870 havde oprindelig været meget kort, og efterfølgende havde der dårligt været tid til at indføje svarene i skabelonen. Man måtte bede Thorkild Fogde komme ud af et møde, han var til i Rigspolitiet, så han kunne underskrive bidraget. Rigspolitiet havde i øvrigt ikke mulighed for at undersøge no-

895 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

896 JM, j. nr. 2014-0030-2136

897 Protokol nr. 46 af 13. januar 2017

get nærmere, da man ikke havde været involveret i den politimæssige indsats i 2012. Derfor videresendte man blot bidragene fra Københavns Politi."

Kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret:[898]

"Han var endnu ikke tiltrådt på Politikontoret, da udarbejdelsen af supplerende udtalelser fra Københavns Politi vedrørende spørgsmålene 866 og 870 blev iværksat, og han vidste derfor ikke, om det skete på Justitsministeriets eller Rigspolitiets initiativ. At der ville blive iværksat forsøg på identifikation af politibetjente, havde senioranklageren allerede sagt, da han stod på trappen udenfor byretten.

Han forstod spørgsmål 866 således, at der skulle indhentes oplysninger fra den pågældende politimand, og Københavns Politis supplerende udtalelse af 26. november 2014 således, at han ikke kunne findes, og at man ville vende tilbage, når han var fundet."

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen:[899]

"Den 26. november 2014, hvor Københavns Politi afgav supplerende bidrag til besvarelse af spørgsmålene 859-870, var afhørte i Lovafdelingen, men i en periode i november 2014 aflastede han en kollega i Politi- og Strafferetsafdelingen med bistand vedrørende spørgsmålene i denne sag, og derfor var han igen inde over denne sag. Der kan som følge af hans skifte til Lovafdelingen have været drøftelser om rigtigheden af bidrag, som han ikke var en del af. Hvis Justitsministeriet var i tvivl om bidragenes rigtighed, ville det være en meget alvorlig situation. Han forestillede sig, at man i en sådan situation ville tage en rigtig grundig drøftelse i afdelingen mellem afdelingschefen og medarbejdere. Derefter ville man tage en drøftelse med departementschefen og endelig på et møde en drøftelse med Rigspolitichefen, der ville blive bedt om en redegørelse inden for få dage, f.eks. en uge.

Der var allerede spurgt bredt til, om der var givet en ordre, og afhørte havde ikke kendskab til operationsbefalingen på det tidspunkt."

898 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

899 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017

Justitsministeriets høring af Københavns Politi den 3. december 2014 om udkast til svar på spørgsmål 867

Chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor, Louise Falkenberg, sendte den 3. december 2014 følgende mail til specialkonsulent Jakob Gøtze Petersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[900]

> "…
> Vedhæftet sendes udkast til besvarelse af spørgsmål nr. 867 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, der er en del af den "pakke" af oprindelige Tibet-spørgsmål, som blev stillet til justitsministeren forud for samrådet i april.
>
> Vi har ændret en smule i det bidrag, som vi i sin tid modtog fra Københavns Politi, herunder navnlig udtaget et afsnit med mere juridiske overvejelser.
>
> Vil du forelægge ændringerne for Københavns Politi og give en melding på, om det giver jer eller Københavns Politi anledning til bemærkninger?
>
> Og hvis du oven i købet kunne vende tilbage i løbet af i morgen, ville det bare vare helt perfekt ☺
>
> Tak for hjælpen — og ring som sædvanligt, hvis der er noget.
> …"

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, videresendte mailen til Københavns Politi, hvorfra senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, i mail af 11. december 2014 svarede, at Københavns Politi ikke havde bemærkninger til Justitsministeriets svarudkast.[901]

Herom er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[902]

> "Om mail af 3. december 2014 fra Louise Falkenberg … oplyste afhørte, at det ikke var den helt sædvanlige procedure. Justitsministeriet var lidt mere inde over, end de plejede at være. Der havde været så mange spørgsmål, at Justitsministeriet ville sikre sig, at det, der blev svaret, var helt fyldestgørende."

900 JM, mailkorrespondance, Louise Falkenberg
901 DUP, bilag C-13-2-14
902 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

Kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret:[903]

> "I svaret på spørgsmål 867 var der anført betragtninger om forsamlingsfrihed, og det havde forsinket processen, da det skulle over Lovafdelingen. Det plejer at være Justitsministeriet og ikke Københavns Politi, der udtaler sig generelt om juraen, men her var der blandet rundt på det, og det ville Justitsministeriet gerne lave om, så Københavns Politi udtalte sig om det konkrete, herunder hvilke ordrer, der var givet, og Justitsministeriet udtalte sig om juraen, herunder menneskerettighederne."

8.2.7.4.3 Københavns Politis fortsatte forsøg på at identificere politibetjente

Formand for Støttekomitéen for Tibet, Anders Højmark Andersen, fremsendte i mail af 16. april 2014 til justitsminister Karen Hækkerup en række links til offentligt tilgængelige videooptagelser af politiets ageren under de kinesiske besøg i 2012 og 2013. Afslutningsvis blev det anført:[904]

> "Vi håber meget, at du vil bidrage til at identificere kilden til ordrerne om at gribe ind mod folk med tibetanske flag."

Herom har *justitsminister Karen Hækkerup* for kommissionen forklaret:[905]

> "Hun havde på daværende tidspunkt ikke set henvendelsen af 16. april 2014 fra Støttekomitéen for Tibet. Hun fik rigtig mange mails. Mailen kan også være sendt direkte til vedkommende kontor, og denne mail har hun ikke fået ind. Hun er heller ikke på anden måde blevet forelagt mailens indhold. Hun efterlyste ikke beviser i samrådet, og hun tilkendegav heller ikke ønsker om at se bevismateriale, så det er ikke rigtigt, hvad der står i mailen herom. Når hun ser på det nu, ser det ud, som om det, der var linket til, på mange måder var noget, der allerede havde været fremme i den offentlige debat. De vedhæftede filer var således offentligt tilgængelige. Det var normal kutyme, at en sådan mail blev visiteret til Politikontoret, der så normalt ville svare. Hun har ikke fået den forelagt med et svarudkast. På dette tidspunkt, hvor landsretten endnu ikke havde afsagt dom, måtte man stole på de forklaringer, der var afgivet i byretten.
>
> Hun har først læst operationsbefalingen i forbindelse med denne sag. Hun er aldrig tidligere blevet forelagt denne type materiale, hverken som medlem af Retsudvalget eller som justitsminister."

903 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

904 JM, j. nr. 2014-1910-1238, dok. 1147099, akt. 1

905 Protokol nr. 58 af 27. januar 2017

Endvidere har *departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet,* for kommissionen forklaret:[906]

> "Hun havde ikke været inde over en drøftelse om, hvorvidt Støttekomitéen for Tibets mail af 16. april 2014 blev forelagt for justitsministeren."

Anders Højmark Andersen, formand for Støttekomitéen for Tibet, sendte som opfølgning på den i afsnit 8.2.7.3.5 nævnte mail af 26. marts 2014 til justitsminister Karen Hækkerup den 23. april 2014 en mail til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, vedhæftet et foto af de betjente, der i Kongens Have havde henvendt sig til Thomas Herbert Götz. I mailen anførtes, at fotoet kunne anvendes til identifikation af de pågældende polititjenestemænd. Mailen medførte, at der via blandt andre vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé og vicepolitikommissær Bjarke Alberts, alle Københavns Politi, i perioden indtil den 2. maj 2014 blev rettet forespørgsel til en række polititjenestemænd, men det lykkedes på daværende tidspunkt ikke at identificere nogen af de tre betjente, der i Kongens Have havde henvendt sig til Thomas Herbert Götz.[907] Københavns Politi rettede herefter den 23. maj 2014 en lignende forespørgsel til Midt- og Vestsjællands Politi, der havde assisteret Københavns Politi under besøget.[908]

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, sendte den 4. juni 2014 følgende mail til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[909]

> "Hej Klaus
>
> Vi har haft et lille møde omkring identifikation af politibetjente i forbindelse med Tibet aktivister. Vi mener at have styr på alle undtagen 3 kolleger i Kongens Have. Vi har derfor tilskrevet Nordsjælland og Midt- og Vestsjælland i håb om, at det er kolleger fra en af disse kredse (de hjalp med 4 grupper på dagen).
>
> Claus Olsen laver noget materiale til dig med de kolleger vi har identificeret."

Som opfølgning på mail af samme dag fra politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, anmodede sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledel-

906 Protokol nr. 56 af 26. januar 2017
907 Københavns Politi, mailkorrespondance, Bjarke Alberts og Andrew Jerome Henrik Oryé
908 Københavns Politi, mailkorrespondance, Andrew Jerome Henrik Oryé
909 DUP, bilag A-5-40

sessekretariatet, i mail af 22. august 2014 politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, om en status på undersøgelsen omkring identifikation af politibetjente, der var iværksat tidligere, jf. blandt andet ovennævnte mail af 4. juni 2014 fra politiinspektør Mogens Norup Lauridsen.[910]

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, anmodede herefter i mail af 26. august 2014 til samtlige politikredse om hjælp til identifikation af de betjente, der havde deltaget i politiaktionerne i forbindelse med det kinesiske besøg i 2012.[911]

Efter at være blevet orienteret om, at det fortsat ikke var lykkedes Københavns Politi at identificere de betjente, der havde deltaget i politiaktionen i Kongens Have den 15. juni 2012, meddelte politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, i mail af 24. september 2014 til chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi, følgende:[912]

> "Kære Torben
>
> Jeg har bedt Jesper om billedet fra Kongens Have, som ikke ses vedlagt. Når vi har det, og kan se, hvor godt det er, skal vi lige tale om sagen. Det ser ikke så godt ud for os, hvis vi er nødt til at efterlyse personale på POLNET i en så kontroversiel sag."

I mail af 31. oktober 2014 fra sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, til blandt andre politidirektør Thorkild Fogde og senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, anførtes:[913]

> "…
> Nu har vi omsider fået negativt svar fra alle kredse vedrørende de ukendte betjente på Rosenborg i forbindelse med Kineserbesøget - de er alle negative. Jeg kan se af et svar, at det af beredskabsportalen skulle fremgå, at NSJ, KBHVog MVSJ, der skulle have afgivet hver 2 grupper. Man skulle også tro, at det eller andet sted er skrevet, hvem som har afgivet (og dermed også hvem som ikke har, men jeg ved muligvis for lidt om, hvordan afgivelser fungere rent papirmæssigt).

910 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde
911 DUP, bilag A-5-30
912 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde
913 DUP, bilag A-5-23

> Nu er der vel kun en POLNET-efterlysning tilbage i de 3 kredse + hos os selv.
>
> De frihedsberøvedes advokat har - som I kan se af vedhæftede - netop opfordret os til at fremlægge resultaterne af vores undersøgelser og spørgsmålet skal drøftes på et forberedende retsmøde på mandag, jf. vedhæftede."

8.2.7.4.4 Advokat Claus Bonnez´ editionsbegæring under ankesagen

Advokat Flemming Orth fra Kammeradvokaten, der repræsenterede Københavns Politi i den ved Østre Landsret verserende ankesag om prøvelse af frihedsberøvelser, orienterede i mail af 30. oktober 2014 senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, om, at sagsøgernes advokat, advokat Claus Bonnez, under sagens forberedelse havde opfordret Københavns Politi til at fremlægge relevant video- og lydmateriale samt oplyse om resultatet af undersøgelserne omkring identifikation af polititjenestemænd, således at sagsøgerne kunne tage stilling til, hvem de ønskede afhørt som vidner i landsretten.[914]

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendte den 30. oktober 2014 følgende mail til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[915]

> "Kammeradvokaten har nu bedt om os at meddele, om vi har principielle indvendinger mod at fremlægge bl.a. lydfilerne fra Kina-besøget i 2012.
>
> Jeg hælder umiddelbart til at meddele, at vi har principielle indvendinger, idet der er tale om internt materiale, men det kræver vel en overordnet stillingtagen?
>
> Med hensyn til de øvrige opfordringer (om at fremlægge resultatet af identifikationsundersøgelsen og sagens videomateriale), mener jeg ikke, at vi skal modsætte os dette. Men jeg ved ikke, om politiet har videooptagelser vedr. episoderne, det har ikke hidtil været undersøgt.)
>
> Vi skal svare inden mandag, hvor der er forberedende retsmøde."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, meddelte herefter i mail af 31. oktober 2014 Kammeradvokaten ved advokat Flemming Orth, at Københavns Politi efter drøftelse med politidirektøren af principielle grunde hav-

914 DUP, bilag A-5-9

915 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

de indvendinger mod, at indholdet af lydfilerne og de tilhørende meldeblanketter blev fremlagt under retssagen, idet der var tale om internt materiale, der ikke burde fremlægges i et retsmøde, der blev afholdt for åbne døre.[916]

8.2.7.4.5 Justitsminister Mette Frederiksens svar til Retsudvalget den 16. december 2014

Justitsminister Mette Frederiksens besvarede skriftligt den 16. december 2014 Retsudvalgets spørgsmål 863, 866-867, 869-870 og 914-917.

Spørgsmål 863 blev besvaret ved at citere Statsministeriets og Udenrigsministeriets udtalelser af henholdsvis 12. maj 2014 og 19. maj 2014, gengivet i afsnit 8.2.7.4.2.[917]

Spørgsmål 866 blev besvaret således:

> "…
> Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:
>
> "Rigspolitiet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Københavns Politi, der har oplyst, at der i et af de tilfælde, der behandles under den verserende ankesag i retten (episoden ved Langelinie) er oplysning om, at en overordnet havde anmodet en politibetjent om at visitere den pågældende.
>
> Københavns Politi har på grundlag af politiets billedmateriale iværksat en undersøgelse med henblik på at identificere de polititjenestemænd, der var involveret i de fire episoder, som retssagen omhandler. Det vil i forbindelse med identifikationen af disse ligeledes være muligt at identificere de pågældendes overordnede med henblik på at få belyst det rejste spørgsmål yderligere. Undersøgelsen er endnu ikke afsluttet.
>
> For så vidt angår de øvrige episoder, der omtales i Jyllands-Postens artikel, henvises til Justitsministeriets besvarelse af 11. april 2014 af spørgsmål nr. 864 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvoraf det fremgår, at Københavns Politi efter statsbesøget i juni 2012 undersøgte, hvorvidt indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar havde givet personale eller demonstranter besked på, at disse ikke måtte anvende flag eller bannere, og at undersøgel-

916 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Lise Fink

917 JM, j. nr. 2014-0030-2136, dok. 1168985 og 1211298

> sen viste, at dette på intet tidspunkt havde været på tale. Der henvises endvidere til Justitsministeriets besvarelse af 21. august 2013 af spørgsmål nr. 956 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvori der er redegjort for, at der for så vidt angår statsbesøget i 2013 ikke af overordnede er afgivet forholdsordrer om, at personer skulle fratages beklædning, flag eller lignende."

Spørgsmål 867 blev besvaret ved at gengive 3. afsnit af det om dette spørgsmål anførte i Københavns Politis udtalelse af 9. april 2014, omtalt i afsnit 8.2.7.3.3, med følgende tilføjelse:[918]

> "Justitsministeriet kan supplerende oplyse, at politiloven giver politiet beføjelser til at gribe ind over for såvel personer, der deltager i en forsamling, som personer, der ikke deltager i en forsamling, hvis der er fare for forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners sikkerhed eller den offentlige sikkerhed.
>
> Det følger således af politilovens § 8, at politiet ved offentlige forsamlinger under åben himmel kan gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for en betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.
>
> For så vidt angår personer, der ikke er en del af en forsamling, følger det af politilovens § 5, at politiet kan benytte sig af de samme beføjelser alene med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.
>
> Politiet kan desuden i medfør af politilovens § 4, stk. 2, rydde og afspærre områder samt etablere adgangskontrol til områder i det omfang, det er nødvendigt for at forebygge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.
>
> Politiets beføjelser efter politiloven skal udøves inden for de rammer, som følger af grundloven og Den Europæiske Menneskeretskonvention, herunder retten til ytringsfrihed og forsamlingsfrihed."

Spørgsmål 869 blev besvaret ved at henvise til svaret på spørgsmål 867.

Spørgsmål 870 blev besvaret således:

---

918 JM, j. nr. 2014-0030-2136, dok.1138463

”Justitsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Københavns Politi, der har oplyst, at Københavns Politi i forlængelse af Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 har iværksat en undersøgelse med henblik på at identificere de polititjenestemænd, der var involveret i de fire episoder, som retssagen omhandler.

Københavns Politi har endvidere oplyst, at der den 16. juli 2012 blev indgivet klage til Politiklagemyndigheden af en advokat, der repræsenterede de 6 personer, som samtidig havde anlagt sag ved Københavns Byret med påstand om, at de pågældende havde været ulovligt administrativt frihedsberøvet. Politiklagemyndigheden opfattede henvendelsen som en anmodning om, at Politiklagemyndigheden undersøgte om ansatte i Københavns Politi havde begået strafbare forhold i form af overgreb og overdreven magtanvendelse mv. mod de pågældende 6 personer, samt hvorvidt de implicerede polititjenestemænds sprogbrug og fysiske magtanvendelse (skub) havde været en kritisabel adfærd.

Københavns Politi meddelte ved skrivelse af 1. august 2012 til Politiklagemyndigheden, at Københavns Politi umiddelbart alene havde kunnet identificere den kvindelige politibetjent, der var involveret i episoden ved Langelinie, hvor en kvinde blev visiteret i forbindelse med en sigtelse for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Politiklagemyndigheden traf den 14. september 2012 afgørelse i sagen. Politiklagemyndigheden besluttede ikke at indlede efterforskning i anledning henvendelsen, idet der ikke var rimelig formodning for, at der var begået et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, ligesom Politiklagemyndigheden besluttede at afvise klagen over politifolkenes adfærd.

Politiklagemyndigheden har i sin begrundelse for afgørelsen anført, at der ikke var en rimelig formodning for, at politiets kontakt med de pågældende havde været udslag af strafbar magtmisbrug, eller at der i øvrigt var begået strafbare forhold af polititjenestemændene ved håndteringen af den pågældende. For så vidt angik adfærdsklagen lagde Politiklagemyndigheden vægt på, at advokatens beskrivelse af de adfærdsmæssige forhold var så ukonkret og udetaljeret og ikke i øvrigt var underbygget, at Politiklagemyndigheden på det foreliggende grundlag fandt det åbenbart, at der ikke var grundlag for at indlede en undersøgelse.

> Politiklagemyndigheden havde ikke i forbindelse med sagsbehandlingen iværksat nærmere undersøgelse om identiteten på de involverede polititjenestemænd, og Københavns Politi fandt i lyset af Politiklagemyndighedens afgørelse ikke anledning til efterfølgende at iværksatte en sådan undersøgelse.
>
> Det var i forbindelse med retssagen Københavns Politis opfattelse, at de pågældende episoder var tilstrækkeligt oplyst til brug for rettens prøvelse af spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgerne havde været ulovligt frihedsberøvet. Blandt andet i lyset af byrettens dom og den efterfølgende anke af sagen til Østre Landsret har Københavns Politi iværksat et arbejde med at forsøge at identificere de involverede polititjenestemænd."
>
> Justitsministeriet kan i øvrigt oplyse, at justitsministeren ved brev af 30. oktober 2014 har anmodet rigspolitichefen om at iværksætte en ordning med individuel markering af uniformerede polititjenestemænd. En sådan ordning vil kunne vare med til at sikre, at det vil være lettere at identificere de involverede polititjenestemænd, hvis en lignende situation skulle opstå i fremtiden."

Spørgsmålene 914-917 blev besvaret ved at citere Rigspolitiets udtalelse af 27. november 2014, gengivet i afsnit 8.2.7.4.1, og, for så vidt angår spørgsmål 917, ved tillige at henvise til svaret på spørgsmål 861, afgivet den 11. april 2014. I svaret på spørgsmål 915, der vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt lydfilernes indhold havde været en del af retssagen i byretten, blev det således ikke oplyst, at advokat Claus Bonnez efterfølgende under landsrettens behandling af ankesagen havde fremsat anmodning om, at Københavns Politi fremlagde lydfilernes indhold. Spørgsmål 916 om lydfilernes indhold blev besvaret ved at gengive dele af meldeblanketternes indhold.

Om besvarelserne har *justitsminister Mette Frederiksen* for kommissionen forklaret:[919]

> "Hun blev ikke ved sin tiltræden som justitsminister eller senere i sin tid som justitsminister informeret om de tidligere besøg i relation til, hvilke danske interesser der var plejet ved besøgene, og hvori de bestod. Hun blev heller ikke orienteret om, hvilke kontakter der op til besøgene havde været med andre myndigheder, herunder med Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Københavns Politi og PET. Hun blev endelig ikke orienteret om eksistensen eller indholdet af operationsbefalingen, herunder den strategi, der var lagt i 2012, og PETs trusselsvurderinger.

919 Protokol nr. 59 af 27. januar 2017

Afhørte blev heller ikke ved sin tiltræden orienteret om de svar, der tidligere var afgivet til Retsudvalget, men de tidligere svar, der var henvist til i de svar, som hun afgav den 16. december 2014, lå givet som underliggende bilag. Det var almindelig praksis.

Hun erindrede ikke, at besøgene blev drøftet i Regeringens Koordinationsudvalg. Hun var i øvrigt ikke medlem af dette udvalg, før hun blev justitsminister. Hun har heller ingen erindring om, at besøgene blev drøftet i Regeringens Sikkerhedsudvalg.

Om sine besvarelser til Retsudvalget den 16. december 2014 forklarede afhørte, at man altid som minister har lejlighed til at stille supplerende spørgsmål til udkast til svar til Retsudvalget og samrådstaler mv. Hun huskede ikke, om hun konkret stillede afklarende spørgsmål i forbindelse med disse besvarelser. Det foregik typisk på den måde, at spørgsmål om forskellige emner blev puljet og derefter behandlet på et møde med afdelingschefen eller andre herom. Afhørte huskede ikke, om det var tilfældet i denne sag, men en sådan orientering kan have fundet sted. Hun erindrede ikke, at man i Justitsministeriet i december 2014 skulle have haft overvejelser med hensyn til rigtigheden af de tidligere afgivne svar, eller at man skulle have været irriteret over, at der fremkom nye oplysninger fra Københavns Politi.

Hun erindrede ikke at være blevet inddraget i overvejelser om, hvor mange ressourcer Københavns Politi skulle afsætte til at gennemlytte lydfilerne. Hun huskede ingen specifik drøftelse om radiokommunikationen. Det er før forekommet, at man undlader at svare ud fra en ressourcebetragtning. Der foretages en konkret vurdering."

8.2.7.5 Perioden efter den 16. december 2014

8.2.7.5.1 Forløbet af ankesagen i Østre Landsret, Københavns Politis fortsatte forsøg på at identificere politifolk og behandlingen af Støttekomitéen for Tibets mail af 16. april 2014

Forløbet af ankesagen i Østre Landsret

Under ankesagen i Østre Landsret, der vedrørte spørgsmålet, om Jennifer Luna Pedersen, Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Thomas Herbert Götz havde været udsat for ulovlige frihedsberøvelser, var Københavns Politi som nævnt repræsenteret af Kammeradvokaten, der under sagen gav møde ved advokat Flemming Orth. Modparterne var som nævnt repræsenteret af advokat Claus Bonnez.

I forbindelse med anmodningen om bistand fra Kammeradvokaten sendte sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, den 26. september 2014 sagens akter til Kammeradvokaten.[920] I Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport af 29. september 2016 anførtes, at disse akter antagelig indeholdt blandt andet 4. udgave af Københavns Politis operationsbefaling.[921]

Advokat Flemming Orth havde som omtalt i afsnit 8.2.7.4.4 i mail af 30. oktober 2014 orienteret senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, om, at sagsøgernes advokat, advokat Claus Bonnez, under sagens forberedelse havde opfordret Københavns Politi til at fremlægge relevant video- og lydmateriale samt oplyse om resultatet af undersøgelserne omkring identifikation af polititjenestemænd, således at sagsøgerne kunne tage stilling til, hvem de ønskede afhørt som vidner i landsretten.

Da Københavns Politi ikke ønskede at imødekomme opfordringen, jf. nærmere herom under afsnit 8.2.7.4.4, fremsatte advokat Claus Bonnez editionsbegæring om, at Københavns Politi gav sagsøgerne adgang til (dele af) lydfilernes indhold. Begæringen blev, efter protest i et efterfølgende processkrift fra Kammeradvokaten, gentaget i processkrift af 27. februar 2015. I den anledning sendte senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, den 13. marts 2015 følgende mail til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[922]

> "Her er processkriftet fra adv. Bonnez, som Kammeradvokaten har fremsendt til orientering.
>
> Advokaten anmoder om, at lydfiler fra 4 forskellige perioder den 12. juni 2012:
>
> - Kl. 10.23 (lidt uklart formuleret, han anmoder om "kopi af korrespondancen (?), der relater til sig til meldeblanketten kl. 10.23)
> - Kl. 11.00 – 12.00
> - Kl. 14.10 – 16.00
> - Kl. 19.00 – 20.20
>
> Der anmodes således om lydfiler af en samlet varighed af ca. 5 timer.

920 DUP, bilag A-3-1
921 DUP, bilag U-9-4-4
922 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

> I Kammeradvokatens processkrift (vedhæftet) har han afvist at fremlægge lydfiler med henvisning til, at der er tale om internt materiale og det ressourceforbrug, der vil være forbundet med at identificere og sikre de relevante lydfiler.
>
> Spørgsmålet må vel herefter være, om vi fastholder vores afvisning. Jeg vil umiddelbart mene, at vi bør fastholde afvisningen. Synspunktet om internt materiale er uændret. Det er stadigvæk forbundet med et stort ressourceforbrug (og en vis usikkerhed) at identificere 5 timers lydoptagelser. Skulle vi acceptere at fremlægge lydfiler bør der være tale om mere specifikke og kortvarige sekvenser.
>
> Omvendt vil det blive fremstillet (også i pressen) som om, at vi skjuler noget.
>
> Hvad synes du, og er der andre der skal inddrages/orienteres?"

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, besvarede den 17. marts 2015 mailen således:[923]

> "Skal vi ikke lige vende det med TFO".

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, orienterede i mail af 23. marts 2015 sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, om, at Kammeradvokaten i processkrift af samme dag havde gentaget protesten mod editionsbegæringen med henvisning til blandt andet, at der var tale om internt arbejdsmateriale, der var undtaget fra aktindsigt efter såvel forvaltningsloven som offentlighedsloven. I mailen anførtes, med henvisning til Jesper Kofoeds mail til Klaus Pedersen af 17. marts 2015:[924]

> "Denne er overhalet af Kammeradvokaten, som d.d. har sendt sit (udmærkede) svarskrift t.o.
>
> Jeg tænker at lade det være ved det."

Østre Landsret imødekom ved kendelse af 29. april 2015 i al væsentlighed editionsbegæringen fra advokat Claus Bonnez. Ved landsrettens kendelse[925] pålagdes det Københavns Politi

923 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde
924 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde
925 JM, j. nr. 2015-100-0063

> "at udlevere kopi af lydfiler fra politiets radiokorrespondance og meldeblanketter m.v, den 15. juni 2012 … dog således at det overlades til Københavns Politi at træffe bestemmelse om, hvorledes anmodningen praktisk kan imødekommes henset til at sikre at det samlede materiale omfattet af anmodningen alene stilles til rådighed for advokat Claus Allan Bonnez med henblik på udskillelse og kopiering at de faktiske oplysninger, som advokaten herefter finder relevant at fremlægge som bevis i sagen."

Københavns Politis fortsatte forsøg på at identificere polititjenestefolk

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendte den 15. januar 2015 følgende mail til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, begge Københavns Politi:[926]

> "Hej begge.
>
> Jeg har nu aftalt med Kammeradvokaten (Flemming Orth), at vi ultimo marts meddeler, om vi kan identificere de pågældende politifolk (Rosenborgforholdet). Jeg går ud fra, at der ikke er noget nyt på nuværende tidspunkt?
> ...
> Endelig har jeg fundet vedhæftede oversigt, som Niels Tranberg i sin tid har fået trukket. Ifølge hans undersøgelse var det Mikkel Brogaard, der var indsatsleder for det personale, der havde med bevogtningen af Kongens Have at gøre. Mark Larsen, som også er anført på bilaget, er afhørt som vidne i retssagen. Han var indsatsleder for det personale, der stod for bevogtning indenfor voldgraven ved Rosenborg og således ikke for det personale, der befandt sig i Kongens Have. Det kan måske være et forsøg værd at kontakte Mikkel Brogaard eller de pgl. på listen."

Det fremgår af den efterfølgende interne mailkorrespondance i Københavns Politi, at det fortsat ikke var muligt at identificere de deltagende betjente yderligere. I mail af 28. januar 2015 til sekretariatschef Jesper Kofoed, Ledelsessekretariatet, meddelte politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, således:[927]

> "Vi er klar til hvad som helst. Jeg foreslår at vi gør begge dele, altså POLNET og listerne."

926 DUP, bilag A-5-9

927 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, genfremsendte den 6. februar 2015 sin ovennævnte mail af 15. januar 2015.[928]

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, sendte den 9. februar 2015 følgende mail til i alt 24 polititjenestefolk:[929]

> "Gode kollega
>
> Jeg tillader mig at skrive til dig, fordi du ifølge det oplyste har indgået i en del af Københavns Politis sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med et statsbesøg fra Kina i juni måned 2012. Københavns Politi har fra "Fri Tibet' organisationen i Danmark modtaget en række fotos at politibetjente, som ifølge organisationen har "optrådt uhensigtsmæssigt". Vi har identificeret alle kollegerne på de fremsendte billeder, bortset fra de 3, som optræder på billedet på vedhæftede fil, Jeg håber derfor, at I kan være med til at belyse hvilke kolleger, der kan være tale om, så vi kan få kollegernes udlægning af hvad der foregik i haven ved Rosenborg Slot. Indtil videre har vi kun en forklaring fra den aktivist, som optræder på billedet, og vi håber meget på, at vi, ved at få en beskrivelse at hændelsesforløbet set fra politifolkenes side, kan få et mere retvisende billede af det der er foregået.
>
> Jeg beklager billedkvaliteten og er opmærksom på, at det primært er den ene kollega hvis ansigt man kan se, men jeg håber at en eller flere at jer har en ide om, hvilke kolleger der optræder på billedet, da vi meget gerne vil tale med kollegerne inden sagen skal køre, som en civilretlig erstatningssag i landsretten."

Politiassistent Pelle Lykke Nielsen, Københavns Politi, svarede i mail af 10. februar 2015,[930] at han ved den pågældende politiaktion var gruppefører og optrådte på den vedhæftede billedfil fra Kongens Have. I mail af samme dag[931] takkede politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, for tilbagemeldingen, som han ville videregive til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, der herefter ville kontakte Pelle Lykke Nielsen, hvilket skete i mail af 12. februar 2015,[932] hvori vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen anmodede om en udtalelse om, hvad der var sket i Kongens Have. Efter at begge herefter forgæves havde forsøgt personlig og telefonisk kontakt, sendte vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi,

928 DUP, bilag A-5-9
929 DUP, bilag A-5-4
930 DUP, bilag A-5-7
931 DUP, bilag E-2-5-4
932 DUP, bilag E-2-5-4

den 9. marts 2015 følgende mail til politiassistent Pelle Lykke Nielsen, Københavns Politi:[933]

> "Hej Pelle.
> Jeg har brug for at du laver en notits til mig, hvor du beskriver at du var i Kongens Have den omhandlede dag – at det er dig der er på fotoet. Hvilken gruppe du var en del af og hvem der var din gruppefører, Delingsfører. At du beskriver mødet med pgl. som fremgår at billedet og herunder hvad og hvilke initiativer i iværksætter. Herunder på hvilken baggrund. Hvad er der af dialog mellem jer og ham - herunder årsag og opførsel. Fratager I ham noget og var det som følge af en ordre og evt, givet af hvem. Det er møg svært at få dette til at hænge sammen og jeg sidder også tirsdag i KSN. Tænker om dette var en mulig start uden det behøver være det endelige dokument, for vi kan lige tage en snak om evt. justeringer når du har skrevet et udkast. Ville det kunne være en løsning i første hug.
> ..."

Politiassistent Pelle Lykke Nielsen, Københavns Politi, besvarede den 24. marts 2015 mailen således:[934]

> "Undertegnede var gruppefører under episoden. Vi blev af Lima 1 sendt til kongens have, hvor en person stod med et Tibetansk flag. ordren fra Lima var at person ikke måtte vise flaget ved ankomst for Kinas premierminister. Ved ankomst til stedet bemærkede vi sagens person med det omtalte flag og undertegnede tog kontakt til personen.
>
> Han blev bedt om at lægge flaget ned, hvilket han straks efterkom. Personen spurgte om årsagen og undertegnede svarede, at jeg handlede på ordre, hvilket Sagens person virkede tilfreds med, hvorefter der ikke var nogle protester fra hans side. Der var ikke tale om konfiskation af flaget eller frihedsberøvelse af personen. Undertegnede optræder på det omtalte foto. Undertegnede husker ikke hvilken gruppe jeg var med i på det omhandlende tidspunkt.
> …"

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, havde den 23. marts 2015[935] orienteret senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekre-

933 DUP, bilag E-2-5-4
934 DUP, bilag E-2-5-4
935 DUP, bilag A-5-6

tariatet, om, at politiassistent Pelle Lykke Nielsen var en af personerne på det billede, der blev sendt i mailen af 9. marts 2015. Politidirektør Thorkild Fogde blev orienteret i mail af 28. april 2015 fra chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi. Oplysningen blev endvidere 28. september 2015 af politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, videresendt til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet.

I mail af 10. februar 2015[936] til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, begge Københavns Politi, bekræftede politibetjent Jacob Møller Andersen, Københavns Politi, at han var en af betjentene på billedfilen fra Kongens Have. Claus Hjelm Olsen videresendte samme dag mailen til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, der, ligeledes samme dag, svarede:[937]

> "Hej Olsen
>
> Jeg er lige blevet kontaktet af gruppeføreren som er fra Vestegnen. Foreslår du kontakter Pelle og hører hvordan hans ser verden inden vi taler med Jacob."

Oplysningerne i mailen blev af politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, den 23. marts 2015[938] sendt til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, og den 28. september 2015 af politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, videresendt til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet. I mailen 28. september 2015 tilføjede politiinspektør Mogens Norup Lauridsen:

> "Her er mailen fra Jacob Andersen, som blev sendt til Oryé og Claus Hjelm Olsen. Jacob har efterfølgende beskrevet sine oplevelser i en mail, som jeg er ret sikker på, at Klaus Pedersen har modtaget."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, havde den 24. marts 2015 en samtale med politibetjent Jacob Møller Andersen, Københavns Politi. Den 4. maj 2015 sendte førstnævnte følgende mail til sidstnævnte:[939]

936 DUP, bilag A-5-2
937 DUP, bilag A-5-2
938 DUP, bilag A-5-6
939 DUP, bilag A-5-1

”Hej Jacob.

Ja jeg blev lige optaget af noget andet så derfor lidt sent i forhold til vores samtale. Kan du ikke lige løbe teksten igennem og se om der er noget vi skal ændre eller jeg har forstået forkert.

Mange hilsner Claus Olsen

Politiassistent Jacob Møller Andersen forklarede tirsdag den 24. marts telefonisk omkring en episode i 2012 hvor Kinas Præsident besøgte Danmark. I den anledning havde der været et besøg af Præsidenten på Rosenborg Slot og omkring området ved Kongens Have havde en gruppe demonstranter taget opstilling.

Afhørte huskede episoden og havde været en af tre kolleger, hvor politiassistent Pelle Lykke Nielsen havde været den ene. Han huskede ikke hvem den 3. kollega var. Han huskede ikke hvem der havde været leder på stedet og hvem der overordnet havde været indsatsleder. Forinden hans tilstedeværelse i Kongens Have, havde han deltaget i en mønstring på Station Amager og huskede ikke hvem der forestod den mønstring. Han huskede dog at det var blevet meldt ud, at demonstranter med tibetanske flag eller tilsvarende rekvisitter skulle placeres så de var på afstand af præsidenten.

Via KSN var den gruppe som han var en del af blevet sendt til Kongens Have. Han huskede ikke tidspunktet nøjagtigt, men de havde fået besked på at tage kontakt til en gruppe demonstranter i nærheden af Rosenborg Slot. Han huskede at det var KSN der blev ført korrespondance med på radioen, men kan ikke huske hvad der derfra blev sagt. Kort efter ankomst til stedet fik de øje på nogle demonstranter og herunder en mand som var i besiddelse af et tibetansk flag, Han og kollegerne havde rettet henvendelse til den pgl. og bedt ham tage flaget væk. Det havde givet lidt diskussion, men den pgl. mand havde lagt flaget på jorden. Efter en kort samtale hvor manden havde givet udtryk for, at han var utilfreds med at han ikke kunne stå med flaget, havde han igen taget flaget op fra jorden og medbringende dette havde forladt stedet. Afhørte huskede ikke om man havde sikret hans generalia og der var ikke foretaget yderligere i sagens anledning. Manden var gået fra stedet og havde ikke yderligere vist flaget.”

Efter at være blevet rykket for svar den 20. maj 2015, sendte politibetjent Jacob Møller Andersen, Københavns Politi, den 26. maj 2015 følgende mail til vicepolitiinspektør, Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[940]

> "Hej igen.
>
> Beklager den lange proces, men her er min forklaring. Har rettet lidt i forhold til det du havde skrevet."

"skulle placeres så de var på afstand af præsidenten" var herefter ændret til "skulle placeres så Præsidenten ikke kunne se dette" og "tage kontakt til en gruppe demonstranter i nærheden af Rosenborg Slot" blev ændret til "tage kontakt til en person i nærheden af Rosenborg Slot."

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, videresendte den 28. maj 2015 den rettede udgave af politibetjent Jacob Møller Andersens redegørelse for forløbet i Kongens Have til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, med følgende bemærkning:[941]

> "Hej Mogens
>
> Så lykkedes det endeligt at få en forklaring i hus i forhold til de tre kolleger som opholdt sig i Kongens Have.
>
> Mange hilsner
> Olsen".

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, videresendte mailen den 28. september 2015 til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet.[942]

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, orienterede i mail af 23. september 2015 politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, om, at senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, den 23. marts 2015 til Kammeradvokaten ved advokat Flemming Orth, havde oplyst, at to

940 DUP, bilag A-5-1
941 DUP, bilag A-5-1
942 DUP, bilag A-5-1

af de politifolk, der var til stede i Kongens Have den 15. juni 2012, var politiassistent Pelle Lykke Nielsen og politibetjent Jacob Møller Andersen.[943]

I samme forbindelse udarbejdede sekretariatschef Jesper Kofoed Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, følgende interne notat om de tiltag til at identificere politifolkene i Kongens Have, der var iværksat i perioden fra foråret 2014 til den 23. marts 2015:[944]

> "Forår 2014: Identifikationsøvelse indledes i operationen på baggrund af presseartikler, Folketingsspørgsmål og retssager af de betjente, som optrådte på fotos, videoklip mv. i forbindelse med Tibet-demonstrationerne i 12 og 13.
>
> 29/8-14: MLA oplyser, at kolleger på billeder, som vi har fået tilsendt er identificeret, bortset fra kollegerne fra Kongens Have. Vedrørende disse er materiale sendt rundt i København, ligesom det er sendt til linjechefer og OPAer i de kredse, der afgav personale. Da dette ikke gav resultat er det nu udsendt til OPAer i hele landet.
>
> 17/9-14: KPE giver status på hele identifikationsøvelsen til JKO
>
> 22/9-14: JKO orienterer TFO – på den baggrund overvejes efterlysning via POLNET.
>
> 24/9-14: TMJ overvejer at medtage billede til cpi-foum
>
> 02/10-14: Billede udsendes via Plan/Sik til alle kredse, idet 4 kredse angives allerede at have svaret.
>
> Okt.-14: De øvrige kredse afgiver alle negative svar.
>
> 6/1-15: JKO spørger personaleafdelingen, hvorvidt der kan fremskaffes lister over de betjente fra andre kredse, som har ydet assistance i forbindelse med kineserbesøget i 2012
>
> 22/1-15: Personaleafdelingen oplyser, at 999 medarbejdere var sat ud til opgaven, herunder 932 fra København, MVSJ har afgivet 25, NSJ

943 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

944 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed

16, Vestegnen 19 og RPLT 7, herunder er 19 rekvireret på navn. De øvrige navne skal skaffes fra de afgivende kredse.

28/1-15: MLA oplyser, at han er klar til en samtidig fremskaffelse af tjenestelister og en POLNET-efterlysning.

6/2-15: KPE sender udkast til POLNET-efterlysning og har endvidere genfremsendt en tjenesteliste, som tidligere har fremsendt.

9/2-15: MLA udsender billedet fra Kongens Have til alle betjentene på den omtalte liste.

10/2-15: Pelle Lykke Nielsen oplyser, at "undertegnede var til ved den pågældende politiaktion i funktion af gruppefører og optræder på billedet.

10/2-15: Jacob Andersen bekræfter ifølge aftale med Torben Ryttergaard Nielsen, at han er med på billedet fra rosenhaven vend Rosenborg Slot. Han oplyser, at det er ham, der står i midten af billedet. [Bjarke Kofod Olsen optræder også på den pågældende tjenesteliste, men har efter det oplyste ikke rettet henvendelse]

23/3-15: MLA fremsender de 2 navne til KPE

23/3-15: KPE videregiver navnene til Kammeradvokaten"

Om forløbet er der for kommissionen afgivet følgende forklaringer:

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:[945]

"Om den senere retssag ved landsretten oplyste afhørte, at Kammeradvokaten ikke henvendte sig til afhørte med henblik på, at han skulle afgive forklaring for landsretten. Han huskede heller ikke, at han i den forbindelse er blevet kontaktet af Klaus Pedersen. Jacob Møller Andersens oplysninger i mail af 26. maj 2015 om, at flag m.v. i Kongens Have skulle placeres, så præsidenten ikke kunne se dem, var en rettelse til afhørtes udlægning af Jacob Møller Andersens oplysninger, hvorefter flag skulle være på afstand af præsidenten. Afhørte drøftede hverken med Klaus Pedersen eller med Kammeradvokaten, om Jacob Møller Andersen skulle afgive forklaring under ankesagen. Afhørte vidste ikke, hvor-

945 Protokol nr. 63 af 3. februar 2017

for Jacob Møller Andersen ikke blev indkaldt som vidne i landsretten. Afhørte sendte straks alle mails, der vedrørte identifikation af politifolk, videre til Mogens Lauridsen, der var ankermand på dette spørgsmål."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[946]

"Afhørte kunne godt huske, at Thorkild Fogde rykkede for svar vedrørende identifikationen. Afhørte vidste ikke, hvorfor Thorkild Fogde interesserede sig for det. Der har nok ikke været anden grund, end at undersøgelsen på dette tidspunkt havde været længe i gang, og at der var brug for noget at komme med i den igangværende ankesag.

Afhørte vidste ikke, hvad Mogens Lauridsen havde foretaget sig i identifikationssagen udover at forevise billedmateriale. Måske vidste afhørte ikke engang dette på det tidspunkt.

POLNET er politiets intranet. Det blev aldrig benyttet i denne forbindelse. Mogens Lauridsens forslag om at gå den vej kom, fordi han ikke kunne finde på mere. De diskuterede, om det var i orden at gøre det, idet man i givet fald måske udstillede nogle politifolk, der havde foretaget sig noget, der ikke var rigtigt. Det ville ikke have været ulovligt, men havde nok medført negativitet i politiorganisationerne.

Det var først afhørtes mail til Mogens Lauridsen af 6. februar 2015, der gav resultat i sagen. Modtagerne af mailen fremgik af en liste, som afhørte havde sendt til Mogens Lauridsen ved mail af 15. januar 2015. Det var Niels Tranberg, som ofte hjælper med identifikation af politifolk, der havde udarbejdet listen for afhørte ud fra en oversigt over ansvarlige for de enkelte politiaktioner, som afhørte havde kunnet lave på baggrund af Mark Larsens forklaring i byretten og oplysningerne i operationsbefalingen. Han opfattede det ikke som, at Mogens Lauridsen og Claus Hjelm Olsen havde modvilje mod at finde frem til de politifolk, der havde været i Kongens Have. Afhørte blandede sig ikke i, hvordan de tilrettelagde deres undersøgelse.

Afhørte havde ikke tidligere set mailkorrespondance af 10. februar 2015. Han har blot modtaget de to navne, Jacob Møller Andersen og Pelle Lykke Nielsen. Han videresendte navnene til Kammeradvokaten samme dag. Afhørte vidste ikke, om Kammeradvokatens har talt med de to pågældende, men kun Pelle Lykke Nielsen blev indkaldt som vidne i ankesagen. Afhørte vidste heller ikke,

946 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

om Kammeradvokaten modtog Jacob Møller Andersens mail af 26. maj 2015 om, at *"flaget skulle væk"*. Afhørte har ikke før gennemgang af dokumenterne fra kommissionen set mailen og mente heller ikke, at andre i ledelsessekretariatet har set denne mail."

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[947]

"Han havde ikke belæg for at sige, at der ikke blev iværksat tilstrækkelige initiativer, selvom politifolkene først blev identificeret i starten af 2015. Han rykkede flere gange i forløbet, typisk når han kom i tanker om det i anden anledning og med flere måneders mellemrum. Det var hans indtryk, at der blev lagt et stort arbejde i identifikationen. Da han den 28. april 2015 fik besked om identifikationen, tog han blot oplysningen ad notam. Der var meget travlt efter terrorangrebet den 15. februar 2015.

Jacob Møller Andersens mail af 26. maj 2015 dukkede først op i forbindelse med anmeldelsen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed den 28. september 2015. Afhørte kunne konstatere, at den og et par andre mails for en umiddelbar betragtning gav anledning til nærmere at undersøge, hvordan sagen var ført processuelt i landsretten."

Behandlingen af Støttekomitéen for Tibets mail af 16. april 2014

Chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor, Louise Falkenberg, videresendte den 4. februar 2015 formand for Støttekomitéen for Tibet, Anders Højmark Andersens mail af 16. april 2014, der er nærmere omtalt i afsnit 8.2.7.4.3, indeholdende blandt andet links til offentligt tilgængeligt videomateriale, til fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret, der herefter samme dag udarbejdede følgende notits:[948]

"Souschef Louise Falkenberg har i dag oplyst mig om, at hun er blevet opmærksom på, at henvendelsen af 16. april 2014 fra Anders Højmark Andersen ikke er blevet besvaret, og at den burde have været håndteret inden besvarelserne af de spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg om politiets håndtering af de kinesiske statsbesøg, som Justitsministeriet afgav i december 2014.

Uden at have studeret de videoer, som der linkes til i henvendelsen, kan det således ikke udelukkes, at det kunne have haft en betydning for de bidrag fra Rigspolitiet (og Københavns Politi), som Justitsministeriet indhentede til brug

947 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

948 JM, j. nr. 2014-1910-1238, dok. 1484212, akt. 2

> for besvarelserne. Det vurderes dog ud fra beskrivelserne af videoerne i henvendelsen ikke som sandsynligt.
>
> Jeg har i dag forelagt sagen for afdelingschef Jens-Christian Bülow, som resolverede, at henvendelsen skal sendes til Rigspolitiet (og Københavns Politi) med anmodning om at det vurderes, om henvendelsen giver anledning til ændringer i de modtagne svarbidrag, således at Retsudvalget kan blive orienteret, hvis dette måtte være tilfældet."

Støttekomitéens mail blev herefter sendt til Rigspolitiet med anmodning om at vurdere, hvorvidt mailen og videomaterialet gav anledning til en ændret vurdering af de svarbidrag, Rigspolitiet tidligere havde fremsendt til brug for besvarelse af spørgsmål fra Retsudvalget.

Rigspolitiet videresendte den 5. februar 2015 såvel støttekomitéens mail som Justitsministeriets anmodning til Københavns Politi.

Internt i Københavns Politi blev såvel støttekomitéens mail som Justitsministeriets anmodning samme dag, den 5. februar 2015, sendt fra senioranklager Klaus Pedersen, Ledelsessekretariatet, til blandt andre politidirektør Thorkild Fogde, vicepolitidirektør Anne Tønnes, chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, sekretariatschef Jesper Kofoed, og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen.[949]

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, besvarede, ligeledes den 5. februar 2015, politidirektør Thorkilds Fogdes forudgående forespørgsel således:[950]

> "Det er ikke til at sige, om der er noget nyt i det.
>
> Der er 19 links til videoklip, der ligger på youtube og andre steder. Nogle links indeholder ifølge mailen flere klip.
>
> Det er ikke materiale, der har været os bekendt tidligere – bortset fra, at en del af optagelserne formentlig er identiske med de klip, som Claus Bonnez forevist under retssagen.

949 Københavns Politi, mailkorrespondance, Anne Tønnes
950 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

> Men det bliver et ret omfattende arbejde at gennemse optagelserne og sammenholde med samtlige REU-svar vi har afgivet vedr. Kina-besøgene i 2012 og 2013."

Politidirektør Thorkild Fogde meddelte herefter i mail af 5. februar 2015 til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[951]

> "Tag lige en dialog med JM om sagen. Det er jo ikke et FT-spg, så der er vel grænser for, hvor mange mandtimer, vi skal bruge?"

Den 18. september 2015 sendte specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet, følgende mail til chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor:[952]

> "Hej Louise
>
> Vil du ikke gerne give mig et kald. Det drejer sig om noget så spændende som politiagenter og Tibet ☺
> …"

Herom er der afgivet følgende forklaringer for kommissionen:

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[953]

> "Da afhørte modtog mailen af 4. februar 2015 fra Louise Falkenberg med videresendelse af henvendelsen fra formanden for Støttekomitéen fra april 2014, sendte afhørte mailen til Klaus Pedersen og bad ham gennemgå og vurdere, om det gav anledning til ændringer i forhold til de afgivne svar. Afhørte ville tro, at kontakten til Klaus Pedersen var telefonisk. Når Justitsministeriet i sin mail til Rigspolitiet skrev "I", betød det for afhørte dansk politi. Han fandt det naturligt, at det var Københavns Politi, der gennemgik linkene, og opfattede det ikke som, at Justitsministeriet havde anmodet Rigspolitiet om selv at gennemgå linkene. Det ville komme meget bag på afhørte, hvis Klaus Pedersen allerede i april 2014 havde modtaget henvendelsen. Afhørte forhørte sig en gang eller to, men modtog ikke noget svar fra Klaus Pedersen, før kommissionen blev nedsat.
>
> Afhørte kunne i dag ikke huske, hvad hans mail af 18. september 2015 til Louise Falkenberg med anførslen: *"vil du give mig et kald"*, vedrørte, men afhørte for-

951 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

952 JM, mailkorrespondance, Louise Falkenberg

953 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

modede, at det blot var en melding om, hvor langt man var kommet i processen med at gennemse de tilsendte videoklip. Afhørte havde daglig kontakt med Louise Falkenberg. De samarbejdede om en række sager. Smileyen i afhørtes mail til Louise Falkenberg vedrører også videoklippene. På dette tidspunkt, den 18. september 2015, havde Københavns Politi fortsat ikke forholdt sig til videoklippenes indhold. De skulle gennemses og sammenholdes med alt det, der tidligere var svaret."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[954]

"Afhørte kunne ikke huske præcis, hvornår han fik kendskab til Støttekomitéens mail af 16. april 2014 til Justitsministeren med diverse links. Den var svær at besvare. Linkene virkede ikke direkte. Jacob Gøtze Pedersen blev også involveret. Der var ca. 20 links i mailen, og det lykkedes at se de fleste, men ikke alle. De skulle alle relateres til de enkelte hændelser. Indholdet skulle derefter sammenholdes med, hvad der tidligere var svaret. Det var derfor en stor opgave, og det tog lang tid at få henvendelsen besvaret. Foreholdt mail af 4. februar 2015 fra Louise Falkenberg, var det nok først på dette tidspunkt, at han blev bekendt med Støttekomitéens mail."

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret:[955]

"Støttekomitéen for Tibets mail af 16. april 2014 med links til en række offentligt tilgængelige videoindslag af politiets ageren blandt andet ved statsbesøget i 2012 blev sendt til Politikontorets kontorpostkasse, hvorefter der blev oprettet en sag til afhørte som en borgerhenvendelse. Hun kunne ikke huske, hvornår den blev oprettet. Politikontoret havde rigtig mange borgerhenvendelser. De blev fordelt efter sagsområde. Hver fuldmægtig havde sagsområder, de var ansvarlige for. De henvendelser, der ikke vedrørte et bestemt område, blev fordelt efter endetal.

Hun blev først opmærksom på henvendelsen i forbindelse med en oprydning i februar 2015 i nogle af de konkrete henvendelser, som var tildelt hende. Henvendelsen burde hun have håndteret tidligere, og hun underrettede derfor straks Esben Haugland. Hvis afhørte tidligere havde været opmærksom på indholdet, ville hun ikke have været i tvivl om, at Københavns Politi skulle have været hørt. At mailen er stilet til ministeren betyder ikke nødvendigvis, at den oprindelige mail også er sendt til ministeren. Der lå ikke en to år ældre og tilsvarende henvendelse fra Støttekomitéen for Tibet på denne sag.

954 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

955 Protokol nr. 52 af 20. januar 2017

Om mails fra Klaus Pedersen og Thorkild Fogde af 5. februar 2015, hvori oplyses, at der er tale om 19 links til videoklip, og hvori Thorkild Fogde skriver til Klaus Pedersen, at han lige skal tage en dialog med Justitsministeriet om sagen, oplyste afhørte, at hun ikke vidste, om Københavns Politi rettede henvendelse til Justitsministeriet om ressourceproblematikken vedrørende besvarelsen."

Kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret:[956]

"Om henvendelsen i mail af 16. april 2014 fra Støttekomitéen for Tibet oplyste afhørte, at han ikke har nogen viden om, hvorvidt justitsminister Karen Hækkerup på daværende tidspunkt blev orienteret om henvendelsen. Om hans notat om denne sag, oplyste han, at Louise Falkenberg forelagde sagen for ham, og at hun fortalte, at henvendelsen ikke var besvaret på grund af en ekspeditionsfejl i hendes sagsstyring. Det var aldrig før sket for hende, selvom hun modtog rigtig mange borgerhenvendelser. Der var over 5.000 borgerhenvendelser på de 1½ år, han var i Politikontoret. Det var beklageligt, at henvendelsen kom til at ligge for længe, men afhørte og Jens-Christian Bülow var enige om, at det rigtige måtte være, at Københavns Politi først afgav en udtalelse om, hvorvidt henvendelsen gav anledning til noget i forhold til de tidligere afgivne svar.

Afhørte vidste ikke, hvordan Karen Hækkerup ønskede sagsgangen generelt. Det tilrettelagde vedkommende justitsminister med sit sekretariat. Mange henvendelser var stilet personligt til ministeren. De blev alle visiteret i ministersekretariatet. Det ville ikke være usædvanligt, at ministersekretæren visiterede en sådan henvendelse til fagkontoret udenom ministeren.

Afhørte var ikke blevet kontaktet i forbindelse med Thorkild Fogdes svar, hvori han opfordrede Klaus Pedersen til at tage en dialog med Justitsministeriet om sagen. I givet fald havde afhørte helt sikkert skrevet et notat. Han vidste, at Louise Falkenberg rykkede Københavns Politi flere gange. Hun var meget omhyggelig med at orientere ham om væsentlige ting, og hun ville formentlig i givet fald blot have fastholdt overfor Københavns Politi, at Københavns Politi skulle gøre, som Justitsministeriet bad om, og hvis Københavns Politi ikke ville det, ville afhørte være blevet orienteret."

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen:[957]

"Om Støttekomitéen for Tibets henvendelse af 16. april 2014 og Esben Hauglands notat af 4. februar 2015 oplyste afhørte, at han resolverede, at Kø-

956 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

957 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017

benhavns Politi skulle høres gennem Rigspolitiet. Københavns Politi havde beskrevet et forløb, og hvis nogen mente, at tingene var sket på en anden måde, var det naturligt at spørge Københavns Politi herom.

Om Thorkild Fogdes bemærkning i mail af 5. februar 2015, hvorefter der skulle tages kontakt til Justitsministeriet, oplyste afhørte, at han ikke var vidende om, hvorvidt der efterfølgende var en dialog mellem Københavns Politi og Justitsministeriet."

Justitsminister Mette Frederiksen:[958]

"Hun havde ingen erindring om at være blevet orienteret om henvendelsen af 16. april 2014 fra Støttekomitéen for Tibet. Det ville i givet fald have været atypisk. Der kom ganske mange borgerhenvendelser til Justitsministeriet. Hun erindrede heller ikke at være blevet orienteret om, at der ikke var svaret på henvendelsen. Da afhørte tiltrådte som justitsminister, var der et ganske alvorligt efterslæb på svar til Folketinget. Det ville derfor ikke være typisk, at hun blev orienteret. Der blev også stillet ganske mange nye spørgsmål i den periode. Hvornår spørgsmålene blev besvaret, var et ressourcespørgsmål, men handlede også om, hvordan man havde tilrettelagt arbejdet. Efterfølgende blev sagsbehandlingstiden heldigvis nedbragt.

Hun erindrede ikke at være blevet orienteret om Jens-Christian Bülows beslutning af 4. februar 2015 om, at Københavns Politi skulle høres om henvendelsen af 16. april 2014 fra Støttekomitéen."

8.2.7.5.2 Gennemgang og offentliggørelse af lydfilernes indhold

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendte den 15. juli 2015 følgende mail til mailgruppen "KBH PD Centralledelsen":[959]

"Kære alle.

Til orientering kan jeg som opfølgning på nedenstående oplyse, at vi nu har sikret den omhandlede lyd, som jeg nu sender til Kammeradvokaten.

Jeg har lyttet materialet igennem. Der er umiddelbart intet, der bestyrker, at de 6 personer, der er sagsøgere, har været frihedsberøvet.

958 Protokol nr. 59 af 27. januar 2017

959 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

> I relation til fratagelse af tibetanske flag er der imidlertid en enkelt sekvens den 15.6.12 kl. 20.04.15, hvor en patrulje spørger KSN: "Skal vi tage flaget fra dem eller hvordan?" og KSN svarer: "Ja, tag flaget fra dem." Der er ikke yderligere om episoden, som formentligt omhandler det ene af de to par, der er sagsøgere, som på Christiansborg Slotsplads bliver kontaktet af politiet og fulgt over til demonstrationen på Højbro Plads. De har forklaret, at politiet tog flaget fra dem, og at de ikke fik det tilbage.
>
> Derudover omtales de 4 Golf-biler, der bliver kørt ind mellem demonstrationen på Højbro Plads og Christiansborg Slotsplads, da den kinesiske delegation ankommer. Der gives i den forbindelse en melding til KSN, hvor der siges: "Bilerne er på plads. De dækker af for demoen." Denne udtalelse kan Claus Bonnez nok få en del ud af i relation til den nye sag, som han er i færd med at anlægge mod Københavns Politi (om at demonstranterne på Højbro Plads blev forhindret i at udøve deres rettighed til at demonstrere). Selv om vores udlægning hidtil har været, at bilerne blev kørt frem for at forhindre (skærme?) demonstranter i at løbe fra Højbro Plads mod slotspladsen. Man kan på baggrund af flere andre meldinger i forløbet om demonstranter med tibetanske flag udlægge det sådan, at politiet generelt forsøgte at afskærme demonstranter med tibetanske flag fra den kinesiske delegation, så delegationen ikke fik mulighed for at se flagene."

Herom har *senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet,* for kommissionen forklaret:[960]

> "Afhørte gennemlyttede først lydfilerne fra politiets interne radiokommunikation i juli 2015 efter landsrettens kendelse om, at modpartens editionsbegæring blev taget til følge. Indtil dette tidspunkt var der, så vidt afhørte vidste, ingen, der havde gennemlyttet lydfilerne.
> …
> Afhørte udarbejdede mail af 15. juli 2015 med sin indstilling vedrørende underretning til Folketinget straks efter, at han havde gennemlyttet lydfilerne. Han sendte straks mailen til sekretariatschefen. Thorkild Fogde var vistnok på ferie på dette tidspunkt. Det varede lidt, inden der kom en tilbagemelding. Det var vist, da Thorkild Fogde kom tilbage fra ferie. Tilbagemeldingen gik på, at Retsudvalget skulle underrettes."

960 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

Endvidere har *politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[961]

> "Afhørte modtog som del af mailgruppen Centralgruppen Klaus Pedersens mail af 15. juli 2015, om lydfilen vedrørende flaget og Golf-bilerne. Afhørte erindrede derimod ikke at have set Klaus Pedersens notat af 30. juli 2015.
>
> Klaus Pedersen gennemlyttede 4-5 timer af radiokommunikationen og sendte derefter mailen af 15. juli 2015. Afhørte var på sommerferie til 27. juli 2015 og foretog sig ikke umiddelbart noget. Da han kom tilbage fra ferie fik han oplyst, at indholdet af radiokommunikationen var sendt til modparten og til Kammeradvokaten, men at Justitsministeriet og Rigspolitiet ikke var underrettet. Afhørte anmodede Klaus Pedersen om at gennemgå sagen og om at holde indholdet af lydmaterialet op mod de tidligere svar for at vurdere, om der i forhold til de tidligere afgivne svar var behov for at underrette Justitsministeriet og Rigspolitiet, og hvad de skulle underrettes om. Begge myndigheder blev underrettet mundtligt, inden de afgav den skriftlige underretning.
> …
> Afhørte tænkte ikke nærmere over, at der i Klaus Pedersens mail af 15. juli 2015, ikke var angivet noget præcist tidspunkt for meldingen om, at Golf-bilerne var kørt frem på Højbro Plads. Af sammenhængen fremgår dog, at de blev kørt frem kort før kortegens ankomst til Christiansborg."

Samme dag, den 15. juli 2015, sendte chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen Københavns Politi, følgende mail til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:[962]

> "Blot mellem os - hvad betyder dette i forhold til hvad vi tidligere har sagt?"

Herom har *chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[963]

> "Klaus Pedersens mail af 15. juli 2015 med gengivelse af lydfilernes indhold er sendt til en mailgruppe, der består af Københavns Politis øverste ledelse. Afhørte var en del af denne gruppe, og han erindrede at have modtaget Klaus Pedersens mail. Afhørte holdt ikke ferie på det tidspunkt, men det gjorde Thorkild

961 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017
962 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen
963 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

> Fogde og vicepolitidirektøren, Anne Tønnes. For afhørte lød det mærkeligt ud fra, hvad han havde hørt om sagen forud, især kommandoen om at "tage flaget fra dem." Det stred mod en perception, han havde om sagen. Hvis det virkelig var afvigende fra, hvad der var oplyst, kunne det ende med disciplinærsager. Det skurrede i hans ører. Normalt ville han have vendt situationen med Thorkild Fogde, der havde et bedre indblik i sagen end afhørte, men Thorkild Fogde var på ferie, og afhørte tænkte, at han hellere måtte få en second opinion. Han havde ikke en sag at slå op i, og det var også et spørgsmål, hvor langt han kunne gå, for der kunne jo være tale om, at der skulle rejses disciplinærsag eller måske endda, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed skulle inddrages. Det var derfor, han straks mailede til Mogens Lauridsen. De havde en telefonsamtale, sikkert næste morgen. Afhørte bad ham om at holde samtalen mellem dem. Mogens Lauridsen sagde, at oplysningerne fra lydfilen ikke nødvendigvis ændrede ved fundamentet på det, der tidligere var oplyst, fordi der godt i en konkret situation kunne være givet denne besked om at tage flagene fra dem. Det beroligede afhørte noget. Mogens Lauridsen havde selv været til stede i 2012. Som afhørte så det på det tidspunkt, var der ingen "smoking gun". Da afhørte desuden bemærkede, at Klaus Pedersens mail også var sendt til Thorkild Fogde, valgte han derfor ikke at gøre mere, før Thorkild Fogde kom hjem fra ferie. Afhørte vidste, at Thorkild Fogde læste sine mails i ferien, og gik ud fra, at Thorkild Fogde reagerede, hvis noget var galt. Afhørte og Mogens Lauridsen drøftede, så vidt afhørte huskede, ikke den del af Klaus Pedersens mail, der vedrørte Golf-bilerne, eller Klaus Pedersens betragtninger herom i kombination med flere meldinger om demonstranter med tibetanske flag. Det var heller ikke specielt påfaldende for afhørte, at man valgte at dække en demonstration af. Det kunne betyde hvad som helst.
>
> Afhørte overvejede vist ikke at gå dybere i sagen på dette tidspunkt. Han var i tvivl om, hvorvidt oplysningerne i første del af Klaus Pedersens mail ændrede noget fundamentalt, men han var hæmmet af manglende indsigt. Han betragtede Klaus Pedersens mail som "gult lys"."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, udarbejdede den 30. juli 2015 sålydende notat om lydfilernes indhold:[964]

> "I Tibetsagen, der verserer ved Østre Landsret, afsagde landsretten den 29.4.15 kendelse om, at der skulle fremlægges en del af radiokommunikationen (ca. 4 timer).

964 DUP, bilag C-18-2-2

Radiokommunikationen er nu sikret og fremsendt til Kammeradvokaten.

Ved gennemlytning af lydfilerne er der umiddelbart 2 passager, der giver anledning til bemærkninger:

1. Den 15.6.12 kl. 20.04.15, spørger en patrulje KSN: "Skal vi tage flaget fra dem eller hvordan?" og KSN svarer: "Ja, tag flaget fra dem." Der er ikke yderligere om episoden, som formentligt omhandler det ene af de to par, der er sagsøgere, som på Christiansborg Slotsplads bliver kontaktet af politiet og fulgt over til demonstrationen på Højbro Plads. De har forklaret, at politiet tog flaget fra dem, og at de ikke fik det tilbage.

2. Derudover omtales de 4 Golf-biler, der bliver kørt ind mellem demonstrationen på Højbro Plads og Christiansborg Slotsplads, da den kinesiske delegation ankommer. Der gives i den forbindelse en melding til KSN, hvor der siges: "Bilerne er på plads. De dækker af for demoen." Claus Bonnez har anlagt en ny sag mod Københavns Politi, hvor han har fremsat krav om erstatning i anledning af, at sagsøgerne, der var demonstranter på Højbro Plads blev forhindret i at udøve deres rettighed til at demonstrere, bla. fordi politiet kørte biler ind foran demonstrationen, da præsidenten ankom til Christiansborg Slotsplads. Vores udlægning har hidtil har været, at bilerne blev kørt frem for at forhindre (skærme?) demonstranter i at løbe fra Højbro Plads mod slotspladsen.

Man kan på baggrund af flere andre meldinger i forløbet om demonstranter med tibetanske flag udlægge det sådan, at politiet generelt forsøgte at afskærme demonstranter med tibetanske flag fra den kinesiske delegation, så delegationen ikke fik mulighed for at se flagene.

PD har i den anledning anmodet om, at Rpch. orienteres med henblik på at forhøre sig om, hvorvidt JM ønsker en officiel underretning om ovennævnte i relation til de tidligere besvarelser af Folketingsspørgsmål og samråd. I relation til de 2 bemærkninger er følgende besvarelser relevante:

Ad 1:
REU 865: Retsudvalget blev 26.6.13 orienteret om, at der var fremkommet oplysninger, som gav Københavns Politi grundlag For at konkludere, at flere personer fik frataget tibetanske flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012, men at de nærmere omstændigheder ikke var afklaret.

REU 877: Københavns Politi havde selvsagt ikke givet instrukser til personalet, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden.

REU 880: Spørgsmålet omhandler de mandskabsvogne, der blev kørt frem på Højbro Plads. Det fremgår af svaret: *"For at forhindre utilsigtede handlinger fra demonstranternes side blev delingens gruppevogne opstillet foran demonstranterne for derved at afskære dem muligheden for at rykke længere frem. Denne handling, (der af nogle er blevet udlagt som forsøg på at skærme præsidenten fra demonstranterne, var udtryk for en taktisk handling for at skabe sikkerhed og ro. [...]. Demonstrationen var i øvrigt synlig fra kortegen."*

Det fremgår endvidere: *"Det er efterfølgende blevet undersøgt, hvorvidt indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar har givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende flag eller bannere, men dette har på intet tidspunkt været på tale. I øvrigt blev KSN (politiets kommandocentral) tidligt i demonstrationsforløbet forespurgt, om det var acceptabelt, at der var opsat bannere på rytterstatuen på Højbro Plads. Det blev accepteret under den forudsætning, at ingen kravlede op på statuen.*

Det kan tilføjes, at der fortsat ikke er fremkommet oplysninger om, at der blev givet generelle instrukser om fratagelse af flag, selv om der nu er fremkommet oplysning om et enkeltstående eksempel på, at der blev givet en instruks herom i et konkret tilfælde."

Om dette notat har *senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet,* for kommissionen forklaret:[965]

"Afhørte havde et første udkast til underretning klar omkring 30. juli 2015, men indholdet skulle på ny sammenholdes med det, der tidligere var svaret, og det tog nogen tid. Det var vigtigt, at underretningen kom af sted, inden sagen blev behandlet i landsretten den 14. september 2015.

Når afhørte i underretningen skrev: *"Man kan på baggrund af flere andre meldinger i forløbet om demonstranter med tibetanske flag udlægge det sådan, at politiet generelt forsøgte at afskærme demonstranter med tibetanske flag fra den kinesiske delegation, så delegationen ikke fik mulighed for at se flagene"*, står det for afhørtes egen regning. Afhørte tog det med på baggrund af det, han havde hørt på lydfilerne og oplysninger om andre episoder i både 2013 og 2014. Efterfølgende var der så en diskussion om, hvad man skulle lægge i radiokommunikationens melding om, at busserne var ført frem, og der var "dækket af" i forhold til demonstrationen. Man drøftede blandt andet vendingen med Torben Møl-

965 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

gård Jensen. De endte med at konkludere, at vendingen om at "dække af" gik på det sikkerhedsmæssige. Tidspunktet for meldingen, kort før kortegen ankom, blev ikke drøftet. Det havde afhørte ikke tænkt over. Overvejelserne gik på den sproglige fortolkning. Det var i sidste ende Thorkild Fogdes afgørelse, at afsnittet ikke kom med i redegørelsen til Retsudvalget, men der havde været en løbende drøftelse om det. Afhørte fik af politifolkene oplyst, at vendingen var almindeligt politisprog for en fysisk handling, der blev foretaget af sikkerhedsmæssige årsager. Afhørte havde ikke grundlag for at anfægte dette. Det var i sidste ende politidirektøren, der besluttede, at det var politisprog og ikke havde med visuel afdækning at gøre, og at det derfor ikke skulle med i indberetningen til Folketingets Retsudvalg. Konklusionen var fortsat, at der ikke var nogen generel instruks. Ordren "tag flaget fra dem" var blot ét tilfælde. Afhørte kunne ikke huske, om det blev drøftet, at ordren fandtes på bånd, der skulle anvendes under retssagen. Han kunne ikke genkende stemmen, der afgav ordren på båndet."

Sekretariatschef Jens Henrik Jacobsen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, udarbejdede den 2. oktober 2015 følgende notat vedrørende et møde afholdt den 8. september 2015:[966]

"**Notat vedr. nye oplysninger om lydoptagelser i Tibet-sagen.**

I forbindelse med møde den 8. september 2015 med Justitsministeriet, Politikontoret om formen for generelle bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål (med udgangspunkt i en sammenhængende række af konkrete spørgsmål vedrørende visitationszoner - henvendelse fra foreningen KRIM) - orienterede chefkonsulent Klaus Pedersen fra Københavns Politi mødedeltagerne om, at der i forbindelse med gennemgang af en række lydfiler til brug for den verserende "Tibet-sag" i Østre Landsret var fremkommet nye oplysninger.

Ifølge Klaus Pedersen drejede det sig om optagelser fra KSN, hvoraf skulle fremgå. at KSN på forespørgsel fra en patrulje skulle have tilkendegivet, at man skulle tage et flag fra en demonstrant.

Kontorchef Esben Haugland anmodede om, at Justitsministeriet hurtigt fik en skriftlig orientering om de nye oplysninger med henblik på en underretning af Retsudvalget.

966 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Jens Henrik Jacobsen

> Undertegnede var dagen forinden af specialkonsulent Jakob Pedersen i Direktionssekretariatet orienteret om, at Københavns Politi skulle være kommet i besiddelse af omtalte oplysninger, og at det skulle vendes med JM i forlængelse af det i forvejen planlagte møde, således at Justitsministeriet kunne træffe beslutning om, i hvilken form de ønskede underretningen fremsendt.
> …"

Herom er der for kommissionen forklaret således:

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[967]

> "Om Jens Henrik Jacobsens notat af 2. oktober 2015, hvori omtales et møde den 8. september 2015 mellem Justitsministeriet, Rigspolitiet og Københavns Politi, oplyste afhørte, at hun deltog i dette møde, men at lydfilernes indhold først blev drøftet i marginen af mødet. Notatet er dækkende for det, der blev drøftet på mødet. På det tidspunkt, da lydfilernes indhold blev drøftet, havde afhørte forladt mødet, og hun huskede ikke at have hørt Klaus Pedersens orientering om indholdet. "

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi Ledelsessekretariatet:[968]

> "Afhørte deltog i mødet den 8. september 2015 i Justitsministeriet. Det skulle afklares med Esben Haugland, i hvilken form Justitsministeriet skulle have underretningen. Afhørte vidste ikke, hvordan denne tvivl var opstået. Jens Henrik Jacobsen, Rigspolitiet, skulle til møde med Esben Haugland i anden anledning, og afhørte skulle tale med Esben Haugland efter dette møde. Redegørelsen var allerede under udarbejdelse. Under mødet orienterede afhørte, så vidt han huskede, alene om meldingen "tag flaget fra dem". På det tidspunkt havde man allerede besluttet i Københavns Politi, at bemærkningen om, at gruppevognene var kørt frem og dækkede af ikke skulle med i redegørelsen. Det var et meget kort møde. Esben Haugland bad blot Københavns Politi om at skrive om det."

Sekretariatschef Jens Henrik Jacobsen, Rigspolitiet Direktionssekretariatet:[969]

> "Om mødet den 8. september 2015 nævnt i notat af 2. oktober 2015 fra afhørte oplyste afhørte, at det var et kort møde, der fandt sted i forlængelse af et andet møde, som handlede om noget helt andet. Jakob Gøtze Pedersen havde forud for mødet orienteret afhørte om, at han allerede havde orienteret Justitsministeriet efter at have talt med Klaus Pedersen, der havde fortalt om lydfilerne.

967 Protokol nr. 45 af 13. januar 2017
968 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017
969 Protokol nr. 44 af 13. januar 2017

Afhørte erindrede det som om, at Jakob Gøtze Pedersen fortalte, at han havde orienteret Louise Falkenberg om lydfilerne, hvorefter Louise Falkenberg var vendt retur og havde aftalt med Jakob Gøtze Pedersen, at man på det kommende møde den 8. september også skulle drøfte, i hvilken form Justitsministeriet ønskede at modtage de nye oplysninger. Nogle af deltagerne forlod mødet, inden denne drøftelse fandt sted. De tilbageværende aftalte, at Københavns Politi skulle sende sit bidrag vedrørende lydfilerne hurtigst muligt via Rigspolitiets Direktionssekretariat og til Justitsministeriet. Det var Esben Hauglands beslutning. Klaus Pedersen orienterede på mødet ganske kort om lydfilernes indhold. En eller andet skulle have sagt: "Tag flaget fra dem" eller lignende. Københavns Politis bidrag blev fremsendt til afhørte tre dage senere. Det havde afventet, at Thorkild Fogde kom til stede og kunne underskrive fremsendelsesbrevet. Afhørte videresendte det straks til Justitsministeriet.

Hvis oplysningerne fra lydfilerne gav anledning til, at der blev taget initiativ til noget, ville initiativet ikke udgå fra Direktionssekretariatet. Yderligere undersøgelser ville ikke ligge inden for Direktionssekretariatets opgave- og ansvarsområde, idet Direktionssekretariatet i det væsentligste blot sørgede for formidlingen mellem ministerierne og Rigspolitiets forskellige områder, herunder Politiområdet. I tilfælde som dette ville eventuelle nye initiativer således typisk udgå fra Politiområdet under ansvar af egen politidirektør. Drøftelser mellem Politiområdet og kredsene blev Direktionssekretariatet som udgangspunkt alene orienteret om, hvis det var relevant for Direktionssekretariatets opgavevaretagelse. Der kan derfor godt have fundet overvejelser og drøftelser sted andre steder i Rigspolitiet, uden at afhørte som sekretariatschef blev orienteret herom."

Kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret:[970]

"Han så ikke Klaus Pedersens notat af 30. juli 2015 om indholdet af lydfilerne på daværende tidspunkt. I givet fald ville han absolut have bemærket det. Især formuleringen om, at Justitsministeriet skulle høres om, hvorvidt de ville have en officiel underretning. Sådan arbejder Justitsministeriet ikke. Enten får man oplysninger, og så er det pr. definition officielt, eller også får man dem ikke. Oplysningerne om lydfilernes indhold fik han først på et møde den 8. september 2015. Mødet handlede om noget helt andet. Ved mødets slutning sagde Klaus Pedersen, at der var en ny udvikling, idet de havde fundet noget på nogle lydfiler. Han gik ikke i detaljer med det. Afhørtes svar var, at han havde en forventning om, at Justitsministeriet blev orienteret snarest muligt med henblik på at

970 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

vurdere, om Retsudvalget skulle orienteres. Han tror dog, at Københavns Politi også ville have givet redegørelsen til Justitsministeriet af egen drift. Klaus Pedersen sagde ikke noget om, at der også var en oplysning om Golf-biler, der var kørt frem for at skærme. Han havde endvidere været upræcis om meldingen om fratagelse af flag. Han sagde således blot, at der var kommet nye oplysninger frem, men han nævnte ikke, hvad det var for oplysninger. Det var afhørtes opfattelse, at Klaus Pedersen på det tidspunkt ikke selv havde overblik over de nye oplysningers indhold. Klaus Pedersen kom med oplysningen om, at der var sket en udvikling, af egen drift. Han blev ikke spurgt til, om der var oplysninger."

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet:[971]

"Afhørte blev primo september 2015 kontaktet af Klaus Pedersen, der oplyste, at man havde gennemlyttet lydfilerne og kunne høre, at KSN i ét tilfælde havde bedt om, at et flag blev frataget en person. Det blev drøftet på et møde den 8. september 2015 i Justitsministeriet. Mødet drejede sig egentligt om helt andre ting. Louise Falkenberg, Esben Haugland og Klaus Pedersen deltog. Endvidere deltog Jens Henrik Jacobsen, Mette Uhrskov Kreiborg, afhørte og to yderligere medarbejdere. Disse to yderligere medarbejdere og Mette Uhrskov Kreiborg forlod lokalet, inden Klaus Pedersens oplysning blev drøftet. Esben Haugland bad Københavns Politi om en skriftlig underretning. Oplysningen om, at der forelå en operationsbefaling, kom først senere i forløbet."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, udarbejdede efterfølgende et omformuleret notat, der fremstår som underskrevet af politidirektør Thorkild Fogde, og som var stilet til Rigspolitiet, Direktionssekretariatet. I notatet er fremkørslen af Golf-bilerne, nævnt i Klaus Pedersens ovennævnte notat af 15. juli 2015, udeladt, men i øvrigt er de to notater indholdsmæssigt identiske.

I mail af 10. september 2015 til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, fremsendte senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, notatet med følgende bemærkning:[972]

"Jeg har rettet svarudkastet med Thorkilds bemærkninger og sendt det til Torben og Mogens til bemærkninger."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, sendte samme dag, den 10. september 2015, en mail til chefpolitiinspektør Torben Mølgård

971 Protokol nr. 41 af 12. januar 2017

972 DUP, bilag C-18-2-4

Jensen og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, begge Københavns Politi. I mailen anførtes:[973]

> "Jeg har udfærdiget vedhæftede svarudkast til Rigspolitiet/JM vedrørende gennemgangen af den lydfil, som Østre Landsret har besluttet skal fremlægges i forbindelse med ankesagens behandling i landsretten.
>
> Thorkild har bedt mig indhente jeres evt bemærkninger, inden svaret sendes.
> …"

Herom har *politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[974]

> "Udtrykkene "dække af"/"skærme af" i Klaus Pedersens udkast af 10. september 2015 til orientering til Justitsministeriet, gav anledning til diskussioner. Torben Mølgård Jensen mente ikke, at man kunne lægge noget i det. De blev enige om, at det i givet fald ville være udtryk for ren spekulation, og det kom ikke med i brevet til Justitsministeriet. I brevet blev kun anført ordren "Tag flaget fra dem", som var i direkte modstrid med, hvad der tidligere var oplyst. Brevet til Justitsministeriet lå klar den 10. september 2015, men den 11. september 2015 bragte Ritzau en historie om, at afhørte havde forholdt oplysninger for Justitsministeriet og Retsudvalget. Derefter blev brevet afsendt meget hurtigt, men naturligvis var både Rigspolitiet og Justitsministeriet allerede orienteret mundtligt. Lydfilerne ville fire dage senere blive afspillet i landsretten. Derfor var det kun de faktuelle oplysninger, der var i modstrid med indholdet af tidligere afgivne svar, der blev nævnt i brevet til Justitsministeriet."

Endvidere har *chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[975]

> "Afhørte svarede ikke på mailen af 10. september 2015 med Klaus Pedersens udkast til svar til Rigspolitiet, og Thorkild Fogde drøftede ikke på det tidspunkt mailen med afhørte. Han havde allerede fortalt Thorkild Fogde, hvordan han så på det efter mailen af 15. juli 2015 fra Klaus Pedersen, og Thorkild Fogde havde sagt, at han ville gå videre med det, så afhørte opfattede sig som dekoblet igen.

973 DUP, bilag C-18-2-3
974 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017
975 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

> Det var ikke hans ansvarsområde. Han kunne bare gøre opmærksom på sine overvejelser.
>
> Afhørte var ikke inddraget i beslutningen om, at oplysningerne om golf bilerne ikke kom med i orienteringen til Rigspolitiet, men han kan sagtens have givet udtryk for sin opfattelse af, at oplysningerne om, at bilerne var på plads m.v. kunne være flertydige."

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, sendte den 11. september 2015 følgende orientering til Rigspolitiet:[976]

> "I den såkaldte "Tibetsag", der verserer ved Østre Landsret, afsagde landsretten den 29. april 2015 kendelse om, at det skulle pålægges Københavns Politi at udlevere kopi af lydfiler fra politiets radiokorrespondance den 15. juni 2012. Det drejede sig om lydfiler fra i alt ca. 4 timer den pågældende dag. Kopi af kendelsen vedlægges.
>
> Radiokommunikationen er herefter sikret og fremsendt til Kammeradvokaten, der fører sagen for Københavns Politi, med henblik på fremsendelse til sagsøgernes advokat.
>
> Ved gennemlytning af de ca. 4 timers lydoptagelse er det konstateret, at lydfilen indeholder én sekvens, der giver Københavns Politi anledning til at underrette Rigspolitiet herom set i lyset af de tidligere meddelte oplysninger om sagen.
>
> Det drejer sig om en sekvens den 15. juni 2012 kl. 20.04.15, hvor en patrulje via radio spørger KSN: "Skal vi tage flaget fra dem eller hvordan?" og KSN svarer: "Ja, tag flaget fra dem." Der fremgår ikke yderligere på lydfilen om episoden, som dog formentlig omhandler to af sagsøgerne, som i byretten under sagen har forklaret, at de på Christiansborg Slotsplads blev kontaktet af politiet og fulgt over til demonstrationen på Højbro Plads. De har forklaret, at politiet tog et tibetansk flag fra dem, og at de ikke fik flaget tilbage. Det fremgår dog ikke af lydfilen, at de pågældende rent faktisk fik frataget et flag. Det bemærkes, at Københavns Politi ikke nærmere har identificeret stemmerne på lydsekvensen.
>
> Opmærksomheden henledes på, at Københavns Politi i tidligere besvarelser af Folketingsspørgsmål og samråd har oplyst følgende:

976 JM, mailkorrespondance, Esben Haugland

REU 865 (svar af 11. april 2014): Retsudvalget blev 26. juni 2013 orienteret om, at der var fremkommet oplysninger, som gav Københavns Politi grundlag for at konkludere, at flere personer fik frataget tibetanske flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012, men at de nærmere omstændigheder ikke var afklaret.

REU 877 (svar af 15. august 2012): Det er i svarbidraget fra Københavns Politi anført, at Københavns Politi selvsagt ikke havde givet instrukser til personalet, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden.

REU 880 (svar af 15. august 2012): Det fremgår af svaret: *"Det er efterfølgende blevet undersøgt, hvor vidt indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar har givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende flag eller bannere, men dette har på intet tidspunkt været på tale. I øvrigt blev KSN (politiets kommandocentral) tidligt i demonstrationsforløbet forespurgt, om det var acceptabelt, at der var opsat bannere på rytterstatuen på Højbro Plads. Det blev accepteret under den forudsætning, at ingen kravlede op på statuen."* Oplysningen er baseret på høring af KSN-ledelsen.

Der er således nu fremkommet oplysninger, der eventuelt belyser omstændighederne omkring fratagelse af ét tibetansk flag, hvilket efter det foreliggende må antages at være sket på baggrund af en konkret instruks herom til patruljen i det pågældende tilfælde. Det bemærkes, at der fortsat ikke er fremkommet oplysninger om, at der i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012 af Københavns Politi mere generelt er givet instrukser om fratagelse af tibetanske flag.

Det bemærkes, at den pågældende oplysning ikke fremgår i det øvrige materiale, der er fremskaffet og udarbejdet til brug for Københavns Politis bidrag til besvarelse af de tidligere spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg, herunder i de meldeblanketter, der foreligger fra KSN, hvor kommunikationen med KSN er beskrevet med stikord i oversigtsform. Der henvises i den forbindelse til Københavns Politis bidrag af 26. november 2014 til besvarelse af spørgsmål 916 (alm. del) vedrørende udlevering af politiets radiokommunikation (lydfiler) fra de kinesiske statsbesøg i 2012 og 2013.

Det kan afslutningsvis bemærkes, at hovedforhandlingen i ankesagen i Østre Landsret er berammet til den 14.-15. september 2015. Der er ikke p.t. fremkommet oplysninger om, hvorledes sagsøgernes advokat agter at anvende de udleverede lydfiler under sagen."

Ritzau bragte oplysningerne samme dag, den 11. september 2015, kl. 13.40.

Samme dag, den 11. september 2015 kl. 15.33, orienterede kommunikationsmedarbejder Mads Jensen, Københavns Politi, politidirektør Thorkild Fogde, chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, begge Københavns Politi, og sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, om Ritzaus artikel. I mailen anførtes:[977]

> "Emil og JM er ret afslappede. Men nortroup lader også støttekomiteen stå for beskyldningen om løgn. Så er spørgsmålet nok bare, om han kan få hidset nogle politikere eller lignende op til at mene noget af det samme. Men det vil nok stadig være smart at have en kort, skriftlig kommentar klar, hvis historien udvikler sig..."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, havde som ovenfor anført den 10. september 2015 mailet "vedhæftede svarudkast til Rigspolitiet/JM" til chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, begge Københavns Politi, med anmodning om bemærkninger. Sidstnævnte svarede den 11. september 2015 kl. 15.45 med følgende mail:[978]

> "Hej Klaus og Jesper
>
> Den konkrete instruks der omtales i svaret er jo i princippet ikke nærmere belyst, og kan jo være en radiooperatør, der selvstændigt har svaret på en forespørgsel, uden at rådføre sig med KSN leder eller operationsleder. KSN lederen har ihvertilfælde ikke nogen erindring om denne "instruks", men har heller ikke lyttet til optagelsen."

Rigspolitiet mailede politidirektør Thorkild Fogdes orientering til Justitsministeriet samme dag, den 11. september 2015, kl. 15.59.[979] Kl. 16.51 sendte kontorchef i Justitsministeriets Politikontor, Esben Haugland, følgende mail til en række medarbejdere i Justitsministeriet, blandt andre departementschef Barbara Bertelsen:[980]

> "Jeg har netop modtaget vedhæftede opfølgning fra Københavns Politi på de nye oplysninger, som er beskrevet i Ritzau, jf. nedenfor.

977 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed
978 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed
979 JM, j. nr. 2015-100-0063, dok. 1728665, akt. 1
980 JM, mailkorrespondance, Esben Haugland

Vi er ved at skrive et brev til REU, hvor opfølgningen oversendes til orientering. Regner med at have det klar mandag. Bemærk, at der - ifølge Københavns Politi - fortsat ikke er fremkommet oplysninger om, at der i forbindelse med det kinesiske besøg mere generelt var givet instrukser om at fratage demonstranter kinesiske flag.

Rigspolitiet vil i øvrigt følge op over for ledelsessekretariatet i Københavns Politi i forhold til det uacceptable i, at vi først modtager Københavns Politis opfølgning efter, at vi har kunnet læse historien på Ritzau."

Kontorchef Esben Hauglands udkast af 14. september 2015 til orientering af Retsudvalget om lydfilernes indhold

Kontorchef i Justitsministeriets Politikontor, Esben Haugland, udarbejdede den 14. september 2015 følgende udkast til orientering af Retsudvalget "Til godkendelse og underskrift":[981]

"Orientering af Retsudvalget om nye oplysninger i den såkaldte Tibet-sag

Problem
Der er tidligere afgivet svar fra Justitsministeriet til Retsudvalget om, at Københavns Politi har oplyst, at der ikke fra politikredsen har været givet ledelsesinstrukser om fratagelse af tibetanske flag fra demonstranter under det kinesiske statsbesøg i Danmark i 2012.

En lydoptagelse af radiokommunikationen med KSN (Københavns Politis kommandocentral) under statsbesøget, som ikke tidligere har været gennemgået, viser nu, at der har været afgivet ordren "tag flaget fra dem".

Baggrund
Justitsministeriet har flere gange over for Folketingets Retsudvalg afgivet besvarelser om de nærmere omstændigheder vedrørende Københavns Politis fratagelse af tibetanske flag under statsbesøget.

I besvarelsen af 15. august 2012 af spørgsmål nr. 877 (Alm. del) er det f.eks. således anført, at Københavns Politi har oplyst, at politikredsen selvsagt ikke havde givet instrukser til personalet, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden.

981 JM, j. nr. 2015-100-0063, dok. 1728667, akt. 6

I besvarelsen af 16. december 2014 af spørgsmål nr. 916 (Alm. del), hvorved Retsudvalget havde udbedt sig lydfilerne eller andet materiale om radiokommunikationen under bl.a. statsbesøget i 2012, oplyste Københavns Politi, at det ville kræve minimum 750 arbejdstimer at overføre filer mv. for den kommunikation, som var optaget (det blev derfor ikke gjort). Politikredsen havde derfor i stedet gennemgået andet materiale, som ville kunne belyse eventuelle ordrer fra KSN. Der var i den forbindelse en række passager, hvor personer med tibetanske flag og bannere omtaltes, hvilket blev gengivet i besvarelsen til Retsudvalget.

Den episode, som de nye oplysninger vedrører (den 15. juni 2012 omkring kl. 20), er derimod ikke omtalt i besvarelsen.

I forbindelse med en retssag, som verserer ved Østre Landsret om lovligheden af en række frihedsberøvelser under statsbesøget, har landsretten pålagt Københavns Politi at udlevere en begrænset radiokommunikation (ca. 4 timer) til brug for sagens behandling. Det er i forbindelse med gennemgangen af dette (begrænsede) materiale, at de nye oplysninger er konstateret.

Løsning og indstilling
Retsudvalget skal hurtigst muligt orienteres om den nye udvikling i sagen.

Det indstilles, at vedlagte orienteringsbrev sendes til Retsudvalget.

Det videre forløb

Kommunikation
Ritzau har anmodet om en kommentar til sagen, som Ritzau har skrevet om den 11. september 2015. Ritzau spørger navnlig, om Justitsministeriet finder det beklageligt, at Retsudvalget har fået forkerte oplysninger fra Københavns Politi. Denne anmodning besvares ved at henvise til orienteringen til Retsudvalget.

Eventuelle yderligere spørgsmål om sagen fra pressen henvises til Københavns Politi.
…"

Justitsministeren orientering til Retsudvalget den 18. september 2015
Den 15. september 2015 sendte fuldmægtig i Justitsministeriets Politikontor, Tine Rahr Lauritzen, følgende mail til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[982]

> "Kære Jesper
>
> Efter aftale med Johan sendes følgende tekststykke fra udkastet til brevet til Retsudvalget:
>
> Det bemærkes, at Københavns Politi har oplyst, at man på baggrund af erfaringerne fra 2012 har haft særligt fokus på at sikre, at den enkelte medarbejder instrueres om, at lovlige aktiviteter, der ikke forstyrrer den offentlige orden og sikkerhed, ikke må forhindres, og at det i den forbindelse er blevet indskærpet, at deltagere i demonstrationer derfor heller ikke må fratages uskadelige effekter som f.eks. flag."

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, videresendte samme dag mailen til chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, begge Københavns Politi, med følgende bemærkning:

> "Vi har til brug for et samråd i april 2014 om Tibet oplyst det vedhæftede, jf. navnlig sidste afsnit."
>
> JMT ønsker bekræftet, jf. nedennævnte tekstbid, at den intention om fokus, som er anført i sidste afsnit i vores bidrag, også rent faktisk er ført ud i livet. Kan I bekræfte dette?
>
> Sagen haster naturligvis voldsomt."

Mailen var vedhæftet den i afsnit 8.2.7.3.1 citerede udtalelse af 12. marts 2014 fra politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, med bidrag til samrådsspørgsmål AC.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, begge Københavns Politi, besvarede samme dag, den 15. september 2015, mailen således:

982 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

Torben Mølgård Jensen:[983]

> "Jeg kan sige så meget at vi ved efterfølgende lignende begivenheder har haft stort fokus på, at den optræden politiet havde konkret ikke måtte stride mod ytringsfriheden.
>
> Om der konkret har været instruktioner efterfølgende om fratagelse af uskadelige effekter ved jeg ikke, det kan Mogens svare på, men en flag på et stang kan jo f.eks. være et udmærket slagvåben….."

Mogens Norup Lauridsen:[984]

> "Jeg kan bekræfte at det bl.a. I forhold til kineserbesøget i 2014 har været et stærkt fokuspunkt. Problemet er jo blot vurderingen af om noget er uskyldigt altid vil bero på en konkret vurdering. Et albansk flag i hovedet på serbiske fodboldtilhænger eller omvendt kan få det hele til at eksplodere."

Herom har *chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[985]

> "Om afhørtes mail af 15. september 2015 til Jesper Kofoed og Mogens Lauridsen, cc. Thorkild Fogde, om, at de efterfølgende havde haft stor fokus på, at den optræden, politiet havde, ikke konkret måtte stride mod ytringsfriheden, og hvori afhørte anførte, at: "… et flag på en stang kan jo f.eks. være et udmærket slagvåben", oplyste han, at han lige siden Mogens Kjærgaard Møllers briefing i 2013 gik rundt med en fornemmelse af, at der nok var nogle episoder, der ikke ville gå over i historien som den bedste bench marking, men han overvejede ikke, at der kunne være givet en ordre. Det var en træls sag. Det lå som en dyne over Københavns Politi, at de ikke kunne håndtere demonstranterne. Han ville ønske, at han allerede havde læst operationsbefalingen i 2012, da han sad i Rigspolitiet, for så kunne ret meget være ændret, men det gjorde han ikke. Ud fra den viden og funktion han havde i Københavns Politi, gav det anledning til undren, og til, at han talte med Thorkild Fogde om det. Det var klart, at besøget ikke var gået godt, men sagen var blevet behandlet af en række myndigheder, herunder både klageinstanser og domstolene. For afhørte var det rodet, men det var mere en generisk fornemmelse. Sagen gik for afhørte først fra gult til rødt senere, da

983 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde
984 Københavns Politi, mailkorrespondance, Jesper Kofoed
985 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

> han læste landsrettens præmisser, der sagde ham, at der var noget, der var helt galt. Det, han tænkte på med sin mail, var, at det, Justitsministeriet skrev om, at "deltagere i demonstrationer heller ikke må fratages uskadelige effekter som f. eks. flag" måske var lige kasuistisk nok, hvis det betød, at politiet aldrig måtte fratage flag. Det var derfor, han skrev, at et flag kunne være et slagvåben. Københavns Politi var træt af at høre om, at man ikke kunne håndtere ytringsfrihed. Der var iværksat nogle initiativer herom. Desuden viste erfaringerne fra Bilderberg-besøget i 2014, at der blev brugt meget tid på politilovens § 7. Under besøget fra Kina i 2013 var der på forhånd udpeget demonstrationssteder, og det var også blevet evalueret. Med sin mail henviste han til, at der allerede havde været fokus på alt dette."

Sekretariatschef i Københavns Politis Ledelsessekretariat, Jesper Koefoed, sendte herefter den 15. september 2015 kl. 17.38 følgende mail til blandt andre Johan Christian Legarth, fg. afdelingschef i Justitsministeriets Politi- og Strafferetsafdeling:[986]

> "Københavns Politi afgav i marts 2014 (bl.a.) følgende bidrag til Rigspolitiet i anledning af samrådsspørgsmål AC:
>
> *"Københavns Politi vil også have fokus på, at den enkelte medarbejder nøje instrueres om, at være opmærksom på, at lovlige aktiviteter, der ikke er egnede til at forstyrre den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, ikke må forhindres, herunder ved fratagelse af uskadelige effekter fra demonstrationsdeltagere."*
>
> Københavns Politi kan i dag bekræfte, at politikredsen har den i bidraget omtalte fokus i relation til instruktionen af medarbejderne."

Chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor, Louise Falkenberg, udarbejdede den 16. september 2015 følgende telefonnotat:[987]

> "Jeg har den 16. september 2015 talt med sekretariatschef i Københavns Politi, Jesper Kofoed (JK), vedrørende Københavns Politis opfølgning på det kinesiske statsbesøg i 2012 i forlængelse af JK's mail af 15. september 2015 til Justitsministeriet.
>
> JK oplyste, at der har været tale om en løbende proces siden det kinesiske statsbesøg i 2012 (og det efterfølgende kinesiske statsbesøg i 2013), hvor Københavns

986 JM, j. nr. 2015-100-0063, dok. 1732315, akt. 2

987 JM, j. nr. 2015-100-0063, dok. 1732457, akt 7

> Politi på baggrund af erfaringerne fra statsbesøget har iværksat forskellige tiltag. Således er det i dag nu fast praksis i forbindelse med den forudgående briefing af medarbejdere i forbindelse med indsatser af en sådan karakter, som statsbesøget i 2012, at gøre medarbejdere opmærksomme på, at de skal have fokus på den grundlovssikrede ret til at demonstrere. JK kunne ikke oplyse det præcise tidspunkt for, hvornår denne praksis blev indført - herunder om det var før eller efter samrådet i Folketinget i april 2014 - idet der som sagt har været tale om en løbende proces. Han understregede dog, at det fra starten har været magtpåliggende for den nye ledelse i Københavns Politi, der trådte til i 2013, at sikre korrekt indgriben over for deltagere i demonstrationer.
>
> JK understregede endvidere, at det på nuværende tidspunkt alene er konstateret, at der fra KSN er givet tilladelse til i et konkret til at fratage et flag. Det er derimod ikke afklaret, under hvilke omstændigheder denne tilladelse er givet, herunder om der eventuelt har været grundlag for lovmæssigt at fratage flaget, eller om den konkrete fratagelse af flaget i det hele taget er blevet effektueret.
>
> På baggrund af ovennævnte drøftelse oplyste JK, at hvis formuleringen *"Københavns Politi har på baggrund af erfaringerne fra statsbesøget i 2012 haft fokus på at sikre, at den enkelte medarbejder instrueres om, at lovlige aktiviteter…]* anvendes i brevet til Folketinget, vil det være retvisende i forhold til de faktuelle forhold. JK havde i øvrigt ikke bemærkninger til udkastet til brev til Folketingets Retsudvalg, som jeg kort gengav for ham i telefonen."

Herom har *chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret,* for kommissionen forklaret:[988]

> "Afhørte kendte ikke baggrunden for Jesper Kofoeds mail af 15. september 2015 med en gentagelse af uddrag af bidrag til samrådsspørgsmål AC, om at det fremover i Københavns Politi sikres, at der sker en korrekt indgriben overfor deltagere i demonstrationer."

Den 17. september 2015 meddelte ministersekretær Marie Thorneman Miller, Justitsministeriet, i en mail til kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret, at departementschef Barbara Berthelsen, Justitsministeriet, gerne ville have, at Esben Haugland den følgende dag kort forelagde Tibet-sagen for justitsminister Søren Pind.[989]

988 Protokol nr. 52 af 20. januar 2017

989 JM, mailkorrespondance, Louise Falkenberg

Justitsminister Søren Pind afgav herefter, den 18. september 2015, følgende orientering til Retsudvalget:[990]

> "Til Folketingets Retsudvalgs orientering oversendes vedlagt en underretning fra Københavns Politi om den såkaldte Tibet-sag, som Justitsministeriet har modtaget fra Rigspolitiet.
>
> Som det fremgår af underretningen, er Københavns Politi blevet opmærksom på, at det af en lydoptagelse af radiokommunikationen mellem en patrulje og KSN (Københavns Politis kommandocentral) den 15. juni 2012 kl. 20.04 fremgår, at der fra KSN gives besked om at fratage nogle personer et flag.
>
> Som det ligeledes fremgår af Københavns Politis underretning, er der således nu fremkommet oplysninger, der peger på, at fratagelsen af et tibetansk flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012 efter det foreliggende må antages at være sket på baggrund af en konkret instruks herom til den pågældende patrulje. Det bemærkes i underretningen, at der fortsat ikke er fremkommet oplysninger om, at der i forbindelse med statsbesøget af Københavns Politi mere generelt er givet instrukser om fratagelse at tibetanske flag.
>
> Det bemærkes, at Københavns Politi har oplyst over for Justitsministeriet, at man på baggrund at erfaringerne fra statsbesøget i 2012 har haft fokus på at sikre, at den enkelte medarbejder nøje instrueres om, at lovlige aktiviteter, der ikke forstyrrer den offentlige orden og sikkerhed, ikke må forhindres, og at deltagere i demonstrationer derfor heller ikke må fratages uskadelige effekter."

Herom har *kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret,* for kommissionen forklaret:[991]

> "I redegørelse af 11. september 2015 fastholdt Københavns Politi på ny, at der ikke var fremkommet oplysninger, der gav grundlag for at antage, at der forelå en generel instruks. Der var efter Københavns Politis opfattelse blot tale om en enkeltstående episode, hvor der var givet instruks om at fratage ét flag. Det var derfor også det, han skrev i orienteringen til Folketinget den 18. september 2015. Han tænkte, at der kunne være sket det, at nogen over radioen, og det er typisk en politiassistent, der sidder ved mikrofonen, havde givet en ordre, der var i strid med en generel ordre. Det kunne også være, at der i lige præcis det-

990 JM, j. nr. 2015-100-0063, dok. 1728664, akt. 8

991 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

te tilfælde var en god grund til at give ordren. Han hæftede sig i den forbindelse ved, at der var fem ud af seks frifindelser i byretsdommen. Han fandt derfor fortsat ikke grund til at tro, at de embedsmænd, der som afhørte havde pligt til at tale sandt, ikke gjorde det. Han havde kendskab til, hvem der sad i KSN, fra rundvisningen i 2014, men det er rigtigt, at han ikke havde grundlag for sine refleksioner. Det var også bare hans egne tanker.

Indgrebene var dokumenteret på kryds og tværs. Det var kendt, at der var sket indgreb overfor enkelte personer. Det var der ikke noget nyt i for afhørte. Det interessante var, hvem der havde givet ordren. Oplysningen om én konkret ordre gav ikke anledning til at bede Københavns Politi om yderligere bidrag.

Selvom han ikke havde en bred politifaglig viden, vidste han, hvem der sad i KSN. Det var hans personlige opfattelse, at der ikke var anledning til yderligere tiltag. Han så det ikke som enten eller. Der var oplysning om en konkret ordre. Der var tidligere svaret på, at der ikke forelå nogen generel ordre. De to ting strider ikke nødvendigvis mod hinanden. Han havde ikke på dette tidspunkt forestillet sig, at der lå en generel ordre.
…
Om mail af 17. september 2015 fra ministersekretæren til afhørte, hvoraf fremgår, at Barbara Bertelsen gerne ville have, at han forelagde sagen for ministeren dagen efter, oplyste han, at det er helt sædvanligt at forelægge en sag for en minister, der ikke tidligere har beskæftiget sig med sagen. Mødet med justitsminister Søren Pind handlede egentlig om noget helt andet. Afhørtes briefing om Tibet-sagen tog udgangspunkt i mappeforsiden. Her var anført, hvad der tidligere var sagt, hvad der var af nye oplysninger, og at det ikke gav grundlag for at ændre det generelle billede, men at Retsudvalget alligevel burde underrettes."

8.2.7.5.3 Retsudvalgets spørgsmål 188-190

Retsudvalget udbad sig den 17. september 2015 justitsministerens svar på følgende spørgsmål:

"Spørgsmål 188
Under henvisning til REU alm. del - svar på spørgsmål 877 (folketingsåret 2011-12), hvoraf det fremgår, at Københavns Politi ikke havde givet instrukser til politimedarbejdere om at fjerne flag og andre meningstilkendegivelser om Tibet ifm. den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012, bedes ministeren kommentere de oplysninger, der er fremkommet under den civilt anlagte retssag, hvor lydoptagelser fra politiets kommunikation viser, at der målrettet arbejdes for at fjerne meningstilkendegivelser om et frit Tibet

Spørgsmål 189
Under henvisning til REU alm. del - svar på spørgsmål 877 (folketingsåret 2011-12), hvoraf det fremgår, at Københavns Politi ikke havde givet instrukser til politimedarbejdere om at fjerne flag og andre meningstilkendegivelser om Tibet ifm. den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012, og de oplysninger der nu er fremkommet under den civilt anlagte retssag, hvor lydoptagelser fra politiets kommunikation viser, at der målrettet arbejdes for at fjerne meningstilkendegivelser om et frit Tibet, bedes ministeren detaljeret redegøre for, om den daværende minister eller andre ansatte i ministeriet var oplyst om, at oplysningerne, der blev videregivet til Folketinget, ikke var sandfærdige

Spørgsmål 190
Under henvisning til REU alm. del - svar på spørgsmål 877 (folketingsåret 2011-12), hvoraf det fremgår, at Københavns Politi ikke havde givet instrukser til politimedarbejdere om at fjerne flag og andre meningstilkendegivelser om Tibet ifm. den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012, og de oplysninger der nu er fremkommet under den civilt anlagte retssag, hvor lydoptagelser fra politiets kommunikation viser, at der målrettet arbejdes for at fjerne meningstilkendegivelser om et frit Tibet, bedes ministeren detaljeret redegøre for, hvem der i politiet er ansvarlige for videregivelse af de usande oplysninger til ministeriet og dermed Folketinget, samt hvad ministeren agter at gøre i den anledning."

Justitsminister Søren Pind besvarede Retsudvalgets spørgsmål 188-190 den 8. oktober 2015, jf. nedenfor i afsnit 8.2.7.5.8.

8.2.7.5.4 Østre Landsrets dom af 22. september 2015 og politidirektør Thorkild Fogdes anmeldelse til DUP den 28. september 2015

Journalist Niels Northroup, Ritzau, sendte den 22. september 2015 følgende mail til kommunikationschef Mads Jensen, Københavns Politi:[992]

> "JM skriver i en orientering af Folketingets retsudvalg om Tibet-sagen (dateret 18. sep.), at Københavns Politi efter statsbesøget har haft fokus på at sikre, at den enkelte medarbejder ikke skrider ind overfor lovlige aktiviteter, og at deltagere i demonstrationer heller ikke må fratages uskadelige effekter.
>
> Nu vil jeg høre, om der findes skriftlige spor af en sådan indskærpelse over for personalet. I givet fald beder jeg om at få en kopi."

992 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

Forespørgslen blev straks videresendt til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, der ligeledes straks videresendte forespørgslen til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, i en mail, som blev sendt i kopi til politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, og hvori det anførtes:[993]

> "Kære Mogens
>
> Se forespørgslen nedenfor.
>
> Kan du kort beskrive, hvorledes vi i praksis har haft det anførte fokus – jeg gætter på, at det er sket ved briefinger forud for opgaverne, men hvis det er kommet til udtryk på anden vis gennem f.eks. udformning af operationsplaner eller på anden skriftlig vis, bedes du oplyse mig om dette.
>
> Jesper"

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, besvarede samme dag, den 22. september 2015, mailen således:[994]

> "Jeg checker lige op på det og vender tilbage, men ved at vi meget tydeligt har italesat det overfor de taktiske ledere."

Ligeledes samme dag, den 22. september 2015, afsagde Østre Landsret dom i ankesagen, hvor Jennifer Luna Pedersen, Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Thomas Herbert Götz havde nedlagt påstand om, at de havde været udsat for ulovlige frihedsberøvelser den 15. juni 2012. Ved dommen stadfæstedes Københavns Byrets dom af 18. februar 2014. Sagsfremstillingen i Østre Landsrets dom gengav udvalgte dele af Københavns Politis interne radiokommunikation, baseret på en afskrift udarbejdet af sagsøgernes advokat. Endvidere anførtes, at der for landsretten var fremlagt en række fotos af hændelsen i Kongens Have om eftermiddagen den 15. juni 2012. I landsrettens præmisser anførtes:[995]

> "Sagerne omhandler tre episoder i forbindelse med den kinesiske præsidents statsbesøg i Danmark den 14. - 16. juni 2012. Jennifer Luna Pedersen, Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Niel-

993 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde

994 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Norup Lauridsen

995 Sag nr. B-848-14

sen, Rene Michael Wennerberg og Thomas Herbert Götz har alle gjort gældende, at politiet i forbindelse med statsbesøget uretmæssigt har frihedsberøvet dem.

Der er for landsretten afgivet partsforklaringer og vidneforklaringer samt afspillet politiets radiokommunikation og fremvist tv-klip, der samlet viser, at politiet i forbindelse med de tre episoder udfoldede bestræbelser på at hindre personer i at holde det tibetanske flag op, så det var synligt for den kinesiske præsident.

Som sagen er forelagt for domstolene, skal der imidlertid alene tages stilling til, om der i forbindelse med episoderne er sket ulovlig frihedsberøvelse uden for strafferetsplejen som omhandlet i retsplejelovens kapitel 43 a, hvorimod der ikke skal tages stilling til, om de pågældendes ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, bevægelsesfrihed eller lignende er krænket.

For så vidt angår episoden ved Langelinie har Jennifer Luna Pedersen gjort gældende, at hun blev ulovligt frihedsberøvet, dels da hun blev sigtet for besiddelse af euforiserende stoffer, dels da hun senere måtte afvente, at betjente kontrollerede hendes identitet.

Landsretten tiltræder, at der ikke i forbindelse med den kortvarige visitation og heller ikke ved den senere identitetskontrol har foreligget en ulovlig frihedsberøvelse uden for strafferetsplejen.

Af de grunde, der er anført af byretten, tiltrædes det, at der heller ikke har foreligget ulovlig frihedsberøvelse i forbindelse med episoderne på Christiansborg Slotsplads og Højbro Plads, hvor Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen og Rene Michael Wennerberg blev henvist til at opholde sig på det område, hvor der var givet tilladelse til at demonstrere. Politiets opstilling af fire såkaldte golf-vogne mellem Højbro Plads og Christiansborg Slotsplads kan heller ikke karakteriseres som en ulovlig frihedsberøvelse.

Thomas Herbert Götz har om episoden i Kongens Have forklaret, at han på tre forespørgsler, om han matte forlade stedet, fik besked om at blive på stedet, og at han således oplevede, at han blev tilbageholdt i godt en time. Tidsrummet bekræftes til dels af politiets radiokommunikation og af fotos taget i Kongens Have. Trods et tydeligt foto af de betjente, som - formentlig i begyndelsen af episoden - stod ved og talte med Thomas Herbert Götz, har det ikke været muligt for Københavns Politi at identificere de pågældende betjente. Det er alene

> lykkedes at identificere politiassistent Pelle Lykke-Nielsen. Efter dennes forklaring sammenholdt med Thomas Herbert Götz' forklaring og de fremlagte fotos lægger landsretten til grund, at Pelle Lykke-Nielsen alene var til stede under de sidste 15-20 minutter af episoden. Under disse omstændigheder og under hensyn til det, der er anført ovenfor om politiets bestræbelser i forbindelse med statsbesøget, samt i øvrigt af de grunde, der er anført af byretten, tiltræder landsretten, at Thomas Herbert Götz i overensstemmelse med sin forklaring herom har været tilbageholdt af politiet i et længere tidsrum, og at der herved har været tale om en ulovlig frihedsberøvelse.
>
> Landsretten stadfæster derfor dommen."

Herom har *politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[996]

> "Der var efter landsrettens dom en strid mellem Kammeradvokaten og landsretten om, hvorvidt landsretten allerede havde fået oplyst navnene, herunder Jacob Møller Andersen, på relevante polititjenestefolk. Kammeradvokaten ønskede at lave en pressemeddelelse, men det fik afhørte stoppet, blandt andet fordi en formel provokation fra advokat Claus Bonnez under sagens forberedelse i landsretten forekom ubesvaret. Afhørte tilføjede, at den, der blev afhørt i landsretten, vistnok i overensstemmelse med Jacob Møller Andersens mail havde forklaret, at de fik en instruks vedrørende demonstranten. Københavns Politi kan ikke undersøge sig selv. Det måtte ske i Den Uafhængige Politiklagemyndighed, og sagens processuelle forløb var en af grundene til, at afhørte besluttede at gå til politiklagemyndigheden."

Endvidere har *chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi,* for kommissionen forklaret:[997]

> "Afhørte fik Østre Landsrets dom af 22. september 2015 et par dage efter afsigelsen. I præmisserne anførte landsretten, at Københavns Politi samlet havde søgt at undgå, at præsidenten så flag. Han havde ikke haft mulighed for at få de samme informationer, som landsretten havde haft, men efter præmissen var det klart for ham, at noget var galt. Fundamentet for svarene til Folketinget skred. Det var på ingen måde rart. Han tænkte på, hvad det var, de havde overset, og

996 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

997 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

> man tænkte, hvem der havde sagt noget forkert. Der var en mærkelig stemning. Man plejer at kunne have tillid til folk og på stole på det, man får oplyst."

Endelig har *sekretariatschef Jens Henrik Jacobsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet,* for kommissionen forklaret:[998]

> "Han hørte om Østre Landsrets dom af 22. september 2015. Rigspolitiet er sikkert blevet officielt orienteret. Dommen som sådan gav ikke anledning til noget i Direktionssekretariatet udover undren. Københavns Politi reagerede indenfor få dage ved at bede Den Uafhængige Politiklagemyndighed om at kigge på sagen. Han var ikke involveret i beslutningen om at indgive anmeldelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Han blev orienteret herom af rigspolitichef Jens Højbjerg. Det var vist nok efter, at anmeldelsen var indgivet."

Politidirektør Thorkild Fogde indgav i konsekvens af dommen den 28. september 2015 telefonisk anmeldelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed vedrørende muligt urigtige oplysninger til Folketingets Retsudvalg. Anmeldelsen blev uddybet og præciseret under det i afsnit 8.2.7.5.7 omtalte møde mellem politidirektør Thorkild Fogde og Den Uafhængige Politiklagemyndighed den 30. september 2015.[999]

8.2.7.5.5 Retsudvalgets spørgsmål D

Folketingets Retsudvalg meddelte den 22. september 2015, at udvalget i et kommende samråd ønskede en drøftelse af:

> **"Samrådsspørgsmål D**
> Vil ministeren på baggrund af Østre Landsrets dom af 22. september 2015 i sagen om Tibet-demonstrationerne ved den kinesiske præsidents besøg i juni 2012, hvor Østre Landsret anfører, at partsforklaringer, vidneforklaringer, radiokommunikation og tv-klip "samlet viser", at politiet "udfoldede bestræbelser på at hindre personer i at holde det tibetanske flag op, så det var synligt for den kinesiske præsident", redegøre detaljeret for politiets forholdsordre i situationen med hensyn til at forhindre, at tibetanske flag var synlige for præsidenten, og for, hvilken del af den politimæssige eller politiske ledelse denne forholdsordre kom fra?"

Justitsministeriet anmodede den 23. september 2015 Rigspolitiet om en udtalelse senest den 2. oktober 2015. Senere samme dag sendte politifuldmægtig Nina-Maria

998 Protokol nr. 44 af 13. januar 2017

999 DUPs redegørelse af 24. april 2017 til Statsadvokaten i København, j. nr. 2015-313-0471, p. 15

Hansen, Rigspolitiet, følgende mail til politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, Politiområdet:[1000]

> "Kære Birgitte
>
> Lise fangede mig på gangen vedrørende dette samrådspm, som jeg kan forstå er sendt til dig tidligere i dag. Hun sagde, at det var vigtigt, at vi lige talte med JM om, hvad de helt præcist vil have, inden vi beder København om bidrag.
>
> Vil du selv tale med JM?
> …"

8.2.7.5.6 Retsudvalgets spørgsmål 221-222

Information bragte den 23. september 2015 en artikel med overskriften: "Hvem er de to betjente på billedet?" I artiklen blev vist et foto fra anholdelsen af Thomas Herbert Götz i Kongens Have den 15. juni 2012 samt et foto, hvori der er zoomet ind på ansigterne af de to betjente, der blev optaget på førstnævnte billede.

Fagbladet Dansk Politi bragte den 23. september 2015 følgende artikel på sin netudgave:

> **"Politifolk: Vi er identificeret i Tibet-sag**
>
> De tre politifolk, som i 2012 fjernede et Tibetansk flag fra en borger, og siden er blevet fremstillet i visse medier som uidentificerede, ærgrer sig over debatten.
>
> - Jeg er noget chokeret over at høre, hvordan vi ligefrem efterlyses. Vi er identificeret, vi har sagt at det var os, jeg var inde til en samtale om sagen i marts, fortæller en 29-årig politibetjent fra Vestegnens Politi.
>
> Han var tjenestegørende på Station Amager under begivenheden.
>
> Sammen med de to andre politifolk, P og B, havde han fået besked på at fjerne det tibetanske flag under besøg fra den kinesiske præsident i 2012.
>
> - Det var en ordre oppefra. Og vi bad om at få den gentaget, fordi det ikke var helt i overensstemmelse med Grundlovssikrede rettigheder. Det har vi alle fortalt og givet os til kende, så jeg synes, at det er ubehageligt, at der lige pludselig

1000 Rigspolitiet, mailkorrespondance, Birgitte Buch

> kører debat i visse medier om, at vi ikke kan identificeres, eller at der ikke var tale om en ordre. Det var der, fastslår 29-årige J."

Indholdet af artiklen i Dansk Politi den 23. september 2015 blev den 24. september 2015 omtalt i blandt andet Jyllands-Posten.[1001]

Retsudvalget udbad sig herefter den 24. september 2015 justitsministerens svar på følgende spørgsmål:

> **"Spørgsmål 221**
> Vil ministeren redegøre for sin holdning til oplysningerne om, at en betjent står frem og modsiger Rigspolitiets forklaring på to vigtige punkter, jf. artiklen "Betjent modsiger ledelse i Tibet-sagen: Vi fik en ordre" fra Jyllandsposten den 24. september 2015, idet Rigspolitiet i Landsretten under vidneansvar har forklaret, at det ikke var muligt at identificere betjentene, og at der ikke var tale om en ordre oppefra om, at politiet skulle hindre borgere i at vifte med Tibets flag, herunder redegøre for hvilke konsekvenser det vil få?
>
> **Spørgsmål 222**
> Vil ministeren redegøre for sin holdning til om ytrings- og forsamlingsfriheden altid skal holdes i hævd, uagtet om der er statsbesøg fra store lande som f.eks. Kina?"

Justitsminister Søren Pind besvarede Retsudvalgets spørgsmål 221-222 den 5. oktober 2015, jf. nedenfor i afsnit 8.2.7.5.8.

Presse- og kommunikationsrådgiver Anne Rosa Simonsen, Justitsministeriet, sendte den 28. september 2015 følgende mail til kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret:[1002]

> "Kære Esben
>
> Vi har fået denne dejlige henvendelse fra JP med deadline her i eftermiddag. Freestyler KBH Politi bare lige nu? Det er da virkelig ikke tidspunktet at gå ud med nye forklaringer på. Mht. forespørgsel om kommentar fra ministeren bør vi vel stadig henvise til det kommende samråd.

1001 "Betjent modsiger ledelse i Tibet-sagen: Vi fik en ordre"
1002 JM, mailkorrespondance, Johan Kristian Legarth

Emne:
Som sagt skriver jeg en historie, hvor jeg har talt med Mogens Lauridsen (ML) fra KBH's politi, som forklarer, at der også var et hensyn at tage til demonstranternes sikkerhed under Hu Jintaos besøg i 2012.

Han forklarer, at der under sådan et stort statsbesøg også er bevæbnede sikkerhedsfolk fra det pågældende land, og at der kan være nogle "kulturforskelle", der gør, at man ikke altid kan vide, hvordan de reagerer, hvis de oplever noget, som de opfatter som truende overfor præsidenten, som de jo skal passe på.

Derfor var det ifølge ML politiets opgave at sikre sig, at der ikke sker demonstranterne noget. Man prøvede altså at "afmontere" sådan en situation ved at flytte dem, siger han.

Andre (bl.a. en Kina-ekspert fra DIIS og Jacob Mchangama fra Justitia) kalder det noget vrøvl og siger, at det 1) er fuldstændig urealistisk, at kinesiske sikkerhedsfolk ville skyde danske demonstranter på åben gade og 2) at det ligner en bortforklaring fra politiet, nu hvor der er en ny retssag på vej.

Det vil jeg gerne have ministerens kommentar til.

Journalist:
Nola Grace Gaardmand
Morgenavisen Jyllands-Posten
…"

Kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret, besvarede samme dag, den 28. september 2015, mailen således:[1003]

"Ja, vi må holde linjen.

Jeg har ingen ide om, hvad der foregår lige nu..."

Sidstnævnte mail blev samtidig sendt i kopi til Johan Kristian Legarth og Louise Falkenberg, henholdsvis fg. afdelingschef i Justitsministeriets Politi- og Strafferetsafdeling og chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor.

1003 JM, mailkorrespondance, Johan Kristian Legarth

Herom om har *kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret,* for kommissionen forklaret:[1004]

> "Først umiddelbart efter og foranlediget af præmisserne i landsrettens dom, der blev efterfulgt af samrådsspørgsmål, fik afhørte anledning til at overveje, om sagen skulle undersøges nærmere. På dette tidspunkt inden fremkomsten af operationsbefalingen var holdningen i Justitsministeriet, at relevante myndighed, det vil sige Københavns Politi, nu skulle redegøre præcist for det her. Han så klart på det tidspunkt, at man nu skulle finde ud af, hvad der var op og ned. Man vidste ikke, at operationsbefalingen var tilgået Kammeradvokaten til brug for sagens førelse i landsretten.
>
> Om mail af 28. september 2015 fra Anne Rosa Simonsen til afhørte, oplyste han, at Anne Rosa Simonsen var en af kommunikationsmedarbejderne. Mogens Lauridsen gav udtryk for et nyt synspunkt i en artikel i Jyllands-Posten, og i en sådan situation var det normalt, at hun kontaktede Politikontoret. Afhørte var ikke bekendt med Mogens Lauridsens oplysninger om de kinesiske sikkerhedsvagter og havde ikke hørt det før. Det virkede kaotisk for afhørte. Man burde efter hans opfattelse ikke forholde sig til udtalelsen på det tidspunkt umiddelbart før samrådet. Ministeren går ikke ud til offentligheden inden et samråd, så han syntes, at man skulle holde sig til den lagte presselinje, som blot betød, at man skulle fastholde, at Københavns Politi ville komme med en ny, udførlig redegørelse, og at det ville blive besvaret i samrådet."

8.2.7.5.7 Fremkomsten af operationsbefalingen for 2012, mødet mellem politidirektør Thorkild Fogde og Den Uafhængige Politiklagemyndighed den 30. september 2015 og justitsministerens orientering til Retsudvalget den 2. oktober 2015

Departementschef i Justitsministeriet, Barbara Berthelsen, udarbejdede den 30. september 2015 et håndskrevet telefonnotat,[1005] hvorefter hun den 30. september 2015 kl. 15.50 telefonisk af "JHH" blev orienteret om,

> "… at der er fundet forholdsordre i ringbind om, at sørge for at demonstranter ej ses fra kortege."

1004 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

1005 JM, j. nr. 2015-100-0063, bilag 1750413

Herom har *sekretariatschef Jens Henrik Jacobsen, Rigspolitiet, Direktionssekretariatet,* for kommissionen forklaret:[1006]

> "Om telefonnotat af 30. september 2015, hvoraf fremgår: "*telefonisk orientering om, at der er fundet forholdsordre i ringbind om at sørge for ej demonstranter ses fra kortege*", oplyste afhørte, at han ikke på det tidspunkt vidste, hvilke konkrete oplysninger der var tilvejebragt på det tidspunkt, eller hvordan. Det er ikke i Direktionssekretariatets "Tibetmapper", materialet er fundet, idet mapperne er lavet efter notatets datering. Afhørte blev først orienteret et par dage senere."

Samme dag, den 30. september 2015, blev der afholdt møde mellem politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi og repræsentanter fra Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Kontorchef Rasmus Blaabjerg, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, har udarbejdet følgende referat fra mødet:[1007]

> "Fra Politiklagemyndigheden deltog direktør Kirsten Dyrman, efterforskningschef Niels Raasted og kontorchef Rasmus Blaabjerg.
>
> Politidirektør Thorkild Fogde oplyste, at han ser sig nødsaget til at indgive en anmeldelse til Politiklagemyndigheden, idet der er fremkommet forhold, som kan tyde på, at nogle af de oplysninger, som Københavns Politi hidtil har afgivet om politiindsatsen under det kinesiske statsbesøg i 2012 - bl.a. i forbindelse med besvarelser til Folketinget - har været urigtige.
>
> Thorkild Fogde er således for ganske kort tid siden blevet gjort opmærksom på, at der eksisterer en "Operationsbefaling for Københavns Politis indsats i forbindelse med Kinesisk statsbesøg d. 14-16. juni 2012", hvoraf det bl.a. fremgår (pkt. 1.0.2 Trusselsvurdering), at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg", og at PET havde oplyst, at "...det er meget afgørende for dem, at 'de ikke taber ansigt' ved konfrontation med demonstrationer eller lignende." Det fremgår endvidere af operationsbefalingen (pkt. 3.0 Udførelsen), at "Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og ekskortruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra ekskortruten og objekter."

1006 Protokol nr. 44 af 13. januar 2017
1007 DUP, bilag A-0-1

> Anmeldelsen drejer sig således mere præcist om, hvorvidt personale i Københavns Politi eventuelt har begået strafbart forhold, herunder bl.a.
>
> - tjenestemisbrug eller -forsømmelse ved at afgive urigtige oplysninger - bl.a. til brug for justitsministerens besvarelser af spørgsmål fra Folketinget – vedrørende Københavns Politis indsats over for demonstranter i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg i dagene den 14.-16. juni 2012 samt ved de to senere kinesiske statsbesøg i 2013 og 2014,
>
> - tjenestemisbrug eller -forsømmelse i øvrigt i forbindelse med Københavns Politis efterfølgende håndtering at sagerne om de kinesiske statsbesøg.
>
> Thorkild Fogde udleverede 3 eksemplarer af den omtalte operationsbefaling samt øvrigt materiale, som det umiddelbart havde været muligt at finde frem inden mødet. Det blev aftalt, at Københavns Politi hurtigst muligt vil fremsende alt andet relevant materiale til belysning af sagen og herefter fremsende dette til Politiklagemyndigheden, så det kan indgå i Politiklagemyndighedens efterforskning."

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, mailede den 1. oktober 2015[1008] den i mødereferatet nævnte operationsbefaling til fg. afdelingschef Johan Kristian Legarth, Politi- og Strafferetsafdelingen, Justitsministeriet, der senere samme dag sendte følgende mail til Esben Haugland og Louise Falkenberg, henholdsvis kontorchef og chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor:[1009]

> "Kære Begge,
>
> T.o. om kommunikation vedr. Tibetsagen:
>
> Onsdag kl. ca. 15:50 orienterer Højbjerg Barbara om, at Thorkild Fogde i forbindelse med fremfindelse af materiale med henblik på oversendelse af "Tibetsagen" til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, var blevet opmærksom på en (for ham hidtil ukendt) operationsbefaling, som indeholdt passager, der ikke harmonerede med det, der tidligere var oplyst til ministeriet og Folketinget. Således var der efter det oplyste passager, der angav, at demonstranter så vidt muligt skulle holdes ude at syne for den kinesiske kortege.

1008 Københavns Politi, mailkorrespondance, Thorkild Fogde
1009 JM, mailkorrespondance, Johan Kristian Legarth

> Onsdag kl. 17.50 drøftede jeg overordnet sagen med Thorkild, som bekræftede de ovenfor nævnte oplysninger. Han oplyste i forlængelse heraf, at alt materiale enten var eller var ved at blive sendt til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, og at han havde en forventning om, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed ville udsende en pressemeddelelse torsdag.
>
> Onsdag kl. 18.30 og torsdag kl. 10.15 drøftede jeg spørgsmålet om offentliggørelse og orientering af FT med Kirsten Dyrman. Hun oplyste, at de forventede at gå ud med en neutral pressemeddelelse midt på torsdagen. Da Operationsbefalingen vil være central for hendes efterforskning og afhøringer af politipersonale, er det meget væsentligt for hende, at en eventuel oversendelse at operationsbefalingen til Folketinget gøres fortrolig af hensyn til efterforskningen. Samtidig havde hun forståelse for, at en oversendelse - henset til de tidligere orienteringer at FT og den meget store offentlige interesse - vil være rigtig og nødvendig.
> …"

Om dette forløb er der for kommissionen blandt andet afgivet følgende forklaringer:

Vicepolitidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[1010]

> "Afhørte så første gang operationsbefalingen den 30. september 2015. Når han ser den nu, er der i høj grad afsnit, han kunne tænke sig, havde set anderledes ud.
>
> …
>
> Enten har Klaus Pedersen og Jesper Kofoed ikke læst operationsbefalingen, eller også har de kun læst den hurtigt igennem. En operationsbefaling indeholder meget standardtekst og er ofte meget teknisk. Afhørte syntes selv, at hvis man læser den med folketingssvarene in mente, vil man bemærke afsnittet, men begge har fortalt afhørte, at de ikke havde været opmærksomme på teksten, og han er overbevist om, at de talte sandt.
>
> …
>
> Østre Landsret afsagde dom den 22. september 2015. Afhørte kom hjem fra Island dagen efter, og den følgende morgen, den 24. september 2015, blev der afholdt møde om dommen, og hvorfor det ikke var lykkedes at føre de deltagende betjente som vidner. Klaus Pedersen, Torben Mølgård Jensen, Jesper Kofoed og Mogens Lauridsen deltog foruden Klaus Pedersen og afhørte. Ingen af dem havde rigtig nået at læse landsretsdommen og dens præmis, men de var opmærksomme på den. De talte meget om Informations artikel. Torben Mølgård

1010 Protokol nr. 48 af 19. januar 2017

Jensen interesserede sig meget for planerne og spurgte i den forbindelse, om der stod noget. Mogens Lauridsen svarede, at der stod en enkelt sætning om eskortekørsel og skærmning i operationsbefalingen for 2012, men ikke noget tilsvarende i operationsbefalingerne fra 2013 og 2014. Det var afhørtes indtryk, at det var ny viden for Mogens Lauridsen, der nok først efter landsretsdommen havde læst på planerne. Det sagde Mogens Lauridsen dog ikke noget om. Svaret var på daværende tidspunkt ikke i sig selv alarmerende hverken for afhørte eller for de andre tilstedeværende. Afhørte forstod det sådan, at der var tale om en uheldig formulering. Han er overhovedet ikke i tvivl om, at Mogens Lauridsen ville have fortalt det tidligere, hvis han havde haft en sådan viden. Afhørte havde og har fortsat fuld tillid til Mogens Lauridsen.

Fredag den 25. september 2015 bad afhørte sin sekretær om at samle materiale i sagen. Det skete som en følge af landsrettens dom. Lørdag den 26. september 2015 besluttede han, at der måtte en uvildig instans ind over. Operationsbefalingen lå ikke i hans materiale, men han kunne se, at der var modstrid mellem landsrettens præmisser og Claus Hjelm Olsens notat af 19. juni 2012. Afhørte mener ikke, at han tidligere havde set dette notat. Begge dele kunne ikke være rigtige, og landsretten havde foretaget en meget udførlig undersøgelse. I materialet lå fortrinsvis svar og udkast til svar på folketingsspørgsmål. Det var ikke en egentlig aktpakke, men blot det, som afhørtes sekretær umiddelbart havde kunnet finde i Ledelsessekretariatet.

Mandag den 28. september 2015 gik afhørte til Den Uafhængige Politiklagemyndighed efter først at have orienteret den øvrige ledelse. Det skyldtes dels landsrettens præmis dels kritikken af, hvordan sagen var ført processuelt. Det undrede ham også, at landsretten skrev, at de ikke havde haft alle vidner til rådighed, selvom han vidste, at de involverede politifolk var identificeret på et meget tidligere tidspunkt.

Kort inden afhørtes møde med Den Uafhængige Politiklagemyndighed den 30. september 2015 viste Jesper Kofoed ham operationsbefalingens manøvreide. Jesper Kofoed svarede benægtende, da afhørte spurgte, om han havde set det før. Jesper Kofoed virkede oprigtigt rystet over det, der stod, og afhørte var også meget rystet. Det var ikke, hvad der var sket på gadeniveau, men det, at der øjensynligt var givet helt forkerte svar til Folketinget, der rystede afhørte.

Claus Hjelm Olsen og Mogens Lauridsen er nok Danmarks bedste operationsledere. De er efter afhørtes opfattelse fuldt troværdige. Som politidirektør i København har han hele tiden sit fokus fremad. Der skal temmelig meget til, før han betvivler troværdige folks forklaringer om, hvad der er sket. Han sidder

stadig med en uro for, at han har gjort dem uret ved at gå til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Han har stor respekt for dem begge.

Efter afhørtes opfattelse kan forløbet i denne sag skyldes, at klagesystemet er lidt for fragmenteret. Der blev ført klagesager ved både Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Rigspolitiet og ved Statsadvokaten om besøget i 2012. Ingen af klagerne medførte kritik af politiet. Det var først efter Østre Landsrets dom, at man fik et samlet billede af sagen. Landsrettens præmis var udfærdiget på baggrund af dette samlede billede. Det havde været meget bedre, hvis man på et langt tidligere tidspunkt var blevet bekendt med det, man er bekendt med i dag.
…
Det var i høj grad en ulykke, at ingen på et tidligere tidspunkt blev opmærksom på operationsbefalingens indhold. I dag er der oprettet en ny afdeling med juridisk kompetence til at gennemse planerne. Hermed sikres bedre operativ kvalitet. Der er endvidere sket en opstramning i Ledelsessekretariatet."

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi:[1011]

"Thorkild Fogde havde behov for virkelig at grave sig ned i sagen, og der blev holdt flere møder, blandt andet et møde den 24. september 2015, hvor afhørte, Thorkild Fogde, Jesper Kofoed og Mogens Lauridsen var til stede på Thorkild Fogdes kontor. Der blev ikke sagt så meget. Alle lurede lidt på, hvad der var gået galt. Afhørte spurgte Mogens Lauridsen, om der var noget, de havde overset i planerne. Mogens Lauridsen svarede noget i retning af, at der var vist var noget, der ikke var helt godt. Afhørte kunne ikke huske Mogens Lauridsens præcise ordvalg, men det var noget med, at det ikke var "specielt heldigt" eller "noget møg" eller måske ligefrem "noget lort". Derefter gik mødet lidt i stå. Det var klart, at noget var galt i den ene af planerne. Det var afhørtes indtryk, at Mogens Lauridsen havde læst operationsbefalingen på det tidspunkt. Mogens Lauridsen virkede ret beklemt, Det virkede ikke som om, det var noget han havde vidst i længere tid. Som afhørte huskede det, stoppede Thorkild Fogde diskussionen, idet han havde behov for at tænke tingene igennem for ikke at gøre noget forkert. Det var afhørte enig i. De skulle passe på, at de ikke begyndte at undersøge sig selv, hvis det kunne ende med et ansvar for nogen. Adspurgt oplyste afhørte, at han ikke syntes, at Mogens Lauridsen underdrev sine oplysninger på dette møde. De efterlod afhørte uden tvivl om, at der var noget galt.

Hen over weekenden 26.-27. september 2015 talte afhørte og Thorkild Fogde frem og tilbage, og afhørte sagde, at de selv måtte anmelde sagen til Den

1011 Protokol nr. 73 af 7. april 2017

Uafhængige Politiklagemyndighed. Thorkild Fogde indkaldte til et møde med den øverste ledelse mandag, den 28. september 2015, hvor han meddelte at han havde besluttet, at anmelde sagen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Derefter blev alle bedt om at indsamle materiale i sagen. Det var først på dette møde, den 28. september 2015, at det blev besluttet, at få alle planerne frem.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed kom den 30. september 2015 til København for at modtage materialet. Næsten simultant hermed kom det indsamlede materiale, der blandt andet indeholdt operationsbefalingerne. Afhørte fik et ringbind fyldt med alle planerne. Han bladrede i bilagene og foretog en hurtig skrålæsning. Først ved anden gennemgang fandt han det, der var forkert. Han ringede til Thorkild Fogde, der opholdt sig i parolesalen, hvor han skulle have møde med Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Thorkild Fogde havde i situationen valgt at tage mødet alene. Afhørte orienterede Thorkild Fogde om det, der var galt i operationsbefalingen for 2012. Han vidste ikke, om Thorkild Fogde havde erfaret det på anden måde allerede.

Foreholdt Mogens Lauridsens forklaring for kommissionen om et møde, hvor han oplyste Thorkild Fogde om, hvad der stod i operationsbefalingen, oplyste afhørte, at der ikke havde været et sådant møde. Måske Mogens Lauridsen har ment mødet op til weekenden. På det tidspunkt var operationsbefalingen ikke fremme. Mogens Lauridsen blev ikke spurgt, hvor han havde oplysningerne fra. Der var den dag en vis reluctance [tilbageholdenhed] med at gå videre med tingene. Det stoppede ligesom der. Den 30. september 2015 var første gang, afhørte fik kendskab til planernes indhold. Han har ikke set Mogens Lauridsen på Thorkild Fogdes kontor den dag."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi:[1012]

"I forbindelse med, at der var meget fokus på sagen, tjekkede afhørte operationsbefalingens afsnit om de enkelte politiaktioner, herunder om politiaktion 04-01. Afsnittet i operationsbefalingen for 2012 om at sikre, at demonstranter ikke måtte ses af præsidenten, burde have stået under politiaktion 04-01, men det gjorde det ikke. Det stod et helt andet sted, under manøvreide, hvilket er befalingsmæssigt ukorrekt. Afhørte kan i dag ærgre sig over, at han ikke i 2012 tjekkede hele operationsbefalingens indhold. Først i september 2015, da han lagde de tre operationsbefalinger for 2012, 2013 og 2014 ved siden af hinanden, blev han opmærksom på manøvreideen i operationsbefalingen for 2012. Han orienterede straks politidirektøren.

1012 Protokol nr. 6 af 4. november 2016

De ledere, der sad fysisk tæt, talte sammen om de enkelte konkrete episoder, men ikke om det generelle. Afhørte havde tillid til de informationer, han fik fra Claus Hjelm Olsen."

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi (genafhøring):[1013]

"Afhørte havde svaret pressen flere gange og havde også flere gange kigget i operationsbefalingen for 2012, men kun i afsnittene om de enkelte politiaktioner og i de fælles bestemmelser til sidst i dokumentet. Han kiggede ikke i Manøvreideen. Selvom der havde været episoder, der så lidt underlige ud, og uanset at forløbet måske kunne indikere, at demonstrationer var blevet hindret, fremgik det ikke af besvarelserne til Folketinget, at Københavns Politi havde handlet forkert, og det var på den baggrund, han udtalte sig til pressen. Han vidste ikke dengang, hvad der var foregået på gaden. Han vidste heller ikke, hvordan nogle flag var endt på Station Amager.

…

Det var først onsdag morgen, den 30. september 2015, at afhørte nævnte for Thorkild Fogde, hvad der var anført om politiaktion 04-01 under afsnittet Manøvreide. Torben Mølgård Jensen og Jesper Kofoed var også til stede. Afhørte sagde, at der var noget, der var rigtig galt i operationsbefalingen for 2012. Han havde forinden drøftet landsretsdommen med Thorkild Fogde, men afhørte kunne ikke huske, hvornår dette skete, heller ikke om det var den 24. september 2015, som Thorkild Fogde har forklaret for kommissionen. Der blev talt en del om dommen i dagene efter dens afsigelse. Afhørte mente ikke, at Thorkild Fogde var bekendt med operationsbefalingen, da afhørte præsenterede den for ham den 30. september 2015, for han blev nogenlunde lige så rystet, som de andre var.

Afhørte kunne ikke huske, om han var blevet bekendt med indholdet af operationsbefalingen samme dag. Han havde bedt Plan-Sikkerhed udskrive operationsbefalingen. Afhørte var ikke bekendt med, at det var Thorkild Fogde, der havde bedt om at få det samlede materiale i sagen, og at det var Torben Mølgård Jensen, der havde sat det i gang, men han vidste godt, at det var sat i værk.

Foreholdt Peter Olesen Dahls forklaring for kommissionen, hvorefter det var Peter Olesen Dahl, der viste afsnittet, hvorefter demonstranter ikke måtte være synlige, for afhørte, forklarede afhørte, at han ikke huskede det sådan. Afhørte fandt selv ud af det. Det var ikke Peter Olesen Dahl, der gjorde ham opmærksom på det, og han huskede ikke at have drøftet det med Peter Olesen Dahl.

1013 Protokol nr. 71 af 6. april 2017

Han huskede heller ikke en drøftelse med Peter Olesen Dahl om det principielle i, at den operationsansvarlige kun var inde over i det indledende stade.

Foreholdt Thorkild Fogdes forklaring for kommissionen, p. 7, 3. afsnit, om mødet 24. september 2015, kunne afhørte huske, at de talte sammen om politividnerne. Det, Thorkild Fogde henviser til, kan ikke være afsnittet om politiaktion 04-01. Det passer ikke med, at Thorkild Fogde var meget rystet, da vidnet orienterede ham den 30. september 2015. Det var først umiddelbart efter mødet den 24. september 2015, at man begyndte at samle materiale sammen.

Foreholdt Thorkild Fogdes forklaring for kommissionen, p. 8, 1. afsnit, hvorefter det var Jesper Kofoed og ikke afhørte, der orienterede Thorkild Fogde om manøvreideen for politiaktion 04-01, var det fortsat afhørtes opfattelse, at Thorkild Fogde fik oplysningen fra afhørte. Det skete dog, mens både Jesper Kofoed og Torben Mølgård Jensen var til stede. Thorkild Fogde, Jesper Kofoed, Torben Mølgård Jensen og afhørte holdt et møde. De talte om et eller andet i sagen. Afhørte gik ned og trak eller hentede operationsbefalingen. Han blev nu opmærksom på afsnittet. Han gik tilbage til mødet. Som afhørte huskede det, var Torben Mølgård Jensen og Jesper Kofoed fortsat til stede. Det var herefter, afhørte orienterede Thorkild Fogde. Derefter havde afhørte, som han huskede det, ikke ret meget med det at gøre."

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet:[1014]

"Efter landsrettens dom vurderede Thorkild Fogde, at der var grundlag for at gå til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Det skete vistnok den 28. september 2015. Da man vidste, at der ville komme en undersøgelse i Den Uafhængige Politiklagemyndighed, skulle sagens bilag sendes til Politiklagemyndigheden, og afhørte drøftede sent om eftermiddagen eller den følgende dag med Jesper Kofoed, hvordan de skulle gøre det. Imens bladrede de i sagen vedrørende landsretssagen og kiggede i bilagene. Jesper Kofoed faldt over operationsbefalingen og spurgte, hvad det var, og det forklarede afhørte. De gennemgik den derefter sammen og fandt nu bemærkningen om, at demonstranter ikke måtte være synlige og ikke måtte kunne bringe sig i en position, hvor de var synlige. Ingen af dem havde set denne passus før. Hvis afhørte havde læst den tidligere, ville han have reageret. Det havde han gjort i andre tilfælde, når der kom nye oplysninger frem, f.eks. om fremkomsten af flag og indholdet af lydfilerne. Passussen var helt udenfor, hvad både afhørte og Jesper Kofoed havde forventet at finde. De var ret chokerede begge to. Det er der ingen tvivl om.

1014 Protokol nr. 42 af 12. januar 2017

De to centrale politividner havde jo også afgivet forklaring i august 2013. De blev afhørt meget detaljeret omkring generelle instrukser og flag, og deres forklaringer var i den grad en bekræftelse på de oprindelige udtalelser fra juni 2012. Det havde også betydning for Københavns Politis vurdering af, om der skulle have været reageret på et tidligere tidspunkt.

Ingen af afhørtes overordnede eller ansatte ved Rigspolitiet eller i Justitsministeriet har tilkendegivet, at rigtigheden af de afgivne svar skulle undersøges nærmere. Noget sådant ville kræve, at man føler, at der er oplysninger, der mangler. Der er en generel tilbageholdenhed med at ulejlige politiorganisationen unødigt, og grundlaget var det samme, som det hele tiden havde været. Der var få episoder og få klager. Det gav ikke anledning til at tro, at der var et generelt problem. Det var for afhørte mere sandsynligt, at menige politifolk eller måske en enkelt delingsfører havde fejlet i de situationer, hvor demonstranter var frataget flag.

Afhørte drøftede ikke fundet af flag og indholdet af lydfilerne med Claus Hjelm Olsen og Mogens Lauridsen, men han drøftede det med sin nærmeste leder, Jesper Kofoed. Det var så op til ham eller hans overordnede at disponere.

Claus Hjelm Olsens oplysninger om, at der ikke forelå nogen forholdsordre, var ikke korrekte, og hans oplysninger i notatet og det, han forklarede under retssagen, holder ikke vand. Afhørte kunne ikke forestille sig, hvorfor Claus Hjelm Olsen, som afhørte kender som en kompetent og erfaren politimand, pludselig i 2012 skulle udstede sådanne forholdsordrer."

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi:[1015]

"Den 30. september 2015 bad chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen afhørte om at finde alt om de tre besøg i arkiverne i Plan Sikkerhed og udarbejde mapper med det, der var relevant. Anmodningen kom i en weekend eller en aften. Hans redegørelse af samme dag, er den følgeskrivelse, der fulgte med mapperne, der indeholdt alle operationsbefalinger og taktiske befalinger og helt sikkert også PETs trusselsvurderinger. En medarbejder fra Plan Sikkerhed, Johan Wilkens, havde fundet materialet frem i deres interne elektroniske register. Mapperne var vist til den øverste ledelse, det vil sige politidirektøren og chefpolitiinspektørerne. Afhørte udleverede mapperne til Torben Mølgård Jensen. Det var ikke en sædvanlig arbejdsopgave for afhørte. Han gjorde blot det, som han blev bedt om. Han gik ud fra, at det blot drejede sig om at få et fuldt over-

1015 Protokol nr. 16 af 17. november 2016

blik over sagen. På Beredskabsportalen lå den seneste udgave af operationsbefalingen, og kun medarbejdere i Plan Sikkerhed havde adgang til tidligere udgaver. Der var ingen mailkorrespondance i mapperne. Det var afhørte ikke blevet bedt om at finde frem. Det var en rent praktisk opgave, der gik ud på at finde alle befalinger frem. Han læste ikke materialet i mapperne igennem. Afhørte deltog ikke efterfølgende i noget møde om materialets indhold. Han fik heller ingen tilbagemeldinger.

Et par dage efter at afhørte den 30. september 2015 udarbejdede mapperne til Mølgård Jensen, viste afhørte operationsbefalingens afsnit om, at demonstranter ikke måtte være synlige, for Mogens Lauridsen, der virkede overrasket over, at det stod så ganske tydeligt, at demonstranterne skulle holdes ude af syne og sådan nogle ting. Mogens Lauridsen havde i pressen sagt det modsatte af, hvad der stod i operationsbefalingen. De talte om det principielle i, at den overordnede operationelt ansvarlige kun var inde over operationsbefalingen på det indledende stade. Selv ville afhørte i givet fald have læst de første to-tre versioner af operationsbefalingen og derefter ikke mere."

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg, Rigspolitiet:[1016]

"Afhørte blev ringet op i weekenden 26.-27. september 2015 af Thorkild Fogde, der oplyste, at han havde gennemgået landsretssagen grundigt, og at landsrettens præmisser sammenholdt med sagens øvrige oplysninger gjorde, at han nu beklageligvis var kommet stærkt i tvivl om, hvorvidt de oplysninger, der var givet fra Københavns Politi, var korrekte og dermed også, at der var en risiko for, at der var givet urigtige svar til Folketinget. Han var derfor nødt til at anmelde sagen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Det er et stort skridt at tage, fordi det er udtryk for, at man ikke længere har fuld tillid til de involverede medarbejdere. Afhørte svarede, at han forstod Thorkild Fogde, og at han ville gøre det samme, hvis han var i den situation. Thorkild Fogde ringede vist også til Rigsadvokaten.

Mandag den 28. september 2015 ringede Thorkild Fogde igen til afhørte og sagde, at sagen nu var anmeldt til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Afhørte sørgede for, at der blev givet besked herom til Justitsministeriet. Han huskede ikke nærmere, hvordan det skete.

Den 30. september 2015 ringede Thorkild Fogde på ny og fortalte, at der i forbindelse med forberedelsen af mødet med Den Uafhængige Politiklagemyn-

1016 Protokol nr. 49 af 19. januar 2017

dighed var fremkommet en operationsbefaling, hvoraf det under overskriften Manøvreide fremgik, at man skulle sørge for, at demonstranter ikke var synlige fra kortegen. Thorkild Fogde var tydeligt rystet, og det var afhørte også. Afhørte bad Thorkild Fogde om at komme over med operationsbefalingen, så afhørte selv kunne se det, og de var begge meget rystede og enige om, at det var godt, at der var indgivet anmeldelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

Nu stillede sagen sig yderligere alvorligt. Afhørte og Thorkild Fogde var enige om, at justitsministeriets departementschef straks måtte underrettes. Afhørte ringede herefter til Barbara Bertelsen, som det fremgår af hendes notat. Afhørte og Barbara Bertelsen var enige om, at ministeren straks skulle underrettes. Afhørte huskede, at han fortalte, at en operationsbefaling var dukket op, og om linjerne i den om at afskærme demonstrationer fra de kinesiske gæster, men ville ikke mene, at han har brugt ordet "forholdsordre", som det er anført i Barbara Bertelsens notat om deres samtale.

Det, der blev drøftet med Thorkild Fogde og senere med Barbara Bertelsen, var ikke indholdet af trusselsvurderingen, men derimod manøvreideen under politiaktion 04-01. Politiets opgave var og er gæsternes sikkerhed, men der skal være mulighed for at forsamle sig og ytre sig. I formuleringen var der ikke balance mellem disse hensyn. Ordvalget var foruroligende. Afhørte havde ikke noget bud på, hvordan det kan være kommet ind i en operationsbefaling. Han hæftede sig ikke i første omgang ved trusselsvurderingen. Han har ikke funderet meget over afsnittet om at tabe ansigt. Det er PET, der formulerer trusselsvurderingen, og det er derefter politikredsens ansvar at gøre, hvad der skal gøres. Afhørte vil ikke tolke på trusselsvurderingen, der kommer fra PET, men han læser trusselsvurderingen som, at man skal være omhyggelig med, hvad der foregår.

I forbindelse med et statsbesøg er det politiets opgave at sørge for, at alt går godt, og at gæsterne får et så godt indtryk som muligt, men også at sørge for, at demonstranter i givet fald kan få lov til at demonstrere. Han blev derfor meget foruroliget over sætningerne om at hindre, at demonstranter var synlige.

Afhørte havde ikke kendskab til, at der under besøget i 2012 var valgt en ændret strategi omkring, hvornår der skulle afspærres for eskorteruten."

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen:[1017]

> "Han fik ikke kendskab til operationsbefalingen for 2012 før i efteråret 2015, og han var ikke bekendt med, at andre i Justitsministeriet havde et sådan kendskab på noget tidligere tidspunkt."

Kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, Politikontoret:[1018]

> "Den 30. september 2015 blev afhørte ringet op af fg. afdelingschef Johan Kristian Legarth, der oplyste, at Thorkild Fogde var blevet opmærksom på, at der var givet en skriftlig ordre, som kunne tyde på generel strid med de hidtil afgivne oplysninger. Det lød alvorligt, og der skulle rykkes hurtigst muligt. Næste dag begyndte afhørte at skrive på en underretning til Retsudvalget. I den forbindelse bad Justitsministeriet Københavns Politi om at sende en kopi af operationsbefalingen.
>
> Han fik operationsbefalingen hurtigt efter og han, departementschef Barbara Bertelsen, fg. afdelingschef Johan Kristian Legarth og to andre afdelingschefer, Jens Theilberg Søndergaard og Thomas Østrup, samledes. De hæftede sig ved afsnittene om kinesernes bekymring for at tabe ansigt og om, at demonstranter ikke måtte være synlige. De kunne godt se, at det var alvorligt og ikke kunne håndteres inden for rammerne af den undersøgelse, der var iværksat ved Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Der måtte nedsættes en undersøgelseskommission. Ministeren blev orienteret, og han var enig. Der gik kun ca. 1 time, fra Justitsministeriet modtog operationsbefalingen, til beslutningen om at nedsætte kommissionen blev truffet.
>
> I Justitsministeriet drøftede man, hvad passagerne i operationsbefalingen var udtryk for. De enkelte afsnit hver for sig sagde måske ikke så meget, men set i en sammenhæng harmonerede det meget dårligt med, hvad der tidligere var oplyst over for Retsudvalget. De drøftede også, om det kunne være en skrivefejl. Sproget i de relevante afsnit var anderledes end i resten af dokumentet."

I pressemeddelelse af 1. oktober 2015 meddelte Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at man havde besluttet at indlede efterforskning i sagen i anledning af politidirektør Thorkild Fogdes oplysninger på mødet den 30. september 2015.

1017 Protokol nr. 55 af 26. januar 2017

1018 Protokol nr. 54 af 26. januar 2017

Den 2. oktober 2015 sendte justitsminister Søren Pind følgende orientering til Folketingets Retsudvalg:[1019]

> "…
> Justitsministeriet har siden 2012 besvaret en række spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg vedrørende politiets ageren under det kinesiske præsidentbesøg i København den 14. til den 16. juni 2012.
>
> Justitsministeriet har i den forbindelse flere gange viderebragt oplysninger fra Københavns Politi om, at der ikke i forbindelse med statsbesøget var givet instrukser om fratagelse af tibetanske flag mv. fra indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar. Desuden har Justitsministeriet oplyst over for Retsudvalget, at Københavns Politi har oplyst, at politifolk ikke i forbindelse med præsidentbesøget har modtaget instrukser, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden.
>
> Justitsministeriet har senest den 18. september 2015 oplyst over for Retsudvalget, at Københavns Politi i en underretning til ministeriet har oplyst, at der (fortsat) ikke er fremkommet oplysninger om, at der i forbindelse med statsbesøget af Københavns Politi mere generelt er givet instrukser om fratagelse af tibetanske flag.
>
> **2.** På baggrund af de oplysninger, der er fremkommet dels i forbindelse med Østre Landsrets behandling af en civil sag anlagt mod Københavns Politi af seks demonstranter med påstand om, at de i forbindelse med præsidentbesøget blev udsat for ulovlige administrative frihedsberøvelser, dels gennem tilkendegivelser i medierne fra medarbejdere i politiet, har der i den seneste tid være rejst betydelig tvivl om, hvorvidt de tidligere afgivne oplysninger har været fyldestgørende og korrekte.
>
> Politidirektøren i København indgav på den baggrund den 28. september 2015 en anmeldelse i sagen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed.
>
> Anmeldelsen drejer sig nærmere om, hvorvidt personale i Københavns Politi eventuelt har begået strafbare forhold, herunder
>
> - tjenestemisbrug eller tjenesteforsømmelse ved at afgive urigtige oplysninger - bl.a. til brug for skiftende justitsministres besvarelser af spørgsmål fra Fol-

1019 JM, j. nr. 2015-0030-3817

ketinget - vedrørende Københavns Politis indsats over for demonstranter i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg i juni 2012 samt ved de to senere kinesiske besøg i 2013 og 2014 og

- tjenestemisbrug eller tjenesteforsømmelse i øvrigt i forbindelse med Københavns Politis efterfølgende håndtering af sagerne om de kinesiske besøg.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har ved en pressemeddelelse af 1. oktober 2015 oplyst, at politiklagemyndigheden har besluttet at iværksætte en nærmere efterforskning i sagen.

3. Rigspolitiet har den 30. september 2015 orienteret Justitsministeriet om, at politidirektøren i København i forbindelse med sagens overdragelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed er blevet bekendt med en skriftlig operationsbefaling af 13. juni 2012 om statsbesøget, hvoraf fremgår, at det skal sikres, at demonstranter ikke kan ses fra kortegen.

Justitsministeriet har den 1. oktober 2015 modtaget en kopi af Københavns Politis operationsbefaling, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

> "Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende."

Endvidere fremgår bl.a. følgende:

> "Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra escorteruten og objekter."

Den nævnte operationsbefaling er tillige med øvrigt relevant materiale vedrørende sagen overdraget af Københavns Politi til Den Uafhængige Politiklagemyndighed og vil indgå i politiklagemyndighedens efterforskning.

Forløbet har bl.a. resulteret i, at Folketinget igennem længere tid er blevet bibragt oplysninger, som nu ser ud til at være urigtige.

Det kan ikke på forhånd udelukkes, at sagen vil kunne have berøring til andre myndigheder end politiet. Da Den Uafhængige Politiklagemyndighed alene har

mulighed for at efterforske forhold, som vedrører politiets behandling af sagen, har jeg besluttet, at der nedsættes en undersøgelseskommission, således at alle dele af det samlede begivenhedsforløb i sagen kan blive klarlagt.

Undersøgelsen vil navnlig have til formål at skulle afdække dels begivenhedsforløbet, som knytter sig til politiets ageren i forhold til borgere under det kinesiske statsbesøg i København i 2012 og ved to senere kinesiske besøg i København i 2013 og 2014, dels det efterfølgende forløb i forbindelse med besvarelsen af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg om politiets ageren ved de pågældende besøg.

Justitsministeriet vil derfor gå i gang med at udarbejde et kommissorium for undersøgelsen, som jeg derefter på sædvanlig vis vil drøfte med Folketinget.

Det understreges, at nedsættelsen af undersøgelseskommissionen ikke har betydning for den efterforskning, som Den Uafhængige Politiklagemyndighed foretager, og som således kan fortsætte."

8.2.7.5.8 Justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 188-190 og 221-222

Justitsminister Søren Pind besvarede den 8. oktober 2015 Retsudvalgets spørgsmål 188-190 således:

"Spørgsmål nr. 188-190 (Alm. del):

…

Svar:

Som anført i det brev, som jeg sendte til Folketingets Retsudvalg den 2. oktober 2015 (Alm. del, bilag 92), har jeg besluttet, at der nedsættes en undersøgelseskommission, således at alle dele af det samlede begivenheds-forløb i den pågældende sag kan blive klarlagt.

Undersøgelseskommissionen vil navnlig have til formål at skulle afdække dels begivenhedsforløbet, som knytter sig til politiets ageren i forhold til borgere under det kinesiske statsbesøg i 2012 og ved to senere kinesiske besøg i København i 2013 og 2014, dels det efterfølgende forløb i forbindelse med besvarelsen af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg om politiets ageren ved de pågældende besøg.

Jeg forventer at kunne sende et udkast til kommissorium for undersøgelseskommissionen til Folketingets Udvalg for Forretningsordenen inden for kort tid."

Justitsminister Søren Pind besvarede den 5. oktober 2015 Retsudvalgets spørgsmål 221-222 således:

> **"Spørgsmål nr. 221-222 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:**
> …
> **Svar:**
> Der gælder i Danmark en grundlovsfæstet ret til både ytrings- og forsamlingsfrihed. Det er rettigheder, som efter min opfattelse er helt grundlæggende og afgørende elementer i ethvert demokratisk samfund, og som skal værnes.
>
> Det er politiets opgave at beskytte borgernes ret til at demonstrere og ytre sig.
>
> Jeg kan i øvrigt henvise til det brev om nedsættelse af en undersøgelseskommission om forløbet i den pågældende sag, som jeg den 2. oktober 2015 har sendt til Folketingets Retsudvalg (Alm. del, Bilag 92)."

8.2.7.5.9 Reaktioner i Københavns Politi og nedsættelse af undersøgelseskommissionen

Primo oktober 2015 foretog Københavns Politi en række interne forflyttelser, der involverede politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé. I den forbindelse sendte politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, følgende mails til to kolleger:[1020]

> "Hej Kalle
>
> Ja, jeg tror godt at man kalde det en tipetansk tæppetisserrokade. Der var åbenbart en, der pludselig fik et stort behov for at få landlig luft i lungerne og komme lidt væk fra København.
>
> Sådan kan det gå når man forsøger at dække over et sygt system.
>
> Mon ikke, at alle vi der var ledere af politiaktioner bliver kaldt til afhøring på et tidspunkt. Det vil være fint med mig – hverken jeg eller MC'erne har noget at skjule…"
>
> "Hej Jens

1020 Københavns Politi, mailkorrespondance, Mogens Bendiks Knudsen

> Det var ikke længe du holdt til at være i provinsen …… eller var der nogen, der lige pludselig fik behov for at komme til provinsen ????
>
> Lidt tragisk baggrund, men det er jo hvad der kan ske, hvis man forsøger at bortforklare et tilsyneladende "sygt" system. Jeg var selv Mike Lima på den kinesiske præsident og forventer da at blive indkaldt til noget afhøring på et tidspunkt – men har dog ikke noget at frygte, idet vi jo ikke var en del af den problematiske politiaktion… ."

Endvidere sendte vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, den 31. oktober 2015 følgende mail til en svensk kollega:[1021]

> "Syntes lige det var på sin plads at give dig en orientering om min situation. Måske har du allerede hørt noget og ellers har du så historien fra min egen side. Jeg er blevet forflyttet til Nordsjællands Politi hvor jeg er leder af vagtcentralen. Årsagen skal findes i, at jeg for tre år siden var KSN leder under den kinesiske præsidents besøg. I den anledning har en gruppe demonstranter gennem deres advokat klaget over at de ikke kom tæt nok på præsidenten, fordi politiet skulle have holdt dem på afstand – ikke af et sikkerhedsmæssigt hensyn men fordi de vinkede med Tibetanske flag. Det forhold har været forelagt retten og efter at have fået aktindsigt har advokaten anmeldt mig og indsatslederen for at komme med urigtige forklaringer. Vores chef som er inddraget i sagen sammen med os andre går på om Grundloven er blevet overtrådt i forhold til ytringsfrihed og dertil om vi skulle have givet urigtige forklaringer. Justitsministeren har nedsat en kommissionsundersøgelse og sideløbende undersøges vi af Den uafhængige politiklagemyndighed for om vi har sagt noget forkert. Vi er alle tre blevet forflyttet til andre politikredse og stillinger. Det er en meget kort udgave som du nok skal få i en uddybende udgave en anden gang. På godt dansk så er det surt at befinde sig midt i denne her sag som har meget politik ind over. Der er sgu nok en grund til at statsministeren ikke er helt vild med at få besøg af Dalai Lama, men lort har det med at falde ned ad."

Endelig sendte politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, den 5. oktober 2015 en mail til sin afdeling, Politihundesektionen, hvori blandt andet anførtes:[1022]

1021 Københavns Politi, mailkorrespondance, Claus Hjelm Olsen

1022 Københavns Politi, mailkorrespondance, Andrew Jerome Henrik Oryé

> ”Gode kolleger.
>
> Som i sikkert har bemærket kører ”Tibet Sagen” i medierne.
>
> Jeg er en af dem, som er involveret i den, og herunder en af de 2 politiledere der er blevet meldt til politiet.
>
> Justitsministeren har besluttet at nedsætte en undersøgelseskommission, hvilket jeg i øvrigt syntes er en god idé.
>
> Jeg mener naturligvis ikke selv, at jeg har gjort noget galt. Den kamp skal jeg nu tage og overbevise andre om.
> …
> For mig gælder stadig personalets sikkerhed, Rigets sikkerhed og al modstand bliver kvalt i kærlighed. ☺
>
> Jeg mener ikke at i har en kollega (mig) der er ligeglad med grundlov, og ytringsfrihed osv., uanset hvad medierne nu vil ”koge suppe på”.
> …”

Politiassistent Carsten Sentow, Københavns Politi, sendte den 6. oktober 2015 følgende mail til politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi:[1023]

> ”Det seneste år har jeg gjort tjeneste udenfor landets grænser og har blandt andet derfor ikke fulgt så detaljeret med i, hvad der er foregået i kredsen.
>
> Men efter at have læst denne uges meddelelse om de ledelsesmæssige rokader som følge af, hvad pressen kalder ”Tibet-sagen”, så har jeg en enkelt oplysning, som jeg gerne vil delagtiggøre andre i.
>
> Jeg deltog i omhandlende politiaktion som radioordonnans for Lima 1/ indsatsleder pk. Henrik Oryè. Jeg husker ikke den præcise dato for den kinesiske delegations besøg og har som sådan heller ikke gjort noget for at opsøge denne eller andre informationer fra politiaktionen.
>
> En enkelt episode skiller sig dog ud på en sådan måde, at jeg ikke har vanskeligt ved at huske den.

1023 DUP, bilag G-0-300

> En del af opgaveløsningen som radioordonnans består i at formidle de manøvreideer videre, som indsatslederen ønsker iværksat. For at kunne gøre det bedst muligt, anbefales det at følge indsatslederen så tæt, som det er muligt.
>
> Blandt andet derfor befandt vi os en tid før den kinesiske delegations ankomst til Christiansborg Slot på og omkring trappen op til Christiansborg Slotskirke, på hjørnet Børsgade/Vindebrogade.
>
> Fordi delegationen skulle ankomme til Christiansborg Slot fra Christianshavn, altså over Knippelsbro, var det i relation til opgaveløsningen, en velvalgt position for os.
>
> Mens vi stod der, kom en civilklædt kinesisk herre over til os.
>
> På engelsk gjorde han opmærksom på, at han fandt det upassende, at den menneskeskare, som befandt sig på trinnene omkring rytterstatuen på Højbro Plads, flagede med det tibetanske flag, ligesom han ønskede, at politiet greb ind overfor denne gruppe mennesker og deres flag.
>
> Selve ordlyden af Oryé's svar kan jeg desværre ikke gengive ordret; men jeg husker essencen af, hvad Oryés svarede; nemlig at det ikke var ulovligt at flage med disse flag i Danmark.
> …"

Undersøgelseskommissionen blev nedsat den 23. december 2015 med det kommissorium, der fremgår af afsnit 1.1.

8.2.7.5.10 Efterfølgende supplerende oplysninger

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har i rapport af 18. januar 2016[1024] vedrørende omfanget af politiets interne radiokommunikation anført, at omfanget af al radiokommunikation i perioderne:

d. 14. juni 2012 - d. 16. juni 2012,
d. 4. juni 2013 - d. 7. juni 2013 og
d. 10. juni 2014 - d. 12. juni 2014

"skønsmæssigt varer 800 timer".

1024 DUP, bilag R-1-0

Senioranklager Klaus Pedersen, Ledelsessekretariatet, Københavns Politi, anførte blandt andet i brev af 15. februar 2016 til journalist ved Ekstra Bladet, Stefan Christensen, i forlængelse af en sag vedrørende aktindsigt i ISS´ faktura til Københavns Politi for fjernelse af graffiti den 15. juni 2012, nærmere omtalt i afsnit 8.2.6.2.2:[1025]

> "…
> Når Københavns Politi i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg i 2012 selv afholdt udgifter til fjernelse af graffiti, skyldes det ifølge oplysninger fra Københavns Politis økonomiafdeling, at der var en række forskellige ejere involveret (ejerne af havneanlæg, Amaliehaven og af flere bygninger), hvorfor bogholderiet af praktiske grunde undlod at fakturere de enkelte ejere. Det blev i den forbindelse tillagt afgørende betydning, at fakturaen var af en beskeden størrelse.
> …"

I forbindelse med en modtaget indkaldelse til afhøring sendte politiassistent Lasse Juul Hansen, Københavns Politi, den 12. maj 2016 sålydende mail til Den Uafhængige Politiklagemyndighed:[1026]

> "Jeg bekræfter at have været udsat til tjeneste den pågældende dag og at have været udsat til indvendig bevogtning på SAS Radisson Blu.
>
> Jeg erindrer at blive bedt af nærmeste leder om at bortvise nogle personer som tegnede med kridt fra Hotellets område.
>
> Jeg mener dog ikke, at der var tale om tegningerne på billedet, men tættere på hotellets indgang.
>
> Jeg mener ligeledes at kridttegningen blev fjernet med en spand vand, men erindrer ikke af hvem. (kollega eller hotellets personale)
>
> Jeg mener at den generelle befaling lød på, at den kinesiske Præsident ikke måtte se bannere, flag mv., da man ikke ønskede at fornærme ham.
>
> Dette var også grunden til, at han blev fragtet til og fra hotellet via en bagindgang, som var afdækket med et telt.
> …"

1025 DUP, underbilag til bilag U-10
1026 DUP, bilag E-2-19-4

I Den Uafhængige Politiklagemyndigheds rapport af 5. september 2016 vedrørende efterforskning af besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 914-917 anførtes blandt andet:[1027]

> "Det bemærkes, at der på Københavns Politis sag vedr, besvarelse af REU spm. 914-917 bl.a. ligger en kopi af operationsbefalingen fra det kinesiske statsbesøg i 2012…, hvori det …bl.a. er anført, at politiaktion 04-01 skal sikre, at eventuelle 'demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskorteruten og objekter". På Københavns Politis sag ligger derudover et uddrag af Københavns Byrets dom af 18. februar 2014…, hvor dele af vpi. Claus Hjelm Olsens forklaring om trusselsniveauet er markeret, og hvor der i margenen er skrevet med kuglepen "se endv. Operationsbefalingen s. 3"."

Rigspolitiet fastsatte den 9. juni 2016 nye retningslinjer for behandling af folketings- og samrådsspørgsmål. Retningslinjerne var herefter sålydende:[1028]

> "Baggrund
>
> Justitsministeriet iværksatte ultimo 2014 en række initiativer med henblik på at skærpe rettidigheden i forhold til besvarelse af udvalgsspørgsmål fra Folketinget, og fastsatte i den forbindelse kortere høringsfrist over for Rigsadvokaturen og Rigspolitiet. Direktionssekretariatet iværksatte samtidigt en kortlægning og gennemgang af processerne vedrørende bidrag til folketingsspørgsmål og har blandt andet på baggrund af en rapport, som blev udarbejdet af konsulentfirmaet KLART, indført nye arbejdsgange. Direktionssekretariatet har etableret et sharepoint over folketingsspørgsmål med henblik på at føre statistik, hvilket dog har vist sig ikke at være teknisk muligt, og sharepointet søges derfor i stedet anvendt som sagsstyringsredskab.
>
> Der er indført kvartalvis opfølgning i forhold til fristoverholdelse, hvilket foretages manuelt i et excel-ark. Dette lægges endvidere til grund i forbindelse med indførelsen af rettidige bidrag til folketingsspørgsmål i rigspolitichefens resultatkontrakt, hvoraf det fremgår, at 90% af bidragene skal besvares rettidigt. Der er i forbindelse med ovennævnte kortlægningsrapport identificeret relevante indsatsområder, hvor der er forbedringspotentialer. En række af disse ligger uden for Rigspolitiets ressort. Ligeledes er der foreslået arbejdsredskaber, som

1027 DUP, bilag C-15

1028 Rigspolitiet, j. nr. 2015-010-15

forudsætter it-mæssige ændringer, som Rigspolitiet af tekniske årsager ikke har mulighed for at implementere på nuværende tidspunkt. Arbejdsgangen beskrevet nedenfor er fastlagt inden for de ovenstående rammer.

Sagsgangsbeskrivelse i forbindelse med behandlinger af anmodninger om bidrag til brug for udvalgsspørgsmål og samrådsspørgsmål.

Direktionssekretariatet er koordinationsansvarlig for alle politiets bidrag til besvarelse af udvalgsspørgsmål og samrådsspørgsmål, hvilket indebærer, at alle anmodninger om bidrag til spørgsmål modtages, koordineres og besvares via Direktionssekretariatet.

Sharepointet over folketingsspørgsmål skal fungere som centralt sagsstyringsredskab undervejs i processen, hvor alle verserende høringer over folketingsspørgsmål og afsluttede besvarelser af folketingsspørgsmål til enhver tid kan fremsøges. Der er adgang til sharepointet for relevante personer udpeget af områderne. Sharepointet er opbygget således, at det kan tilgås via POLNET ved brug af et link, der modtages på e-mail. Sharepointet kan efterfølgende føjes til favoritter på POLNET og tilgås direkte. Rigspolitiets endelige bidrag til besvarelse opdateres på sharepointet under det enkelte spørgsmål, ligesom ministeriets endelige besvarelse af spørgsmålet også opdateres på sharepointet.

Sharepointet skal mindske behovet for e-mailorienteringer og øge mulighederne for et samlet overblik over bidrag og endelige besvarelser samt status for behandling af de enkelte spørgsmål.

Modtagelse af folketingsspørgsmål i Direktionssekretariatet

Spørgsmålene modtages via Direktionssekretariatets funktionspostkasse KOS FP Direktionssekretariatet, hvorefter forkontoret printer spørgsmålet og lægger det til den ansvarlige jurist til visitering.

Den ansvarlige jurist opretter i forbindelse med visitationen spørgsmålet i sharepointet over folketingsspørgsmål. Hvert spørgsmål oprettes med angivelse af nummer, titel, journalnummer, fagområde, frister (intern frist til fagområdet, som typisk vil være dagen før Rigspolitiets frist til ministeriet) og eventuelle bemærkninger i bemærkningsfeltet. Samtidigt med oprettelsen foretages der en søgning for at afdække, i hvilket omfang Rigspolitiet tidligere har bidraget til besvarelsen af lignende spørgsmål, hvilket i givet fald anføres i bemærkningsfeltet. Der tages endvidere stilling til, om andre end det/de forventede sagsbe-

handlende område(r) i Rigspolitiet via e-mail skal orienteres om, at spørgsmålet verserer, f.eks. Kommunikationssektionen.

Med henblik på vidensdeling udpeges der en koordinerende jurist, der er ansvarlig for opdatering af sharepointet over folketingsspørgsmål. Hvis det skønnes hensigtsmæssigt, kan der i en periode oprettes en særlig log over et bestemt emne, der opdateres med både folketingsspørgsmål, aktindsigtsanmodninger og høringer over emnet.

Spørgsmålet visiteres til det område i Rigspolitiet, hvor den faglige tyngde af spørgsmålet vurderes at henhøre. Såfremt der er behov for afgrænsning af spørgsmålet eller opklarende spørgsmål, kontakter den ansvarlige jurist i Direktionssekretariatet det relevante ministerium, inden spørgsmålet sendes til området, med henblik på at kvalificere spørgsmålet mest muligt. Såfremt der er angivet en kortere frist end 10 dage, kontakter den ansvarlige jurist i Direktionssekretariatet ministeriet, medmindre baggrunden for den kortere frist fremgår af høringen.

Direktionssekretariatets forkontor sender herefter spørgsmålet samt eventuelle relevante bemærkninger til fagområdets funktionspostkasse samt cc. til de udpegede relevante kontaktpersoner i områderne. Forkontoret opretter en hovedsag i Doc2000 for det modtagne spørgsmål på baggrund af de oplysninger, der er indtastet i sharepointet.

Områdets udarbejdelse af bidrag

Det område, som spørgsmålet er visiteret til, står for indhentelse af bidrag fra politikredse i fornødent omfang og står som udgangspunkt for koordinering af bidraget med øvrige områder/afdelinger/politikredse. Områdets bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål skal udarbejdes i overensstemmelse med Direktionssekretariatets skabelon for folketingsspørgsmål, jf. bilag 1. Områdets bidrag til besvarelse af samrådsspørgsmål udarbejdes på brevpapir.

Områdets bidrag sendes til Direktionssekretariatets funktionspostkasse. Områderne sikrer, at eventuelt baggrundsmateriale, herunder bidrag fra andre områder/afdelinger/politikredse, fremsendes til Direktionssekretariatet i forbindelse med fremsendelsen af bidraget til besvarelse med henblik på journalisering.

Modtagelse af bidrag fra område

Såfremt der er tale om bidrag til samrådsspørgsmål, indsætter Direktionssekretariatets forkontor bidraget i Direktionssekretariatets brevpapir. Bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål udarbejdes på føromtalte skabelon, jf. bilag 1. Forkontoret udarbejder endvidere en fremsendelsesskrivelse til ministeriet, jf. bilag 2. Begge skrivelser samt medsendt materiale fra kredsen gemmes på J-drevet i Direktionssekretariatets mappe med folketingsspørgsmål.

Bidraget lægges til den ansvarlige jurist til sagsbehandling. Det endelige bidrag lægges til afdelingschefen til underskrift. Det bemærkes, at alle bidrag skal godkendes af den ansvarlige direktør forud herfor, hvilket påhviler de enkelte områder. Såfremt det vurderes, at besvarelsen er af særlig principiel eller politisk karakter, skal der ske forelæggelse for rigspolitichefen.

Reviderede bidrag

Direktionssekretariatets jurister redigerer i nødvendigt omfang besvarelserne, så de svarer til linjen i tidligere besvarelser til ministeriet. Eventuelle materielle ændringer til udkastet sendes retur til området til godkendelse. Dette vil fremgå af den manuelle sag men ikke af sharepointet.

Reviderede og/eller supplerende bidrag gemmes på J-drevet i Direktionssekretariatets mappe med folketingsspørgsmål samt på den manuelle sag og opdateres i sharepointet.

Fremsendelse til ministeriet

Det endelige godkendte bidrag sendes af Direktionssekretariatets forkontor til ministeriet med kopi til relevante personer, og sharepointet opdateres, således at spørgsmålet fremgår som besvaret, og besvarelsen oploades på sharepointet.

Alt relevant materiale lægges i den oprettede sag, som lægges til studenterne, der herefter opdaterer datoen for modtagelse af bidrag fra fagområdet og datoen for afsendelse af bidrag til ministeriet.

Det er aftalt med Politikontoret, at forespørgsler om fristudsættelser rettes direkte til chefkonsulenten, så der sikres en ensartet praksis og foretages de nødvendige opdateringer i Justitsministeriets sagsstyringssystem.

Endelige besvarelser

> Studenterne opdaterer løbende det relevante ministeriums endelige besvarelser af spørgsmålene på sharepointet, i det omfang disse modtages i kopi fra ministeriet. I forbindelse med studenternes kvartalvise opgørelse af fristoverholdelse, jf. indledningen, opdaterer studenterne eventuelt manglende endelige besvarelser ved gennemgang af Folketingets hjemmeside og overførsel til sharepointet.
>
> Bidrag uden høring
>
> Henvendelser fra et ministerium vedrørende folketingsspørgsmål, hvor Rigspolitiet ikke skal afgive et formelt bidrag, men blot godkender eller orienteres om indholdet af et svar, skal lægges på samlesagen "Diverse vedrørende folketingsspørgsmål", j.nr. 2016-014-840. Som udgangspunkt foregår godkendelsen/orienteringen skriftligt, og korrespondancen lægges herefter på samlesagen. Hvis orienteringen/godkendelsen er foregået mundtligt, gøres et notat herom, hvoraf den ansvarlige jurist fremgår."

Retningslinjerne afløste de hidtil i Rigspolitiet gældende retningslinjer, der er beskrevet i afsnit 8.2.7.1.1.

Kommissionen anmodede pr. mail den 14. marts 2017 Københavns Politi om at måtte modtage skriftlige retningslinjer for behandlingen af spørgsmål fra Folketinget i perioden fra besøget i 2012 og frem.

Leder af Juridisk sektion i Københavns Politi, Charlotte Alsing Juul, svarede i mail af 16. marts 2017, at Københavns Politi

> "… ikke er i besiddelse af skriftlige retningslinjer for behandlingen af forespørgsler fra Folketinget i perioden fra 2012 og frem."

Kommissionen modtog herefter den 24. marts 2017 følgende mail fra journalist Niels Northroup, Ritzau:

> "Til Tibetkommissionen,
>
> Heller ikke denne gang ønsker jeg at påvirke kommissionen på nogen måde eller at virke emsig, men jeg tænkte, at nedenstående måske kunne være af interesse. Københavns Politi har taget et par generelle initiativer som følge af Tibetsagen, fremgår det af en mail, som er omtalt i journalistisk form. Her er politiets mail fra 17. marts i år om planlagte indsatser og besvarelse af spørgsmål fra Folketinget."

Med "nedenstående" blev der henvist til en mailkorrespondance mellem journalist Niels Northroup, Ritzau, og Københavns Politi, hvorunder stabschef John Vestergaard, Københavns Politi, havde sendt følgende til Niels Northroup:[1029]

> "Som svar på Deres e-mail af 13. marts 2017 om de generelle initiativer i Københavns Politi som følge af Tibetsagen, kan Københavns Politi oplyse følgende:
>
> 1. Etablering af en ny Afdeling for Operativ Kvalitet i Beredskabsenheden.
>
> På baggrund af erfaringerne fra større politimæssige operationer, herunder bl.a. COP15 og de kinesiske statsbesøg i perioden 2012-2014, justerer Københavns Politi løbende de operationsplaner og taktiske befalinger, der udarbejdes i forbindelse med disse begivenheder, ligesom dette sker i det omfang evalueringen af større operative indsatser samt afgørelser fra domstolene og klageinstanser måtte give anledning hertil.
>
> I november 2015 oprettede Københavns Politi en ny Afdeling for Operativ Kvalitet i politikredsens Beredskabsenhed. Afdelingen er bemandet med både ledende politiuddannet personale samt en chargeret jurist og skal navnlig sikre en tilstrækkelig operativ kapabilitet og kvalitet i beredskabet. Afdelingen tjener som en operativt støttende funktion for både Københavns Politis beredskab, for krisestaben og for planlægningsarbejdet i forbindelse med planlagte indsatser.
>
> Afdelingen varetager således i dag en række opgaver i forbindelse med den daglige forberedelse og tilrettelæggelse af konkrete politimæssige indsatser, herunder kvalitetssikring af plansæt indenfor den tryghedsskabende og politioperative indsats samt kvalitetssikring af bevogtning, tilsyn og tryghedsskabende indsats. Afdelingen yder endvidere løbende juridisk rådgivning og sparring med Beredskabsenhedens øverste ledelse.
>
> Herudover indgår afdelingen i udarbejdelse af evalueringer af indsatser og operationsplaner, ligesom den indgår i implementering af læringspunkter i forbindelse med operative indsatser og øvelser, således at det sikres, at alle medarbejdere i beredskabsfaglige stillinger er klædt på til at løse de opgaver og udfordringer, der måtte komme, herunder i forhold til afviklingen af politiets planlagte indsatser.
>
> 2. Ændret procedure ved besvarelse af folketingsspørgsmål.

1029 Københavns Politi j. nr. 0100-10170-00572-17

> Københavns Politi har justeret sagsgangen for udarbejdelsen af politikredsens bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål, og Ledelsessekretariatet har skriftlige retningslinjer under udarbejdelse for sagsbehandlingen. Der lægges i den forbindelse vægt på at sikre de indhentede svarbidrags kvalitet og validitet.
>
> Der er endvidere indført en særlig forelæggelsesmappe, som i dag anvendes ved forelæggelsen af svarudkast for centralledelsen, således at godkendelsesproceduren yderligere sikres og dokumenteres. Stabschefen underskriver besvarelser af folketingsspørgsmål og vurderer i den forbindelse, om svaret skal forelægges politidirektøren, før det sendes til Rigspolitiet.
>
> Der er desuden tilført ekstra ressourcer til Ledelsessekretariatet i form af flere juridiske medarbejdere, hvilket har gjort det muligt at fordele opgaven med besvarelse af folketingsspørgsmål på flere medarbejdere end tidligere. Der sker i den forbindelse også en løbende undervisning af nye fuldmægtige vedrørende besvarelsen af folketingsspørgsmål, hvor bl.a. vigtigheden af kontrol af de indhentede oplysningers rigtighed understreges.
>
> Københavns Politi deltog også i 2015 i 2 workshops, som Rigspolitiet afholdt, vedrørende besvarelsen af folketingsspørgsmål for landets politikredse, hvor særligt Tibet-sagen blev drøftet, og hvor vigtigheden af kontrol med rigtigheden af de oplysninger, der sendes til Folketinget, blev understreget.
>
> Det kan afslutningsvis oplyses, at Tibet-sagen generelt har medført en øget bevidsthed hos alle medarbejdere om vigtigheden af, at de oplysninger, som videregives til Rigspolitiet, ministerier og Folketinget er tilstrækkeligt valideret og kontrolleret."

Kommissionen sendte herefter, den 27. marts 2017, en mail til leder af Juridisk sektion i Københavns Politi, Charlotte Alsing Juul, hvori anførtes:

> "I fortsættelse af vores mailkorrespondance 14. og 15. marts 2017, hvor du oplyste, at der ikke i Københavns Politi er udarbejdet skriftlige retningslinjer for behandlingen af forespørgsler fra Folketinget i perioden fra 2012 og frem, kan jeg oplyse, at kommissionen som du kan se nedenfor, fra Ritzaus Bureau på uopfordret henvendelse har modtaget vedhæftede svar af 17. marts 2017 fra Københavns Politi til Ritzaus Bureau.
>
> Kommissionen skal bede dig bekræfte oplysningerne i svaret af 17. marts 2017. Kommissionen skal endvidere anmode om at måtte modtage de skriftlige retningslinjer, der varsles udarbejdet i svaret, når de foreligger."

Leder af Juridisk sektion i Københavns Politi, Charlotte Alsing Juul, besvarede samme dag, den 27. marts 2017, sidstnævnte mail således:

> "Jeg kan hermed bekræfte oplysningerne i svar af 17. marts 2017 fra Københavns Politi til Ritzaus Bureau, herunder at Ledelsessekretariatet har skriftlige retningslinjer under udarbejdelse for sagsbehandlingen i forbindelse med besvarelse af bl.a. folketingsspørgsmål.
>
> Jeg kan endvidere oplyse, at kommissionen vil få tilsendt retningslinjerne, når de foreligger i den endelige udgave."

Københavns Politi fremsendte den 4. oktober 2017 de i september 2017 godkendte retningslinjer for Københavns Politis udarbejdelse af svarbidrag til besvarelse af blandt andet folketingsspørgsmål til kommissionen. Det blev ved fremsendelsen bemærket, at retningslinjerne ikke var gældende i den periode, som kommissionen undersøger. De herefter gældende retningslinjer er sålydende:[1030]

> **"Actioncard vedr. besvarelse af Folketingsspørgsmål og høringer:**
>
> 1. Ved modtagelse:
> Nye spørgsmål/høringer modtages pr. mail til funktionspostkassen og er ofte sendt cc til sekretariatschefen og/eller en chefkonsulent. Journalen sender straks mail til sekretariatschefen/visitator med henblik på fordeling til sagsbehandler.
>
> Journalisering: Journalen opretter sag og udskrivning af mail samt vedhæftede filer (10161 ved høringer fra Rigspolitiet, 10162 fra andre myndigheder).
>
> Sagsbehandleren påser ved modtagelsen, at der er sket orientering af Øverste Ledelse (ØL) + sekretariatschefen + kommunikationschefen + leder af Strategi og Styring + chefkonsulenterne (afsnitslederne) i Juridisk sektion. Hvis dette ikke er sket ved modtagelsen, sender sagsbehandleren orienteringen sker ved videresendelse af den mail, hvorved spørgsmålet er modtaget. Der anføres stikord i emnefeltet, så man kan se, hvad spørgsmålet vedrører uden at åbne de vedhæftede filer, og det anføres at mailen er til orientering).

1030 Københavns Politi, j. nr. 0100-00174-00263-15

Sagsbehandleren vurderer straks, hvem der skal høres (evt. efter drøftelse med sekretariatschefen/visitator, evt. epi/chefanklager eller andre), og høring udsendes straks.

Det tjekkes, om der tidligere er afgivet svar om samme emne eller spørgsmålet/høringen i øvrigt har været behandlet i LSE på anden vis (søgning via journalen eller databasen med tidligere besvarelser af Folketingsspørgsmål). Der kan endvidere søges på Folketingets hjemmeside (www.ft.dk) og evt. på Google. Relevante tidligere besvarelser om samme emne sendes så vidt muligt tillige med i høringen eller eftersendes snarest.

Høring sendes til den/de relevante ledelsesstøttesektioner/advokaturchefer og evt. Strategi & Styring/Efterretnings- og Analyse Sektionen (EAS) og sendes samtidig cc til relevante LPI'er.

Svarfrist: Der angives altid en intern svarfrist (det vurderes individuelt hvor lang frist, der kan gives). Ledelsesstøttesektionen fastsætter selv frist for de bidrag, som de indhenter.

Ledelsesstøttesektionen indsamler svarbidrag, som uden sammenskrivning sendes til LSE med pgl. LPI/Chefanklager cc på mallen. Det er den enkelte leder (normalt vpi/pk), der udfærdiger besvarelsen, som står inde for rigtigheden og validiteten af besvarelsen. ledelsesstøttesektionerne sikrer alene, at der er svaret på alle dele af høringen.

LPI/advokaturchef er forpligtet til at medvirke til kvalitetssikringen ved at meddele sine bemærkninger, herunder også såfremt der ikke er bemærkninger, jf. nærmere nedenfor under pkt. 2.

Ved høringer hvor der ønskes statistik eller anden sagsrelateret data, påhviler det LSE (sagsbehandleren) at fremskaffe disse ved direkte kontakt til Strategi og Styring eller Efterretnings- og Analyse Sektionen (EAS) sideløbende med udsendelse af høring til ledelsesstøttesektionerne/advokaturcheferne, der i så fald tydeligt informeres om, at dele af sagen besvares af Strategi og Styring/EAS, så der ikke sker dobbeltbehandling af sagen.

2. Ved modtagelse af svarbidrag:
Sagsbehandleren skal straks ved modtagelsen af bidraget sikre sig, at dette er forståeligt og fyldestgørende. Såfremt dette ikke er tilfældet, er sagsbehandleren forpligtet til at kontakte den, der har afgivet bidraget og få dette tjekket eller præciseret, hvilket skal være dokumenteret på sagen (enten i form af suppleren-

de mail/notits fra -bidragyder, telefonnotat eller skriftlig påtegning på bidraget fra sagsbehandleren).

Det sikres, at svarbidraget modtages via LPI/advokaturchef eller samtidig er sendt cc til LPI/advokaturchef, der er forpligtet til at medvirke til kvalitetssikringen. LP!/advokaturchef sender sine bemærkninger (også hvis der ingen bemærkninger er) til sagsbehandleren i LSE, også efter svarfristens udløb, således at det kan vurderes, om bemærkningerne giver anledning til supplerende svar/berigtigelse.

3. Udfærdigelse af svarudkast:
Svarudkast udarbejdes som word-dokument på alm. brevpapir (der skrives ikke i POLSAS sagen).

Bidrag til besvarelse af Folketingsspørgsmål udarbejdes efter følgende standard:
…
Det undersøges, om det udfærdigede svar er i overensstemmelse med tidligere afgivne svar om samme emne. Såfremt dette ikke er tilfældet, skal dette fremgå af sagen med en forklaring om årsagen til uoverensstemmelsen (evt. udfærdiges notat). Vær altid opmærksom på, om der kan være anledning til at berigtige et tidligere afgivet svar.
…

4. Forelæggelse for ØL:
Sagsbehandler udfyldes skema til ØL, hvori anføres:
- J.nr.
- spørgsmålets nr. og hvilket udvalg, der har stillet spørgsmålet, og hvorfra høringen er modtaget
- hvad spørgsmålet/høringen vedrører
- svarfrist
- ved Folketingsspørgsmål hvornår spørgsmålet er stillet og modtaget i sektionen/ved høringer hvornår høringen er modtaget i sektionen
- hvorfra og hvornår, der er indhentet svarbidrag, og hvornår de er modtaget
- hvem i ØL, der skal godkende svaret inden underskrift (svar skal som udgangspunkt godkendes af 2 ledere i ØL, inkl. underskriveren).
…

Sagsbehandler lægger skema, svarudkast og relevante bilag (normalt spørgsmålet/høringen med evt. bilag, svarbidragene fra høringsfasen samt evt. tidligere relevante svar på tilsvarende spørgsmål) i et særskilt omslag ovenpå det grønne sagsomslag med sagens øvrige bilag og afleverer sagen med skema og svarud-

kast pakket som anført til sekretariatschefen/den ansvarlige chefkonsulent med henblik på forelæggelsen for ØL

Sekretariatschefen/den ansvarlige chefkonsulent foretager kvalitetssikring af svarudkastet og forelægger det endelige svarudkast for ØL (medmindre andet aftales). Pågældende anfører dato for forelæggelsen for ØL samt sit navn på skemaet. Stabschefen underskriver som udgangspunkt alle svar.

5. Afsendelse af endeligt svarbidrag:
Besvarelse sker ved fremsendelse af mail til den adresse, der er anført i høringen, gerne cc direkte til sagsbehandler, hvis denne er kendt. Word-dokumentet med den endelige besvarelse vedhæftes (Det underskrevne eksemplar sendes således ikke, men lægges på sagen). Alternativt scannes det underskrevne svar og sendes.

Der sendes til orientering en mail med det endelige svar til Øl + sekretariatschefen + den/de relevante LPI'er/advokaturchefer + chefkonsulenterne (afsnitslederne) i Juridisk sektion + kommunikationschefen + leder af Strategi og Styring, (samt evt. andre efter individuel vurdering). Eventuelt sendes svarmailen bcc til de pågældende.

Sagsbehandler sørger for - evt. ved journalens foranstaltning - at der udskrives/kopieres et eksemplar af skema + svar til den ansvarlige for opdatering i statistikskema til brug for styring af driftsmål i forhold til besvarelse af FT-spørgsmål og høringer (85 % af folketingsspørgsmålene skal besvares indenfor 5 hverdage og 85 % af høringerne skal besvares indenfor svarfristen) samt databasen med Folketingsspørgsmål (som holdes ajour af en student).

6. Opfølgning på Folketingsspørgsmål:
LSE udpeger en medarbejder, som er ansvarlig for - evt. ved journalens eller en students foranstaltning - at den endelige besvarelse af spørgsmålet fra ministeren til udvalget udskrives og vedlægges sagen+ og opdateres iLSE's database med Folketingsspørgsmål.

LSE orienterer løbende ØL elektronisk om den endelige besvarelse.

(Der modtages i de fleste tilfælde mails fra JM/Rigspolitiet med de endelige besvarelser. Endelige besvarelser findes i øvrigt på Folketingets hjemmeside www.ft.dk)."